GOD WAA NYAAGłT

The New Testament in the Iatmul Language of Papua New Guinea

GOD WAA NYAAGIT
The New Testament in the Iatmul Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Iatmul long Niugini

Copyright © 1975 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Ngepma Kwundi (Iatmul)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-12-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
b9b92e46-2e7b-584e-a145-60c7cfcc1e68

Contents

Matyu 1
Mak 68
Luk 101
Jon 164
Aposel 215
Rom 273
1 Korin 300
2 Korin 330
Galesia 350
Efesas 361
Filipai 371
Kolosi 379
1 Tesalonaika 387
2 Tesalonaika 393
1 Timoti 397
2 Timoti 406
Taitas 412
Filimon 416
Hibru 418
Jems 441
1 Pita 449
2 Pita 458
1 Jon 463
2 Jon 470
3 Jon 471
Jut 472
Revelesen 475

MATYU

JISASNA NGWAK WALANGA TAMBA JISASNA YELANGIMBA LA NIMBA

1 Jisas Kraistna yelangimba la nimba kindi kiyandi. Jisasna yelangina
njambwi nyan Devit. Devitna ngwak tamba la nyan Ebraham.
2 Ebrahamna nyan Aisak. Aisakna nyan Jekop. Jekopna nyan Judo
ndina yakwa nimbonala. 3 Judana nyan Peresogwi Saro. Mbila nyimena
si Tema. Peresna nyan Hesron. Hesrona nyan Ram. 4 Ramna nyan
Aminadap. Aminadapna nyan Nason. Nasona nyan Salmon. 5 Salmona
nyan Boas. Boasna nyimena si Rehap. Boasna nyan Obet. Obetna
nyimena si Rut. Obetna nyan Jesi. 6 Jesina nyan Devit. Devitna tamba
la nyambwi kinga. Devitna nyan Solomon. Solomona nyime tat nat
nyan kla lat taagwat. Li kat tat kla la nyan si Yuraia. 7 Solomona nyan
Riaboam. Riaboamna nyan Abaisa. Abaisana nyan Esa. 8 Esana nyan
Jihosafat. Jihosafatna nyan Joram. Joramna nyan Asaia. 9 Asaiana
nyan Jotam. Jotamna nyan Ehas. Ehasna nyan Hesekaia. 10 Hesekaiana
nyan Manasa. Manasana nyan Emos. Emosna nyan Josaia. 11 Josaiana
nyan Jekonaio ndina yakwa nimbonala. Josaia ta njimbla Juda walinja
nimba kat kandi kwutaa Bebilonat kalindi. 12 Kandi kwutaa kalindi maa
Jekonaia nyan njandi. Ndina nyana si Sialtiel. Sialtielna nyan Serababel.
13 Serababelna nyan Abaiat. Abaiatna nyan Elaiakim. Elaiakimna nyan
Eso. 14 Esona nyan Sedok. Sedokna nyan Ekim. Ekimna nyan Elaiat.
15 Elaiatna nyan Eliesa. Eliesana nyan Matan. Matana nyan Jekop.
16 Jokopna nyan Josep. Josep ndi Mariana lana. Maria li Jisasna nyimeak.
Jisas Juda kat kwunapmak kat Juda kawiga linja nyana. Ndi ndina
Kraistna.
17 Devitna yelangimba la nimba ndina ngwak walanga taamba vili
kiyeli aynat mbaapmamba la niimba ndi. Taamba vili kiyeli aynat wan
nyan Ebraham. Isrel kat kandi kwutaa Bebilonat kalinja njimbla ta
nimbana yelangi nimba ndina ngwak walanga taamba vili kiyeli aynat
mbaapmamba la nimba ndi. Taamba vili kiyeli aynat wan nyan Devit.
Kraistna yelangimba la nimba ndina ngwak walanga taamba vili kiyeli
aynat mbaapmamba la nimba ndi. Taamba vili kiyeli anyat wan nyan
kandi kwutaa kalinja njimbla ta nyana.

MARIA JISAS KRAIST KAT KWUTA VAT

18 Maria Jisas Kraist kat kwukna vak kingiyan. Josep ngangitnya mina
kwutndi, kwo yetili. Lila ngway ana tologa yetindi. Godna waagqan
lila yapmba nondanyan kwutnjan ngwandindi maa nyan tili. 19 Josep li
kat klandangat kwusisivanja nyan apma nyan tagula nyana. Nyan tila
vak kat vilaa nat nimba kat mbupmak kat kai waa makasigit yetindi.
Kat kiya waweyan Maria wutaa wup yigiyali waa yelavika yetindi.
Wupma yivak kat kai waa yelavika yetindi. 20 Maawupmba yelavika
yetiga sindu kwandi, njambwi nyana ensel simapmba ndi kat yaa wandi.
"Josep min Devitna yelangi nayan min. Maria kat klavak kat ke kai
waga. Lila yapmba liga nondanyan nat nduna nyan ana ndi. Godna
waagan kwutnjangwanda nyana tiga. 21 Nondanyan kwuti maa ndina
si Jisas waigamin. Ndina mbaapmamba liga nimba yilinja kavle vak kat
silimbwigiyandi. Ngi kat tiga ndina si Jisas waigamin" waa wandi Ensel.

22-23 God tamba la profet kat wandɨ maa Maria Jisas kat kwuta vak lavu
nyingamba pɨlɨwutndi.
Mat mwunya wiya nyan ngɨni nondayan kwukiyalw.
Wan nyana sɨ Emanyuel. Wan sɨna angwa kɨngiyan.
God nɨnogwinala lɨgandɨ,
waa tamba pɨlɨwutndi. Kan vak Maria Jisas kat kwutaa vak tamba
profet pɨlɨwukna vak vla tɨndɨ. 24 Josep sɨmak valaa laatndɨ. Sɨmak vɨlaa
laataa Maria kat kai walɨnda vak kat kwagalalaa lɨ kat klandɨ. 25 Ana lɨ kat
nyway tologa yetɨndɨ. Kwo lɨga nyan tɨga nyan kwutɨ. Kwutɨ maa Josep
ndɨna sɨ Jisas waa wandɨ.

2

NYA WOKE LA KAYAMBA NAMBUO LA NɨMBA JISAS KAT VIVAT YANDI

1 Maria Betlehem walɨnja ngepmamba tɨga Jisas kat kwutɨ. Judia
walɨnja kɨpmamba la ngepma Betlehem. Ndɨ kat kwuta njɨmbla ndina
King Herot ta njɨmbla. Samat tɨga nya woke la kavamba la nambuo
la nɨmba sɨngwut wogwela lɨndɨ, vɨgɨva Jerusalemat yandi. 2 Yalaa
wagalandi. Juda kat kat njuambwi nyan tɨvat ya mat nyan andamba
lɨgandɨ. Nya woke lɨga kavamba la nɨmba nɨn. Ndɨnɨ sɨ kwutaa katsovak
yanɨn waa wandi. 3 King Herot wanja vak kat wutaa ngɨpaliga ndandɨ.
Jerusalemba la nat nɨma sakwat nɨmba wan nyaangɨt wutaa ngɨpaliga
ndandi. 4 Ngi kat tɨga Herot wandɨ maa God kat kwunata njambwi
nɨmbagwi Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi la nɨmbo kɨta yisolaa lɨndi
maa Herot ndi kat wagalandɨ. Juda kat kwunapmak yaiga nyan ndina
Kraist anda ngepmamba yalaa lɨga laakiyandɨ waa ndi kat wagalandɨ.
5 Wagalandɨ maa ngepmamba yalaa lɨga laakiyandɨ waa tamba la profet
waga 6-7 God wandɨ maa tamba pɨlɨwutnda lavu nyinga kwutaa vɨga
mbutndi
Juda walɨna kɨpmamba la Betlehem walɨna ngepma
mat sandɨ ngepma ana ndɨ. Nat kavamba lɨga angwa
ngepma wan ngepma kat ana kwula kiyandɨ. Wuna
nɨmba Iarel ndi kat vɨga lɨgiyaa nyan ndina
njambwi nyan wan ngepmamba yalaa lɨga laataa ndi
kat vɨga lɨgiyandɨ waa wandɨ God,
waa pɨlɨwutndi tamba la profet vɨlaa kavamba la nɨmba kat Herot
yagwa wandɨ maa yand. Yandi maa ndi kat wagalandɨ. Vɨngwa
sɨngwut anda njɨmbla wogwelaa lɨndɨ, vɨngwuk waa wagalandɨ ndi kat.
8 Mbutndi maa wutaa ndi kat wandɨ. Betlehemat ay ngwula. Sɨngwut
kat vɨlaa wutaa yagwa mat nyan kat yiga vɨlaa wun kat yaa mbupmba
ngwuk. Wuno ndɨ kat yiga vɨlaa ndɨna sɨ kwutaa katsovak kat wowun
waa ndi kat woseka wandɨ Herot.
9 Herotna nyaangɨt wutaa wogwelaa ngepmamba lɨga vɨnja sɨngwut
wogwelaa lɨndɨ maa vɨgɨva yindi. Sɨngwut yilɨndɨ, vɨgɨva sɨngwut yila vla
yilɨndi. Ndɨ kat vɨgɨva yilɨndi maa mat nyan ta ngay sɨsomba yiga tamata
lɨndɨ. 10 Sɨngwut mat nyan ta ngay sɨsomba tamata lɨnda vak vɨlaa apma
maawut yelavɨka solat sɨga lɨndi. 11 Ngay wuleilaa wan mat nyan nyime
Marionala tɨndɨ, vɨndi. Vɨlaa kwali mamba sɨla nambu sɨlandalaa ndɨna
sɨ kwutaa katsondi. Ndina yimbwimba la nda ndɨ kat kwivat kiyanja nda
walɨnja kapa ndɨ kat windi. Apma njangu veila mbaw ndɨ kat kwind.
Apma njangu velɨga ngwaak ndɨ kat kwindi. 12 Kwindi maa vɨga kava ke

yiga ndɨ kat sɨmapmba mbutndɨ. Herot tɨga kava ke yiga ndɨ kat mbuka
waa sɨmapmba ndi kat wandɨ God. Ngi kat tɨga yanja yambɨ kwagalalaa
nat ava yambɨmba yindi ngepma.

NYAEK NYƗME NYAN KUVUK NƗMBA ISIP WALƗNJA NƗMA KƗPMAT VAAKA YINDI

13 Yindi maa njambwi nyana ensel Josep kat sɨmapmba ngan wandɨ.
Laataa nyan taagwa kwuka. Isipmat vaaka kwiyatapman ay ngwula.
Yiga tɨmɨn mala at mɨn kat ngɨni waigowun. Herot mɨna mat nyan kat
vatnyavak kwatɨgandɨ waa wandɨ maa 14 Josep ngan laataa nyan nyɨme
kat kwutaa vaaka kwiyatapman Isipmat yindɨ. 15 Isipmba yiga yetɨndɨ,
Herot kiyandɨ. Wan Isipmat yinja vak kwo ana yindi. Tamba God wandɨ
maa profet pɨlɨwukna vak vla yindi.

God wandɨ, wuna nyan Isipmba yiga lɨndɨ, ndɨ kat
ngɨni wowun maa lungwamataa yaigandi waa wandi God
waa tamba la profet pɨlɨwutndɨ. 16 Nya woke la kavamba tɨga ya nɨmba
ngɨni lungwamataa yiga Herot kat ana vɨndi. Herot ndɨ yelavɨtndɨ. Ndi
ana yaigandi. Wun kat woseka wandi waa yelavɨtaa nyingi maawut
yelavɨka lɨndɨ. Ngi kat tɨga Herot wandɨ maa ndɨna soldia Betlehemat
mat nondanyangu kat vatnyavat yindi. Tat nya woke la kavamba tɨga
ya nɨmba ndɨ kat wandɨ. Ndɨmwe vɨlɨlɨk tɨgiya nondangangu kat aywaa
kwutaa vatnyamba ngwuk wandɨ. Wandɨ maa wutaa yiga aywaa vat-
nyandi. 17 Vatnyanja vak kat tamba la proget Jeremaia lava nyingamba
tamba pɨlɨwutndɨ.

18 Rama valɨnja ngepmamba la nɨmba nɨma kɨndɨgɨn
wutndi. Nɨma vak nyangu kat nglalɨnja kwundi
wutndi. Resel lɨla nyangu kat nglalɨlɨ. Yelavɨka
nglalɨla maawut kat ana alɨpsɨga kwunakiyandi.
Lɨla nyangu kat aywaa sɨndi, kiyandi
waa tamba la profet pɨlɨwutndɨ.

ISIPMBA LƗGA LUNGWAMATAA YANDI

19 Herot wundumbu ya vak kat Godna ensel Josep kat sɨmapmba
mbutndɨ. Josep Isipmba lɨndɨ, mbutndɨ. 20 Laataa mɨna nyan taagwa
kat kwutaa lungwamataa Isrelat ay ngwula. Mɨna mat nyan vatnyavat
ta nɨmba tamba wundumbu yindi waa mbutndɨ ensel. 21 Mbutndɨ maa
wutaa laataa nyan taagwa kat kwutaa laataa yindɨ.
22 Akeleas ndɨna nyaek Herot ta njɨvwa klalaa tɨndɨ. Ndɨ Judia walɨnja
kɨpmamba la kinga. King tɨnda vak kat Josep wutaa Judiamba yiga
yetɨvak kat vaaka lɨndɨ. Vaaka yiga galili walɨnja kɨpmamba lɨndi.
23 Galili yilaa Nasaret walɨnja ngepma yiga yetɨndi. Kwo ana yindi. Jisas
Nasaretmba yetɨnda vak kat tamba la profet pɨlɨwutndi

Jisas ndɨ Nasaret nyana waa waigandi
waa tamba pɨlɨwutndi.

3

NGU YAGULA JON MBUTA NYAANGƗT

1 Wan njɨmbla ngu yagula Jon Judiana nat kava ndɨnyangu lapma
kavamba yalaa nyaangɨt mbutɨndɨ. Mbuka wandɨ. 2 Kavle vat yiga
yetɨlɨngwa vak ngwuk kwagala ngwula. God nɨn kat vɨga lɨgiya njɨmbla
tamba yaa ngway tolagandɨ. 3 Tamba la profet Aisaia pɨlɨwutnda
nyaangɨt Jon kat pɨlɨwutndɨ.

Ndinyangu lapman kavamba liga kita nyan laataa
nima kwundimba nyaangit mbutigandi. Njambwi nyan
yaiga yambi kat ngwut kwunak ngwula. Nin kat
yandeya yambi agwuk ngwula waa mbutigandi
waa piliwutndi tamba la profet Aisaia.

4 Jon kamelna yuwimba kwutnja waavwimba kwusondi. Ndina yipmamba simbimba sitndi. Ndi kwapimba la nda wakalavio wanyanyevina ngumba kiga lwndi. 5 Jerusalemba la nimba Judiana ngepma ngepmamba la niimb ndi kat vivat yalindi. Jodan walinja ndandangi ngwaymba liga negpma ndino ndinai la kavat yalindi. 6 Kavle savle yetilinja vak ndi kat mbuka kavle vat yinin waa wandi maa Jodan walinja ngumba ndi kat ngu yagundi. 7 Ferisi valinja mbaapmamba la nimbo Sadyusi walinja mbaapmamba la nimbo ndinai la kavat yalwndi ngu yagundangat. Ndi Judana njambwi niimba ndi. Jon ndi kat vilaa wandi. Ngwuk kavle vat yiga yetiliga nimba ngwuk. Ngwuk kamboyna nyangu vla ligangwuk. Ngwuk manda kat wuna lak yangwuk. God ngini ndinyangu kat sindeya vak ngwuk ana kwagalagiyangwuk. 8 Wuna lak ke yangwa. Tak yiga apma njivwa kwuka yeti ngwula. Wupma yetingweyan nat niimb vilaa vaigandi. Ndi kavle vak yetilinja vak tamba kwagalandi waa waigandi. 9 Ngwuk kupma waligangwuk. Nin apma nimba nin. Nina ngwak Ebraham tamba la nyana waa waligangwuk. Walingwa vak ana nglaatndi. Ngwuk kavle nimba ngwuk. Ebrahamna yelangimba la nimba yetilwnja vla ana yetiligangwuk. Kavle savle yetilingwa vak kat vilaa God kan kipmamba liga vilingwa kambak klalaa ndu lagwa kwutaa Ebrahamna yelangimba taagandeyan wovuna. Ngwuk kat kai waw kwagalalaa kambapmba mandit nimba kwutaa ngwulai liga yelangimba taagandeyan nglaatndi. 10 Yaiga nyan kula kwutaa liga nyan vla ligandi. Mi angwamba vikiyandi. Apma mi sik kwalapma yigiya mi vitaa yamba laagagiyandi.

11 Ngwut kavle maawut kwanalalaa apma maawut yelavika lingwuk maa ngwuk kat kwutaa ngu yaguliowun. Wuna kwupmba yaiga nyan ndi ngwuk kat Godna waagan kwigiyandi. Ngwula kavle vat yiga yetilingwa vak kat yamba laagandi, vikiyandi. Wuna kwupmba yaiga nyan wuna njambwi nyana. Ndina man su wun ana alipiiga kwutaa kaligiyowun. Wun mat nyan wun. Ndina njivwa kwupmak kat wup yiga ligowun. 12 Kavle yuwi sik yamba yaagilinja vak vla ndino kavle niimba kat kwutaa ya vitiga kavamba yaagigiyandi. Wan kavamba vitiga ya ana ngiligiyandi. Apma yuwi sik klalaa ngaymba yisoga taaga linja vak vla ndino wupma apma vak tiga nimba kat kwutaa ndina ngaymba laagagiyandi.

JISAS YANDI, JON NDI KAT NGU YAGUNDI

13 Jisas Galilimba liga Jotan walinja ndandangi ngu la kavat yindi. Jon ndi kat ngu yagundangat Jisas yindi. 14 Yalinda vak kat viga wutaa Jon Jisas kat wandi. Manda kat min kat ngu yaguwangat wun kat yamin. Wun kat ngu yagumeya vat wovena wandi Jon. 15 Jisas ndi kat wandi. Kiat walaa wama vapmba wutaa wun kat ngu yagugiyamin. Wupma yimangat God woviyaguga ligandi was wandi maa wutaa Jon kiyak walaa tiga liga wandi. Kwowa wameya vat tamba wulowun. Min kat ngu yagugiyowun waa wandi Jon.

16 Ndɨ kat ngu yagundɨ maa ngu yagulas nɨmbak wokendɨ. Wokendɨ
maa nyinangwuk mbɨlɨndɨ, Godna waagan namiyo vla Jisas ta sɨsomba
ngaga yandɨ. 17 Ngaga yalaa tɨndɨ maa nyinangwupmba lɨga kwundi
wandɨ. Wan nyan wuna nyana. Ndɨ kat vɨlaa woviyaguga solat sɨlɨgowun
waa nyinangwupmba lɨga kwundi wandɨ.

4

SETEN JISAS KAT KAVLE VAT AY WANDɨ

1 Godna waagan wandɨ maa Jisas ndinyangu lapman kavat yindɨ.
Seten ndɨ kat kavle vat ay mɨla wavat yindɨ. 2 Ngan ndumi vɨli nandinya
ndumi vɨli kɨgɨnda lapman kwo lɨndɨ. Ngi kat gɨga wundɨ kat tɨndɨ. 3 Tɨndɨ,
Seten ndɨ kat vɨlaa yalaa wandɨ. Mɨn Godna nyanat tɨmeyan wamɨn maa
vɨga lɨma kambak bretnat tɨgiyandɨ, waa wandɨ. 4 Wandɨ maa wutaa Jisas
wandɨ. God waa nyaangɨt tamba pɨlɨwutndi. Kupma pɨlɨwutndi.

Kɨta nyan bret-nao kɨvak mɨna yelavɨk lɨndeyan ana nglaatndɨ aywaa
wupmak yelavɨk kɨndeyan wan apma vala. God waa nyaangɨt kan
nɨma nda.

waa tamba pɨlɨwutndi waa wandɨ Jisas.

5-6 Seten Jisas kat kwutaa Judana angwa ngepma Jerusalemat kalindɨ.
Kaliga yiga God kat kwunatɨnja ngayna sambangemba taagandɨ, lɨndɨ.
Taagalaa Seten ndɨ kat wandɨ. Godna nyanat tɨmeyan laataa kɨpmat
vasaseli. God waa nyaangɨt tamba pɨlɨwutndi

God ndɨ ensel kat wandɨ maa mɨn kat vɨga
lɨgiyandi. Ana kavble yigiyamɨn. Mɨn kat
pwegwukiyandi. Ngi kat tɨga mɨna mbangɨ ana
kavle yigiyandɨ. Kwo lɨgiyamɨn

waa tamba pɨlɨwutndi waa wandɨi Seten. 7 Jisas ndɨ kat wandɨ. God
wandɨ, tamba pɨlɨwutnja nat nyaangɨt ngi lɨga.

God mɨna njambwi nyana ndɨ kat kavle vat ay waa ke waa
waa tamba pɨlɨwutndi waa wandɨ Jisas.

8 Seten Jisas kat kwutaa woke lɨmbwilaa lan nambu nduwiat kalindɨ.
Kalilaa kɨpmamba la nda kɨpmana nɨmba aywaa ndɨ kat sɨmogwindɨ.
9 Sɨmogwilaa wandɨ. Kwali mamba sɨlaa nambu sɨlandalaa wuna sɨ
kwutaa katsomeyan wan kɨpmamba lɨndɨ, vɨlɨma nda aywaa mɨna lak
kwigiyowun wandɨ Seten. 10 Wandɨ maa Jisas wandɨ. Mɨn Seten wun kat
kwagalalaa ay mɨla. God waa nyaangɨt tamba kupma pɨlɨwutndi.

Njambwi nyan Godna sɨ mɨna kwutaa katso ngwula.
Nat nyan kai. God kɨta lɨgandɨ
waa tamba pɨlɨwutndi waa wandɨ Jisas.

11 Wandɨ maa Seten tɨnda kava kwagalalaa yindɨ. Yindɨ maa Godna
ensel yalaa Jisas kat kwunatndi.

JISAS GALILI YIGA LɨGA TAT NJɨVWA KWUTNDɨ

12 Ngu yagu la Jon kat kwutaa kalabusmba laaganja vak kat Jisas
wutaa Galili kwagalalaa Kapaneamat yindɨ. 13 Ndɨna angwa ngepma
Nasaretmba ana lɨndɨ. Yinda ngepma Kapaneam Galili walɨnja sak
ngwaymba lɨndɨ. Wan kɨpma Sebyulan waa Naftalai walɨnja kwpma.
14 Kan kava kwo ana yindɨ. Tamba la profet Aisaia pɨlɨwuta vak vla yindɨ.
Tamba kupma pɨlɨwutndɨ.

15 Sebyulan walɨnja kɨpma, Naftalai walɨnja kɨpma,
Galili walɨnja sak waymba lɨga kɨpma. Jodan

walinja ndandangi nat naangimba liga kipma. Juda
ana ndi Judagwi ndina wava liga kayana kipma.
16 Wan kipmamba la nimba tat tingjan kulun wala la
kavamba lindi. Mbambala nya vla sindi, kembandi,
vindi. Kulun waa kavle kavamba ligiya nimba
ndino nya vla sindi, kembandi, vigiyandi
waa tamba piliwutndi. Jisas yalaa ndi kat apma vat kwindeya vak kat tamba la nayan Aisaia piliwutndi.
17 Tiga liga laataa Jisas ndi kat nyaangit mbutindi. Kavle maawut yelavika lingwa vak kwagala ngwula. God ngwuk kat viga lindeya njimbla tamba ngway tolagandi waa mbutndi Jisas.

KAMI KWUTA NDI AYNAT NIMBA KAT JISAS WUNA KWUPMBA YAGWA WANDI

18 Galili walinja sakna tivagawimba Jisas yiga liga kami njulamba kwuta mbik nyamwun sambu kat vwndi. Mbitna si Saimon waa Pita walinja nyano Endruo. 19 Jisas mbik kat wandi. Laataa wuna kwupmba yagwa mbila. Kami kwutimba vak kwagalalaa ndinyangu kwutimbeya vak kat mbik kat ngini simogwigiyowun waa wandi maa 20 laataa njula kwagalalaa ndina kwupmba yimbit.
21 Yiga liga nat vili pali nyamwun samb kat nyaekno njaambipmba liga njula kwunatimbik, vindi. Mbitna si Jemsogwi Jono. Mbitna nyaekna si Sebedi. Jisas mbik kat laataa yagwa wuna kwupmba wandi, 22 laataa nyaeknogwi njaambik kat kwagalalaa ndina kwupmba yimbit.

JISAS NIMA SAKWAT NDU LAGWA KAT NJIVWA KWUTNDI

23 Jisas Galilina ngepma ngepmamba yiga njivwa kwutindi. Juda nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa God ndi kat kwunakiya apma nyaangit mbutindi. Mandip mandip yelogwen kat ta nimba kat kwunatindi. 24 Yilinda vak kat vilaa wan kavana nimba kat mbuki mbukimba mbutindi. Ngi kat tiga Siria walinja nima kipmamba la nimba aywaa wan nyaangit wutndi. Wutaa ndina mbangi mandip mandip yelogwen vita nimba kat kwutaa Jisas ta kavat kalindi. Kavle waagan tavila la nimbagwi kwutaa kalindi. Ava plaga kipmamba nda la nimbagwi kwutaa kalindi. Man taamba kivi wata la nimbagwi kwutaa kalindi. Jisas ndi kat vilaa aywaa kwunatndi. 25 Galilimba liga yaa nimba, ngepma tamba vilimba liga yaa nimba, Jerusalemba liga yaa nimba, Judiamba liga yaa nimba, Jotana nat naangimba liga yaa nimba nima sakwat yalaa Jisasna kwupmba yisolaa yindi.

5

JISAS NAMBU NDUWIMBA WOKELAA LIGA NYAANGIT MBUTINDI

1 Jisas wan nima sakwat nimba kat vilaa nduwiat wokendi maa ndi kat vilaa ndina kwupmba wokendi. Nduwi wokelaa kipmamba ndaa lindi. Ndina mbaapmamba la niimba ndaa linda kavamba yiga yisolaa lindi.
2 Jisas wan nima sakwat ya nimba kat vilaa ndi kat nyaangit mbutindi.

APMA MAAWUT KLALAA SOLAT SIGA YETINEYA VAK KAT JISAS WANDI

3 Kita nyan kupma wandeyan. Wun kavle nyan wun. Wuna maawupmba yelavika apma vak yiga ana yetigiyowun. Kapma liga apma vat ana yiga yetigiyowun. God wun kat ava kwindi maa apma vak

yiga yetɨgiyowun waa wandwyan wan nyan nyinangwupmba lɨga apma nda klaigandɨ. Klalaa apma vat tɨgiyandɨ wan nyan.
4 Kavle vat yiga yetɨlɨga nɨmba nɨma maawut yelavɨka kɨnjeyan apma vala. God ndi kat kwunatndɨ maa solat sɨga lɨgiyandi.
5 Nat nɨmba ndina sɨ kwusolapman tɨga yigumba lɨnjeyan apma vatna. Ndi Godnanamba nɨma sakwat nda klaigandi.
6 Nat nɨmba Godna nyaangɨt wupmak kat woviyaguga lɨnjeyan apma vala. Klavak yelavɨka lɨnja nda God ndi kat kwigiyandɨ.
7 Nat nɨmba kat miwa yiga lɨgiya nɨmba apma vatna. God ndi kat miwa yiga lɨgiyandi.
8 Apma tagula maawutno lɨgiya nɨmba apma vatna. Ngɨni God kat vɨgiyandi.
9 Waleavak kat ndinyangu sɨvak kat kai waga wupma ke yingwa waa walɨga nɨmba ndi. God ndi kat waigandɨ. Ngwuk wuna nyangu ngwuk waa waigandɨ.
10 Nat nyangu Godna apma njɨvwa kwutindi, vɨlaa nat kavle nyangu ndi kat vat yilɨnjeyan apma vatna. Nyinangwupmba lɨga nyan kwigiya apma nda wundi apma nɨmba klaigandi waa wandɨ Jisas.
11-12 Jisas ndi kat nat nyaangɨt ngambundɨ. Ngambuga wandɨ. Wuna kwupmba yalɨngwa vak kat vɨlaa ngwuk kat kavle vat yiga njɨka waga woseka walɨnjeyan ngwuk nɨma vak ke yelavɨkngwa. Ngwuk apma maawuk sɨka solat sɨga yetɨ ngwula. Ngwuk kat yilɨnja kavle vak vla tamba la profet kat wupma yilɨndi.

SOLOGWI NYA VLA LƗGA NYAN KAT JISAS WANDƗ

13 Kɨlɨnja sol yuvut kɨgindamba taagandi, ana njangu veiga kavle yigiyandɨ. Ngwulo wupma kɨlɨnja sol vla lɨga kɨpmamba lɨga nɨmba kat kwunatɨgangwuk. Sol nyingi lɨga vat ngɨlɨndyan ngɨni kwunatndeya vak kai. Tamba kavle yindɨ. Ava yambɨmba yaagindi maa yi ya lɨga nɨmba mamba veiga yetɨlɨgandi.
14 Ngwuk kɨpmamba lɨga kemba lɨga nda vla lɨgangwuk. Nambu nduwinmba ngepma kwutaa lɨnjeyan ana alɨpɨiga pagwugiyandi. Wan ngepma aywaa vɨgiyandi. 15 Kita nyan lam sagalalaa aw yapmba ana naangagiyandɨ. Njambɨmba wokega taagaiyandɨ. Taagandɨ mala kembalɨndɨ, ngaymba lɨga nɨmba aywaa vɨga lɨgiyandi. 16 Lam njambɨmba taaganda vak vla kwutɨngwa apma njɨvwa kapmba agwuk ngwula. Ndinyangu aywaa vɨlaa ngwutna nyinangwupmba lɨga nyaekna sɨ kwutaa wiyak waa katsogiyandi.

MOSES KWIYA LO KAT JISAS MBUTNDƗ

17 Jisas Moses kwiya lo kat kalɨpmat yandɨ waa ke yelavɨkngwa. Wungi vak kat ana yawun. Ndɨnai kwuta la lonana angwa nyaangɨt mbupmat yawun. 18 Maawut ke sɨlɨwoka yetɨngwa. Yelavɨka yetɨ ngwula. Moses kwiya lomba tɨga nyaangɨt aywaa ana kwo vatnat tɨgiyandɨ. Nginangwutno kɨpmo tɨgiyaa njɨmbla wan nyaangɨt tɨgiyandɨ. Ngingwutno kɨpmo ngɨlɨndɨ, ndɨna lo ngɨlɨgiyandɨ. 19 Kɨta nyan lo kat kai waga nat nɨmba kat kalɨtɨnda vat sɨmogwindeyan ndɨ nyinangwat wuleilaa mat nyanat tɨgiyandɨ. Kɨta nyan lona nyaangɨt wuke kwutaa yetɨga nat nɨmba kat yetɨnda vak sɨmogwindeyan ndɨ nyinangwut wuleilaa njambwi nyanat tɨgiyandɨ. 20 Moses kwiya lo vɨsɨmogwi lɨga nɨmbagwi Ferisio maawut sɨtapman nɨma njɨvwa kwuka lo waa nyaangɨtmba

yetiligandi. Wundi nimba nyinangwut ana wuleigiyandi. Wundi nimba yetiga vak kat kwulataa apma maawut yelavika apma vak yetingweyan nyinangwut wuleigiyangwuk. Yetinja vak kat kwulatapman yingweyan ana nyinangwut wuleigiyangwuk.

KWONDU MAAWUT MIINA YELAVIITNJA VAK

21 Tamba mbutnja nyaangit tamba wutingwuk. Nat nyan kat ke vatnyapga. Vatnyangweyan kotngwangat kaligiyandi waa tamba mbutndi. 22 Mbambala ngwuk kat mandit kupi nyaangit mbutigowun. Kita nyan ndina yakwa nyan kat nyigi maawut tiga walealindeyan ndi kat kotndangat kaligiyandi. Kita nyan ndina yakwa nyan kat min kavle nyan min waa wandeyan ndi kat kaunsilmba kotndangat kaligiyandi. Kita nyan ndina yakwa nyan kat min tungwengan yiga yetiga nyan min waa wandeyan wan nyan ya vitiga kavat yigiyandi.

23-24 God kat kwunapmak tiga wuna yakwa nyan kat tamba kavle vat yiwun waa yelavipmeyan kwilima nda njambi ngwaymba taagalaa kwagalalaa yakwa nyan kat yiga avi. Ndi kat kavle vat yilima vak kwunataa at yiga God kat kwunapmak agwi.

25 Kita nyan min kat kotmak kalindeyan ava yambimba yiga liga kavle vak kat kwunap mila. Kwunatapman yimeyan jas wandi, plisman min kat kalambusmba taagagiyandi. 26 Min kat woseka ana wowun. Kalabus ana kwo kwagalagiyamin. Jas min kat wand mbak ngilindi maa wogwegiyamin.

YAMBIISIK YILIINJA VAK KAT JISAS KAI WANDII

27 Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Nimbana taagwa kat yambisik yilinja vak ke yiga yetilingweya waa mbutindi. 28 Kan mbambala ngwuk kat mandit kupi nyaangit mbutigowun. Kita nyan nat nimbana taagwa kat minimba vilaa yambisik yilinja vak kat maawupmba yelavitndeyan wan kavle vatna. Yambisik yilinja vak vla ligandi. 29 Yaagindan naangi liga mini sikmba kavle vak vilaa kavle vak yelavika kavle vak yilimeyan wan mini sik kuvu ngwula yaagi. Mini sik tapman timeyan nima vak ana ndi. Ya vitiga kavat yimeyan wan nima vatna. 30 Yaagindan taambamba kavle vat yilimeyan wat taamba kalitaa yaagi. Kita naangi taambambaa yetimeyan wan nima vat ana ndi. Ya vitiga kavat yimeyan wan nima vatna.

NDU TAAGWA KAT KWAGALANDA VAK

31 Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Kita nayan ndina taagwa kat kwagalavat yelavitndeyan pas mina piliwutaa li kat kwilaa kwagalagiyandi. Nyaangit kai, waa tamba la nimba mbutindi. 32 Mbambala ngwuk kat mandit kupi nyaangit mbukiyowun. Kita nyana taagwa yambisik yiga ana yetili. Lila lan li kat kwo waga kwo li kat kwagalandi. Wupma yinda vak wan kavle vatna. Wupma kwagalandi maa nat ndu kat yiga ngway tololeyan yambisik taagwat tigiyali. Ngini yila nyan ndi yambisik nduat tigiyandi ndino.

NIIMA SAKWAT NYAANGIIT MBUTIINJA VAK

33 Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Nima njivwa kwukiyanin woseka ana waiganin. God viga ligandi waa nima kwundimba wandweya njivwa agwuk ngwula waa tamba la nimba wandi. Woseka ke wangweya waa wandi. Wan nima kwundimba

walinja vak ke walingweya. 34 Kan mbambala ngwuk kat mandit kupi
nyaangit mbukiyowun. Nima njivwa kwukiyanin. Woseka ana wanin
nyinangwut tiga nimba viga ligandi waa ke waa. Wan nima kwundimba
walinja vak ke walingweya. Nyinangwut viga lingwa kava ana ndi. God
ndaa liga tigitna nyinangwut. 35 Nima njivwa kwukiyanin. Woseka
ana wanin. Kipma liga nimba viga ligandi waa ke waa. Kipma viga
lingwa kava ana ndi. God nyinangwupmba ndaa liga lingwa kava
ana ndi. God nyinangwupmba ndaa liga man veila linda kava kipma.
Nima njivwa kwukiyanin. Woseka ana wanin. God viga liga nima
ngepma Jerusalemba liga nimba viga ligandi waa ke waa. Wupma
wangweyan wan kavle vatna. 36 Nima njivwa kwukiyanin. Woseka
ana wanin. Wundi nima njivwa kwutapman yineyan nina nambumba
liga yuwi kavle yigiyandi waa ke waa. Ngwutna nambu tiga vak ana
viga ligangwuk. Wangwut maa ngwula nambuna nimba sawun mbangi
tiga ngik mbangi tigiyandi? kai. 37 Ngwuk kat nyaangit wagalanjeyan
awa o kai waa awa ndi kat. Wan nima kwundimba ke wangweya. Nat
nima sakwat nyaangit ngwuk ke waga. Nat nima sakwat kavle nyaangit
Setenanamba ngwuk klaligangwuk.

AWAT SOWAT KAVLE VAT YILINJA VAK

38 Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Kita
nyan mina mini kavle yindeyan awat ndina mini kat kavle vat ay. Kita
nyan mina nimbi kavle yindeyan awat ndina nimbi kat kavle vat ay
waa tamba la nimba piliwutndi. 39 Kan mbambala ngwuk kat mandip
kupi nyaangit mbutigowun. Kita nyan ngwuk kat kavle vat yindyan
ndi kat awat kavle vat ke yiga. Ngwula ngangava viyandeyan ndi kat
nat naangi liga ngangavamba agwi viyandangat. 40 Kita nyan ngwula
waavwi klavat ngwuk kat kotmak kalindeyan ndi kat agwi. Kwilaa
alagu kwusolingwa waavwi klalaa agwi. 41 Kita nyan min kat yiweya
yambi kita vat yili waa wandeyan yivak kat wanda sivla kwulaka ay
mila. Wuna kwanda kwanda nda kwutaa mail kita yiga kali mila waa
wandeyan ndina nda kwutaa mail vililik kali mila. 42 Kita nyan ngwuk
kat kita nda klavak kat wagalandeyan agwi ngwula. Kita nyan wun kat
mina nda agwi ngini awat kwigiyowun wandeyan ndi kat agwi.

MAAMA NIMBA KAT YINGWEYA VAT

43 Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Ng-
wutna ali nimba kat woviyaguga liga ndi kat kwunak ngwula. Ngwutna
maama nimba kat ndi kat kai awa waa tamba mbutindi. 44 Kan mbam-
bala mandip kupi nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. Ngwutna maama
nimba kat ndi kat woviyanguga liga ndi kat kwunak ngwula. Ngwuk kat
kavle vat yiliga nimba kat ndi kat tiga God kat wagala ngwula. 45 Maama
nimba kat apma vat yingweyan ngwutna nyinangwapmba liga nyaekna
nyanguat tigiyangwuk. God wandi maa nya sindi, apma vat tiga nimba
kavle vat tiga nimba aywaa ndina ambukatna kiginda waatigandi. God
wandi maa meik ndandi, apma vat tiga nimba kavle vat tiga nimba
aywaa ndina ambukatna kiginda waatigandi. 46 Takis sanya klaliga
kavle nimba ndi kat woviyaguga liga nimba kat mina apma vat yiligandi.
Ngwuk kat woviyaguga liga nimba kat mina apma vat yiga yetingweyan
God ngwuk kat apma wenga ana kwigiyandi. Ngwuk ndinyangu aywaa
ndi kat apma vat ay ngwula. 47 God kat kai waliga nimba ndina ava
nimba kat mina apma nandinya waligandi. Ngwula ava nimba kat mina

apma nandinya wangweyan wan apma vat ana ndɨ. Ngwuk ndinyangu
aywaa ndi kat apma nandinya awa ngwula. 48 Nyinangwupmba lɨga
ngwula nyaek apma vat yilɨnda vak mɨna ngwulo wupma yiga yetɨ.

6

NAT NƗMBA KAT MIWA YIGA KWINGWEYA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTNDƗ

1 Ngwuk vɨga wuka lɨgiyangwuk. Nat nɨmba kat apma vat yingweya
vat kapmba ke kwuka. Nat nɨmba vɨlandi. Vɨnjeyan ngɨni ngwuk kat
nyinangwupmba lɨga nyaek wenga ana kwigiyandɨ. 2 Sanya lapman
kwanda kwanda lapman tɨgiyaa nyan kat kwivat tɨngweyan nyaangɨt ke
tak tapmba mbuka. Nat nɨmba avla ndina sɨ kwutaa kwusolɨga nɨmba
ndi. Ndi Juda nyaangɨt ngambulɨga ngaymba wuleilaa ava yambɨmba
yilaa nyaangɨt mbutaa mɨna kwilɨgandi. Nat nɨmba kat kwilɨnja vak
vɨlaa ndina sɨ kwutaa katsonjangat tat tapmba nyaangɨt mbutɨgandi. Ndi
ndina wenga nda ndinyangunanamba tamba klandi. Nyinangwupmba
lɨga nɨna nyaeknanamba ana klaigandi. 3 Sanya lapman kwanda
kwanda lapman nyan kat kwivat tɨngweya nda pagwuga agwi ngwula.
Ngwulogwinala lɨga nɨmba vɨlandi. 4 Pagwuga kwingweyan nɨna nyaek
vɨga lɨgandɨ. Vɨlaa apma wenga ngwuk kat kwigiyandɨ.

GOD KAT WAGALANGWA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTNDƗ

5 God kat wagalangweya njɨmbla kapmba laataa wagala lɨnja vla ke
wagalangwa. Wundi nɨmba avla ndina sɨ kwutaa kwuso lɨga nɨmba ndi.
Ndi Judana nyaangɨt ngambulɨnja ngay wuleilaa way ava yambɨmba
lɨga laataa God kat wagalalɨgandi. Nat nɨmba ndi kat vɨnjangat kapmba
laataa wagalalɨgandi. Ngwuk kat woseka ana wowun. Ndi wenga lamba
klandi ndinyangunanamba. 6 God kat wagalangweya njɨmbla wupma
ke wagalangwa. Ngay weleilaa ngay kamanga kwalalaaa pagwula lɨga
kavamba tɨga God kat wagala ngwula. Nyinangwupmba lɨga nɨna nyaek
papwula lɨga wagalangweya vat vɨga wutaa apma wenga ngwuk kat
kwigiyandɨ. Ndɨno pagwula lɨgandɨ. Ndɨna mbangɨ ana vɨlɨganɨn.
7 God kat wagalangweya njɨmbla nɨma sakwat kwo nyaangɨt ke ngam-
buga. Ngepma ngepma la God kat vɨlapman nɨmba ndina ngepma
waagan kat wupma mandɨt mandɨt walɨgandi. Sɨvla mbundɨ nyaangɨt
ngambuneyan nɨna waagan wukiyandɨ waa yelavɨtaa ngambulɨgandi.
8 Wupma ngambulɨnja vak vla ngwuk ke ngambuga. Nɨna nyaek ngɨni
wagalangweya vat ndɨ mbambala vɨga lɨgandɨ. Manda kat nɨma sakwat
nyaangɨt ngambuga ndɨ kat wagalagiyangwuk. Nɨma sakwat nyaangɨt
ngwuk ke wagalaga. 9 God kat ngambuga wagalangweya njɨmbla kupma
ngambungwula waa wandɨ Jisas.

Nɨna nyaek nyinangwupmba lɨgamɨn. Mɨna sɨ waga
kwutaa katsonjeyan apma vatna. Mɨn nɨma nyan mɨn.
10 Kava kava kat vɨga lɨmeya njɨmbla yaandɨ. Wungi
vat yandeyangat woviyanguga lɨganɨn. Mbambala
nyinangwupmba lɨga nɨmba aywaa mɨna kwundi wuka
lɨgandi. Nɨno kɨpmamba lɨga nɨmba aywaa mɨna
kwundi wutneya njɨmbla nɨn kat yaandɨ. Wungi vat
yandeya njɨmbla kat woviyaguga lɨganɨn.
11 Mbambala kɨneya kɨgɨnda nɨn kat agwi mɨla. 12 Nɨn
nat nɨmba nɨn kat kavle vat yinja vak kat vɨlaa

kwagalaiganin. Mino yina kavle vak kat vilaa
kwagala mila. 13 Kavle vat nin kat yaa kwutandi.
Wamin maa ana nin kat yaa kwukiyandi. Seten nin
kat kwutaa lilindi. Wamin maa ndi ana nin kat
kwutaa ligiyandi waa God kat wagala ngwula.
14 Jisas wandi. Ngwuk kat wowun. Nat nimba ngwuk kat kavle vat yinja vak kat viga kwagalangweyan nyinangwupmba liga nini nyaek yingweya kavle vat viga kwagalagiyandi. 15 Viga kwagalalapman yingweyan ndino ana viga kwagalagiyandi waa wandi Jisas.

KIGINDA KIVAK KAT KAI WALINGWA VAK KAT JISAS MBUTNDI

16 Nat njimbla kiginda kivak kat kai walaa God kat mina wagalaligangwuk. Kiginda kivak kat kai waa lingweya vak nat nimba mbak vilandi. Mindama sili lipmwiga ke liga. Nat nimba avla ndina si kwusoliga nimba ndi wupma yiligandi. Wupma mindama sili lipmwiga nat nimba vinjangat tiligandi. Ndina mindama vilaa ndi kiginda kivak kat kai walaa kwo ligandi. Apma nimba ndi waa waigandi. Wan ana nglaatandi. Awuk ngwula. Ndi wenga tamba ndinyandgunanamba klandi. Ngini Godnamba ana klaigandi. 17 Kiginda kivak kat kai waa kwagalalaa mbangi njangulaa sanda nimbi kwuka mbangi kwutaa apma mindama viga lingweyan wovuna. 18 God kat wagalavat kiginda kivak kat kai waa kwagalalaa tingweya vat nat nimba vilandi. Nina nyaek ndi vilaa apma wenga ngwuk kat kwigiyandi. Ndino pogwula liga nyana. Nina mini ndina mbangi ana viga liganin.

NYINANGWUPMBA APMA NDA YISOGA TAAGANGWEYA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTNDI

19 Kan kipmamba ke nima sakwat kwanda kwanda yisoga taagaga. Ndikna kwutindi, vilingini kalitigandi. Kun kiga ligiyandi. Sikwutiga nimba weleilaa tivwi ngilika sikwukiyandi. 20 Nyinangwupmba nima sakwat kwanda kwanda yisoga taagangweyan wovuna. Ndikna ana kwukiyandi. Vilingini ana kalikiyandi. Kun ana kiga ligiyandi. Sikwutiga nimba ana tivwi ngilika sikwukiyandi. 21 Ngwutna kwand kwanda nda yisoga taagangwa kavakat mina nimamba maawupmba yelavika ligiyangwuk. Kwanda kwand kipmamba yisoga taaga liga nimba kipmana nda kat mina yelavika ligandi. Kwanda kwanda nyinangwupmba yisoga taagaliga nimba nyinangwutna nda kat mina yelavika ligiyandi.

MINI NGAYNA NDAAMANGE VLA LIGANDI WAA JISAS MBUTNDI

22 Ngwutna mini ngay wuleinja ndaamange vla ligandi. Minimba vingwuk, nima sakwat vak ngwula mbangi wuleigiyandi. Apma nda mina viga lingweyan ngwula mbangi ngwula maawut apma vat tigiyandi. 23 Kavle nda mina viga lingweyan ngwula mbangi maawut kavle yigiyandi. Apma nda ngwula maawut weleigiya nat yambi kai. Kavle vat mina wuleindyan wan kavle nglei vatna. Apma vat ana ndi.

NIMA NYAN VILILIKMBA KITA NYAN ANA ALIPSIGA NJIVWA KWUKIYANDI WAA JISAS MBUTNDI

24 Ndu nyan kita nima nyan vililikmba ana njivwa kwukiyandi. Nat nima nyan kat kai walaa nat nima nyan kat mina yelavika ligiyandi. Nat nima nyana kwundi wupmak kat kai walaa nat nima nyana kwundi

mina wuka ligiyandi. Ngwutno wungi vat tiga nimba ngwuk. Godna njwvwa kwukawi sanya njivwa kwukawi ana kwukiyangwuk.

NIMA MAAWUT YELAVIKA LILINJA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTNDI

25 Ngi vak kat ngwuk kat wowun. Kingweya nao kiginda ngu kat
nimamba ke yelavitingwa. Kwusongweya waavwi kat ke nimbamba
yelavitingwa. Wan kiginda nima vat ana ndi. Waavwi nima vat ana
ndi. God waa nyaangit wuka apma vat mina yiga yetineyan wan nima
vatna. 26 Wan wiyaka yi yaliga waavi kat avi ngwula. Ndi ambkat njivwa
ana kwutigandi. Ndi ambukatna nda ana vaga yiga kiga kwutigandi.
Ndi ambukatna nda ana vaga yiga kiga kavamba yisoga taagaligandi.
Nyinangwupmba liga nina nyaek ndi kat viga ligandi. Nino nin kat viga
ligandi. Waavi mat nda. Nin ndinyangu nima nda nin. 27 Nima vak
yelavika yetingwa vak nima njivwa kwutiga vak ana ndi. Kita nyan
wundumbu yivak kat vaaka nima maawut yelavika lindeyan ndina livi
nimba kat ana kwulakiyandi. Wundumbu yivak kat vaatapman tigiya
nyan kat ana kwulala kwo yetigiyandi. Ndi kiyaigandi.
28 Kwusoga yetingweya waavwi kat manda kat nimbamba yelavika
ligangwuk. Kipmamba avla waataa liliga mwe ndi kwuso waavwi kat
ana yelavika liligandi. Mwe ana njivwa kwuka waavwi klalaa tavaga
yelaga ligandi. 29 Tamba la King Solomon ndi apma nglei waavwi
kwusoga lindi. Ndina kwuso linda waavwi mwena mbangi kat ana
kwulatindi. Mwena mbangi ndina waavwi kat kwulatindi. 30 Avla
waatiga nda kat God ndi kat apma yelaga nda kwiligandi. Avla waatiga
nda nima nda ana ndi. Sivla mbundi ana liligandi. Ndinyangu kalika kita
livwimba yisolaa ya sagalandi, vika ngililigandi. Nin ndinyangu wupma
liga nda ana nin. Nin nima nda nin. God nin kat viga liga kwusoneya
waavwi kwigiyandi. Ngwuk nima maawut ke yelavika lingweya. Ngwuk
God kat wagala ngwula. 31 Kiweya nao kiginda ngu andamba lindi,
klaigowun kwusoga yetiweya waavwi andamba lindi, klaigowun waa ke
nimamba yelavitingwa. 32 Godna si wutapman ta nimba ndino wupma
nima maawut yelavika lindi. Ngwuk Godna nyangu ngwuk. Ndi ngwuk
kat viga liga miwa yiga kwigiyandi. 33 Wan nda kat ngwuk nima maawut
ke yelavika lingwa. Godna kwundi wupmak kat mina nima maawut
yelavika lingweyan ndina apma vak kwilaa kan kipmana nda ngwutna
lak kwigiyandi. 34 Ngini yaiga vak kat ke ngwuk nima maawut yelavika
lingwa. Yaiga vak ngini yaigandi. Nandinya nandinya nima vat tigiyandi.
Ngwuk mand kat yaiga vak kat nima maawut yelavika ligiyangwuk. Ana
nglaatndi.

7

NAT NIMBA YIGA YETINJA KAVLE VAK KAT VILAA SIGA NAGUNGWEYA VAK

1 Nat nimba kat vilaa ngwuk kavle nimba ngwuk waa wangweyan
God ngwuk kat vilaa ngwuk kavle nimba ngwuk waa waigandi. 2 Ndi
kat vilaa walingwa vak vla God ngwuk kat vilaa waigandi. 3 Nat nyan
yiga yetiga kavle mat vat manda kat vilaa siga naguligangwuk. Ngwulai
yiga yetiliga kavle nima vak kat ngwuk ana viligangwuk? 4 Nat nyan kat
vilaa min samat kavle vat tamba yimin. Yima vak kwunakiyanin waa
manda kat waligangwuk. Kavle vat yiga yetingwa vak nima nglei vatna.
5 Ngi kat tiga nat nyan samat kavle vak yinda vak kat vilaa walingweyan

ngwuk woseka waliga nimba vla ligiyangwuk. Ngwulai yiga yetiliga
nima kavle vak kwagalalaaa yingweyan nat nyan yiga yetigiyaa mat
kavle vak kat kwunakiyangwuk. Tat ngwutnai yiga yetiga kavle vak
kwagala ngwula. 6 God waa apma nyaangit wupmak kat kai waliga
nimba kat ke mbuka. Mbukngweyan kavle waala valinda vak vla ngwuk
kat yigiyandi. God waliga apma nyaangit kavle nyaangitna waa waliga
nimba kat ke mbuka. Ndi wutaa kai waigandi. Mbak yetiga kavamba
yaagingwa apma nda mbak velingwundi, ndailaa liga nda vla ligiyandi
ngwutna nyaangit.

GOD KAT NIMBAMBA WAGALA NGWULA WAA JISAS WANDI

7 God kat wagalangweyan ndi kat wagalangweya nda klaigangwuk.
Kwaka lingweya nda vigiyangwuk. God tiga ngayna mbapmo taam-
bamba viyangweyan ndi lavwiygiyandi. 8 God kat wagala liga nimba ndi
aywaa wagalalinja nda klaigandi. Kwaka yetiliga nimba aywaa kwatinja
nda klaigandi. Mbapmo taambamba viyaliiga nimba aywaa wan ngayna
mbapmo God lavwindi maa wuleigiyandi.
9 Ngwula ngepmana vatnonala kita vatna. Kita mat nyan ndina nyaek
kat nao kat wagalandyan ndina nyaek ndi kat kambapmba kwigiyandi?
E? Kai la. Wupma ana kwigiyandi. 10 Kita mat nyan nyaek kat kami kat
wagalandeyan ndi kat kamboymba kwigiyandi? E? Kai la. Wupma ana
kwigiyandi. 11 Ngwuk kavle nimba ngwuk. Ngwutna mat nyangu kat
apma nda klalaa kwiligangwuk. Nyinangwupmba liga nina nyaek ndi
kavle nyan ana ndi. Ndino wupma nin kat apma nglei nda klalaa ndi
kat wagala liga nimba kat kwiligandi. 12 Mandana apma vat yinda vak
kat vilaa woviyaguga lima nat nyan kat yindangat wan vak woviyaguga
lima vak nat nimba kat ay mila. Wan vak Moses kwiya lomba profet
piliwutnja nyaangitmba la angwa nyaangitna.

NIMA AVA YAMBI MAT AVA YAMBI KAT JISAS MBUTNDI

13 Ngwuk mat suwi yambimba wulei ngwula. Kavle kava yilinja ava
yambina suwi yambi nima nglei ligandi. Kavle kava yilinja ava yambi
savagu ligandi. Nima sakwat nimba wungi ava yambimba yiligandi.
14 Apma kava yilinja ava yambina suwi yambi nima ana li. Matnat. Apma
kava yloinja yambi savagu liga yambi ana ndi. Nima sakwat nimba ana
yiligandi.

KAVLE NYAANGIT MBUTIGA NYANGU KAT JISAS MBUTNDI

15 Woseka waa kavle nyaangit mbutiga nyangu kat yiga ngwaymba
avi. Nin God waa nyaangit mbutiganin waa woseka waligandi. Ndina
mbangi mindama apma vatna. Ndinai yelavika yetiga maawut kavle
maawutna yelavika yetinja. Ndi kat yiga ngwaymba avi ngwula. 16 Yiga
yetinja vak kat vilaa ndinai maawupmba yelavika yetinja vak kat viga
wukiyangwuk. Ndi kavle mi vla ligandi. Kavle tangu mbundi liga
apma mi sik ana kwaligandi. Yilavi mbundi liga kavle yuwi apma vak
kilinja yuwi sik ana kwaligandi. 17 Apma mi mina apma sik wogwulaa
kwaligandi. Kavle mi ndino kavle mi sik wogwulaa kwaligandi. 18 Apma
mi kavle mi sik ana kwaligandi. Kavle mi apma mi sik ana kwaligandi.
19 Apma mi sik kwalapman mi vitaa tambi lambi kalika yisolaa ya
sagalandi, vitigandi. 20 Ngi kat tiga God waa nyaangit mbutiganin waga
kavle nyaangit mbuka yetiliga nimba kat yiga yetinja vak kat vilaa siga
ngugiyangwuk. Yiga yetinja vak mi sik vla ligandi.

JISAS WANDI. NGWUTNA MINDAMA ANA VIGA LIGOWUN

21 Nima sakwat nimba wun kat vilaa njambwi nyan waa woseka waligandi. Ndi aywaa nyinangwut ana alipsiga wuleigiyandi. Nyinangwupmba liga wuna nyaek waliga kwundi wuka yetiliga nimba mina nyinangwuk wuleigiyandi. 22 Ngini yaiga nandinya nima sakwat nimba wun kat yaa vilaa njambwi nyan njambwi nyan waa woseka waigandi. Mina simba waga God waa nyaangit nat nimba kat yiga mbutinin. Mina simba waga kavle waagan kat savilinin. Mina simba waga nima nima njivwa kwutinin waa woseka waigandi. 23 Wandi maa ndi kat waigowun. Ngwutna mindama ana viga ligowun. Wun kat kwagalalaa ay ngwula. Ngwuk kavle nimba ngwuk waa ndi kat waigowun.

NGAY VILILIK KAT JISAS MBUTNDI

24 Kita nyan mbutuwa nyaangit wutaa wan nyaangipmba yiga yetindeyan kambapmba ngay tolaa kwutiga apma nyan vla ligandi. 25 Wan nyan kambapmba ngay tolaa kwutndi mala nima meik mwutolo kiyandi. Ndandi mala ngumbi kiyandi, wan ngay kwo lindi. Kambapmba taundi. Ana ndandi. 26 Kita nyan mbutuwa nyaangit wutaa kai wandeyan yaawiamba ngay tolaa kwutiga kavle nyan vla ligandi. 27 Wan nyan yaawiamba tolaa ngay kwutndi mala nima meik mwutolo kiyandi. Ndandi mala ngumbi kiyaga singwamatndi, aywaa ndandi wan ngay waa wandi Jisas.

JISAS KWONDUO LIGA MBUTNDI

28 Jisas wandi maa wan nima sakwat nimba ndina kwundi wutaa ngipaliga ndandi. 29 Ndina nat nimba Moses kwiya lo simogwiliga nimba vla liga ana Jisas mbutindi. Ndi kwonduo liga mbutndi.

8

KAWILA KIGA LA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI

1 Jisas nduwimba liga ngaga yandi. Ngaga yandi maa tat ndinai mbukna vak wuka la nimba ndina kwupmba yalaa yisolaa lindi ndu lagwa. 2 Tiga liga kawia kiga la nyan yalaa Jisasna mangindamba kwali kwali silaa Jisas kat wandi. Njambwi nyan wun kat kwunapmak wameyan alipsiga kwunakiyamin. 3 Wandi maa Jisas ndina mbangimba taamba taagalaa wandi. Min kat tamba kwunakowun. Apma vat yeti mila waa wandi maa kawia kiga linda vat wan kawia kasendi. 4 Jisas ndi kat wandi. Awup mila. Min kat kwunakwa vak nat nimba kat min ke mbuka. God kat kwunatiga nyan kat mina yiga mina mbangi simogwi mila. Mina mbangi vilaa God Moses waa vapmba kwanda kwanda vatnyalaa God kat kwigiyandi. Kwindeya vak vilaa mina mbangi kwo linda vak kat vigiyandi waa wandi Jisas.

SOLDIANA NJAMBWI NYANA NJIVWA KWUTA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI

5 Jisas Kapaneam walinja ngepma yiga wuleindi maa njambwi soldia yalaa Jisas kat wandi. 6 Jambwi nyan wuna njivwa kwuta nyan yelogwen kat tigandi. Ndina ava kiyandi, njambimba kwandi. Nima kangit yilindi, tigandi waa Jisas kat wandi. 7 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Yiga kwunakiyowun wandi.

8 Wan nyan Jisas kat wandi. Wun apma nyan ana wun. Wuna ngay manda kat yaigamin. Kai wowun. Kumba liga nyaangit mina

wamɨn maa wuna njɨvwa kwutɨga nyan kwo lɨgiyandɨ. 9 Wuna njambwi
soldia wun kat vɨga lɨgandɨ. Ndɨna kwundi wuka lɨgowun. Wuno nat
nɨmba kat vɨga lɨga nyaangɨt mbutɨga nyan wun. Wuna kwupmba lɨga
soldia kat ay waweyan yigiyandi. Yagwa waweyan yaigandi. Wuna
njɨvwa kwutɨga nyan kat njɨvwa agwut waweyan ndɨ kwukiyandɨ waa
wandɨ njambwi soldia. 10 Jisas wutaa ngɨpaliga ndalaa wandɨ. Ndɨna
maawupmba yelavɨka lɨnda vak vla ana Isrelmba lɨga nɨmbana maawut
yelavɨka lɨgandi. Ndi kat aywaa kwulatndɨ. Ndɨna maawut apma vat
tɨgandɨ. Yelogwen kat kwa nɨmba kat kwunatuwa vak ndɨ vɨga lɨgandɨ.
11 Yigumba awuk ngwula. Nyinangwut wuleigiyaa wan kava. Wuleilaa
Judana njambwi nɨmba Ebraham, Aisak, Jekopnogwinala kɨta vak kɨga
kɨta yelangɨmba yetɨgiyandi. 12 Judana nat nɨma sakwat nɨmba ndi ana
wuleigiyandi. Nat nɨmba wuleigiyandi. Ndi wuleilapman nɨmba kavle
kava yilaa nglaga nɨmbi ngliaka lɨgiyandi waa Jisas ndi kat wandɨ.
13 Ndi kat walaa njambwi soldia kat wandɨ. Mɨna ngay ay mɨla.
Wagalama vat tɨgiyandɨ waa wandɨ maa yilaa ndɨna njɨvwa kwuta nyan
kwo lɨnda vat vɨndɨ. Vɨlaa yelavɨtndɨ. Jisas waa njɨmblamba ndɨ kwo lɨndɨ
waa yelavɨtndɨ.

PITANA NASAKWAT YELOGWEN KAT TɨLɨ, JISAS LɨKAT VɨLAA KWUNATNDɨ

14 Jisas Pitana ngay wuleilaa ndɨna tangwana nyɨme yelogwen kat tɨlɨ,
vɨndɨ. Lɨla mbangɨ kangan walɨndɨ, njambɨmba kwalɨ. 15 Jisas lɨla taamba
kwutndɨ maa lɨla mbangɨ kangan yelogwen vɨtɨnda vak ngɨlɨndɨ, laataa
kɨgɨnda kwutɨ Jisas kat.

JISAS NɨMA SAKWAT NDU LAGWA KAT KWUNATNDɨ

16 Nglaambu kavle waagan tavila la nɨmba kat kwutaa Jisas ta kavat
kiyandi, ngwuk kavle waagan ndi kat kwagalalaa ay ngwula waga ndi
kat kwunatndɨ. Yelogwen kat ta nɨma sakwat ndu taagwa yandi, vɨlaa
ndino ndi kat kwunatndɨ. 17 Ndi kat kwo ana kwunatndɨ. Tamba la profet
Aisaia pɨlɨwuthnda nyaangɨt vla kwunatndɨ. Tamba Jisas kat pɨlɨwutndɨ.

Yelogwen kat tɨna vak ndɨna lak klalaa
kwunatndɨ
waa tamba pɨlɨwutndɨ.

JISASNA KWUPMBA YIVAT WA NɨMBA

18 Nɨma sakwat nɨmba yalaa yisolaa lɨndi vɨlaa Jisas tamatndɨ. Ngi
kat tɨga Jisas njaambɨt kulaa wandɨ maa ngusamba kaga nat naangat
valɨgendi. 19 Kawindi mala Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi lɨga nyan
yalaa Jisas kat vɨlaa wandɨ. Sɨmogwi lɨga nyan yimeya kava wuno mɨna
kwupmba yigiyowun waa wandɨ maa 20 Jisas ndɨ kat wandɨ. Kwapɨmba
yetɨlɨga waala sɨndu kwalɨnda waangu ngi lɨga. Waavi sɨndu kwalɨnja
ngay ngilɨga. Wun Godna vak ndinyangu kat sɨmogwi lɨga nyan wun
sɨndu kwaweya kava kai waa wandɨ Jisas. 21 Ndɨna kwupmba yetɨ
lɨga nyan laataa Jisas kat wandɨ. Njambwi nyan. Wuna nyaek tamba
wundumbu yindɨ. Ndɨ kat yiga waangu vala nguvat wowun. Ngɨni
yalaa mɨna kwupmba yetɨgiyowun waa wandɨ maa 22 Jisas ndɨ kat wandɨ.
Ke yiga ndɨna mala. Wuna kwupmba yavak kat kai walɨga nɨmba ndi
waangu vala waangumba ngugandi. Mɨn wuna kwupmba yagwa mɨla
waa wandɨ Jisas.

JISAS WANDɨ, MWUK KIYAK WANDɨ

23 Jisas njaambɨt ndɨna mbaapma nɨmbonala kulaa yindɨ. 24 Yilɨndi
maa nɨma mwutolo kwutndɨ, pali laatndɨ Nɨma pali laataa ndina
njaambɨt wuleindɨ. Jisas sɨndu kwandɨ. 25 Ndɨnagwi kɨta vat ya nɨmba
ndɨ kat sɨvɨlulaa wandi. Njambwi nyan. Nɨna njaambɨt tamba kambruka
tɨgandɨ. Nɨn ngu kɨgiyanɨn waa wandi. 26 Jisas laataa ndi kat wandɨ.
Ngwuk manda kat vaatɨgangwuk. Njambwi nyanat tuwa vat ana ngwuk
nɨmamba yelavɨtɨgangwuk waa walaa mwukagwi pali kat wandɨ, kiyak
wandɨ. Mwuk kiyak wandɨ, pali ndɨno kiyak wandɨ. Ngu yuvut tapman
tɨndɨ. 27 Ndɨna nyan manda nyana. Mwuk pali ndɨnai waa vapmba
wutɨnda waa wandi.

KAVLE WAAGAN TAVILA LA VɨLɨLɨK PALɨ KAT JISAS KWUNATNDɨ

28 Njaambɨpmba yiga Gadara walɨnja ngepma kawindi anguveli
naangamba. Kawindi maa kiya nɨmbana waangumba yetɨ lɨga mbɨt
nyan laataa Jisas la kavat yambɨt. Kavle waagan tavila la mbɨt nyan. Kao
mbundɨ nyan mbɨt. Nat nɨmba mbɨk kat vaaka lɨndi. Tɨlɨmba kavamba
ana yi ya yetɨlɨindi. 29 Jisas kat vɨlaa mbɨt kɨselaa wambɨt. Mɨn Godna
nyan mɨn. An kat angamak yigiyamɨn. An kat kavle vat yivat yamɨn?
An kat kwulapmeya njɨmbla na ndɨ waa kɨselaa wambɨt. 30 Nɨma sakwat
mbak wan kavamba kɨga yetɨndi. 31 Mbɨk kat tavila la waagan Jisas
kat wagalambɨt. An kat savɨlɨvat wameyan savɨlɨlɨmɨn maa mbapmba
wuleilaa yigiyaa. Wovuna? waa wagalambɨt. 32 Wagalambɨt maa Jisas
kwowa ay mbɨla wandɨ. Mbɨk kat kwagalalaa yiga mbapmba wuleimbɨk
maa wan mbak vaaka pɨlɨga ndaiga satnat yindi. Yilaa wan mbak aywaa
ngu kɨgiyatndi.

33 Wan mbak kat vɨga la nyangu ngepmat pɨlɨga yiga ngepmamba la
nɨmba kat nayaangɨt mbutndi. Kavle waagan ndu nyan kat kwagalalaa
mbapmba wuleilaa pɨlɨnja vak kat yiga mbutndi. 34 Ngepmamba la
nɨmba wutaa Jisas la kavat yindi ndɨ kat vɨvat. Ndɨ kat yiga vɨlaa wandi.
Nɨna kɨpma kwagalalaa mɨn ay mɨla wandi.

9

JISAS MAN TAAMBA KɨVɨ WATNA NYAN KAT KWUNATNDɨ

1 Jisas kat kai wandi maa njaambɨt kulaa valɨgega ndɨna angwa ngep-
mamba kawindɨ. 2 Man taamba kɨvɨ watna nyan njambɨmba ndaa lɨndɨ
maa nat nɨmba ndɨ kat walalaa kiyandi. Jisas ndɨ kat kwunakiyandɨ waa
maawupmba yelavɨtnja vak kat vɨlaa Jisas wandɨ. Wuna nyan mɨn nɨma
maawut ke yelavɨka. Kavle vat yiga yetɨma vak tamba sɨlɨmbwigowun
waa wandɨ Jisas.

3 Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi lɨga nɨmba wutaa maawupmba
yelavɨka lɨndi. Wan nyan God kat kavle vat wandɨ waa yelavɨka lɨndi.

4 Maawupmba yelavɨka tɨnja vak kat Jisas vɨlaa wandɨ ndi kat. Ng-
wutna maawupmba manda kat kavle vak yelavɨka lɨgangwuk. 5 Kavle
vat yiga yetɨma vak kat sɨlɨmbwigiyowun waweyan njambɨ kwagalalaa
laataa yetɨ waweyan kɨmbɨt vɨlɨlɨk nyaangɨt kɨta vatna. 6 Wun Godna
vak ndinyangu kat sɨmogwi lɨga nyan wun. Kavle vat yetɨnja vak kat
sɨlɨmbwiweya kwondu ngɨlɨga wunamba. Wuna kwondu ngwuk kat
sɨmogwivat wowun. Ndi kat ndɨna kwondu sɨmogwivat man taamba kɨvɨ
watna nyan kat vɨlaa wandɨ. Mɨn laataa mɨna njambɨ walalaa ngay ay
wandɨ. 7 Wandɨ maa laataa yindɨ. 8 Nat nɨmba vɨlaa ngɨpali walaa vaaka

lindi. Vaaka liga wandi. God wan nyan kat nima kwondu kwindi waa Godna si kwutaa katsondi.

JISAS MATYU KAT YAGWA WUNA KWUPMBA WANDI

9 Jisas wan ngepma kwagalalaa yiga takis sanya kla liga nyan kat vindi. Ndina si Matyu. Takis sanya klalinda ngaymba lindi. Jisas ndi kat vilaa wuna kwupmba laataa yagwa wandi. Wandi maa laataa yindi ndina kwupmba.
10 Nat nandinya Jisas ngaymba liga nima sakwat nimbonala nao kiga lindi. Ndinogwinala kila nimba nimbonala nao kiga lindi. Ndinogwinala kila nimba takis sanya klala nimbo kavle vat yiga yeti liga nimbo kita vat yisolaa liga nao kilindi. 11 Ferisi yalaa nao kilinja vak kat vilaa Jisasna kwupmba la nimba kat wandi. Takis sanya klaliga nimbo kavle vat yiga yetiliga nimbo manda kat ngwula njambwi nyan nao kiligandi waa wandi.
12 Wanja vak Jisas wutaa ndi kat wandi. Apma vat kwo liga nimba dokta kat ana yiligandi. Yelogwen kat ta nimba mina yiligandi. 13 Ngwuk tamba God wandi, piliwutnja nyaangitna angwa vak ana viga ligangwuk. Kupma piliwutndi.

Kwanda kwanda vatnyalaa wun kat ke kwiga. Nat
nimba kat nima vak yelavika ndi kat kwunak ngwula
waa wandi God
waa tamba piliwutndi. Wun apma vat yetiliga nimba kat kwunapmak ana yawun. Kavle savle yetiliga nimba kat mina kwunapmak yawun waa wandi Jisas.

KIGINDA KIVAK KAT KAI WANJA VAK

14 Ngu yagula Jona kwupmba la nimba yalaa Jisas kat wandi. Ninogwi Ferisio nima sakwat njambi kiginda kivak kat kai waliganin. Mina kwupmba la nimba ndi wupma ana yiligandi waa wandi.
15 Wandi maa Jisas tamba la nyaangitno ndinai kiya kupi nyaangit kat ndi kat mbuka wandi. Kita nyan taagwa klandeya njimbla nima kiginda kwutndi. Ya nimba wan kiginda kivak kat kilip mbangi yiga ana lindi. Wan kapti kwukna nyan yindi maa ndina mbangi kilip mbangi yindi, kiginda kivak kat kai waigandi.
16 Tamba ngilikna waavwimba kupi waavwi taagalaa tavanjeyan ngini wan waavwi nimamba ngilikiyandi. 17 Tamba simbimba tavanja awmba kupi nima ngu ana salakiyandi. Salatnjeyan nima nguna mbiyak nima yindi maa simbi kikik waa mbiligiyandi. Mbilindi maa nima ngu kipmamba salaka yigiyandi. Nima nguagwi wan simbo kita kita kavle yigiyandi. Kupi nima ngu klalaa kupi simbimba mina kwutaa salatndi maa kwo ligiyandi waa ngambundi Jisas.
18 Jisas ngambulindi maa Judana njambwi nyan yalaa kwali mamba silaa wandi. 19 Wandi maa Jisas laataa ndina kwupmba yindi. Jisasna mbaapmamba la nimba ndino laataa kita vat yindi.
20 Yilindi maa yaat tigimbimba yelogwen yilindi, yetila taagwa yali. Naambi tamba vili kiyeli vililik yelogwen yilindi, yetilili. Jisasna kwupmba yalaa ndina njimbwi waavwi sinyiti. 21 Tat yelaviti. Ndina waavwi sinyikweyan wuna mbangi kwo ligiyowun waa yelavitaa sinyiti.
22 Sinyiti maa Jisas limbalaguga vilaa wandi. Taagwa nyan nimamba ke yelavika. Jisas wun kat kwunakiyowun waa yelavitinya vak vilaa nyina kavle vak kat tamba kwunakowun. Nyin kwo apma vat tigiyanyin waa

walaa [23] Judana njambwi nyana ngay wuleindi. Ngay wuleilaa waavi
wala nimba ngla liga nimba kat vilaa wandi. [24] Ngwuk wun kat tula
ngwula. Wat taagwa nyan ana kiyali. Sindu kwali waa wandi maa wutaa
ndi kat njitindi. [25] Yindi maa Jisas wat taagwa nyana ngway yilaa lila
taambamba kwutndi, laati. [26] Laataa vak mbutseli mbutsela ngepma
ngepma mbuka kalindi, aywaa wutndi.

JISAS MINI VILAPMAN TA VILILIK PALI KAT KWUNATNDI

[27] Jisas wan kava kwagalalaa yindi maa mini vilapman ta mbit nyan
vililik ndina kwupmba yiga wambit. Min Devitna yelangi nyan min.
An kat miwa ay mila waa wambit. [28] Jisas ngay wuleindi maa ndina
kwupmba wuleimbit. Wuleilaa an kat kwunap mila wambit. Wambit
maa Jisas wandi. Mbik angamak yelavika ligambik. Mbik kat alipsiga
mbambala kwunakiyowun? waa wagalandi maa awa njambwi nyan
min alipsiga an kat kwunakiyamin waa wambit maa [29] Jisas mbik kat
minimba taamba taagalaa wandi. Maawupmba yelavika limba vak kat
vilaa kwunakowun waa wandi maa [30] mbila min kembandi, vimbik.
Jisas mbik kat nima kwundimba wandi. Mbik kat kwunatuwa vak mbik
nat nimba kat ke mbuka waa wandi. [31] Yimbik maa mbutseli mbut-
sela mbutimbik, wan kavana ngepma aywaa wutndi wan kwunatnda
nyaangit.

KWUNDI NGAMBU LAPMAN NYAN KAT JISAS KWUNATNDI

[32] Yilimbit maa kwundi ngambu lapman nyan kat kwutaa Jisas la
kavat kalindi. Kavle waagan ndi kat tavilaa ndina tigat kulumatndi, ana
kwundi ngambulindi. [33] Jisas wan ndi kat kwuta la kavle waagan kat
savilindi maa wan nyan kwundi ngambundi. Nat nimba vilaa ngipaliga
ndalaa wandi. Tak nin Isrel tina kavamba wupma ana vilinin. Apma
vatna. [34] Ferisi ndi mandip vak wandi. Kavle waagana savililigandi waa
wandi ndi kat.

JISAS NDINYANGU KAT MIWA YINDI

[35] Jisas ngepma ngepma yindi. Yiga Juda nyaangit ngambula ngay
wuyleilaa wan apma nyaangit ndi kat mbutindi. God yalaa nin kat viga
ligiyandi waa wandi. Mandit mandit yelogwen vitindi, ta nimba kat vilaa
kwunatndi. [36] Nima sakwat nimba kat vilaa ndi kat miwa yiga lindi ndi.
Ndu nyan viga lilapman sip sip ta vak vla lindi. Ngi kat tiga ndi kat
miwa yiga lindi. [37] Ndi kat miwa yiga liga ndina kwupmba la nimba kat
wandi. Nima sakwat kiginda ambugapmba kwo liga ak wuligandi. Vilaa
sigika kiya nimba kai. [38] Ambugat kat viga liga njambwi nyan kat wagala
ngwula. Nima sakwat nimba kat ay wamin maa ambugatna kiginda
sigika kiyaigandi waa wagala ngwula njambwi nyan kat waa wandi Jisas.

10

TAMBA VILI KIYELI VILILIK JISASNA KWUPMBA LA APOSELNA SI

[1] Jisas wandi maa ndina kwupmba la tamba vili kiyeli vililik nimba
yisolaa lindi. Yisolaa lindi maa kavle waagan savilinjeya kwondu ndi
kat kwindi. Yelogwen kat kwaiga nimba kat kwunatnjeya kwondu ndi
kat kwindi.

[2] Wan tamba vili kiyeli vililik aposelna si kingiyan. Tat ta nyan Saimon
waa Pita walinja nyan. Nat nyan Pitana yakwa nyan Endru. Nat
vililik pali Sebedina nyan Jemsagwi Jono. [3] Nat nyan Filip. Nat nyan

Batolomyu. Nat nyan Tomas. Nat nyan Matyu. Ndɨ takis sanya klala nyana. Nat nyan Alfiasna nyan nat Jems. 4 Nat nyan Tadias. Nat nyan nat Saimon. Ndɨ ngepma ngepma yiga nat nɨmba nɨna kɨpma kat yalaa vɨga lɨnjangat kai waa ngambulɨndɨ. Nat nyan Judas Iskeriot Jisas kat vatnyavat kamwin kwiga ndɨ kat sɨmogwiya nyana.

JISAS WANDƗ MAA APOSEL NJƗVWA KWUPMAK YINDI

5 Jisas tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmba kat wandɨ. Ngwuk ngepma ngepma yiga njɨvwa kwuk ngwula. Juda ana ndi nat nɨmbana ngepma ke yingwa. Sameria lɨga nɨmbana ngepma ke yingwa. 6 Juda lɨga ngepma ngepmat ay ngwula. Wundi Juda nɨma nyan kat pogwula lɨga sip sip vla lɨgandi. 7 Yiga ndi katambuk ngwula. Nginangwupmba lɨga nɨma nyan nɨn kat vɨga lɨndeya njɨmbla tamba ngway tologandɨ waga yiga ndi kat mbuk ngwula. 8 Yelogwen kat tɨgiyaa nɨmba kat vɨlaa kwunak ngwula. Kiya nɨmba kat vɨlaa wangwuk mala laakiyandi. Kawia kɨga lɨgiya nɨmba kat yiga vɨlaa kwunakngwuk mala kwo lɨgiyandi. Kavle waagan tavila lɨgiyaa nɨmba kat vɨlaa savɨlɨmba ngwuk. Wunamba la kwondu kwo klangwuk. Wun kat wenga kwilaa ana klangwuk. Ngi kat tɨga yiga ndi kat kwo kwunak ngwula. Ndina wenga ke klangweya.

9 Moni sanya kwuka wana yilɨngweya. Yimbwi kwuka wana yilɨngweya. 10 Mandɨp waavwi mandɨp man su vasɨ vasɨ ke kwutaa yiga. Ngwuk njɨvwa kwutɨga nɨmba ngwuk. Njɨvwa kwukngwuk maa ngwuk kat wan da kwigiyandi.

11 Ngepma wuleilaa wuna ngay yagwa waiga nyan kat vɨlaa ndɨna ngay wuleigiyangwuk. Ngay ngay ke yilɨngweya. 12 Ngay wuleilaa apma nandinya waga apma vat tɨgiyangwuk waa waigangwuk ndi kat. 13 Wuleingwuk maa ngwuk kat yagwa wanjeyan apma nyaangɨt wangwa nyaangɨt ndinamba tɨgiyandɨ. Wuleingwuk mala ngwuk kat kai wanjeyan wangwa apma nyaangɨt lungwamata ngwula lak yaigandɨ. Lungwamataa ngwula lak yandɨ maa ndi kavle savle tɨgiyandi. 14 Wan ngaymba lɨgiya nyan wan nɨma ngepmamba lɨgiya nyan ngwuk kat kai wandeyan wan ngepma kwagalavat laataa man mbaw vɨvlɨlaa kwagalalaa laataa aymba ngwuk. Ngwuk vɨga lɨgiyangwuk. God ngwuk kat sɨgiyandɨ waa ndi kat waga man mbaw vɨvlɨmba ngwuk. 15 Ngɨni yaiga nandinya God ndinyangu kat sɨga naguvat tɨndeya nandinya Sodom Gomora walɨnja kavle ngepmamba la nɨmba ndi nɨma vat dlaigandi. Ngwuk kat kai waiga ngepma nɨmba ndi nɨma nglei vat klaigandi.

NƗMA SAKWAT NƗMA VAK YAIGANDƗ WAA JISAS MBUTNDƗ

16 Awuk ngwula. Ngwuk ngepma ngepma yivat yilɨgangwuk. Kavle waala sip sip kat valɨnda vla wundi nɨmba ngwuk kat kavle vat yigiyandi. Kamboy apma maawut yelavɨka yigumba yilɨga vak vla ngwuk wupma ay ngwula. Namiyo yilɨga vak kap ana yalɨgandɨ. 17 Ngwuk yigumba vɨga lɨgiyangwuk. Nat nɨmba ngwuk kat kwutaa kotngwangat kaligiyandi. Juda ngaangɨt ngambulɨnja ngay ngwuk kat kwutaa kalilaa viyaigandi. 18 Wuna sɨ wangwuk maa ngwuk kat kwutaa kaligiyandi. Njambwi king mat king ngwuk kat vɨga sɨga nagunjangat kaligiyandi. Ngwuk kat kalindi maa wan njambwi nɨmba kat kwutaa lɨngwa apma nyaangɨt ndi kat mbukiyangwuk. Juda ana ndi nat nɨmba ndino ndi kat mbukiyangwuk. 19 Notngwangat kalindi maa kotmak tɨngweya nyaangɨt kat

nimamba ke vaaka yelavikngweya. Ngwuk kat kwutaa kalindi maa kotngweya nyaangit ngwutna maawupmba mbukiyowun. 20 Mbukngweya nyaangit ngwutna nyaangit ana ndi. Nina nyaek kwigiya waagan ngwutna mbangimba tavindi maa mbukiyangwuk.

21 Ngini yaiga kavle njimbla kavle vat nima sakwat yaigandi. Kita nyan ndina yakwa nda nyan kat kwutaa kotmak kalindi maa ndi kat kwutaa vatnyangiyandi. Nyaek ndino indina nyangu kat kwutaa kotnjangat kaligiyandi. Nyangu ndina nyaek nyime kat kai walaa nyaek nyime kat kwutaa kotmak kalindi maa vatnyagiyandi. 22 Wuna si ngwuk tamba kwutaa ligangwuk. Ngi kat tiga nima sakwat nimba ngwuk kat kai waigandi. Wan kavle njimbla ngilindi maa kwo liga wuna si kwutaa liga nimba ndi apma vat tiigiyandi. 23 Kita ngepmana nimba ngwuk kat kavle vat yinjeyan wan ngepma kwagalalaa vaaka nat ngepmat ay ngwula. Ngwuk kat wowun. Judana ngepma ngepma yiga mbutingweya njivwa kwiyatapman ana ngiligiyandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan yilaa yawun maa wan njivwa ngiligiyandi.

24 Kwupmba liga nyan ndi kat viga liga simogwi liga nyana njambwi nyan ana ndi. Simogwi liga nyan ndi njambwi nyana. Njivwa kwutiga nyan wan njivwa kat viga ligiya njambwi nyana njambwi ana ndi. Njivwa kat viga ligiya nyan ndi njambwi nyana. 25 Kwupmba liga nyan ndi kat viga liga simogwi liga nyan linda vla lindeyan wovuna. Njivwa kwutiga nyan wan njivwa kat viga ligiya njambwi nyan linda vla lindeyan wovuna. Wun ngwutna njambwi nyan wun. Nat nimba wun kat wandi. Min waagana njambwi nyan min. Min Bielsebul min waa wun kat wandi. Ngwuk wuna kwupmba liga mbaapma nimba ngwuk. Ngwutno ngwuk kat kavle nglei si waigandi.

NDINYANGU GOD KAT MINA VAAKA LIGIYANIN

26 Ndinyangu ngwuk kat yigiya kavle vak kat nimamba ke vaaka yelavika lingwa. Ngwuk kat pagwuga kavle vat yilinja vak ngini nat nimba aywaa vigiyandi. Pagwulinja kavle nyaangit ngini nat nimba aywaa wukiyandi. 27 Mbambala ngwuk kat pagwuga mbutuwa nyaangit ngepma ngepma yiga kapmba mbukiyangwuk. Kan ngwuk kat mbutuwa nat nima sakwat nimba ana wutigandi. Ngwuk kat mina mbutigowun. Ngwuk wutaa yiga nima sakwat nimba kat kak kiya mbukiyangwuk ngepma ngepmamba. 28 Ngwuk kat vatnyagiya nimba kat ngwuk ke vakngwa. Ndi ngwutna wundumbu kat ana vatnyagiyandi. God kat mina vaaka ali ngwula. Nina mbango wundumbu kat ya vitiga kavamba yiga alipsiga taagagiyandi. 29 Mat waavi kilinja waavi peni kita yaagilaa vililik klaigangwuk. Kan mat waavi kiyalinja vak kat nina nyaek ndi viga ligandi. Mat waavi ana kiyaigandi waa wandeyan wan waavi ana kiyaigandi. 30 Ngwulo ngwuk kat wupma viga ligandi. Ngwula nambumba liga yuwina sakwat viga siga naguga ligandi. 31 Ngwuk ke vatingwa. Ngwuk kat viga ligandi. Mat waavi kat ngwuk kwulatigangwuk.

JISAS NINA NJAMBWI NYANA WAA WALINJA VAK

32 Kita nyan Jisas wuna njambwi nyana waa nat niimba kat wandeyan nyinangwuk tiga wuna nyaek kat vilaa wan nyana si waa ndi wuna nyana waa waigowun. 33 Kita nyan Jisas wandeyan nyinangwut tiga wuna nyaek kat waigowun. Wan nyan wuna nyan ana ndi waa waigowun.

JISAS KAO SƗNJANGAT YANDƗ

34 Kan kipmana nimba kao yilinja vak kat kalipmak ana yawun. Wungi
vak kat ana yawun. Awat sowat kao sinjangat yawun. 35 Yawun maa
nat nimba wun kat kai wandi maa nat nimba wun kat yagwa wandi,
wungi vak kat tiga laataa awat sowat waliandi. Mat nyangu laataa ndina
nyaek kat waliagiyandi. Taagwa nyangu ndino laataa ndina nyime
kat waliagiyandi. Ndinyanguna taagwa laataa ndina lana nyime kat
waliagiyandi. 36 Yawun maa kita ngaymba liliga nimba laataa waliaga
kapma kapma nimingi vla ligiyandi.
37 kita nyan wun kat samat samat yelavitaa ndina nyaek nyime kat
nima nima vat yelavitndeyan ndi ana wuna mbaapma wuleigiyandi.
38 God wandi, ndina njivwa kwupmat yawun. Nat nimba kai waa
wun kat sinjeya vak kat ana vaakiyowun. Wun kat kwinda njivwa
kwutapman yiga wuna kwupmba yalapman yindeyan wan nyan wuna
mbaapma ana wuleigiyandi. 39 Kita nyan avla ndina mbangi kat
mina yelavika kwo yetindeya vak kat mina yelavika lindyan ndi
kavle yigiyandi. Kita nyan wuna njivwa kwuka ndina mbangi kat
yelavitapman yindeyan ndi apma vat tigiyandi.

GODNANAMBA APMA WENGA KLANJEYA VAK KAT JISAS NDƗNA APOSEL KAT MBUTNDƗ

40 Kita nyan ngwuk kat apma vat yindeyan wan apma vat yinda vak
wuna lak yaigandi. Kita nyan wun kat ay waa nyanat yaigandi. 41 Kita
nyan Godna nyaangit mbuka yetiliga nyan kat vilaa yagwa waa ndina
ngayat kalindeyan wan apma vatna. Godna nyaangit mbuka yetiliga
nyan klaiga wenga ndino ngayat kwutaa kalia nyan klaigandi. Kita nyan
apma nyan kat vilaa yagwa waa ndina ngayat kalindyan wan apma
vatna. Apma nyan klaiga wenga wan di kat kwutaa ngayat kalia nyan
ndino klaigandi. 42 Ngwuk ke maawut tivіga lingwa. Kita nyan wuna
mbaapmamba la mat nyan kat vilaa ndi Jisasna mbaapma nyana walaa
ndi kat kigin ngu kuvuk kwindeyan ndi apma wenga klaigandi. Wan
kwinda mat nda kat vilaa God ndi kat wenga kwigiyandi. Ndina maawut
ana tivigiyandi waa wandi Jisas.

11

JON NDƗNA MBAAPMAMBA LA NƗMBA KAT WANDƗ, JISAS KAT VƗVAT YANDI

1 Jisas ndina mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik nimba kat yinjeya
vak kat mbuka walaa ndi kat kwagalalaa nyaangit mbupmat laataa
ngepma ngepma yindi. 2 Ngu yagula Jon ndi kat kalambusmba taagandi,
lindi. Kraist kwuta njivwa kat wutaa Jon ndina mbaapmamba la nimba
kat wandi. Kraist kat yiga wagala ngwula. 3 Wandi maa yiga Jisas kat
wagalandi. Nin kat ambuk. Tat Jon njivia kwuka liga wandi. Kita nyan
wuna kwupmba yaigandi wandi. Min kat wandi? E? Kanda kat wandi
waa wagalandi.
4 Jisas ndi kat kat wandi. Kwutuwa njivwa viga wukngwa vak lung-
wamataa yiga Jon kat ambuk. 5 Mini kiyala liga nimba kwunakwun
mala apma mina viligandi. Man kivi wata la nimba kwunakwun mala
laataa apma man veiligandi. Kawia kiga la nimba wowun mala kawia
kasiligandi, kwo liligandi. Waan wutapman nimba kat wowun mala
laatigandi. kwondu kapman kwo liga nimba kat wan apma nyaangit

mbutigowun. 6 Kita nyan wun kat vilaa ndi God wandi, yaa nyana waa
yelavika lindyan ndi apma maawut sika liga nyana waa wandi Jisas.
7 Jona mbaapmamba la nimba Jon ta kavat lungwamataa yindi maa
Jisas wan nima sakwat nimba kat Jon yeta vak kat ndi kat mbutndi.
Jon ndinyangu lapman kavamba lindi, vivat yingwa njimbla ndi kat
angamak yelavika yingwuk. Mwuk kwutindi, kipmamba liga yuwi ava
yuvut yilinda vak vla liga nyana waa yelavika ndi kat vivat yingwuk? Kai.
Jon wupma ana lindi. Ndi tagula nyana. 8 Ndi apma waavwi kwuso liga
nyana waa yelavika ndi kat vivat yingwuk? Jon wupma ana lindi. Apma
waavwi kwuso liga nimba ndi apma ngaymba yetiliga nimba ndi. Ndi
apma ngay kai. 9 Ndi profetna waa yelavika ndi nat profet kat kwulatndi.
Ndi ndina njambwi nyana. 10 Tamba God waa nyaangit pilwuta nimba
ndi Jon kat piliwutndi.

God wandi. Kan nyan wuna nyaangit mbutiga nyana.

Ndi tatak yiga mbukiyandi. Ngini yimeya yambi

kwukiyandi waa God wandi ndina nyan kat waa tamba la nimba piliwutndi.

11 Ngwuk wutaa yelavik ngwula. Kan kipmamba la nat nimba kat
aywaa Jon ndi kwulatigandi. Nyinangwut wuleila nyan God viga liga mat
nyan ndi Jon kat kwulakiyandi.
12 Tat jon nyaangit mbuka yliindan yiga yaa kan mbambala kavle
nimba wuna njivwa kalipmak kat waligandi. Kwutima njivwa nina
maawupmba apgwup mila waa wun kat waligandi. ndina kwundi
wutapman nyinangwupmba liga njambi nyan kipmamba liga nimba kat
viga lindangat kan kwutuwa njivwa kwutigowun. 13 Njambwi nyan kan
viga lindeya vat tamba la profet mbutindi. Moses ndino wan nyaangit
mbutindi. Jon ndino wan nyaangit mbutindi. 14 Ndinai mbuta nyaangit
wuka lingweyan apma vatna. Jon tamba la nyan Ilaija mbutnda vak
vla mbutindi. Tamba la nimba piliwutndi. ngini Ilaija yaigandi waa
piliwutndi Mbambala Ilaija tamba yalaa ligandi, Jona.
15 Apma maawut yelavika ligiya nimba kan mbutuwa nyaangit kat
wutaa yelavika ligiyandi. 16 Mbambala kan kipmamba liga nimba kwuka
yetinja vak ngwuk kat mbukiyowun. Ndi mat nyangu vla ligandi.
Ngepma nindimba ndaa liga nat nyaangu kat waligandi. 17 Mbangu
kwundi waga tamba kwangu viyanin. Mbik ana mbangu veiga ligambik.
Nin nglasa kwundi nglasika nglalinin. Mbik ana nglasaka nglaligambik.
Yilina vak ana nina kwupmba yina vla yiligambik waa mat nyangu
waligandi. 18 Jon yalaa kiginda kivak kat kai walaa liga nima ngu
ana kilindi. Mbambala liga mat nyangu vla liga nimba ndi kat vilaa
wandi. manda kat wupma yiligandi. Ndi tungwengwan yiga nyana waa
wandi. 19 Wun Godna vak simogwi liga nyan yalaa kiginda kiga nima
ngu kiliwun. Mbambala liga mat nyanagu vla liga nimba wun kat vilaa
wandi. Ndi kavle nyana. Kiginda kiga nima ngu nima sakwat kiliga
nyana. Takis sanya klaliga nimbo kavle vat yetiliga nimbana ali nyana
waa walindi. Ndi God wandi, yelavika linja maawupmba ana ligandi.
Kavle maawut yelavika ligandi. kwutuwa apma njivwa vilaa Godnonala
liga kwutigandi waa waigangwuk waa wandi Jisas.

KOROSINO BETSAIDO KAPANEAM WALINJA NGEPMA KUVUKMBA LA NIMBA KAT JISAS KAI WANDI

20 Nat ngepma vililik yiga wuleilaa Jisas nima sakwat nima njivwa
kwutindi. Wan ngepma nimba kwutinda njivwa yilaa wan yetinja kavle
vat ana kwagalandi. Tiga lina ngini wan ngepma wuleilaa wan ngepma
nimba kat Jisas njika wandi. 21 Ngwuk Korosin walinja ngepmamba liga
nimba ngwuk kat ngini kavle vat yaigandi. Ngwuk Betsaida walinja
ngepmamba liga nimbo ngwulo ngwuk kat kavle vat yaigandi. Tamba
vingwa kwutuwa nima njivwa tamba la nimba Taia Saidon walinja ngep-
mamba la nimba viganjan ndina kavle vak kat kai waa kwagalagendi.
Kavle vak kwagalalaa kavle waavwi ndina mbangimba sitaa mbaw
klalaa ndina mbangimba kwukendi. kwutndi maa vilaa nat nimba ndi
kat vilaa wagendi. Ndina kavle vat tamba kwagalandi waa wagendi.
22 Ngwuk kat wowun. Ngwuk awuk ngwula. Ngini yaiga nandinya
God ndinyangu kat viga siga nagundeya nandinya Taia Saidon walinja
ngepmamba la nimba ndi kat God nima vat yigiyandi. Ngwuk ngwuk kat
nima nglei vat yigiyandi. 23 Ngwuk Kapaneam valinja ngepmamba liga
nimba nin apma vat tiganin nyinangwupmba liga nimba vla liganin waa
yelavika ligangwuk. Wupma yelavika lingwa vat ana nglaatndi. God
ngini ngwuk kat kwutaa ya vitiga kavat yisenda kiyandi. Ngwutna ngep-
mamba kwutuwa nima njivwa tamba la ngepma Sodomba kwukewan
ndi kavle yiga yetinja vak kat kwagalagendi. God ndi kat ana kwutaa
vatngagendi. 24 Ngwuk kat wowun. Gini yaiga nandinya God nandinya
Sodom walinja ngepmamba la nimba ndi kat God nima vat sigiyandi.
Ngwuk ngwuk kat nima nglei vat sigiyandi waa wandi Jisas.

WUNA LAK YANGWEYAN NGWUK APMA YAT NJAWIYA LIGIYANGWUK

25 Wan nandinya Jisas ndina nyaek kat wandi. Wuna nyaek min
nyinangwut kipma kat viga njambwi nyan min. Mina angwa vak apma
nambuo liga nimba kat ana simogwiwun. Save lapman tiga nimba
kat mina simogwiwun. nambuo liga nimba kat kai. Ndi kat ana
simogwiwun. Wan yima vak apma vakna. 26 Min mina yelavipma
maavupmba wupma yimin. 27 Wuna nyaek wun kat mina kwondu minai
yelavika liga vat aywaa wuna lak kwimin. Wunai yelavika liga vat nat
nimba ana viligandi. Min kita nyan mina viligamin. Minai yelavika liga
vat nat nimba ana viligandi. Wun kita nyan viga ligowun. Yagwa walaa
wunai simogwia nimba wundi nimba ndino viga ligandi waa nyaek kat
wasimblalaa wumba kita vat tinda nimba kat wandi.
28 Nima vat tiga njivwa kwuka nima maawut yelavika liga nimba ng-
wut aywaa yagwa ngwuyla. Yalaa yat njawiaga apma maawut yelavika
tingweya vat klaigangwuk. 29 Kwutuwa njivwa agwuk ngwula. Wun
kao mbundi nyan ana wun. Ngwuk kat ana njika waigowun. Kwutuwa
apma nima njivwa kita vat kwukngweyan apma vak yat njawiaga apma
maawut yelavika lingweya vat klaigangwuk. 30 Wuna njivwa nima
vat tiga njivwa ana ndi. Ngwuk kat kwiweya njivwa kwutingweyan
ngwutna mbangi wiyo waavi laagagiyandi waa wandi Jisas.

12

NJIVWA LAPMAN NANDINYA KAT NGAMBULINDI

1 Tiga liga ngini njivwa lapman nandinyamba Jisas ndina mbaap-
mamba la nimbonala yuwi sik watiga ambugava yindi. Yilaa yetiga
liga ndina mbaapmamba la nimba wundi kat tindi. Tiga liga ndi yuwi
sik pangwutaa kilindi. 2 Kilinja vak kat Ferisi vilaa Jisas kat wandi.

Nɨnai yetɨlɨga vak kat kai valaa mɨna mbaapmamba lɨga nɨmba njɨvwa lapman nandinyamba yuwi sɨk pangwutɨgandi. Wupma yinja vak ana nglaatndɨ. Kavle vatna waa wandi. 3 Jisas wanja vak wutaa ndi kat wandɨ. Tamba Devit ndɨna mbaapma nɨmbonala wundɨ kat tɨga kɨlɨnja vat tamba pɨlɨwutndi. Ngwuk ana vɨngwuk? 4 Ndi wundɨ kat tɨga Godna ngay wuleilaa God kat taaganja bret-nao klalaa kɨlɨndi. nɨna ngepmana vak God kat kwunatɨga nɨmba mɨna kɨlɨndi. 5 Njɨvwa lapman nandinyamba God kat kwunat tɨga nɨmba Godna ngay wuleilaa God kat kwunapmak njɨvwa kwutɨgandi. Wan njɨvwa kwutɨnja vak Moses kwiya nyaangɨpmba ana wukngwuk? Njɨvwa lapman nandinyamba njɨvwa ke kwuka waa Moses waa nyaangit kat kai walaa ndi God kat kwunatɨga nɨmba ndi njɨvwa kwutɨgandi. Ndi kat nyaangɨty ana lɨgandɨ. 6 Tamba Moses kwila nyaangɨt kat kwulakiya nat nyaangɨt ngilɨga. 7 Tamba God wandɨ, Hosia pɨlɨwutnda nyaangɨtna angwa vat ngwuk ana vɨga lɨgangwuk?

God wandɨ. Kwanda kwanda vatnyalaa wun kat ke
kwiga. Nat nɨmba kat nɨmamba yelavɨka kwunak
ngwula waa wandɨ God

waa tamba Hosia pɨlɨwutndɨ. Kan nyaangɨtna angwa vak vɨgengwan apma vat yilɨga nɨmba kat vɨlaa ngwuk kavle vat yilɨgangwuk waa ana wagengwuk. 8 Wun Godna angwa vat sɨmogwilɨga nyan wun. Wun njɨvwa lapman nandinyana nɨma nyan wun. Wan nandinya wun kat njambiya ana taagagiyandɨ.

TAAMBA KƗVƗ WATA LA NYAN KAT JISAS KWUNATNDƗ

9 Jisas wan kava kwagalalaa Juda nyaangɨt ngambula ngay wuleindɨ. 10 Taamba kɨvɨ wata la nyan kɨta wumba lɨndɨ. Jisas kavle vat yindeyan wovuna. Ndɨ kat kotndangat kaligiyanɨn waa yelavɨka lɨga nɨmba ndino wumba lɨndi. Ndi Jisas Kat wagalandi. Njɨvwa lapman nandinyamba kɨta nyan kat kwunapmeyan wovuna? waa wagalandi. 11 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwutna kɨta nyana sip sip nɨma waangumba ndaindɨ maa ndɨ njɨvwa lapman nandinyamba taambamba kwutaa katsogiyandɨ. njɨvwa lapman nandinyamba kwutaa katsondeyan nyaangɨt kai. Nɨna ngepmana vat kɨngiyan. 12 Ndu nyan sip sip kat kwulatɨgandɨ. Ngi kat tɨga njɨvwa lapman nandinyamba kɨta nyan kat kwunakweyan nyaangɨt kai. nɨna ngepmana vat kɨngiyan waa ndi kat walaa 13 taamba kɨvi wata la nyan kat wandɨ. Mɨna taamba agiya wandɨ maa taamba kwindɨ. kwindɨ maa ndɨna taamba kwo lɨndɨ. Ndɨna nat taamba vla lɨndɨ. 14 Ferisi vɨlaa wan ngay kwagalala Jisas kat vatnyanjeya vak kat yelavɨka lɨndi.

JISAS GODNA NJƗVWA KWUTƗGA NYAN

15 Jisas ndɨ kat vatnyanjeya vak kat wutaa Jisas wan kava kwagalaa nat ngepmat yindɨ. Nɨma sakwat nɨmba ndɨna kwupmba yindi. ndina nat nɨmba yelogwen kat ta nɨmba. Yelogwen kat ta nɨmba kat aywaa kwunatndɨ. 16 Kwunataa wandɨ. Wuna sɨ nat nɨmba kat ke yiga mbuka wandɨ. 17 Wupma kwo ana wandɨ. Tamba profet Aisaia pɨlɨwukna nyaangɨt vla ndi kat wandɨ.

18 God wandɨ. Wan nyan wuna njɨvwa kwutga nyana. Kwutndeya njɨvwa ndɨ kat kwiwun. Ndɨ kat vɨga
yelavɨka solat sɨlɨgowun. Wuna waagan ndɨ kat
kwiwun ndɨna mbangɨmba tavindɨ maa wuna angwa

vat aywaa ndinyangu kat mbukiyandɨ. 19 Ana nɨma kwundimba njɨka
waigandɨ. Nɨndɨ ava yambɨmba
laataa ana nɨma kwundimba waigandɨ. 20 Vɨta lɨga
suwa ana nagɨ vɨli mbɨlɨgiyandɨ. kwunakiyandɨ.
Samat samat vɨgɨga lam ana kwutnyagiyandɨ.
Kwunatndɨ maa nɨma vak vɨkiyandɨ. Njɨvwa kwuka
yiga apma vak kwulakiyandɨ. 21 Nɨma sakwat nɨmba
ndɨ kat vɨlaa waigandi. Ndɨ nɨn kat kwunatɨga
nyana waa waigandi waa wandɨ God
waa tamba pɨlɨwutndɨ Aisaia.

JISAS BIELSEBULNOGWINALA KɨTA VAT NJɨVWA KWUTɨGANDɨ WAA JISAS KAT WANDI

22 Kɨta nyan kavle waagan ndɨ kat tavila lɨndɨ maa ndɨna mɨni kwita lɨga ndɨna tɨgat kulumatndɨ, lɨndɨ. Wan nyan kat kwutaa Jisas la kavat kalindi. Kalindi maa Jisas kwunatndɨ maa wan nyan mɨni vɨga kwundi ngambundɨ. 23 Wumba la nɨma sakwat nɨmba vɨlaa ngɨpaliga ndalaa wandi. Ndɨ Devitna yelangɨmba la nyan anaga ndɨ. Nɨn Juda nɨn kat kwunatɨga nyan anaga ndɨ waa wandi. 24 Walɨnja vak Ferisi ndino tɨga wutaa wandi. Wupma wangwa vak ana nglaatndɨ. Waagana njambwi nyan Bielsebul ndɨ kat kwondu kwindɨ maa waagan kat savɨlɨlɨgandɨ waa wandi.

25 Ndina maawupmba yelavɨka lɨnja vak kat Jisas vɨlaa ndi kat wandɨ. Kɨta ngepma nɨmba mbaapma vɨlɨlɨpmba lɨga awat sowat sɨga viyanjeyan wan ngepmamba lɨga nɨmba aywaa ngɨlɨgiyandi. Kɨta ngaymba lɨga nɨmba mbaapma vɨlɨlɨk tɨga awat sowat sɨga viyanjeyan wundi nɨmba ngɨlɨgiyandi. 26 Setena mbaapmamba lɨga nɨmba ndion wungi vat sɨgɨt. Mbaapma vɨlɨlɨk tɨga awat sowat sɨga viyanjeyan ndɨna mbaapmamba lɨga nɨmba ndiono ngɨlɨgiyandi. 27 Beklsebul ndɨ kat kwondu kwindɨ maa waagan savɨlɨlɨgandɨ waa wun kat walɨgangwuk. Ngwutna mbaapma nɨmba ndino waagan kat savɨlɨlɨgandi. Ndi kat kand kwondu kwindɨ maa waagan kat savɨlɨlɨgandi. Wun kat walɨngwa vat ndina lak yigiyandɨ. 28 Walɨngwa vak ana nglaatndɨ. Godna waagan wun kat kwondu kwindɨ maa kavle waagan kat savɨlɨlɨgowun. Savɨlɨluwa vak vɨlaa God nɨn kat kwutnatndeya njɨmbla tamba ngway tologandɨ waa yelavɨk ngwula.

29 Tagula ava la kavle nyan ndɨna man taamba yaawmba sangilapman tɨga ana alɨpsɨga ndɨna ngay wuleilaa ndɨna kwanda kwanda kwutaa kaligiyandi. Ndɨ kat man taamba sangilaa mɨna ndɨna nda kwutaa kaligiyandi. Seten ndɨno ndɨ kat man taamba sangilaa mɨna ndɨna kwupmba lɨga kavle waagan kat savɨlɨgiyandi.

30 Kɨta nyan wunogwinala njɨvwa kwutapman yindeyan wan nyan wun kat kai walɨga nayna. Wun ndinyangu kat kwutaa kiyaa wuna mbaapmamba taaga lɨgowun. Kɨta nyan wunogwinala taagalapman yindeyan wuna mbbapma lɨga nɨmba kat savɨlɨlɨga nyana.

31 Ngi kat tɨga ngwuk kat wowun. Yigumba awuk ngwula wowun ngwuk kat. Kɨta nyan kavle vat yiga yetɨga kavle nyaangɨt ngambundeyan ndɨnai yiga yetɨga kavle vak God alɨpsɨga sɨlɨmbwigiyandɨ. 32 Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun. Kɨta nyan wun kat kavle nyaangɨt ngambundeyan God ndɨ kat alɨpsɨga sɨlɨmbigiyandɨ. Godna waagan kat kavle nyaangɨt ngambundeyan wupma ana sɨlɨmbwigiyandɨ. Ngɨni nɨmbun ana sɨlɨmbwigiyandɨ.

KAVLE MI KAVLE SIK KWAIGANDI WAA WANDI JISAS

33 Apma mi mina apma sik wogwulaa kwaigandi. Kavle mi ndi kavle
sik mina wogwulaa kwaigandi. Mina sik vilaa wan mi kat vilaa ndina si
yelavika ligiyangwuk. 34 Wan apma mi kavle mi tinda vak vla ngwulo
ndinyangu wupma ligangwuk. Ngwuk apma nyaangit ana alipsiga
ngambuligangwuk. Ngwuk kavle kamboyna nyangu vla ligangwuk.
35 Apma maawut yelavika yetigiya nyan ndi apma njivwa kwuka apma
nyaangit ngambuga yetigiyandi. Kavle maawut yelavika yetigiya nyan
ndi kavle njivwa kwuka kavle nyaangit ngambuga yetigiyandi.
36 Ngwuk kat wowun. Awuk ngwula. Ngini yaiga nandinya God
ndinyangu kat siga nagundeya nandinya kavle nyaangit ngambungwa
nyaangit kat aywaa God ngwuk kat wagalagiyandi. Wagalalaa kavle
wenga kwigiyandi. 37 Ngambungwa apma nyaangit kavle nyaangit wuka
siga nagulaa ngwuk kat waigandi. Min kavle nyan min. Min apma nyan
min waa ndinyangu kita kita kat waigandi God waa wandi Jisas.

NIMA NJIVWA AGWUT MILA WAA JISAS KAT WANDI

38 Jisas wandi maa Moses kwiya lo simogwi liga nimbagwi Ferisio
ndi kat wandi. Simogwi liga nyan. Apma nima njivwa kwupmin maa
vigiyanin waa wandi maa.
39 Jisas ndi gat wandi. Ngwuk mbambala yetiliga nimba ngwuk kavle
nimba ngwuk. Godna vak ana viga ligangwuk. Apma nima njivwa
kwukwangat wangwuk. Wangwa vak vla ana kwukiyowun. Tamba la
profet Jona kwukna vak vla kwukiyowun. 40 Jona nandiynya kuwuk
nima kamina yapmba tindi. Tiga liga wogwendi. Wun Godna vak
simogwi liga nyan wun. Wuno waangumba nandinya kuvuk ngan
kuvuk tiga laakiyowun. 41 Ngini yaiga nandinya God ndinyangu kat
viga siga nagundeya nandinya Nineva walinja ngepmamba ta nimba
laataa ngwuk kat vilaa waigandi. Tamba la profet Jona mbukna nyaangit
wutaa kavle vat yiga yetina vak kwagalanin waa waigandi. Ngwuk
Ferisio Mosesna nyaangit simogwi liga nimbo Jonana njambwi nyan
mbukna nyaangit wupmak kat kai wangwuk. 42 Ngini yaiga nandinya
kambangwapmba tiga Solomon kat vivat yat njambwi lagwa kwin laataa
ngwuk kat vilaa waigali. Tamba wun Solomona kwundi ngambulinda
vat wupmak laataa sivla mbundimba liga yawun. Yalaa ndina ngam-
bulinda apma kwundi wutwun waa waigali wat njambwi lagwa. Ngwuk
Solomona njambwi nyana kwundi wupmak kat ngwuk kai wangwuk
waa wandi Jisas.

KAVLE WAAGAN YILAA LUNGWAMATAA YANDI WAA WANDI JISAS

43 Kavle waagan kita nyan kat kwagalalaa kwo kavamba yiga yi ya
yetiga liga tindeya ngay kat kwaka yetindi. Wan yetinda kavamba ngay
lilapman yindeyan yelavitndi. 44 Tamba luwa ngayat lungwamataa
yigiyowun waa yelavitaa lungwamataa yandi. Yalaa vindi. Wan ngay
tamba yaguga kwunaka yelagandi, kwo lindi. 45 Yalaa vilaa kavle
waagan sila vili kat yiga walaa kita vat yandi. Yalaa wan ngay wuleindi.
Ndi waagan sila vili vili kita la waagan kat kavle vapmba kwulatndi.
Ndina ngay vla liga wuleinja nyan tak kavle savle lindi. Wuleindi
maa mbambala kavle klei yilaa ligandi. Kavle klei linda vak vla kan
mbambala klei liga nimba ndino kita vatna.

JISASNA NYIMEO YAKWA NIMBO

46 Jisas ngaymba ngambulindi maa ndina nyimeo sambo yandi.
Alagumba liga ndi kat wandi. 47 Ngaymba la kita nyan ndi kat vilaa Jisas
kat wandi. Mina nyime yakwa nyangu kindi kiyandi yalaa alagumba liga
min kat waliga waa wandi. 48 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wuna
nyime wuna sambu ngwuk visimogwi kiyowun walaa 49 ndina mbaap-
mamba la nimba kat ndinogwinala lindi, taamba siga wandi. Avi mila.
Wuna nyime wuna yakwa nimba kindi kiyandi liga. 50 Nyinangwupmba
liga wuna nyaek wa vapmba yetigiya nimgba wuna nyime, wuna sambu,
wuna nyange ndi.

13

KILINJA NDANA SIK YAAGI LIGA NYAN KAT JISAS MBUTNDI

1 Wan nandinya Jisas ngay kwagalalaa sat ta tivagawiat wogwendi.
Wogwelaa ndaa liga ndinyangu kat nyaangit mbutindi. 2 Nima sakwat
ndu lagwa ndina nyaangit wupmat yalaa tindi, ndi kat vilaa tamataa
njaambitnat wuleilaa ndaa lindi. Nima sakwat ndu lagwa tivagawimba
yisolaa lindi, ndi kat nyaagit mbutindi. 3 Ndi kat pagwuga mandit
mandit nyaangipmba nima sakwat nyaangit ndi kat mbutindi. 4 Mbuka
walindi. Tak kita nyan tindi. Ndi yuwi sik ambugapmba yaagivat
yindi. Yaagilindi maa nat sik ava yambimba ndandi, waavi yalaa vilaa
kindi. 5 Nat sik kambat tiga kava tagu kipma kuvut ta kavamba ndandi.
Ndalaa kwiyatapman kandi waatndi. 6 Njingwut tambi lindi maa nya
singwalitndi, njingwut law wandi, kiyandi. 7 Nat sik kavle yuwi sik
tiga kavamba ndandi. Kavle yuwi wataa tegilindi mala sik ndina sik
ana kwandi. 8 Nat sik apma kipmamba ndandi. Ndandi, sik kwandi.
Nat avamba sik ndumi tambanat kwandi. Nat avamba sik kita ndumi
kuvuk kwandi. Nat avamba sik kita ndumi kiyeli tamba vili kwandi.
9 Apma maawut sika ligiya nyan kan mbutuwa nyaangitna angwa vak
kat yelavika ligiyandi waa wandi Jisas.

PAGWUGA MANDIP MANDIP MBUTINDA NYAANGITNA ANGWA VAK

10 Jisas mbutindi, wuka liga yalaa ndina mbaapmamba la nimba ndi
kat wagalandi. Manda kat pagwuga mandit mandit nyaangipmba ndi
kat mbutimin waa wagalandi. 11 Jisas ndi kat wandi. nyinangwut tiga
nima nyan nin kat viga lindeya vatna angwa vak ngwuk kat tamba
simogwiwun. Nat nimba kat ana simogwiwun. 12 Apma maawut sika
ligiya nyan nima sakwat nyaangit wutaa wan nyaangitna angwa vat
wutaa yelavika ligiyandi. Ndi apma vat yelavika lindeyan ndinamba
nima sakwat apma nyaangit tigiyandi. Apma maawut sitapman tigiya
nyan nima sakwat nyaangit wutaa wan nyaangitna angwa vak ana
yelavika ligiyandi. Apma nyaangit wuka liga yigumba yelavitapman
yilaa waigandi. A. Mbutinja apma vak yigumba ana yelavikowun. Wun
tungwengwan yiga ligowun waa waigandi. 13 Ngi vak kat tiga ndi kat
pagwuga mandip mandip nyaangitmba mbutiwun. Ndi mini viga apma
maawut yelavitapman tigandi. Ndi waan mina wuka apma maawut
yelavitapman tigandi. 14 Wupma ana kwo yiligandi. Tamba la profet
Aisaia piliwutnda vak vla wupma yiligandi. Tamba kupma piliwutndi.

God wandi. Ngwuk waan mina wuka mini mina viga
apma maawut yelavitapman tigangwuk.
15 Wundi nimba yelavika liga maawut apma maawut ana ndi
yelavika linja. Ndina waan tivilaa ligandi.

Ndina mɨni kwita lɨgandɨ. Mɨni vɨga waan wutnjeyan
ndi vɨga wuka yelavɨkiyandɨ wan apma vak kat. Vɨga
wuka maawupmba yelavɨtaa wun kat vɨvat yandi maa
ndi kat kwunakiyowun waa wandɨ God
waa tamba pɨlɨwutndɨ Aisaia.

16 Ngwuk apma vat tɨgangwuk. Ngwuk mɨni vɨga waan wuka apma vat
yelavɨka lɨgangwuk. 17 Ngwuk yelavɨk ngwula. Tamba la Godna njɨvwa
kwuta nɨmbagwi profetno vɨlɨngwa vak ndino vɨvat walɨndi. Ana vɨlɨndi.
Waamba wutɨngwa vak ndino wupmak walɨndi. Ana wutɨndi.

NYAANGƗTNA ANGWA VAT

18 Awuk ngwula. Kɨlɨnja ndand sɨk yaagi lɨga nyana pogwuga lɨga
nyaangɨtna angwa kɨngiyan. Ngwuk kat mbukiyowun. 19 Godna
nyaangɨt wutaa maawupmba yelavɨka yetɨlapman yilɨga nɨmba ndi ava
yambɨmba nda yuwi sɨk vla lɨgandi. nyaangɨt wuka lɨndi maa Seten
yalaa wan nyaangɨt klalaa yiga pagwulɨgandɨ. 20 Godna nyaangɨt wutaa
ndi kwiyatapman klala nɨmba kambat ta tagu kɨpma kuvut ta kavamba
nda yuwi sɨk vla lɨgandi. 21 Nɨmamba ana wan nyaangɨt kwutaa lɨgandi.
manda kat wan nyaangɨt kwuta lɨgangwuk waa waliaga lɨga wanjeyan
wan nyaangɨt kwagalagiyandi. 22 Kavle yuwi lɨga kavamba nda lɨga
yuwi sɨk nat nɨmba vla lɨgandi. Ndi Godna nyaangɨt wutaa yigumba
ana yelavɨka lɨgandi. Kan kɨpmamba lɨga kwanda kwanda klavak
mɨna yelavɨka lɨgandi. Ndi God waa njɨvwa ana kwutɨgandi. 23 Apma
kɨpmamba nda lɨga yuwi sɨk nat nɨmba vla lɨgandi. nyaangɨt wutaa
maawupmba yelavɨka God waa njɨvwa kwutɨgandi. Nat nyan sɨk ndumi
tambanat kwa vak vla nɨma nglei sakwat apma njɨvwa kwukiyandɨ.
Nat nyan sɨk ndumi kuvuk kwa vak vla nɨma sakwat apma njɨvwa
kwukiyandɨ. Nat nyan sɨk kɨta ndumi kiyeli tamba vɨli kwa vak vla apma
njɨvwa kwukiyandi waa wandɨ Jisas.

KAVLE YUWI WAATƗGA NYAANGƗT

24 Jisas pagwuga nat nyaangɨtmba mbutɨndɨ ndi kat. Nyinangwupmba
lɨga njambwi nyan nɨn kat vɨga lɨndeya vak kupma lɨgandɨ. Kɨta nyan
ndɨna ambugapmba yuwi sɨk yaagindɨ, kandi waatndɨ. 25 Ngan sɨndu
kwandi maa ndɨna maama nyan yalaa ambugapmba kavle yuwi sɨk
yaagindɨ. Yaagilaa yindɨ. 26 Kavle yuwi sɨkno apma yuwi sɨkno kɨta
kandi waapɨk, kavle yuwi waataa lɨnda vak kat vɨndi. 27 Vɨlaa njɨvwa
kwuta nɨmba yiga njambwi nyan kat mbutndi. Njambwi nyan mɨna
ambugapmba kavle yuwina sɨk kandana yaagia. Ngi kandi waataa lɨndɨ
vɨna kavle yuwi waa mbutndi maa njambwi nyan wutaa wandɨ.

28 Wuna maama nyan ngan yalaa wan kavle yuwi sɨk yaagindɨ. Wandɨ
maa wandi. Wamɨn maa kavle yuwina kandi pɨka yaagiygiyanɨn waa
wandi. 29 Njambwi nyan wutaa kai wandɨ. Kavle yuwina kandi
pɨpmak yingweyan apma yuwina kandio mbak pɨtangwuk. Ke yiga pɨka.
Tɨgandɨ. 30 Nɨma yilaa sɨk kwandɨ maa kɨlɨnja ywuina sɨk sɨgɨtɨga nyangu
kat waigowun. Kavle yuwi tat pɨtaa saymba sangilaa yamba tulaa apma
yuwi sɨk sɨgɨtaa wuna ngaymba yiga taaga waa waigowun waa wandɨ
njambwi nyan waa wandɨ Jisas.

MASTET WALƗNJA SƗKNA NYAANGƗT

31 Jisas ndi kat pagwuga nat nyaangɨtmba mbutɨndɨ. Nyinangwupmba
lɨga nɨma nyan ndinyangu kat vɨga lɨndeya vak mastet walɨnja sɨk vla

ligandi. Wan sik mak nglei nda ndi. 32 Kita nyan wan sik ambugavamba
yaagindeyan waakiyandi. Kaawa ava vla waakiyandi. Nima sando
ligiyandi. Waavi yalaa ndinamba ngay kwuka ligiyandi waa wandi Jisas.

YISNA NYAANGIT

33 Jisas ndi kat pagwuga nat nyaangitmba mbutindi. Nyinangwupmba
liga nima nyan ndinyangu kat viga lindeya vak yis vla ligandi. Kita lagwa
yis kwutaa wit milmba taagali maa kikik waga nima yigiyandi waa wandi
Jisas.

PAGWUGA NAT NYAANGIT MINA JISAS MBUTINDI

34 Jisas wan nima sakwat ndu lagwa kat pagwuga nat nyaangitmba
mina mbutindi. Kapmba ana mbutindi. 35 Wupma kwo ana mbutindi.
Tamba Jisas kat kupma piliwutndi.

Ndi kat pagwuga mandit mandit nyaangitmba
mbukiyowun. Tamba kipma kwutndi mala lindi,
vilapman yilinja vak ndi kat visimogwi kiyowun
waa tamba piliwutndi tamba la profet.

KAVLE YUWI WAAT TIGA NYAANGITNA ANGWA

36 Wan nima sakwat nimba Jisas kat kwagalalaa ndina ngay wuleindi.
Ndina mbaapmamba la nimba mina ndinagwinala lindi. Tiga liga ndi kat
wandi. Kavle yuwi waat tiga nyaangitna angwa nin kat ambuk mila waa
wandi.

37 Jisas ndi kat wandi. Apma yuwi sik yaagi liga nyan wunayi God
na vak simogwi liga nyan. 38 Ambugat kan tina kipma. Apma yuwi
sik God viga liga apma nimba ndi. Kavle yuwi Setena mbaapmamba
liga nimba ndi. 39 Kavle yuwi sik yaagiliga wuna maama nyan Setena.
Yuwi sik sigitnjeya njimbla ngini yaiga njimbla. Yuwi sik sigitiga nimba
ni ensel ndi. 40 Kavle yuwi pitaa saymba sangilaa yamba tunja vak vla
ngini yaiga njimbla kavle nimba kat wupma yigiyandi. 41 Ngini wun
Godna vak simogwi liga nyan wun ensel kat wowun maa ndi God viga
liga kava kava yiga kavle nimba kat kwutaa man taamba sangilaa 42 ya
vitiga kavamba yaagigiyandi. Nat nimba kat kavle vat ay waliga nimba
kat ndino ndi kat wupma sangilaa yaagigiyandi. Yaagindi maa nglaga
nimbi ngliaka kavle savle ligiyandi. 43 Wan njimbla Godna nimba ndi
apma vat tigiyandi. Nat nimba ndi kat vilaa ndi apma nimba ndi waa
waigandi. Ndina nyaek viga liga kava kava ndi viga ligandi. Mbutuwa
vak wutaa ngwula maawupmba yelavik ngwula waa wandi Jisas.

PAGWUNJA NDA KLA NYANA NYAANGIT

44 Nyinangwutmba liga nima nyan ndinyangu kat viga lindeya vak
kupma ligandi. Kita nyan kipmamba vaangunja apma kwanda kwanda
yiga waangu vaga vindi. Vilaa ak wumba yambi kipma tegililaa ndina
kwanda kwanda aywaa kwilaa sanya klalaa yiga wan kipma sanya
yaagilaa klandi waa wandi Jisas.

NIMA SAKWAT SANYA KWILAA KLALIBJA BIS WALINJA YELAGA NDANA NYAANGIT

45 Nyinangwutmba liga nima nyan ndinyangu kat viga lindeya vak
kupma lignadi. Kita nyan nima sanyo liga apma bis kat kwatindi.
46 Kwaka yiga apma nglei bis vindi. Vilaa ndina kwanda kwanda aywaa
kwilaa sanya klalaa yiga wan bis sanya yaagilaa kalndi waa wandi Jisas.

NJULANA NYAANGIT

47 Nginangwupmba lɨga nɨma nyan ndinyangu kat vɨga lɨndeya vak
njula vla lɨgandɨ. Njula yiga ngumba yisendalaa mandɨt mandɨt kami
wan njulamba ndandɨ. 48 Ndandɨ, kwuta nɨmbak kalindi. kalilaa apma
kami mbaymba laagalaa kavle kami klalaa kai waa yaagilɨndi. 49 Ngɨni
yaiga nandinya wupma njulamba kwutnja kami vla lɨgiyangwuk. Nɨma
nyana ensel yi ya apma nyangu kavle nyangu kat mbaapma vɨlɨlɨkmba
viyaseli viyasela taagagiyandi. 50 Kavle nɨmba kat kwutaa ya vɨtɨga
kavamba yaagigiyandi. yaagindi maa nglaga nɨmbi ngliaka kavle savle
lzɨgiyandi.

TAMBA NDA KUPI NDAGWI TA NYAN

51 Jisas ndi kat wagalandɨ. Mbutuwa nyaangɨt wutaa yelavɨka
lɨgangwuk? Waa wagalandɨ maa awa wuka lɨganɨn wandi. 52 Jisas ndi kat
wandɨ. Kɨta nyan Moses kwiya lo sɨmogwiga lɨga nyan nyinangwut tɨga
nɨma nyana mbaapma wuleindyan wan nyan kɨngi vat tɨgiyandɨ. Kɨta
nyan ndɨna ngayna kwanda kwanda taagalɨnda ngay wuleilaa tamba la
nda kupi nda klalaa ndɨna ngay alagu ngemba taagandɨ waa wandɨ Jisas.

NASARETMBA LɨGA NɨMBA JISAS KAT KAI WANDI

53 Jisas pagwuga mandɨt mandɨt nyaangɨt mbuka lɨga kwagalalaa
laataa ndɨna angwa ngepmat yindɨ. 54 Angwa ngepma yilaa Juda
nyaangɨt ngambulɨnja ngay wuleilaa ndi kat nyaangɨt mbutɨndɨ. Wuka
la nɨmba ngɨipali walaa ndi awat sowat ngambulɨndi. Maawupmba
yelavɨtɨnda vak ndɨ kat kandana kwiya. Kwunatɨnda nɨma njɨvwa
mandamba kwutɨgandɨ. 55 Ndɨna nyaek ngay kwuta nyana. Ndɨ Mariana
nyana. Jems, Josis, Saimon, Judas ndina nyamwun ndɨ. 56 Ndɨna nyange
ndu nɨnogwinala yetɨlɨgandi. An yiga yetɨlɨnda vak andamba klandɨ waa
awat sowat ngambulɨndi. 57 Ngambuga lɨga ndɨ kat kai wandi. jisas ndi
kat wandɨ. God waa nyaangɨt mbutɨga nyan kwo ngepmamba lɨndeyan
ndɨ kat apma maawut yelavɨka lɨgiyandi. Ndɨna angwa ngepmamba
lɨndeyan ndɨna angwa ngepmana nɨmba ndɨ kat kai waigandi waa wandɨ
Jisas. 58 Wungi kat tɨga ndɨna angwa ngepmamba apma nɨma njɨvwa ana
kwutndɨ. Mat njɨvwa mɨna kwutndɨ. Ndina mbangɨ ndɨ kat vɨndi mala
vali yindangat ana kwutndɨ.

14

NGU YAGULA JON KIYANDA VAK

1 Wan njɨmbla Galilina njambwi nyan Herot Jisas kwuta njɨvwa kat
wutndɨ. Wutaa wandɨ. 2 Ndɨ nambu kalɨkwa ngu yagu la Jon. Kiyalaa lɨga
laatndɨ. Kiyalaa lɨga laataa kwondu klalaa wan nɨma njɨvwa kwutɨgandɨ
waa ndɨna kwupmba la nɨmba kat wandɨ.

3 Tat Herot wandɨ maa Jon kat kwutaa man taamba sangilaa kal-
abusmba taagandi, lɨndɨ. Herotna yakwa nyan Filipna taagwa Herodias
walɨ maa Jon kat kalabusmba taaga waa wandɨ Herot. 4 Tak ngu yagula
Jon yalaa Herot kat walɨndɨ. Mɨna yakwa nyana taagwa sɨkwuka klama
vat ana nglaatndɨ. Ndɨ ana wundumbu yindɨ. Kwo lɨgandɨ waa walɨndɨ
maa 5 Herot ndɨ kat vatnyavak kat yelavɨka lɨndɨ. Nɨma sakwat Juda ndi
yelavɨtndi. Ndɨ ngu yagu lɨga Jon God waa nyaangɨt mbutɨga profetna
waa yelavɨka lɨndi. Herot ndi kat vaaka lɨga Jon kat ana vatnyandɨ.

6 Herot kat kwutnja nandinya nima kiginda kwutndi. Kwutaa wandi,
nima sakwat nimba yandi kwutnda kiginda kivak. Yandi maa Herodi-
asna taagwa nyan laataa mbangu veilili maa viga lindi. Herot viga liga
mbangu veila vak kat woviyaguga liga wandi. 7 Klavat wanyeya nda
wun kat mbukiyanyin. Nyin kat kwigiyowun. Woseka ana wowun wawa
wandi Herot. 8 Li yiga nyime kat wagalalaa yaa Herot kat wali. Ngu yagu
la Jona nambu kalitaa wun kat yaanjimba taagalaa agwi wali.
9 Herot wutaa Jona nambu kalipmak kat ndina mbangi kilip mbangi
yindi. Woseka ana wowun waa wanda vat aywaa wumba la nimba
wutndi. Ngi kat tiga wandi maa 10 yiga kalabusmba lindi, ndina nambu
kalitndi. 11 Nambu kalitaa yaanjimba taagalaa Herodiasna taagwa nyan
kat kwindi. Wan yaanjimba taagalaa kwinja nmbu klalaa nyimeat yiga
kwili. 12 Jona mbaapmamba la nimba nambu kalitnda vak kat wutaa
yalaa Jona sim klalaa yiga waangumba valaa taagandi. Taagalaa Jisas
kat yiga mbutndi.

JISAS 5,000 TA NIMBA KAT KIGINDA KWINDI

13 Mbutndi maa wutaa Jisas wan kava kwagalalaa ndinyangu lapman
kavat njaambit kulaa yindi. Yinda vat wutaa nima sakwat nimba laataa
ndi kat vivat yindi nimbumba. 14 Kawiga liga yanja vak kat vindi. Ndi
kat vilaa miwa yiga lindi. Miwa yiga liga ndina yelogwen kat ta nimba
kat kwunatndi.
15 Wan nglaambu ndina mbaapmamba la nimba yalaa Jisas kat wandi.
Kan kava kwo kava kiginda klaneya kava kai. Ngan lamba ndaiveigandi.
Wamin maa ngepmat yilaa kiginda klaandi waa wandi. 16 Wandi maa
Jisas ndi kat wandi. Ndi ana yigiyandi. Ngwuk ndi kat kiginda agwi
ngwula waa wandi maa 17 wandi. Nima kiginda nima sakwat ana ligandi.
Nao tambanat kami vililik mina ligandi waa wandi.
18-19 Wandi maa Jisas wandi. Wan nao kiginda agwi ngwula wuna
lak waa walaa nima sakwat nimba kat vilaa ngwuk yuwimba ndaa ali
ngwula waa walaa wan nao kiginda klalaa tanambika vilaa God kat
sivu kilaa wan nao tambi lambi limbaga ndina mbaapmamba la nimba
kat kwindi. Ndi yiga wan nima sakwat nimba kat kwindi. 20 Kilindi,
yaat taati. Kilambiga kwagalanja nao kiginda aposel mbanimba tamba
vili kiyeli vililikmba naagandi. 21 Ka ndi nimbana sakwat 5,000 nimba.
Taagwa nyangu kat ana siga nagundi. Ndu mina siga nagundi.

JISAS TAGU NGUMBA VEIGA YALINDI

22 Jisas ndina kwupmba la nimba kat wandi. Njaambit kulaa yindi
maa wan ndinai la kavamba la nima sakwat nimba kat wandi. Ngwuk
ngepma ay ngwula wandi, yindi. 23 Yindi maa God kat nyaangit ngam-
buvat nduwiat wokendi. Wumba kapma lindi, ngan ndandi. 24 Ngan
ndandi, kulaa yinja njaambit nindi sapmba lindi maa mwuk ndina
ndaama njaambipmba viyalindi, nima pali laataa kiyalindi. 25 Ngambi
ngan Jisas tagu ngumba veiga ndi kat vivat yalindi. 26 Ndina kwupmba
la nimba ndi kat vilaa vaaka kiselaga wundumba yaliga waa walindi.
27 Jisas ndi kat wandi. Ngwula maawut ke nimamba yelavika vakngwa.
Wun Jisas wun yaa ngwuk kat vivat waa wandi.
28 Wandi maa wutaa Pita ndi kat wandi. Njambwi nyan minayi? Mina
lat timeyan wun kat wamin maa ngu tagumba veiga minai liga kavat yalu
wandi. 29 Wandi maa Jisas yagwa wandi. Pita njaambit kwagalalaa ngu

tagumba veiga yilindi. 30 Yiga liga mwuk pali kat vilaa vaaka yelavitaa
lumaka ndaivat yindi. Lumaka ndaivat tiga wandi. Njambwi nyan wun
kat yaa kwutaa katso wandi.
31 Jisas yalaa ndi kat taambamba kwutaa katsolaa wandi. Minai
yelavika liga vat nima ana ndi. manda kat vapmin. Vapmangat tiga
lumaka ndaivat yimin waa wandi maa 32 mbit njaambit yiga kumbit.
kumbit maa kwuta mwuk pali kiyak wandi. 33 Kiyak wanda vak kat vilaa
ndina mbaapmamba la nimba Jisasna si kwutaa katsoga wandi. min
Godna nyan min waa wandi.

GENESARETMBA LA YELOGWEN KAT TA NIMBA KAT JISAS KWUNATNDI

34 Njaambipmba valigelaa Genesaret walinja ngempamba kawindi.
35 Kawindi maa wan ngepmamba la nimba Jisasna mindama vilaa yanda
vak yiga mbutndi. Mbutndi maa ngepma ngepmamba yelogwen kat
ta nimba kat aywaa kwutaa kiyandi. 36 Yelogwen kat ta nimba ndina
waavwina njimbwi waavwi sinyipmak kat wagalandi. njimbwi waavwi
sinyita nimba yelogwen kat ta nimba ndi kwo lindi.

15

JUDANA NGWAT YETA VAK

1 Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimbo Ferisio Jerusalem kwa-
galalaa yalaa Jisas kat vilaa wagalandi. 2 Manda kat mina mbaapma
nimba nina ngwat ndu tamba waa vapmba yetilapman yiligandi.
Taamba njangi lapman manda kat kwo kiligandi waa wagalandi maa
3 Jisas ndi kat wandi. Ngwuk God waa nyaangit kat kwagalalaa ng-
wula ngwat ndu waa nyaangipmba yetiligangwuk. Ana nglaatndi.
4 Tamba God wandi, “Ngwula nyaek nyime kat apma vat ay ngwula.
Kita nyan ndina nyaek nyime kat kavle nyaangit ngambundeyan ndi
kat vatnyagiyangwuk” waa wandi God. 5 Ngwuk Gerisi mandip vak
yiligangwuk. Kita nyan wuna nyaek nyime kat kwunapmat kwiweya
nda tamba God kat kwigiyowun waa wandeyan apma vatna nyaangit
kai waa wangwuk. 6 Wun ngwuk kat wowun. God kat kwindeyan
ndina nyaek nyime kat ndi kavle vat yigiyandi. God kat kwindeyan
mbik kwanda kwanda lapman tiga kavle savle ligiyambik. Wungi
vak walingwa vapmba Godna nyaangit kwagalalaa ngwutna kavle
maawupmba yelavika yetiligangwuk. 7 Ngwuk woseka waliga nimba
ngwuk. Tamba la profet Aisaia ngwuk kat piliwutndi. Ndi woseka waga
ana piliwutndi. kupma piliwutndi. Ndi woseka waga ana piliwutndi.
Kupma piliwutndi.
8 God wandi. Wundi nimba ndina kwundimba wuna si
nima yindangat waligandi. Ndina maawupmba wun
kat ana yelavitigandi. 9 Ndi nambu silandalaa wun
kat maawupmba yelavitnja vak kwo vatnat
tiligandi. Wunai waa nyaangit kwagalalaa
ndinyangu mbukna nyaangit nat nimba kat simogwiga
mbutigandi. Kan God waa nyaangitna woseka waa
waa piliwutndi Aisaia waa wandi Jisas.

MAAWUT KAT KAVLE YIGIYA VAT

10 Jisas nima sakwat nimba kat wandi maa yandi. Yandi maa ndi
kat wandi. Ngwula waan wuka maawut yelavik ngwula. 11 Ndinyangu

kigiya kiginda nda nyan kat ana kavle yigiyandi. Ndina kwundimba
ngambunjeya kavle nyaangit wan nyaangit ndu nyan kat kavle yigiyandi
waa wandi Jisas.
12 Wandi maa ndina mbaapmamba la nimba yalaa ndi kat wandi.
Wama nyaangit kat wupmak kat Ferisi ndi kai wandi waa wandi.
13 Jisas ndi kat wandi. Nginangwupmba liga wuna nyaek ndi ambukat
kwutigandi. Ndina ambukapmba nat nyan tugiya nda God ndi aywaa
pika yaagigiyandi. 14 Ferisi kat ngwuk nima vak ke yelavikngwa. nat
mini vilapman nyan kat yambi simogwi liga mini vilapman nyan vla
ligandi. Mini vilapman tigiya mbit vililik pali yiga liga ava yambi kwa-
galalaa waangumba ndaigiyambik waa wandi Jisas.
15 Pita ndi kat wandi. Ndu nyan kavle vat yigiya vak kat mbutima
nyaangitna angwa nin kat simogwi mila. Ana viga yelavika liganin
waa wandi Pita. 16 Jisas ndi kat wandi. Nat nimbo ngwutno ana
maawut sika ligangwuk. 17 Maawut sitapman nimba vla ligangwuk.
Ndinyangu kigiya nda yapmba wuleilaa tiga kwo wogwegiyandi.
18 Ndinyangu kwundimba ngambugiya nyaangit maawupmba yelavitaa
ngambugiyandi. Wan ngambunjeya vak ndinyangu kat kavle yigiyandi.
19 Maawupmba liga kavle vak kingiyan. Ngwuk kat mbukwa. Nat nyan
kat vatnya linja vat, yambisik yilinja vat, kavle vat yilinja vak, sikwut
tinja vak, woseka walinja vak, njika walinja vak. 20 Wan vak aywaa
ndinyangu kat kavle yigiyandi. Ngwuk kat wanja vak taamba njangi
lapman kingwa vak ndinyangu kat ana kavle yigiyandi waa wandi Jisas.

KENENA TAAGWA JISAS KAT NIMA VAK YELAVIKA LILI

21 Jisas wan kava kwagalalaa Taiagwi Saidano walinja ngepma vililik
ta kavat yindi. 22 Wan ngepmamba yetak Kenemba la taagwa yalaa Jisas
kat vilaa wali. Njambwi nyan, Devitna yelangi nyan, wun kat miwa ay
mila. Wuna taagwa nyan kavle waagan tavila lindi maa kavle savle tigali
waa wali. 23 Wali, Jisas ana awat li kat wandi. Ndina mbaapmamba la
nimba vilaa yaa ndi kat wandi. Nina kwupmba yalaa nima kwundimba
waa yiligali. Li kat wamin yigali waa wandi.
24 Wandi maa Jisas wandi. Siliwata liga sip sip vla liga Juda kat mina
kwunapmak yawun. Nyin Juda ana nyin. Nyin njambwi nyana nyan
vla ligat taagwa ana nyin waa wandi Jisas. 25 Wandi maa kwali mamba
silaa wali ndi kat. njambwi nyan wun kat kwunap mila waa wali. 26 Jisas
li kat wandi. Njambwi nyan ndina nyangu kat kwindeya kiginda ndina
waala kat kwindeyan ana nglaatndi waa wandi Jisas. 27 Wandi maa wali.
Njambwi nyan ngiyambak wama. Kiginda kilinja njimbla kipmamba
nda liga kilambi kiginda waala kilindi waa wali. 28 Jisas li kat wandi.
Ninai yelavika liga vat nima ngleia. Kan wun kat wagalanya vat tigiyandi
waa wandi Jisas. Wanda sivamba lila taagwa nyan apma vat kwo lili.

JISAS YELOGWEN KAT TA NIMA SAKWAT NIMBA KAT KWUNATNDI

29 Jisas wan kava kwagalalaa yiga Galili walinja sak tivagawi yiga
nduwi wokelaa ndaa lindi. 30 Ndaa lindi maa yelogwen kat ta nima
sakwat nimba kat kwutaa ndinai la kavat kiyandi. Man kivi wakna
nimba, mini vilapman nimba, ava tagwulia nimba, kwundi walapman
nimba, mandit mandit yelogwen kat ta nimba ndi kat kwutaa Jisas ta
kavat kiyandi. kiyandi, vilaa ndi kat kwunatndi. 31 Kwunatndi maa
kwundi walapman ta nimba kwundi ngambundi. Kivi watna man ta

nɨmba laataa veiga yilɨndɨ. Ava tagwulia nɨmba ndino kwo lɨndi. Mɨni vɨlapman ta nɨmba mɨni vɨndi. Kwunatɨnda vak kat va nɨmba vɨlaa ngɨpali walaa Isrelna njambwi nyan God ndɨ apma vat nɨn kat kwunatndɨ waa wandi.

JISAS 4,000 NƗMBA KAT KƗGƗNDA KWINDƗ

32 Tɨga lɨga Jisas ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat wandɨ. Wundi nɨmba kat miwa yiga lɨgowun. Nandinya kuvuk wunogwinala tɨgandi. Kiyanja kɨgɨnda tamba aywaa ngɨlɨndɨ. Ndi kat kɨgɨnda kwilapman tɨga ay ngwula waa wavak kat kai wowun. Ay waweyan ava yambɨmba yiga lɨga mɨni ngangan yindɨ maa anagandi ndaiga waa wandɨ. 33 Ndɨna mbaapmamba la nɨmba ndɨ kat wagalandi. Kan kava kwo kava. Ngepma kai. Ndi kat kwineya bret-nao andamba klaiganɨn. Ndi nɨma sakwat nɨmba ndi waa wandi. 34 Wandi maa Jisas wandɨ. Ngwut taagala lɨngwa bret-nao angamala tɨgandɨ waa wandɨ maa bret-nao sɨla vɨli mat kami kuvut wupma taaganɨ, tɨgandɨ waa wandi.

35 Jisas wandɨ maa wan nɨma sakwat nɨmba kɨpmamba ndaa lɨndi. 36 Bret-nao sɨla vɨli kami kuvuk klaa kwutaa God kat sɨvu kɨlaa wan nao lɨmbaga ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat kwindɨ. Yalaa la nɨma sakwat nɨmba kat yiga kwindi. 37 Ndi aywaa kɨlɨndi, yaat taatɨ. Kɨlambɨnja kɨgɨnda Jisasna mbaapmamba la nɨmba klalaa mbani sɨla vɨli naangandi. 38 Ka ndi nɨmbana sakwat 4,000. Ndu mɨna nagindi. Taagwa mat nyangu kat ana nagindi. 39 Jisas wan kava kwagalalaa njaambɨt kulaa Magadan walɨnja ngepmat yindɨ.

16

1 Ferisio Sadyusio yalaa Jisas kat vɨlaa yelavɨtndi. Ndɨ nyinangwupmba lɨga yandɨ? E? Nyinangwupmba lɨga ana yandɨ. Ndɨ kɨpmana nyana waa yelavɨtaa wandi ndɨ kat. Nɨma apma njɨvwa agwut. Kwupmɨn maa vɨlaa nyinangwupmba ya nyana waa yelavɨkiyanɨn waa wandi. 2 Jisas ndi kat wandɨ. Nglaambu nya ndaindɨ, vɨlaa nyinangwut yelogwen mbangɨ lɨndɨ maa vɨlaa walɨgangwuk. nyinangwut yelogwen mbangɨ lɨgandɨ. Kinya meik ana ndaigandɨ waa walɨgangwuk. 3 Ngambi nya wokendɨ, vɨlaa nyinangwut yelogwen mbangɨ lɨndɨ maa vɨlaa walɨgangwuk. Mbambala meik ndaigandɨ waa walɨgangwuk. Nyinangwut vɨlaa ngɨni yaiga meik mwuk tat vɨga lɨgangwuk. Manda kat kwutawa njɨvwa vɨlaa yetuwa vak kat ana vɨga lɨgangwuk. 4 Kan mbambala lɨga ndu lagwu Godna vak vɨlapman kavle vat yiga yetɨlɨga nɨmba ndi. Nɨma apma njɨvwa agwup mɨla waa wun kat wangwuk. Ana kwukiyowun. Nɨma nyɨvwa kɨta mɨna kwuikiyowun. Tamba la nyan Jona kwukna vak vla mɨna kwukwun, vɨgiyangwuk waa wandɨ Jisas. Wandi maa Jisas kat kwagalalaa yindi.

FERISIO SADYUSINA YIS

5 Jisas ndɨna mbaapma nɨmbagwi njaambɨt kulaa sak valɨgendi. Kɨgɨnda klalapman maawut tɨvɨga kwagalalaa kwo yindi. 6 Jisas ndi kat wandɨ. Ferisiogwi Sadyusina bretmba taagalɨnja yis ke klaga. Kavle nda wandɨ. 7 Wandɨ maa ndɨna mbaapmamba la nɨmba awat sowat yelavɨka ngambulɨndi. manda kat kupma wandɨ. Kɨgɨnda klalapman yanangat anagandɨ waa waa yelavɨka ngambulɨndi. 8 Jisas ngambulɨnja vak kat wutaa wandɨ. Kɨgɨnda klalapman yangwa vak kat manda kat ngambulɨgangwuk. Kɨgɨnda kat manda kat nɨmamba yelavɨka lɨgangwuk. 9 Njambwi nyanat tuwa vat ngwuk ana nɨmamba yelavɨka lɨgangwuk.

Tat bret-nao tambanat klalaa 5,000 ta nɨmba kat kwiwun maa kɨndi.
Kɨndi mala kɨlambɨnja kɨgɨnda angamala mbanimba naangangwuk.
10 Nat njambɨ bret-nao sɨla vɨli klalaa 4,000 ta nɨmba kat kwiwun maa
klalaa kɨndi. Kɨndi mala kɨlambɨnja kɨgɨnda mbani angamala naagang-
wuk. 11 Tat ngwuk kat wowun. Ferisogwi Sadyusina bretmba taagalɨnja
yis ke klaga wowun. Kɨlɨnja bret-nao kat ana wowun waa wandɨ Jisas.
12 Wandɨ maa ndɨna mbaapmamba la nɨmba maawupmba yelavɨka lɨndi.
Bretmba taagalɨnja yis kat ana wandɨ. Ferisio Sadyusio mbutɨga nyaangɨt
ngwuk ke wuka waa wandɨ waa yelavɨkaw lɨndi.

MɨN KRAIST MɨN WAA JISAS KAT WANDɨ PITA

13 Jisas Sisaria Filipai walɨnja ngepmana ngwayat yindɨ. Ndɨna mbaap-
mamba la nɨmbo ndɨno kɨta vat yindi. Jisas ndi kat wagalandɨ. Wun
Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun kat ndu lagwa anda sɨmba walɨgandi
waa wagalandɨ maa wandi. 14 Nat nɨmba ndɨ ngu yagu lɨga Jona waa
mɨn kat walɨgandi. Nat nɨmba ndɨ Jeremaia waa mɨn kat walɨgandi. Nat
nɨmba ndɨ profetna waa mɨn kat walɨgandi waa wandi. 15 ma Jisas ndi
kat wagalandɨ. Ngwuk wun kat angamak walɨgangwuk waa wagalandɨ.
16 Pita ndɨ kat wandɨ. Mɨn nɨn kat kwunapmak ya nyan mɨn. Mɨn Godna
nyan mɨn waa wandɨ Pita. 17 Wandɨ, Jisas ndɨ kat wandɨ. Saimon, Jonana
nyan mɨn apma maawut yelavɨka lɨgamɨn. Maawupmba yelavɨtɨma vak
nat nyanananmba ana klamɨn. Nyinangwupmba lɨga wuna nyaek mɨn
kat mbutndɨ, wamɨn. 18 Mɨn kambak vla lɨgamɨn. Wuna mbaapmamba
tɨgiya nɨmba kɨngi kambapmba veiga laataa lɨgiyandi. Wundumbu
yinjeyan wuna mbaapmamba veilapman tɨgiya nɨmba ngɨni kavle
yigiyandi. 19 Nginangwuk wuleilɨnja ndaamangemba lɨga mbapmona ki
mɨna lak taagagiyowun. Kan kɨpmamba lɨga nɨmba kat kemapmeyan
ndi ana wuleigiyandi. Kan kɨpmamba lɨga wuleigiyangwuk wameya
nɨmba ndi wuleigiyandi waa wandɨ Jisas Pita kat. 20 Pita kat walaa
ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat aywaa ndi kat wandɨ. Ndinyangu kat
kwunapmat ya nyan Kraistnat tuwa vat nat nɨmba kat ke mbukngwa
wandɨ.

KIYALAA LɨGA LAAKIYOWUN WAA WANDɨ JISAS

21 Wan njɨmbla Jisas kɨta nyaangɨt ndi kat ngambundɨ. Ngambuga
wandɨ. Samat tɨga Jerusalemat yigiyowun. Yiwun maa Judana njambwi
nɨmbo God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo Moses kwiya nyaangɨt
sɨmogwi lɨga nɨmbo wun kat kwutaa kavle vat yigiyandi. Kavle vat
yiga wun kat kwutaa vatnyagiyandi. Kiyalaa nandinya kuvut tɨga
laakiyowun waa wandɨ maa wutaa 22 Pita ndɨ kat kwuknat kalilaa wandɨ.
Njambwi nyan wama vat ana nglaatndɨ. Manda kat wupma wamɨn. Wan
kavle vat mɨn kat wupma yilandi waa wandɨ maa 23 Jisas Pita kat wandɨ.
Seten mɨn wun kat kwagalalaa ay. yiweya yambɨ kat mɨn ke tɨvɨlɨga.
Yelavɨtɨma vak Godna vak ana ndɨ. Ndinyanguna vakna yelavɨtɨma waa
ndɨ kat walaa ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat wandɨ.
24 Kɨta nyan wuna mbaapma wuleivat wandeyan avla ndɨna mbangɨ
kwunapmak kat kai walaa kwutuwa njɨvwa ndɨno kwukiyandɨ.
25 Kɨta nyan ndɨna mbangɨ kwunapmak mɨna yelavɨka lɨndeyan kavle
yigiyandɨ. Kɨta nyan wuna njɨvwa kwuka yetɨga kiyandeyan ndɨ apma
vat tɨgiyandɨ. 26 Kɨta nyan kɨpmana kwanda kwanda nda aywaa klalaa
kavle vat yiga yetɨndeyan wan apma vatna? Kai. Apma vat ana ndɨ.

Kavle vatna. Njɨmbla njɨmbla apma vat tɨnjeya vat kɨta nyan wenga kwilaa ana klaigandɨ. 27 Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan samat tɨga enselonala yaigowun. Wuna nyaek wun kat ndɨna kwondu kwindɨ maa yaigowun. Yalaa ndinyangu aywaa kwutɨnja njɨvwa kat wenga kwigiyowun. 28 Ngwuk wutaa yelavɨk ngwula. Ngwutna nat nɨmba kwo lɨga njambwi nyanat tɨga yaweya vat vɨgiyangwuk. Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun yaweya vak vɨgiyangwuk waa wandɨ Jisas.

17

JISASNA MBANGɨ MANDɨP MBANGɨ LɨNDɨ

1 Nandinya sɨla kɨta yindɨ maa Jisas Pita Jems Jon nyamwun sambu ndi kat yagwa waa kwutaa nɨma nduwiat klo kalindɨ. 2 Wokelaa lɨga Jisasna mbangɨ mandɨt mbangɨ ngwandɨyandɨ, vɨga lɨndi. Ndɨna mɨndama nya vla sɨlɨndɨ, vɨndi. Ndɨna waavwi sawun glei mɨna lɨga kemba kava vla lɨndɨ maa vɨndi. 3 Vɨlɨndi maa Mosesogwi Ilaijo yalaa ndɨnogwinala ngambuga lɨmbɨt, ndi kuvut nyangu tɨga lɨga vɨndi. 4 Vɨga lɨga Pita Jisas kat wandɨ. Njambwi nyan kan kava apma kava. Tɨnan apma vatna. Wamɨn maa kwapɨ mbale kuvuk kwukiyanɨn. mɨn kat kɨta Moses kat kɨta Ilaija kat kɨta kwukiyanɨn waa walɨndɨ maa 5 sawun mbangɨ tɨmbu ngaga yalaa tɨnja kava kapmandɨ. Tɨmbumba lɨga ndu nyana kwundi ngambulɨndɨ maa wutɨndi. Kwundi kupma ngambundɨ. Wan nyan wuna nyana. Ndɨ kat vɨga waa ngambundɨ wan kwundi.

6 Wan kwundi wutaa Jisasna mbaapmamba la ndi nyangu vaaka lɨga mɨndama mɨndama kɨpmamba ndalaa lɨndi. 7 Ndalaa lɨndi, Jisas yalaa taamba laagalaa ndi kat wandɨ. Ke vaaka lɨngwa. laak ngwula wandɨ, laatndi. 8 Laataa ngambuga lɨnda mbɨt nyan kat ana vɨndi. Jisas kapma lɨndɨ, vɨndi.

9 Wan nduwi kwagalalaa ngaga yalɨndi maa Jisas ndi kat wandɨ. Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wan. Wun kiyalaa laakwun maa kan vɨngwa vak ngɨni nat nɨmba kat mbukiyangwuk. Kanmbambala ke yiga mbuka waa wandɨ Jisas.

10 Ndɨna mbaapmamba la nɨmba ngambunda nyaangɨt wutaa ndɨ kat wagalandi. Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi lɨga nɨmba kupma walɨgandi. Kraist tat ana yaigandɨ. Ilaija tat yandɨ maa ngɨni Kraist yaigandɨ waa walɨgandi. Wupma manda kat walɨgandi waa wagalandi Jisas kat.

11 Jisas wagalanja vak wutaa ndi kat wandɨ. ngiyambak wanja. ilaija ndɨ tamba yandɨ. Yalaa Kraist yaiga yambɨ kwunatndɨ. 12 Ilaija yandɨ, kan kɨpmamba la ndu lagwa Ilaija njambwi nyanat tɨnda vak kat ana vɨga lɨngi. ndina maawupmba ndɨ kat kavle vat yelavɨka kavle yindi. Ndɨ kat kavle vat yinja vat vla wuno Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun kat kavle vat yigiyandi waa wandɨ Jisas. 13 Jisas wanda nyaangɨt wutaa maawupmba yelavɨtndi. Ndɨ Ilaija walɨndan ngu yagu la Jon kat walɨgandɨ waa yelavɨka lɨndi.

JISAS KAVLE WAAGAN TAVILA LA NYAN KAT KWUNATNDɨ

14 Nduwimba lɨga ngaga yalaa nɨma sakwat ta nɨmba la kavat ndi yindi. Yindi maa kɨta nyan yalaa Jisasna mɨndama sambɨmba kwlai mamba sɨlaa ndɨ kat wandɨ. 15 Wuna mat nondanyan kat miwa yilaa kwunap mɨla. Kavle waagan ndɨ kat tavila lɨandɨ. Kavle waagan ndɨ kat kwutndɨ maa mɨni ngangan yindɨ, kɨpmamba ndaa lɨgandɨ. Nat nɨma sakwat njambɨ yamba ndaa lɨgandɨ. Nat njambɨ ngumba yilɨgandɨ.

16 Mina mbaapmamba la nimba kat kwutaa kiyowun maa ana alipsiga
ndi kat kwunatndi waa wandi maa 17 Jisas ndina mbaapmamba la nimba
kat vilaa wandi. Ngwuk nimamba ana yelavitigangwuk. Ngwuk kavle
vat yelavitigangwuk. Anda sakwat nandinya tiga ngwuk kat simagaga
mbutiwun mala nimamba yelavikiyangwuk. Nimamba yelavitapman
yilingwa vak kat wupmak kat kai wowun. Wan nyan kat yiga kwutaa
wuna lak agiya ngwula waa wandi Jisas. 18 Wan nyan kat kiyandi maa
Jisas vilaa kavle waagan savilindi, yingi. Yindi maa wan nyan apma vat
kwo lindi.
19 Wan nima sakwat ta nimba yindi maa vilaa Jisasna mbaapma nimba
ndi kat wagalandi. manda kat kavle waagan alipsiga nin savililapman
yinan waa wagalandi.
20 Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. God kat nimamba yelavika
kwutaa lilapman yingwan kat tiga wan kavle waagan kat savililapman
yingwuk. God kat nimamba yelavika lingja vat samat ngwutanamba
tindeyan kan tiga nduwi kat ay wangwuk, yigiyandi. God kat nimamba
yelavika lingja vak kat nima sakwat vak kat ana wowun. God kat
nimamba yelavika lingja vak samat ngwutnamba lindyan ngwuk nima
nima njivwa kwukiyanngwuk. 21 (Kiginda kivak kat kai walaa God kat
wagala lingweyan kingi vat tiga waagan saviligiyangwuk waa wandi
Jisas.)

KIYALAA LAAKIYOWUN WAA JISAS VILILIK WAN NJAMBI WANDI

22 Jisasna mbaapmamba la nimba Galilimba yisolaa lindi maa ndi kat
wandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Wun kat ngini kwutaa
vatnyagiyandi. 23 Kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi
maa wutaa ndina mbaapmamba la nimba nima maawut yelavika lindi.

JISAS TAKIS SANYA YAAGINDI

24 Jisas ndina mbaapmamba la nimbo kapaneam walinja ngepmat
yindi. Ngepma wuleindi maa Godna ngay kwunatinja takis sanya kla
liga nyan yalaa Pita kat wagalandi. Ngwutna njambwi nyan takis sanya
yaagiligandi? E? Ana yaagiligandi? Waa wagalandi.
25-26 Wagalandi maa Pita wutaa awa wandi. Walaa ngay wuleindi
mala Jisas ndi kat wandi. Saimon min angamak yelavika ligamin.
Kan kipmana njambwi king anda nimbananamba takis sanya
klaligandi. Ndina ngepma nimbananamba ana klaligandi. Nat
ngepma nimbananamba mina klaligandi waa wandi. Jisas ngiyambak
wamin wandi. Nin Godna ngepma nimba nin. Ngi kat tiga nin Godna
ngay kwunatinja takis sanya yaagilapman yineyan wan vat kwowa.
27 Yaagilapman yineyan nin kat kai waigandi. Ngi vak kat kai wowun.
Ngi kat tiga sak yilaa singwa laagagiyamin. Tat kwupma kami kwutaa
ndina ngaangamba sanya vilaa klalaa kwutaa agiya. Mina wugin wuna
wugin sanya kwigiyamin waa wandi Jisas.

18

KANDANA NIMA NYAN

1 Jisasna mbaapmamba la nimba Jisas kat yalaa wagalandi. Nyinang-
wut wuleilaa anda nyana kwulaka nima nyanat tigiyaa waa wagalandi.
2 Wagalanja vat wutaa Jisas mat nyan kita kat yagwa wandi, yalaa nd-
ina nindimba laataa lindi. 3 Lindi maa jisas ndi kat wandi. Ngwuk yelavik
ngwula. Mbambala maawupmba yelavitingwa vak kwagalalaa kan mat

nyan tiga vla tilapman yingweyan nyinangwut ana wuleigiyangwuk.
4 Kita nyan wun nima nyan ana wun waa yelavika liga kan mat nyan tiga
v a tindeyan wan nyan nyinangwut wuleilaa nima nyanat tigiyandi.
5 Kita nyan wuna njivwa kwuka kingi vat mat nyan kat apma vat
yilindeyan wan yindeya apma vat wuna lak yaigandi waa wandi Jisas.

KAVLE VAT NDINYANGUNA MAAWUT KAT KAVLE YILIGANDI

6 Jisas ndi kat wandi. Kingi vat mat nyan vla liga nimba wun
kat yelavitnja vak kat nat nyan kai wandi maa wun kat kwagalalaa
yindeyan wan ana nglaatndi. Wan kai waa nyan kat nima kambak klalaa
yaawmba tulaa kwapmba waataa ngumba yaagingweyan apma vatna.
7 Nat nimba kipmana nda kat vilaa wun kat yelavitinja vak kwa-
gala ligandi. Kan kipmana nda kavle nda. Nat nimba wun kat kwa-
galagiyandi. Viligowun. Wun kat yelavitiga nimba kat kai waliga nimba
ndi wan nimba kavle klei nimba ndi. ndi kavle klei yigiyandi.
8 Kita nyana taambamba kwutinda kavle njivwa ndina maawupmba
liga apma vak kat kwulatndeyan taamba kalika tigandi. Taamba lapman
apma kavat tindeyan wovuna. Apma taamba liga kavle kava njimbla
njimbla ya vitiga kavat yindeyan kavle vatna. Kita nyan kavle kavat man
veiga wan kavamba kavle njivwa kwutinda njivwa ndina maawupmba
liga apma vak kat kwulatndeyan man kalikiyandi. Sambin tiga apma
kavat yindeyan apma vatna. man apma vat tindi, kavle kava njimbla
njimbla ya vitiga kavat yindeyan kavle vatna. 9 Kita nyan minimba vinda
kavle vat ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatandeyan mini
pinguga yaagigiyandi. Mini lapman kita naangi minimba viga apma
kavat yindeyan apma vatna. Mini vili apa apma vat timbik, kavle kava
njimbla njimbla ya vitiga kavat yindeyan ana nglaatndi.

SILIWOKNA SIP SIPNA NYAANGIT

10 Ngwuk mat nyangu kat vilaa ndi kwo nda ndi waa ke yelavikngwa.
Ndi kat viga liga ensel ngiliga. Ndina ensel nyinangwupmba liga wuna
nyaekagwi ligandi. 11 (Wun Godna vak imogwi liga nyan wun. Wun
siliwota la nimba kat aywaa kwunapmak kat yawun.)
12 Kita nyan sip sip l00 ndinamba lindi. Viga lindi. Kita yiga
siliwotnda. Siliwotndi maa ndi angamak yigiyandi. Ngwuk angamak
yelavikaligangwuk. Ngwuk kat waigowun. Samat tiga 99 kwo liga sip sip
kat ana viga ligiyandi. Siliwokna sip sip kat kwaka yigiyandi nat sip sip
kat kwagalalaa. Kwagalalaa yinda sip sip kwo liga yuwi kiga ligiyandi.
13 Kwaka yiga vilaa solat singi. 14 Sip sip kat viga la nyan ta vak vla ndino
nyinangwupmba liga ngwutna nyaek God wupma viga ligandi. Ndina
nyangu mbaak silwatandi waligandi God.

KAVLE VAT YA NYAN KAT KWUNAKNGWEYA VAK

15 Minogwinala kita vat wuna mbaapmamba la nyan min kat kavle vat
yindeyan ndi kat vilaa kavle vat yinda vak kat ngambu mbila. nat nimba
kat ke mbuka. Ngambuma nyaangit wutndeyan wovuna. Ndi kat tamba
kwunapmin. 16 Wupmak kat kai wandeyan mina mbaapmamba la kita
nyan o vililik pali kwutaa yiga ndinogwinala kita vat tiga ndi kat nyaangit
ngambu ngwula. Tamba la nimba God waa nyaangit kupma piliwutndi.
Vililk pali o kuvut nimba kita nyaangipmba ngambungweyan wovuna.
Ngambungweya
nyaangit kwo valat ana tigiyandi

waa tamba pɨlɨwutndi. Tamba pɨlɨwutnja nyaangɨt vla ngambu ngwula. 17 Kuvut nɨmba ngambu nyaangɨt wupmak kat kai wandeyan kɨta vat mbaapmamba lɨngwa nɨmba kat aywaa mbukiyangwuk. Kavle vat yinda vak kat wukiyandi. Ndina nyaangɨt wupmak kat kai wandeyan ndɨ maama nyana waa ndɨ kat yelavɨk ngwula. Ndɨ takis sanya klalɨga kavle nyan vla lɨgandɨ waa ndɨ kat yelavɨk ngwula. 18 Ngwuk kat wowun. Kan kɨpmamba kɨta nyan kavle vat yiga yetɨnda vak kat kwunatapman yingweyan nyinangwupmba lɨga nyaek God ndɨno ana kwunakiyandɨ. kɨpmamba lɨga yinjeya kavle vak kat kwunakngweyan nyinangwupmba lɨga nyaek God ndɨno kwunakiyandɨ.

19 Ngwuk kat nat samak nyaangɨt mbukiyowun. Ngwutna vɨlɨlɨk palɨ kɨta maawupmba yelavɨka lɨga God kat kwi nda kwindangat wagalambeyan wuna nyinangwupmba lɨga nyaek wagalambeya nda mbɨk kat kwigiyandɨ. 20 Vɨlɨlɨk palɨ kuvut nɨmba kɨta yisolaa lɨga wuna sɨ waga ngambulɨngjeyan wuno ndina nɨndɨmba kɨta vat tɨgiyowun waa wandɨ Jisas.

NAT NYAN YILƗNDA KAVLE VAT KWAGALALAPMAN NJƗVWA KWUTA NYAN

21 Pita yalaa Jisas kat wagalandɨ. Njambwi nyan wuna mbaapmamba la nyan anda sakwat njambɨ wun kat kavle vat yindɨ, vɨlaa ndɨnai yindeya kavle vat sɨlɨmbwigiyowun. Njambɨ sɨla vɨli ndɨna kavle vat sɨlɨmbwiweyan wovuna? Waa wagalandɨ Pita. Wagalandɨ maa Jisas wandɨ.

22 Kai la. Sɨla vɨla njambɨ kai. 490 njambɨ yindeya kavle vak kat vɨlaa sɨlɨmbwimeyan wovuna waa wandɨ Jisas. Anda sakwat njambɨ sɨlɨmbwigiyowun waa wanda nyaangɨt wutaa Jisas wupuseput mbutɨndɨ.

23 Nyinangwupmba lɨga njambwi nyan ndinyangu kat vɨga lɨndya vat kɨngi vat tɨgandɨ. Tamba njambwi king kɨta lɨndɨ. Ndɨna njɨvwa kwuta nɨmbana dinau aywaa kwunataa kalɨpmak kat wandɨ. 24 Dinau kat kwunaka kalɨka sɨlɨmbwiga yilɨndɨ, kɨta nyan nɨma nglei dinau la nyan kat kwutaa kingat kiyandi. 25 Ngi kat tɨga njambwi king wandɨ. Ndɨna kwanda kwanda aywaa ndɨna nyan taagwa aywaa kwilaa wenga klalaa wan dinau kat agwi. Ndɨno ndɨ kat kwilaa wenga klalaa wun kat agwi waa wandɨ maa 26 njɨvwa kwuta nyan kwali mamba sɨlaa nambu sɨlandalaa king kat wandɨ. Wun kat miwa ay mɨla. Ngɨni yuwa inau aywaa kwigiyowun waa ndɨ kat wagalandɨ. 27 King wutaa miwa yilaa ndɨna dinau kat kai waa kwagalandɨ.

28 Kwagalandɨ mala laataa wogwendɨ. Wogwelaa ndɨnogwi kɨta vat njɨvwa kwuta nyan kat vɨndɨ. Vɨlaa kwapmba kwutaa ndɨ kat wandɨ. Mɨn tamba la wuna mat dinau kat agwi mɨla wandɨ.

29 Wandɨ maa nat nyan wandɨ. Samat kawiga alɨ. Kwigiyowun wandɨ. 30 Kawiga lɨvak kat kai walaa ndɨ kat kwutaa yiga kalabusmba taagandɨ. Dinau kat kwimeyan mɨna kalabus ngɨlɨgiyandɨ walaa ndɨ kat kalabusmba taagandɨ.

31 Kɨta vat njɨvwa kwuta nat nɨmba yinda vak vɨlaa kavle vat yindɨ waa yelavɨtaa njambwi king kat yiga mbutndi. 32 King wan nyaangɨt wutaa ndɨna njɨvwa kwuta nyan kat yagwa wandɨ, yandɨ. Yandɨ maa king ndɨ kat wandɨ. Mɨn kavle klei nyan mɨn. Wun kat yima nɨma nglei dinau wun kat yaa wagalamɨn maa kai waa kwagalawun. Mɨnagwi

kita vat njivwa kwuta nyan ndi kat ana miwa yigamin. Min kat tamba miwa yiga kai waa nima dinau kwagalawun. Ndi kat wupma ana miwa yiga min kat yinda mat dinau kwagalamin. 33 Min kat miwa yiga luwa vak vla manda kat nat nyan kat miwa yilapman yimin. Min kavle keli nyan min waa wandi njambwi king. 34 Njambwi king nyingi maawut tiga wandi maa ndina njivwa kwuta nyan kat kwutaa yiga kalabusmba taagandi. Dinau kat kwimeyan mina kalabus ngiligiyandi walaa ndi kat kalabusmba taagandi.

35 Kan ngwuk kat wawa wapuseputna angwa nyaangit yelavik ngwula. Ngwutna mbaapmamba liga nimba ngwuk kat kavle vat yinja vat kat kai waa kwagalalapman yingweyan nyinangwupmba liga wuna nyaek kavle vat yingwa vat kat ana kai waa kwagalagiyandi waa wandi Jisas.

19

TAAGWA KAT KWAGALANJA VAT

1 Jisas wan nyaangit ngambulaa Galili kwagalalaa Judiat yindi. Jodan walinja ndandangi nat naangat yindi. 2 Nima sakwat nimba ndina kwupmba yindi. Yindi maa ndina yelogwen kat vilaa Jisas kwunatndi. 3 Nat Ferisi ndi kat yalaa wagalangeya vak kat anagandi mandip vapmba ngambugiya waa yelavitaa ndi kat wagalandi. Moses kwiya nyaangit angamak wandi. Kita nyan ndina taagwa kat kwo kwagalandeyan wovuna? waa wagalandi.

4 Jisas wuta wandi. Tamba God wandi, pilwutnja nyaangit ngwuk ana vingwuk? Tamba God ndu lagwa kat kwutaa kipmamba laagalaa wandi.

5 Ndu ndina nyaek nyimena ngay kwagalalaa yiga
ndina tagwonala yetigiyandi. Ndu taagwa kita vat tigiyambit waa wandi
God
waa tamba piliwutndi. 6 Ndu taagwa klandeyan kapma kapma mbangi ana ndi. Mbik kita mbango ligiyambit. Mbila mbangi kita mbik kita nyan mbik. God mbik kat sangindi, ligambit. Ndu ndina taagwa kat ana kwagalagiyandi waa wandi Jisas. 7 Ferisi wanda nyaangit wutaa ndi kat wagalandi. Wama nyaangit ana nglaatndi. Tamba Moses wandi. Kita nyan pepa piliwutaa taagwa kat kwilaa kwo kwagalagiyandi waa Moses tamba piliwutndi. Manda kat wupma piliwutndi waa wandi. Wandi maa Jisas wandi.

8 Kavle savle tingwa vak kat vilaa ngwuk taagwa kwagalavak kat pepa taagwa kat kwilaa kwagalagiyangwuk waa wandi Moses. Tamba God ndu lagwa kat kwuta njimbla ndu taagwa kat kwagalanjeya vak wupma ana lindi. 9 Ngwuk kat wowun. Kita nyan ndina taagwa kat vivak kat kai waa kwo kwagalalaa nat taagwa kat klandeyan ndi wan nyan wupma yindeya vak yambisik taagwa kat yinjeya vak vla ligandi. Ndina taagwa simblan wangiga yetili, vilaa kwagalandeyan nyaangit kai waa wandi Jisas.

10 Jisas wandi maa ndina mbaapmamba la nimba ndi kat wandi. taagwa klaga ligiya nyan ndina taagwa kat kai waa kwagalagiyandi. Nina ngepma vatna. Ngwut taagwa kat ke kwo kwagalaga waa wama nyaangit apma vat tindeyan taagwa klalapman tigiya nyan mina apma vat tigiyandi waa wandi.

11 Jisas ndi kat kupma wandɨ. Taagwa klalapman vat aywaa wupma
ana yiliɡandi. Nat nɨmba kat mɨna wan vak God kwiliɡandɨ. 12 Taagwa
klalapman tɨnja vatna angwa nɨma sakwat tɨɡandɨ. Nat nɨmba ndina
maawupmba yelavɨtaa taagwa kla vak kat kai waliɡandi. nat nɨmba na
alɨpsɨɡa klaliɡandi. Nat nɨmba nɨn Godna njɨvwa mwna kwuka yetɨɡa
taagwa ana klaiɡanɨn waa waliɡandi. Ndinyangu aywaa wupma ana
yiliɡandi. Taagwa kat klalapman yiɡiya nɨmba mɨna kan nyaanɡɨt awuk
ngwula waa wandɨ Jisas.

JISAS MAT NYANGU KAT APMA VAT YINDƗ

13 Jisas ndina nambumba taamba laagalaa God kat wagalandangat
nɨma sakwat mat nyangu kat nyaek nyɨme kwutaa kiyandi. Kiyanja
vak kat vɨlaa Jisasna mbaapmamba la nɨmba kai wandi. 14 Kai wanja
vak kat wutaa Jisas ndi kat wandɨ. Ke kai wangwa. Nyinangwupmba
liɡa apma nda kɨndiɡi mat nyangu tɨɡa vla tɨɡiya nɨmba klaiɡandi waa
walaa 15 ndina nambumba taamba taaɡandɨ. Taagalaa liɡa wan kava
kwagalalaa yindɨ.

NƗMA SAKWAT KWANDA KWANDA NDO LA KWANDƗ NYAN

16 Kɨta nyan Jisas la kavat yalaa wagalandɨ. Sɨmogwi liɡa nyan, kan
kɨpmogwi njɨmbla njɨmbla nyinangwupmba apma vat tɨweya vak klavak
kat angamak njɨvwa kwukiyowun waa wagalandɨ. 17 Wandɨ maa Jisas
ndɨ kat wandɨ. Apma nda klavak kat manda kat wun kat wagalamɨn. Kan
kɨpmamba apma nyan ana liɡandɨ. God ndɨ kɨta nyan mɨna apma nyan
tɨɡandɨ. Tamba God wandɨ, pɨliwutnja nyaanɡɨpmba wuka yetɨmeya
njɨmbla njɨmbla apma vat tɨmeya vat klaiɡamɨn waa wandɨ Jisas.
18 Manda nyaanɡɨt kat wamɨn God waa nyaanɡɨt waa Jisas kat waɡa-
landɨ. Jisas wutaa wandɨ ndɨ kat. Nat nyan kat ke vatnyaɡa, yambɨsɨk ke
yiɡa yetɨmeya, ke sɨkwuka, nat nyan kat woseka ke waɡa, 19 nyaek nyɨme
mɨn kat waiɡa nyaanɡɨt awup mɨla. Avla mɨna mbanɡɨ kwunatɨma vak
vla nat nɨmba kat kwunap mɨla waa tamba God wandɨ, pɨliwutndi waa
wandɨ Jisas.
20 Wan nyan wutaa wandɨ. Wama nyaanɡɨt aywaa wuka yetɨliɡowun.
Nat anda njɨvwa kwukweya waa wandɨ maa 21 Jisas ndɨ kat wandɨ.
Kwupmeya nat njɨvwa kita liɡandɨ. Wan njɨvwa kwutaa apma vat
tɨɡiyamɨn. Mɨna kwanda kwanda aywaa kwilaa wenɡa yiɡa klalaa sanya
lapman tɨɡa nɨmba kat aɡwi mɨla. Kwilaa nyinangwut wuleimeyan
apma wenɡa klaiɡamɨn. Ndi kat kwilaa wuna kwupmba yaɡwa mɨla waa
wandɨ Jisas. 22 Wan kwandɨ nyan wutaa ndɨna mbanɡɨ valɨ yilɨndɨ maa
yindɨ. Ndɨna kwanda kwanda nɨma sakwat nda kat kwagalavak kat kai
waa yelavɨka yindɨ.
23 Yindɨ maa Jisas ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat wandɨ. Ngwuk
kat wowun. Nɨma sakwat sanya nɨma sakwat kwanda kwanda la nyan
nyinangwut wuleindeyan nɨma njɨvwa. 24 Bulmakau vla liɡa kamel
kumbwi mbawna yambɨ wuleivat tɨndeyan njɨvwa liɡandɨ. Nɨma sakwat
kwanda kwanda ndo liɡa nyan nyinangwut wuleivat tɨndeyan nɨma
nɡlei njɨvwa waa wandɨ Jisas.
25 Wandɨ maa wutaa ndɨna mbaapmamba la nɨmba ngɨpaliɡa ndalaa
ndɨ kat wagalandi. Nyinangwut kandana wuleiya waa wagalandi.
26 Jisas ndi kat vɨlaa wandɨ. Ndinyangu nat nɨmba kat kwutaa nyinang-
wutnat ana kaliɡiyandi. Wan Godna njɨvwa. Ndɨ alɨpsɨɡa kaliɡiyandɨ.
Ndɨ nɨma nɡlei njɨvwa kwukiyandɨ waa wandɨ Jisas.

27 Wandɨ maa Pita Jisas kat wandɨ. Awut. Wutaa yelavɨk. Nɨna kwanda
kwanda nda aywaa kwagalalaa mɨna kwupmba laataa yinɨn. Ngɨni anda
wenga klangeya waa wandɨ Pita.
28 Jisas wutaa wandɨ. Ngwuk kat wowun. Ngɨni yaiga nandinya kupi
nda lɨgiya nandinya wun Godna vak sɨomgwi lɨga nyan yalaa wuna
njambwi tɨkɨtmba ndaa lɨga ndinyangu kat vɨga lɨgiyowun. Njambwi
nyanat tɨgiyowun. Ngwutno tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk yelangɨ kat vɨga
lɨgiyangwuk. Ndina njambwi nɨmbat tɨgiyangwuk. 29 Kɨta nyan wuna
njɨvwa kwupmak ndɨna ngay nyamwun nyange nyaek nyɨme nyangu
ambukat kwagalandeyan ngɨni yaiga nandinya mandɨt nda nɨma sakwat
klaigandɨ. Klalaa njɨmbla njɨmbla apma vat tɨndeya vat klaigandɨ.
30 Mbambala kɨpmamba lɨga nɨma sakwat ndo lɨga nɨmba ngɨni yaiga
nandinya ndi kwanda kwanda lapman nɨmbat tɨgiyandi. Mbambala
kɨpmamba lɨga kwanda kwanda lapman nɨmba ngɨni yaiga nandinya ndi
nɨma sakwat ndo tɨgiyandi.

20

AMBUGAT NJɨVWA KWUTɨGA NɨMBANA WAPUSEPUT

1 Jisas wandɨ. Nyinangwupmba lɨga njambwi nyan ndinyangu kat vɨga
lɨnda vat kɨngi vat tɨgandɨ. Kɨta nyan nɨma ambugavo lɨndɨ. Ngambi
ambugatna nyan laataa njɨvwa kwut nɨmba kat kwaka yindɨ. 2 Yiga vɨlaa
ndinyangu kat wandɨ. Nandinya kɨta njɨvwa kwukngweyan ngwuk kat
dola kɨta kwigiyowun wandɨ. Wutaa wovuna walaa njɨvwa kwupmat
yindi. 3 Ngambi 9 klok laataa ngepma yiga njɨvwa kwut nɨmba kat
kwaka wavat nat njambɨ yindɨ. 4 Kwaka yiga kwo la nɨmba kat vɨlaa
wandɨ. Wuna ambugapmba yiga njɨvwa kwukngweyan ngwuk kat
wenga kwigiyowun wandɨ. Wandɨ maa yindi. 5 Nɨma nɨndɨ nandinya ak
laataa ngepma yindɨ. Nglaambu 3 klok at ngepma yindɨ. 6 Nglaambu
5 klok laataa ngepma yindɨ. Yilaa kwo la nɨmba kat vɨlaa ndi kat
wandɨ. Ngwuk manda kat njɨvwa kwutapman kwo laataa lɨgangwuk
waa wagalandɨ maa wandi. 7 Nɨn kat nat nyan njɨvwa ana kwindɨ
waa wandi maa wuna ambugapmba yiga njɨvwa agwut ngwula wandɨ.
Wandɨ maa yindi.
8 Nglaambu ndɨna ambugat vɨga la nyan kat wandɨ. Njɨvwa kwuta
nɨmba aywaa yandi maa ndi kat sanya agwi mɨla. Ngɨni njɨvwa kwupmat
ya nɨmba tat ndi kat sanya agwi. Ngambi tata njwvwa kwupmat ya
nɨmba kat ngɨni sanya agwi waa wandɨ.
9 Nglaambu 5 klokmba yiga njɨvwa kwukna nɨmba kat dola kɨta
kɨta njɨvwa kwutaa nyangu kat kwindɨ. 10 Ngambi tata yiga njɨvwa
kwukna nɨmba vɨlaa nɨn nɨma sakwat dola klaiganɨn waa maawupmba
yelavɨtndi. Wupma ana klandi. Dola kɨta mɨna klandi. 11 Dola kɨta
klalaa wan ambugatna nyan kat njɨka wandi. 12 Kɨndi nɨmba nglaambu
yalaa wan ana nɨma njɨvwa kwutndi. Nɨma njɨvwa ana kwutndi. Nɨn
ngambimba yalaa kan njɨvwa kwutɨnɨn nɨna mbangɨ nya nɨmamba
sɨlɨndɨ nɨma waangɨt soga kwutɨnɨn. Nɨnogwi ndi kat manda kat kɨta
wengamba kwimɨn waa njɨka wandi ndɨ kat.
13 Wanja vak wutaa ndina kɨta nyan kat wandɨ. Wuna ava nyan
wuna kɨta nyaangɨt awup mɨla. Mɨn kat ana woseka waa kavle wenga
kwiwun. Ngambi mɨn kat wowun. Mbambala njɨvwa kwupmeyan dola
kɨta mɨn kat kwigiyowun waa wowun maa wovuna yiga mɨna njɨvwa

kwukiyowun wamɨn. 14 Klama dola kwutaa ngay ay. Ngɨni njɨvwa
kwupmak ya nyan kat mɨn kat kwiwa wenga vla ndɨ kat kwiweyan
wuna vatna. Mɨna vak ana ndɨ. 15 Kwiweya sanya wuna sanya kwi-
weya. Wuna maawupmba yelavɨtaa kwiweyan mɨn nyaangɨt kai. Ndi
kat kwo kwiweya vak kat manda kat mɨn kai wamɨn. Wuna vatna
waa wandɨ ambugatna nyaek. 16 Nyinangwut wuleigiya nɨmba ndino
wupma klaigandi. Tat mat nyan tɨga Godna njɨvwa kwuka nɨma sakwat
naambi tɨga kiyalaa nyinangwut wuleinjeyan ngɨni God ndi kat wenga
kwigiyandɨ. Avɨt ndu lɨga Godna njɨvwa kwuka naambi kuvut tɨga
kiyalaa nyinangwut wuleinjeyan tak God ni kat wenga kwigiyandɨ waa
wandɨ Jisas.

JISAS WANDƗ KIYALAA LƗGA LAAKIYOWUN

17 Jisas Jerusalem yiga lɨga nat nɨmba kat kwagalalaa ndɨna mbaap-
mamba la tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmba kat wandɨ. 18 Ngwuk awuk
ngwula. Mbambala Jerusalem yigiyanɨn. Wun Godna vak sɨmogwi
lɨga nyan wun kat kwutaa God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo Moses
kwiya nyaangɨt sɨmogwi lɨga nɨmba lɨga kavat kaligiyandi. Ndi wun kat
waigandi. Ndɨ kat kwutaa yiga vatnya waa wun kat waigandi. 19 Wandi
maa Juda ana ndi nat nɨmba wun kat kwutaa njɨka waga viyalaa diwai
krosmba kaalagiyandi. Kiyalaa nandinya kuvut tɨga laakiyowun waa
wandɨ Jisas.

JEMSOGWI JONO NƗMA NYAN TƗVAK KAT WAGALAMBƗT

20 Sebedina nyan vɨlɨlɨkna nyɨme mbɨk kat kwutaa Jisas ta kavat kiyalaa
nambu sɨlandalaa Jisas kat kɨta nda kat wagalavat tɨlɨ. 21 Wagalavat tɨlɨ
maa anda nda wun kat wagalanyɨn wandɨ. Wat taagwa walɨ. Ngɨni
kingat tɨga nɨma tɨgɨtmba ndaa lɨmeya njɨmbla wuna mbɨt nyan nat nyan
yaagindan naangɨmba ndaa lɨga njambwi nyanat tɨndangat ndaa lɨga
njambwi nyanat tɨndangat mɨn kat wagalawun waa walɨ. Walɨ maa
wutaa Jisas mbɨk kat wandɨ.

22 Wagalamba vat mbɨtna maawutmba yigumba yelavɨtapman tɨga
wun kat wagalambɨk. Wun kat yinjeya nɨma vat vla mbɨk kat wupma
yivat tɨnjeyan yinjeya nɨma vat vla mbɨk kat wupma yivat tɨnjeyan wun
kat kwagalagiyambɨt? waa wagalandɨ maa wambɨt. Kai mɨn kat ana
kwagalagiya waa wambɨt. wambɨt maa wandɨ. 23 Awa luwa. Wun
kat kavle yinjeya vak vla mbɨk kat wupma kavle yigiyandi. Yaagin-
dan naangɨ ambugendan naangɨmba ndaa lɨgiya nɨmba kat wun ana
waigowun. Wuna njɨvwa ana ndɨ. Wan njɨvwa wuna nyaek mɨna
kwutɨnda njɨvwa waa wandɨ Jisas. 24 Jisasna mbaapmamba la tamba vɨli
nɨmba wutaa nyingi maawut yelavɨka mbɨk kat waleavat tɨndi. 25 Jisas
yagwa ngwula wandɨ, yalaa yisolaa lɨndi, ndi kat mbuka wandɨ. Kan
kɨpmamba la njambi nɨmba nat nɨmba kat mandɨp mandɨp vapmba
vɨga lɨga nɨna njɨvwa agwuk ngwula waa nɨma kwundimba walɨgandi.
26-27 Ngwuk wungi vat njɨvwa wana kwutɨngweya. Ngwutna kɨta nyan
njambwi nyanat tɨvat wandeyan nat nɨmbana njɨvwa kwuka ndina
nyaangɨt wukiyangwuk. 28 Wuno Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wungi
vat njɨvwa kwutɨgowun. Wuna njɨvwa nat nɨmba kwutnjangat ana
yawun. Ndi kat tɨga njɨvwa kwupmat yawun. kwo luwa vat kwagalalaa
kiyalaa nat nɨmba kat wenga kwivat yawun waa wandɨ Jisas.

JISAS MƗNI KIYALA LA MBƗT NYAN KAT KWUNATNDƗ

29 Jeriko kwagalalaa yindi maa Jisasna kwupmba nɨma sakwat nɨmba
yindi. 30 Mɨni kiyandɨ ta mbɨt nyan ava yambɨ waymba ndaa lɨga Jisas
yanda vak kat wutaa nɨma kwundimba walega wambɨt. Jisas mɨn
Devitna yelangɨ nyan mɨn. An kat miwa ay mɨla waa walega wambɨt.
31 Walɨmbɨt mala wan nɨma sakwat ya nɨmba wutaa mbɨk kat wandi.
Mbɨk kiyak awa mbɨla walɨndi, wuka kwagalalaa nɨma kwundimba
walega walɨmbɨk. Jisas mɨn Devitna yelangɨ nyan mɨn. An kat miwa ay
mɨla walɨmbɨt.
32 Jisas yiga lɨga tamataa mbɨk kat wandɨ. Mbɨk kat manda yiwangat
walɨgambɨk.
33 Wandɨ mala wambɨt. Njambwi nyan. Ana mɨni kwunapmangat mɨn
kat walega walɨgali waa wambɨt.
34 Jisas wutaa mbɨk kat miwa yilaa mbɨtna mɨnimba taamba taagalaa
kunatndɨ mbɨk kat. Apma mɨni bɨlaa laataa Jisasna kwupmba yimbɨt.

21

JISAS KING VLA JERUSALEM WULEINDI

1 Jerusalem yiga lɨga Jerusalemna ngwaymba la ngepma Betfasi yandi.
Wan ngepma Oliv walɨnja nduwi waymba lɨgandɨ. Yalaa lɨga Jisas
ndɨna mbaapmamba la mbɨt vɨlɨlɨk palɨ kat wandɨ. Mbɨk tata ay mbɨla.
2 Ngepma wuleilaa donki nyano nyɨmeo yaawumba tndi, kwambɨt, yiga
vɨlaa svugiga kwutaa wuna lak agiya. 3 Sɨvugimbeya vak vɨlaa mandana
yilɨmba waa kɨta nyan wandeyan ndɨ kat awamba mbɨt. Nɨma nyan
wandɨ mala yaa kalivat yigali waa awamba mbɨt. Wupma wambeyan
kali waa waigandɨ waa wandɨ Jisas.
4 Jisas wupma kwo ana wandɨ. Tamba la profet pɨlɨwutnda vak vla
wandɨ. 5 Tamba la profet kupma pɨlɨwutndɨ.

Jerusalemba lɨga nɨmba kat yiga ambuk ngwula.
Ngwula king kɨngi tamba yalɨga. Ndɨna sɨ avla
ana kwutaa katsogiyandɨ. Nyan donkina mbunimba
ndaa lɨga yalɨgandɨ waa yiga ambuk ngwula
waa tamba la profet pɨlɨwutndɨ.

6 Jisas mbɨk kat tata ayt mbɨla wandɨ maa tata yimbɨk. Yilaa wanda
vapmba yiga kwupmbɨk. 7 Wutaa doni nyɨmeo nyano kiyambɨk.
kiyambɨk maa ndina mbangɨmba kwusoga yinja waavwi njeguga donk-
ina mbunimba taagandi. Taagandi, Jisas nyan donkina mbunimba ndaa
lɨndɨ. 8 Nɨma sakwat nɨmba Jisas yigiya ava yambɨ kat alagumba kwusola
lɨnja waavwi lapmiga klalaa ava yambɨmba taagandi. Nat nɨmba mi
sandɨ kalɨtaa ava yambɨmba taagandi. 9 Ndɨna kwupmba la nɨmba,
ndɨna mɨndama sambɨmba la nɨmba, nɨma kwundimba kɨselaa walɨndi.
Devitna yelangɨ nyan nɨn kat vɨvat yandan apma vat yandɨ. God wandɨ
maa yandɨ. Wan apma vatna yanda. God nɨn kat apma vat kwiga
kwunatɨgandɨ waa kɨselaa walɨndi.
10 Jisas Jerusalem wuleindɨ maa ngepmamba yisolaa la ndu lagwa
ngɨpaliga walaa laataa nɨmamba kɨselaa wandi ndɨ kat. Wan anda nyana
yaa waa wandi.
11 Jisasonala yalaa yisola la nɨmba ndɨ kat wandi. Ndɨ Jisas profetna.
Ndɨna ngepma Nasaret. Galilina ngepma waa wandi.

JISAS GODNA NGAY WULEINDI

12 Jisas Godna ngay wuleilaa wenga kla la nɨmba kat vɨlaa savɨlɨndɨ
maa laataa yindi. Nat nɨmba ngepma ngepmana sanya klalaa Judana
sanya kwila nɨmba. Ndina njamba kwutaa kungwamatndɨ. Namio kat
wenga wila nɨmbana tɨgɨt kwutaa kungwamatndɨ. 13 Kungwamataa ndi
kat wandɨ. Tamba God wandɨ, pɨlɨwutndi.

Wuna ngay ndinyangu wuleilaa wun kat nyaangɨt
ngambulɨnjeya ngayat tɨgyandɨ waa tamba God
wandɨ

waa tamba pɨlwutndi. Ngwuk wupma ana yilɨgangwuk. Ngwuk
wupma wenga klalɨngwan sɨkwutɨga nɨmba pagwula lɨga ngay vla
lɨgandɨ waa wandɨ Jisas.

14 Mɨni kiya nɨmbo man kɨvɨ watna nɨmbo yandi maa Godna ngaymba
tɨga ndi kat kwunatndɨ. 15 God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo Moses
kwiya nyaangɨt sɨmogwi lɨga nɨmbo kwunatɨnda apma njɨvwa vɨlaa ndɨ
kat maawupmba kɨmbuk yiga yelavɨka lɨndi. Mat nyangu nɨma sakwat
Godna ngay wuleilaa kɨselaga Jisasna sɨ nɨma wandi. Mɨn Devitna
yelangɨ nyan mɨn. Apma vat tɨgambɨn waa wandi. Judna njambwi nɨmba
walɨnja vat wutaa nat njambɨ maawupmba kɨmbuk yiga yelavɨka lɨndi
ndɨ kat. 16 Ndi Jisas kat yalaa wuka lɨga wandi. Kɨselaga walɨnja vat mɨn
ana wutɨgamɨn? Apma vat ana ndɨ walɨnja waa wandi. Wandi maa Jisas
ndi kat wandɨ. Wuka lɨgowun. Apma vat walɨgandi. Ngwuk kan nyaangɨt
ana vɨga lɨgangwuk? Kupma pɨlɨwutndi.

God wandɨ. Mat nyangu mwunyamba lɨga nyangu
ndina kwundimba wuna sɨ waga kwutaa
katsogiyandi waa wandɨ God

waa tamba pɨlɨwutndi waa wandɨ Jisas. 17 Jisas ndi kat walaa wan
ngepma kwagalalaa Betani walɨnja ngepma wuleilaa ngan wumba
kwandɨ.

JISAS WANDɨ MAA FIK WALɨNJA MI LɨGA WUNDɨ

18 Ngambi Jerusalem yiga lɨga Jisas wundɨ kat tɨga 19 ava yambɨmba
la fik walɨnja mi kat vɨndɨ. Vɨlaa ndɨna sɨk sɨgɨtaa kɨvak kat yelavɨtndɨ.
Yelavɨtaa laataa yiga wan mi angwa ngway tolalaa tanambɨka vɨndɨ.
Vɨndan sɨk kwandɨ, ana vɨndɨ. Nganga mɨna lɨndɨ, vɨlaa wandɨ. Ngɨni
kan mi sɨk ana kwaigandɨ wandɨ. Walɨndɨ mala wan mi njingwut njama
nganga aywaa lɨga wundɨ. 20 Jisasna mbaapmamba la nɨmba vɨlaa
ngɨpali walaa wandi. Kan mi kat wama nyaangɨt sɨvla ana wamɨn. Anda
vapmba lɨga wundɨ waa wandi maa Jisas ndi kat wandɨ.

21 Ngwuk awuk ngwula. Wuka yelavɨk ngwula. Maawut vɨlɨlɨk
yelavɨtapman tɨga God kat nɨmamba apma maawut yelavɨka lɨngweyan
fik walɨnja mi kat yuwa vak vla ngwulo wupma yigiyangwuk. Kupma
yuwa vak kat kwulakiyangwuk. Kan tɨga nduwi kat laataa nguat ay
wangeyan yigiyandɨ. 22 Nɨmamba apma maawut yelavɨka lɨngweyan
God kat wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyandɨ waa wandɨ Jisas.

MɨN KAT KANDA WANDɨ, NJɨVWA KWUPMɨN WAA JISAS KAT WAGALANDI

23 Jisas Godna ngay wuleilaa ndinyangu kat nyaangɨt mbutɨndɨ.
Mbutɨndɨ maa wutaa God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo Judana nat
njambwi nɨmbo yalaa ndɨ kat wagalandi. Mɨn kat kanda wandɨ, kan
njɨvwa kwutɨgamɨn.

24 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kat kɨta nda wagalagiyowun. Wagalaweya vak ngwuk kat mbukiyowun. 25 Kanda wandɨ maa ngu yagu
la Jon yalaa nɨma sakwat nɨmba kat ngu yaguɩndɨ. God wandɨ maa
yalaa yagundɨ? E? Ndu nyan wandɨ mala yalaa yagundɨ? Ngwuk ambuk
ngwula wun kat waa ndi kat wagalandɨ. 26 Wagalanda vak wutaa awat
sowat ngambuɩndi. God waqndɨ maa ngu yaguɩndɨ waa waneyan nɨn
kat waigandɨ. Ndɨnai waa nyaangɨt manda kat wutapman yingwuk waa
nɨn kat waigandɨ. Ndu nyan wandɨ maa yalaa ngu yaguɩndɨ waneyan
wan nɨma sakwat nɨmba wutaa nɨn kat kai waigandi. Jon dɨ profetna
waa yelavɨtaa lɨgandi waa awat sowat ngambulaa 27 Jisas kat wandi.
Nɨn kat wagalama vat ana vɨga lɨganɨn waa wandi. Wandi maa Jisas
ndi kat wandɨ. Wuno wun kat wagalangwa nyaangɨt ana ngwuk kat
mbukiyowun waa wandɨ Jisas.

KƗTA NYANANA MBƗT NYANA WAPUSEPUT

28 Jisas laataa ndi kat pagwuga lɨga wapuseput mbutndɨ. Kɨta nyan
nyan vɨlɨlɨkno lɨndɨ. Nyaek laataa yiga njambwi nyan kat wandɨ.
Njambwi nayan mɨn laataa yiga ambugat njɨvwa agwut waa wandɨ maa
29 kai wowun wandɨ. Kai walaa tɨga mandɨp vak yelavɨtaa laataa yiga
ambugat njɨvwa kwutndɨ. 30 Nyaek at mat nyan kat wandɨ. Mat nyan
mɨn laataa yiga mabugat njivwa agwut wandɨ maa yigiyowun wandɨ.
Yigiyowun walaa ana yindɨ. 31 Anda nyan nyaekna kwundi wutaa yiga
njɨvwa kwukiya Ngwuk angamak yelavɨka lɨgangwuk waa Jisas wandɨ
maa nyamwun laataa yiga njɨvwa kwutndɨ wandi. Jisas ndi kat wandɨ.
God vɨga lɨga kava wuleivat tɨgiyaa nɨmba ndino wupma yuigiyandi.
Nɨma sakwat takis sanya klalɨga kavle nɨmbo yambɨsɨk yilɨga taagwo ndi
tat God vɨga lɨga kava wuleigiyandi. Ngwuk anaga ngwuk wuleigiya.
32 Ngu yagu la Jon ngwuk kat wuleingweya yambɨ vɨsɨmogwindɨ. Ngwut
ndɨna nyaangɨt wupmak kat kai wangwuk. Nɨma sakwat takis sanya
klalɨga nɨmbo yambɨsɨk yilɨga taagwo ndi wutndi. ana kai wandi. Wutnja
vak vɨlaa ngwuk ana mandɨp maawut yelavɨka wukngwuk waa wandɨ
Jisas.

DIWAI WAIN WATƗGA AMBUGATNA WAPUSEPUT

33 Jisas ndi kat wandɨ. Pagwula lɨga nat wapuseput ngwuk kat
mbukiyowun. Tamba kɨta nyan ndɨna kɨpmamba diwai wain watɨga
ambugat kwutndɨ. Waina kandi tulaa wan ambugat tɨvwi kɨlɨndɨ. Waina
ngu klavat veigɨnyanjeya waangu vandɨ. Ambugat kat vɨga lɨnjeya
awlapmba la ngay kwutndɨ. Wan ambugatna njɨvwa aywaa kwutaa ambugat kat vɨga lɨgiya nɨmba kat wan ngaymba taagalaa sɨvla kava yindɨ.
Ndɨnai vɨga lɨgiya wain nat waambu klaigandi. Nat waambu kɨpma
lɨga nyan klaigandɨ. 34 Wain sɨgɨpmak tɨnja njɨmbla lɨndɨ maa ndɨna
njɨvwa kwuta nɨmba kat ambugat ay wandɨ maa ndina njambwi nyan
klaiga wain klavat yindɨ. 35 Ndɨna njɨvwa kwuta nɨmba ambugat yandi
maaambugat vɨga la nɨmba ndina nat nyan kat viyalaa nat nyan kat
vatnyalaa nat nyan kat vatnyavak ndɨ kat kambak yaagilɨndi. 36-37 Kɨpma
lɨga nyan nat njambɨ nat njɨvwa kwuta nɨmba kat ay wandɨ maa yindi.
Yindi maa ambugapmba la ndinyangu wandɨ, yindɨ. Wuna nyan kat
vɨlaa ndɨna kwundi wukiyandi walaa ndɨna nyan kat ay wandɨ, ambugat
yindɨ. 38 Ambugat vɨga la nɨmba ndɨna nyan yandɨ maa vɨlaa yelavɨtndi.
Kɨpma kwukna nyana nyana. Ndɨ kat vatnyandyan kan kɨpma nɨna
lak klaiganɨn waa yelavɨtaa 39 ndɨ kat kwutaa alaguat kalilaa ndɨ kat

vatnyandi. 40 Kipma liga nyan yandeyan wan nimba kat angamak
yigiyandi.
41 Ndi kat wundi kavle nimba kat vatnyagiyandi. Vatnyalaa ndina
ambugat kat viga ligiyaa nat nimba kat kwutaa yaa taagagiyandi.
42 Kan mbutuwa wapuseput tamba God wandi, piliwutnja nyaangit vla
ligandi. Ngwuk viliingwuk? E? Ana viliingwuk? Kan nyaangit. Kupma
piliwutndi.
Kambapmba ngay kwuta nimba tat yaagibnja kambak
ngini kwutaa ngay tagumba taagandi, lindi.
Taagandi tiga wan ngayna njambwi kambanknat tindi.
God simogwindi, wan kambak kwutaa tagumba
taagandi. God apma vat ndi kat simogwindi.
waa tamba piliwutndi. 43 Ngwuk Judana njambwi nimba ngwuk kat
wowun. God ndinyangu kat kwunatndeya vat ngwuk ana klaigangwuk.
Nat nimba Godna njivwa kwuka yetigiya nimba ndi klaigandi. 44 (Wan
wawa kambak kita nyan kambak kat kai walaa mamba veindeyan wan
nyan kavle yigiyandi. Kambak ana kavle yigiyandi. Tagula kambakna.
Wan kambak nat nyamba ndi kat viyandeyan ndi mbaw vla liga kavle
yigiyandi waa wandi Jisas.
45 God kat kwunatiga njambwi nimbo Ferisio Jisas mbutnda pagwula
la wapuseput wutaa yelavitndi. Wanda nyaangit nin kat nima vat wavat
wandi waa yelavitndi. 46 Ngi kat ana kwutaa kalindi. Nima sakwat
nimba ndi Jisas profetna waa wandi. Wan nima sakwat nimba kat vaaka
liga ana ndi kat kwutaa kalindi.

22

TAAGWA KLAVAT TA NYANA KIGINDA

1 Jisas pagwula la nat wapuseput ndi kat mbutndi. 2 Nyinangwupmba
liga njambwi nyan ndinyangu kat viga ligiya vat kingi vat tigandi. Tamba
nima king tindi. Ndina nyan taagwa klavat tindi, king nima kiginda
kwutndi. 3 Ndina njivwa kwuta nimba kat wandi maa ngepma ngepma
yiga ndinyangu kat wangwuk yaandi wandi ndi kat. Wandi, yindi. Yiga
wanja nimba yavak kat kai wandi. 4 Kawiga liga vilevilaa ndina nat
njivwa kwuta nimba kat ay wandi maa ngepma ngepma yiga ndinyangu
kat wandi. Kiginda lamba kwuka taaganin tiandi. Njambwi nyan ndina
kwandi bulmakau vatnyalaa ndina wimbu awmba kwalalaa taagalaa
kigiya nimba kat kawiga ligandi. yagwa ngwula waa wandi.
5 Wanja vak yiga wanja nimba ana wutndi. Ndina njivwa kwagalalaa
yavak kat kai walaa njivwa mina kwutindi. Kita nyan ambugat kwupmat
yindi. Nat nyan stua viga livat yindi. 6 Nat nimba kingna njivwa kwuta
nimba kat kwutaa liga viyalaa vatnyandi. 7 Nima king wutaa ndina
maawut nyingi yiga ndina soldia kat ay wandi. Wandi maa yiga wan
nimba kat aywaa vatnyalaa ndina ngay aywaa yamba tundi. 8 Ndina
njivwa kwuta nimba kat wandi. Kiginda tamba kwuka liganin. Tak
wawa nimba apma nimba ana ndi. Kavle nimba ndi. Ndi ana wawa
vat wutaa alipsiga yalaa wawa kiginda kigiyandi. 9 Ava yambi ava
yambi kava kava aywaa yigiyangwuk. Yilaa vingweya nimba kat aywaa
kwutaa kiyaigangwuk. Kiyangwuk mala ndi kiginda kigiyandi waa
wandi maa yindi. 10 Ava yambi ava yambi kava kava aywaa yilaa vinja

apma nɨmba kavle nɨmba kat aywaa kwutaa kiyandi. Taagwa klalaa
lɨnda ngay ndinyangu mɨna taata lɨndɨ.
11 Kind wan ngay wuleilaa apma waavwi kwusolapman kɨgɨnda kɨvat
ya nyan kɨta kat vɨndɨ. 12 Vɨlaa ndɨ kat wandɨ. Mɨn, kɨgɨnda kɨvat yamɨn.
Kupi waavwi kwusolapman manda kat kwo yamɨn waa wandɨ maa wan
nyan awat ndɨ kat ana nyaangɨt wandɨ. 13 King ndɨna njɨvwa kwuta
nɨmba kat wandɨ. Wan nyan kat kwutaa man taamba sangilaa ndɨ kat
alagumba yiga yaagi. Kulun walaa lɨga kavamba tɨgandɨ. Wan kavamba
lɨga nglaga nɨmbi ngliaka tɨgiyandɨ waa wandɨ king. 14 Kan wapuseputna
angwa kɨngiyan. God nɨma sakwat nɨmba kat yagwa walɨgandɨ. Nɨma
sakwat nɨmba ana wutaa ndɨna ngway yalɨgandi. Nat nɨmba mɨna
yalɨgandi wandɨ Jisas.

TAKIS SANYA YAAGINJEYA VAK KAT WAGALANDI

15 Ndi Ferisi yelavɨtndi. Jisas kat wagalaneyan anagandɨ nɨn kat kavle
nyaangɨt mbukiya waa ndina maawupmba yelavɨtndi. 16 Ngi kat tɨga nd-
ina nat nɨmbo Herotna mbaapmamba la nɨmba kat ay wandi maa Jisas
ta kavat yindi. Yilaa lɨga Jisas kat wandi. Nyaangɨt sɨmogwi lɨga nyan
mɨn. Mɨn ana woseka walɨgamɨn. Mɨn Godna angwa nyaangɨt ndinyangu
nɨn kat pagwuga ana mbutɨgamɨn. Savagu mbutɨgambɨn nɨn kat. Mɨn
mandɨp mandɨp vapmba ana yilɨgamɨn. Kɨpmamba lɨga ndinyangu nɨn
kat aywaa kɨta vapmba yilɨgamɨn. Nat nɨmbana yelavɨk vapmba ana
yetɨlɨgamɨn. 17 Nɨn kat awamba mɨn. Romba lɨga njambwi king Sisa kat
takis sanya kwineyan Moses kwiya nyaangɨt kai waa kalɨkiyanɨn? Mɨn
angamak yelavɨka lɨgamɨn. Nɨn kat ambuk waa wagalandi.
18 Nɨn kat kavle nyaangɨt anagandɨ mbukiya waa maawupmba
yelavɨtnja vak kat vɨlaa wandɨ. Ngwuk woseka waa pagwula lɨga nɨmba
ngwuk. Nɨn kat kavle nyaangɨt anagandɨ mbukiyaa waa manda kat
ngwula maawupmba yelavɨtɨgangwuk. 19 Takis yaagingweya sanya kɨta
agiya wun kat waa wandɨ maa kwindi. 20 Jisas sanya kwutaa ndi kat
sɨmagaga wandɨ. Kan kana sa kana mɨndama kan moni sanyamba lɨga
waa wagalandɨ ndi kat.
21 Wagalandɨ, wandi. Romba lɨga njambwi king Sisana sɨ mɨndama
wandi. Jisas wutaa wandɨ. Ngiyambak wangwa. Sanya ndɨna nda.
Ndɨna nda ndɨ kat kwigiyangwuk. Godna nda Godnat kwigiyangwuk
waa wandɨ Jisas.
22 Jisas waa nyaangɨt wutaa ngɨpali waa kwundi lapman laataa ndɨ kat
kwagalalaa yindi.

KIYAA NƗMBA LAATNJEYA VAK KAT JISAS MBUTNDƗ

23 Sadyusi walɨnja mbaapma nɨmba kiya lɨga nɨmba ngɨni ana
laakiyandi walɨga nɨmba ndi. Ndi yalaa Jisas kat wagalandi. 24 Nyaangɨt
sɨmogwi lɨga nyan tak Moses kupma pɨlɨwutndɨ.

Nyamwun taagwa klalɨga nyan njantapman nyamwun
kiyandɨ, sambu nyamwuna taagwa klaigandɨ.
Klalaa nyan njangiyandɨ
waa pɨlɨwutndɨ Moses.

25 Tamba kan ngepmamba kɨta ndu kɨta lagwana nyangu non-
danyangu mɨna sɨla vɨli tɨndi. Nɨma nyan taagwa klalaa nyan njantap-
man tɨga kiyandɨ. Ndɨna sambu saasɨ kat klalaa nyan njantapman tɨga
kiyandɨ. 26 Ndi sɨla vɨli nondayangu nyan njantapman kɨta lagwamba

klaliga aywaa kiyandi. 27 Tiga liga ngini wat taagwa kiyali. 28 Ngini
kiya nimba laatnjeya njimbla wat taagwa kana taagwat tigiyali waa
wagalandi Jisas kat.
29 Jisas wanja nyaangit wutaa ndi kat wandi. Ngwuk apma vat ana
yelavika ligangwuk. God waa nyaangit kat ana apma vak yelavika
ligangwuk. Godna kwondu kat ana apma vak yelavika ligangwuk.
30 Ngini kiya nimba laatnjeya njimbla ndu lagwa ana klaigandi. Taagwa
ndu ana klaigali. Ensel liga vla tigiyandi.
31 Kiya liga nimba laatnjeya vak kat ngwuk kat nat nyaangit mbukiy-
owun. tamba God ngwuk kat yelavika wandi, piliwutnja nyaangit tamba
vingwuk? E? Ana vingwuk? Kupma piliwutndi.
32 God Moses kat wandi. Wun Ebrahamna njambwi,
Aisakna njambwi, Jekopna njambwi nyan wun waa wandi God
waa tamba piliwutndi. God kiya nimbana njambwi nyan ana ndi. Kwo
liga nimbana njambwi nyana God waa wandi Jisas. 33 Wan nima sakwat
ta nimba ndina nyaangit kat wutaa ngipaliga ndalaa wandi. Apma
nyaangitna mbutinda waa wandi.

GOD KWIYA NIMA NYAANGIT

34 Jisas Sadyusi kat wagalanda nyaangit wutaa ndi kat awat mbutnjeya
nyaangit kat yelavit sigitaa tagula ngega lindi. Tagula ngega linja vak
vilaa Ferisi ndino yisolaa lindi. 35 Yisolaa liga ndina kita nyan kat wandi.
Jisas kat laataa yiga wagala wandi. Wagalameya vak wutaa anagandi
awat min kat kavle nyaangit mbukiya waa wandi, laataa yindi. Laataa
ya nyan Moses kwiya lo simogwi la nyana. 36 Ndi Jisas kat wagalandi.
Nyaangit simogwi liga nyan Moses kwiya nyaangit nima sakwat tigandi.
Anda nyaangitna nima tiga nat nyaangit kat kwulataa liga. Wun kat
ambuk waa wagalandi.
37 Jisas wutaa wagalanda nyaangit kat awat ndi kat wandi. Nima
nyaangit kingiyan.
Nima nyan God ndi kat ngwula maawupmba yelavika
solat siga yeti ngwula. Ndi kat viga ngwula
mbangi nolin ngwandiga waavi laagnadi, yeti ngwula
waa wandi Moses. 38 Kan nyaangit nat nyaangit kat aywaa kwulatndi.
39 Ndina kwupmba liga nyaangitno kita vatna. Kwupmba liga nyaangit
kingiyan.
Mina mbangi kat kwunapmak vla nat nyana mbangi kat vilaa wupma
kwunak
waa wandi Moses. 40 Tamba Moses nima sakwat nyaangit mbutindi.
Profet ndino nima sakwat mbutindi. Mbambala ngwuk kat mbutuwa
nyaangit vililik tamba la nimba mbuta nyaangitna angwa nyaangitna
mbik.

JISAS FERISI KAT WAGALANDI

41 Ferisi yisolaa lindi maa Jisas yalaa ndi kat wagalandi. 42 Juda
kat kwunapmak ya nyan Kraist ndi kat ngwuk angamak yelavitaa
ligangwuk. Anda nyana nyana waa wagalandi maa wutaa wandi. Ndi
Devitna nyana waa wandi. 43 Jisas ndi kat wandi. Devit kat Godna
waagan wuleindi maa Kraist wuna njambwi nyana wandi. Tamba la
nyan Devit kupma walaa piliwutndi.
44 God wuna njambwi nyan kat wandi. Wuna yagindan
naangimba ndaali. Min kat kao liga nimba kat

siwun maa ngini min kat ana kao yigiyandi waa
wandi God
waa piliwutndi Devit. 45 Devit Kraist kat ndi wuna njambwi nyana wandi. Kraist kat Devitna mat nyana waa manda kat waligangwuk waa wagalandi Jisas.
46 Wagalanda vak kat wutaa ana alipsiga ndi kat mbutndi. Ngini Jisas kat wagalanjeya vak kat vaaka lindi. Ngini ndi kat ana wagalandi.

23

FERISI YETILIGA KAVLE VAT

1 Jisas ndina mbaapmamba la nimbagwi nat nima sakwat nimba yalaa lindi, nyaangit ndi kat mbutindi. 2 Mbuka wandi. Ferisio Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba ndinai mbukiya nyaangit awuk ngwula. Ndi Moses kwiya nyaangit simogwi wuka liga nimba ndi. 3 Ndinai mbukiya nyaangit wuka yeti ngwula. Ndinai yiga yetiliga vapmba ke yetingwa. ndi apma vak ngambuga liga kavle vapmba yetiligandi. 4 Ndi nat nimba kat walingandi. Yetilina vak kat vilaa ninai yetiliga vapmba yeti ngwula. Yetilinja vak vla yetivak nima njivwa kwutigandi. Nima njivwa kwutinja njivwa kat vilaa Ferisi ndi kat ana miwa yiga kwunatigandi. 5 Ndina apma njivwa nat nimba vimbandi walaa kapmba kwutigandi. Nat nimba vimbandi walaa God wandi, lavungamba piliwutnja nyaangit kapmba kwutaa kaliligandi. Nat nimba vimbandi walaa sivla mbundi waavwi kwusoligandi. 6 Nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa njambwi nyana tigitmba ndaa livat waligandi. Nima kiginda kwutnja ngaymba wungi vat sigit nda livak kat waligandi. 7 Nindi ngepmamba laataa liga nat nimba ndi kat apma vak tiga nimba ndi waa wanja vak wupmak waligandi. Nat nimba ndi kat nyaangit simogwi liga nimba ngwuk waa wambandi walaa waligandi.

8 Ngwuk wuna mbaapmamba liga nimba aywaa ngwuk wupma ke yingweya. ngwuk aywaa kita mbaapmamba liga nimba ngwuk. Awat sowat min simogwi liga nyan min waa ke waa. Ngwuk aywaa ngwuk kat nyaangit simogwi liga nyan kita ligandi. 9 Kan kipmamba liga nat nyan kat nina nyaekna waa ke wangweya. Ngwutna nyaek kita. Nyinangwupmba ligandi. 10 Ngwuk awat sowat min njambwi nyan min waa ke wangweya. Ngwutna njambwi nyan kita ligandi. Ndi Kraistna. 11-12 Ngwutna kita nyan njambwi nyanat tivat tivat wandeyan avla ndina si kwutaa viyesendagiyandi. Avla ndina si kwutaa viyesendandeyan God ndi kat kwutaa katsondi maa njambwi nyanat tigiyandi.

FERISI WOSEKA WALINJA VAK

13 Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Apma vak ana ligiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ligangwuk. nyinangwut wuleinjeya yambi kat ngwuk tiviligangwuk. Ngwuk wuleivak kat kai waligangwuk. Nat nimba wuleivak kat kai valigangwuk.

14 (Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Ndu kiyandi, yetigat talagwana kwanda kwanda nda sikwuka klaligangwuk. Wupma yilingwan nima vat kavle yigiyangwuk.)

15 Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei
yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Kita nyan kwu-
taa ngwutna mbaapmamba taagavat sivla mbundi yambi yiligangwuk.
njambit kulaa yiga nduwi yiga wokega sivla mbundi yambi yiligangwuk.
Ndi kat kwutaa taagangwuk maa kavle vat yilinjeya vak yilingweya
vak kat kwulatigandi. Ngwutnogwi ndinogwi ya vitiga kavle kavat
yigiyangwuk.

16 Ngwuk nat nimba kat yambi simogwiga mini kiyala liga nimba
vla ligangwuk. Ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Nina ngepmana nat
nimba Godna ngayna si waga nima njivwa kwukiyanin waa laataa nima
kwundimba waligandi. Wanja njivwa kwutapman yinjeyan ngwuk
Ferisi ndi kat ana kai waligangwuk. Nina ngepmana nat nimba Godna
ngaymba liga golmba kwutnja awna si waga nima njivwa kwukiyanin
waa laataa nima kwundimba waligandi. Wanja njivwa kwutapman
yinjeyan ngwuk Ferisi ndi kat kai waligangwuk. Ngwuk ferisi Godna
ngay makna ngaymba liga golmba kwutnja aw nima nda waa yelavitaa
ndi kat wupma waligangwuk. Ngwuk mandip mandip waligangwuk.
17 Ndi kat mbutingwa nyaangit tungwengwan yiga liga nimba vla liga
mbutigangwuk. Ngwuk mini kiya la liga nimba vla ligangwuk. Godna
ngay nima nda. Wan ngaymba golmba kwutnja aw mat nda. Ngwuk
manda kat nat nimba kat kai walaa at nat nimba kat kai walapman
yiligangwuk. 18 Ngwuk Ferisi nat nimba kat kupma mbutigangwuk. Ndi
nat nimba God kat kwunapmak kwanda kwanda taaganjeya njambana
si waga nima kwundi wanjeyan nyaangit kai waa mbutigangwuk. Ndi
nat nimba God kat kwunapmak kwinja kwanda kwandana si waga nima
kwundi wanjeyan nyaangit tigandi waa mbutigangwuk. 19 Ngwuk apma
maawut ana yelavika ligangwuk. Kwanda kwanda taanganja njambo
njambamba taaganja kwanda kwando mbik kita nda mbik. 20 Jambana
si wandeyan njambamba laaganja kwanda kwanda nda kat ndina
maawupmba yelavikiyandi. 21 Kita nyan Godna ngayna si wandeyan
God kat yelavika liga waigandi. God kan ngaymba tigandi waa yelavika
ligiyandi. 22 Kita nyan nyingangwut wandeyan nyinangwupmba liga
nyan God kat yelavika liga waigandi. God nyinangwupmba liga ndina
nima tigitmba ndaa ligandi waa yelavika ligiyandi.

23 Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle
glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Ngwuk
klangwa nda aywaa nima nda mat nda kalitaa mbaapma amba vili
taagaligangwuk. Mat glei nda kilinja ndana ngaanga kalitaa mbaapma
tamba vili taagaligangwuk. Taagalaa nat kita mbaapma God kat
kwiligangwuk. Moses kwiya lo tiga apma nima nyaangipmba ana
kwutaa yetiligangwuk. Mat nyaangit mina. Moses nima nyaangit
kupma wandi. Savagu liga vapmba ngwula maawupmba yelavika yeti
ngwula wandi. Ngwuk wupma ana yetiligangwuk. Moses nat nima
nyaangit kupma wandi. Woseka waga ke yetilingweya wandi. Ng-
wuk wupma ana yetiligangwuk. Kan tiga Moses kwiya nima nyaangit
kwagalalaa Moses kwiya mat nyaangit mina ngambuga yetiligangwuk.
Moses kwiya mat nyaangit nima nyaangit wuka ngambuga yetingweyan
wovuna. Apma vat tigiyangwuk. 24 Nat nimba kat yambi simagaga mina
kiyala liga nimba vla ligangwuk. Ngwuk mat kavle vak savilivak nima
njivwa kwutigangwuk. Nima kavle vak savilivak ngwuk ana yelavika

ligangwuk. Nima kavle vak ngwula lak yaligandi.
25 Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle
glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Ngwuk ngu
tulaa kilinja kap vla ligangwuk. Kan kapmana alagu kap mina njangindi,
apma vat tigandi. Yap kap ana njangiligandi. Kigin mbundi ligandi.
Ngwuk wupma ligangwuk. Ngwuk kao yiga avla ngwula mbangi kwu-
napmak kat nima sakwat nda avla ngwula mbangi kwunapmak kat nima
sakwat nda klaligangwuk. 26 Kavle vak yiga yetingwa vak ngwuk ana
viga ligangwuk. Ngwutna kavle maawut kwunakngweyan apma vat
njivwa kwuka ligiyangwuk.
27 Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle
glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Ngwut kiya
nyan kat taagalinja ngay vla ligangwuk. Kan ngay alagu nge sawun
mbangi kipma taagaligandi. Awla nge kavle njangu veiliga sim tigandi.
28 Ngwutno wupma ligangwuk. Nat nimba ngwuk kat vilaa ndi apma vat
yetiga nimba ndi waligandi. Ngwula maawut wupma ana ligandi. Kavle
vat woseka walinja vak ngwula maawupmba tigandi.

FERISI KAVLE WENGA KLAIGANDI

29 Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle
glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Tambana
profetna sim tigiya ngay apma vat kwutigangwuk. Tamba la apma vat
ta nimbana sim ta ngay apma vat yelaga ligangwuk. 30 Ngwuk kupma
waligangwuk. Tamba nina ngwat walanga ta njimblamba tigenin nin
profet kat ana vatnyagenin waa waligangwuk. Woseka waligangwuk.
31 Tamba la ndi profet kat vatnya nimba ngwula ngwat walanga ndi
vatnya. Nina ngwat walanga ndi wangwuk. Ngwulo ngwula ngwat
walanga ta vla ligangwuk. 32 Tamba kwutinja kavle njivwa vla ng-
wulo wupma kwutigangwuk. 33 Ngwuk kavle kamboyna nyangu vla
ligangwuk. God ngwuk kat kwutaa ya vitiga kavat yisendagiyandi. Ndi
kat ana kwagalalaa nat yambimba yigiyangwuk.
34 Ngwuk kat wowun. Samat tiga apma nambuo liga nimba, profet,
nyaangit simaga liga nimba wowun maa ngwuk kat yigiyandi. ndina
nat nimba kat vatnyagiyangwuk. Ndina nat nimba diwai krosmba
kaalagiyangwuk. Ndina nat nimba kat kwutaa nyaangit ngambulingwa
ngay kalilaa viyalaa savilingwuk maa ngepma ngepmat yigiyandi.
35 Wupma yilingwan apma nimba kat vatnyanja vatna kavle wenga
ngwutna lak klaigangwuk. Tat apma vat ta nyan Abel kat tamba
vatnyandi. Vatnyalaa tiga Berikaiana nyan Sekaraia kat ngini vatnyandi.
Godna ngay wuleindi maa vatnyandi. Ndi aywaa vatnyanja nimbana
kavle wenga ngwula lak klaigangwuk. 36 Ngwuk kat wowun. Ndi kan
mbambala liga nimba wan kavle wenga klaigandi wowun ngwuk kat
waa wandi Jisas.

JISAS JERUSALEM VILAA NGLANDI

37 Jisas Jerusalem walinja ngepma vilaa wandi. Jerusalem
Jerusalemba liga nimba ngwuk tamba la profet kat vatnyangwuk.
God waa nyaangit ngwuk kat mbupmat yala nimba ndi kat kambapmba
vatnyavat yaagilingwuk. Nima sakwat njambi ngwuk kat kwutaa
wuna mbaapmamba taagavat waliwun. nyaaga nyangu kat lila wiyo
pupumba pagwuli la vla ngwuk kat pagwuvat waliwun. Ngwuk wun kat
kai waligangwuk. 38 Ngwuk kat wowun. Samat tiga ngwutna ngepma

sulɨndi maa ngɨni ndu nyan tapman ngepma tɨgiyandɨ wowun ngwuk
kat. 39 Mbambala glei wun kat ana nat njambɨ vɨgiyangwuk. ngɨni
glei tɨga wun kat vɨlaa waigangwuk. Ngwuk avɨ ngwula. God wandɨ,
yaa nyan kɨngiyandɨ yaa. God ndɨ kat apma vat yindɨ, yaandɨ waa
waigangwuk waa wandɨ Jisas.

24

GODNA NGAY KAVLE YIGIYANDɨ WAA WANDɨ JISAS

1 Jisas Godna ngay kwagalalaa wogwendɨ maa ndɨna mbaapmamba la
nɨmba yalaa wandi. Ndɨ kat ngay kat sɨmogwi vat yalaa wandi. Kan ngay
apma vat kwutnja ngeya. Godna ngaya waa wandi maa wutaa Jisas ndi
kat wandɨ. 2 Awa luwa. Apma ngeya. ngwuk kat wowun. Samat tɨga
kan ngay sulɨndi maa nat kambak nat kambakna tagumba ana tɨgiyandɨ.
Kambak kɨta kɨta mɨna lɨgiyandɨ waa wandɨ Jisas.

KAVLE VAT YANDEYA VAK

3 Jisas Oliv walɨnja nduwimba wokela ndaa lɨndɨ. Ndaa lɨndɨ maa ndɨna
mbaapmamba lɨga nɨmba kapma lɨga ndɨ kat yalaa wagalandi. Ngɨni
Godna ngay sulɨnjeya vak kat mbupma vat anda njɨmbla yaigandɨ. Anda
nda tak vɨneya. Vilaa lɨga yelavɨtneya. Njambwi nyan yaiga ngɨni la lɨga
nandinya waa yelavɨka lɨneya waa ndɨ kat wagalandi.
4 Jisas wutaa ndi kat wandɨ. yigumba vɨga alɨmba ngwuk. Ng-
wuk kat kɨta nyan woseka walandɨ. 5 Ngɨni nɨma sakwat nɨmba
wuna sɨmba waga ngwuk kat yaigandi. Wun Kraist wun waga
waigandi. Wan nɨmbana woseka wanjeya nyaangɨt wutaa nɨma sak-
wat nɨmbana maawut kavle yigiyandɨ. 6 Tat nɨma sakwat nɨmba
waliagiyandi. waliandi, vɨgiyangwuk. Ngwutna ngwaymba lɨga nɨmbo
ndino waliagiyandi. Sɨvla kavamba lɨga nɨmbo ndino waliagiyandi.
walialɨnjeya vak vɨlaa nɨma maawut ke yelavɨka lɨngweya. Kan vak
tɨgiyandɨ ngɨni. Ngɨni la lɨga nandinya asɨk glei ana yaigalɨ. 7 Nat
kɨpmamba lɨga nɨmba nat kɨpmamba lɨga nɨmba kat yiga sɨga viyaga
waliagiyandi. Nat kingna nɨmba nat kingna nɨmba kat yiga sɨga viyaga
waliagiyandi. Ngepma ngepmamba lɨga nɨma sakwat nɨmba wundɨ kat
tɨga kiyaigandi. Kava kava aywaa yinaw kwukiyandɨ kan kɨpma. 8 Wan
nɨma vak taagwa nyan kwupmak yipma sɨndɨ tɨleya vak vla tɨgiyandɨ.
9 Tɨga lɨga nat nɨmba ngwuk kat kwutaa sɨga viyaga vatnyanjangat
kaligiyandi. Wuna mbaapmamba lɨngwa vak kat vɨlaa ngwuk kat
aywaa kai waigandi. 10 Wan yaiga njɨmblamba mbambala wun kat
ndina maawupmba yelavɨka kwutaa lɨnja vak kwagalagiyandi. Ndi
ndina mbaapmamba la nɨmba kat kai walaa kotnjangat kaligiyandi.
11 Wan yaiga njɨmbla nɨn profet nɨn waa woseka waiga nɨma sakwat
nɨmba yaigandi. ndina nyaangɨt wutaa nɨma sakwat nɨmba apma vak
yelavɨka lɨnja maawut kavle yigiyandɨ. 12 Wan yaiga njɨmbla kavle vat
nɨma sakwat yaigandɨ. yandɨ maa wuna nɨmba nɨma sakwat wun kat
kwagalagiyandi. 13 Wan yaiga kavle vak vɨlaa wun kat kwagalalapman
kwo lɨgiya nɨmba ndi apma vat tɨgiyandi. 14 Wan yaiga njɨmbla mbutuwa
apma nyaangɨt ngepma kava kava yiga mbukiyandi. Kava kava ngepma
ngepmamba lɨgiya nɨmba wutaa kan Godna nyaangɨtna waigandi. Ndi
aywaa wutaa lɨndi, ngɨni la lɨga nandinya yaigandɨ waa wandɨ Jisas.

GODNA NGAYMBA TAAGANJEYA KAVLE NDA KAT JISAS MBUTNDɨ

15 Jisas wandɨ. Tamba God waa nyaangɨt waliga nyan Danyel kupma
pilɨwutndɨ. Kita nyan Godna ngaymba kavle glei nda taagaiyandɨ.
taaganda nda wan ngay nglambio ligiyandɨ waa tamba pilɨwutndɨ. Wun
Matyu kan vilingwa nyaangɨt pilɨwutiga nyan wun. Ngwuk kat wowun.
Wan tamba pilɨwutnda vatna angwa nyaangɨt kat ngwula maawupmba
yelavɨk ngwula wowun. 16 Jisas ndi kat wandɨ. Tamba pilɨwutnda
kavle glei nda kat vilaa Judiamba liga nɨmba vaaka piliga nduwiat ay
ngwula. 17 Kita nyan sambangemba liga ndɨna kwanda kwanda nda
klavat ngay wuyleideyan ndɨ kavle yigiyandɨ. Kita yi yigiyandɨ. 18 Kita yi
yigiyandɨ. 19 Nyan tiga taagwogwi nyan kat mwunya kwiligat taagwo ndi
kat miwa yigiyangwuk. Kwiyatapman piliga yinjeya yambɨ kai. 20 Meit
mwutolo kiya liga njɨmbla wungi vat kavle vat nɨn kat ke kwiga waa
God kat wagala ngwula. 21 Wan nɨma sakwat kavle vat tak wupma ana
lindɨ. Tak God kɨpma kwuta njɨmbla tiga wungi vak kavle vak ana lindɨ.
ngɨni wungi vak kavle vak ana nat njambɨ ligiyandɨ. 22 Nɨma nyan wan
nandinyana sakwat kalɨtapman yindeyan ndinyangu aywaa kiyaigandi.
God ndɨna mbaapmamba ligiya nɨmba kat yelavɨtaa wan nandinyana
sakwat kalɨkiyandɨ.
23 Kita nyan yalaa ngwuk kat kupma avɨ ngwula Kraist kingiyan
waa woseka wandeyan ngwut maawupmba ke yelavɨkngweya. 24 Wun
Kraist wun. Wun God waa nyaangɨt mbutiga nyan wun waa nɨma sakwat
nɨmba yalaa waigandi. Ndi ngwuk kat woseka waigandi. Yalaa sɨmogwi
liga nɨma njɨvwa kwukyandi. Kwutndi, ngɨpaliga ndaigandi. Kwutnjeya
vak kat vilaa wan nɨmbana maawupmba yelavɨtnja vak kavle yigiyandɨ.
Godna nɨmbana maawupmba yelavɨka linja vak kat kavle yivat yalaa
waigandi. ngwutna maawut ana kavle yigiyandɨ. 25 Ngwuk kat ngɨni
yaiga vak tamba mbukwun. ngɨni wan vak yandɨ maa ngwutna maawut
ana kavle yigiyandɨ.
26 Nat nɨmba ngwuk kat yalaa avɨmba ngwuk Kraist kan ndinyangu
lapman kwo kavamba ligandɨ waa wanjeyabn ke wuka. Nat nɨmba
waigandi. Kan ngaymba pagwula ligandɨ waa wanjeyan ke wuka.
woseka kwo waigandi. 27 Wun Godna nyaangɨt kɨpmat yalaa mbutiga
nyan wun. Ngɨni yaweya vak ngwuk ndinyangu aywaa vɨgiyangwuk.
Vlap vlap wandɨ, vɨngwa vak vla yawun, vɨgiyangwuk.
28 Ngwut tamba vɨga ligangwuk. Kiya nyana sɨm kwo kavamba yiga
taagangweyan ndɨna sɨm ngaawi ambugavi yalaa plaga kɨgiyandi waa
wandɨ Jisas.

KRAIST YANDEYA VAK

29 Jisas ndi kat wandɨ. Wan kavle njɨmblana nɨma vak yiga ngɨlindɨ
maa nya yiga kulun waigandɨ. Mbak ana sɨgiyandɨ. Sɨngwuk nyinang-
wupmba liga pɨka ndaigandi. nyinangwapomba liga nda kat yinaw
kwukiyandɨ. 30 Tɨga liga yaweya njɨmbla ngway tolandɨ, vɨgiyangwuk.
Nyinangwupmba liga yaigowun. Wun Godna vak kɨpmana nɨmba kat
sɨmogwi liga nyan wun. Wun tɨmbumba yaigowun. Wun nɨma avo
liga yaigowun. Kava kava ngepma ngepmamba liga nɨmba yaweya vak
kat vilaa nɨma nyana yaa waa vaaka nglaigandi. 31 Nyinangwupmba
liga nɨma sakwat ensel yigiyandi. Woli agwiat yigiyandi. Yambunat
yigiyandi. Malingwatnat yigiyandi. Kambangwatnat yigiyandi. Yiga
Godna mbaapmamba ligiya nɨmba kat kwutaa kaligiyandi waa wandɨ
Jisas.

FIK WALƗNJA MINA NYAANGƗT

32 Jisas ndi kat wandɨ. Fik walɨnja mi tɨga vak kat ngwuk yelavɨk
ngwula. Nguo lɨndeya njɨmbla apma kwin klandeya njɨmbla ngwuk
vɨlaa yelavɨkiyangwuk. apma nya sɨgiya njɨmbla tamba ngway tolo-
gandɨ waa yelavɨkiyangwuk. 33 Ngwuk kat mbutuwa nyaangɨtnonala
kɨta vatna. Mbutuwa vak kat wutaa ngwula maawupmba yelavɨtaa
ngɨni la lɨga nandinya tamba ngway tologandɨ waa yelavɨkiyangwuk.
34 Ngwuk yelavɨk ngwula. Ngwula maawut ke tɨvɨnda. Ngwuk kan
kɨpmamba vɨgiyangwuk. 35 Ngwuk kat wowun. Ngɨni kɨpma nyinang-
wut ngɨlɨgiyandɨ. Ngwuk kat mbutuwa nyaangɨt ana kwo valat tɨgiyandɨ
waa wandɨ Jisas.

KRAIST YAIGA NJƗMBLA KƗTA NYAN ANA VƗGA WUKA LƗGANDƗ

36 Jisas ndi kat wandɨ. Yaweya njɨmbla kɨta nyan ana vɨga lɨgandɨ.
Nyinangwupmba lɨga ensel ndi ana vɨga lɨgandi. Nyinangwupmba lɨga
ensel ndi ana vɨga lɨgandi. Wun Godna nyan wun ana vɨga lɨgowun.
Wuna nyaek mɨna vɨga lɨgandɨ. 37 Yaweya njɨmbla kan kɨpmamba lɨgiya
nɨmba yetɨnjeya vak tamba Noa ta njɨmbla yetɨnja vak vla lɨgiyandɨ.
38 Tamba Noa ta njɨmbla ta nɨmba ndi God kat maawut yelavɨtapman
kwo nao mɨna ngu mɨna kɨga taagwa mɨna klaga yetɨndi. Yetɨndi maa Noa
njaambɨt kwutaa njaambɨtnat weleindɨ. 39 Sambiyangu nɨn kat vatnya-
vat yaigandɨ waa wan ngepmana nɨmba ana yelavɨka lɨndi. Sambiyangu
yandɨ, ndi aywaa ngu kɨga kiyandi. Wun Godna ngepmamba tɨga yaweya
njɨmbla Noa ta njɨmbla ta vak vla tɨgiyandɨ. 40 Wan njɨmbla ambugapmba
vɨlɨlɨk palɨ kɨtamba njɨvwa kwuka lɨmbɨt. yaweya njɨmbla kɨta nyan
kat kaligiyowun. Nat nyan tɨgiyandɨ. 41 Taagwa vɨlɨlɨk wit mil kwuka
lɨmbɨt, yaigowun. Yalaa taagwa kɨta kwutaa kaligiyowun. Nat taagwa
tɨgiyalɨ. 42 Ngwuk yigumba vɨga alɨmba ngwuk. Anda sɨva ngwula
njambwi nyan yaigandɨ. Ana viga lɨgangwuk. 43 Ngwuk maawut yelavɨk
ngwula. Ngaymba lɨgiya nyan sɨkwutɨga nyan yaiga njɨmbla wukendan
ndɨ ana sɨndu kwagendɨ. Vɨga lɨgendan sɨkwutɨga nyan ana wuleigiyandɨ.
Ndɨ kat kai wandɨ, yigendɨ. 44 Ngwutno wupma sɨndu kwalapman vɨga
lɨgiyangwuk. Wun God tɨga kavamba lɨga yaweya njɨmbla ngwuk ana
vɨga lɨgangwuk. Ndɨ mbambala ana yaigandɨ waga yelavɨka lɨngweya
njɨmbla wun yaigowun waa wandɨ Jisas.

NJƗVWA KWUTA APMA NYAN NJAMBWI NYAN YAIGA VAK KAT YELAVƗKA NJƗVWA KWUTNDƗ

45 Jisas ndi kat wandɨ. njɨvwa kwuta apma nyan ndɨno wupma yilɨndɨ.
Ndɨna njambwi nyan ndɨ kat wandɨ, wan njwvwa kwuta nɨmba kat
njambwi nyanat tɨgas vɨga lɨndɨ. Ndi kat kɨginda sanya kwiga ndi kat bɨga
lɨndɨ. 46 Njambwi nyan yilaa yalaa vɨga lɨga apma njɨvwa kwutɨgamɨn
waa wandeyan wan njɨvwa kwutɨga nyan nɨma vat solat sɨga lɨgiyandɨ.
47 Njambwi nyan ndɨna apma njɨvwa vɨlaa ndɨ kat waigandɨ. Mɨn yaweya
vak kat apma maawut yelavɨka apma njɨvwa kwutɨmɨn. Wuna kwanda
kwanda nda aywaa mɨnai vɨga lɨgiyaa waigandɨ. 48 Njɨvwa kwuta kavle
nyan ndɨ kupma yilɨndɨ. Wuna njambwi nyan yindan asɨk glei ana
yaigandɨ waa yelavɨtndɨ. 49 Yelavɨka lɨga ndɨnogwinala kɨta vat njɨvwa
kwutɨnda nɨmba kat viyaigandɨ. Njɨvwa kwagalalaa nɨma ngu kɨga
yetɨlɨga nɨmbanala yiga nɨma ngu kɨginda kɨgiyandɨ. 50 Mbambala wuna
njambwi nyan ana yaigandɨ waa yelavɨtɨndɨ maa ndɨna njambwi nyan

wan nandinya yaigandɨ. 51 Ndɨna njambwi nyan yalaa ndɨ kat viyalaa
kavle nɨmba tɨga kavamba taagagiyandɨ. Wan kavle kavamba lɨga nglaga
nɨmbi ngliaka lɨgiyandɨ waa wandɨ Jisas.

25

MWUNYOWIA NYANGUNA WAPUSEPUT

1 Jisas wandɨ. ngɨni nyinangwupmba lɨga yaiga nyan yaiga nandinya
kɨngi vat tɨgandɨ. Mwunyowia nyangu tamba vɨli taagwa klavak ya nyan
kat vɨvat lam kwutaa yindi. 2 Nat tambanat mwunyowia nyangu apma
vak yelavɨtapman kwo yindi. Nat tambanat mwunyowia nyangu apma
vak yelavɨka yindi. 3 Apma vak yelavɨtapman nyangu lam kalɨtnjeya
wel klalapman lammɨna kwuka kwo yindi. 4 Apma vak yelavɨka la ndi
nyangu lam kalɨtnjeya wel klalaa lam kwuka yindi. 5 Taagwa klavat
ta nyan kɨgɨnda kwupmak kat yalapman tɨndɨ, kawiga lɨga sɨndu yindɨ,
kwandi.
6 Nɨma nɨndɨ ngan kɨta nyan walega wandɨ. Wan taagwa klavat tɨga
nyan ngi lamba yaa waa walega wandɨ. 7 Wandɨ maa laataa lam sagɨlalaa
ndɨ kat vɨvat yindi. 8 Apma vat yelavɨtapman nyangu apma vat yelavɨtɨga
nyangu kat wandi. Nɨna lam wel ngɨlɨndɨ. Nɨn kat wel kwigiyangwuk
wandi. 9 Wandi maa kai wandi. Ngwula lamo nɨna lamo kalɨtneya wel
sakwat ana ndɨ. Nɨn nɨna lam mɨna kalɨkiyanɨn. ngwuk yiga kla ngwula
wandi, klavat yindi. 10 Wel klavat yindi maa taagwa klavat ta nyan
yandɨ. Yalaa ngay wuleindɨ, ndino tambanat nyangu nɨma kɨgɨnda kɨvat
wuleindi. Wuleindi maa ndaamangena mbapmo kwaalandi.
11 Mbapmo kwalalaa tɨndi maa wel klavat ya nyangu yandi. Yalaa
wandi. Nɨma nyan, nɨma nyan nɨn kat mbapmo lavwi wandi maa wandɨ.
12 Ngwuk kanda ngwuk. Ngwuk kat ana vɨga lɨgowun. Woseka ana
wowun ngwuk kat ana vɨga lɨgowun waa wandɨ taagwa klavat ya njambi
nyan. 13 Jisas ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat vɨlaa wandɨ. Ngwuk
yigumba vɨga lɨgiyangwuk. Njambwi nyan yaiga nandinya ana vɨga
lɨgangwuk waa wandɨ Jisas.

NJɨVWA KWUTA KUVUK NYANGUNA WAPUSEPUT

14 Jisas ndi kat wandɨ. Ngɨni nyinangwupmba lɨga nyan yaiga
nandinya kɨngi vat tɨgandɨ. Kɨta njambwi nyan ngay kwagalalaa nat
kavat yivat tɨndɨ. Yivat tɨga ndɨna njɨvwa kwuta nɨmba kat yagwa walaa
ndi kat njivwa kwindɨ. 15 Ndina maawupmba lɨga vak kat vɨlaa sɨga
nagulaa ndi kat wan njɨvwa kwindɨ. Nat nyan kat dola 5,000 kwilaa
wandɨ. Kan moni vɨga lɨgiyamɨn wandɨ. Nat nyan kat dola 2,000 kwilaa
wupma ndɨ kat kwilaa wandɨ. Nat nyan kat dola 1,000 yindɨ. 16 5,000
dola kla nyan wungi monimba bisnis kwuka nat 5,000 kdola kla nyan
wungi monimba bisnis kwuka nat 5,000 dola klandɨ. klandɨ, ndɨnamba
10,000 dola tɨndɨ. 17 Ndɨno 2,000 dola kla nyan wungi monimba bisnis
kwuka nat 2,000 dola klandɨ. Klandɨ, ndɨnamba 4,000 dola tɨndɨ. 18 Ndɨno
1,000 dola kla nyan ndɨ bisnis ana kwutndi. Waangu valaa wan moni
waangumba laagandɨ, tɨndɨ. 19 Nɨma njɨmbla lɨga njambwi nyan yalaa
njɨvwa kwilaa yinda ndi kuvut nyanguna njɨvwa vɨvat yandɨ. 20 5,000
dola kla nyan yalaa nɨma nyan kat vɨlaa wandɨ. tat wun kat 5,000 dola
kwimɨn. Wungi monimba bisnis kwuka nat 5,000 dola klawun. mɨna
10,000 dola agla waa wandɨ. 21 Wandɨ maa njambwi nyan wandɨ. Mɨn
apma njɨvwa kwutɨma. mɨn kat njɨvwa kwiwa moni apma vat vɨga lɨmɨn.

Ngɨni mɨn kat nɨma moni kwiwun, vɨga lɨgiyamɨn. Wuna ngay wuleilaa
wunogwinala apma vat yetɨgiyamɨn waa wandɨ. 22 2,000 dola kla nyan
yalaa nɨma nyan kat vɨlaa wandɨ. Tak wun kat 2,000 dola kwimɨn, wungi
monimba bisnis kwuka nat 2,000 dola klawun. Mɨna 4,000 dola kɨngiyan.
Agla waa wandɨ maa njambwi nyan ndɨ kat wandɨ. 23 Mɨn apma njɨvwa
kwutɨma. Tak mɨn kat kwiwa mat moni kat apma vak vɨga lɨgiyamɨn.
Wuna ngay wuleilaa wunogwinala apma vat yetɨgiyamɨn waa wandɨ
njambwi nyan.
24 1,000 dola kla nyan wuleilaa wandɨ. Njambwi nyan. Mɨn kao
mbundɨ nyan mɨn. Ngɨ kat tɨga mɨn kat vaaka lɨgowun. Nat nyan tuga
kandi ndamba klaga kɨga yetɨlɨgamɨn. Nat nyan yaagiya mina sɨpmba
sɨgɨka kɨga yetɨlɨgamɨn. 25 Mɨn kat vaaka lɨga wun kat kwima moni
waangu valaa waangumba taagawun. Mɨna moni kɨngiyan. Agla wandɨ.
26 Wandɨ maa njambwi nyan wandɨ. Mɨn kavle njwvwa kwutɨga nyan
mɨn. Mɨn mbangɨ kɨlɨpangɨ namwiya nyan mɨn. Wuna vak tamba vɨga
lɨgamɨn. Nat nyan tuga kandi ndamba klalaa kɨga yetɨlɨgowun. Nat
nyan yaagiya mi sɨpmba sɨgɨka kɨga yetɨlɨgowun. 27-28 Manda kat mɨn kat
kwiwa wuna moni bengmba taagalapman yimɨn. Bengmba taagagemɨn
wan moni samat nɨman yigendɨ. Yilaa yawan bengmba taagagemɨn
1,000 dola nɨmba kat wandɨ. Kan kwutaa lɨnda moni klalaa 10,000 dola
kwuta lɨga nyan kat agwi ngwula. 29 Moni kwuta lɨga nɨmba ndi nat moni
klaigandi. Klalaa ndi nɨma sakwat monio lɨgiyandi. Moni kwutapman
tɨga nɨmba wan kwutaa lɨnja nda klalaa yaagigiyandi. 30 Wan kavle
njɨvwa kwutɨga nyan kat kwutaa alaguat yaagi ngwula. Yaagingwut,
yiga kulun walɨga kavamba lɨga nglaga nɨmbi ngliaka lɨgiyandɨ waa
wandɨ njambwi nyan waa wandɨ Jisas.

NGƗNI LA LƗGA NANDINYANA VAT

31 Jisas ndi kat wandɨ. Wun ndinyangu kat Godna nyaangɨt
mbutɨganyan wun. Ngɨni njambwi kingat tɨwun, Godna ensel wuna sɨ
kwutaa katsolɨndi, yaigowun. Enselonala yalaa kingna tɨgɨtmba ndaa
lɨgiyowun. 32 Ndaa lɨwun maa kan kɨpmamba lɨga nɨmba aywaa yaa
yisolaa lɨgiyandi. Ndi kat vɨlaa sɨga naguga mbaapma vɨlɨlɨkmba taa-
gaiyowun. Sip sip vɨga la nyan nat mbaapmamba sip sip taagalaa nat
mbaapmamba meme taaganda vla taagaiyowun. 33 Sip sip kat yaagin-
dan naangamba taagagiyowun. Meme kat ambugendan naangamba
taagagiywoun. 34 Taagalaa yaagindan naangamba lɨga nɨmba kat wun
njambwi king wun waigowun. Ngwuk apma nɨmba ngwuk. Wuna
nyaek ngwuk kat apma vat yindɨ. Yagwa ngwula. God ngwuk kat
kwindeya nda yaa kla ngwula. Tamba kɨpma kwuta njɨmblamba ngwuk
kat kwindeya nda kwundaka taagandɨ. 35 Ngwuk wun kat apma vat
yilɨngwuk. Wundɨ kat tɨwun, wun kat kɨgɨnda kwingwuk. Ngu kɨvat
tɨwun, wun kat ngu kwingwuk. Nat ngepmamba lɨga ya nyan vla
lɨwun, wun kat kwutaa ngwula ngayat kalingwuk. 36 Waavwi lapman
tɨwun, wun kat waavwi kwingwuk. Yelogwen kat tɨwun, wun kat yaa
kwunakngwuk. Kalambusmba tɨwun, wun kat yaa vɨngwuk waa ndi kat
waigowun.
37 Ndi kat wupma wowun, wan apma nɨmba awat wun kat waigandi.
njambwi nyan anda njɨmbla wundɨ kat tɨmɨn, mɨn kat kɨgɨnda kwinɨn.
Anda njɨmbla ngu kɨvat tɨmɨn, mɨn kat kwinɨn. 38 Anda njɨmbla kapma
ngepma nyan vla lɨmɨn, vɨlaa mɨn kat kwutaa nɨna ngayat kalinan. Anda

njɨmbla waavwi lapma tɨmɨn, mɨn kat waavwi kwinan. 39 Anda njɨmbla
yelogwen kat kwamɨn, mɨn kat kwunatnɨn. Anda njɨmbla kalabusmba
tɨmɨn, mɨn kat yaa vɨnɨn waa wagalagiyandi. 40 Wun njambwi king
ndi kat waigowun Ngwuk kat wowun. Mbutuwa apma njɨvwa ngwuk
tamba yilɨngwuk wuna mbaapmamba la nɨma nɨmba mat nyaangu kat.
Ndi kat yilɨngwa vak wuna lak yandɨ. Ngi kat tɨga wun kat yilɨngwuk
wowun waa ndi kat walaa 41 ambugendan naangamba lɨga nɨmba kat
waigowun. Ngwuk wun kat kwagalalaa ay ngwula. God ngwuk kat
kai walɨgandɨ. Njɨmbla njɨmbla vɨtɨga ya lɨga kavat ay ngwula. ngwula
ngepma. Tamba wan kava God kwutndɨ. Setan dɨna enselonala ndi kat
kwutaa taagandeya ngepma kat kwutndɨ. 42 Tak wun wundɨ kat tɨwun,
wun kat kɨgɨnda kwivak kat kai wangwuk. Ngu kɨvat tɨwun, ngu kwivak
kat kai wangwuk. 43 Wun nat ngepmamba lɨga yalaa la nyan vla lɨwun,
ngwula ngayat kalivak kat kai wangwuk. Wun waavwi lapman tɨwun,
wun kat waavwi kwivak kat kai wangwuk. Wun yelogwen kat kwowun,
wun kat kwunapmak kat kai wangwuk. Wun kalambusmba lɨwun, wun
kat vɨvak kat kai wangwuk waa wowun maa wun kat waigandi.
44 Njambwi nyan anda njɨmbla wundɨ kat tɨmɨn, vɨlaa kɨgɨnda ngu
kwilapman yinɨn. anda njɨmbla kapma nyan vla lɨmɨn, mɨn kat kwutaa
nɨna ngayat kalilapman yinɨn. anda njɨmbla waavwi lapman tɨmɨn,
kwilapman yinɨn. anda njɨmbla yelogwen kat tɨmɨn, kwunatapman
yinɨn. anda njɨmbla kalabusmba tɨmɨn, mɨn kat vɨlapman yinan waa
wandi maa 45-46 wun njambwi king ndi kat waigowun. Wuna mbaap-
mamba lɨga mat nyangu ndi kat kwunapmak kat kai wangwuk. Ndi kat
tɨga kavat kalilaa ndi kat taagagiyandi. Yaagindan naangamba lɨga apma
nɨmba njɨmbla njɨmbla apma vat tɨnjeya kava wuleigiyandi waa wandɨ
Jisas.

26

JISAS KAT VATNYAVAK KAT NYAANGɨT NGAMBUNDI

1 Jisas yisola la nɨma sakwat nɨmba kat nyaangɨt kwilaa ndɨna mbaap-
mamba la nɨmba kat wandɨ. 2 Nandinya vɨlɨlɨk yindɨ maa Pasova walɨna
pesto tɨgiyandɨ. Wan nandinya wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun
kat kwutaa diwai krosmba kaalagiyandi waa wandɨ Jisas.
3 Tɨga lɨga God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo Judana njambwi nɨmbo
yisola lɨga nyaangɨt ngambulɨndi. God kat kwunatɨga njambwi nyan Ka-
iafasna ngaymba yisolaa lɨga nyaangɨt ngambulɨndi. 4 Jisas kat pagwuga
kwutaa vatnyagiyanɨn waa ngambulɨndi. 5 Nɨma sakwat nɨmba Pesto
tɨga njɨmbla yalɨgandi. Ndɨ kat kwutneya vak vɨlaa nɨn kat kai walaa
walegiyandi. Ana nglaatndɨ. Ndɨna mala waa ngambulɨndi.

TAAGWA JISASNA NAMBUMBA SANDA SALɨTɨ

6 Jisas Betanimba lɨga tak kawia kɨla nyan Saimona ngaymba lɨndɨ.
7 Jisas ngaymba lɨndɨ, kɨta lagwa kambapmba kwutnja aw kwutaa yalɨ.
Wan awmba apma njangu veilɨga sanda lɨndɨ. Wan sanda nɨma sanya
kwiga klalɨnja sanda. Jisas njambamba lɨga nao kɨlɨndi maa wan sanda
Jisasna nambumb salatɨ. 8 Ndɨna mbaapmamba la nɨmba vɨlaa walega
wandi. Wan sanda manda kat kwo salatɨ. 9 Nɨma sanyo lɨga sanda. Wan
sanda kwilaa sanya klalaa sanya lapman tɨga nɨmba kat kwigelɨ waa
walega wandi.

10 Jisas wanja vak wutaa ndi kat kat wandɨ. Manda kat ngwuk lɨ kat
walega njɨka wangwuk. Wun kat apma vak kwunakalɨ. 11 Sanya lapman
nɨmba ngɨni ngwulogwinala njɨmbla njɨmbla tɨgiyandi. Njɨmbla njɨmbla
ndi kat apma vat yilɨgiyangwuk. Wun ngwutnogwina njɨmbla njɨmbla
ana lɨgiyowun. 12 Kiyawun maa wun kat waangumba taaganjeya vak
kat yelavɨta wan sanda salɨtɨ. 13 Ngwuk kat wowun. Yelavɨk ngwula. Kan
apma nyaangɨt mbutnjeya kava kavamba lɨlai sanda wun kat salɨkna vak
kat yelavɨtaa mbukiyandi waa wandɨ Jisas.

JISAS KAT NGWUK KAT SɨMOGWIGIYOWUN WANDɨ JUDAS

14 Wan tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk Jisasna ngwaymba la nɨmbana kɨta nyan
ndɨna sɨ Judas Iskeriot. Ndɨ God kat kwunatɨga njambwi nɨmba kat
yiga vɨlaa ndi kat nyaangɨt ngambundɨ. 15 Nyaangɨt ngambulaa wandɨ.
Jisas kat kwukngweya vat ngwuk kat sɨmogwiweyan wun kat angamala
sanya kwigiyangwuk waa wandɨ maa ndɨ kat sanya kɨta ndumi kiyeli
tamba vɨli kwindi. 16 Sanya klalaa ndi kat kwagalalaa yiga Jisas kat
kwutnjeya vak kat ndɨna maawupmba yelavɨka lɨndɨ.

JISAS PASOVANA KɨGɨNDA NDɨNA MBAAPMAMBA LA NɨMBO KɨNDɨ

17 Yis taagalapman nao kɨlɨnja pestona kɨta nandinya Jisasna mbaap-
mamba la nɨmba yalaa ndɨ kat wagalandi. Pestona kɨneya kɨgɨnda anda
kavamba kwukiyanɨn waa wagalandi Jisas kat. 18 Jisas ndi kat wandɨ.
nɨma ngepma wuleilaa tamba wawa nyana ngay kat yiga vɨ ngwula. Ndɨ
kat vɨlaa awa ngwula ndɨ kat. Nyaangɨt sɨmogwi lɨga nyan wandɨ. Nɨma
njɨvwa kwukweya njɨmbla tamba ngway tologandɨ. Mɨna ngaymba
wunogwinala wuna mbaapma lɨga nɨmbo pestona kɨgɨnda kɨgiyanɨn waa
sɨmogwi lɨga nyan wandɨ waa ndɨ kat yiga awa ngwula waa wandɨ Jisas.
19 Wandɨ maa yindi. yilaa ngay wuleilaa pestona kɨgɨnda kwutndi.

20 Nglaambu Jisas yandɨ maa ndɨna mbaapmamba lɨga nɨmbo njam-
bamba ndaa lɨga nglaambu kɨgɨnda kɨga lɨndi. 21 Kɨga lɨga Jisas ndi kat
wandɨ. Ngwuk kat wowun. Wuna mbaapmamba lɨga ngwutna kɨta
nyan wun kat kwutajangat sɨmogwigiyandɨ waa wandɨ maa 22 ndɨna
mbaapmamba la nɨmba nɨma vak yelavɨka lɨga wunayɨ? Njambwi nyan
wunayɨ? waa wagalandi. 23 Wagalandi, wandɨ. Wunogwina kɨta nombe
awmba kɨgɨnda klavat taamba kwusendagiya nyan wungian ndɨnayɨ
wun kat sɨmogwigiya. 24 Wun Godna vat sɨmogwi lɨga nyan wun. Wun
kat vatnyanjeyangat sɨmogwigiya nyan kat ndɨ kat miwa ay ngwula. Ndɨ
kat nyɨme kwutapman yigelan ndɨ apma vat tɨgendɨ waa wandɨ Jisas.
25 Judas Jisas kat vatnyanjeya vak kat sɨmogwigiya nyan wutaa Jisas kat
wandɨ. Nyaangɨt sɨmogwi lɨga nyan. Wunayɨ? wandɨ. Wandɨ maa Jisas
ndɨ kat wandɨ. Mɨn ngiyambak wama. mɨnayɨ waa wandɨ Jisas.

JISAS NDɨNA WIMBU NDɨNA YELOGWEN NDI KAT KWINDɨ

26 Kɨga lɨga Jisas bret-nao klalaa God kat sɨvu kɨlaa lɨmba ngɨlɨga ndɨna
mbaapmamba la nɨmba kat kwilaa wandɨ. Klalaa agɨ ngwula. Kan wuna
wimba ngwuk kat kwiwa waa walaa. 27 wain ta kap klalaa God kat sɨvu
kɨlaa ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat kwilaa wandɨ. Ngwuk aywaa
kan ngu agɨ ngwula. 28 Kan ngu wuna yelogwena ngwuk kat kwiwa. kan
wuna yelogwen Godna nyingi maawut kat kwunatndɨ maa ngwuk kat
ana sɨgiyandɨ. Nɨma sakwat nɨmba yiga yetɨlɨnja kavle vak kwunapmak
kan wuna mbangɨna yelogwen salakiyandɨ. 29 Ngwuk kat wowun. Wain
walɨna ngu kɨpmamba lɨga ana nat njambɨ kɨgiyowun. God vɨga lɨga

kavat wuleilaa ngɨni ngwulogwinala kupi apma ngu kɨgiywoun waa wandɨ Jisas.
30 Jisas wandɨ maa God kat yelavɨka mbangu kwundi walaa wan ngay kwagalalaa Oliv walɨnja nduwiat yindi.

PITA JISAS KAT KAI WANDEYA VAK

31 Jisas ndi kat wandɨ. Mbambala ngan ngwuk aywaa wun kat kwagalalaa vaaka yigiyangwuk. Tamba la nɨmba God waa nyaangɨt kupma pɨlɨwutndi.
Sip sip kat bɨga la nyan kat God vatnyandɨ maa
ndi sip sip kava kavat yigiyandi
waa tamba pɨlɨwutndi. 32 Kiyalaa lɨga laataa tak Galiliat yigiyowun. Ngwuk ngɨni wuna kwupmba yaigangwuk waa wandɨ Jisas. 33 Wandɨ maa wutaa Pita Jisas kat wandɨ. Njambwi nyan mɨn kat kwagalalaa ana vaaka yigiyowun. mɨna mbaapmamba lɨga nɨmba nat nɨmba ndi anagandi mɨn kat kwagalagiya. Wun ana mɨn kat kwagalgiywowun waa wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. 34 Pita wawa nyaangɨt wutaa mɨna maawut ke sɨlwoka kwagalaga. Mbambala ngan njambɨ kuvuk waigamɨn. Jisas kat ana vɨga lɨgowun waigamɨn. Wamɨn maa ava nyaaga viyaigandɨ waa wandɨ Jisas. 35 Pita wutaa wandɨ. Jisas kat ana vɨga lɨgowun waa ana wupma waigowun. mɨnogwinala kiyaweyan apma vatna. Ana vaakiyowun waa wandɨ maa Jisasna mbaapmamba la nɨmba aywaa wupma wandi.

GETSEMANI WALɨNJA KAVA YILAA GOD KAT WAGALANDɨ

36 Jisas ndɨna mbaapmamba la nɨmbonala Getsemani walɨnja kavat yindi. yindi maa Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kumba ndaa lɨ ngwula. Wun samat yiga yilaa tɨga lɨga God kat wagalagiyowun, waa walaa 37 ndɨna mbaapmamba la nɨmbana nat nɨmba kat kwagalaa Pita, Jems, Jon kuvut nɨmba ndi kat mɨna kwutaa yindɨ. Tɨga lɨga nɨma maawut yelavɨka lɨga ndi kat wandɨ. 38 Wun nɨma maawut yelavɨka lɨgowun. Kiyavat tɨga nyan vla lɨgowun. Ngwuk kumba lɨga sɨndu ke kwa. Wun kat kawiga alɨ ngwula waa walaa 39 ndi kat kwagalalaa samat kapma yindɨ. yilaa mɨndama mɨndama kɨpmamba ndalaa tɨga God kat wagalandɨ. Wuna nyaek mɨn kat wagalavat yigowun. Kan yaiga kavle vat wun kat yalandɨ. Wuna maawupmba yelavɨkwa vapmba wun kat ke yiga. Mɨnaj yelavɨkiya vapmba wun kat ay mɨla waa walaa 40 lataa kuvut nyaangu ta kavat ndi kat vɨvat yindɨ. Sɨndu kwanja vak vɨlaa Pita kat wandɨ. Ngwuk manda kat sɨndu kwangwuk. Samat wun kat ana kawiga lɨlɨgangwuk? 41 Mɨni vɨga lɨga God kat wagala ngwula. God kat wagalangweyan ngwuk kat yaiga kavle vat ana ngwuk kat kwulakiyandɨ. Kwo lɨgiyangwuk. Ngwuk kat bɨga lɨgowun. Sɨndu kwavat ana yelavɨka waa walaa lungwamataa yindɨ.
42 Yilaa God kat wagalandɨ. Kan yaiga kavle vat wun kat yalandɨ. mɨnai yelavɨka lɨga vapmba kan yaiga kavle vat wun kat yandyan wovuna waa walaa laataa 43 kuvut nyangu ta kavat yindɨ. ndina mɨni valɨ kwutndɨ, sɨndu kwandi, yiga vɨndɨ. Vɨlaa ana wandɨ. Lungwamataa yindɨ. 44 Ndi kat kwagalalaa yiga kuvut wan njambɨ God kat wagalandɨ. Tak wagalanda wumba nyaangɨpmba wagalandɨ.
45 Wagalalaa ndɨna mbaapmamba la kuvut nyaangu kat laataa vɨvat yindɨ kuvut wan njambɨ. Yilaa ndi kat wandɨ. Ngwuk sɨndu kwangwuk?

Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Wun kat kwutaa kaligiya kavle
nimba tamba yaa ngway tologandi. laataa avi ngwula. 46 Laak ngwula.
yigat. Wun kat simogwivat tiga nyan tamba yaa ngway tologandi waa
wandi Jisas.

JISAS KAT KWUTAA KALINDI

47 Jisas walindi maa ndina mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik
nyanguna kita nyan Judas yandi. Jisas kat kwutaa kalivat ta nima sakwat
nimbana yandi. ndi yak kwuka njay kwuka nimbi nda kwuka yandi.
God kat kwunatiga njambwi nimbo Judana njambwi nimbo ay wandi
maa yandi. 48 Tak Judas ndi kat mbuka wandi. Yiga vilaa kipmwimba
wusitweya nyan ndi Jisas wungiyan ndi. ndi kat wumba agwukmba
ngwuk waa tak Judas ndi kat mbuka wandi. 49 Judas yalaa Jisas kat
vilaa nyaangit simogwi liga nyan apma ngan walaa ndi kat yiga kwutaa
ndina kiipmwimba wusitndi. 50 Wusitndi maa Jisas ndi kat wandi.
Kita mbaapma nyan wun kat kwupmeya njivwa kwiyatapman agwup
mila waa wandi maa Judasnogwinala ya nimba Jisas kat taambamba
kwutndi.

51 Jisasna mbaapmamba la nyan kita ndina ngway avamba kwa yak
laguga klalaa God kat kwunat njambwi nayana njivwa kwuta nyana
waan kalitndi. Kalitndi, kipmamba ndandi. 52 Vilaa Jisas wandi. Mina
yak tinda vla sisenda. Kita nyan wan yapmba viyama vak vatnyagiyandi.
53 Wuna nyaek kat wagalaweyan wuna nyaek wandi maa nyingang-
wutna nima sakwat ensel yaigandi wun kat kwunapmak. Mbaapma
tamba vili kiyeli vililik ensel wun kat walaa ndi kat sivat yaigandi. Wun
ana wagalgiyowun. 54 Wun kat kwutaa kalilaa vatnyanjeya vak kat tamb
la nimba lavu nyinangmba piliwutndi. Nyaek kat ndinogwi liga ensel
kat wagalaweyan tamba piliwutnja vak ana kak kiyaigandi. Wungi kat
tiga kai wowun. Ana wagalgiyowun waa walaa 55 ndi kat kwupmat ya
nimba kat wandi. ngwuk manda kat nimbi nda njay yak kwutaa wun
kat yangwuk. Sikwutiga nyan kat kwupmat tinja vak vla manda kat wun
kat yangwuk. nandinya nandiya Godna ngay wuleilaa ngwutnogwinala
ndaa liga nyaangit ngwuk kat mbutiwun. Wun kat wungi nandinyamba
kwukengwuk tuwa. 56 Wun kat yilingwa vak kwo ana yiligangwuk.
Tamba la profet piliwutnja vak vla wun kat wupma yiligangwuk waa
wandi maa ndina mbaapmamba la nimba aywaa ndi kat kwagalalaa
vaaka piliga yindi.

JISAS KAT KWUTAA NJAMBWI NIMBA YISOLAA LA NGAYAT KALINDI

57 Jisas kat kwuka nimba God kat kwunatiga njambwi nyan Kaiafasna
ngayat kalindi. Moses kwiya lo simogwi la nimbo Judana njambwi
nimbo wan ngaymba yilaa yisolaa lindi. 58 Pita sivlamba liga Jisasna
kwupmba yandi. yalaa ngayna ngwutnyala way nge alagumba tindi.
Plismanonala kita kavamba lindi. jisas kat yinjeya vakvimbowun walaa
yalaa viga lindi.

59 God kat kwunatiga njambwi nimbo yisola la nat nimbo Jisas kat
woseka wanja vak kat wupmak yalaa lindi. Wutaa ndi kat vatnyagiyanin
waa yelavika lindi. 60 Nima sakwat nimba yalaa Jisas kat woseka walindi.
Woseka walinja vak kita nyaangit ana walindi ndi kat. Mandip mandip
nyaangit walindi. Ngini vililik pali laataa nimba sakwat nimba kat
woseka waga mbupmbik. 61 Kupma wambik. Tak Jisas kupma wandi.

Godna ngay sulilaa nandinya kuvutmba kwukiyowun waa Jisas wandi
waa woseka mbupmbik.

62 Mbupmbik maa God kat kwunatiga njambwi nyan laataa Jisas kat
wandi. Min kat mbupmba nyaangit min an ngambumba nyaangit kat
wutaa awat nyaangit mbukiyamin? waa wagalandi maa 63 Jisas kwundi
ana wandi. God kat kwunatiga njambwi nyan at nat njambi Jisas kat
nima kwundimba wagalandi. Min nin kat ambup mila. Woseka wana
walimeya. nyinangwupmba liga God woseka wameya vak vigiyandi.
Min Juda kat kwunapmak ya nyan min? Min Godna nyan min? waa
ndi kat wagalandi. 64 Jisas ndi kat wandi. Min ngiyambak wupma
wama wun kat. Wun Godna vat simogwi liga nyan wun. Ngini kan
kipmamba liga yiwun maa wun kat ana vigiyangwuk. Nyinangwut
wokelaa Godna yaagindan naangimba ndaa liga njambwi nyanat tiwun
maa vigiyangwuk. Ngini nyinangwupmba liga ngaga yaweya vak
vigiyangwuk waa wandi Jisas.
65 Jisas waa nyaangit wutaa God kat kwunata njambwi nyan nyingi
maawut tiga avla ndina waavwi taambamba ngilitaa wandi. Wan nyan
God kat kavle nyaangitna wanda. Ngini ndina kavle vat mbukiya nimba
ana yalaa mbukiyandi. Kavle vat yinda vak ngiyambak wutna. Kavle
vat mbuta nyaangit kan yesolaa liga nimba nin aywaa tamba wutnin.
66 Ngwuk angamak ndi kat yigiyangwuk. Angamak ngwuk yelavika
ligangwuk waa ndi kat wandi maa wandi. Ndi kavle nyan. Ndi kat
sigiyanin. Kiyaigandi waa wandi.
67 Wupma walaa ndi kat mindamamba sipmiya saga ndi kat taa-
mamba viyalindi. 68 Nat nimba pagwuga yalaa ndi kat viyalaa wandi.
Min Kraist profet vla timeyan min kat viyaliga nimbana si ambuk waa
kasega wandi.

PITA JISAS KAT KAI WAA PAGWUNDI

69 Pita alagu ndaamangemba ndaa lindi, God kat kwunata njambwi
nyana njivwa kwutat taagwa yalaa Pita kat vilaa wali. Min Galilimba lan
Jisasonala timin, viwun wali. 70 Pita wutaa wandi. Wanya vak wun ana
viga ligowun waa walaa 71 laataa ngegavamba la tivwina suwi yambat
yindi. Yindi maa nat taagwa vilaa wumba yisolaa la nimba kat wali. Kan
nyan kat avi ngwula. Kan nyan Nasaretmba la Jisasonala kita vat tindi.
72 Pita wala vak kat wutaa wandi. Nima kwundimba wandi. Wanya
nyan wun ana viga ligowun wandi. 73 Tiga liga wumba yisola la nimba
Pita kat vilaa wandi. Min min kat vinin. Jisasna mbaapmamba la nyan
min. Galilimba liga nimbana kwundimba ngambuligamin waa wandi.
74 Pita wutaa ndi kat nima kwundimba wandi. Ngwuk kat woseka ana
waigowun. Woseka waweya vak God viga wutaa wun kat sigiyandi. Wan
wun kat wangwa nyan Jisas kat ana viga ligowun waa walindi maa ava
nyaaga viyandi. 75 Viyandi maa wutaa Pita yelavitndi. Tak Jisaswun
kat wandi. Wun kat njambi kuvut pagwuga kai walimin, ava nyaaga
viyaigandi wanda vak kat ndina maawupmba yelavitaa Pita laataa yiga
nimamba nglalindi.

27

JISAS KAT KWUTAA PAILAT TA NGAYAT KALINDI

1 Ngambi gleimba God kat kwunata njambwi nɨmbo Judana nɨma
nɨmbo Jisas kat vatnyanjeya vak kat yisola lɨga ngambulɨndi. 2 Jisas kat
kwutaa man taamba sangilaa njambwi nyan pailat ta ngayat kalindi.

JUDAS KIYANDɪ

3 Jisas kat sɨmogwia nyan Judas Jisas kat kwutaa kotndangat kalindi,
wutaa mandɨp maawut sɨlɨmaka yelavɨtndɨ. Yelavɨtaa wan ndɨ kat kwinja
sanya kɨta ndumi kiyeli tamba vɨli kwutaa yiga God kat kwunatɨga
njambwi nɨmbo Judana njambwi nɨmba kat wandɨ. 4 Wan nyan Jisas
kavle vat yiga yetɨla nyan Sɨmogwiwun mala apma njɨvwa kwuka
yeta nyan kat kwo vatnyagiyangwuk waa wandɨ. Wandɨ maa wutaa
wandi. Nɨna njɨvwa ana ndɨ. Mɨn mɨna njɨvwa waa wandi maa 5 Judas
wutaa sanya Godna ngaymba yaagiga kwagalalaa wup yiga yelavɨka
yilaa kwapmba yaaw tulaa mimba tulaa vasak selindɨ. Vasak selilaa
kwapmba tunda yaawmba kiyandɨ. 6 God kat kwunatɨga njambwi nɨmba
ngay yapmba la sanya klalaa wandi. Ndu nyan kat sɨvak kat kwina
sanya. Godna ngaymba bengmba lɨga sanyogwi ana kɨta kavamba taa-
gagiyanɨn. Wupma ana yigiyanɨn. moses kwiya lo nɨn kat kai wandɨ maa
ngambundi. 7 Ngambuga lɨga kɨta maawupmba yelavɨka ngambulaa
wan sanya kwutaa aw nyalɨga nɨmbana kɨpma kat wenga kwindi. Kwilaa
klandi wan kɨpmɨ. Kapma ngepmamba lɨga yaiga nɨmba kiyangjeyan
waangu valaa ndi kat kumba laagagiyanɨn waa wandi. 8 Wan kɨpma
kan mbambala tɨna njɨmbla kwo lɨgandɨ. Yelogwen ndaa la lɨga kɨpma
walɨnja kɨpma. 9-10 Tamba la profet Jeremaia tamba pɨlɨwutnda vak
kak kiyandɨ, mbambala vɨganɨn. Ndi kɨpma kwo ana klandi. Jeremaia
pɨlɨwutnda nyaangɨtmba klandi. Tamba kupma pɨlɨwutndɨ.

Isrelmba la nɨmba ndɨ kat sɨvak kat wenga kwinja
sanya kɨta ndumi kiyeli tamba vɨli kwilaa aw
nyalɨga kɨpma lɨga nɨmba kat kwilaa wan kɨpma
ndina lak klandi. God wun kat wandɨ maa wupma
waa tamba pɨlɨwutndɨ Jeremaia.

PAILAT JISAS KAT WAGALANDɪ

11 Jisas njambwi nyan Pailat ta kavamba laataa tɨndi maa ndɨ kat
wagalandɨ. Mɨn Judana king mɨn? waa wagalandɨ. Wagalandɨ maa
Jisas wandɨ. Mɨn ngiyambak wun kat wama. 12 God kat kwunatɨga
njambwi nɨmbo Judana nɨma nɨmbo yalaa yisolaa lɨga Jisas kat nɨma
sakwat kavle vak kat ngambuga lɨndi. Ngambulɨnja vak kat wutaa Jisas
awat ndi kat ana kulumataa wandɨ. 13 Jisas kwundi walapman tɨnda
vak kat vɨlaa Pailat ndɨ kat wandɨ. Mɨn kat kotɨnia nyaangɨt mɨn ana
wutɨgamɨn? 14 Jisas wutaa ana Pailat kat wandɨ. Wuka kwagalalaa lɨndɨ.
Wuka kwagala lɨnda vak kat vɨlaa Pailat ngɨpaliga ndalaa lɨndɨ.

JISAS KAT KWUTAA KALILAA VATNYA NGWULA WAA PAILAT WANDɪ

15 Pailat wan pesto la nandinyamba kalabusmba la kɨta nyan kat kwo
ay walɨndɨ. Juda wan nyan kat sɨmogwindi maa kwo wogwelaa ay
walɨndɨ Pailat. 16 Wan njɨmbla kavle glei nyan kalabusmba lɨndɨ. Ndɨna
sɨ Barabas. 17 Wan nɨma sakwat ndu lagwa yisola lɨndi maa Pailat laataa
ndi kat wagalandɨ. Anda nyan kat kwo ay waigowun. Ngwuk kanda
kat yelavɨka lɨgangwuk. Wangwuk maa waigowun. Barabas kat kwo
ay walu? Jisas waa Kraist walɨnja nyan kat kwo ay walu? waa ndi

kat wagalandɨ. 18 Pailat Jisas kat kwagalavak kat yelavɨka lɨga ndi kat
wangalandɨ. Jisas ndɨ kavle vat ana yindɨ. Ndina kumbut maawupmba
ndɨ kat kai walaa kwutaa kiyandi. Ndi mandɨp maawut anagandi
yelavɨkiya walaa ndi kat wagalandɨ.
19 Pailat jas tɨla tɨgɨtmba ndaa lɨndɨ maa ndɨna taagwa walɨ maa kɨta
nyan yalaa Pailat kat mbutndɨ. Wan yalaa lɨndɨ kat wutɨna nyan ndɨ kavle
vat ana yindɨ. Nak ngan wun smapmba vɨwun. Ndɨ vak kai. Ndɨ kat
kwagala mɨla. Wan sɨmak vɨlaa wun kat kavle vat nɨma vat yandangat
nɨma maawut yelavɨka lɨgowun waa walɨ mɨna taagwa waa Pailat kat
mbutndɨ.
20 God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo Judana nɨma nɨmbo nɨma sak-
wat yisola la ndu lagwa kat wutnjangat wandi. Pailat kat awa ngwula.
Barabas kat kwagalamɨn nɨna lak yaandɨ. Jisas kat kwutaa vatnya mɨla
waa Pailat kat awa ngwula wandi. 21 Wandi maa Pailat laataa ndi kat
wagalandɨ. Anda nyan kat kwo ay waigowun waa andɨ maa Barabas
kat waigamɨn wandi. 22 Wandi maa Pailat ndi kat wagalandɨ. Jisas waa
Kraist walɨnja nyan kat angamak yigiyowun waa wagalandɨ maa wandi.
Ndɨ kat diwai krosmba kaalaa mɨla wandi. 23 Pailat ndi kat wandɨ. Kavle
vat yinda vat wun ana vɨga lɨgowun. Anda kavle vatna yinda waa wandɨ
maa ndi nɨma kwundimba kɨselaa wandi. Ndɨ kat dewai krosmba kaala
mɨla waa kɨselaa wandi.
24 Pailat yelavɨtndɨ. Ndi kat waluwa vak ana wutɨgandi. yelavɨka
walɨnja vapmba yilapman yiweyan wun kat waleagiyandi waa yelavɨtaa
ngu awmba kalɨtaa yisolaa vɨga lɨndi maa taamba ngu njangindɨ. Njangi-
laa wandɨ. Wan nyan kat tamba kwagalawun. Ndɨ kat kwutaa vatnyang-
weyan wuna vak ana ndɨ. Ngwuk ngwutna vatna waa wandɨ Pailat.
25 Wandɨ maa ndi aywaa ta nɨmba wutaa wandi. Wama vak tamba
wukanɨn. Wovuna. Nɨna vatna. Ndɨ kat vatnyaneya nglambi nɨna lak
nɨna nyangu lagwa nɨna lak yaigandɨ wandi. 26 Wandi mala Pailat wutaa
barabas kat kwo ay walaa wandɨ maa Jisas kat kwutaa viyalaa diwai
krosmba kaalavat kwutaa kalindi.

KAO YA NƗMBA KWUSƗLƗGA JISAS KATWANDI

27 Pailatna mbaapmamba lɨga soldia Jisas kat kwutaa Pailat wuleilaa
njɨvwa kwuta ofisat kalindi. Wuleindɨ maa soldia yaa yisolaa ngɨlɨtaa ndɨ
kat vɨndi. 28 Ndɨna waavwi lapmiga klalaa yelogwen mbangɨ waavwi
kwindi, kwusondɨ. 29 Mangɨ nɨmbɨ yamboy klalaa ndɨna nambumba
wegwuga taagalaa kaalandi. Suwa kalɨtaa ndɨna yaagindan taambamba
taagandi, kwutaa lɨndɨ, kwali mamba sɨlaa ndɨ kat kwusɨlɨga wandi.
Mɨn Judana king mɨn. Apma vat tɨgamɨn waa ndɨ kat kwusɨlɨga wandi.
30 Walaa ndɨna mbangɨmba ndɨ kat sɨpmiya sandi. Taambamba kwutaa
lɨnda suwa klalaa ndɨna nambumba viyandi. 31 Ndɨ kat kwusɨlɨga
kwagalalaa ndɨ kat kwusonja yelogwen mbangɨ waavwi lapmiga klalaa
ndɨna waavwi kwindi, kwusondɨ. Kwusondɨ maa ndɨ kat kwutaa diwai
krosmba kaalavat kalindi.

JISAS KAT DIWAI KROSMBA KAALANDI

32 Jisas kat kaliga lɨga ava yambɨ yiga lɨga kɨta nyan Saimon ndɨ kat ava
yambɨmba soldia vɨndi. Sairini walɨnja ngepmamba ya nyana. yalɨndɨ,
ndɨ kat vɨlaa wandi. Kan kiwai kros klalaa mɨna lak walalaa kali mɨla
wandi malaa klalaa walalaa kalindɨ. 33 Yiga lɨga Golgota walɨnja nduwiat
wokendi. Golgota walɨnja nduwina angwa sɨ Andagava Nambu. 34 Nɨma
nguo mi mbio kɨta awmba salɨtaa Jisas kat kwindi. Njangu wutaa kɨvak

kat kai wandɨ. Ana kɨndɨ. 35 Soldia ndɨ kat kwutaa kiwai krosmba
taagalaa man taamba kaalandi. Kaalalaa ndɨna waavwi klavak kat
satumba kaselɨndi. 36 Satumba kasega ngɨlɨlaa kwo ndaa lɨga ndɨ kat vɨga
lɨndi. 37 Jisas kat kotnja nyaangɨt lavungamba pɨlɨwutaa ndɨna nambu
sɨso diwai krosmba kaalandi. Kupma pɨlɨwutndi. Ndɨ Jisas. Judana kinga
waa pɨlɨwutndi.

38 Sɨkwuta mbɨt nyanogwi Jisaso kaalandi. Nat nyan kat yaagindan
naangɨmba kaalandi. Nat nyan kat ambugendan naangɨmba kaalandi.
39 Diwai krosmba Jisas tɨndɨ maa yi ya la nɨmba ndɨ kat bɨga nambu
njingwenga kwusɨlɨga ndɨ kat waga yilɨndi. 40 Kupma kwusɨlɨga wandi.
Godna ngay sulɨlaa nandinya kuvupmba kwukiyowun wamɨn. Mɨn
Godna nyanat tɨmeyan mɨna mbangɨ kwunap mɨla. Godna nyanat
tɨmeyan diwai kros kwagalalaa ngaga yaa mɨla waa kwusɨlɨga waga
yilɨndi. 41 God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo Moses kwiya lo sɨmogwi la
nɨmbo Judana nɨma nɨmbo ndino wupma kwusɨlɨga walɨndi. 42 Kupma
walɨndi. Nat nɨmba kat tak kwunatndɨ. Ndɨ avla ndɨ kat ana alɨpsɨga
kwunakiyandɨ ndɨna mbangɨ kat. Ndɨ Isrelna kingat tɨndeyan ndɨ diwai
kros kwagalalaa ngaga yaigandɨ. Diwai kros kwagalaa ngaga yandeyan
ndɨ kat vɨlaa waiganɨn. Ndɨ njambwi nyana waa waiganɨn. 43 Wun
Godna nyan wun. God wun kat kwunakiyandɨ waa walɨndɨ. God ndɨ kat
anagandɨ alɨpsɨga kwunakiya. Vɨgiyanɨn waa kwusɨlɨga ndɨ kat walɨndi.
44 Sɨkwuta mbɨt nyan Jisasonala mbɨk kat diwai krosmba kaalandi. Jisas
kat kwusɨlɨlɨnja vla mbɨlo kwusɨlɨga walɨmbɨt.

45 Nɨma nɨndɨ nandinya nya kulun wandɨ. 12 klok kulun walaa tɨga yiga
3 lok nglaambu kembandɨ. 46 3 klok nglaambu Jisas nɨma kwundimba
kiselaa wandɨ. Ndina kwundimba wandɨ. Eli, Eli, lema sabaktani. God
wuna nyaek wun kat manda kat kwagalmɨn waa wandɨ. 47 Wumba
la nɨmba yigumba ana wutndi. Wutaa wandi. Awuk ngwula. Ndɨ
Ilaija kat walɨgandɨ waa wandi. 48 Ndina kɨta nyan pɨlɨga namɨnɨnga
klalaa nɨma ngumba sɨvugundɨ. Sɨvugulaa njɨmbwi mbaomba ngilaa
kwusoga Jisasna tɨpmwimba taagalaa agɨ wandɨ. Jisas kɨvak kat kai
wandɨ. 49 Wumba la ndina nat nɨmba wandi. Kumba kawiga vɨga
lɨgiyanɨn. Tɨga lɨga Ilaija ndɨ kat kwunapmak yandeya vak vɨgiyanɨn.
Anagandɨ yaiga waa njɨka wandi. 50 Jisas nɨma kwundimba kɨselaga
waga kiyandɨ.

51 Kiyandɨ maa Godna ngay nɨndɨmba la nɨma waavwi ngɨlɨtndɨ.
Angwapmba lɨga ngɨlɨka ngaga yandɨ. Nɨma yɨnaw kwutndɨ, nduwimba
la kambak mbɨlɨga yindɨ. 52 Godna mbaapmamba la tɨga kiya nɨmba
nɨma sakwat mat matna kɨpma mbɨlɨndɨ vasagla laatndi. Laataa lɨndi.
53 Ngɨni Jisas laatndɨ maa ndi Jerusalemat wuleini, nɨma sakwat nɨmba
vɨndi ndi kat. 54 Jisas kat bɨga la njambwi soldagwi ndɨna kwupmba la
soldio yɨnaw kwutɨndɨ mala kiya nɨmba laatnja vak vɨlaa vaaka lɨndi.
Vaaka lɨga wandi. Ndɨ Godna nyana luwa waa wandi.

55 Sɨvla kavamba la ndi taagwa nɨma sakwat yitega vɨga lɨndi. Tamba
Jisas Galilimba lɨga yandɨ, ndɨna kwupmba yandi. Yalaa ndɨna kɨgɨnda
kwutndi. 56 Ndina nat kɨta lagwa Maria. Magdala walɨnja ngepmana
taagwat. Nat Maria tɨlɨ. Lɨ Jems Josepna nyɨmeat. Sebedina mbɨt nyana
nyɨme lɨlo tɨlɨ.

JISAS KIYANDɨ, WAANGUMBA TAAGANDI

57 Jisas kiya nandinyana nglaambu arimatia walinja ngepmamba la
sanyo la nyan yandi. Ndina si Josep. Ndi Jisasna mbaapmamba ta nyana.
58 Ndi Pailat kat yiga Jisasna sim kwutaa kalivat wagalandi. Kwutaa kali
mila waa Pailat wandi maa Josep Jisasna sim kwutaa kalindi. 59 Josep sim
klalaa sawun mbangi waavwi lalaa Jisasna sim mbaatndi. 60 Mbaataa
kwutaa kaliga yiga kambapmba vanja kupi waangumb taagandi. Wan
waangu Josepna waangua. Sim taagalaa nima kambak mbandiga dkliga
waangu tegilindi. Tegililaa kwagalalaa ngepma yindi. 61 Magdalamba la
Mariagwi nat Mario waangu la kavamba ndaa liga viga limbit.

SOLDIA JISAS TA WAANGU KAT VIGA LINDI

62 Jisas kiyandi, vaangulaa tiga nat nandinya God kat kwunatiga
njambwi nimbagwi Ferisio laataa yiga Pailat kat wandi. 63 Kupma
wandi, njambwi nyan. Wan woseka waliga nyan tamba wandi. Kiyalaa
nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi. 64 Wamin maa ndina
waangu liga kava soldia yiga viga ligiyandi. Soldia yiga vilapman
yinjeyan ndina mbaapmamba liga nimba ndina sim sikwuta kalilaa Jisas
tamba kiyalaa laatndi waa woseka waigandi. Tak Jisaana mbaapma
nimba nima sakwat kavle nyaangit woseka wandi. Samat kavle vatna.
Ngini Jisas kiyalaa laatndi waa wanjeyan nima kavle vatna waa Pailat
kat wandi. 65 Wandi maa Pailat wandi. Ngwuk soldia kat kwutaa kaliga
yiga waangu liga kavamba taagangwuk, viga ligiyandi wandi. Wandi
maa soldia kat kwutaa kalindi. 66 Kaliga yiga waangu taa kavamba
taagandi, vigalindi. Waangu silitinja kambapmba njambiya taagandi,
tindi. Kan kava ke yangweya waa taagandi. Wungi njambiya kat soldia
yiga viga lindi.

28

JISAS KIYALAA LIGA LAATNDI

1 Njivwa lapman nandinya ngilindi maa Sande ngambi Magdalana
taagwa Mariagwi nat Mario Jisas taagndi ta waangu vivat ngambi gle-
imba laataa yimbit. 2 Yilimbit maa yinaw kiyandi, nyinangwupmba liga
ensel ngaga yandi. Yalaa waangu tegilinja kambak mbandiga kalilaa
wungi kambak tagumba ndaa lindi. 3 Enselna mindama vlap vlap wandi,
kembandi vina vla ndina mindama wupma lindi. ndina waavwi sawun
mina lindi. 4 Waangu viga la Soldia ensel kat vilaa ava mban plaga vaaka
liga yiga kipmamba ndandi. ndalaa kiyalaa la nimba vla lindi.

5 Taagwa vililik yambit maa ensel mbik kat vilaa wandi. Diwai
krosmba kaalanja Jisas kat kwaaka vivat yambit. Viga ligowun mbik kat.
6 Ndi kumba waangumba ana ligandi. Tamba laataa yindi. Tamba Jisas
wandi. Kiyalaa liga ngini laakiyowun wandi. Wanda vapmba laatndi.
Tinda waangu yaa vi mbila. 7 Mbik kwiyatapman yiga vimba vat ndina
mbaapmamba la nimba kat yiga mbuikiyambit. Kiyalaa liga laataa
Galiliat yindi. Ngwuk ndina kwupmba aymba ngwuk. yiga mbupmba
ngwuk. Mbik kat wawa nyaangit mbitna maawut ke tiviga waa wandi
ensel.

8 Wandi maa waangu kwagalalaa piliga yimbit. Vaaka yelavika solat
siga yimbit. Yiga Jisasna mbaapmamba la nimba kat mbupmat yimbit.
9 Yilimbit maa Jisas ava yambimba mbik kat vilaa wandi. apma vat
alimba mbit waa wandi, wutna kwali kwali ndaa silaa ndina mamba
kwutaa ndina si kwutaa katsoga wambit. 10 Jisas mbik kat wandi. Mbik

ke vapmba. Tak Galiliat yiga tigowun. Wuna mbaapmamba la niimba
kat ambukmba mbik. Mpupmbik, wutaa wuna kwupmba yalaa wun kat
vigandi waa wandi Jisas.

SOLDIA WAA NYAANGIT

11 Wumbit taagwa yilimbit maa waangu kat viga la nat soldia laataa
ngepmat yindi. Yiga God kat kwunatiga njambwi nimba kat Jisas laatnda
vak mbutndi. 12 Mbutndi maa God kat kwunatiga njambwi nimbo
Judana nima nimbo yisolaa nyaangit ngambundi. Nyaangit ngambu-
laga soldia kat nima sakwat sanya kwilaa wandi. 13 Ngwuk kupma
ambukmba ngwuk. Ngan sindu kwanin maa Jisasna mbaapmamba
la nimba yalaa ndina sim sikwuta kalindi waa ambukmba ngwuk nat
nimba kat. 14 Ngwuk kat viga la njambwi nayan mbukngweya nyaangit
wutaa ngwuk kat kai wandeyan ndi kat yiga waiganin. Wamin maa
ngwuk kat ana siga viyaigandi waa wandi Judana njambwi nimba.
15 Soldia wutaa kwinja sanya klalaa wanja nyaangitmba waa ndinyangu
kat yiga mbutndi. Soldia waa nyaangit wuka liga apma vala wangwa
waa Juda walindi. Mbambala nimbun wupma waligandi.

JISAS NDINA MBAAPMA NIMBA KAT NJIVWA KWINDI

16 Tak Jisas wanda Galilimba liga nduwi Jisasna mbaapmamba la
tamba vili kiyeli kita nimba wokendi. 17 Wokelaa Jisas kat vilagala solat
siga ngu navin viyaa ndi kat tindi. Ndi kat nat nimba vilaa liga Jisas ana
ndi waa maawupmba yelavika lindi. 18 Jisas ndi kat yalaa ngwaymba
liga wandi. Nyinangwutna kwondu kipmana kwondu aywaa tamba
klalaa ligowun. 19 Kan kwondu ngwuk kat kwiwun mala klalaa ngepma
ngepma aywaa yigiyangwuk. Wuna nyaekna si waga wuna si waga
wuna nyaekna waagana si waga ndi kat ngu yagugiyangwuk. 20 Ngwuk
kat mbutuwun, wutaa yetingwa nyaangit ndi kat mbukngwuk maa
kwutaa yetigiyandi. Ngwuk kita nda kat wana yelavitapman yilingweya.
Ngwuk kat ana kwagalagiyowun. Ngwutnogwinala njimbla njimbla
tigiyowun. Ngwulogwi tiliwun, kipma nyinangwut ngiligiyandi ngini la
liga nandinya waa wandi Jisas.

MAK

NGU YAGULA JON NYAANGɨT MBUTɨNDɨ

1 Godna nyan Jisas Kraistna apma wupuseputna tat ta nyaangɨt
kɨngiyan. God waa nyaangɨt wala nyan Aisaia pɨlɨwutnda vapmba tɨndɨ.
Kupma pɨlɨwutndɨ.
2 God wandɨ.
Vɨga awuk. Wunai waa nyaangɨt kiyaiga nyan
kɨngiyandɨ. tata yilaa wuna nyan yaiga yambɨ
kwunakiyandɨ waa wandɨ God. 3 Kɨta nyan kwo
kavamba lɨga wan nyaangɨt walendɨ. nɨma nyana yaiga
yambɨ kwuka kwunak waa walendɨ
waa pɨlɨwutndɨ Aisaia.
4 Jon dinyangugat yaguɨlɨga nyana. Kwo kavamba lɨga wan nyaangɨt
mbutndɨ. Kupi maawut yelavɨka lɨngweyan ngwuk kat yagugigiyowun.
Wungi kat tɨga kavle vat yetɨlɨngwa vak kat God lɨmbwigiyandɨ waa
mbutndɨ Jon. 5 Judia walɨnja kavamba lɨga nɨmbagwi Jerusalem walɨnja
ngepmamba lɨga nɨmbo ndɨna lak yindi maa ndi kat Jodan walɨnja
ndandangɨmba yaguɨlɨndɨ. Ndinai kavle savle yetɨnja vak kat mbutɨndi.
6 Jon kamelna yuwimba vɨtnja waavwimba kwusolaa lɨndɨ. Sɨmbɨmba
yɨpma sɨtndɨ. Waakalavali vla lɨga ndagwi wanyanyevio klalaa kɨlɨndɨ.
7 Mbuka walɨndɨ. Wun mat nyan wun. Wuna kwupmba nɨma nyan
yaikandɨ. Mat nyan vla lɨwangat ndɨna man suna yaaw taamba taaga
pɨgiyaweyan kwondu ana lɨgandɨ waa wandɨ Jon. 8 Ngwuk kat ngumba
yagugowun. Yaiga nyan ngwuk kat Godna waagan kwindɨ, tavagiyandɨ
waa wandɨ Jon.

JON JISAS KAT YAGUNDɨ

9 Samat tɨga Jisas Galili walɨnja kavamba nasaret walɨnja ngepmamba
lɨga yandɨ. Yandɨ maa Jon Jisas kat Jodan walɨnja ndandangɨmba ya-
gundɨ. 10 Jisas ngu kwagalalaa lɨndɨ maa nyɨnangwut mbɨlɨnda vat
vɨndɨ. Vɨlɨndɨ maa Godna waagan namiyo vla lɨga ndaiga ndɨ kat tavindɨ.
11 Nyɨnangupmba lɨga kwundi wandɨ, wutndɨ. “Mɨn wuna kɨta nyan mɨn.
Mɨn kat nɨmbamba woviyaguga solat sɨlɨgowun” waa wandɨ.

SETEN JISAS KAT KAVLE VAT AY WANDɨ

12 Wandɨ maa Godna waagan ndɨna maawupmba ngwandɨndɨ maa
kwo kavat yindɨ. 13 Seten ndɨ kat kavle vat ay walaga lɨga nandinya
ndumi vɨli kwo kavamba yetɨndɨ. Kwapɨmba yeta ndaonala lɨndɨ. God
waa nyaangɨt kiyaa ensel Jisas kat kwunatndi.

JISAS GALILIAT YIGA MBUTɨNDɨ

14 Jon kat kalabusmba taagandi maa Jisas God waa apma nyaangɨt
mbuka Galili wuleindɨ. 15 Wupma mbuka wandɨ. yaigandɨ God wanda
sɨva yandɨ waa wandɨ. God nɨn kat vɨga lɨgiyaa sɨva mbambala wan
wandɨ. Kupi maawut yelavɨk waa wandɨ. Apma nyaangɨt kat ngwula
mbangɨ wiyo waavi taagagandɨ waa wandɨ Jisas.

JISAS KAMI KWUTA AYNAT NɨMBA KAT YAGWA WANDɨ

16 Jisas Galilina waambu sak yiga Saimonagwi Endru kat nyamwun
swambu kat vɨndɨ. Mbɨla njula vla lɨga nda yaagilɨmbɨt, vɨndɨ. Kɨgɨnda

kwutiga nyan mbit. 17 Jisas mbik kat wandi. Wuna kwupmba yagwa
mbili wandi. Kiginda kwutimba vak vla ndinyangu kat kwuka wuna
mbaapmamba taagaiyambit waa wandi. 18 Wandi, njula kwagalalaa
ndina kwupmba yimbik.
19 Samat yiga Sebedina nyan Jemsokwi Jon kat nyamwun swambu
kat vindi. Vaalamba liga njula yaagilimbat. 20 Mbik kat vilaa yagwa
wandi maa mbila nyaek kat ndina njivwa kwuta vaalamba la nimbanala
kwagalalaa ndina kwupmba yimbit.

KAVLE WAAGAN TAVILA NYAN

21 Kapaneam walinja ngepma wuleindi maa njivwa lapman
nandinyamba nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa Jisas simagaga
mbutindi. 22 Mbutndi maa ngipaliga ndandi. Kwondu nyan vla liga
simagaga mbutigandi waa wandi. Lo kat simaga liga nimba vla ana
simagalingandi. Ndi kwonduo liga simagaligandi waa wandi.
23 Kavle waagan tavila la nyan nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa
walendi. 24 Jisas Nasaretna nyan nin kat mandana yimeya. Nin kat
vatnyagiyamin? Min Godna apma vat tiga nyan min viga ligowun waa
walendi. 25 Walendi maa Jisas waagan kat nima kwundimba wandi.
Kiyak awa. Ndi kat kwagala waa wandi. 26 Wandi, waagan wan nyan
kat kwutndi maa man taamba yaagiga kwundi ngu ngaanga ngu ndaga
lindi maa nima kwundimba kisalaa ndi kat kwagalandi. 27 Kwagalandi
maa wumba la nimba ngipaliga ndandi. Ngipaliga ndalaa awat sowat
wagalaga yelavika lindi. Kan mandana waa wandi. Mbutnda kupi
nyaangitna? Kwonduo liga Jisas waagan kat wandi maa wutndi waa
wandi. 28 Wandi maa Galilina ngepma ngepmamba liga nimba Jisas kat
aywaa wutndi.

JISAS PITANA NASKAWAT KAT KWUNATNDI

29 Nyaangit ngambulinja ngay kwagalalaa Saimonagwi Endruna ngay
wuleindi. Jemsagwi Jono apma wuleimbit. 30 Saimona nasakwat kangan
yelogwengat njambamba kwalilangat ndi kat mbutndi. 31 Li kat yalaa
taambamba kwutaa kwusalatndi. Kwuslatndi maa kangan yelogwen
kwiyatapman ngilindi maa ndi kat kiginda kwutaa kwili.

JISAS NIMA SAKWAT NIMBA KAT NGLAAMBUMBA KWUNATNDI

32 Nandinya ngilindi nya yiga ndaindi maa yelogwenga ta nimbagwi
waagan tavila la nimba kat ndi kat kiyandi. 33 Kiyandi, ngepma nimba
aywaa ngwutnyala wavamba yalaa lindi. 34 mandip mandip yelogwenga
ta nima sakwat nimba kat kwunatndi. Waagan nima sakwat savilindi.
Waagan ndi kat viga lindi. Wungi kat tiga ndi kat kewa wun kanda wun
waa wandi.

JISAS NYAANGIT MBUPMAK KWAGALALAA YINDI

35 Ngamb nya wokelapman tindi, Jisas laataa ngepma kwalalalaa
ndinyangu lapman kavat yilaa God kat ngumbulindi. 36 Saimonagwi
wumba la nimbanala Jisas kat kwaka yindi. 37 Ndi kat vilaa wandi.
aywaa min kat kwaka yaligandi waa wandi. 38 Wandi maa wandi.
nat ngepma nimba kat mbupmak kwagalalaa yawun. Yigat? Ngepma
ngepma yiga wan apma nyaangit mbupmak yawun waa wandi Jisas.
39 Nayaangit ngambulinja ngaymba mbuka waagan saviliga Galilina
ngepma ngepma yindi.

JISAS KAWIYA KƗLA NYAN KAT KWUNATNDƗ

40 Kawia kila nyan kwalimamba silaa ndi kat yawiga wagalandi.
Wun kat kwunapmak wameyan kwunakiyamin waa wandi. 41 Ndi kat
miwa yiga taamba taagalaa wandi Jisas. Kwunakiyowun. Kwo ali waa
wandi. 42 Wandi maa kawia kasindi. 43-44 Jisas ndi kat nima kwundimba
waga ndi kat ay wandi. min kat kwunakwa vak kat nat nyan kat ke
mbuka. God kat kwunatiga nyan kat mina mbangi yiga simaga. Mina
kawia kasindangat God kat Moses waa nyaangitmba agwi Kwimin maa
kawia kasindi lima vak kat aywaa vigiyandi waa wandi Jisas. 45 Wandi,
ngepma ngepman nimba kat yiga mbutindi. Wungi kat tiga Jisas ngepma
ngepma kapmba ana yi yalindi. Ndinyangu lapman kavamba yetindi
maa ngepma ngepma la nimba ndi kat yandi.

2

MAN TAAMBA KƗVU WAKNA NYAN KAT JISAS KWUNATNDƗ

1 Samat tiga Kapaneamat Jisas yindi. Ndina ngaymba linda vak kat
wutndi. 2 Nima sakwat nimba yisolaa lindi maa ngwutnyala wavamba
ndinyngu mina tata lindi maandi kat wan apma nyaangit mbutindi.
3 Man taamba kivi watna nyan kat aynat nimba kwutaa Jisas ta kavat
kiyandi. 4 Nima sakwat nimba lindi. Jisas takava yinjeya yambi kai.
Sambange njik plalaa yaawaba tulaa sandandi, sindu kwalinda njam-
bonala ndaindi. 5 Ndina mbangw wiyo waavi taagalinja vak kat Jisas
vilaa kivi watna nyan kat wandi. Min minai kavle vat yetilima vat kat
limbwigiyowun waa wandi Jisas.
6 Moses kwiya lo simogwiliga nimba maawupmba sika wagalalindi.
7 Jisas manda kat wupma wandi waa maawupmba sika wagalandi.
God kat kavle vat wandi waa yelavitndi. God mina kavle vak kat
limbwigiyandi waa yelavitndi. 8 Jisas ndina naawupmba sika wa-
galanja vak maawupmba vilaa wandi. Maawupmba sika manda kat
wagalaligangwuk waa wandi. 9 Mandana nima njivwa. manai kavle vat
yeta vak kat limbwigiyowun waweyan nima njivwa? Mina njamba kwu-
taa laataa yeti waweyan nima njivwa? waa wandi. 10 Wun Godna vak
simogwi liga nyan wun. Kavle vak kat limbwiweya kwondu wunamba
ligandi. limbwiweya vak kat ngwuk kat simagavak kat man taamba kibi
watna nyan kat ngi vat wowun waa wandi Jisas. 11 Min kat wowun.
Laataa njamba kwutaa ngay ay. 12 Wandi, laataa njamba kwutaa yindi
maa vindi. Wungi kat tiga ngipaliga ndalaa God kat nima tindangat
yelavika wandi. Tak wupma ana vilinin waa wandi.

JISAS LIVAI KAT YAGWA WANDƗ

13 Jisas nat samba waambu sapmba yindi maa ndinyangu nima sakwat
yisolaa lindi. Ndi kat simogwiga wandi. 14 Samat yiga Alfiasna nyan Livai
kat takis sanya yaagilinja gaymba lindi, vilaa wandi. Wuna kwupmba
yagwa waa wandi. Wandi, laataa ndina kwupmba yindi.
15 Jisas Livaina ngaymba njambamba nao kiga lindi. Takis sanya
klaliga nima sakwat nimbagwi kavle vat yiliga nimbo Jisasonala lindi.
ndina kwupmba la nimba ndinanala lindi. Ndina kwupmba la nimba
nima sakwatna. 16 Ferisi walinja kit vapmba yetiga nimbana nyaangit
piliwutiga nimba kilindangat vilaa ndina kwupmba la nimba kat waga-
landi. Kavle vat yetig nimbagwi takis sanya klaliga nimbanala manda

kat kiligandi waa wagalandi. 17 Wagalandi, Jisas wutaa wandi. Kwo liga nimba dokta kat ana yiligandi. Yelogwenga tiga nimba mina yiligandi. Apma vat yetiliga nimba kat kwunapmak ana yawun. Kavle vat yetiliga nimba kat kwunapmak yawun waa wandi Jisas.

KIGINDA KIVAK KAT KAI WALINJA VAK KAT JISAS MBUTNDI

18 Ngu yaguliga Jona kwupmba la nimbagwi Ferisio kivak kak kai waga lindi. Nat nimba Jisas kat yalaa walindi. Jona kwupmba la nimbagwi Ferisio kivak kak kai waga lindi waa walindi. Mina kwupmba la nimba wupma ana liligandi waa walindi. Wupma manda kat yilapman yilignadi waa wandi. 19 Jisas ndi kat awat wandi. Kupi lagwa klaa nyan tindyan viga liliga nimba kivak kak kai waigandi? waa wagalandi. Kupi lagwa klaa nyan ndinanala lindyan kivak kak kai ana waigandi waa wandi Jisas. 20 Kupi lagwa klaa nyan yindeya siva yaigandi. Yindeyan kivak kak kai wagiyandi waa wandi.

21 Tamba ngilikna waavwimba kupi waavwi taagalaa tavanjeyan ngini wan waavwi nimamba gilikiyandi. 22 Tamba simbimba tavanja awmba kupi nima ngu ana salakyandi. Salatnjeyan nima nguna mbiyak nima yindi maa simbi kikik waa mbiligiyandi. Mbilindi maa nima ngu kipmamba salaka yigiyandi. Nima nguagwi wan simbo kavle yigiyandi. Kupi nima ngu kupi simbimba mina salatigandi viligangwuk waa wandi Jisas.

NJIVWA LAPMAN NANDINYAMBA JISASNA KWUPMBA YETA NIMBA YUWI SIK SIGITNDI

23 Jivwa lapman nandinyamba ambugava yilindi maa Jisasna kwupmba la nimba kilinja yuwi sik sigitindi. 24 Sigitnja vak kat vilaa Ferisi Jisas kat wagalandi. Avi. njivwa lapman nandinya kat yetilina vapmba ana yetiligandi waa wandi.

25-26 Wandi, Jisas wandi. Tamba la nyan Devit ya vak kat piliwutnja nyaangit vingwuk? waa wandi. Kwo liga wundi kat tiga Devit ndinowinala la nimba Godna gay wuleilaa God kat kelonja naaw kindi. God kwunatiga njambwi nyan Abaita tindi maa kindi. God kat kwunatiga nimba mina kelonja naaw kiligandi. Devit ndi kilaa ndinogwinala la nimba kat kwindi. Wupma wukngwuk? waa wandi Jisas.

27 Jisas ndi kat wandi. God njivwa lapman nandinya taagandi. ndinyangu yaat njawinjangat taagandi. njivwa lapman nandinyana vapmba yetinjangat God dinyangu kat ana kwutndi. 28 Ngwuk kita vak vingwangat wowun. Wun Godna vaksimogwi liga nyan njivwa lapman nandinya kat viga ligowun waa wandi Jisas.

3

KIVI WATNA TAAMBA LA NYAN

1 Nat njambi nyaangit ngambulinja ngay Jisas wuleindi maa kivi watna taamba la nyan tindi. 2 Jisas kat vilindi. Njivwa lapman nandinyamba ndi kat kwunapmak wandeyan kavle vat yindi wavat wandi. 3 Jisas kivi watna taamba la nyan kat kapmba yagwa wandi. 4 Jisas nat nimba kat wandi. njivwa lapman nandinyamba apma vat yiweyan kwowa? Vatnyaweyan kwowa? waa wandi. Wandi, kwundi walapman tindi. 5 Jisas ndi kat tatna maawut sitnja vak kat ndi kat waleavat nima mini vindi. Kivi watna taamba la nyan kat taamba agwi wandi. kwindi maa

kwunatndɨ. 6 Kwunatndɨ Ferisi kwiyatapman yindi. herotna nɨmbonala
Jisas kat vatnyanjeyan vak kat yisolaa ngambuvat tɨndi.

NɪMA SAKWAT NɪMBA WAAMBU SAPMBA YISOLAA LɪNDI

7-8 Jisas ndɨna kwupmba la nɨmbonala sak yindi. Galili, Judia,
Jerusalem, Idumia, Jodan anguveli naanga, Taia, saidon, ngepma
ngepma la nɨmba ndɨ kat yandi. 9 Jisas ndɨna kwupmba la nɨmba kat
wandɨ. Wun kat vaala taaga ngwula. Nɨma sakwat nɨmba ndi yaa
lɨga wun kat kematandi waa wandɨ. 10 Jisas nima sakwat nɨmba kat
kwunatndɨ. Wungi kat tɨga yelogwenga ta nɨmba ndɨ kat sɨnyɨpmak
kematndi. 11 Kavle waagan tavila la nɨmba ndɨ kat vɨlaa ndalaa walendi.
Mɨn Godna nyan mɨn waa walendi. 12 Walendi, ndi vat nɨma kwundimba
wandɨ. Godna nyanat tɨwangat ke walega waa wandɨ.

JISAS TAMBA VɪLI KIYELI VɪLɪLɪK NɪMBA KAT YAGWA WANDɪ

13 Jisas nduwi lɨga kava yiga ndɨna maawupmba nat nɨmba kat
yagwa wandɨ maa yandi. 14-15 Tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmba ndɨnanala
tɨnjangat, wan apma nyaangɨt yiga mbutnjangat, waagan savɨlinja
kwondu klanjangat, yagwa ngwula waa wandɨ. 16 Wundi tamba vɨli
kiyeli vɨlɨlɨk nɨmba vɨsɨmogwinda nɨmba kɨngiyan. Saimon nat sɨ wandɨ.
Mɨn Pita mɨn wandɨ. 17 Sebedina nyan Jemsagwi yakwa nyan Jon kat nat
sɨ wandɨ. Nyingangwutna kɨndɨgɨn vla lɨga nyan mbɨt waa wandɨ. Ndina
kwundimba Boanesis mbɨt wandɨ. 18-19 Endru, Filip, Batolomyu, Matyu.
Tomas, Alfiasna nyan Jems, Tatiyas, ngepma ngepma nyaangɨt waga yi
ya la Saimon, Judas Iskeriot Jisas kat vatnyavak kamwin kwiya nyan.
Aywaa vɨsɨmogwindɨ maa ngepma yindi.

JISASAGWI SETEN WAA BEILSEBUL WALɪNJA NYANO

20 Jisas ngepmat yindɨ. Nat ngambɨ nɨmba yisolaa lɨnjangat naaw
ana kɨlɨndi. 21 Jisasna ngaymba la nɨmba ngi vat wutaa ndɨna maawut
yigumba ana sɨka lɨgandɨ walaa ndɨ kat kwutaa wusovat yindi.
22 Nyaangɨt pɨlɨwuta nɨmba Jerusalem kwagalalaa yalaa wandi. Beilse-
bul ndɨ kat tavilɨgandɨ waa walɨndi. Ndɨ waagana njambwi nyana
waa walɨndi. Jisasnanagwinala kwaa lɨga waagangat savɨlɨlɨgandɨ waa
walɨndi. 23 Jisas wundi nɨmba kat pakwuga la nyaangɨt wandɨ. mand
vapmba Seten ndɨna mbaapmamba la waagangat savɨlɨgiyandɨ waa
wandɨ. 24 Kɨta yelangɨ nɨmba avla kao yilɨnjeyan ndi aywaa ngɨlɨgiyandi
waa wandɨ. 25 Kɨta ngaymba la nɨmba avla kao yilɨnjeyan ndi ay-
waa ngɨlɨgiyandi waa wandɨ. 26 Seten avla kao yilɨndeyan kwo vala
tɨgiyandɨ. 27 Tagula ava la kavle nyan ndɨna man taamba yaaw sangi-
lapman lɨndeyan ndɨna ngay wuleilaa ndɨna kwanda kwanda nda ana
awagapma klaigandɨ. Sangilaa klaigandɨ. 28-30 Ndɨ kat tak wandi.
Waagan mɨn kat tavilɨgandɨ. Wungi kat tɨga wupma wandɨ. ngwuk
kak wowun. ndinyangu kavle ya vak kat God alɨpsɨga lɨmbwigiyandɨ.
Kɨta nyan God kat kavle nyangɨt wandeyan God wan kavle vak kat
alɨpsɨga lɨmbwigiyandɨ. Kɨta nyan Godna waagan kat kavle nyaangɨt
ngambundeyan God ana alɨpsɨga lɨmbwigiyandɨ waa wandɨ Jisas.

JISASNA NYɪMEO YAKWA DUO

31 Jisasna nyɨmeo swambuo yalaa ngegavamba lɨga kɨta nyan kat Jisas
kat yiga wamɨn yaandɨ waa wandi. 32 Nɨma sakwat nɨmba Jisasonala
ndalɨndi. Ndi ndɨ kat wandi. Vɨga awut. Mɨna nyɨmeo swambuo tɨga mɨn
kat yagwa waa wandi. 33 Wandi, Jisas wandɨ. Wuna nyɨmeo swambuo

kanda ndi waa wandɨ. 34 Jisas ndinyanguna nɨndɨmba lɨndɨ. Ndɨna
waymba la nɨmba kat vɨlaa wandɨ. Wuna nyɨmeo swambuo ngwulayɨ.
35 Godna maawupmba yetɨlɨga nɨmba wuna swambu, wuna nyange,
wuna nyɨme ndi waa wandɨ Jisas.

4

KɨLɨNJA NDANA SɨK YAAGILɨGA NYANA WUPUSEPUT

1 Nat njambɨ waambu sapmba Jisas sɨmagaga walɨndɨ. Nɨma sakwat
nɨmba yisolaa lɨndi maa sapmba la vaala ndailaa ndalɨndɨ. yisolaa
la nɨmba waambu sapmba lɨndi. 2 Pagwuga la wupuseputmba nɨma
sakwat nyaangɨt ndi kat sɨmagagawandɨ. Sɨmagaga kupma wandɨ.
3 Awut wandɨ. Kɨlɨnja sɨk yaagilɨga nyan sɨk yaagivat yandɨ.
4 Yaagilɨndɨ maa nat sɨk nɨma sakwat angwa yambɨmba ndalɨndɨ, waavi
yalaa kɨndi. 5 nat sɨk nɨma sakwat kambat tɨga tagu kɨpma kuvut tɨga
kavamba ndandɨ. ndandɨ, kwiyatapman waatndɨ. 6 Njingwut tambɨ
lɨndɨ maa nya sɨngwalɨtndɨ, njingwut law wandɨ, kiyandɨ. 7 Nat sɨk
nɨma sakwat kavle yuwi sɨt tɨga kavamba ndandɨ. Kavle yuwi waataa
kematndɨ maa yaaginda sɨk tegɨlɨlaa ndɨna sɨk ana kwandɨ. 8-9 Nat sɨk
nɨma sakwat apma kɨpmamba ndandɨ. ndandɨ, sɨk kwandɨ. nat avamba
sɨk kɨta ndumi kiyeli tamba vɨli kwandɨ. Nat avamba sɨk ndumi kuvuk
kwandɨ. Nat avamba sɨk ndumi tambanat kwandɨ. apma maawut tɨga
nyan wutaa yelavɨkyandɨ waa wandɨ Jisas.

PAGWUGA LA WUPUSEPUTNA VAK KAT JISAS MBUTNDɨ

10 Jisas wan nɨma sakwat nɨmba kat kwagalandɨ maa ndɨnanala lɨga
nɨmbagwi wan tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmbo ndɨkat pagwula la wa-
puseput kat wagalandi. 11 Ndi kat wandɨ. God vɨga lɨga vatna aytesɨgɨt
ngwuk kat tamba sɨmogwiwun waa wandɨ. Nat nɨmba kai walɨga nɨmba
pagwuga la wupuseput mɨna wukiyandi waa wandɨ. 12 Kai walɨga nɨmba
maawut yelavɨtapman mɨni mɨna vɨga lɨgandi. Maawut yelavɨtapman
waan mɨna wuka lɨgandi. Wungi vak vapmba kupi maawut ana
yelavɨkiyandi. Kupi maawut yelavɨtnjeyan kavle vak yetɨnja vak kat God
lɨmbwingiyandɨ waa wandɨ Jisas.

KɨLNJA NDANA SɨK YAAGILɨG NYANA WUPUSEPUTNA ANGWA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUNDɨ

13 Ndi kat wandɨ. Wan pagwugala wupuseputna angwa yelavɨtapman
yingweyan pagwuga la angwa vat angamak yelavɨka lɨgiyangwuk.
14 Kɨlɨnjandana sɨk yaagilɨnda vak vla apma nyaangɨt mbutɨgandɨ. 15 Way
angwa yambɨmbalɨga kɨpma ndinyangu vla lɨgandɨ. Nyaangɨt mbutndɨ
maa wutndi. Wutndi, Seten kwiyatapman yalaa mbutnda nyaangɨt
klalaa kaliga yiga pagwundɨ. 16 Kambat tɨga tagu kɨpma kuvuk tɨga
kɨpma ndinyangu vla lɨgandɨ. Nyaangɨt nolin ngwandɨga klandi. 17 Ndina
maawut njingwut tapman nda vla lɨgandɨ. Samat tɨga nɨma vat tɨndɨ, wan
apma nyaangɨt kat tɨga waleavat waleanjangat kwagalandi. 18 Nat nɨmba
kavle yuwimba la kavamba yaaginda sɨk vla lɨgandi. nyaangɨt wutndi.
19 Kɨpmana kwanda kwandanda kat yelavɨtnja vak, mandɨp mandɨp nda
klavat walɨnja vat, nɨma sakwat nɨmbundawi nolin ngwandɨga klalɨnja
vak, nyaangɨkat kematndi maa sɨk ana kwandɨ. 20 Nat 20 nɨmba apma
kɨpmamba yaaginda sɨk vla lɨgandi. nyaangɨt wutaa maawupmba kwu-
taa yuwi sɨk kwa vak vla apma njɨvwa kwukiyandi. Nat nyan sɨk ndumi

vili kiyeli tamba vili kwa vak vla apma njivwa kwukiyandi. Nat nyan sik ndumi kuvuk kwa vak vla nima sakwat apma njivwa kwukiyandi. Nat nyan sik ndumi tambanat kwa vak vla nima nglei sakwat apma njivwa kwukiyandi.

SALINDI, VITIGA YA AW YAPMBA ANA NAAGALIGANDI

21 Jisas ndi kat wandi. Salindi, vitiga ya aw yapmba njamba pulumba taagalikandi? Kai. Njambamba taagaligandi waa wandi. 22 Mbambla pagwuga liga nda ngini kapmba ligiyandi. Kapmonja nda vla nda ngini vigiyandi. 23 Maawut yelavita ligiyaa nyan awut. 24 Ndi kat wandi. yigumba awut. nat nimba kat yilingwa vak vla ngwuk kat wupma yigiyandi. Ndi kat nima vat yingweyan ngwuk kat nima anglei vat yigiyandi. 25 Maawupmba yelavika liga nyan ndi nima sakwat apma vat klaigandi. maawupmba yelavitapman tiga nyan apma vat ana klaigandi. Tat kla la apma vat nat nyan ndinamba klalaa kaligiyandi.

WATNA SIKNA WAPUSEPUT

26 God nin kat kwiliga vat kipmamba sik yaagiliga nyan vla ligandi. 27 Wan nyan ngan sindu kwalaa nandinya laatndi maa sit kwo waatndi. Waataa vat ana vindi. 28 Kipmamba liga avla waatndi. Tat ava. Ngini mwe tawndi. ngini sik kwandi. 29 Sik ak wulaa lindeyan kalitinda siva yandeyan yapmba kalitigandi waa wandi Jisas.

MASTET WALINJA SIKNA WUPUSEPUT

30 Jisas wandi. God viga liga vat manda vat vla ligandi. Angamak vilinja wapuseputmba simagagiyowun waa wandi. 31 Mastet walinja sik vla ligandi. Wan sik mak nglei nda. 32 Wan sik yaaginjeyan waakiyandi. Kaawa ava vla waakiyandi. Nima sandanala ligiyandi. ndina angimba wiyaka yetiliga waavi ngay kwukiyandi.

33 Pagwuga liga wapuseput nima sakwat ndi kat ngambundi. Nat nimba wuka yelavitndi. Nat nimba kai. 34 Nat nimba kat pagwuga liga wapuseput mina mbutndi. Kapmba ana ndi kat mbutndi. Ndina mbaapma nimba kat wupma kai. Ndi kat kapmba nyaangitna angwa visimogwindi.

JISAS MWUK PALI KAT KAI WANDI MAA KIYAK WANDI

35 Nat nandinya ngan ndandi, Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Sak valigegat waa wandi. 36 Nat nimba kat kwagalalaa njaambit kulaa valigendi. Nat njaambit nimbun valigendi. 37 Yilindi maa nima mwutolo kwutndi, pali laatndi. nima pali laataa ndina njaambit wuleindi. 38 Jisas kwengwi njaambitmba liga sindu kwandi. Ndi kat sivilulaa wandi. Simogwi liga nyan nina njaambit tamba kambruka tigandi. Nin kat ana yelavika ligamin? 39 Jisas laataa mwuk pali kat kai wandi maa kiyak wandi. Ngu yuvut tapman tindi. 40 Mwuk kat walaa ndi kat wandi. Ngwuk manda kat vaaka ligangwuk. njambwi nyanat tuwa vak ana yelavika ligangwuk? waa ndi kat wandi. 41 Wandi maa ndi ngipaliga ndalaa awat sowat wandi. Wan nyan anda nyana. mwuk pali ndinai waa vapmba wutinda waa wandi. atwandi. God waa nyaangit mbutiga nyan kwo ngepma lindyan ndi kat apma maawut yelavikiyandi. ndina angwa ngepma lindeyan ndina ngepma nimba ndi kat kai waigandi waa wandi.

5

GERASA WALɨNJA NGEPMAMBA LA KAVLE WAAGAN TAVILA LA NYAN

1 Nat naanga sapmba yalaa Gerasa walɨnja nɨmba ta kavamba
kawindi. 2-3 Jisas vaalamba lɨga kɨpma veilɨndɨ maa kavle waagan tavila
la nyan kiyaa nɨmba waangumba taagalɨnja kavamba yetɨlɨga nyan kat
wɨndi. Sen walɨnja yaawmba ndɨna man taamba sangilavilaa lɨndi.
4 Nɨma sakwat njambɨ sen walɨnja yaawmba ndɨna man taamba sangindi
maa vɨtɨtɨndɨ. nɨma ava la nyanat tɨndangat ndɨ kat ana kwulatndi.
5 Nandinya ngan nandinya ngan kiyaa nɨmba waangumba taagalɨnja
kavamba duwi la kavamba avla kaambapmba sɨlɨmbinda kɨsala lɨndɨ.
6-8 Sɨvla mbundɨmba lɨga Jisas kat vɨlaa pɨlɨga yalaa Jisasna man-
gandɨmba ndandɨ. jisas ndɨ kat wandɨ. kavle waagan ndɨ kat kwagalalaa
ay ngwula. wandɨ, wan nyan nɨma kwundimba walega wandɨ. Wun kat
manda kat vat yigamɨn. Mɨn Godna nɨma nyan mɨn waa wandɨ. Godna
sɨ waga wun kat ke yiga nɨma vat waa wandɨ. Godna sɨ waga wun kat ke
yiga nɨma vat waa wandɨ. 9 Jisas ndɨ kat wagalandɨ. mɨna sɨ angamak
waigowun waa wandɨ. Wuna sɨ Nɨma Sakwat. Wupma nɨma sakwat
tɨganɨn waa wandɨ. 10 Nɨmbamba yawiga wandɨ. Waagan kat ke kapma
ngepma yinjangat savɨlɨga waa wandɨ.
11 Mbak nɨma sakwat yisolaa ngwaymba lɨga nduwimba kɨga lɨndi.
12 Waagan jisas kat yawiga wagalandi. Mbatnat nɨn kat savɨlɨ. Mbat-
namba tavilaa lɨgiyanɨn waa wandi. 13 Jisas kwowa wandɨ maa waagan
wan nyan kat kwagalalaa mbatnanamba tavilɨndi. Tavilɨndi maa wundi
mbak nduwimba tɨlanda ndaindi. Dailaa ngumba yindi. Mbak 2,000 ngu
kɨgiyatndi.
14 Mbak kak vɨga la nɨmba vaaka yindi. Ngepma ta kavamba ngepma
lapman kavamba ndinyangu kat yiga mbutndi. ndinyangu wutaa Jisas
kwutna vat vɨvat yindi. 15 Jisas ta kava yalaa waagan tat tavila la
nyan kat vɨndi. Tat nɨma sakwat waagan tavila nyan waavwi kwusolaa
apma maawut sɨka lɨnda vak kat vɨndi. Vɨlaa vaatndi. 16 Wan nɨmba
mbatnagwi waagan tavila la nyan kat Jisas kwutɨndangat yiga mbutndi.
17-18 Wan ngepma nɨmba Jisas kat wandi. Nɨna ngepma kwagala
yawiga wandi. Jisas daa vaala kundɨ maa tak waagan tavila la nyan
ndɨna kwupmba yivat wandɨ. 19 Jisas ndɨ kat kai wandɨ. Mɨn kat
awagapma mɨna yinda vak kat ayga wamɨla waa wandɨ, Jisas. 20 Wandɨ
maa kwagalalaa ngepma tamba vɨli ta kavamba yiga Jisas ndɨ kat kwutna
vak kat mbutɨndi. mbutndɨ maa wuta nɨmba ngɨpaliga ndandi aywaa.

JAIRASNA TAAGWA NYANAGWI JISASNA WAAVWI SɨNYɨTA TAAGWO

21 Ak Jisas wumbayambɨ vaalamba valɨgendɨ. Waambu sapmba lɨlɨndɨ
maa nɨma sakwat nɨmba yaa yisondi. 22 Nyaangɨt ngambulɨnja ngayna
nɨma nyan ndɨna sɨ Jairas, Jisas kat vɨlaa mangandɨmba yaak yaak
ndandɨ. 23 Jisas kat wandɨ. Wuna tagwanyan kiyavat yigalɨ waa wandɨ.
Mɨna taamba lɨ kat taagameyan ana kiyaigalɨ. Kwo lɨgiyalɨ waqa wandɨ.
24 Jisas Jairasna kwupmba yalɨndɨ maa nɨma sakwat nɨmba wupma
kwupmba yisolaa kemaka yalɨndi. 25 Yaat tɨgtɨmbimba yelogwen yila
taagwa lɨlɨ. Naambi tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk yelogwen yiga yilɨndakat
tɨlɨ. 26 Nɨma sakwat dokta lɨ kat kwunapmak yilɨnjan ana apma vat
tɨlɨ. kavle nglei yilɨ. 27 Jisas kat wanja nyaangɨt wutaa nɨma sakwat

nimbana nindimba liga ndina kwupmba yaga ndina waavwi sinyiti.
28 Wat taagwa yelavitaa wali. ndina waavwi sinyikweyan kwo ligiyowun
waa wali. 29 Sinyiti, yelogwen yi la kava tivindi. Lila mbangi kwo linda
vatalva yelavitndi. 30 Jisas wuna kwondu samat ngilindi waa yelavitndi.
Yelavitaa limbalaguga kwutmini vilaa wandi. Wuna waavwi kanda
sinyika waa wagalandi. 31 Ndina kwupmba la nimba wandi. ngwaymba
liga kemaka nima sakwat nimba kat viga ligamin. Manda kat kanda
sinyika wagalamin waa wandi. 32 Sinyita nyan vivat jisas limbalaguga
kwatindi. 33 Wat taagwa li kat kwutaa vak kat yelavitaa vaaka ava plalaa
yalaa ndina mangandimba ndalaa ndi kat aywaa mbuti. 34 Jisas li kat
wandi. Tagwa nyan nyina mbangi wiyo waavi laaganda vapmba nyina
yelogwen ngilindi waa wandi. Apma vat ay. kwo ligiyanyin waa wandi.

35 Walindi maa nyaangit ngambulinja ngayna nima nyana ngay la
nimba yalaa wandi. Mina tagwa nyan tamba kiyali waa wandi. Manda
kat simaga liga nyan kat wumba lindi wagalaligamin waa wandi. 36 Jisas
wutaa wan nyaangit kat kai walaa nyaangit ngambulinja ngayna nima
nyan kat wandi. Ke vaaka. Mina mbangi wiyo waavi taaga waa wandi.
37 Jisas nat nimba ndina kwupmba yavakak kai wandi. Pita, Jems, Jon
kat kuvut nimba mina ndi kat kai ana wandi. Jon Jemsna swambu.
38 Naangit ngambulinja ngayna nima kwundimba nglala nimba kat
vindi. 39 Jisas wuleiga liga ndi kat wandi. Manda kat mandip mandip yiga
nglaligangwuk. Mat nyan ana kiyali. Sindu kwali waa wandi. 40 Wandi
maa ndi kat kasendi. Ndi kat savililaa mat nyana nyaet nyime ndina
kwupmba la nimba apma mat nyan tiga kava wuleindi. 41 Taambamba
kwutaa li kat ndina ngepma kwundimba wandi. Talita kumi wandi.
Wupma wandi. Mat nyan laak waa wandi. 42 Wandi, laataa man veili.
Lila naambi tamba vili kiyeli vililik. Veili maa li kat vilaa ngipaliga
ndandi. 43 Ndinai kwutna vat simogwivak kak kai wandi. Ndi kat wandi.
Li kat kiginda agwi waa wandi.

6

ANGWA NGEPMA NASARETMBA LA NIMBA JISAS KAT KAI WANDI

1 Wan ngepma kwagalalaa ndina angwa ngepma yindi. Ndina
kwupmba la nimba ndina kwupmba yindi. 2 Njwvwa lapman
nandinyamba nyaangit ngambulinja ngaymba mbuka wandi. nima
sakwat nimba wutaa ngipaliga ndalaa wandi. Maawupmba yelavitnda
vak ndi kat kandana kwiya. mandamba kwunatnda nima njivwa
kwutindi waa wandi. 3 Ndina nyaek ngay kwuta nyana. ndi mariana
nyana. Jems, Josis, Judas, Saimon ndina nyamwun ndi. Ndina nyange
ninanala yetindi. jisas kat ndina maawupmba kavle vat yelavitndi.
4 Jisas di kat wandi. God waa nyaangit mbutiga nyan kwo ngepma
lindeyan ndi kat apma maawut yelavikiyandi. ndina angwa ngepma
lindeyan ndina ngepma nimba ndi kat kai waigandi waa wandi. 5 Wungi
kat tiga wan ngepmamba nima njivwa ana kwutndi. Yelogwenga ta
nimba kuvuti mina taamba laakandi, kwo lindi. 6 Ndina mbangi ndi
kat vali yindangat Jisas ngipaliga ndalaa ngepma ngepmamba yiga
simagaga mbutndi.

JISAS WAN TAMBA VILI KIYELI VILILIK PALI KAT VIGA AMBUK WANDI

7 Wundi tamba vili kiyeli vililik nimba kat yagwa walaa ay wandi. Vili
vili ay ngwula wandi. Waagan kat savilinjangat ndi kat kwondu kwindi.
8 Ndi kat wandi. Naaw lapman kimbi lapman sanya lapman ay wandi.
Vasi vasi mina klalaa ay waa wandi. 9 Man su kwusolaa waavwi kita
kwusolaa ay wandi. Waavwi vililik ke kwusoga waa wandi. 10 Ndi kat
wandi. Ngepma wuleilaa ngay ngay ke yiga kiga. kita ngaymba kiga ali
waa wandi 11 Nat ngepmana nimba ngwuk kak wupmak kat kai wan-
jeyan wan ngepma kwagala. kwagalalaa man mbaw vivli. ndinai kai
waa vak simagavak kak vivli waa wandi. 12 Wupma yiga mbutndi. Kupi
maawut yelavik waa mbutndi. Kavle vat yetilingwa vak kat kwagala waa
mbutndi. 13 Waagan nima sakwat savilindi. yelogwenga ta nimba kat
ngwaat kuvut salika kwunatndi maa kwo lindi.

NGU YAGU LA JON WUNDUMBU YINDI

14 Nima sakwat nimba Jisas kat wutindi. Wan kavana njambwi nyan
Herot ndino wutndi. Nat nimba Jisas kat weandi. Ndi ngu yagu la
Jona. Kiyalaa laatndi waa wandi. Wupma kwondumba nima njivwa
kwutigandi waa wandi. 15 Nat nimba wandi. ndi Ilaija waa wandi. Nat
nimba wandi. God waa nyaangit tamba mbuta nyana vla ligandi waa
wandi. 16 Herot wutaa wandi. nambu kalikwa Jon kingiyan. Kyalaa
laatndi waa wandi.

17-20 Tat ngu yagu la Jon Herot kat wandi. Mina nyamwuna taagwa
kwo klaman ana nglaatndi waa wandi. Kerot klaa taagwa Herodias
wan nyaangit wutaa Jon kat waliali. Ndi kat vatnyavat yilavilaa lili.
Herotna nyamwun Filipna taagwa Herodias kat tiga Jon kat kwutaa man
taamba sangilaa kalabusmba taagandi. Herot Jon kat vaatindi. Savagu
maawut tindangat vilaa Jon kat miwa yindi. Wupma Herodias vatnyavat
yilavilaa lili. Herot Jon waa nyaangit wutaa yigumba ana maawut sitndi.
Ndinai waa nyaangit nolin ngwandiga wutndi Herot.

21 Herot kwutnja naambina nandinyamba nima kiginda kwutindi.
ndina kwupmba la nimbagwi kao liliga njambwi nimbo Galilina
njambwi nimbagat kap ti kwutindi. Wan nandinyamba wuna
maawupmba kwukiyowun waa yelaviti Herodias. 22 Herodiasna taagwa
nyan yalaa mbangu veili. lilai veilaa vak kat Herotagwi ndinanala la
nimbo li kat vilaa nolin ngwandindi. Veili maa Herot tagwa nyan kat
wandi. Kla nda klavat wanyeyan nyin kat klalaa kwigiyowun waa
wandi. 23 Nyaet siga yiga wandi. Anda nda klavat wanyeyan nyingat
klalaa kwigiyowun waa wandi.

24 Wandi, yilaa nyime kat wali. Angamak wagalagiyowun waa wali.
Wali, nyime wali. Ngu yagu la Jona nambu kat wagala waa wali. 25 Wali,
kwiyatapman Herot kat yiga wagalali. Ngu yagu la Jona namb u kalitaa
yaanjimba taagtalaa wun kat kwiyatapman agwi waa wali. 26 Herot Jon
kat miwa yilindi. Ndinai li kat nyaek siga yiga wanda vak ndinanala
kiliga nimba tamba wutndi. Wungi vat mandip vak ana yigiyowun
waa yelavitndi Herot. 27 Herot yelavitaa ndina kao liliga nyan kat
nambu kalitaa agiya wandi. Wandi maa kalabusmba kalitndi. 28 Kalitaa
yaanjimba taagalaa tagwa nyan kat kwindi. kwindi, nyime kat kwili.

29 Jona kwupmba la nimba wutaa yaa ndina sim klalaa waangumba
taagandi.

30 Jisas apma nyaangit yiga ambuk waa wanda nimba yalaa Jisas kat
ndinai kwutna vapmba ndinai simagaga waa vapmba aywaa mbutndi.

31 Ndi yilaa yanjan waangɨt ana pugwalɨndi. Yilaa yalaa yetɨlɨnjan naaw
ana kɨlɨndi. Wungikat tɨga Jisas ndi kat wandɨ. Nat nɨmba kwagalalaa
kwo kavat yagwa ngwula. Samat waangɨt pugwalɨga yagwa ngwula waa
wandɨ Jisas. 32 Vaalamba kwo kavat avla yindi.
33 Ndinai ya vak kat vɨlaa nɨma sakwat nɨmba ngepma ngepmamba
lɨga kawinjeya kavat tata yivat angwa yambak pɨlɨndi. 34 Kawindi maa
nɨma sakwat nɨmba kat Jisas vɨndi. Jisas wan nɨmba ndunyan vɨlapman
tɨga sip sip vla lɨndi waa yelavɨtaa ndi kat miwa yiga di kat nɨma sakwat
vak kat sɨmagaga wandɨ. 35 Nya ndaivat yilɨndɨ maa Jisasna kwupmba
la nɨmba ndɨ kat wandi. Wan kava kwo kava nya ndaivat yilɨgandɨ waa
wandi. 36 Ndi kat ay awa waa wandi. Ngwaymba lɨga ngepma lɨga
kava kɨgɨnda klavak ay waa awa wandi. 37 Wandi, wandɨ. Mbaolamba
tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk yaagilaa ndi kat naaw kwivak kak klaiganɨn? waa
wagalandi. 38 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwula nao anda sakwat tɨgandɨ. Yiga
vɨga avɨ waa wandɨ. Vɨlaa yalaa wandi. Nao tambanat kami vɨlɨlɨk tɨgandi
waa wandi.
39 Kwandɨ yuwimba yiga mbaapma mbaapmamba yiga ndaalɨ ngwula
waa wandɨ. 40 Wupma ndaalɨndi. Mbaapma ndumi tambanat tɨgandɨ.
Mbaapma kɨtamba ndumi vɨli kiyeli tamba vɨli nɨmba tɨndi. 41 Jisas
nao tambanat kami vɨlɨlɨk taambamba kwutaa nyɨnangwutnat vɨga God
kat kɨgɨnda kat sɨvu kɨndɨ. Ngambulaa nao samat samat lɨmbalaa mɨna
ndɨna kwupmba la nɨmba kat nɨma sakwat nɨmba kat kwivakak kwindɨ.
42 Aywaa kɨndi. Yaat taatndɨ. 43 Klambɨnjan nao kɨgɨnda mbanimba
naangandi. Mbani tamba vɨli kiyeli vɨlɨlk naangandi. 44 Ka duna sakwat
5,000.

JISAS TAGU NGUMBA VEIGA YALƗNDƗ

45 Jisas ndɨna kwupmba la nɨmba kat nat naangamba Betsaida walɨnja
ngepmat vaalamba ay wandɨ. Yilɨndi maa wan nɨma sakwat nɨmba kat
ngiyambak ay ngwula wandɨ. 46 Ndi kat kwagalalaa nduwi la kavat
God kat ngambuvat yindɨ. 47 Kulun wandɨ ma vaala nɨndɨ sapmba lɨndɨ.
Jisas nɨmbumba kapma lɨndɨ. 48 Mwuk ndina pumba viyalɨndɨ, ngusa
nɨma njɨvwa kwuka kalɨnja vat Jisas vɨndɨ. mbambala nglei vɨtɨtɨndɨ
ndinai la kavat tagu ngumba veiga yindɨ. Ndi kat kwulaka tata yivat
yindɨ. 49 Tagu ngumba veiga yindangat vɨlaa wundumbu waa yelavɨtaa
kɨsalandi. 50 Vɨlaa vaaka yindi. Ke vaaka wun Jisas wun waa wandɨ.
51 Walaa ndina vaalamba kundɨ maa mwuk kiyak wandɨ. Mwuk kiyak
wandɨ maa ngɨga ndandi. 52 Jisas nao kwutna vak kat ndina maawut ana
yelavɨtndi. Wungi vak kat tɨga tagu ngumba yanda vak vɨla ngɨga ndandi.

GENESARETMBA LA YELOGWENGA TA NƗMBA KAT JISAS KWUNATNDƗ

53 Valɨgelaa Genesaret walɨnja ngepma kawilaa mbonjwe tawlaa yaaw
tundi. 54 Vaala kwagalaa valilaa wokendi maa nɨmbumba la nɨmba
Jisasna mɨndama vɨndi. 55 Ngay ngay yilaa njambamba la nɨmba yel-
ogwenga ta nɨmba kat Jisas ta kava kat wutaa ndɨnai la kavat kiyandi.
56 Nɨma ngepma mat ngepma ngepma lapman kava apma Jisas yandɨ
maa wenga kavamba yelogwega ta nɨmba kat kiyalaa taagandi. Jisasna
njɨmbwi waavwi sɨnyɨpmak wagalalaa lɨndi. Sɨnyɨta nɨmba kwo lɨndi.

7

JUDANA NGWAT YETA VAK

1-2 Jerusalemba la yaa nyaangɨt pɨlɨwutɨga nɨmbagwi Ferisio Jisas ta
kava yalaa Jisasna kwupmba la nɨmba taamba ngu njangilapman kwo
kɨnjangat vɨndi. 3 Ferisiagwi nat Juda walɨnja nɨmbo aywaa taamba
ngu njagilapman ana kɨlɨndi. ndina ngwat ta vapmba njangilaa kɨlɨndi.
4 Wengamba klalɨnja kɨgɨnda njangilapman yinjeyan ana kɨlɨndi. Nat
vak nɨma sakwat vat kwunapmak yilɨgandi. Kap njangilɨnja vat, aw
njangilɨnja vat, kapamba viyanja aw njangilɨnja vat, sɨndu kwaa njamba
njangilɨnja vat, mandɨp mandɨp vat yilɨndi. 5 Ferisiagwi nyaangɨt
pɨlɨwutɨga nɨmbo Jisas kat wagalandi. Mɨna kwupmba la nɨmba manda
kat ngwatna vapmba ana yilɨgandi. Manda kat tamba ngu njangilapman
taambamba kɨlɨgandi waa wagalandi. 6 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk
mandɨk ngambuga mandɨt yetɨga nɨmba ngwuk. Aisaia ngwuk kat
mbutndɨ. Woseka ana wandɨ. Wupma God waa nyaangɨt pɨlɨwutndɨ.

Wundi nyangu ndina kwundimba wuna sɨ nɨma
tɨndangat walɨgandi. Ndina maawupmba wun kat ana
yelavɨtɨgandi. 7 Ndinai wun kat nambu sɨlandalaa
maawupmba yelavɨtnja vat kwo vatnat tɨlɨgandɨ.
God waa nyaangɨt kwagalalaa ndinyanguna nyaangɨt
nat nɨmba kat sɨmagaga mbutndi

waa pɨlɨwutndɨ Aisaia. 8 God waa nyaangɨt kwagalalaa ngwat waa
nyaangɨtmba mɨna yetɨlɨgangwuk.

9 God waa nyaangɨk kat kai walɨgangwuk tuwa. Ngivat ngwutna
vapmba yetɨlɨgangwuk. 10 Moses ngivak wandɨ. Nyaek kat nyɨme kat
apma vat ay wandɨ. Nyaek nyɨme kat kavle vat walɨga nyan kiyaa tɨgandɨ
waa wandɨ Moses. 11 Ngwuk kapma vapmba wangwuk. Kɨta nyan ndɨna
nyaek nyɨme kat mbɨk kat kwɨweya nda tamba God kat kwɨwun waa
wandeyan apma vatna waa wangwuk. Wan vak kat “koban” walɨngwa
vatna. 12 Ndɨna nyaek nyɨme kat ana vɨga lɨgiyandɨ waa wangwuk. 13 God
kwiya apma nyaangɨt kwagalaa kavle nyaangɨtmba kwilɨgangwuk nat
nɨmba kat. Nɨma sakwat wungi vat kvale vapmba yetilɨgangwuk wandɨ
Jisas.

MAAWUK KAT KAVLE YIGIYAA VAK

14 Jisas ta nɨmba kat nat njambɨ yagwa wandɨ. Walaa ndi kat
wandɨ. Ngwuk awuk ngwula. Maawupmba yelavɨk ngwula waa
wandɨ. 15 Ndinyangu kɨgiyaa nda ndɨna maawuk kat ana kavle yigiyandɨ.
Maawupmba lɨga wogwegiyaa nda ndinyangu kat kavle yigiyandɨ waa
wandɨ. 16 Waan wuka lɨgiyaa nɨmba awut waa wandɨ. 17 Wan nɨmba kat
kwagalalaa ngay wuleindɨ maa ndɨna kwupmba la nɨmba ndɨnai waa
nyaangɨk kat ndɨ kat wagalandi. 18 Ndi kat wandɨ. ngwutna maawut
yigumba ana sɨka lɨgangwuk? Ndunyan kɨgiyan nda ndɨna maawuk kat
ana kavle yigiyandɨ. Ana vɨlɨgangwuk? waa wandɨ. 19 Kɨgiyan nda ndɨna
maawut ana wuleigiyandɨ. Yaapmba lɨga kwo wogwegiyandɨ. Kɨgɨnda
aywaa apma mɨna waa wandɨ. 20 Maawupmba lɨga wogwegiyaa nda
ndinyangu kat kavle yigiyandɨ. 21 Ndinyanguna maawupmba lɨga wog-
wegiyaa vat kɨngiyan. Kavle maawut yelavɨtnja vak, sɨmblan wangɨlɨnja
taagwa kat yilɨnja vak, sɨkwutnja vak, ndinyangu kat vatnyalɨnja vak,
nat nyana taagwa kat wangɨlɨnja vak, 22 nat nyana nda klavat walɨnja
vak, kavle vat yetɨlɨnja vak, nyɨnangat kwutɨnja vak, yambɨsɨk yilɨnja vak,
kavle maawut yelavɨtnja vak, njɨka walɨnja vak, avla nolin ngwandɨnja

vak, kwusiliga kaselinja vak. 23 Wan kavle vak aywaa maawupmba liga
wogwelindan ndinyangu kat kavle yigiyandi.

SIRIA FINISIANA TAAGWA JISAS KAT LILA MBANGI WIYO WAAVI TAAGANDI

24 Wan nyaangit walaa Jisas laataa Taiagwi Saidano walinja ngepma
vililik ta kavat yindi. Ngay wuleilaa ndinai wuleia vat vivak kat kai waa
tindi. Tamba vindi. 25 Ngay wuleindi maa waagan tavila la tagwa nyana
nyime Jisas yanda vak wutaa yalaa ndina mangandimba ndalili. 26 Wat
taagwa kapma ngepma lagwat. Lila angwa ngepma Siria Finisia. Glik
walinja kwundimba wala taagwat. Lila tagwa nyamba tavila waagangat
savilindangat Jisas kat wali.

27 Jisas li kat wandi. Tat mat nyan kigiyandi. Mat nyana nao waala kat
yitenjeyan ana nglaatndi waa wandi.

28 Wandi, njambwi nyan ngiyambak wamin waa wali. Njamba pu-
lumba waala mat nyan kilaa kwat nao ndalindi, kiligandi waa wali.

29-30 Li kat wandi. Wupma walaa yigiyanyin. nyina taagwa nyan kat
waagan taamba kwagalandi waa wandi. Wandi maa yilaa njambamba
vili.

WAAN TIVIGA KWUNDI KILA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI

31 Taia kwagalalaa Saidon wuleilaa kwagalalaa ngepma tamba vili ta
kava yilaa kwagalalaa Galili walinja sak yindi. 32 Waan tiviga kwundi
kila la nyan Jisas kat kiyandi. Kiyalaa Jisas taamba ndi kat taagandagat
mbutndi. 33 Jisas nima sakwat nimba ta kava kwagalalaa ndi kat kapma
kava kalilaa ndina waan vili apa sit taamba sisolalaa sipmiya salaa ndina
tigatmba sit taamba laagandi. 34 Jisas nyinangwutnat viga yaat njawiaga
wan nyan kat ndina kwudimba “Efata” waa lavwi ke tiviga wandi.
35 Wandi maa ndina waan wuka ndina kwundi apma vat ngambundi.
36 Jisas ndi kat wandi. Nat nimba kat ke mbuka waa wandi. Wupma
walindi maa nat nima sakwat nimba kat mbutindi. 37 Ngiga ndalaa
wandi. Aywaa yigumba kwunatindi. Waan tivla la nimba kat walindi.
Kwundi kilila la nimba kat walindi maa apma vat ngambulindi waa
ngipaliga ndalaa walindi.

8

JISAS NIMA SAKWAT 4,000 NIMBA KAT KIGINDA KWINDI

1 Samat tiga nat njamba nima sakwat nimba yisolaa lindi. Ndina
kiginda ngilindi maa Jisas ndina kwupmba la nimba kat yagwa walaa
ndi kat wandi. 2 Nandinya kuvut wunanala tindi maa ndina kiginda
ngilindi. Ndi kat miwa yiga loigowun waa wandi Jisas. 3 Nao kilapman
tindi ndi kat ngepma ay waweyan nat nimba yiga ava yambimba wundi
kat tiga ndaigandi. Nat nimba sivlamba liga yandi. 4 Ndina kwupmba la
nimba ndi kat wandi. Kwo kavqamba liganin. Kiginda andambas klalaa
kwigiyanin waa wandi. 5 Jisas ndi kat wandi. Naaw anda sakwat tigandi
waa wandi. Wandi, naaw sila vili ligandi wandi.

6 Jisas ndi kat kipmamba ndaali wandi. Nao sila vili klalaa kwutaa
God kat apma vat kwimin waa waga samat samat limbaga mina ndina
kwupmba la nimba kat kwinjangat kwindi. Kwindi maa awat nat nimba
kat kwindi. 7 Nat kami kuvut tindi. Jisas God kat wungi vat sigit walaa
agwi wandi. 8 Ndi aywaa kindi. Ndi alipsiga wan nao kiginda kindi.

Klambinjan nao kiginda mbani silavili naangandi, mbani taatndi. Ka nimba 4,000. 9 Jisasna kwupmba la nimba klambinjan nao naangalindi maa Jisas nima sakwat nimba kat ngepma ay ngwula waa wandi. 10 Jisas ndina kwupmba la nimbanala vaala kundi maa Dalmanuta walinja kavat yindi.

FERISI SIMOGWILINDA NDA KAT VIVAT WANDI

11 Ferisi yalaa Jisas kat kwundimba waliavat tindi. Ndi kat wandi. Kwutima njivwa simogwi lima vak kat vilaa min Godna nyan min waa yelavikiyanin. 12 Jisasna mbangi ndi kat kilipangi yilaa wandi. Mbambala liga nimba ndi simogwi nda mina vivat waligandi. Ngwuk kak wowun. Simogwi nda ngwuk kat ana simogwigiyowun waa wandi. 13 Ndi kat kwagalalaa nat njambi vallamba kulaa nat naanga valigendi.

JISAS FERISIAGWI HEROTNA KAVLE VAK KAT NDINA KWUPMBA LA NIMBA KAT MBUTNDI

14 Nao klavak kwagalalaa yindi. Vaalamba liga bret-nao kita lindi. 15 Jisas wandi. Ferisiagwi Herotna yis walinja mbiyak vla bret-naomba taakalinja nda kat yigumba vimba ngwuk waa wandi. 16 Ndinai ngambula vak kat wutaa avla ndi wagalandi. Nina bret-nao ngilindi maa nin kat kan nyaangit anagandi waa waa avla wagalandi. 17 Jisas ndinai waa nyaangit wutaa wandi. Manda kat nao lapman tingwangat ngambuligangwuk. 18 Mini ana viligangwuk? Waan ana wutigangwuk? Ngwula maawut tivindi? Nao kat ana wowun. Ndina kavle vak yetinja vak kat wukwangat wowun. 19 Tat nao tambanat limba mina kwiwun klambinjan nao anda sakwat mbani naangangwuk waa wandi. Wandi, wandi. Tamba vili kiyeli vililik naanganin waa wandi. 20 Ndunyan 4,000 ndi kat nao sila vili kwiwun klambinjan nao anda sakwat mbani naangangwuk waa wandi. Wandi, wandi. Sila vili naanganin waa wandi. 21 Ndi kat wandi. Wupma ngwula maawut ygumba ana sika ligangwuk? Manda kat nao ngilindi maa nimamba yelavitigangwuk waa wandi.

BETSAIDA WALINJA NGEPMAMBA JISAS MINI KIYAA NYAN KAT KWUNATNDI

22 Betsaida wuleindi maa mini kiyaa nyan kat Jisas taamba taagavak kak ndi kat kiyandi. 23 Jisas mini kiyaa nyan kat taambamba kwutaa waambu ngepma kalindi. Ndina minimba kwundi ngu laagalaa taamba laagalaa wandi. Viligamin? waa wandi. 24 Wandi maa wan nyan viga wandi. Ndinyangu kat viligowun. Mi vla lindi, viligowun waa wandi. 25 Wandi, Jisas nat njambi taamba minimba taagandi maa mini kwitaa yigumba vindi. 26 Jisas ndi kat wandi. Ngepma wuleilapman ngay ay wandi.

PITA JISAS KAT MIN KRAIST MIN WAA WANDI

27 Jisas ndina kwupmba la nimbanala Sisaria Filipai walinja kavana ngepma ngepmat yindi. Nindi ava yambimba Jisas ndina kwupmba la nimba kat wagalandi. Wunai luwangat angamak waligandi waa wagalandi. 28 Ndi kat wandi. Nat nimba min kan ngu yagula Jon min waligandi. Nat nimba min kan Ilaija min waligandi. Nat nimba min God waa nyaangit mbuta kita nyan min waligandi waa wandi. 29 Jisas ndi kat wagalandi. Ngwuk wunai luwangat angamak waligangwuk waa wagalandi. Wagalandi, Pita wandi. Min Kraist min waa wandi. 30 Pita

wandɨ maa Jisas ndi kat wandɨ. Wungi vak vak kat nat nɨmba kat ke waga waa wandɨ.

NGƗNI KIYAIGOWUN WAA JISAS WANDƗ

31 Jisas wandɨ. Judana ngwatnagwi God kat walɨga njambwi nɨmbo nyaangɨt pɨlɨwutɨga nɨmbo wun kat kai waigandi. nɨma nɨma vat wun kat yigiyandi. Wun Godna vat smogwi lɨga nyan wun kat vatnyagiyandi. Kiyalaa nandinya kuvut tɨga laakiyowun waa wandɨ. 32 Ndi kat wan nyaangɨt kapmba mbutndɨ. Ana pagwundɨ. Mbutndɨ maa Pita Jisas kat kwutaa kalilaa Jisas waa nyaangɨt kat kai walaa vɨtɨk walaa wandɨ. 33 Pita wandɨ maa Jisas lɨmbalagulaa ndɨna kwupmba la nɨmba kat vɨlaa Pita kat vɨtɨk walaa wandɨ. Seten wun kat kwagala waa wandɨ. Mɨn Godna maawupmba ana yelavɨtɨgamɨn. Mɨn ndinyanguna maawupmba yelavɨtɨgamɨn.

34 Nɨma sakwat nɨmbagwi ndɨna kwupmba la nɨmba kat yagwa walaa ndi kat wandɨ. Kɨta nyan wuna kwupmba yavat wandeyan ndɨna maawuk kat kai waigandɨ. Ndɨna mbangɨ kat kai walaa diwai kros kwutaa nyaambupmba walalaa kaliweya vla ndɨno kwutuwa njɨvwa kwukiyandɨ. Wuna kwupmba yavat wa nɨmba kwutɨwa njɨvwa ndino kwukiyandi. 35 Kɨta nyan ndɨna mbangɨ mɨna yelavɨka kwunatndeyan kavle yigiyandɨ. Kɨta nyan ndɨna mbangɨ mɨna yelavɨtapman wuna njɨvwa kwuka wan apma nyaangɨt mbutndeyan wan nyan apma vat tɨgiyandɨ. 36 Kɨta nyan kɨpmana kwanda kwanda nda aywaa klalaa kavle vat yiga yetɨndeya vak klandeyan apma vatna? Kai. Apma vat ana ndɨ waa wandɨ. 37 Apma vak yetɨndeya vak kak wenga anda sakwat kwilaa klaigandɨ. Wenga kai. 38 Mbambala lɨga nɨmba kavle vat yetɨlɨgandi. God kat kai walɨgandi. Kɨta nyan wunai waa apma nyaangɨt wan kavle nɨmba kat mbupmak kat ndɨna mbangɨ wup yindeyan ngɨni ndɨ kat wuna mbangɨ wup yigiyandɨ. Wuna nyaek wandɨ mala enselonala yaigowun. Apma vat tɨga yaigowun. Yaweya njɨmblamba wun kat wup yila nɨmba kat ndi kat wup yigiyowun.

9

1 Jisas ndi kat wandɨ. Wumba lɨga nat nɨmba God kwondumba vɨga lɨgiyaa vak vɨgiyangwuk. Ana tat kiyaigangwuk. Vɨlaa tɨga lɨga kiyaigangwuk waa wandɨ.

JISASNA MBANGƗ MANDƗP MBANGƗ LƗNDƗ

2 Nandinya sɨla kɨta yindɨ maa Jisas Pita Jems Jon kat nduwiat kalindɨ. Nduwimba kapma lɨndi maa ndɨ kat vɨlɨndi maa Jisasna mbangɨ mandɨk vak tɨndɨ. 3 Ndɨna waavwi nya vla sɨlɨndɨ. Njanginjeya waavwi sawun mɨna lɨgandɨ. Jisasna waavwi sawun ava vla lɨndɨ. 4 Tɨga lɨga Ilaijagwi moseso Jisas kat ngambulɨmbɨk mala vɨndi. 5 Vɨndi maa Pita Jisas kat wandɨ. Sɨmagaga lɨga nyan, tɨnan apma vatna. yisombale kuvuk kwutneyan kwowa? Mɨn kat kɨta Moses kat kɨta Ilaija kat kɨta kwukiyanɨn waa wandɨ. 6 Nɨma vaatɨnjangat angamak waigowun waa yelavɨtaa kwo wandɨ. 7 Mbaw ndi kat yaa pagwundɨ. God mbaw nɨndɨmba lɨga ndi kat wandɨ. Ndɨ wuna nyana. Ndɨ kat solat sɨga lɨgowun. Ndɨ kat awut waa wandɨ God. 8 Wandɨ maa nat nyan tapman Jisas kapma lɨndangat kwaka vɨlɨndi.

9 Nduwimba lɨga ndailɨndi maa Jisas ndi kat walɨndɨ. Vɨngwa vak kat nat nyan kat wata ke mbuka. Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan

wun. Kiyalaa laakwun maa mbambala vɨngwa vak kat mbukiyangwuk
waa wandɨ. 10 Wupma ana mbutndi. Avla ngambundi. Kiyalaa laakiy-
owun wanda nyaangɨk kat avla wagalaga ngambulɨndi. 11 Jisas kat wa-
galaga wandi. Nyaangɨt pɨlɨwutɨga nɨmba Ilaija tat yaigandɨ ngɨni Kraist
yaigandɨ waa walɨgandi waa wandi. Manda kat wupma walɨgandi waa
wandi. 12 Ndi kat wandɨ. Kwowa Ilaija yambɨ kwunapmak tata yandɨ.
Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun kat kavle vat yetɨnjeya vak kat
wun kat kai wanjeya vak kat tamba manda kat pɨlɨwutndi waa wandɨ.
13 Ngwuk kak wowun. Ilaija tamba yandɨ maa ndina maawupmba la
vapmba ndɨ kat yindi. Ndinai ya vak kat tamba pɨlɨwutndi.

KAVLE WAAGAN TAVILA LA MAT NYAN KAT JISAS KWUNATNDI

14 Jisasna kwupmba la nat nɨmba ta kavat aynat nɨmba yindi maa
nɨma sakwat nɨmba Jisasna kwupmba la nat nɨmba la kavamba lɨndi.
Moses kwiya lo sɨmogwi lɨga nɨmba Jisasna kwupmba la nat nɨmba kat
kwundimba waliyavat tɨndi. 15 Wan nɨmba sakwat nɨmba Jisas kat vɨlaa
nolin ngwandɨga ndɨnai lɨga kava ndɨ kat ngambuvat yindi. 16 Jisas ndɨna
mbaapmamba la nɨmba kat wandɨ. Manda vatna ngambulɨngwa waa
wandɨ. 17 Kɨta nyan wandɨ. Sɨmagaga lɨga nyan, wuna nondayan mɨn
kat kiyawun. Tɨgat kulumata waagan ndɨ kat tavilɨndɨ. 18 Waagan ndɨ
kat tavilɨndɨ maa kɨpmamba ndalaa man taamba satega kwundi ngu
ngaanga ngu ndalaa nɨmbi ngliaka lɨndɨ waa wandɨ. Mɨna kwupmba la
nɨmba kat wowun. Savɨlɨ wowun. Ana alɨpsɨga savɨlɨndi waa wandɨ. Jisas
wandɨ. Ngwuk ngwula mbangɨ wiyo waavi laagalapman nɨmba ngwuk.
Wungi kat tɨga ana savɨlɨngwuk.

19 Anda sakwat nandinya tɨga ngwuk kat sɨmagaga mbutiwun mala
ngwula mbangɨ wiyo waavi taagagiyandɨ. Angambala nandinya wun
tɨga ngwula mbangɨ kɨlɨpangɨ yinda vak kat mbukiyowun. Wan nyan kat
kwutaa wun kat agiya wandɨ. 20 Ndɨ kat mat nyan kiyandi maa waagan
Jisas kat vɨlaa mat nyan kat kwutndɨ maa kɨpmamba ndandɨ. Kɨpmamba
ndalaa paaka lɨga kwundi ngu ngaanga ngu ndalɨndɨ.

21 Jisas mat nyana nyaek kat wagalandɨ. nandinya anda sakwat ngi
vat yilɨndɨ waa wagalandɨ. Wagalandɨ, wandɨ. Mat nyan tɨndɨ ngi vak
mɨna yilɨndɨ waa wandɨ nyaek. 22 Waagan nɨma sakwat njamba ndɨ
kat kwutaa yamba yaagilɨndɨ. Nɨma sakwat njamba ndɨ kat kwutaa
ngumba yaagilɨndɨ. Vatnyavak yaagilɨndɨ. An kat miwa ay. Alɨpsɨga
kwunapmak tɨmeyan ndɨ kat kwunak. 23 Jisas ndɨ kat wandɨ. Manda
kat alɨpsɨga kwunapmeyan waa wamɨn. Mbangɨ wiyo waavi taakalɨga
nyan nɨma njɨvwa kwutapman nda? waa waigandɨ waa wandɨ Jisas.
24 Nyaek yawiga waga Jisas kat wandɨ. Mɨn kat wuna mbangɨ wiyo
waavi samat samat taagalɨngandɨ. Wuna mbangɨ kɨlɨpangɨ yilɨnda vak
kat kwunak waa wandɨ. 25 Nɨma sakwat nɨmba yisolaa lɨnjangat Jisas
vɨlaa waagan kat wandɨ. Mɨn tɨgat kulumaka waan tɨvɨla lɨga waagan
mɨn ndɨ kat kwagala. Nat njamba ke taviga waa nɨma kwundimba wandɨ.
26 Waagan kɨselaa ndɨ kat kwutndɨ maa man taamba satnedɨ maa ndɨ kat
kwagalandɨ vɨlaa tamba kiyandɨ waa wandi. 27 Jisas ndɨ kat taambamba
kwutaa katsondɨ maa laatndɨ.

28 Jisas ngay wuleindɨ maa ndɨna kwupmba la nɨmba ndɨ kat kpma
kavamba wagalandi. Manda kat tamba ndɨ kat savɨlɨlapman yinɨn waa
wagalandi. 29 Jisas ndi kat wandɨ. God kat wakalalapman yilɨngweyan
wungi vak waagan kat ana savɨlɨgiyangwuk waa wandɨ.

NGƗNI KIYAIGOWUN WAA NAT NJAMBƗ JISAS WANDƗ

30 Wan kava kwagalalaa Galili walinja kavamba liga kwagalalaa yinda
vak kat nat nimba vivak kat kai wandi. Ndina mbaapmamba la nimba
kat kapma liga ndi kat simogwivat wandi. 31 Ndina kwupmba la nimba
kat simagaga wandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun kat ngini
nima sakwat nimba kwutaa vatnyagiyandi. Vatnyandi maa nandinya
kuvut tiga laakiyowun waa wandi. 32 Ndinai waa nyaangik kat Jisas kat
wagalvak kat ndina tipmwi wup yindi.

ANDA NYAN NJAMBWI NYANAT TƗGIYAA

33 Kapaneam wuleilaa ngay wuleindi maa Jisas ndi kat wagalandi. Ava
yambimba manda vatna ngambulingwa waa wandi. 34 Ngini anda nyana
nina nima nyanat tiga nat nimba kat viga ligiyaa waa ngambulaa ndina
nyaangit kat ndina mbangi wup yiga na awat wandi. 35 Jisas ndaaliga
tamba vili kiyeli vililik nimba kat yagwa walaa ndi kat wandi. God waa
apma nyaangitmba wandi. Kita nyan nindi vaalamba ndaaliga nyan
tiga vla lindeyan God ndi kat yelavikiyandi. Ndi njambwi nyan ana ndi
waa yelavikiyandi. Kita nyan avla ndina si kwusoga walapman yiga nat
nimbana njivwa kwutndyeyan God ndi kat yelavikiyandi. Wan nyan
njambwi nyana waa yelavikiyandi waa wandi Jisas. 36 Mat nyan kwutaa
ndina nindimba valagalaa taambamba kwutaa katsolaa wandi. 37 Kita
nyan wungi vat mat nyan kat wuna si waga kwunatndeyan ndina njivwa
wuna lak yaigandi. Kapma wuna lak ana yaigandi. Wun kat ay waa nyan
kat yaigandi waa wandi Jisas.

NƗN KAT KAI WALAPMAN NƗMBA NƗNA MBAAPMAMBA LƗ VLA LƗGANDI

38 Jon Jisas kat wandi. Simaga liga nyan, kita nyan mina si waga
waagan savilindi. Savilinda vak kat vilaa ndi kat kai wanin. Nina
mbaapma ana yetiligamin walaa kai wanin. 39 Jisas wandi. Kai ke
waga. Kita nyan wuna si waga nima njivwa kwutndeyan ngini wun kat
kavle nyaangit ana mbukiyandi waa wandi. 40 Min kat kai walapman
nimba nina mbaapmamba li vla ligandi. 41 Ngwuk kat wowun. Kraistna
mbaapmamba lingwangat ngwuk kat kilinja ngu kwinjeyan awat apma
vat wunamba klaigandi.

MAAWUT KAVLE VAT YA VAT

42 Kingi vat mat nyana wun kat yelavitnda vak kat nat nyan kai
wandi maa wun kat kwagalalaa yindeyan wan ana nglaatndi. Wan
kai waa nyan kat kambak yaawumba ndina kwapmba tulaa ngumba
yiga yaaginjeyan apma vatna. 43-44 Kita nyana taambamba kwutaa
kavle njivwa ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatndeyan
taamba kalika tigandi. Taamba lapman apma kavat yindeyan wovuna.
Apma tamba liga kavle kava ya vitiga kavat yindeyan kavle vatna.
45-46 Kita nyan kavle kavat mamba yilaa wan kavamba kavle njivwa
kwutnda njivwa ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatndeyan
man kalikiyandi. Sambin tiga apma kavat yindeyan apma vatna. Man
apma vat tindi kavle kava ya vitiga kavat yindeyan kavle vatna. 47 Kita
nyan minimba vinda kavle vat ndina maawupmba liga apma vak kat
kwulatndeyan min pinguka yaagigiyandi. Mini lapman kita naanga
minimba viga apma kavat yindeyan apma vatna. Mini vili apa apma
vat timbik kavle kava ya vitiga kavat yindeyan ana nglaatndi. 48 Wan

kavamba ya vitiga vak ana ngiligiyandi. Wan kavamba ngak kawiya sim kilinda vak ana ngiligiyandi.

49-50 Njangu veivat yiga ndamba sol taakandi, sol kwunakiyandi. Ngini sol taagalinja vak vla God ngwuk kat yamba kwunakiyandi. Sol apma nda. Solna nyingi yiliga vat ngilindi maa ngini mandamba kwunakiyangwuk. Ngwuta lak yigumba ali ngwula. Sol taagalinja wimbu vla apma vat tigiyangwuk. Ngwuk yigumba kitamba ligiyangwuk. Yakwa nimba liga vak vla ali ngwula.

10

NDU TAAGWA KWAGALANJA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTNDI

1 Wan kava kwagalalaa Judia yindi. Jodana nat naangat valigendi. Nima sakwat nimba ndi kat yaa yisolaa lindi. Yisolaa lindi maa ndinai waa vapmba simagaga mbutindi.

2 Nat Ferisi ndi kat mandip mandip vat wagalavat yandi. Kita nyan ndina taagwa kwagalandeyan kwowa? Waa wagalandi. 3 Jisas ndi kat wandi. Moses angamak ngwuk kat wandi waa wandi. 4 Wandi, wandi. Moses wandi. Kita nyan ndina taagwa kat kwagalavat wandeyan lavunga piliwutaa kwagalagiyandi waa wandi Moses waa wandi. 5 Jisas ndi kat wandi. Ngwulai kai waliga vak kat tiga wupma Moses wan nyaangit piliwutndi waa wandi. 6 Tamba God aywaa kwutndi. Ndu taagwa kwutndi. 7 Wungi kat tiga kita nyan ndina nyaek nyimena ngay kwagalalaa taagwa klaigandi. 8 Nduwo tagwo kita vatna ligiyambik. Ngini kapma vak ana ligiyambik. 9 God kita vak timbeya vak kat kwutndi maa taagwa kwagalalaa mandip mandip kavat ay waa ke waga waa wandi.

10 Ngay wuleindi maa Jisasna kwupmba la nimba ndi kat ndinai waa nyaangik kat nat njambi wagalandi. 11 Ndi kat wandi. Kita nyan ndina taagwa kwagalalaa ngini nat taagwa klandeyan sikwuka wandgiligandi. Wangilindangat kwagalanda taagwa kat kavle vat yiligandi waa wandi. 12 Kita lagwa lila lan kat kwagalalaa ngini nat lan klaleyan sikwuka wangiligali. Wangililangat kwagalalaa lan kat kavle vat yiligali waa wandi.

JISAS MAT NYANGU KAT APMA NYAANGIT WANDI

13 Mat nyangu kat Jisas taamba taagandangat ndi kat kiyandi. Kiyandi maa Jisasna kwupmba la nimba kat nima kwundimba walendi. 14 Jisas walenja vak vilaa ndi kat nima vak walega wandi. Mat nyangu wun kat yaandi. Ndi kat kai waa ke waga. God viga liga vapmba ndi kat viga ligandi waa wandi. 15 Ngwuk kat wowun. Kita nyan mat nyan kwo klanja vak vla God kwigiyaa vat klandeyan God tiga kavat wuleigiyandi. Mat nyan klanja vak vla klavak kat kai wandeyan ana klaigandi. 16 Jisas mat nyan kat kwutaa ndaawamba laagalaa taamba laagalaa ndi kat apma nyaangit wandi.

NIMA SAKWAT NDO LIGA KWANDI NYAN

17 Wan kava kwagalavat yilindi maa kita nyan ndi kat yalaa kwalimamba vaselaa ndi kat wagalandi. Apma simaga liga nyan, ngililapman apma vat yetiweya vak klavak kak angamak kwuikiyowun waa wagalandi. 18 Jisas ndi kat wandi. Manda kat wun kat apma nyan waa wamin. Apma nyan ana ligandi. God mina apma nyana waa wandi. 19 God tamba waa nyaangit tamba wupmin waa wandi Jisas. Ndinyangu kat

ke vatnyaga, nat nyana taagwa kat ke wangiliga, ke sikwuka, woseka
ke waga, woseka waga ke klaga, nyaek nyime kat yigumba kwunaka
yeti. Aywaa wupmin waa wandi Jisas. 20 Jisas wandi maa kwandi nyan
wandi. Simaga liga nyan, mat nyan tiga wupma wama nyaangitmba
wuka yetiliwun waa wandi. 21 Jisas ndi kat viga miwa yiga wandi. Kita
vak kwagalamin. Mina kwanda kwanda nda yiga wenga klalaa kwo liga
nimbagat agwi. kwimeyan nyinangwupmba liga mina kwanda kwanda
nda nima sakwat tigiyandi. Kwilaa wuna kwupmba yagwa waa wandi.
22 Jisas waa nyaangit wutaa ndina kwanda kwanda nda nima sakwat
tindangat nambu njinjwenga nolin ngwandilapman yindi.
23 Jisas limbalaguga ndina kwupmba la nimba kat vilaa wandi. Nima
sakwat kwanda kwanda ndo liga nimba God viga liga kavat wuleivat
nima njivwa waa wandi. 24 Ndina kwupmba la nimba wutaa ngipaliga
ndandi. Jisas ndi kat nat njambi wandi. Ngwuk wuna nyangu ngwuk,
God viga liga kavat wuleivat nima njivwa waa wandi. 25 Kamel kumbwi
mbawna yambi wleivat yindeyan nima njivwa. Nima sakwat kwanda
kwanda ndo liga nyan God viga liga kavat wuleivat yindeyan nima
nglei njivwa waa wandi Jisas. 26 Wutaa nima vat ngipaliga ndalaa
wandi. Kandana God viga liga kavat wuleigiyaa. God anda nyan
kat apma vak kwunakiyandi waa wandi. 27 Jisas ndi kat vilaa wandi.
Ndinyangu nat nimba kat kwutaa God viga liga kavat ana kaligiyandi.
Wan Godna njivwa. Ndi alipsiga kaligiyandi. Ndi nima nglei njivwa
alipsiga kwukiyandi.
28 Pita Jisas kat wandi. Nima nda kat kai waga kwagalalaa mina
kwupmba yanin waa wandi. 29-30 Jisas wandi. Ngwuk kak wowun.
Woseka ana wowun. Kita nyan wunagwi wunai waa apma nyaagik
kat tiga ndina ngay, nyamwun, nyange, nyaek, nyime, nyan, ngepma,
kwagalandeyan mandik ngay, nyamwun, nyange, nyaek, nyime, nyan,
ngepma, ndumi tambanat mbambala kaligandi. Ndi kat nima vat yin-
jeya vat apma kalaigandi. Yaiga nandinyamba ngililapman apma vat
yetindeya vak klaigandi waa wandi. 31 Wan kipmana yetila nat nima
sakwat ndo liga nimba God viga liga yetila nat kwo la nimba God viga
liga kavat wuleilaa njambwi nimbat tigiyandi.

KUVUK WAN NJAMBA KIYAIGOWUN WAA WANDI JISAS

32 Jerusalem yilinja ava yambimba liga Jisas tata yindi. Ndina
kwupmba la nimba ndinai waa nyaagit kat ngipaliga yalindi. Nat
nima sakwat kwupmba yalaa nimba ndinai waa nyaangit kat vaatindi.
Wan tamba vili kiyeli vililik kat yagwa walaa wun kat yinjeya vak
kat ngwuk kat mbutu wandi. 33 Awut. Nin Jerusalem wokeliganin.
God kat waliga njambwi nyanguagwi nyaangit piliwutiga nimbo wun
ndinyanguna nyan wun kat kwutaa kiyandi walaa Juda ana ndi nat
nimba kat kaligiyandi waa wandi. 34 Wun kat kwusiliga kasega sipmiya
saga yaawmba viyalitaa vatnyagiyandi. Vatnyandi maa nandinya kuvut
tiga laakiyowun waa wandi.

JEMSAGWI JONO JISAS KAT WAGALAMBA NYAANGIT

35 Sebidina nyan Jemsagwi Jono Jisas kat yalaa wambit. Simaga liga
nyan nin kat kita njivwa kwupmangat walieyan kwukiyamin? E? Kai?
waa wambit. 36 Jisas mbik kat wandi. Angamak kwukwangat wambit
waa wandi.

37 Wandɨ maa wambɨt. Ndinyangu kat vɨga lɨvat ndalɨmeyan ana
nat nyan yaagindan naangamba nat nyan ambugendan naangamba
ndalɨvat waga waa wambɨt.
38 Jisas mbɨk kat wandɨ. Wagalamba vak kat mbɨtna maawut ana
yelavɨtɨgambɨk. Wun kat nɨma vat yinjeyan wuna lak kwaigambɨk? Wun
kat yinjeya nɨma vak mbɨk kat ygiyand? waa wandɨ.
39 Wandɨ, wambɨk. Awa kwowa wambɨt. Wambɨk, Jisas mbɨk kat
wandɨ. Wun kat nɨma vat yinjeyan wuna lak kwaigambɨt. Wun kat
yinjeya nɨma vapmba mbɨk kat yigiyandi waa wandɨ. 40 Yaagindan
naangamba ambugendan naangamba ndalɨmbangat mbɨk kat
kwondu ana kwigiyowun. Wuna nda ana ndɨ. God wungi nyan kat
vɨsɨmogwigiyandɨ.
41 Nat tamba vɨli nɨmba mbɨtna nyaangɨt wutaa Jemsagwi Jon kat
walendi. 42 Jisas ndi kat yagwa walaa wandɨ. Wan kɨpmamba la njambwi
nɨmba nat nɨmba kat mandɨp mandɨp vapmba vɨga lɨgandi. Nɨma kwon-
duo lɨga vɨga lɨgandi. Wupma vɨlɨgangwuk. 43 Ngwuk wungivat wata
kwutɨngweya. Kɨta nyan nɨma nyan tɨvat wandeyan ndɨna sɨ viyesan-
dalaa nat nɨmbana njɨvwa kwukiyandɨ. 44 Kɨta nyan njambwi nyana lɨvat
wandeyan aywaa nat nɨmbana njɨvwa kwutɨga nyana tɨgiyandɨ. 45 Wun
Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wuna njɨvwa nat nɨmba kwutnjangat ana
yawun. Ndi kat tɨga njɨvwa kwupmak yawun. Kwo luwa vat kwagalalaa
kiyalaa nat nɨmba kat tɨga wenga kwivat yawun.

Mɨni kiyaa nyan Batimias ndɨ kat Jisas kwundatndɨ

46 Jeriko walɨnja ngepma wuleilaa kwagalagɨvaa yindi. Ndɨna
kwupmba la nɨmbagwi nat nɨma sakwat nɨmbo apma yindi. Yindi
maa mɨni kiyaa nyan Timiasna nyan Batimias wagalaga walelɨga nyan
waambu ava yambɨmba lɨndɨ. 47 Nasaretna nyan Jjsas yanda yak kat
wutaa walega wandɨ. Jisas Devitna nyan wun kat miwa ay waa walega
wandɨ. 48 Nɨma sakwat nɨmba ndi kat kai waa kiya awa waa wandi.
Ndina kwundi wutapman wata nɨma kwundimba walelɨndɨ. Devitna
nyan wun kat miwa ay mɨla walelɨndɨ. 49 Walelɨndɨ mala Jisas wuka yiga
tolalɨga wandɨ. Ndɨ kat yagwa awa wandɨ. Wandɨ, mɨni kiyaa nyan kat
ndɨ kat ke yelavɨka mɨn kat yagwa walɨgandɨ waa wandi. Laataa yagwa
wandi. 50 Ndɨnai kambuga la waavwi lapmega kwagalalaa laataa Jisas
kat yandɨ. 51 Jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨn kat angamak yiwangat wamɨn
waa wandɨ. Mɨni kiyaa nyan ndɨ kat wandɨ. Njambwi nyan, wuna mɨni
kwunapmak kak wowun. 52 Jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨn ay wandɨ. Mɨna
maawupmba yelavɨpma vat, mɨna mbangɨ wiyo waavi taagalɨga vak
mɨna mɨni tamba kwunatndɨ waa wandɨ. Wandɨ, apma mɨni vɨlaa Jisasna
kwupmba yindɨ.

11

Jisas njambwi nyanat tɨvla lɨga Jerusalemat wuleindɨ.

1 Jerusalem ngwaymba lɨga Betfasi Betani walɨnja ngepma vɨlɨlɨkmba
lɨndi. Oliv walɨnja mi ta duwi lɨndi maa Jisas ndɨna kwupmba la vɨlɨlɨk
palɨ kat tata ay waa wandɨ. 2 Nat naangamba lɨga ngepma yiga valɨge
mbɨla. Ngepma wuleilaa nyan donki yaawmba tulaa lɨndɨ, vɨgiyambɨt.
Ndalɨlapman yilɨnja donki.

Ndɨ kat yaaw sɨvugilaa agiya. 3 Kɨta nyan kat mandana yilɨmba
wandeyan awamba mbɨt. Nɨma nyan klavat wandɨ waa awamba mbɨt.
Ngɨni awat kwigiyandɨ waa awamba mbɨt waa wandɨ Jisas. 4 Wupma
yɨmbɨt. Waambu ava yambɨmba lɨga ndaamangemba tunja donki kat
vɨlaa sɨvugimbɨt. 5 Sɨvugimbɨt maa wumba la nɨmba mbɨk kat wandi.
Mandana donki kat sɨvugilɨgambɨt waa wandi. 6 Jisas klavat wandɨ
waa wambɨt maa kwowa kali wandi. 7 Jisas kat donki kiyambɨt maa
ndina waavwi donkina mbunimba taagandi, Jisas ndalɨndɨ. 8 Nɨma
sakwat nɨmba ndɨna alagumba la waavwi ava yambɨmba taagandi. Nat
nɨmba kwapɨmba kalɨtnja ngaangawi la mi sandɨ taagandi. 9 Tata yilɨga
nɨmbagwi kwupmba yilɨga nɨmbo kɨselaga wandi. Wovun nglei yamɨn.
God yaiya vatna wugɨn yaa nyan mɨn kat nɨma tɨmangat wanɨn waa
kɨselandi. 10 Nɨna ngwat Devit vɨga la apma vak yaiqandɨ. Apma nglei
vatna waa kɨselandi. 11 Jerusalem wuleilaa Godna ngay wuleindɨ. Ta nda
vɨlaa ngan ndaivat yindɨ maa ndɨna tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmbonala
Betaniat yindi.

Fik walɨnja mi kat Jisas kavle nyaangɨt wandɨ

12 Nat nandinya Betanɨmba lɨga yandi maa Jisas kat wundɨ yilɨndɨ.
13 Sɨvlamba lɨga fik walɨnja ngaanga la mi vɨndɨ. Vɨlaa sɨgɨpmak yindɨ.
Yalaa ngaanga mɨna vɨndɨ. Sɨt kwala njɨmbla ana ndɨ. 14 Mi kat wandɨ.
Nat njambɨ ngɨnɨ kɨta nyan mɨna sɨk ana kɨgiyandɨ waa wanda vak ndɨna
kwupmba la nɨmba wutndi.

Jisas Godna ngay kat kwunatndɨ

15 Jerusalem wuleindi maa Jisas Godna ngay wuleilaa wenga klala la
nɨmba kat savɨlɨndɨ. Nat nɨmba lavunga klalaa sanya kwila nɨmba. Ndina
njamba kwuselɨtndɨ. Namiyo wenga kwila nɨmbana tɨgɨt kwuselɨtndɨ.
16 Godna ngaymba lɨga kɨta nda kwutaa kiyalɨnjangat Jisas kai wandɨ.
17 Ndi kat sɨmagaga mbuka wandɨ. Tamba God waa nyaangɨt Pɨlɨwutndi.
God wandɨ. Wuna ngay ngepma ngepmana nɨmba God kat ngambun-
jeya ngaya tɨgiyandɨ waa wandɨ God waa tamba pɨlɨwutndi. Sɨkwutɨga
nɨmbana ngay vla lɨndangat yingwuk waa wandɨ Jisas. 18 Wan nɨma
sakwat nɨmba Jisas waa nyaangɨt wutaa ngɨpaliga ndandi. Wungi kat
tɨga God kat kwunatɨga njambwi nɨmbagwi nyaangɨt pɨlɨwutɨga nɨmbo
Jisas kat vaaka ndɨ kat vatnyavat yelavɨtndi. 19 Ngan ndandɨ maa Jisas
ndɨna kwupmba la nɨmbanala wan ngepma kwagalandi.

Fik walɨnja mi nat njambɨ vɨndi

20 Ngambi fik walɨnja mi tamba lɨga wundangat vɨgɨvaa yindi. Sandɨ,
nɨndɨ, njingwut aywaa lɨga wundɨ. 21 Pita wumbayambɨ yelavɨtaa wandɨ.
Njambwi nyan kavle yigaandɨ wamɨn fik walɨnja mi tamba lɨga wundɨ
waa wandɨ. 22 Jisas ndi kat wandɨ. God kat ngwula mbangɨ wiyo waavi
taaga waa wandɨ. 23 Ngwuk kat wowun. Kɨta nyan ndɨna mbangɨ God kat
wiyo waavi taagandeyan wan nduwi kat nguat wokendangat wandeyan
yigiyandɨ. Ngwula mbangɨ kɨlɨpangɨ yilapman yindeyan wangweya vat
tɨgiyandɨ. 24 Wungigat tɨga ngwuk kat wowun. God kat wagalangweyan
klangwangat ngwula mbangɨ wɨyo waavi taakandeyan klaigangwuk
waa wandɨ.
25 God kat waga lɨngweyan nat nyan kat waleya vak kat kai waa
ngwaat vla sɨga kwunak. Ngwaat vla sɨga kwunakngweyan ngwula
nyɨnangwupmba lɨga nyaek ngwuk kak ngwaak vla sɨga kwunakiyandɨ.

26 Nat nyan mɨn kat kavle vat yinda vak kat ngwaat vla sɨga kwunatap-
man yingweyan ngwula nyɨnangwupmba lɨga nyaek ngwuk kat ngwaat
vla sɨga ana kwunakiyandɨ.

Jisasna kwondu kat wagalandi

27 Nat njambɨ Jerusalem wuleilaa Godna ngay wuleilaa veiga ngaga
yalɨndɨ maa God kat kwunatɨga njambwi nɨmbagwi nyaangɨt pɨlɨwutɨga
nɨmbo Judana ngwatna Jisas kat yalaa walɨndi. 28 Mɨhai kwutɨga njɨvwa
anda kwondumba kwutɨgamɨn. Kwupmangat kwondu kandana kwiya
waa wagalandi. 29 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kak kɨta nda wa-
galagiyowun. Awat wangweyan wunai kwutɨga kwondu kat ngwuk kak
waigowun waa wandɨ Jisas. 30 Jon ndinyangu kat yagunda kwondu
ndinyangunamba klandɨ? E? Godnamba klandɨ? Wun kat awa wandɨ.
31 Avla ngambundɨ. Godnamba klandɨ waa waneyan nɨn kat wa-
galagiyahdɨ. Manda kat ndɨna maawut klalapman yingwuk waa
waigandɨ waa ngambundi. 32 Ndinyangunamba klandɨ waa waneyan
wan nɨma sakwat nɨmba nɨn kat kai waigandi. Wan nɨma sakwat nɨmba
wupma yelavɨtndi. Jon God waa nyaangɨt ngambundɨ waa yelavɨtndi.
33 Wupma Jisas kat wandi. Nɨn ana yelavɨk lɨganɨn waa wandi. Wandi,
Jisas wandɨ
Wupma ngwuk kak wunai kwutɨga kwondu kat ana waigowun waa
wandɨ.

12

Glep watɨga ambukavana wapuseput

1 Jisas ndi kat pagwuga la wupuseputmba mbutndɨ. Kɨta nyan
glep watɨga ambugava kwutndɨ. Way ambugava tɨvwi kaambapmba
kwutndɨ. Glep veinginyanjeyan waangu valaa ambugava kat vɨga lɨgiyaa
sɨvla mbundɨ ngay kwutndɨ. Ambugava vɨgak lɨgiyaa nɨmba taagandɨ.
Ndinai vɨga lɨgiyaa njɨvwa kat nat glep klaigandi. Ndi kat taagalaa nata
ngepmat yindɨ. 2 Glep sɨkɨt njɨmbla lɨndɨ maa ndɨna njɨvwa kwutɨga
nyan kat ambugavat ay wandɨ. 3 Ambugavamba wata nat glep klavak
kak ay wandɨ. Ambugava yandɨ maa ndɨ kat kemaka kwutaa yiyandi.
Glep klavat yindɨ, savɨlɨndi. 4 Nat njambɨ nat njivwa kwutɨga nyan
kat ay wandɨ. Yindɨ maa ndɨ kat nambumba viyalaa kavle vat yindi.
5 Nat njambɨ nat kɨta nyan kat ay wandɨ maa yindɨ. Yandɨ maa ndɨ kat
vatnyandi. Nat nɨmba nɨma sakwat ngivat sɨgɨt. Nat nɨmba viyandi.
Nat nɨmba vatnyandi. 6 Vatnyandi maa nat kɨta nyan mɨna lɨndɨ. Ndɨna
nyana. Ndɨna nyan kat ambugavat ay wandɨ. Wuna nyan kat ana kavle
yigiyandi waa maawupmba yelavɨtaa ay wandɨ. 7 Ndɨna nyan ambukava
yandɨ maa vɨga lɨga nɨmba avla wandi. Wan nyan ambugava ngɨni
klaiga nyana. Kan nyan kat vatnyalaa ambugava nɨna lak klaiganɨn waa
wandi. 8 Ndɨ kat kwutaa vatnyalaa ndɨna sɨm mbuni lɨvwimba yaagindi.
9 Ambugava kwutna nyan vatnya nɨmba kat angamak yigiyandɨ waa
wandɨ Jisas. Ndi kat vatnyalaa nat nɨmba kat ambugava kwigiyandɨ waa
wandɨ Jisas.
10 Tamba God waa pɨliwutnja nyaangɨt wukngwuk? Wupma
pɨlɨwutndi.
Ngay kwuta nɨmba tat yaaginja kaambak ngɨni tagumba laagandi, lɨndɨ.
Tɨga njambwi kaambaknat tɨndɨ.
11 Wan vak God kwukna vatna.

Kwutndɨ maa vɨlaa ngɨpaliga ndalaa apma vatna waa walɨganɨn
waa pɨlɨwutndi.
12 Jisas wan nyaangɨt wandɨ maa Judana njambwi nɨmba yelavɨtndi.
Wanda nyaangɨt nɨn kat nɨma vat wavat wandɨ waa yelavɨtndɨ. Wungi
kat tɨga Jisas kat kwutaa vatnyavat wandi. Wan nɨma sakwat nɨmba kat
vaataa Jisas kat ana kwutndi.

Takis sanya yaagilɨnja vak kat Jisas mbutndɨ

13 Nat Ferisi walɨnja nɨmbagwi Herotna kwupmba la nɨmba kat ndi
kat Jisas ta kavat ay wandi. Wandi, ndɨnai waa nyaangɨk kat kavle
yigaandɨ walaa ndɨ kat yindi. 14 Yalaa Jisas kat wandi. Sɨmogwi liga
nyan, mɨn woseka walapman vapmba yetɨlɨgamɨn. Mɨn mandɨp vapmba
ana yilɨgamɨn waa wandi. Aywa ndinyangu kat kɨta vapmba yilɨgamɨn.
Ndinyangu yetɨlɨga vapmba ana yetɨlɨgamɨn. Godna vak mɨna sɨmogwiga
walɨgamɨn. Njambwi nyan, king Sisa kat takis sanya yaagineya vat
kwowa? Yaagigiyanɨn? E? Ana yaagigiyanɨn? waa Jisas kat wagalandi.
15 Jisas ndi kat mandɨp mandɨp vak kat vɨlaa ndi kat wandɨ. Wun kat
manda kat wupma yilɨgangwuk. Sanya wun kat agiya vɨgiyowun waa
wandɨ. 16 Sanya kɨta kiyandi maa ndi kat wandɨ. Kandana mɨndama
kandana sɨ kan waa wandɨ Jisas. Ndɨ kat wandi. King Sisana mɨndama
ndɨna so sanyamba kwaa wandi. 17 Jisas ndi kat wandɨ. King Sisana nda
ndɨ kat kwigiyangwuk. Godna nda ndɨ kat kwigiyangwuk waa wandɨ.
Wandɨ, wanda nyaangɨt wutaa ngɨga ndandi.

Kiyaa nɨmba laatnjeya vak kat Jisas mbutndɨ

18 Sadyusi walɨnja nɨmba kiyaa nyan ngɨni ana laakiyandɨ wala
nɨmba ndi. Jisas kat yalaa wagalandi. 19 Sɨmogwi lɨga nyan, tak
Moses pɨlɨwutndɨ. Nyamwun taagwa klalaa nyan njantapman kiyandɨ,
swambu klaigandɨ. Klalaa nyan njangiyandɨ waa pɨlɨwutndɨ Moses waa
wandi. 20 Yakwa ndu sɨla vɨli tɨndi waa wandi. Nyamwun nyan taagwa
klandɨ. Kiyandɨ maa nyan kwutapman kwo lɨlɨ. 21 Ndɨna swambu nyan
nyamwuna taagwa klandɨ. Klalaa kiyandɨ maa nyan kwutapman kwo
lɨlɨ. Ndɨna swambu ngivat sɨgɨt. 22 Nat swambu aywaa ngivat sɨgɨt kiyandi
maa taagwa nyan kwutapman kwo lɨlɨ. Ngɨni taagwa kiyalɨ 23 Ngɨni kiyaa
nɨmba laatnjeyan at taagwa kana taagwat tɨgiyalɨ waa wandi. Wundi sɨla
vɨli nyangua kɨta lagwamba klandi waa wandi.
24 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk apma vak ana yelavɨtɨgangwuk. God
waa nyaangɨt kat ana apma vat yelavɨtɨgangwuk. Ndɨna kwondu kat
ana apma vat yelavɨtɨgangwuk. 25 Ngɨni kiyaa nɨmba laatnjeyan ndu ana
taagwa klaigandi. Ensel yetɨga vak vla yetɨkiyandi.
26 Kiyaa nɨmba laakiyaa vak kat Moses tamba pɨlɨwutnda nyaangɨt ana
vɨngwuk? Moses kaawa ya vla vɨtɨndɨ, vɨndɨ. Vɨlɨndɨ maa God ndɨ kat
wandɨ. Wun Ebrahamna njambwi, Aisakna njambwi, Jekopna njambwi
nyan wun waa wandɨ God. 27 God kiyaa nɨmbana njambwi nyan ana ndɨ.
Kwo lɨga nɨmbana njambwi nyana God. Ngwuk wan hyaangɨk kat kavle
maawut yelavɨka lɨgangwuk waa wandɨ Jisas.
28 Nyaangɨt pɨlɨwutɨga kɨta nyan yalaa ndina kwundimba kao lɨnja vak
kat wutaa Jisas apma vat wanda vak kat wutaa Jisas kat wagalandɨ. God
kwiya njambwi vla lɨga nyaangɨt anda nyaangɨt njambwi lɨga waa waga-
landɨ. 29 Jisas awat wandɨ. Njambwi kɨngiyan. Isrel walɨnja nɨmba awuk
ngwula. God nɨna njambwi nyana. Nat nyan ana lɨgandɨ. 30 Ngwula

njambwi nyan kat God kat maawupmba yelavɨka solat asɨ. Ndɨ kat maawupmba nolin ngwandɨ. Ndɨ kat mbangɨmba nolin ngwandɨ. Ndɨ kat mbangɨ kwondumba solat asɨ waa tamba pɨlɨwutndi waa wandɨ Jisas.
31 Kwupmba lɨga God waa nyaangɨt kɨngiyan. Avla nolin ngwandɨngwa vapmba nat nyan kai nolin ngwandɨgiyangwuk. Nat nyaangɨt njambwi kai kɨmbɨk kiyaambɨt waa wandɨ Jisas.
32 Nyaangɨt pɨlɨwutɨga nyan Jisas kat wandɨ. Apma vat wamɨn sɨmogwi lɨga nyan waa wandɨ. God kɨta lɨga vak kat ana woseka wamɨn. Ndɨha njambwi ana lɨgandɨ. Kapma lɨgandɨ waa wandɨ. 33 God kat maawupmba yelavɨka solat sɨnja vak, maawupmba nolin ngwandɨnja vak, mbangɨ kwondumba solat sɨnja vak, avla nolin ngwandɨga vapmba nat nyan kat nolin ngwandɨnja vak, aywaa apma nglei vatna. God kat kwunapmak yamba tuga kelonja vatnagwi God kat kwunapmak vatnyaga kwinja vak kat wan apma nglei vat kwulataa lɨgandi waa wandɨ.
34 Apma vat wanda vak Jisas wutaa wandɨ. Mɨnai waa vat God yelavɨtna vatnonala kɨta vak vla lɨgandɨ waa wandɨ. Wandɨ, nat nɨmba Jisas kat wagalavak kak kai wandi.

God kwiya nyan Kraist walɨnja nyan kat Jisas mbutndɨ

35 Jisas Godna ngaymba lɨga sɨmogwiga wandɨ. Nyaangɨt pɨlɨwutɨga nat nɨmba wupma walɨgandi. Kraist Devjtna mat nyana waa walɨgandi. Manda kat wupma walɨgandi waa wandɨ Jisas. 36 Godna waagan Devitna maawut ngwandɨndɨ maa wupma pɨlɨwutndɨ.
Njambwi nyan God wuna njambwi nyan Kraist kat wandɨ. Wuna yaagindan naangamba ndaalɨ. Mɨn kat kao lɨga nɨmba kat sɨwun maa ngɨni mɨn kat ana kao yigiyandi waa wandɨ God waa pɨlɨwutndɨ Devit.
37 Devit Kraist kat njambwi nyan walɨndɨ. Manda kat tɨga Kraist Devitna mat nyanat tɨgɨyandɨ waa walɨgandi. Kraist Devitna njambwi nyana waa wandɨ Jisas. Wan nɨma Sakwat nɨmba ndɨnai waa nyaangɨt wutaa nolin ngwandɨndi.

Nyaangɨt pɨlɨwutɨga nɨmba yeta kavle vak kat Jisas kai wandɨ

38 Jisas sɨmogwiga wandɨ. Nyaangɨt pɨlɨwutɨga nɨmbana kavle vak kat yigumba avɨ ngwula. Lɨvla mbundɨ waavwimba kwusolaa yetɨvat walɨgandi. Wenga klalɨnja kavamba kwo nɨmba ndi kat apma vat wanjangat wupmat walɨgandi. 39 Nyaangɨt ngambulɨnja ngay wuleilaa njambwi nyana tɨgɨtmba ndalɨvat walɨgandi. Nɨma kɨgɨnda kwutnja kavamba ngivat sɨgɨt walɨgandi. 40 To lagwana kwanda kwanda nda sɨkwuka klalɨgandi. God kat sɨvla nyaangɨt maawut sɨtapman kapmba kwo walɨgandi. Nɨma nɨma vat Godnanamba klaigandi.

To lagwa God kat sanya kwilɨ

41 Godna ngaymba lɨga sanya yaagilɨnja kavana nat naangamba Jisas ndaalɨndɨ. Wan nɨma sakwat nɨmba sanya yaagilɨnja vak kat ndaalɨga vɨndɨ. Nat nɨma sakwat kwanda kwanda ndo lɨga nɨmba sanya nɨma sakwat yaagindi. 42 Sanya lapman to lagwa yalaa mat yelogwen mbangɨ sanya vɨlɨlɨk yaagilɨ. Wan sanya vɨlɨlɨk peni kɨta vla lɨgandɨ. 43 Jisas ndina kwupmba la nɨmba kat yagwa walaa ndi kat wandɨ. Ngwuk kat wowun. Wan sanya lapman to lagwa nat nɨmba sanya kwinja vak kat kwulatɨ waa wandɨ. 44 Nat nɨmba nɨma sakwat sanyo lɨga kuvuk klalaa kwindi. Lɨ sanya lapman tɨga lɨla sanya aywaa kwilɨ waa wandɨ Jisas.

13

GODNA NGAY KAT SULƗNJEYA VAK KAT JISAS MBUTNDƗ

1 Jisas Godna ngay kwagalandɨ maa ndɨna kwupmba la kɨta nyan ndɨ
kat wandɨ. Sɨmogwi lɨga nyan avɨmba mɨn. Apma kaambapmba kwutnja
ngaya. Apma nglei ngaya waa wandɨ. 2 Jisas ndɨ kat wandɨ. Nɨma nɨma
Godna ngay vɨmɨn? Ngɨnɨ wan ngay sulɨndi maa wan kaambak nɨglɨga
wulɨga ndalaa kɨta kɨta yiga tɨgiyandi waa wandɨ.

NƗMA VAT YAIGAA VAK KAT JISAS MBUTNDƗ

3 Jisas Oliv walɨnja nduwiat yiga ndaa lɨndɨ. Wan nduwi nat
naangamba Godna ngay lɨndɨ. Pita, Jems, Jon, Endru ndɨ kat kapma
lɨga wagalandi. 4 Nɨn kat ambuk. Anda sɨva Godna ngay kat yinjeya
vak wama vak tɨgiyandɨ waa wagalandi. Anda nda tata lɨga nda nɨn kat
sɨmogwigiyaa was wagalandi.
5 Jisas ndi kat wandɨ. Yigumba awukmba ngwuk. kɨta nyan ngwula
maawut mandɨp yilandɨ. 6 Nɨma sakwat nɨmba wuna sɨ waga yaigandi.
yalaa waigandi. Wun Kraist wun waa waigandi. Wan nɨmbana nyaangɨt
wutaa nɨma sakwat nɨmbana maawut mandɨp vat yipiyandɨ waa wandɨ
Jisas.
7 Kao veilaa yaa snjeya vak kat wutaa ke vaka. kao sɨgiyaa vat
tɨɨgiyandɨ. Wan vak ngɨlɨgiyaa njɨmbla wata. 8 Kɨta kwundi nɨmba nat
kwundi nɨmba kat kao sɨgiyandi. Ngepma ngepma kat kao sɨkiyandi.
kava kavamba yinaw kwukiyandɨ. Kɨgɨnda lapman njɨmbla tɨgiyandɨ.
Wundi nama vat ngɨlɨgiyaa njɨmbla wata. Wan nɨma vak taagwa nyan
kwupmak yipma sɨndɨ tɨga vak vla lɨgandɨ.
9 Ngwuk yigumba vɨga alɨmba ngwuk. Wan apma nyaangɨt ngam-
bungweyangat ngwuk kak kwutaa kaligiyandi. nyaangɨt ngambulɨnja
ngaymba ngwuk kak viyaigandi. njambwi nɨmbagwi nɨma nɨmba
kat wun kat tɨga laataa kwukwa njɨvwa kat ndi kat mbukiyaangwuk.
10 Tat wan apma nyaangɨt ngepma ngepma nɨmba kat mbukiyangwuk.
11 Wan apma nyaangɨt ngambungweyangat ngwuk kat kwutaa kalin-
jeyan awat wangweyan nyaangɨk kat nɨmamba ke yelavɨka. Godna
waagan ngwuk kat waigaa nyaangɨt waigangwuk. Avla ana waigang-
wuk. Godna waagan ngwula maawut ngwandɨndɨ maa waigangwuk.
12 Wan njɨmblamba nyamwun swambu kat vatnyavak kak kaligiyandɨ.
Swambu nyamwun kat vatnyavak kak kaligiyandɨ. Nyan nyaek nyɨme
kat ngivak kaligiyandɨ. 13 Wuna mbaapmba lɨngwangat tɨga ngwuk kak
aywaa kai waigandi. Wan kavle njɨmbla kat kwulatɨga nyan tɨndeyan
kwo lɨgiyandɨ.

GODNA NGAYMBA LƗGIYAA KAVLE VAT

14 Tamba God waa nyaangɨt walɨga nyan Danyel wupma pɨlɨwutndɨ.
Kɨta nyan Godna ngaymba kavle nglei nda
taagagiyandɨ. Taaganda nda wan ngay nglambi
lɨgiyandɨ waa pɨlɨwutndɨ.
Pɨlɨwuta nyaangɨt vɨgiyaa nɨmba vɨlaa maawupmba yelavɨk. Taaganda
kavle nglei vat vɨlaa Judiamba lɨngweyan nduwiat kɨta yi yigiyangwuk.
15 Ngay ngwaymba lɨga nyan kwanda kwanda nda klavak lungwamata
yindeyan kavle yigiyandɨ. Kɨta yi yigiyandɨ. 16 Ambugavamba lɨga
nyan ngaymba lɨga taaganda waavwi kat lungwamata yindeyan kavle
yigiyandɨ. Kɨta yi yigiyandɨ. 17 Nyan tɨga taagwa, nyan kat mwunya

kwiliga taagwa wan njimbla yandi, ndi kat miwa ay. 18 Meit mwuk
kwutiga njimblamba ngivat kavle vat ke kwiga God kat wagala. 19 Wan
nima vatna sakwat tat wungivat ana lindi. Tat God kipma kwutna
njimbla wungivat ana lindi. Ngini wungivat ana ligiyandi. 20 Nima
nyan wan nandinayana sakwat kalitapman yindeyan ndinyangu aywaa
kiyaigandi. God ndina nimba kat tiga nandinyana sakwat kalikiyandi.
21 Kita nyan yalaa ngwuk kat wandeyan avi Kraist kingiwyan ndi
waa woseka wandwyan maawupmba ke yelavik. 22-23 Kraist liwun
waa nima sakwat nimba waga God waa nyaangit wowun waa nima
sakwat nimba waga yaigandi. Yalaa simogwi liga nima njivwa
kwukiyandi. Kwutndi, ngipaliga ndaigandi. kwutnjeya vak kat vilaa
wan nimbana maawutmba yelavitnja vak kavle yigiyandi. Godna
nimbana maawupmba yelavintnja vak kat kavle yivat waigandi. ndina
maawupmba yelavitnja ngwula. Ngwuk kak tak tamba mbukwun.

JISAS NGAGA YANDEYA NJIMBLA KAT MBUTNDI

24 Wan kavle njimblana nima vak ngilindi maa nya yiga kulun
waigandi. Mbak ana sigiyandi. 25 Singwuk pika ndaligiyandi.
Nyinangwutmba liga nda kat yinaw kwukiyandi. 26 Kwutndi maa wun
ndinyanguna nyan wun nyinangwupmba liga ngaga yaweya vak kat
vigiyandi. Kwondumba yaigowun. Apma vat tiga yaigowun. 27 Godna
nimba kat klalaga kiyavak kak ndina ensel kat ay waigandi. Woli agwiat
ay Malingwutnat ay. kambangwatnat ay. Kipmagwi nyinangwutnat
wupma ay waa waigandi God.

SUWA SIMOGWILIGA VAT

28 Suwa simogwi liga vak kat yelavik ngwula. Maambi wagwundeyan
nyagangeat waa yelavitigangwuk. 29 Ngwuk kat mbukwa nyaangit tiga
vak vilaa yelavikiyangwuk. Wan kavle vat tamba ngway tola ligandi waa
yelavikiyangwuk. 30 ngwuk kat wowun. Mbambala tiga nimba wunai
waa vat vigiyangwuk. Tat ana kiyaigangwuk. Vilaa tiga kiyaigangwuk
waa wandi. 31 Nyinangwutnagwi kipmo ngini ngiligiyandi. Wunai waa
nyaangit ana ngiligiyandi. Njimbala njimbla ligiyandi waa wandi Jisas.

YAWEYA NJIMBLA KITA NYAN ANA VIGA WUKA LIGANDI

32 Yaweya njimbla kita nyan ana viga ligandi. Ensel ana viga ligandi.
Godna nyan wun ana viga ligowun. Wuna nyaek mina viga ligandi.
33 Yigumba avi ngwula. yaweya njimbla ana viga ligangwuk.
34 Yaweya vat kita nyan sivla kavat yindeya vak vla ligandi. Wan nyan
ndina njivwa kwuta nimba kat wandi. Ngay viga ali. Ngayna njivwa
agwut wandi. Ndaamange kat viga la nyan kat yigumba avi wandi.
Walaa kwagalalaa sivla kavat yindi. 35 Wungivat ngwutno avi ngwula.
Ngayna njambwi nyan yaiga njimbla ana viga ligangwuk. Nglaambu
yaigandi? Nindi yaigandi? 36 Ngwuk sindu kwaliga nimba vla lingwuk
mala yandeyan ana nglaatndi. 37 Wupma avimba ngwuk. Ngwuk kak
wawa ntyaangit ngwuk kat mina ana waligowun. Ndinyangu kat aywaa
waligowun. Avi ngwula wowun waa wandi Jisas.

14

JISAS KAT VATNYAVAK WANJA VAK

1 Nandinya vililik yindi mala Judana pesto ligiyandi. Wan pestomba
tamba God ndi kat kwunatnda vak kat yelavika tugula nao kiga lindi.

God kat waliga njambwi nimbagwi nyaangit piliwutiga nimbo Jisas kat pagwuga kwutaa vatnyavak wandi. 2 Wan pesto la njimblamba kai wata wandi. Ndi kat kapmba kwutaa vatnyaneyan nima sakwat nimba vilaa kai walaa nima vat yigiyandi waa wandi.

KITA LAGWA APMA NJANGU VEILIGA NGWAAT JISASNA MBANGIMBA SALITI

3 Jisas Betanimba liga tat kawiya kila nyan Saimona ngaymba liga njambamba ndaa lindi, kita lagwa kaambapmba kwutnja aw kwutaa yali. Wan awmba nat walinja apma njangu veiliga ngwaat tindi. Wan ngwaat nima sanya kwiga klalinja ngwaakna. Aw tagulaa ngwaat ndina nambumba saliti. 4 Nat nimba kat waleavat wandi. Manda kat ngwaat ndina nambumba kwo salitnyin waa wandi. 5 Wan ngwaak wenga klageli. Klalelaa sanya kwo liga nimba kat kwigeli. Wupma li kat waa waleavat tindi. 6 Jisas ndi kat wandi. Li kat ke yiga wungivat. Manda kat li kat vat yigiyangwuk. Wun kat apma vat yiga kwunati waa wandi. 7 Kwo liga nimba njimbla njimbla ngwutnogwinala ligiyandi. Njimbla njimbla ndi kat apma vat yigiyangwuk. Wun njimbla njimbla ngwutnogwinala ana ligiyowun. 8 Lila maawupmba yelavitaa apma vat yili. Kiyawun maa wun kat waagumba taaganjeya vak kat yelavitaa saliti. 9 Ngwuk kak wowun. Wan apma nyaangit mbutnjeya kava kavamba lilai kwutna vak kak li kat yelavitaa mbukiyandi.

JUDAS JISAS KAT VATNYAVAT TA NIMBA KAT KAMWIN KWINDI

10 Judas Iskeriot wan tamba vili kiyeli vililitna kita nyan God kat kwunatiga njambwi nimba kat Jisas kat sinjangat kamwin kwivat yindi. 11 Wan njambwi nimba Judas waa nyaangit wutaa nolin ngwandilaa ndi kat sanya kwivat wandi. Judas Iskeriot Jisas kat vatnyanjeya vak kat ndina maawupmba kwaka yelavitndi.

PESTONA KIGINDA JISAS NDINA KWUPMBA LA NIMBANALA KINDI

12 Tagula nao kilinja pestona kita wan nandinyamba God Juda kat tamba kwunatnda pestona sip sip vatnyandi. Vatnyandi maa Jisas ndina kwupmba la nimba kat wandi. Pestona nima kiginda andamba yiga kigiyanin yelavik ngwula waa wandi. 13 Ndina kwupmba la nimbana vililik pali kat wandi. ngepma wulei mbila. Ngepma wuleilaa ava yambimba kita nyan ngu awmba naangalaa kiyaliga nyan mbik kat sila klakivaa yigiyandi. Ndina kwupmba ay mbila. 14 Ngay wuleindi maa wan ngay kwutna nyan kat awa mbila. Simogwi liga nyan wandi waa awa mbila. Wunai wuna kwupmba la nimbonala God Juda kat kwunatnda pestona kiginda kineya kava andamapmba ligandi waga awa mbila. 15 Nima timbu vilinge awlak ngemba la kava mbik kat simogwigiyandi. Wan kava kwo kava ana ndi. ngayna nda ngiliga. Wan ngay nin kat tamba kwundatndi waa wandi Jisas. 16 Ndina kwupmba la mbik vililik pali ngepma yimbik. Yilaa Jisas mbik kat waa nyaangitmba tindi, vimbik. Kiginda kwupmbik.

17 Ngan ndandi maa wan tamba vilii kiyeli vililik nimbanala Jisas laataa yandi. 18 Njambamba ndaa liga kilindi maa Jisas wandi. Ngwuk kak wowun. Ngwula kita nyan wun kat sinjangat kamwin kwiliga nyana. Wunagwinala kiliga nyan kamwin kwiliga nyana waa wandi. 19 Wutaa ngipaliga ndalaa yelavika lindi. Jisas kat kita nyan kita nyan wagalandi. Wun kat wamin? Waa kita kita wagalandi. 20 Jisas ndi kat wandi.

Ngwutna nat nyan kɨgiyand. Kɨta nombe awmba kɨga lɨli. 21 Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun. Wun kat tamba pɨlɨwuta nyaangɨtmba yigiyandi. Wun kat kamwin kwigiyaa nyan ndɨ kat miwa ay. Ndɨ kat nyɨme kwutapman yigelan apma vat tɨgendɨ waa wandɨ Jisas.

JISAS NDI KAT NAO KLALAA KANSAGA KWINDI

22 Kɨlɨndi maa Jisas nao klandɨ. Klalaa God kat wagalalaa lɨmba ngɨlɨlaa kwiga wandɨ. Agla wuna sɨmna wɨmba kwiwa. 23 Ngu la andagava klalaa God kat wagalaa tulaa kɨta kɨta nyan kat kwindɨ, kɨndi. 24 Ndi kat wandɨ. Wan ngu wuna yelogwena. Paak vla lɨgandɨ. Nɨma sakwat nɨmba kat kwunapmak wuna yelogwen salɨkiyandɨ. 25 Ngwuk kak wowun. Glepna ngu kɨpmamba lɨga ana nat njambɨk kɨgiyowun. God vɨga lɨga kavat wuleilaa kupi apma ngu kɨgiyowun waa wandɨ Jisas.

26 God kat mbangu kwundi walaa wan ngay kwagalalaa Oliv walɨnja nduwiat yindi.

PITA KAT JISAS NGINI WUN KAT KAI WAIGAMIN WAA MBUTNDI

27 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk aywaa wun kat kwagalagiyangwuk. Tamba la nɨmba pɨlɨwutndi.

Sip sip vɨga lɨga nyan kat God vatnyandɨ mala
sip sip kava kava vaka yigiyandi
waa pɨlɨwutndɨ waa wandɨ Jisas.

28 Kiyalaa laataa tata Galili yigiyowun waa wandɨ. 29 Pita ndɨ kat wandɨ. Nat nɨmba mɨn kat kwagalanjeyan wun ana kwagalagiyowun waa wandɨ. 30 Jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨn kat wowun. Mbambala ngan wun kat njambɨ kuvuk kai waigamɨn. Kai wamɨn maa nyaaga njambɨ vɨli viyaigandɨ. 31 Pita nɨma kwundimba wandɨ. Mɨn kat ana kai waigowun. Mɨnai kiyaa vapmba kiyaweyan kiyalapman nda? Waa wandɨ Pita. Aywaa ngivak wandi.

GETSEMANI WALINJA KAVAMBA JISAS GOD KAT WAGALANDI

32 Getsemani walɨnja kavat yindi maa Jisas ndɨna kwupmba la nɨmba kat wandɨ. Ngwuk wumba ndaa alɨ ngwula. Wun God kat yiga wagalagiyowun waa wandɨ. 33 Nat Nɨmba kat kwagalalaa Pita, Jems, Jon kat Jisas ndi kat kwutaa samat kalindɨ. Jisas nɨma vak kat yelavɨtndɨ. 34 Ndi kat wandɨ. Wuna maawut nɨma vat yelavɨtɨgowun. Kiyalaa lsvla lɨgowun. Ngwuk alɨ ngwula waa wandɨ. 35 Jisas samat yiga kɨpmamba ndalaa God kat wagalandɨ. Wungivat vat wun kat yilandɨ waa wagalandɨ. 36 Ndina kwundimba aba waa nyaek kat wandɨ. Mɨn aywaa alɨpsɨga kwutɨgamɨn. Wungivat vak wun kat yilandɨ. Wupma mɨna maawutmba kwuka yetɨ. Wuna maawupmba ke kwuka yetɨga waa wandɨ Jisas God kat.

37 Wagalalaa yalaa kuvut nɨmba sɨndu kwalɨndi, vɨndɨ. Pita kat wandɨ. Saimon sɨndu kwamɨn? Laataa lɨga samat ana wun kat kawiga tɨgiyamɨn? Waa wandɨ Jisas. 38 Jisas ndi kat wandɨ. Ke sɨndu kwaga. God kat wagala ngwula. God kat wagalangweyan ngwutna maawut ana kavle yigiyandɨ. Ngwutna maawupmba ana sɨndu kwiganɨn waa yelavɨkngwuk. Ngwula mɨni vali yindɨ, sɨndu kwangwuk. Ngwula nɨni maawupmba yelavɨkngwa vapmba ana yindɨ waa wandɨ Jisas.

39 Nat njambɨ yiga God kat wagalandɨ. Tat wanda wumba nyaangɨtmba wandɨ. 40 Nat njambɨ yalaa ndina mɨni sɨndu yilɨndɨ, sɨndu kwandi, vɨndɨ. Ndɨnai waa nyaangɨk kat wutaa ana kwundi wandi.

41 Njambɨ kuvuk yilaa yalaa ndi kat wandɨ. Tamba sɨndu kwaangwuk?
Ngiyambak. Wun kat kwupmak ya nɨmba tabma ngwaya yanja. Wun
Godna vat sɨmogwi lɨga nyan wun. Wun kat kavle vat yetɨlɨga nɨmba
wun kat kwupmak yaandi waa wandɨ. 42 Laak ngwula. Yigat. Wun kat
kamwin kwiya nyan ngwaymba lɨgandɨ waa wandɨ Jisas.

JISAS KAT KWUTAA KALINDI

43 Jisas walɨndɨ maa wan tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmbana kɨta nyan Ju-
das yalɨndɨ. God kat kwunatɨga njambwi nɨmbagwi nyaangɨt pɨlɨwutɨga
nɨmbao Judana ngwatno nɨma sakwat nɨmba kat ay wandi maa yak
kwutaa njay kwutaa Judasonala yalɨndi. 44 Kamwin kwiya nyan tat
ndi kat sɨmogwivat yandɨ. Kɨpmwimba wusɨtweya nyan kwutaa agiya
wandɨ.
45 Judas Jisas kat yalaa ndɨ kat njambwi nyan walaa kɨpmwimba
wusɨtndɨ. 46 Wusɨtndɨ maa ndɨ kat kwutndi.
47 Jisasna ngwaymba la nyan yak kwutaa God kat kwunatɨga njambwi
nyana njɨvwa kwutɨga nyana waan kalɨtndɨ. 48 Jisas ndɨ kat wandɨ. Wun
sɨkwutɨga nyan ana wun. Manda kat yak kwutaa njay kwutaa wun
kat kwupmak yanguwak. 49 Nandinya nandinya ngwulanala Godna
ngaymba lɨwun, ana kwukngwuk. Tamba pɨlɨwuta nyaangɨtmba ying-
wuk waa wandɨ Jisas. 50 Wandɨ, ndɨna kwupmba la nɨmba ndɨ kat
kwagalalaa vaaka yindi.

KWANDɨ NYAN KɨTA VAAKA PɨLɨNDɨ

51 Kwandɨ nyan kɨta Jisasna kwupmba yindɨ. Waavwi kɨta kwo kap-
malaa yindɨ. Jisasna kwupmba yindɨ. Waavwi kɨta kwo kapmalaa yindɨ.
Jisas kat kwuta nɨmba ndɨ kat kwupmat wandi. 52 Ndɨna waavwi mɨna
klandi. Kwo vaaka sɨp mɨna pɨlɨga yindɨ.

JISAS KAT NJAMBWI NɨMBA YISOLA LA NGAYAT KALINDI

53 God kat kwunatɨga njambwi nyana ngayat Jisas kat kalindi. God
kat kwunatɨga njambwi nɨmbagwi Judana ngwatno nyaangɨt pɨlɨwutɨga
nɨmbo yisolaa lɨndi wan ngaymba. 54 Pita sɨvlamba lɨga kwupmba yandɨ.
Pita God kat walɨga njambwi nyana ngekavamba ndalɨndɨ. njambwi
nyana kao lɨlɨga nɨmbonala ndalɨndɨ. Yipma yilɨndɨ, ya waymba yiga
ndalɨndɨ.
55 God kat walɨga njambwi nɨmbagwi nat yisolaa la njambwi nɨmbo
Jisas kat njɨkiya nɨmbakat kwaka yindi. 56 Nɨma sakwat nɨmba ndɨ kat
njɨka wandi. Kɨta vapmba ana ngambundi. Mandɨp mandɨp nyaangɨt
woseka ngambundi. 57 Nat nɨmba laataa njɨka wupma wandi. 58 Godna
ngay ndinyangu kwutaa ngay sulɨgiyowun. Nandinya kuvut tɨga mandɨk
ngay kwukiyowun. Ndinyangu kwutnjeya ngay vla ana kwukiyowun
Jisas wandɨ wutnɨn njɨka walɨndi.
59 Kɨta nyaangɨtmba ana ngambundi. mandɨp mandɨp ngambundi.
60 God kat kwunatɨga njambwi nyan nɨndɨmba laataa Jisas kat waga-
landɨ. Awat waigamɨn? Mɨn kat wanjangat angamak awat waigamɨn
waa wagalandɨ. 61 Jisas awat ana wandɨ. Nat njambɨ God kat kwunatɨga
njambwi nyan ndɨ kat wagalandɨ. Mɨn Kraist mɨn? Mɨn Godna nyan mɨn?
Waa wagalandɨ.
62 Wandɨ, Jisas awa wandɨ. Ngɨni wun Godna vak sɨmogwi lɨga
nyan wun Godna yaagindan naangamba ndalɨgiyowun, vɨgiyangwuk.
nyɨnangwutmba lɨga yaigowun vɨgiyangwuk waa wandɨ Jisas. 63 Wandɨ
maa god kat kwunatɨga njambwi nyan kimbuk yiga avla waavwi ngɨlɨtaa

wandɨ. Ndɨ kat njɨka waiga nat nɨmba kat yagwa ana waiganɨn. Ndɨna
ngambu sɨmbla nyaangɨtmba vatnyagiyanɨn. 64 Ndɨnai God kat kavle
waa nyaangɨt tamba wukngwuk waa woseka wandɨ. Ngwuk angamak
yelavɨkiyangwuk waa wandɨ. Wandɨ, wandi. Ndɨ kiyaigandɨ waa wandi.
65 Nat nɨmba Jisas kat sɨpmiya sandi. Nat nɨmba ndɨna mɨni
waavwimba ngilaa viyaga wandi. Kandana viyaa. Viyaa nyana sɨ ambuk
wandi. Kao lɨlɨga nɨmba ndɨ kat viyalaa kwutndi.

PITA JISAS KAT KAI WANDƗ

66 Pita ngekavamba lɨga God kat walɨga njambwi nyana njɨvwa
kwutɨga tagwanyan ndɨ kat walɨ. 67 Pita ya ngwaymba lɨga mbangɨ kulavi
lɨndɨ maa ndɨ kat vɨlaa walɨlɨ. Mɨn Nasaretmba lɨga yaa nyan mɨn. Tamba
Jisasonala lɨmɨn waa walɨ. 68 Pita kai wandɨ. Nyɨnai waa nyaangɨk kat ana
wuka yelavɨtɨgowun walaa laataa ngegava tɨvwina suwi yambɨ yindɨ.
69 Wat tagwanyan vɨlaa wumba lɨga nɨmba kat walɨ. Jisasna kwupmba
la nyan angwiyan yiga waa walɨ. 70 Nat njambɨ Pita kai wandɨ. Tɨga
lɨga wumba lɨga nyan Pita kat wandɨ. Mɨn ndɨna kwupmba la nyan mɨn.
Mɨn Galilimba la nyan mɨn waa wandɨ. 71 Pita nyaek sɨge yiga wandɨ.
Wama nyaangɨt ana vɨga lɨgowun waa wandɨ. 72 Wandɨ, ava nyaaga
viyandɨ, ngɨni wumba nyaaga viyandɨ. Pita Jisas ndɨ kat waa nyaangɨk
kat yelavɨtndɨ. Wun kat njambɨ kuvuk kai waigamɨn. Wamɨn, nyaaga
njambɨ vɨli viyaigandɨ wandangat yelavɨtaa nglandɨ.

15

JISAS KAT PAILATNAT KALINDI

1 Ngambi gleimba God kat kwunatɨga njambwi nɨmbagwi Judana
ngwatno nyaangɨt pɨlɨwutɨga nɨmbo yisolaa ngambundi. Jisas kat man
taamba sagilaa Pailat walɨnja njambwi nyanat kiyandi. 2 Pailat Jisas kat
wagalandɨ. Mɨn Judana king mɨn? Waa wagalandɨ. Wagalandɨ mala
Jisas wandɨ. Ngiyambak wamɨn waa wandɨ Jisas. 3 God kat kwunatɨga
njambwi nɨmba Jiasa kat nɨma vat njɨka wandi. 4 Pailat nat njambɨ
Jisas kat wagalandɨ. Awat waigamɨn? Nɨma sakwat vak wanja vak kat
awut waa wandɨ. 5 Jisas awat ana wandɨ. Walapman tɨndangat Pailatna
maawut yigumba ana yelavɨka lɨndɨ.

PAILAT JISAS KAT KALIGA YIGA VATNYA JUDA KAT WANDƗ

6 Pailat wan pestona njɨmblamba kalabusmba lɨga kɨta nyan kat kwo
ay walɨndɨ. Juda wan nyan kat sɨmogwindi maa Pailat kwo ay walɨndɨ.
7 Kalabusmba la Gavman kat kao la nɨmbana kɨta nyan tɨndɨ. ndina sɨ
Barabas. kao la njɨmblamba kɨta nyan kat vatnyandɨ. 8 Wan nɨma sakwat
nɨmba Pailat kat wandi. Mɨnai kwo ay waa vapmba agwut waa wandi.
9 Pailat ndi kat wandɨ. Judana king Jisas kat kwo ay walu? wandɨ. 10 God
kat kwunatɨga njambwi nɨmba Jisas kat waliyavat kiyanja vak kat Pailat
maawupmba yelavɨtndɨ. 11 God kat kwunatɨga njambwi nɨmba wan
nɨma sakwat nɨmba kat wandi. Pailat kat awa ngwula wandi. Barabas
kat kwo ay waa awa ngwula waa wandi. Wupmba Barabas kat kwo ay
waa awa Pailat kat wandi. 12 Pailat ndi kat nat njambɨ wandɨ. Judana
king walɨnja nyan kat angamak yigiyowun waa wandɨ. 13 Ndi kɨselaga
wandi. Vɨtagwe mimba kaala waa wandi. 14 Pailat ndi kat wandɨ.
Manda vatna kavle vat yinda waa wandɨ. Wandɨ, nɨma vat kɨselandi.
Vɨtagwe mimba kaala waa kɨselandi. 15 Pailat wan nɨma sakwat nɨmbana

maawupmba yivat wandɨ. Wungi kat tɨga Barabas kat kwo ay wandɨ. jisas kat aviya walaa vɨtagwe mimba kaala wandɨ maa ndɨ kat kwutaa kalindi.

KAO YILƗGA NƗMBA JISAS KAT KWUSELƗGA WALƗNDI

16 Kao yilɨga nɨmba aywaa yalaa Pailatna ngay Pritoriam walɨnja ngaymba lɨga Jisas kat kiyandi. 17 Yelogwen mbangɨ waavwi ndɨ kat kwusondi. Mangɨnɨmbi yamboy klalaa ngilaa ndɨna nambumba kɨlɨsandandi. 18 Ndɨ kat kwuselɨndi. Mɨn Judana king mɨn waa kwuselɨndi. 19 Ndɨna nambu maambɨmba viyalɨndi ndɨ kat sɨpmiya salɨndi kwusɨlɨga kwaali mamba sɨndi. 20 Kwusɨlaa yelogwen mbangɨ waavwi klalaa ndɨ kat ndɨna waavwi kwusolaa vitagwe mbaomba kaalavat kiyandi.

JISAS KAT KAALANDI

21 Samat yiga kɨta nyan kat vɨndi. Ndɨna sɨ Saimon. Wan nyan saimon ngepma wuleivat yandɨ. Ndɨ kat kwutaa wandi. Kan vɨtagwe mbao walalaa kali waa wandi. Wan nyan saimona angwa ngepma Sairiniwalɨnja ngepma. Ndɨna mbɨt nyana sɨ Aleksanda Rufus.

22 Golgota walɨnja nduwi andɨgava nambu vla la nduwi Jisas kat kiyandi. 23 Nɨma nguo mɨl walɨnja sukwino kɨta salɨndi. Jisas kat kwivat wandi. Ndɨ kɨvak kat kai wandɨ. Wan ngu kangɨt yilɨga vak kat kwulatɨga ngua. 24 Wungi kavamba ndɨ kat kaalandi. ndɨna waavwi klavak kak satumba kaselɨndi.

25 9 klok ngambi ndɨ kat kaalandi. 26 Jisas kat kavle vat wanja nyaangɨt lavungamba pɨlɨwutndi. Judana king waa pɨlɨwutndi. 27-28 Jisasonala sɨkwutɨga vɨlɨlɨk palɨ kaalandi. Nat nyan kat yaagindan naangamba nat nyan nat ambugendan naangamba kaalandi.

29 Vɨgɨvaa yilɨga nɨmba ndɨ kat kwusɨlɨndi. Ndaawamba viyaga wandi. Tat Godna ngay sulɨvat waa wamɨn. Nat ngay nandinya kuvutmba kwukiyowun waa wamɨn waa wandi. 30 Ngaga yaga avla mɨna mbangɨ kwunak waa kwusɨlɨgba wandi. 31 God kat walɨga nɨmbagwi nyaangɨt pɨlɨwutɨga nɨmbo ndino Jisas kat kwusɨlɨndi. Nat nɨmba kat kwunatndɨ. Avla ana alɨpsɨga kwunakiyandɨ waa kwusɨlɨndi. 32 Ndɨ Kraist tɨndeyan ndɨ Isrelna njambwi nyan tɨndeyan vɨtndeyan vɨtagwe mbaomba ngaga yandeyan vɨlaa ndɨ kat nɨna mbangɨ wiyo waavi taagandɨ maa ndɨna nyaangɨt wukiyanɨn waa kwusɨlɨndi. Ndɨnanala vɨtagwe mbaomba ta mbɨt nyan mbɨtno kwusɨlɨmbɨt.

JISAS KIYANDƗ

33 Nɨndɨ nandinya nya kulun wandɨ. Tɨga vasagla ta lɨndi, kulun wandɨ. 12 klok lulun wandɨ, yiga 3 klok nglaambu kembandɨ. 34 3 klok nglaambu Jisas nɨma kwundimba kɨselaga wandɨ. Ndina kwundimba Eloi Eloi lama sabaktani wandɨ. God wuna nyaek manda kat wun kat kwagalamɨn waa wandɨ. 35 Wumba lɨga nɨmba yigumba ana wutaa wandi. Awut Ilaija kat walɨgandɨ waa wandi. 36 Kɨta nyan pɨlɨlaa namɨnɨngɨmba nyingi lɨga nɨma ngu sɨvugulaa njimbwi mbaomba namɨnɨgɨ taagalaa Jisas kat kwusolaa Jisasna tɨpmwimba taagalaa agɨ wandɨ. Wata kwo lɨgiyanɨn. ilaija ndɨ kat kwunapmak yandeyan vɨgiyanɨn waa kasega wandɨ. 37 Jisas nɨma kwundimba kɨselaa waga kiyandɨ.

38 Godna ngaymba nɨndɨ ngemba la nɨma waavwi ngɨlɨtndɨ.
Angwapmba lɨga ngɨlɨka ndaindɨ. 39 Jisas kiyandɨ maa Jisasna mɨndama
sambɨmba la njambwi soldia wandɨ. Ndɨ Godna nyan waa wandɨ.
40 Sɨvlamba lɨga nat taagwa vɨga lɨndi. Magdala walɨnja ngepmamba la
taagwa lɨla sɨ maria nat Jemsagwi Josisna nyɨmeak. Salomi apma vɨga lɨlɨ.
41 Tat Jisas Galilimba lɨndɨ maa wat taagwa ndɨna kwupmba yalaa ndɨna
kɨgɨnda kwuti Jisasonala nɨma sakwat taagwa yalaa vɨga lɨndi.

JISAS KIYANDƗ, WAANGUMBA TAAGANDI

42 Nya ndaindɨ maa njɨvwa lapman nandinya kat kwanda kwanda
kwutnjɨgwilɨnjan nandinya tɨndɨ. 43 Arimitiamba la nyan Josep yandɨ.
Ndɨ yisolaa nyaangɨt ngambula nɨmbana kɨta nyana. God vɨga lɨga
vak kat vɨga la kɨta nyana. Pailat kat yalaa Jisasna sɨm klavat wandɨ.
44 Pailat wandɨ. Tamba kiyandɨ? E? Ana kiyandɨ? Walaa njambwi
soldia kat yagwa walaa wagalandɨ. 45 Njambwi soldia waa nyaangɨt
wutaa pailat Josep kat sɨm agla wandɨ. 46 Jisasna sɨm kanda kalilaa
waavwimba mbatndi. Kambapmba waangu vala taagandi. Taagalaa
kambak mbandɨgaa ndɨna waangu tɨvɨndɨ. 47 Magdalamba lak Mariagwi
Josisna nyɨmeo nat maria taaganja kava yigumba vɨga lɨmbɨt.

16

JISAS KIYALAA LAATNDƗ

1 Jɨvwa lapman nandinya yindɨ maa Magdalamba lak Maria Jemsna
nyɨme nat Maria, Salomi, apma njangu veilɨga ngwaat Jisasna sɨmba
salɨpmak kwutaa kalindi. 2 Kɨta wan nandinya ngambi glei laataa
waangu la kavat yindi. 3 Avla ngambundi. Nɨn kat kandana kambat
lavwigiyalaa waa ngambundi. 4 Yilaa kambak lavwilaa lɨndɨ, vɨndi. Wan
kambak nɨma kambakna. 5 Waangu wuleilaa kɨta nyan sawun mbangɨ
waavwi kwusolaa la nyan ndina yaagindan naangamba ndaalɨndɨ, vɨlaa
ngɨpaliga ndandi.
6 Ndi kat wandɨ. ke vak. kwaka yangwan Nasaretmba la nyan ana
lɨgandɨ. Tambu laatndɨ. Tat ndɨ kat taaganja kava avɨ waa wandɨ. 7 Ndɨna
kwupmba la nɨmbagwi Pita kat yiga ambuk. Jisas laataa Galili yigiyandɨ
waa ambuk waa wandɨ. Galilimba ndɨ kat vɨgiyangwuk waa ambuk waa
wandɨ.
8 Waangumba lɨga vaaka kɨta yi yindi. Ngɨpaliga ndalaa avamban
plaga yindi. Vaaka lɨga nat nɨmba kat ana mbutndi.

MAGDALAMBA LAK MARIA JISAS KAT VƗLƗ

9 Kɨta wan nandinyamba Jisas laatndɨ maa Magdalamba lak Maria ndɨ
kat tatak vɨlɨ. Tat Jisas lɨ kat tavila waagan sɨla vɨli savɨlɨndɨ. 10 Jisasonala
ta nɨmba nolin tapman nglalɨndi maa Maria yaa ndi kat mubtuɨ. 11 Maria
ndi kat mbutɨ. Jisas kiyalaa tamba laatndɨ waa mbutɨ. Wala vak wutaa
ndina mbangɨ wup yindɨ.

JISASNA MBAAPMAMBA LA MBƗT VƗLƗLƗK PALƗ JISAS KAT VƗMBƗK

12 Jisas mandɨt nyan vla lɨndɨ, vɨlɨlɨk palɨ ngepma lapman kavamba
yetɨga lɨga Jisas kat vɨmbɨt. 13 Vɨlaa nat nɨmba kat yiga mbupmbɨk.
Wamba nyaangɨt wutaa ndina mbangɨ wup yigandɨ.

JISASNA MBAAPMAMBA LA TAMBA VƗLI KIYELI KƗTA LA NƗMBA NDƗ KAT VƗNDI

14 Ngɨni wan tamba vɨli kiyeli kɨta nɨmba njambamba ndaalɨga nao
kɨlɨndi, Jisas ndi kat yandɨ. Yalaa ndi kat mbangɨ kɨlɨpangɨ yindɨ lɨnjangat
nɨma kwundimba wandɨ. Tat va taagwa yaa mbuta nyaangɨt ngwula
mbangɨ ana wiyo waavi taagandɨ. Wungi kat tɨga Jisas yiga ndi kat
wandɨ. 15 Ndi kat wupma wandɨ. Kava kavamba wan apma nyaangɨt
aywaa ndi kat yiga ambuk waa wandɨ. 16 Kɨta nyan wan apma nyaangɨt
maawupmba kwutaa lɨndeyan ndɨ kat yagunjeyan ndɨ kat God kwu-
nakiyandɨ. Maawupma kwupmak kak kai wagiyaa nɨmba kat God
nɨma vat yigiyandɨ. 17 Wan apma nyaangɨt maawupmba kwukiyaa
nɨmba ndinogwionala sɨmogwilɨga nda lɨgiyandɨ. Wuna sɨ waga waagan
kat tula waa wanjeyan kwagalagiyandi. Mandɨp mandɨp kwundimba
waigandi. 18 Kamboy kwutaa katsonjeyan ana valɨgiyandɨ. Ndaa
kwutɨga ngu kɨnjeyan ana kiyaigandi. Yelogwen ta nɨmba kat taamba
taaganjeyan kwo lɨgiyandi.

JISAS NYƗNANGWUTNAT WOKENDƗ

19 Njambwi nyan Jisas ndi kat walaa nyɨnangwut wokelaa Godna
yaagindan naangamba ndalɨndɨ. 20 Ndi kava kavamba yiga mbutndi.
Nɨma nyan ndina lak kwandɨ. Sɨmogwi lɨga nɨma njɨvwa kwutndi. Va
nɨmba vɨlaa yelavɨtndi. Wanja nyaangɨt woseka ana walɨkandi waa
yelavɨtndi. Ngiyambak.

LUK

LUK TIOFILAS KAT PƗLƗWUTNDƗ

1 Njambwi nyan Tiofilas min kat nyaangit piliwupmat yigowun. God
ninogwinala kwuta nima njivwa kat nima sakwat nimba piliwupmat
tigandi. 2 God kwuta njivwa va nimba wan njivwa vilaa nat nimba kat
mbutndi maa piliwutndi. God kwuta njivwa aywaa vilaa mbutndi. Va
nimba Godna njivwa kwuta nimba ndi. 3 God kwutinda njivwa kat aywaa
wagalalaa wutaa min kat piliwupmat wowun. God kwuta njivwa kat wa-
galalaa wutaa apma vat piliwukiyowun. Simblan ana piliwukiyowun.
4 Piliwukweya nyaangit vilaa tak wukwa nyaangit woseka ana wandi
waa yelavika ligiyamin. Wupma yelavika limangat piliwukowun.

ENSEL SEKARAIA KAT JON YAIGANDƗ WAA MBUTNDƗ

5 Herot Judiana king tinda njimbla kan piliwukweya vak tindi. Kita
nyan tindi ndina si Sekaraia. Ndi God kat kwunatiga nimbana kita nyana.
Ndi God kat kwunatiga nimba mbaapma mbaapmamba lindi. Wan nyan
Abaisana mbaapma nyana. Ndina taagwana si Ilisabet. Lila yelangi
ndina yelangi kita. Eron walinja yelangi. 6 Mbik God waa vak apma
vapmba yetimbik. God waa nyaangit wuka ndinai taaga njambiyamba
yetimbik. 7 Mbit nyan kai. Ilisabet kwandi lagwa tiga nyan ana kwuti.
Mbambala avit ndu avit taagwa mbit.

8 Sekaraina mbaapma nimba njivwa kwupmat yandi. God kat kwu-
napmat yandi. 9 Ndina vak kingiyan. Mandit mandit njivwa kansaga
kwutndi. Apma njangu veiliga ya salilinda njivwa Sekaraia klandi.
klalaa ya salivat Godna ngay wuleindi. 10 Ya salivat wuleindi mala nat
nima sakwat nimba alagumba liga god kat wagala lindi. 11 Sekaraia
godna ngay weleilaa apma njangu veiliga ya salindeya kugimbi waymba
njambwi nyana ensel vindi. Kugimbi yaagindan naangimba lindi, vindi.
12 Sekaraia ensel kat vilaa maawut viyalindi, vaaka lindi. 13 Ensel ndi
kat wandi. Sekaraia ke vaaka. Wagalalima nyaangit God tamba wutndi.
samat tiga mina taagwa Ilisabet nyan kwukiyali. Kwuti maa ndina si
Jon waa waigamin. 14 Kwuti maa solat sigiyamin. Nat nima sakwat
nimba ndino solat sigiyandi. 15 God wan nyan kat bilaa ndi apma nyana
njambwi nyana waa waigandi. Wan nyan ndi nima ngu ana kigiyandi.
Wan nyan ndi nyimena yaapmba lindi, Godna waagan ndina mbangi
tavigiyandi. 16 Wan nyan ndi Juda nima sakwat ndi kat mbutndi maa
ndina njambwi nyan God waa nyaangit wuka yetigiyandi. 17 Tamba
la nyan Iliaja nima kwondumba Godna njivwa kwutnda vla wan nyan
kwukiyandi. Ndinai waigaa nyaangit wutaa God kat kai waliga nimba
God waa nyaangit mbukiya nyan kat kawiga tigiyandi waa wandi ensel.

18 Ensel wandi maa sekaraia ndi kat wagalandi. Woseka wamin? E?
Woseka ana wamin? angamak vigiywowun. Wuna taagwa avit taagwat.
Wuno avit ndu wun. Anda vapmba nyan kwukiyali waa wandi maa
ensel wandi.

19 Wun gebriel wun. Wun Godna apma njivwa kwutiga nyan wun.
God wandi maa mbukwa apma nyaangit yalaa mbukwun. 20 Tiga liga
mina kwundi kwulamakiyandi. Mina taagwa nyan kwuti maa mina
kwundi apma vat tindi, kwundi ngambugiyamin. Wawa nyaangit wutaa

kavle maawut yelavitaa woseka wandi? E? Woseka ana wandi? Waa
wamangat mina kwundi kwulamakiyandi. Wawa nyaangit kak kiyandi,
vigiyamin waa wandi ensel. 21 alagumba la nimba Sekaraia kat kwo
kawiga lindi. Godna ngay wuleilaa sivla mbundi linda waa nima vak
yelavika liga kawiga lindi. 22 Sakaraia wogwelaa ndi kat nyaangit ana
mbutndi. Ndi kat taamba mina yindi. Nyaangit mbutapman ndi kat
taamba mina yinda vak vilaa godna ngaymba liga simak vla vindi waa
yelavitndi. 23 God kat kwunatinda njivwa ngilindi mala Sakaraia ndina
ngayat yindi.
24 Giga liga ndina taagwa yapmba nyan tindi. Mbat tambanat ngaymba
mina tili. kava kava ana wogwelaa yili. Li wali. 25 Njambwi nyan God
wun kat apma vat yindi. Tak nyan kwutapman tuwa njimbla nat nimba
wun kat vilaa kavle taagwa li waa yelavitndi. Mbambala wupma kai waa
wali.

JISAS YAIGANDI WAGA ENSEL MARIA KAT MBUTNDI

26 Ilisabetna yaapmba nyan mbak sila kita tindi maa God ndina ensel
Gebriel kat wandi maa Galili walinja nima kipmana ngepma Nasaret
walinja ngepmat yindi. 27 Wan ngepmamba taagwa nyan kita lili. Lila
si maria. li kat wandi ndu klavak kat. wan nduna si Josep. Ndi tamba
la nyan Devitna yelangi nyan Josep. 28 Ensel li kat vilaa wandi. Apma
nandinya. God nyin kat apma vak yigiyandi. Nyin kat apma vat yindeya
vat nat taagwa kat wupma ana yigiyandi waa wandi maa 29 Maria ndi kat
vilaa nima vak yelaviti. Manda kat wandi. Ana yelavikowun waa nima
vak yelaviti.
30 Ensel li kat wandi. Nimamba ke yelavika. Ke vaaka. God nyin kat
kavle vat ana wandi. Nyin kat apma vat yivat wandi. 31 Samat tiga
nyina yaapmba nyan tigiyandi. Wan nyan kwutaa ndina si Jisas waa
waiganyin. 32 Wan nyan njambwi nyanat tigiyandi. Ndikat vilaa ndi
Godna nyana waa waigandi nat nimba. God wandi maa ndina yelangina
najmbwi nyan Devit tamba viga linda vla ndino viga ligiyandi. 33 Njimbla
njimbla Jekopna yelangi nimba kat viga ligiyandi. Viga lindeya vak ana
ngiligiyandi waa wandi ensel.
34 Ensel wandi maa Maria ndi kat wagalali. Wama nyaangit anda
vapmba tigiyandi. Wun lan kai waa wali. 35 Wali maa ensel wandi.
Godna waagan nyin kat yaa tavigiyandi. Godna kwondu nyin kat
yaigandi. Wan nyan ndu kita nyina yaapmba ana taagagiyandi. God
ndinayi taagagiya. Nyi kat tiga wan nyan Godna nyana waa waigandi.
36 Awut nyila. Nyina yakwa lagwa Ilisabet nyan tigali. Li tamba avit
taagwa li. Tak nyan ana akwuti. Mbak sila kita tigali nyan. 37 God kita
nda tigiyandi waa wandeyan tigiyandi. Ndi kwondu mbundi nyana waa
wandi ensel.
38 Wandi maa Maria wali. Wovuna. Wama nyaangit tigiyandi. Wun
ana kai waigowun. Godna njivwa kwukiyowun waa wali maa ensel li
kat kwagalalaa yindi.

MARIA ILISABET KAT VIVAT YILI

39 Tiga liga Maria laataa nduwi la kavat yili. Juda walinja nima
kipmana nat ngepmat laataa yili. 40 Ngepma yilaa Sekaraiana ngay
wuleilaa Ilisabet kat apma nandinya wali. 41 Apma nandinya waga
wali, Ilisabet wuti, lila yaapmba ta nyan yuvut yindi. yuvut yindi
mala Ilisabetna mbangi Godna waagan tavindi mala wali. 42 Nima

kwundimba walega wali. Apma vat tiga taagwa nyin. God nyin kat
apma vat yinda vak vla nat taagwa kat ana yindi. Nyina yaapmba liga
nyan ama vat tiga nyana. 43 Wuna njambwi nyana nyime nyin. Wuna
ngay wuleinyan apma vakna. Nyin kat viwan apma vakna God kwiya
apma vakna. 44 Awut nyila. Wun kat apma nandinya wanyin maa wuna
yaapmba tiga nyan solat siga yuvut yindi. Wukwun maa yuvut yindi.
45 God nyin kat waa nyaangit wutaa woseka wandi waa ana wanyin. God
waa nyaangit tigiyandi waa wanyin. Wanya vat apma vatna waa wali
Ilisabet.

MARIA LUNGWAMATAA WALI

46 Maia lungwamataa wali. God njambwi nyana waa wuna
maawupmba yelavika ligowun. 47 God wun kat kwunatigandi. Wun
kat kwunatinda vak kat yelavitaa solat siligowun. 48 Wun Godna njivwa
kwutigat taagwa wun. Wun kwo taagwa wun. God wun kat kwo
awagapma apma vat yindi. Ngini yaiga nima sakwat nimba wun kat
yelavitaa apma taagwat waa waigandi. 49 Njambwi nyan wun kat
apma vat yindi. Ndina si kwutaa katsogiyowun. 50 Ndinai waa nyaangit
wutiga nimba ndi kat kwunakiyandi. God ndina nyangu kat kwunaka
ndina ngwak kat kwunaka kwunakiyandi. 51 God ndi kwondu mbundi
nyana. nat nimba nin apma nimba nin waa yelavika ligandi. God
ndi kat kai waa savililigandi, kava kava vaaka yigiyandi. 52 Njambwi
la ndi king kat kai waa ndina si viyesendaligandi. Kwo la ndi nimba
ndina si kwutaa katsoligandi. 53 Wundi kat tiga nimba ndi kat apma
kiginda kwiligandi. nima sakwat nimbun ndawi liga nimba ndi kat ana
kwiligandi. Ndi Godnanamba klalapman kwo yiligandi. 54 God ndina
nimba isrel walinja nimba ndi kat kwunatindi. kwunatinda vak yelavika
ligiyandi. Ndina maawut ana tivigiyandi. 55 Tamba nina ngwat walanga
kat kwunakiyowun waa wandi God. Tamba la nyan ebraham kat kupma
wandi. Mino mina nyangu ngwak walanga kat kwunakiyowun waa God
wandi Ebraham kat waa wali Maria. 56 Maria Ilisabetna ngay mbak
kuvut tili. Tiga liga yili lila ngepma.

ILISABET JON KAT KWUTI

57 Ilisabet nyan kwup mina lili. Tiga liga nondanyan kwuti. 58 Nyan
kwuti mala lila ngepma nimba lila yelangi nimba wutaa solat siga wandi.
Njambwi nyan li kat apma vat yindi waa solat siga wandi.

59 Nandinya sila kuvut yindi maa mat nyana mbangi pitaa si wavat
wandi. Ndina nyaekna simba Sekaraia waa wavat wandi. 60 Ndina
nyime kai wali. Ndina si Jona waa nyime wali. 61 Wali maa li kat
wandi. Nyina yelangina si ana ndi. Manda kat Jon waa waiganyin
waa wandi. 62 Nyime kat walaa mat nyana nyaek kat taamba yiga
wagalandi maa 63 ndi taamba yiga pensil pepa agwi waa taambamba
wandi. kwindi maa piliwutndi, vilaa ngipaliga ndandi. 64 Sekaraia jona si
piliwutaa ndina kwundi kwo lindi, ngambundi. Godna si kwutaa katsoga
ngambundi. 65 Ngambundi mala ndina ngepma nimba wutaa maawut
viyalindi, vaaka lindi. Vaaka liga judia walinja nima kipmana nduwi la
kava kavamba mbutseli mbutsela mbutindi. 66 Nima sakwat nimba wan
nyaangit wutaa nima maawut yelavika lindi. yelavika liga wagalandi.
Wan mat nyan angamak tigiyaa nyana waa wagalandi. God wan nyan
kat kwondu kwindi, vindi.

SEKARAIA WAA NYAANGIT

67 Jona nyaek sekaraia Godna waagan ndina mbangi tavindi mala
Godna nyaangit mbutndi. 68 Mbuka wandi. Nin Isrel walina nimba
nina njambwi nyan God ndi apma nyana. Ndina nimba kat ngaga yalaa
kwunatindi. 69 Nin kat kwunatiga nyan tamba kwindi. Nin kat kwu-
napmak yaiga nyan tamba la nyan Devitna yelangi nyana. 70 Tamba la
profet ndi God waa nyaangit mbutndi. God ngini nin kat kwunakiyandi
waa mbutndi. 71 Nin kat kwunatndi mala nina maama nimba kat
kwulakiyanin. Nin kat kai waliga nimba kat kwulakiyanin waa tamba
la profet mbutndi. 72 God nina ngwak kat tamba wandi. ngwuk kat
awagapma apma vat yigiyowun waa wandi. Wan wanda apma nyaangit
Godna maawut ana tivigandi. 73 Tamba God nina walanga Ebraham
kat nima kwundimba wandi. Min kat apma vat kwunakiyowun waa
wandi. 74 Wan wanda vak vla nin kat kwunakiyandi. nin kat kwu-
natndi mala nina maama nimba kat kwulataa nat vak kwagalalaa Godna
njivwa mina kwukiyanin. kwuka liga ana vaaka ligiyanin. 75 Apma
vat yiga God yeta vla apma vak yetigiyanin njimbla njimbla. 76 Min
Jon wuna nyan min njambwi nyan God ndinai waa nyaangit mbutiga
nyanat tigiyamin. Min tatak njivwa kwuka yigiyamin. Njambwi nyan
ngini njivwa kwuka yaigandi. njambwi nyan yandeya yambi min kwu-
nakiyamin. 77 Njambwi nyan ndina nimba kat kwunatndeya vak min
ndi kat mbukiyamin. Ndi kat kwunataa kavle vat yiga yetilinja vak kat
njambwi nyan silimbwigiyandi. 78 God nin kat nima maawut yelavika
ligandi. Ngi kat tiga nin kat kavle vat awagapma silimbwigiyandi.
79 Mbambala nin kulun waliga kavamba tiga nimba vla liganin. mbam-
bala wundumbu yiliga nimba vla liganin. nin kat kwunatndi maa nina
maawut apma vat mina yelavika ligiyanin waa wandi Sekaraia.

80 Mat nyan Jon tamba nima yindi. Apma maawut sika lindi. Tiga
liga ngepma kwagalalaa ndinyangu lapman kwo kava yiga yetindi. Isrel
walinja nimba kat nyaangit mbutndeya nandinya kat kwo kavamba liga
kawiga lindi.

2

MARIA JISAS KAT KWUTI

1 Ndina kipmana njambwi nyan Sisa Ogastas ngepma ngepmana
nimbana si klavat wandi. 2 Tak ndina si ana klalindi. kupi vatna
tamba si klavat yigandi. Si klalinja njimbla Siria walinja kipmana nima
nyan Sairinias tindi. 3 Si klavat wandi maa ngepma ngepma la nimba
ndina ngepma kwagalalaa angwa ngepmat yindi. 4 Josep ndino yindi.
Nasaretna nat ngepma Galili kwagalalaa Betlehem walinja ngepmat
yindi. Wan ngepma Judiamba lindi. Betlehem Devitna yelangi nimbana
angwa ngepma. Josep ndi Devitna yelangi nyana. 5 Kapma ana yindi.
Ndina tagwonala yindi. Ndina taagwa nyan tili. 6 Tamba yiga wungi
ngepmamba ligandi. Tiga liga nyan kwup mina ligali. 7 Tiga liga ngima
nyan kwuti. kwutaa ndi kat waavwimba ngiga kwuti. Ndi kat kwataa
yiga naangali. Bulmakau kiginda kila bokismba naangali, sindu kwandi.
Tak haus pasindia wuleivat wambit. Haus pasindia tamba taati. Nima
sakwat nimba.

SIP SIP VIGA LA NIMBA KAT ENSEL MBUTNDI

8 Ngepma ngwaymba nat nɨmba sip sip kat ngan vɨga lɨndi. 9 Tɨga lɨga
njambwi nyana ensel ndi kat ngaga yandɨ. ngaga yandɨ mala nɨma vak
kembandɨ vɨlaa vaaka lɨndi. 10 Ensel ndi kat wandɨ. Ke vakngwa. Apma
nyaangɨt mbupmat yawun. Mbukweya nyaangɨt wukiya nɨmba aywaa
solat sɨgiyandi. 11 Mbambala Devitna ngepmamba taagwa kɨta nyan
kwutɨ. Wan nyan ngwuk kat kwunakiya nyana. Wan nyan njambwi
nyana. God wandɨ, yaa nyana. 12 Ngepma yilaa vɨgiyangwuk wan
nyan kat. Ndɨna nyɨme ndɨ kat waavwi ngilaa bulmakau kɨgɨnda kɨga
bokismba naangalɨ, vɨgiyangwuk. Bulmakau kɨgɨnda kɨla bokismba
kwaiga nyan kat vɨlaa ensel nɨn kat ana woseka wandɨ. Kɨngi mat nyan
kat wandɨ waa yelavɨkiyangwuk waa wandɨ ensel.
13 Ensel wandɨ mala nɨma sakwat ensel ngaga yalaa dɨnogwinala
ngambulɨndi. Godna sɨ kwutaa katsoga ngambulɨndi. 14 God
nyɨnangwupmba lɨga apma nɨma nyana. Ngwuk kɨpmamba lɨga nɨmba
ngwuk kat apma vat yindɨ, apma maawupmba tɨgiyangwuk waa wandi.

SIP SIP KAT BɨGA LA NɨMBA JISAS KAT YIGA VɨNDI

15 Ensel walaa ndi kat kwagalalaa nyinangwutnat wokendi. Wo-
kendi maa vɨga la nɨmba awat sowat ngambundi. Betlehem yagwa
yigat. Nɨma nyan nɨn kat mbutnda vak yiga vɨgiyanɨn walaa yindi.
16 Laataakwiyatapman yindi. yilaa yiga vɨndi. mariagwi Josep kat vɨndi.
wan nyan bulmakau kɨgɨnda kɨla bokismba kwandɨ, vɨndi. 17 Vɨlaa ensel
ndi kat mbukna nyaangɨt nat nɨmba kat yiga mbutndi. 18 Mbutndi mala
wuta nɨmba mandɨp mandɨp yelavɨka lɨndi. 19 Maria wutaa ana mandɨp
mandɨp yelavɨka lɨlɨ. Lɨla maawupmba tɨndɨ, yelavɨka lɨlɨ. 20 Sip sip kat
vɨga la nɨmba ndi kat kwagalalaa lungwamataa yindi. Ensel nɨn kat
wanda nyaangɨt tɨgandɨ, vɨnɨn. God apma nyana. Njambwi nyana waa
wandi.

JISAS WAA Sɨ WANDI

21 Nandinya sɨla kuvuk yindɨ maa mat nyana mbangɨ pɨtaa ndɨ kat sɨ
wandi. Ndɨna sɨ jisasa waa wandi. Ndina maawupmba ana wandi. Ensel
kan sɨ wandɨ maa mat nyan nyɨmena yapmba tɨndɨ.
22 Taagwa nyan kwuta nglambi lɨmbwinjeya njɨmbla ngwaymba
lɨgandɨ. Tamba la nyan Moses pɨlɨwuta nyaangɨpmba nglambi
sɨlɨmbwindi. Ngi kat tɨga nglambi lɨmbwivat Jerusalemat yindi.
Mat nyan kwutaa God kat sɨmogwivat kalimbɨt. 23 Tamba Moses
kwiya nyaangɨt pɨlɨwutndɨ. Ngɨma nyan nondanyan aywaa God
kat sɨmogwigiyangwuk. Ndi Godna njɨvwa kwukiyandi waa tamba
pɨlɨwutndɨ. 24 Nglambi sɨlɨmbwivat waavi vatnyalaa kwimbɨt. Tamba
Moses kwiya nyaangɨpmba kwimbɨt. nugulɨvɨk vɨlɨlɨk kwingweyan
wovuna. Namio vɨlɨlɨk kwingweyan wovuna waa tamba pɨlɨwutndɨ
Moses.
25 Kɨta nyan Jwerusalemba la nyan ndɨna sɨ Simion. Ndɨ apma vat yiga
yetɨlɨga nyana. God waa nyaangɨt wutɨga nyana. God Isrel walɨnja nɨmba
kat kwunatndeya njɨmbla kat kawiga lɨlɨndɨ wan nyan. Godna waagan
ndɨna mbangɨ tavilaa lɨndɨ. 26 Tak Godna waagan ndɨ kat mbutndɨ. Tak
ana kiyaigamɨn. Tak God wandɨ, yaa nyan Kraist ndɨ kat vɨgiyamɨn. Vɨlaa
ngɨni kiyaigamɨn waa mbutndɨ. 27 Godna waagan ndi kat wandɨ maa
Godna ngay wuleindɨ. Wuleindɨ maa Jisasna nyaek nyɨme ndɨ kat kwu-
taa wuleimbɨt. Tamba Moses mbuta nyaangɨpmba nglambi sɨlɨmbwivat
wuleimbɨt. 28 Simion mat nyan kat vɨlaa yiga ndɨna taambamba kwutaa

Godna sɨ kwutaa katsolaa God kat wandɨ. 29 Njambwi nyan tak wun
kat wama nyaangɨt mbambala tamba vɨgowun. Mbambala kiyaweyan
wovuna. Ana kai waigowun. 30 Ndinyangu kat kwunapmak kwima
nyan mbambala tamba vɨgowun. 31 Wamɨn maa wan nyan ndinyangu
kat aywaa kwunapmak yandɨ. 32 Juda ana ndi nat nɨmba ndi kat apma
nyaangɨt vɨsɨmogwindɨ, vɨga wukiyandi. Nɨn Isrel waa Juda walɨnja
nɨmba nɨna nɨndɨmba laatndɨ. Nɨna nɨndɨmba laatndangat nat nɨmba
nɨna sɨ kwutaa katsogiyandi waa wandɨ Simion.
33 Simion wandɨ mala Jisasna nyaek nyɨme wutaa mandɨt mandɨt
yelavɨpmbɨk. 34 Simion mbɨk kat wandɨ. God mbɨk kat apma vat
yigiyandɨ waa walaa Jisasna nyɨme Maria lɨ kat vɨga wandɨ. Awut nyɨla.
Wan mat nyan kwutndeya njɨvwa kwutndɨ mala Judana nɨma sakwat
njambwi nɨmba kavle yigiyandi. Nɨma sakwat nɨmba kwo nɨmba apma
vat tɨgiyandi. Nat nɨma sakwat nɨmba ndɨ kat kai waigandi. 35 Ndɨ
kat kai waiga nɨmba maawupmba yelavɨtnjeya vak ana pagwugiyandi.
Kapmba kai waigandi. Kai wanja njɨmbla nyɨn kat nɨma vat tɨgiyandɨ
waa wandɨ Simion.
36 Profetna njɨvwa kwutɨga taagwa kɨta lɨlɨ. Lɨla sɨ Ana. Lɨla nyaekna
sɨ Panuel. Lɨla yelangɨ Asa walɨnja yelangɨ. Lɨ avɨt taagwak. Tak ndu
klalaa naambi sɨla vɨli tɨlɨ. 37 Lɨla lan kiyandɨ maa to lagwa kwalɨ. Lɨla
naambi ndumi aynat kiyeli aynat. Godna ngaymba mɨna jnjɨvwa kwuka
yetɨlɨ. Nat walaa nandinya ngan God kat mɨna wagalaga yetɨlɨlɨ. 38 Jisasna
nyaek nyɨme tɨlɨmbɨk mala Godna ngay wuleilɨlɨ. Mat nyan kat vɨlaa God
kat sɨvu lɨlɨlɨ. Kumba la nat nɨmba God ngɨni Juda kat kwunatndeya
njɨmbla kat kawiga lɨndi. Wundi nɨmba kat vɨlaa walɨ. Ndɨnayɨ. Nɨn
kat kwunakiya nyana waa walɨ. Nɨn kat kwunakiya nyan tamba yalaa
lɨgandɨ waa Jerusalemba la nɨmba kat mbutseli mbutsela mbutɨlɨ.

NASARETNAT LUNGWAMATAA YINDI

39 God waa nyaangɨpmba nglambi aywaa lɨmbwiyagilaa ngepmat
yɨmbɨt. Galili walɨngja kɨpmat yiga mbɨtna angwa ngepma Nasaretnat
Jisas kat kwutaa yimbɨt. 40 Tɨga lɨga mat nyan nɨman yindɨ. Ndɨna
maawut apma vat sɨka lɨndɨ. Apma vat ndɨna nambu lɨgandɨ. God ndɨ
kat nɨma kwondu kwindɨ.

JISAS KWANDƗ NYAN TƗGA GODNA NGAYAT YINDƗ

41 Jisasna nyaek nyɨme naambi naambi pasova walɨnja pesto vɨvat
Jerusalemat yilɨmbɨt. 42 Jisasna naambi taamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk tɨndɨ,
yilɨnja vak vla pesto kat yilɨndi. 43 Pesto ngɨlɨndɨ mala Jerusalem kwa-
galalaa ngepma lungwamataa yindi. Jisas ndɨ ana yindɨ. Ndɨ wumba
lɨndɨ. Mbɨk Jisas tamba yigandɨ waa yelavɨtaa Jerusalem kwagalalaa
yimbit. 44 Nɨma sakwat nɨmba kɨtamba yilɨndi. Jisas kɨta vat yilɨganɨn
waa yelavɨtaa kɨta nandinya yiga tɨmbɨk. Ava yambɨ yiga lɨga ngan mbɨla
ngepma nɨmba alɨ nɨmba kat Jisas kat kwaka wagalambɨt. 45 Wagalambɨt,
kai ana lɨgandɨ wandi. Kai wandi mala ndɨ kat kwapmak Jerusalem
lungwamataa yimbɨt ndɨ kat vɨvat. 46 Ndɨ kat kwaka vɨlevimbɨt. Kwaka
vɨlevilaa kuvut wan nandinya Godna ngay wuleilaa ndɨ kat vɨmbɨt. Nat
nɨmba kat sɨmogwi lɨga njambwi nɨmbana nɨndɨmba ndalɨndɨ, vɨmbɨt.
Ndɨ kat wagalalaa mbutɨnja nyaangɨt wuka lɨndɨ. 47 Jisas mbuta nyaangɨt
wuta nɨmba ngɨpaliga ndandi. 48 Ndɨna nyaek nyɨme ndɨ kat vɨlaa mbɨtno
ngɨpaliga ndambɨt. Ndɨna nyɨme ndɨ kat walɨ. Nyan, an kat manda
kat wupma yimɨn. Wuno mɨna nyaekno mɨn kat kwaka yeta. Nɨma

vak yelavɨka kwaka yeta waa walɨ maa wandɨ. 49 Mand kat wun kat
kava kava kwatɨmbɨt. Wuna nyaekna ngaymba tuwan apma vatna.
Nglaatndɨ. Tuwa vak wupma mbɨk ana vɨga lɨgambɨt? Waa wandɨ.
50 Wanda nyaangɨt wutaa ana yigumba yelavɨpmbɨk.
51 Bɨlagwio kɨta kɨta yigandɨ Nasaretnat. Nasaretmba yiga tɨga mbɨlai
waa vak Jisas wuka lɨndɨ. Ndɨnai ya vak vɨlaa ndɨna nyɨme maawupmba
yelavɨka lɨlɨ. 52 Jisas nɨma yilaa ndɨna nambu apma vat tɨndɨ. Godno nat
nɨmbo ndɨ kat vɨlaa apma vat tɨgandɨ waa Jisas kat wandi.

3

JON NYAANGƗT MBUTNDƗ

1 Njambwi nyan Tabirias Sisa naambi taamba vɨli kiyeli tambanat vɨga
lɨndɨ. Judia walɨnja nɨma kɨpma kat vɨga la njambwi nyan Pontias Pailat.
Galili walɨnja nɨma kɨpma kat vɨga la njambwi nyan Herot. Herotna
yakwa nyan Filip kava vɨlɨlɨk kat vɨga lɨndɨ. Ndɨ Ituriagwi Trekonaitis
kat vɨga lɨndɨ. Abilini walɨnja kava kat vɨga la nyan Laisenias. 2 Judana
njambwi nɨmba God kat kwunatɨga nɨmba vɨlɨlɨk palɨ. Mbɨla sɨ Anaso
Kaiafas. Wan njɨmbla God Sekaraiana nyan Jon kat wandɨ. Wandɨ, Jon
ndinyangu lapman kwo kavamba yiga lɨndɨ. 3 God wandɨ maa kwo kava
kwagalalaa Jodan walɨnja ndandangɨ wayat yindɨ. Yiga mbutndɨ. Kavle
maawut kwagalalaa mandɨt kupi maawupmba lɨga ngu yagungweyan
God ngwutna kavle vat sɨlɨmbwigiyandɨ waa mbutndɨ. 4 Jon mbuta
nyaangɨt tamba la profet Aisaia ndɨ tamba kɨta vat pɨlɨwutndɨ. Kupma
pɨlɨwutndɨ.

Kɨta nyan kwo kavamba lɨga laataa nyaangɨt mbukiyandɨ.
Njambwi nyan yaiga yambɨ kwunak ngwula waa bukiyandɨ.
Ngu lɨga kava kava ngɨni tagula kɨpmat tɨgiyandɨ.
5-6 Nduwi tɨga kava nduwi ndandɨ, apma savagu kɨpma tɨgiyandɨ. Sɨvi
vita lɨga yambɨ ngɨni apma vat tɨgiyandɨ. Nɨma kambat tɨga yambɨ
ngɨni savagu lɨgiyandɨ.
Ngɨni God ndinyangu kat kwunatndeya vak ndinyangu aywaa
vɨgiyandi
waa tamba pɨlɨwutndɨ Aisaia.

7 Nɨma sakwat nɨmba ngu yaguvat Jon kat yandi. Yandi maa ndi
kat mbutndɨ. Ngwuk apma nɨmba ana ngwuk. Ngwuk kamboyna
nyangu vla lɨgangwuk. Ngɨni yaiga kavle vak kat vaaka lɨga wun kat
yangwuk. 8 Kavle maawut kwagalalaa apma kupi maawupmba yelavɨka
lɨngweyan apma vapmba yiga alɨ ngwuk. Ngwuk kupma yelavɨka
lɨgangwuk. Nɨn Ebrahamna nyangu nɨn. Ngi kat tɨga kavle savle
yiga yetɨneyan God nɨn kat ana kai waigandɨ waa yelavɨka lɨgangwuk.
Wupma ke yelavɨka. Ana nglaatndɨ. Kavle savle yiga yetɨngweyan God
ngwuk kat kai walaa kan tɨga kambak kwutndɨ mala Ebrahamna nyan-
guat tɨgiyandi. 9 Kavle mi vɨtɨga nyan vɨp mɨna lɨgandɨ. Avɨmba ngwuk.
Apma mɨ sɨk kwalapma mi aywaa vɨtaa yamba yaagindɨ, vɨkiyandɨ waa
mbutndɨ Jon.

10 Mbutndɨ mala nɨma sakwat nɨmba ndɨ kat wagalandi. Anda
apma njɨvwa kwutaa apma vat kwo lɨgiyanɨn waa ndɨ kat wagalandi.
11 Wagalandi mala ndi kat wandɨ. Waavwi vɨlɨlɨk tɨga nyan nat nyan
waavi lapman tɨga nyan kat agwi. Kɨgɨnda lɨga nyan kɨgɨnda lapman
tɨga nyan kat vɨlaa agwi waa wandɨ Jon. 12 Takis sanya klalɨga nɨmba

ngu yaguvat Jon kat yalaa wagalandi. Simogwi liga nyan nin angambak
yigiyanin waa wagalandi maa Jon ndi kat wandi. 13 Ngwuk kiap waa
sakwapmba mina klaigangwuk takis sanya. Mandip wata kwuleiga
sikwupmak klalingweya waa Jon ndi kat wandi. 14 Soldia ndi kat waga-
landi. Nin angamak yigiyanin waa wagalandi maa Jon ndi kat wandi.
Ngwuk wata woseka waga ndi kat viyaga nat nimbana nda sikwupmak
walingweya. Ngwuk kat pe kwindi, ngiyambak waa awa waa wandi Jon.
15 Nima sakwat nimba Jon kat vilaa mandip mandip yelavika lindi.
Ndi nin kat kwunakiya nyan anagandi waa maawupmba yelavika lindi.
16 Yelavika linja vak wutaa Jon ndi kat wandi. Wun nima njivwa ana
kwutigowun. Ngwuk kat ngu yagua njivwa mat njivwat. Ngini yaiga
nyan wuna njambwi nyanat. Wun apma nyan ana wun. Ndina man
suna yaaw ana alipsiga njalakiyowun. Apma nyan mina njalakiyandi.
Wuna kwupmba ngini yaiga nyan wandi mala Godna waagan ngwuk
kat tavigiyandi. Tayindi mala kisik yamba vika ngilindaya vak ngwutna
kavle vat ngiligiyandi. 17 Ngini yaiga nyan yuwi sik kwutiga nyan vla
ligandi. Sila silak klalaa yiga yuwi sik sika yiga ngaymba yisoligandi.
Ndina ava ndina simbi sika nima vat vitiga yamba yisoligandi.
18 Ndina kavle maawut kwunapmak Jon nima sakwat nyaangit
mbutindi. Ndi kat apma nyaangit mbutindi.

HEROT JON KAT KALABUS KWUTNDI

19 Wan kipmana njambwi nyan Herot ndina yakwa nyana taagwa
Herodias vanyangika klandi maa Jon ndi kat kavle vat yimin, min kavle
vat yiliga nyan min waa wandi. 20 Herot ya kavle vat nima sakwatna. Nat
kavle vat yiga Jon kat kalabus kwutndi.

TAT JON KALABUS YILAPMAN TIGA JISAS KAT NGU YAGUNDI

21 Jon nima sakwat nimba kat ngu yagulaa Jisas kat yagundi. Yagundi
maa Jisas God kat wagalalindi maa nyinangwut yambi kwandi. 22 Wungi
yambimba Godna waagan ngaga yandi. Namiyo saava klalaa yandi,
vindi. Vilaa nyinangwupmba liga kwundi wutndi. Min wuna apma nyan
mi. Min kat wun solat siligowun waa wandi kwundi.

JISASNA YELANGI NIMBANA SI

23 Jisasna naambi ndumi vili kiyeli tamba vili tindi, njivwa kwupmat
laatndi. Ndi Josepna nyana waa nima sakwat nimba yelavika lindi. Wan
nyan Josep ndina nyaek Hilai.
24 Hilaina nyaek Matat
Matatna nyaek Livai
Livaina nyaek Melkai
Melkaina nyaek Melkai
Jananina nyaek Josep
Josepna nyaek Matataias
25 Matataiasna nyaek Emos
Emosna nyaek Neam
Neamna nyaek Eslai
Eslaina nyaek Nagai
Nagaina nyaek Meat
26 Meatna nyaek Matataias
Matataiasna nyaek Semem
Sememna nyaek Josek

Josekna nyaek Joda
Jodana nyaek Joanan
27 Joanana nyaek Resa
Resana nyaek Serababel
Serababelna nyaek Sialtiel
Sialtielna nyaek Nerai
Neraina nyaek Melkai
28 Melkaina nyaek Edai
Edaina nyaek Kosam
Kosamna nyaek Elmedam
Elmedamna nyaek Ea
Eana nyaek Josua
29 Josuana nyaek Eliesa
Eliesana nyaek Jorim
Jorimna nyaek Matat
Matatna nyaek Livai
Livaina nyaek Simion
30 Simiona nyaek Juda
Judana nyaek Josep
Josepna nyaek Jonam
Jonamna nyaek Eliakim
Eliakimna nyaek Melia
31 Meliana nyaek Mena
Menana nyaek Matata
Matatana nyaek Netan
Netana nyaek Devit
Devitna nyaek Jesi
32 Jesina nyaek Obet
Obetna nyaek Boas
Boasna nyaek Salmon
Salmona nyaek Nason
Nasona nyaek Aminadap
33 Aminadapna nyaek Admin
Admina nyaek Anai
Anaina nyaek Hesron
Hesrona nyaek Peres
Peresna nyaek Juda
Judana nyaek Jekop
34 Jekopna nyaek Aisak
Aisakna nyaek Ebraham
Ebrahamna nyaek Tera
Terana nyaek Neho
Nehona nyaek Serak
35 Serakna nyaek Kiya
Kiyana nyaek Pelek
Pelekna nyaek Iba
Ibana nyaek Sila
Silana nyaek Kenan
36 Kenana nyaek Afaksat
Afaksatna nyaek Sem

Semna nyaek Noa
Noana nyaek Lemek
Lemekna nyaek Metusala
37 Metusalana nyaek Inok
Inokna nyaek Jeret
Jeretna nyaek Mahalalil
Mahalalilna nyaek Kenan
Kenana nyaek Inos
38 Inosna nyaek Set
Setna nyaek Adam
Adamna nyaek God.

4

SETEN JISAS KAT KAVLE VAT AY WAA WANDI

1 Godna waagan Jisasna mbangi tavindi mala Jisas Jodan walinja ndandangi kwagalalaa kwo kavat yindi. Godna waagan wanda ava yambimba yindi Jisas.

2 Kwo kavamba nandinya ndumi vililik yetindi. Yetiga liga Seten ndi kat yalaa kavle vat ay waa wandi. Nandinya ndumi vililik kiginda ana kindi Jisas. Kwo yetindi. Wan nandinya ngilindi, wundi kat tindi. 3 Seten ndi kat yalaa wandi. Godna nyanat timeyan kan tiga kambak klalaa bretnao kwupmeyan Godna nyanat tima vak vigiyowun waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. 4 Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Kiginda kivak kat mina yelavitigiya nimba ndi apma vat ana tigiyandi
waa tamba la nyan piliwutndi waa wandi Jisas.

5 Seten Jisas kat kwutaa nat kavat kalindi. Ndi kat kalilaa kan kipmana njambwi nimba viga la kava aywaa ndi kat kwiyatapman visimogwindi. 6 Visimogwilaa wandi. Vilima njambwi nimbana ava kwondu wuna kwondua. Wunamba klandi. Wuna maawupmba nat nimba kat kwiligowun. 7 Wun kat vilaa nambu silandalaa min njambwi nyan min waa wameyan min kat wuna kwondu kwigiyowun waa wandi Seten. 8 Jisas ndi kat wandi. Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Ngwutna njambwi nyan kita ligandi. Godna. Nat nyan kat min njambwi nyan min waa ke waa. God kita ligandi njambwi nyan
waa tamba piliwutndi waa wandi Jisas.

9 Setan ndi kat nat njambi kwutaa Jerusalemat kalindi. Kalindi maa God kat kwunatinja sivla mbundi ngayna sambi ngeat wokembit. Wokembit maa Seten ndi kat wandi. Godna nyanat timeyan valaseliga kipmamba ndamin, vilu. 10 Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Godna ensel min kat viga ligiyandi. Ana kavle yigiyamin
waa piliwutndi. 11 Nat nyan piliwutndi.

Min kat ensel kwutaa taambamba kwutaa katsogiyandi. Nimbumba ana nimamba ndai viyaigamin. Ndi kwutaa katsogiyandi
waa tamba piliwutndi waa wandi Seten. 12 Jisas ndi kat wandi. Nat tamba la nyan God waa nyaangit pilwutndi. Awup mila.

Ngwula njambwi nyan God kat kavle vat ay waa ke waa
waa tamba piliwutndi waa Jisas wandi.

13 Seten Jisas kat kavle vat ay waa wanda nyaangit ngilindi maa Jisas kat kwagalalaa yindi. Yilaa yelavitndi. Ngini ndi kat yiga nat njambi waigowun waa yelavitndi.

JISAS GALILI YILAA NJIVWA LAATAA KWUTNDI

14 Godna waagan Jisas kat kwondu kwindi maa Jisas Galili walinja kipmat yindi. Njivwa kwutinda vak kava kava la nimba mbutseli mbutsela mbutindi, wutndi. 15 Juda yisolaa tinja ngay wuleilaa ndi kat nyaangit mbutindi. Wutaa apma nyana waa yelavitaa wandi.

NASARETMBA LA NIMBA JISAS KAT KAI WAA KWUK NGINDI

16 Jisas Nasaret walinja ngepma yindi. Tamba mat nyan tiga kan ngepma yetiga niman yindi. Ndina angwa ngepma. Njivwa lapman nandinya aywaa yisolaa linja ngay wuleilindi. Wuleilaa nyinga liga nyaangit vivat laatndi Jisas. 17 Laatndi maa tamba la profet Aisaia piliwuta nyaangit tiga nyinga ndi kat kwindi. Kwindi maa lavwilaa viga kwundimba wandi.

18-19 Godna waagan wun kat tavilaa mbutndi. Kavle vat tiga nimba ndi kat apma nyaangit ambuk mila waa mbutndi. Ngindi, kalabusmba li vla liga nimba ndi kat yiga njalap mila waa mbutndi. Vat ta nimba kat ndi kat kwunap mila waa mbutndi. Mbambala God nin kat kwunakiyandi waa ambup mila waa Godna waagan wun kat mbutndi

waa tamba la profet piliwutndi waa Jisas viga kwudimba walaa 20 nyinga wan ngavna nyinga kat viga la nyan kat kwilaa ndaalindi. Ndaa lindi mala wan ngaymba la nimba apma nyaangitna ngambulinda waa yelavika aywaa ndi kat vilindi. 21 Jisas ndi kat wandi. Tamba la nyan piliwutnda nyaangit viga wawa nyaangit mbambala kak kiyagandi waa wandi maa 22 wuta nimba yelavitndi. Wan nyan apma nyaangit ngambuligandi. Apma nyaangit ngambulinda vak andamba klandi. Ndi kwo nyana. Ndi Josepna nyana waa yelavika wandi.

23 Jisas ndi kat wandi. Kingi ngepmana nyan wun viga ligangwuk. Ngini wun kat anagangwuk waiga. Nat ngepma kapaneam yilaa ndina yelogwen kat ta nimba kat kwunapmin. Angwa ngepma yalaa manda kat kwunatapman yiligamin waa wun kat anagangwuk waiga. 24 Wun kat wagalangweya nyaangit kat awat waigowun. Awuk ngwula. God waa nyaangit butiga nyan profet walina nyan ndina angwa ngepmamba ta nimba ndi kat kai waligandi. 25 Tamba wupma lindi. Tamba Ilaija ta njimbla talagwa nima sakwat tindi nin isrelna kipmamba. Wan tamba la njimbla naambi kuvuk mbak sila kita meik ana ndandi, kiginda ngilindi. 26 Godna njivwa kwutaa tamba la nyan Ilaija kiginda lapman talagwa kat kwunapmak yindi. God wandi, yindi. Nin Isrelna talagwa kat kwunapmak ndi ana yindi. Kapman ngepmamba ta talagwa kat kwunapmak yindi. Lila ngepma Sarefat. Wan ngepma Saidon walinja nima kipmamba la ngepma. 27 Godna njivwa kwuta tamba la nat nyan Ilaisa ndino nimbun. Ndinai la njimbla kawia kila Juda nima sakwat tindi. Ndina kita nyan kat ana kwunatndi. Kawia kila kapma ngepma nyan kat kwunatndi Ilaisa. Wan nyana ngepma Siria walina ngepma. Ndina si Neaman waa wandi Jisas.

28 Yisolaa linja ngaymba la nimba wutaa Jisas kat walia lindi. 29 Walialiga laataa Jisas kat kwutaa ngepma alaguat kalindi. Wungi ngepma nambu nduwimba ngindi, lindi. Nambu nduwi valagalaa tiga kavamba ndi kat sandavat kalindi. 30 Ndi nima sakwat nimbana mbupmba wuleilaa yindi Jisas.

KAVLE WAAGAN TAVILA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI

31 Jisas Galilina nat ngepma kapaneam walinja ngepmat ndaindi.
Njivwa lapman nandinya ndi kat nyaangit mbutindi. 32 Ndinai waa
nyaangit wuta nimba ngipaliga ndalaa maawupmba yelavitndi. Nat
nimba mbutinja vla ana mbutigandi. Kwondumba mbutigandi. 33 Yisola
linja ngaymba Jisas mbutindi mala kavle waagan tavila la nyan laataa
Jisas kat nima kwundimba walega wandi. 34 Min Jisas Nasaret nyan
manda kat nin kat yamin. Nin kat vatnyavak yamin? Min kat viga
ligowun. Min God wandi, yaa apma nyan min waa walega wandi.
35 Wandi mala Jisas kavle waagan kat kai waga wandi. makayak.
Ndi kat kwagala waa wandi maa waagan wan nyan kat kwutaa viyandi
mala ndina nindimba kipmamba ndandi. Waagan ndi kat ana kavle vat
yindi. Ndi kat viyalaa kwagalalaa yindi. 36 Va nimba ngipaliga ndalaa
awat sowat wandi. Ndinai mbuta nyaangit kwonduo tagula nyaangitna.
Kavle waagan kat wandi maa wutaa kwagalalaa yiligandi. nima tagula
vatna waa awat sowat wandi. 37 Yinda vak kat kava kavamba la nimba
mbutseli mbutsela mbutindi. Aywaa wutndi.

JISAS PITANA NASAKWAT KAT KWUNATNDI

38 Jisas yisolaa tinja ngay kwagalalaa Saimon waa Pita walinja nyana
ngay wuleindi. Pitana nasakwatna mbangimba nimamba kangan
walindi, kavle vat tili. Li kat kwunapmak Jisas kat wagalandi. 39 Lila
ngwaymba laataa liga yelogwen kat kai wandi, kwo lili. Li laataa ndi kat
kiginda kwutaa kwili.

JISAS NIMA SAKWAT NIMBA KAT KWUNATNDI

40 Nya tamba ndai mina lindi. Nat nima sakwat nimba yelogwen kat
ta nimba kat kwutaa Jisas kat kalindi. Ndi kat aywaa taamba taagalaa
kwunatni. 41 Kavle waagan tavila la nimba kat ndino ndi kat kwunatndi.
Kan waagan ndinyangu kat kwagalalaa walega wandi Jisas kat. Min kat
viga liganin. Min Godna nyan min waa walega walaa kwagalalaa yindi.
Jisas ndi kat wupma ke waa waa wandi. God wandi, yaa nyan Kraist
tinda vak nat nimba kat mbutnjangat kai walaa wupma ke waa waa
wandi Jisas.

JISAS NGEPMA NGEPMAMBA YIGA NJIVWA KWUTNDI

42 Ngambi wan ngepma kwagalalaa ndinyangu lapman kwo kavat
yindi. Wan ngepma nimba ndi kat kwaka liga ndina kwupmba yindi.
Ndina ngepma kwagalaa yivak kat kai waa wandi Jisas kat. 43 Jisas ndi
kat wandi. Wuna njivwa kingiyan. God ndinyangu kat viga liga vat
ngepma ngepmamba mbukiyowun. Wuna njivwa. Kita ngepma mina
ana mbukiyowun. Ngepma ngepmamba mbukwangat wuna nyaek
wandi mala yawun waa wandi Jisas. 44 Ndi kat kwagalalaa Judia walinja
nima kipman ngepma ngepmat yindi. Ngepma yilaa yisolaa linja ngay
wuleilaa nyaangit mbutindi.

5

JISAS WANDI MALA PITA KAMI NIMA SAKWAT KWUTNDI

1 Jisas Genesaret walinja sak waymba lindi. Waymba liga God
waa nyaangit ndinyangu kat mbutindi. Wungi nyaangit wupmat ng-
waymba yaa ndi kat kematndi. 2 Jisas vindi bot vililik yaawmba tundi,
limbik. Kami kwuta nimba bot kwagalalaa ndina njula kisik tindangat
njangilindi. 3 Jisas yiga bot kita kundi. Saimon waa Pita walinja

nyana botna kunda Jisas. Saimon kat wagalandi mala sivasagundi, Jisas
bopmba ndaaliga ndinyangu kat nyaangit mbutindi.
4 Jisas mbuta nyaangit ngilindi mala Saimon kat wandi. Jula kulaa
samat wogwelaa yiga kami kat yaagi waa wandi. 5 Wandi maa Saimon
ndi kat wandi. Njambwi nyan kami kai. Nak ngan njula yaagiga
vilevinin. Kami kai. Min wameyan mina kwundimba yiga yaagigiyanin
njula waa wandi maa njula kulaa yindi. 6 Njula yaagilaa nima sakwat
kami njula taata lindi. Njula ngilip mina lindi. 7 Tiga liga nat botna nimba
kat yagwa waa wandi maa yandi. Yandi maa bot vililik kami kundi.
Bot vililik taata lumaka ndaivat yimbit. 8 Saimon waa Pita walinja nyan
vilaa Jisasna man ngandimba ndalaa wandi. Njambwi nyan wun kat
kwagala. Wun apma nyan ana wun waa wandi. 9 Pitagwi nat nimbo
kami kwutnja sakwat kat vilaa ngipaliga ndandi. 10 Sebedina nyan vililik
Jonogwi Jemso vilaa ngipaliga ndambit. Mbit Saimono kita njivwa nyan
mbit. Jisas Jaimon kat wandi. Ke vaaka. Mbambala kami kwutigangwuk.
Ngini ndinyangu kat kwutaa wuna mbaapmamba taagagiyangwuk waa
wandi Jisas. 11 Yiga kawilaa bot njula kwagalalaa Jisasna kwupmba
yindi.

JISAS KAWIA KILA NYAN KAT KWUNATNDI

12 Jisas ngepmamba lindi, kawiya kila nyan ndi kat yaa vilaa Jisasna
man ngandimba ndalaa wandi. Wun kat kwunapmat wameyan kwu-
nakiyamin waa wandi. 13 Wandi maa Jisas ndina mbangi taamba
taagalaa wandi. Min kat kwunapmak wowun. Apma vak tigiyamin
waa wandi maa kawiya kila vat ngilindi, kwo lindi. 14 Jisas ndi kat
wandi. Min kat kwunakwa vat nat nimba kat ke mbuka. Tamba Moses
mbutnda nyaangipmba agwup mila. God kat kwunatiga nyan kat yiga
mina mbangi ndi kat simogwi. Simogwilaa God kat sivu kivat ndi kat
kwanda kwanda vatnyalaa agwi. Kwimeyan ndinyangu kwo limeya vat
vigiyandi waa wandi Jisas. 15 Nima sakwat nimba Jisas kwunatnda vak
kat mbuseli mbutsela mbutindi. Ngi kat tiga nima sakwat nimba ndina
nyaangit wupmat yisolaa lindi. Nima sakwat nimba ndina yelogwen
kwunatndangat yisolaa lindi. 16 Jisas ndi kat kwagalalaa ndinyangu
lapman kwo kavat yilaa God kat ngambulindi.

MAN KIVI WATNA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI

17 Nat nandinya Jisas ngaymba liga nyaangit mbutindi. Ferisiagwi
tamba Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba nima sakwat ndaa liga
wutindi. Ndi Galiliagwi Judiana ngepma ngepmamba liga yandi. Ndina
nat nimba Jerusalemba liga yandi. God Jisas kat kwondu kwindi mala
nima sakwat yelogwen kat ta nimba kat kwunatindi. 18 Kivi watna nyan
kat njambamba taagalaa aynat nimba walalaa Jisas ta ngayat kalindi.
19 Ndi kat kalinjeya yambi vilavindi. Nima sakwat nimba taata lindi.
Tiga liga sambange wokelaa njik vla plalaa yaaw tulaa ndi kat sandandi
njambonala. Jisasna mindama kava sandandi. 20 Jisas ndi kat vilaa
ndi kat kwunakwangat sanda nimba nima njivwa kwuka sandandi waa
yelavitaa njambimba la nyan kat wandi. Min, kavle vat yiga yetima vak
tamba silimbwigowun waa wandi Jisas.
21 Jisas wandi mala Ferisiagwi Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbo
awat sowat ngambulindi. Wan nyan God kat kavle nyaangit wandi.
Kavle vat yiga yetima vak tamba silimbwigowun waa manda kat wandi.

Ndɨ ana alɨpsɨga sɨlɨmbwigiyandɨ. God mɨna alɨpsɨga sɨlɨmbwigiyandi
waa awa saowat ngambulɨndi. 22 Maawut wumba yelavɨka awat
sowat ngambulɨnja vat vɨlaa Jisas ndi kat wandɨ. Manda kat wupma
yelavɨtɨgangwuk. Ana nglaatndɨ. 23 Ndɨ kat kavle vat yiga yetɨma vak
tamba sɨlɨmbwigowun waa wowun Laataa kwalɨma njamba kwutaa kali
waa wagewan kɨta nyaangɨtna. Kapmanyaangɨt ana ndɨ. 24 Manda
kat kavle vat yiga yetɨma vak tamba sɨlɨmbwigowun waa wowun. Kan
kɨpmamba lɨga nɨmba kavle vat yiga yetɨnjeya vak kat sɨlɨmbwiweya
kwondu ngilɨga. God wun kat kwindɨ. Kan kwondu vɨngwangat ndɨ kat
kwunakiyowun. Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun waa wandɨ Jisas. Ndi
kat walaa njambamba kwa nyan kat wandɨ. Laataa kwalɨma njamba
kwutaa kali waa wandɨ maa 25 wan nyan laataa kwalɨnda njamba
kwutaa klaiga ngayat yindɨ. God ndɨ apma nyana nɨma nyana waga
yindɨ. 26 Va nɨmba ngɨpaliga ndalaa Godna sɨ kwutaa katsondi. Ngɨpaliga
ndalaa wandi. Mbambala tamba nɨma vak vɨganɨn waa wandi.

JISAS LIVAI KAT YAGWA WANDƗ

27 Tɨga lɨga wan ngay wogwelaa takis sanya klalɨga nyan kat vɨndɨ. Wan
nyan takis sanya taagalɨnja ngaymba ndaa lɨndɨ. Ndɨna sɨ Livai. Jisas
ndɨ kat vɨlaa wandɨ. Wuna kwupmba yagwa wandɨ. 28 Wandɨ maa Livai
ndɨna nda kwagalalaa Jisasana kwupmba yindɨ.
29 Ngɨni Jisas kat Livai ndɨna ngaymba nɨma kɨgɨnda kwutndɨ. Takis
sanya klalɨga nɨma sakwat nɨmbagwi nat nɨmba kat Livai wandɨ maa
kɨvat yandi. Ndino Jisas ndɨna mbaapma nɨmbo kɨta vat kɨlɨndi. 30 Ngɨni
Ferisio tamba Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi la nɨmbo Jisasna mbaapma
nɨmba kat wagalandi. Kavle vat tɨga takis sanya klalɨga nɨmbo nat kavle
nɨmbo manda kat kɨta vat kɨlɨgangwuk. Wan apma vat ana ndɨ. Wan
kavle vatna waa wandi. 31 Wandi maa Jisas ndi kat wandɨ. Kwo lɨga
nɨmba ndi dokta kat ana yilɨgandi. Yelogwen kat ta nɨmba mɨna dokta
kat yilɨgandi. 32 Mabmbala wungi vat sɨgɨt. Apma vat yiga yetɨlɨga nɨmba
kat kwunapmat ana yawun. Kavle vat yiga yetɨlɨga nɨmba kat kwu-
napmak yawun. Kavle maawut kwagalalaa mandɨp kupi maawupmba
yetɨnjangat yawun waa wandɨ Jisas.

KƗGƗNDA KƗVAK KAT KAI WALƗNJA VAK

33 Jisas wandɨ mala wandi. Ngu yagu lɨga Jona mbaapma lɨga nɨmba
ndi nɨma sakwat njambɨ kɨgɨnda kɨvak kat kai walaa God kat mɨna ngam-
bulɨgandi. Ferisi walɨnja mbaapma nɨmba ndino wupma yilɨgandi. Mɨna
mbaapma lɨga nɨmba kai. Ndi kɨgɨnda ngu njɨmbla njɨmbla kɨlɨgandi
waa wandi mala Jisas ndi kat wandɨ. 34 Ndu taagwa kat kla njɨmbla
nɨma kɨgɨnda kɨvak kat kai waigandi? E? Kɨgiyandi luwa. Nɨma kɨgɨnda.
35 Ngɨni yaiga njɨmbla taagwa kla nyan kat kwutaa kalindi mala ndi nɨma
vak yelavɨka kɨgɨnda kɨvak kat kai waigandi waa Jisas walaa

JISAS TAMBA YETƗNJA VAK KWAGALALAA MANDƗT KUPI VAPMBA YETƗNDA VAK KAT MBUTNDƗ

36 ndi kat pagwula la nyaangɨtmba wandɨ. Tamba ngɨlɨkna waavwi la
nyan mandɨt kupi waavwi klalaa tamba waavwi kat kwunapmak ana
ngɨlɨkiyandɨ kupi waavwi. Ngɨlɨtaa tavandeyan mandɨp mandɨp vaandɨ
kwaigandɨ. 37 Tamba sɨmbɨmba kwutnja awmba kɨta nyan kupi nɨma ngu
ana kalɨkiyandɨ. kalɨtndeyan nguna mbiyak wokendɨ mala tamba sɨmbɨ
ngɨlɨkiyandɨ. Ngɨlɨtɨ, ngu kɨpma yindɨ, sɨmbɨ kavle yigiyandɨ. 38 Kupi nɨma

ngu kupi simbimba mina kalitigandi. Nina ngepmana vatna. 39 Kita nyan
tamba nima ngu kilaa kupi nima ngu kivak kat ana waigandi. Kupi nima
ngu kivak kat kai waigandi. Tamba nima ngu apma ngua waa waigandi
waa wandi Jisas.

6

NJIVWA LAPMAN NANDINYANA NJAMBIA

1 Njivwa lapman nandinya Jisasagwi ndina mbaapma nimbo yuwi sik
kwaliga kava yindi. Yiga ndina mbaapma nimba sik klalaa taambamba
ligagagiga kwutindi, simbi ndandi, kindi. 2 Nat Ferisi kilinja vak vilaa
wandi. Njivwa lapman nandinyana njambia kat kai walaa manda kat
wupma kiligangwuk waa wandi. 3-4 Wandi mala Jisas ndi kat wandi.
Nina tamba njambwi la nyan Devit yinda vak ana wuka ligangwuk?
Tamba piliwutndi. Ana viga ligangwuk? Ndi wundi kat tiga Godna
ngay wuleilaa God kat kwunapmak kat kwilinja bret-nao kindi. Kilaa
ndinogwi liga nimba kat kwindi, kindi. God kat kwunatiga nimba mina
kilindi. Kwo nimba ana kilindi. Njambia ligandi. ndi njambia kat kai
walaa kilindi. Ndi God kat twunata nimba ana ndi. 5 Wun Godna vak
simogwi liga nyan wun. Wun njivwa lapman nandinya kat viga ligowun.
Wan nandinya wun kat ana viga ligandi waa wandi Jisas.

NJIVWA LAPMAN NANDINYAMBA JISAS KITA NYAN KAT KWUNATNDI

6 Nat njivwa lapman nandinya yisolaa linja ngay wuleilaa Jisas ndi
kat nyaangit mbutindi. Wan ngaymba ta nyana taamba mak kaalandi.
7 Ferisiagwi tamba Moses kwiya nyangit simogwi la nimbo Jisas kat viga
lindi. Ndi kat kwunakiyandi? E? Ana kwunakiyandi? Waa yelavika
lindi. Ndi kat njivwa kwuka kwunaka nina ngepmana njambia kat
kai wandeyan ndi kat kotmak kaligiyanin waa yelavika lindi. 8 Ndina
maawupmba yelavika linja vak Jisas ndi tamba viga lindi. Viga liga
taamba mak kaala nyan kat yagwa kumba yaa ali waa wandi. Wandi
mala laataa yandi. 9-10 Jisas Ferisi kat wandi. Mbambala njivwa lapman
nandinya apma vat yiweyan wovuna? Kavle vat mina yilu? Kita nyan
kat kwunapmat yiweyan wovuna? Ndi kat kavle vat mina yilu? Waa ndi
kat wagalalaa wan nyan kat wandi. Mina taamba sate mila waa wandi
mala satendi. satendi mala ndina taamba kwo lindi. 11 Ferisi ndi kat
vilaa walaa lindi. Jisas kat anda vapmba kavle yigiyanin waa awat sowat
ngmambuga lindi.

JISAS TAAMBA VILI KIYELI VILILIK NIMBA KAT YAGWA WANDI

12 Jisas God kat ngambuvat nduwiat wokendi. Ngan kita God kat
ngambuga tindi. 13 Nya wokendi mala ndina mbaapma nimba kat yagwa
wandi, yandi. Ndina nat nimba kat mandit si kwindi. Ngwuk aposel
ngwuk waa wandi. Wanda nimbana sakwat tamba vili liyeli vililik
nimba. 14 Wan nimbana si kingiyan. Nat nyan Saimon. Jisas ndi kat
mandit si wandi. Min Pita min waa wandi. Nat nyan Pitana yakwa
nyan Endru. Nat vililik pali Jemsogwi Jono. Nat nyan Filip. Nat nyan
Batolomyu. 15 Nat nyan Matyu. Nat nyan Tomas. Nat nyan nat kita Jems.
Ndi Alfiasna nyan. Nat nyan nat kita Saimon. Ndi ngepma ngepma yiga
nat nimba nina kipma kat yalaa viga linjangat kai waa ngambundi. 16 Nat
nyan Judas. Ndina nyaek Jems. Nat nyan Judas Iskeriot. Wan nyan ngini
Jisas kat vatnyavat kamwin kwindi.

17 Jisasagwi ndɨna mbaapma nɨmbo nduwimba lɨga ndaindi. ndailaa
savagu kɨpma la kavamba lɨndi. Jisasna mbaapma nɨmba nɨma sakwat
tɨndi. Kava kavamba lɨga nɨmba ndɨ kat vɨvat yandi. Nat nɨmba Judiamba
lɨga yandi. Nat nɨmba yelogwen kat ta nɨmba ndi kat kwunatndangat
yandi. 18 Kavle waagan tavila la nɨmba kat Jisas kwunatndɨ, kwo lɨndi.
19 Ndɨ kat nɨma sakwat nɨmba ndɨna mbangɨ taamba taagavat wandi.
Taamba taagandi mala ndɨna kwondu ndi kat yalaa kwunatɨndɨ.

JISAS LAATAA NDI KAT NYAANGɨT MBUTɨNDɨ

20 Jisas laataa ndɨna mbaapma nɨmba kat wandɨ. ngwuk kwanda
kwanda lapman tɨngweyan apma vatna. God kwindeya apma nda
aywaa klaigangwuk.
21 Mbambala wundɨ kat tɨngweyan apma vatna. ngɨni ngwula yaak
taakiyandɨ. Mbambala nɨma vak yelavɨka nglangweyan apma vatna.
ngɨni kasegiyangwuk.
22 Wun God wandɨ, yaa nyan wun. Wuna nyaangɨt mbukngwuk mala
wukna nɨmba ngwuk kat kai waalaa njɨka ngwutna sɨ viyesendalaa
kɨklinjeyan apma vatna. 23 Ngwuk kat kavle vat yinjeya nandinya
ngwuk solat asɨ ngwula. Solat sɨga ngɨni nyinangwutwokelaa apma
klaigangwuk waa yelavɨk ngwula. Ngwuk kat kavle vat yigiya nɨmbana
tamba la walanga ngwak tamba la profet kat wupma kavle vat yindi.
24 Ngwuk nɨma sakwat nda lɨga nɨmba apma vat ana ndɨ. Mbambala
ngwutna wenga tamba klangwuk. Ngɨni kai.
25 Yaat taat tɨga nɨmba ngwuk apma vat ana ndɨ. Ngɨni wundɨ kat
tɨgiyangwuk. Mbambala kaselɨga nɨmba ngwuk apma vat ana ndɨ. Ngɨni
nɨma vat yelavɨka nglagiyangwuk.
26 Nat nɨmba ngwutna sɨ kwutaa katsonjeyan apma vat ana ndɨ.
Ngwutna sɨ katso lɨga nɨmbana tamba la walanga ngwak tamba la kavle
profetna sɨ kwutaa katsondi. God waa nyaangɨt mbutɨga profetna sɨ ana
katsondi.
27 Ngwuk wuna mbaapma nɨmba awuk ngwula. Ngwutna maama
nɨmba kat ndi kat kwunapmak nɨma maawut yelavɨka alɨ ngwula. Ng-
wuk kat kai walɨga nɨmba ndi kat apma vat ay ngwula. 28 Ngwutna sɨ
kwutaa viyesenda lɨga nɨmba kat ndina sɨ kwutaa katso ngwula. Ngwuk
kat kavle vat yilɨga nɨmba ndi kat tɨga God kat wagala ngwula. 29 Kɨta
nyan ngwuk kat kɨta naangɨ kɨpmwimba viyandeyan nat naangɨ agwi.
Kɨta nyan ngwutna kol siot klavat wandeyan agwi ngwula. Kol siot
kwilaa siot nɨmbun agwi. 30 Ngwuk kat wagala lɨga nɨmba ndi kat agwi
ngwula. Kɨta nyan ngwutnaqmba klandeyan ngɨni wun kat awat agwi
waa ke waa. 31 Nat nɨmba wun kat kan vat yinjeyan apma vatna waa
yelavɨkngweyan kan yelavɨtɨngwa vak nat nɨmba kat ay ngwula.
32 Ngwuk kat woviyaguga tɨga nɨmba ndi kat mɨna nɨma vak yelavɨka
tɨngweyan nɨma vak ana ndɨ. Kavle nɨmba ndino wupma yilɨgandi.
33 Ngwuk kat apma vat yilɨga nɨmba ndi kat mɨna apma vat yingweyan
nɨma vat ana ndɨ. Kavle nɨmba ndino wupma yilɨngandi. 34 Ngwuk
kat ngɨni awat kwigiya nɨmba ndi kat mɨna kwingweyan nɨma vat ana
ndɨ. Kavle nɨmba ndino wupma yilɨgandi. Kwilaa ngɨni awat kwinja
sakwat klalɨgandi. 35 Kavle nɨmba ya vak vla ngwuk key yiga. Ngwuk
mandɨt apma vak yiga yetɨ ngwula. Ngwuk ngwula maama nɨmba kat
kwunapmat nɨma maawut yelavɨka alɨ ngwula. Ndi kat apma vat ay
ngwula. Ngɨni awat ana klaiganɨn waa yelavɨtaa agwi ngwula. Wupma

yingweyan ngɨni Godnanamba apma wenga kaligangwuk. God ndɨ kat sɨvu kɨlapman nɨmba ndi kat apma vat yilɨgandɨ. Nɨn nɨna mbangɨ mɨna kwunakiyanɨn waa walɨga nɨmba God ndi kat apma vat yilɨngandɨ. Ngwuk wupma kai. Ngwuk njambwi nyan Godna nyangu ngwuk. Ngi kat tɨga God ndɨ kat kai walɨga nɨmba kat kwunatɨnda vla ngwuk kwunak ngwula. 36 Ngwutna nyaek ya vak vla ngwuk apma vak ay ngwula nat nɨmba kat. 37 Nat nɨmba kat vɨlaa ndi kavle vat yindi waa walapman yingweyan God ngwuk kat vɨlaa kavle vat yindi waa ana waigandɨ. Nat nɨmba kat vɨlaa ndi kavle nɨmba ndi waa walapman yingweyan God ngwuk kat vɨlaa ndi kavle nɨmba ndi waa ana waigandɨ. nat nɨmba kavle vat yiga yetɨlɨnja vak kat yelavɨtapman yingweyan God kavle vat yiga yetɨlɨngwa vak kat yelavɨtapman yigiyandɨ. 38 Nat nɨmba kat kwingweyan God ngwuk kat apma wenga kwigiyandɨ. Kɨta nyan yuwi sɨk kwivat yindeyan nɨma sakwat tulaa yiyalɨndɨ, kɨndɨkɨ ndaindɨ, nat kuvuk kwutaa naangandɨ maa taataa nat yuwi sɨk ndalɨndɨ, salatndɨ. God wupma kwilɨgandɨ. Ngwuk nat nɨmba kat nɨma sakwat kwingweyan God ngɨni ngwuk kat nɨma sakwat kwigiyandɨ.

JISAS PAPWUGA LA NYAANGɨT TAMBANAT MBUTɨNDɨ

39 Nat mɨni vɨlapman yila nyan nat mɨni vɨlapman yila nyan kat taamba kwutaa yambɨ ana alɨpsɨga vɨsɨmogwigiyandɨ. Vɨsɨmogwivat kalindeyan vɨli apa waangumba ndaigiyambɨt. 40 Skul boi ndɨna tisa kat ana kwulatɨgandɨ. Wan skul boi skul kwulataa ndɨna nambu tisana nambu lɨga vla wupma lɨgiyandɨ.

41 Ngwutna kɨta mbaapma lɨga kɨta nyana mɨnimba lɨga mat kɨsɨk vɨga lɨgangwuk. Ngwutna mɨnimba lɨga nɨma kɨsɨk ana vɨga lɨgangwuk. 42 Ngwutna kɨta mbaapma nyan kat walɨgangwuk. Mbaapma nyan mɨna mɨnimba lɨga kɨsɨk klalaa yaagigiyowun. Wupma waga ngwutna mɨnimba lɨga nɨma kɨsɨk ana vɨga lɨgangwuk. Wan yingwa vak ana nglaatndɨ. Ngwutna mɨnimba lɨga nɨma kɨsɨk klalaa yaagingweyan apma vak vɨga ngwula kɨta mbaapma nyana mɨnimba lɨga mat kɨsɨk klalaa yaagigiyangwuk.

43 Apma mi kavle mi sɨk ana kwalɨgandɨ. Kavle mi apma mi sɨk ana kwalɨgandɨ. 44 Mina sɨk vɨlaa kan apma mi? E? Kavle mi? Waa yelavɨka lɨgandi. Kavle nɨmbio lɨga yamboy apma mi sɨk ana kwalɨgandɨ. Apma lɨsɨk yilɨga sɨk kavle mimba ana kwalɨgandɨ. 45 Ndinyangu ndino wupma lɨgandɨ. Kɨta nyan apma maawupmba yetɨgiyaa nyan apma njɨvwa kwukiyandɨ. Nat kɨta nyan kavle maawupmba yetɨgiyaa nyan ndɨ kavle njɨvwa kwukiyandɨ. Nɨna maawupmba yelavɨtaa vak vla nyaangɨt mbutɨganɨn.

46 Manda kat wuna kwundi wutapman tɨga wun kat njambwi nyan njambwi nyan waa walɨgangwuk. Kan kavle vatna. 47 Kɨta nyan wun kat yalaa wuna nyaangɨt wutndeyan wan nyan apma nyana. Ndɨ ngay kwuta nyan vla lɨgandɨ. 48 Nat kɨta nyan ngay kwupmat yindɨ. Nɨmamba waangu vaa klanda kalilaa kwaalɨk tawndɨ. Sambiyangu mbalɨndɨ, ana yuvut yindɨ ngay. Tagula vat tɨndɨ. Wuna nyaangɨt wutɨga nyan kɨngi ngay tagula ngay kwuta nyan vla lɨgandɨ. 49 Nat kɨta nyan kwaalɨk tawlapman kwo kɨpmamba ngay kwutndɨ. Sambiyangu yandɨ, ngumbi kalindɨ, pɨtsondɨ, wan ngay kavle yindɨ. Wuna nyaangɨt wutapman nyan kɨngi kavle ya ngay kwuta nyan vla lɨgandɨ waa wandɨ Jisas.

7

AMINA NJAMBWI NYANA NJƗVWA KWUTA NYAN KAT JISAS KWUNATNDƗ

1 Jisas nyaangɨt ndi kat mbutaa wan kava kwagalalaa Kapaneamat yindɨ. 2 Wan kavamba soldiana njambwi nyan kɨta lɨndɨ. Ndɨ soldia ndumi tambanat vɨga lɨndɨ. Ndɨna njɨvwa kwuta nyan yelogwen kat tɨga kiya mɨna lɨndɨ. Njambwi soldia woviyaguga tɨnda nyana. 3 Jisas yandɨ, wutaa Judana njambwi nɨmba kat wandɨ mala ndi Jisas kat wagalavat yindi. Njambwi soldiana njɨvwa kwuta nyan kat kwunap mɨla waa wavat yindi. 4 Jisas ta kava yiga ndɨ kat yiga wagalaga wandi. Wan njambwi soldia apma nyana. 5 Nɨn Juda nɨna nɨmba kat kwunatɨgandɨ. Kan ngepmamba yisolaa lɨna ngay ndɨnai kwukna waa wandi.

6 Wandi maa Jisas ndina kwupmba yindɨ. Ngay ngwaymba lɨndi. Lɨvlamba ana lɨndi, njambwi soldia ndɨna ngaymba la nɨmba kat wandɨ maa Jisas kat yindi. Yilaa wandi. Soldiana njambwi nyan mɨn kat kupma wandɨ. Njambwi nyan nɨma njɨvwa ke kwuka. Apma nyan ana wun. Ke yaa wuna kavle ngay. 7 Mɨn kat vɨvak kat vaaka lɨwun. Wun mat nyan wun. Nyaangɨt wamɨn mala njɨvwa kwutɨga nyan apma vat tɨgiyandɨ. 8 Wuna njambwi nɨmba waa nyaangɨt wutɨgowun. Wuna soldia wuna nyaangɨt wutɨgandi. Ndina kɨta nyan kat ay wowun mala yigiyandɨ. Ndina nat nyan kat yagwa wowunj mala yigiyandɨ. Yelogwen kwagalandɨ kwo lɨgiyamɨn waa wameyan ndɨ kwo lɨgiyandɨ. Vɨlɨgowun waa wandɨ njambwi soldia waa ndɨna ngaymba la nɨmba mbutndi.

9 Jisas wutaa ngɨpaliga ndalaa ndɨna kwupmba la nɨma sakwat nɨmba kat lungwamataa wandɨ. Wan njambwi soldia maawupmba yelavɨtɨnda vat apma nglage vatna. Judana ngepma ngepma kɨngi vat tak ana vɨlɨwun waa wandɨ maa 10 Jisas kat yaa nɨmba lungwamataa yindi. Yilaa ngay wuleilaa njambwi soldiana njɨvwa kwuta nyan kat vɨndi. Kwo lɨndɨ, vɨndi.

JISAS WANDƗ MAA KIYA NYAN LAATƗGANDƗ

11 Ngɨni Jisas Nen walɨnja ngepmat yindɨ. Kapma ana yindɨ. Ndɨna mbaapma nɨmba, nat nɨma sakwat nɨmbagwi yindɨ. 12 Ngepma tɨvwina suwi ngwaymba tɨga kiya nyan kat walalaa kalindi, vɨndi. Kiya nyana nyɨme tɨlɨ. Lɨ talagwa. Lɨla nyan kɨta nyana. Kiya nyan. Kan ngepmana nɨma sakwat nɨmba ndino lɨndi. 13 Njambwi nyan lɨ kat vɨlaa nɨma maawut yelavɨka wandɨ. Ke ngla waa wandɨ. 14 Lɨ kat walaa yiga njambamba taamba taagandɨ, walɨga nɨmba tolalɨndi. Taamba taagalaa kiya nyan kat wandɨ. Kwandɨ nyan laap mɨla waa wandɨ maa 15 laatndɨ. Laataa nyaangɨt ngambundɨ, ndɨ kat kwutaa nyɨmeat kwindɨ. 16 Va nɨmba ngɨpaliga ndalaa vaaka lɨndi. Ndi Godna sɨ kwutaa katsoga wandi. nɨna ngepmamba nɨma profet laatndɨ. God nɨn kat kwunapmak kat wandɨ maa yandɨ waa wandi. 17 Jisas ya vak va nɨmba yiga Judiagwi nat kavamba la nɨmba kat mbutseli mbutsela mbutɨndi.

NGU YAGU LA JON VƗLƗLƗK PALƗ KAT WANDƗ MAA JISAS KAT YIMBƗT

18 Jona kwupmba la nɨmba ndino mbutɨndi Jon kat. 19 Wutaa Jon ndɨna mbaapmamba la vɨlɨlɨk palɨ kat wandɨ. Jisas kat yiga wagala mbɨla. Mɨn God wandɨ, yaa nyan mɨn? E? Kai? Nat nyan kat kawiga vɨga lɨgat? E? Kai? Waa wagala mbɨla waa Jon wandɨ maa yimbɨt. 20 Yilaa Jisas kat wagalambɨt. Ngu yagu lɨga Jon an kat ay wandɨ maa mɨn kat yaa. Mɨn

God wandɨ, yaa nyan mɨn? E? Kai? Nat nyan kat kawiga vɨga lɨgat E Kai?
Waa Jisas kat wagala waa Jon an kat wandɨ maa yaa waa wambɨt.
21 Walaa tɨmbɨk. Tɨlɨmbɨt mala Jisas nɨma sakwat yelogwen kat ta
nɨmba kat kwunatɨnd. Mɨni vɨlapman nɨmba kat nɨma sakwat kwu-
natɨndɨ, vɨlɨmbɨk. 22 Vɨmbɨt mala Jisas mbɨk kat wandɨ. Ay mbɨla. Yiga
vɨga wupmba vak Jon kat ambup mbɨla. Mɨni vɨlapman nɨmba kat
kwunatndɨ mala vɨlɨgandi. Man kɨvɨ wakna nɨmba kat Jisas kwunatndɨ
mala apma vat veilɨgandi. Kawia kɨla nɨmba kat Jisas kwunatndɨ mala
kwo apma vat yetɨɨgandi. Waan wutapman nɨmba kat Jisas kwunatndɨ
mala waan wutɨgandi. Kiya nɨmba kat Jisas kwunatndɨ mala laatɨgandi.
Kwo nɨmba kat Jisas wan apma nyaangɨt mbutɨgandɨ waa yiga Jon kat
ambup mɨla. 23 Kɨta nyan kwutuwa njɨvwa vɨlaa ndɨ God wandɨ, yaa
nyana waa yelavɨtndeyan ndɨ apma maawut tɨga nyana. Wan nyan ngɨni
ana kavle yigiyandɨ waa wandɨ Jisas.
24 Jisas wandɨ mala Jon wandɨ, yambɨt vɨlɨlɨk palɨ lungwamataa yimbɨt.
Yimbɨt maa Jisas wumba lɨga nɨma sakwat nɨmba kat vɨlaa Jona sɨ
katsoga wandɨ. Tamba ndinyangu lapman kwo kavat Jon kat vɨvat
yingwuk. Tamba wan kava yingwuk, Jon mwuk viyalɨndɨ, yuvut yilɨga
suwa vla lɨga nyana waa yelavɨka yingwuk? Ndɨ wupma ana lɨndɨ.
25 Tamba yingwa njɨmbla Jon ndɨ nɨma sakwat ndo lɨga apma waavwi
kwusolɨga nyana waa yelavɨka yingwuk? Ndɨ wupma ana lɨndɨ. Nɨma
sakwat ndo lɨga apma waavwi kwusolɨga nɨmba ndi njambwi kingna
ngaymba yetɨlɨgandi. Ndinyangu lapman kwo kavamba ana yetɨlɨgandi.
26 Tamba yingwa njɨmbla Jon ndɨ God waa nyaangɨt mbutɨga profetna
waa yelavɨka yingwuk? Wupma yelavɨkngweyan wovuna. Wupma lɨndɨ
Jon. Ndɨ nat profetna njambwia Jon. 27 God Jon kat yelavtaa wanda
nyaangɨt tamba la profet pɨlɨwutndɨ.
Awuk ngwula. Wuna nyaangɨt mbutɨga nyan tat yigiyandɨ. Mɨn ngɨni
yigiyamɨn. Yɨmeya yambɨ ndɨ kwunakiyandɨ waa God wandɨ
waa tamba la profet pɨlɨwutndɨ. 28 Kan kɨpmamba ngu yagu lɨga Jon ndɨ
kat kwulaka lɨga nyan ana lɨgandɨ. God vɨga lɨga nɨmba ndi kapma vat
tɨgandi. Ndina mat nyan Jon kat kwalakiyandɨ. Ndi kapma vat tɨgandi
waa wandɨ Jisas. 29 Jisas mbuta nyaangɨt wuta nɨmba tat Jon ndi kat
ngu yagundɨ. God waa nyaangɨt mbutɨgandɨ waa wandi maa ndi kat
ngu yagundɨ. Ngi kat tɨga Jisas mbuta nyaangɨt wutaa apma nyaangɨtna
ngiyambak wama waa wandi. Ndina nat nɨmba takis sanya klalɨga
nɨmba ndi. 30 Nat nɨmba Ferisiagwi Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi la
nɨmbo ndi wutaa kai wandi. Tat Jon mbukna God waa nyaangɨt wupmak
kat kai wandi. Jon ndi kat ana ngu yagundɨ.
31 Jisas wundi kavle nɨmba kat vɨlaa wandɨ. Yiga yetɨlɨngwa vak vla
yetɨlɨga nɨmba ndi kat angamak waigowun. Ndi anda nda vla lɨgandi.
Ngwuk kat waigowun. 32 Ndi kwandɨ nyangu vla lɨgandi. Wundi kwandɨ
nyangu nɨndɨ ngepmamba ndaa lɨga awat sowat walɨgandi. Waavi
walɨnɨn, ndi wan nɨmba mbangu ana veindi waa awat sowat walɨndi.
Nat njɨmbla walɨndi. nglalɨna vak vla ndi wan nɨmba ana nglaa lɨndi.
Yetɨlɨna vak vla yetɨlapman manda kat apma yetɨlɨgandi waa awat sowat
walɨgandi. Wundi kwandɨ nyangu vla tɨgangwuk. 33 Tak ngu yagula Jon
yalaa kɨgɨnda nɨma ngu kɨvak kat kai wandɨ, ndɨ kavle waagan tavila la
nyana waa ndɨ kat wangwuk. 34 Wun God wandɨ, yaa nyan wun. Wun
kɨgɨnda kɨga nɨma ngu kɨlɨwun. Wun kat vɨlaa walɨgangwuk. Ndɨ nɨma

sanya klaliga nimbagwi kavle nimbonala yetiligandi. Kavle vatna waa wun kat wangwuk. 35 Nat kuvuk nimba mina Jon yeta vak vilaa yetiluwa vak vilaa apma vatna waa wandi. Wundi nimba apma maawut yelavika yeta nimba ndi.

KAVLE VAPMBA YIGA YETA TAAGWA JISASNA MAMBA SANDA TAAGALI

36 Ferisina kita nyan Jisasogwio kita vak kiginda kivat Jisas kat ndina ngay wuleilaa kiginda kivat ndaa lindi. 37 Tiga liga kavle vapmba yiga yeta taagwa Jisas Saimon ngaymba linda vat wutaa yali. kambapmba kwutnja awmba liga sanda kwutaa yali. 38 Jisasna man ngandimba kwali mamba silaa nglalili. Nglalili, lila mini ngu ndina mamba ndandi. Lila sivla nimbi yuwi kwutaa ndina mamba la ngu nyangati. Nyangataa ndina man kwutaa wusitaa sanda mamba taagali.

39 Jisas kat wuna ngaymba nao yaa agi waa wanda Ferisi vilaa maawupmba yelavitndi. Jisas Godnanamba wutaa mbutiga profet ana ndi. Profet tigendan ndina mamba taagala taagwana kavle vak vigendi. Ana viga ligandi waa maawupmba yelavitndi.

40 Jisas Saimona maawupmba tiga vak vilaa wandi. Saimon min kat nyaangitno ligowun waa wandi mala Saimon wandi. Njambwi nyan ambuk waa wandi. 41 Jisas ndi kat wapuseput mbutindi. Vililik pali dinau kita nyananamba klambit. Nat nyanadinau l00 dol klandi. Nat nyana dinau 10 dola klandi. 42 Tiga liga awat kwimbeya sanya kat vilevilaa limbit. Dinau kwiya nyan wandi. Wun kai wowun dinau kat. Ke kwimba waa wandi. Saimon min angamak yelavika ligamin. Anda nyan ke kwiga waa nyan kat nimamba woviyagluga ligiyandi waa wandi maa Jisas wandi. Ngiyambak wama waa wandi.

43 Nima dinau ta nyan ndi nimamba woviyaguga ligiyandi. Mat dinau ta nyan ndi samat woviyaguga ligiyandi waa wandi maa Jisas wandi. Ngiyambak awama waa wandi.

44 Jisas wat taagwa kat viga Saimon kat wandi. Wat taagwa avi mila. Mina ngay wuleiwun mala nina ngepmana vapmba wuna man njangiweya ngu wun kat ana kwimin. Li wupma kai. Li lila mini ngumba njangilaa lila nimbi yuwimba nyangati. 45 Mina ngay wuleiwun mala wun kat apma nandinya waga wuna taamba ana kwupmin. Li wupma kai. Wuleiwun mala li nima sakwat njambi wuna man kwutaa wusitili. 46 Mina ngay wuleiwun mala nina ngepmana vak kat kai walaa wuna nimbi yuwimba sanda ana taagamin. Li wupma kai. Nima sakwat sanyo liga sanda wuna mamba taagali. 47 Kapma kapma yilimba vatna angwa min kat mbukiyowun. Lila nima sakwat kavle vat silimbwiwun mala wun kat nimamba woviyanguga ligali. Kita nyana kavle vat sakwat ana ndi silimbwiwun mala wun kat samat woviyaguga tigiyandi waa walaa. 48 Jisas wat taagwa kat wandi. Kavle vat yiga yetilinya vak tamba sisimbwigowun waa wandi Jisas. 49 Wandi mala ndinogwinala ka nimba ndina maawupmba yelavitndi. Ndi anda nyana apma waa. Ndi kavle vat silimbwiligandi? Waa maawupmba yelavitndi. 50 Jisas wat taagwa kat wandi. Njambwi nyan tuwa vak yelavitinyangat nyina kavle vat tamba silimbwiwun. Yiga apma vat yetigiyanyin waa wandi Jisas.

8

JISASNA MBAAPMAMBA LIGA TAAGWA

1 Jisas ngepma ngepma yilindi. God ndinyangu kat kwunapmak
wanda apma nyaangit yiga mbutindi. Ndina mbaapmamba la tamba
vili kiyeli vililik nimba ndinogwinala yilindi. 2 Nat taagwa ndino yilindi.
Nat taagwa tamba yelogwen kat tindi. Nat taagwa tamba kavle waagan
tavila la ndi taagwa. Jisas ndi kat tamba kwunatndi. Nat taagwana si
maria. Lila angwa ngepma Magdala. Tamba kavle waagan sila vili mina
li kat tavilaa lindi, Jisas tamba ndi kat savilindi. 3 Nat taagwana si Joana.
Lila lana si Susa. Ndi njambwi nyan Herotna njivwa kwuta nyana. Nat
taagwana si Susana. Nat taagwa ndino lindi. Kindi lagwa Jisas kat sanya
kwiga kiginda kwiga kwilindi.

JISAS PAGWULA LA NYAANGIT MBUTINDI

4 Ngepma ngepmamba la nimba Jisas kat wupmak yisolaa lindi maa
ndi kat pagwula la nyaangipmba mbutindi. 5 Mbuka wandi. Yuwi
sik yaagi liga nyan yuwi sik yaagivat yindi. Yaagiga yiga nat sik ava
yambimba ndandi. Ndandi mala waavi yalaa nat sik kindi. 6 Nat
sik kambat tiga kava tagu kipma kuvut tiga kavamba ndandi. ndalaa
waatndi. Ndina njingwut samat ndailaa kambapmba silaa kiyandi.
Njingwut ngu liga kava ana ndaindi. 7 Nat sik kavle yuwi sik tiga
kavamba ndandi. Kavle yuwi siknonala waatndi. Apma yuwi sik
kavle yuwinana njingwupmba tamata kiyandi. 8 Nat yuwi sik apma
kipmamba ndandi. Ndalaa wataa niman yindi. Nima ava yindi. Yilaa
ava kita sik ndumi tambanat kwandi waa pagwula la nyaangit mbutaa
wundi nimba kat wandi. Apma maawutno liga nyan ndi kan nyaangitna
angwa yelavikiyandi waa wandi mala ndina mbaapma nimba ndi kat
wagalandi.

9 Kan nyaangitna angwa nin kat simaga. Nin ana yelavika liganin
waa wandi maa Jisas ndi kat simagaga wandi. 10 God ndinyangu kat
kwunatiga vatna angwa ngwuk kat swimagagiywoun. Nat nimba kat
ana simagagiyowun. Ndi kat pagwula la nyaangit mina waigowun. Ndi
maawut yelavitapman kwo mini mina vigiyandi. Maawut yelavitapman
kwo waan mina wukiyandi.

11 Tak mbukwa nyaangitna angwa kingiyan. Yaagilinda yuwi sik God
waa nyaangitna. 12 Ava yambimba liga kipma ndi ndinyangu vla ligandi.
Wundi nimba ndi God waa nyaangit wutndi. Wutaa maawupmba
yelavitndi. Yelavitndi maa Seten yalaa ndina maawupmba yelavika
linja vak kwutaa yaagiligandi. Apma kupi maawupmba yelavika tilandi
walaa kwutaa yaagilindi Seten. 13 Tagu kambapmba kuvuk kipma
tiga kava ndinyangu vla ligandi. Ndi Godna nyaangit wutaa apma
nyaangitna waa yelavika ligandi. Tiga liga nat nimba yaa yelavitingwa
vak kavle vatna waa wandi maa kwagalaligandi. Ndi tambi njingwut
tiga yuwi vla ligandi. 14 Kavle yuwi sik tiliga kipma ndinyangu vla ligandi.
Ndi Godna nyaangit wutigandi. Tiga liga kipmana nda kipmana vak mina
yelavika tiga God waa nyaangit kwagala ligandi. Ndi God waa vapmba
ana yiga yetiligandi. 15 Apma kipma ndinyangu vla ligandi. Ndi apma
maawutno liga nimba. Ndi wutaa maawupmba yelavika liga God waa
vapmba njimbla njimbla apma vapmba yiga yetiligandi waa wandi Jisas.

JISAS NAT NYAANGIT WANDI

16 Kita nyan tuway klalaa ya sagilalaa awmba ana naangaligandi.
Njamba vilumba taagaligandi. Kwutaa katsolaa yindeya yambi kem-
bandi, vigiyandi. 17 Mbambala pagwuga liga nyaangit ngini aywaa
wukiyandi. Mbambala pagwuga liga nda ngini aywaa vigiyandi.
18 Ngwuk mbutuwa nyaangit yigumba wuka yelavik ngwula. Apma
maawutno liga nyan ndi yigumba wuka nyaangitna angwa yelavika
ligiyandi. Apma maawut tapman tigiya nyan ndi kwo wuka kwa-
galagiyandi. Ndina maawupmba mandit mandit yelavika ligiyandi. Wun
apma maawupmba yelavika tigowun waa tigiyandi. Ndi wupma kai waa
wandi Jisas.

JISASNA NYIMEAGWI NDINA YAKWA NIMBA NDI KAT VIVAT YANDI

19 Nima sakwat nimba yisolaa lindi maa Jisasna nyimeagwi ndina
yakwa nimba ndi kat vivat yandi. Ndi kat vivat wuleinjeya yambi kai.
Nima sakwat nimba. 20 Ngi kat tiga Jisasna ngwaymba liga nimba ndi
kat mbutndi. Mina nyimeagwi yakwa nimbo alagumba ligandi. Min kat
vivat wandi waa mbutndi. 21 Mbutndi mala Jisas ndi kat wandi. Godna
nyaangit wutaa God waa vapmba yiga yetiliga nimba wuna nyimeagwi
yakwa nimba ndi.
22 Ngini nat nandinya ndina mbaapma nimbonala bot kundi. Valigegat
waa wandi mala bot sivasagulaa valigendi. 23 Valigelaa yiga Jisas
bopmba sindu kwandi. Nima mwuk pali kwuti, bot ngu ngwandilindi.
Bot lumaka ndaivat yindi. 24 Tiga liga Jisas kat sivulilaa wandi. Njambwi
nyan njambwi nyan nin kavle yiveiganin wandi mala Jisas laataa mwuk-
nagwi pali kat kai wandi, kiyak wandi. Ngu savagu lindi. Mwuk kai.
25 Jisas ndi kat wandi. Ngwuk manda kat vaatigangwuk. Njambwi
nyanat tuwa vak ana viga ligangwuk waa wandi Jisas. Ndi vaaka liga
mandip mandip yelavika awat sowat walindi. Wan nyan angamat tiga
nyana. Mwukno palio ndinai waliga vak wuka ligandi waa awat sowat
walindi.

KAVLE WAAGAN TAVILA LA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI

26 Sak valigelaa Gegesa walinja ngepma kawindi. Gegesa Galili nat
naangamba la ngepma. 27 Kawilaa valilaa lindi. Wan ngepmana kita
nyan ndi kat yaa vindi. Ndi kavle waagan tavila la nyana. Ndi sip mina
lindi. Ngaymba ana tilindi. Kiya nimba waangumba taagalinja kavamba
yetilindi. 28 Jisas kat vilii ndina man ngandimba ndalaa walega nima
kwundimba wandi. Wun kat angamak yivat yamin. Min njambwi nyan
Godna nyan min. Wun kat kavle vat ke yiga waa walega wandi.
29 Tak Jisas kavle waagan kat savilivat wandi mala wan nyan wupma
wandi. Tak kan ngepma nimba nima sakwat njambi ndi kat kwutaa
ndina man taamba senmba ngindi. Kavle waagan ndi kat tavindi maa
sen titaa ndinyangu lapman kwo kavat yilindi.
30 Mina si angamak waigowun waa Jisas wandi maa wandi. Wuna si
Nima Sakwat Nimba waa wandi. Ndi kat kavle waagan nima sakwat ndi
kat tavila lindi. Ngi kat tiga wandi wuna si Nima Sakwat Nimba. 31 Nina
angwa ngepma nin kat ke waga yinangat waa wagalaga wandi waagan
Jisas kat.
32 Angwi liga nduwimba liga mbak ndi kat yiga taavi waa awa waa
wagalandi mala ay ngwula wandi Jisas. 33 Wandi mala wan nyan kat

kwagalalaa mbapmba yiga tavindi. Tavindi maa mbak pɨlɨga ndaiga
nguapa yindi. Yilaa ngu kɨlaa kiyalaa lɨndi.
34 Mbak kat bɨga la nɨmba vɨlaa vaaka pɨlɨga ngepma apa wuleilaa
ngepma la nɨmba kat mbutndi. Ngepma yilaa kava kava yiga mbutndi.
35 Ngepmamba la nɨmba wutaa Jisas kwuta vak vɨvat yandi. Yalaa tak
kavle waagan tavila la nyan Jisasna man ngandɨmba ndaalɨndɨ, vɨndi.
Waavwi kwusolaa lɨndɨ, vɨndi. Ndɨna maawut apma vat sɨka lɨndɨ, vɨlaa
vaaka lɨndi. 36 Jisas waagan kat savɨlɨnda vat va nɨmba ngepmamba yaa
nɨmba kat mbutɨndi. 37 Tɨga lɨga Gegesana ngepma ngepmamba la nɨmba
Jisas ndi kat kwagalalaa nat ngepmat yindangat wandi. Ndi vaaka lɨga
nat ngepmat ay waa wandi. Wandi mala Jisas ndi kat kwagalalaa ndɨna
mbaapma nɨmbonala bot kulaa valɨgendɨ. 38 Tak kavle waagan tavila
la nyan Jisasonala yivat wandɨ mala Jisas ndɨ kat kai wandɨ. 39 Mɨna
ngepma yiga god mɨn kat apma vat yinda vat mɨna ngepma nɨmba kat
yiga ambup mɨla waa wandɨ Jisas. Jisas wandɨ mala ngepma yilaa Jisas
ndɨ kat apma vat yila vak ndɨna ngepma nɨmba kat aywaa mbutɨndɨ.

JISAS KIYA KWANDɨ LAGWA KAT KWUSELATNDɨ

40 Valigelaa kawilaa valindi. valindi maa wumba ngepmamba la
nɨmba Jisas kat vɨlaa solat ɨsga walɨndi. Tat ndɨ kat kwo kawiga lɨndi.
41 Yisolaa lɨnja ngay vɨga la nyan Jisas kat yandɨ. ndɨna sɨ jairas. ndɨ yalaa
Jisasna man ngandɨmba ndalaa wandɨ Jisas kat. Wuna nga y yagwa waa
wandɨ. 42 Ndɨna kɨta nyan taagwa nyan yelogwen kat tɨlɨ. Kiya mɨna lɨlɨ.
Lɨla naambi tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk. Jisas lɨ kat kwunatndangat Jairas
wandɨ. Yilɨndɨ maa nɨma sakwat nɨmba yaa yisondi. Jisasna ngwaymba
yaa yisolaa lɨndi.
43 Taagwa kɨta yalɨ. Lɨ yelogwen kat tɨlɨ. Naambi taamba ɨlɨɨ kiyeli vɨlɨlɨk
yelogwen wogwuga yetɨlɨlɨ. Ana ngɨlɨndɨ. Dokta nɨma sakwat kwunaka
vɨlevindi. Lɨla sanya aywaa ndi kat kwilɨ. 44 Lɨ Jisasna kwupmba yalaa
ndɨna njɨmbwi waavwi ɨnyɨtɨ. Sɨnyɨtɨ mala yelogwen wogwulɨla vat
ngɨlɨndɨ. 45 Sɨnyɨtɨ maa Jisas lungwamaka vɨlaa wuna waavwi kanda
sɨnyɨka wandɨ. Wandɨ mala kɨta nyan wunayɨ waa ana wandɨ. Pitagwi
nat mbaapma nɨmbo Jisas kat wandi. Njambwi nyan mɨna ngwaymba
nɨma sakwat nɨmba yaa yisolaa lɨgandi. Mɨna mbangɨ waavwi sɨnyɨka
yilɨgandi. Manda kat kanda wun kat sɨnyɨka waa wamɨn waa wandi.
46 Jisas ndi kat wandɨ. Kɨta nyan wun kat sɨnyɨtndɨ. Wuna kwondu samat
ngɨlɨndɨ. Vɨga lɨgowun waa wandɨ. 47 Wat taagwa wun kat vɨgiyandɨ waa
yelavɨtaa ava plaga yaa Jisasna man ngandɨmba ndalaa walɨ. Wunayɨ
sɨnyɨkna. Sɨnyɨkwun mala wuna yelogwen ngɨlɨndɨ waa walɨ mala aywaa
wutndi. 48 Jisas lɨ kat wandɨ. Taagwa ke vaaka. Sɨnyɨkweyan kwo
lɨgiyowun waa yelavɨtaa kwo lɨganyɨn. Apma vat tɨga yigiyanyɨn waa
wandɨ Jisas.
49 Ngambulɨmbɨt mala yisola lɨnja ngay kat vɨga la nyana ngaymba
la kɨta nyan yandɨ. Yalaa Jairas kat wandɨ. Mɨna taagwa nyan tamba
wundumbu yilɨ. Njambwi nyan kat wagala lɨma vak kwagala mɨla waa
wandɨ. 50 Jisas wutaa wandɨ. Ke vaaka. Jisas lɨ kat alɨpsɨga kwunakiyandɨ
waa yelavɨtɨma vak ke kwagalaga. Apma vat tɨgvalɨ waa wandɨ Jisas.
51 Jairasna ngay yandi mala nat nɨma sakwat nɨmba ngay wuleilandi
walaa Jisas kai wandɨ. Lɨla nyaek, nyɨme, Pita, Jems, Jon, Jisas mɨna
wuleindi. 52 Nɨma maawut yelavɨka nglalɨndi. Jisas ndi kat wandɨ. Ke
ngla. Ana kiyalɨ. Sɨndu kwaalɨ waa wandɨ mala 53 ndi ndɨ kat njɨtɨndi.

Tamba kiyali waa yelavitaa njitindi. 54 Jisas ndi kat wandi, alaguat
wogwendi. Wogwendi mala Jisas li kat taambamba kwutaa wandi.
Taagwa nyan laat nyila wandi. 55 Wandi maa lila kait yandi, laati. laati
mala li kat kiginda agwi wandi Jisas. 56 Lila nayaek nyime vilaa ngipaliga
ndambit. Kan yuwa vat nat nimba kat ke mbuka waa wandi Jisas.

9

JISAS NDINA MBAAPMA NIMBA KAT NJIVWA KWINDI

1 Jisas ndina taamba vili kiyeli vililik nimba kat wandi mala yisolaa
lindi. Kavle waagan savilinjeya kwondu yelogwen kat ta nimba kat
kwunatnjeya kwondu ndi kat kwindi. 2 God ndinyangu kat yilinda apma
vat yiga ambuk waa wandi. Yelogwen kat ta nimba kat yiga kwunak
ngwula waa wandi. 3 Ndi kat nat nyaangit wandi. Yingweya njimbla
vasi vasi ke kwuka. Yimbwi nao sanya ke klaa. Waavwi vililik ke kaliga.
Kwo ay. 4 Ngepma yilaa ngay wuleilaa wan ngaymba tiga kwaigangwuk.
Njivwa ngilindi maa wan ngay kwagalalaa yigiyangwuk. Ngay ngay ke
yiga kwangwa. 5 Kita ngepma nimba ngwuk kat kai wanjeyan ndi kat
kwagalalaa God ngwuk kat sigiyandi waga mana mbaw vivli waa wandi
Jisas. 6 Wandi mala ngepma ngepmat yindi. Yiga wan apma nyaangit
mbuka yelogwen kat ta nimba kat kwunatindi.

JISAS KAT MBUTNJA NYAANGIT HEROT WUTNDI

7 Njambwi nyan herot Jisas kwuta vat mbutindi, wutndi. Wutaa
mandip mandip yelavitndi. nat nimba Jisas kat tiga wandi. Jon kiyalaa
laatndi. Ndinayi waa wandi. 8 Nat nimba Jisas kat tiga wandi. Ndi tamba
la nyan Ilaija. ndi kiyalaa laatndi. Nat nimba wandi. Ndi kiyalaa laakna
tamba la profetna waa wandi. 9 Herot wandi. Jon kat nambu tamb
kalikwun, kiyandi. Mbutinja nyan anda nyana waa mandip mandip
yelavitndi. Ngi kat tiga Jisas kat vivat wandi.

JISAS 5,000 NIMBA KAT KIGINDA KWINDI

10 Jisasna mbaapma nimba ngepma ngepmamba yiga yetiga yandi.
Yalaa yinja vat Jisas kat yaa mbutndi. Tiga liga Betsaida walinja ngepma
ngwaymba liga kwo kava ndi kat kwutaa kalindi. 11 Wan ngepmamba
la nimba yinja vak wutaa ndina kwupmba yindi. Yandi maa Jisas ndi
kat yagwa ngwula wandi. God ndinyangu kat yilinda apma vat ndi kat
mbutindi. Yelogwen kat ta nimba kat kwunatndi. 12 Nya samat ndaindi
kan nglaambu Jisasna mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik nimba
ndi kat yalaa wandi. Ndi kat mbupmin, yigandi. Ngepma ngepmat yiga
kwanjeya ngay kiginda vigandi. Tilina kava kwo kava. Ndinyangu kai
waa wandi. 13 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wundi nimba kat kiginda
agwi ngwula waa wandi. Nin kiginda kai. Nao tambanat kami vililik
mina ligandi. Sanya yiga kwiga ndi kat kiginda klagat? Waa Jisas kat
wandi. 14-15 Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Ndi kat wangwuk,
kava kavamba ndaa ligiyandi. Nat kava ndumi vili kiyeli tamba vili
nimba. Wupma ndaa ligiyandi waa wandi Jisas. 16 Jisas nao tambanat
kami vililik kwutaa tanambitaa nyinangwutnat viga God kat sivu kindi.
Sivu kilaa limbaga limbaga ndina mbaapma nimba kat kwilindi. Kwindi
maa nat nimba kat kwilindi. 17 Kiga yaat taati, tindi. Kilambinjan nao
kami mbanimba naangandi. Mbani tamb vili kiyeli vililik taati.

MIN KRAIST MIN WAA PITA WANDI JISAS KAT

18 Nat nandinya Jisas God kat ngambulindi. Ndina mbaapma nimba
ndinogwinala lindi. Nat nimba kai. God kat ngambulaa ndi kat waga-
landi. Wundi nimba wun kat angamak yelavitndi. Wun kanda wun waa
wandi Jisas. 19 Wandi maa wandi. Nat nimba Jisas ndi ngu yagula Jona
waa wandi. Nat nimba Jisas ndi Ilaija waa wandi. Nat nimba Jisas ndi
tamba kiyala laakna profetna waa wandi waa Jisas kat wandi. 20 Wandi
maa Jisas ndi kat wagalandi. Ngwuk angamak yelavika ligangwuk. Wun
kanda wun waa wandi. Wandi maa Pita ndi kat wandi. Min Kraist min.
Min god wandi, yaa nyan min waa wandi Pita.

21 Pita wandi maa Jisas ndi kat wandi. yelavitingwa vak nat nimba kat
wana mbutingweya. 22 Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini
wun kat nima sakwat kavle vat yigiyandi. Judana njambwi nimba, God
kat kwunatiga njambwi nimba, tamba Moses kwiya nyaangit simogwi
liga nimba ndi aywaa wun kat kai waigandi. Wun kat vatnyagiyandi.
Kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa Jisas ndi kat wandi.

APMA VAK YIGA YETINEYA VAK

23 Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Kita nyan wuna kwupmba
yavat wandeyan ndina maawupmba liga vak kat kai walaa wuna njivwa
mina kwuka wuna kwupmba yaigandi. Wuna kwupmba yandeyan wun
kat yinja kavle vat vla ndi kat yigiyandi. 24 Kita nyan ndina maawupmba
liga vat mina yelavika lindeyan ndi kavle yigiyandi. Kita nyan kan
kipmana kwanda kwanda nda nima sakwat klalaa kavle yindeyan wan
apma vatna? Kai. Apma vat ana ndi. Kavle vatna. 25-26 Kita nyan
wuna si waga wuna nyaangit mbupmat tipmwigwula yindeyan ngini
ngaga yaweya njimbla ndi kat wuna apma nyana waa ana waigowun.
Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini wuna nyaek wandi
maa enselogwinala ngaga yaigowun. Kiopmamba liga nimba njambwi
nyanat tuwa vat vigiyandi. 27 Ngwuk kat nyaangit kita mbukiyowun.
Woseka ana waigowun. Ngwutna nat nimba tak ana kiyaigangwuk. Tak
God ndinyangu kat viga lindeya vak vilaa kiyaigangwuk.

JISASNA MBANGI MANDIT TINDI

28 Nandinya sila kuvut yindi, Jisas nduwiat wokevat wandi. Pita, Jon,
Jems ndi kat kwutaa nduwiat kalindi. 29 Nduwi wokendi maa Jisas God
kat ngambulindi. Ngambulindi maa ndina mindama kapma vat tindi.
Ndina waavwi nimbun. Ndina waavwi sawun mina liga yiga kemba
nda vla lindi. 30 Nat vilik pali kak kiyambit. Nat nyan Moses. Nat
nyan Ilaija. Mbik Jisasonala ngambulimbit. 31 Mbitno kemba nda vla
limbit. God wandi maa ngini Jisas Jeruslaemba weleilaa kiyandeya vak
kat ngambulimbit. 32 Pitaogwi nat vililik pali tat ndina mini sindu yilindi.
Mini viga kemba nda vat viga Jisasogwinala liga vililik pali kat vindi.
33 Vililik pali Jisas kat kwagala limbit mala Pita Jisas kat wandi. Njambwi
nyan nin aywaa tinan apma vatna. Yisombale kuvuk kwukiyanin. Min
kat kita, Moses kat kita, Ilaija kat kita kwukiyanin waa maawupmba
yelavitapman kwo wandi 34 Pita walindi maa mbaw ndaiga ndi kat
kapmondi. Kapmondi mala Pitagwi nat vililik pali vaaka lindi. 35 Mbaw
nindimba kwundi yandi, wutndi. Wan nyan wuna nyana. Ndi kat solat
siligowun. Ndina nyaangit. Kapmondi mala Pitagwi nat vililik pali vaaka
lindi. 36 Kwundi wandi mala mbaw wokendi, Jisas kapmba kpma lindi,
vindi. Tiga liga vinja vat nat nimba kat ana mbutndi. Ngini glei mbutndi.

KAVLE WAAGAN TAVILA LA NYAN KAT JISAS KWUNATNDɨ

37 Nat nandinya nduwimba liga ndailindi, nima sakwat nimba Jisas kat
yandi. 38 Ndina kita nyan Jisas kat nima kwundimba wandi. Njambwi
nyan min kat wagalavat yawun. Wuna mat nyan avɨ mila. Wuna kita
nyana. Nat nyangu kai. 39 Ndɨ kat tavila la kavle waagan ndɨ kat tavindɨ
maa nimamba walega waligandɨ. Kavle waagan ndɨ kat viyandɨ mala
kɨpmamba ndalaa yuvut yiga ndina kwundi sɨpmia ndaligandɨ. Kavle
waagan njɨmbla njɨmbla wupma yiligandɨ. 40 Mina mbaapmamba la
nimba kat wowun mala ndi ana alɨpsɨga savilindi waa wandɨ Jisas kat.
41 Wandɨ mala Jisas wandɨ. Godna kwondu kat ana yelavika
ligangwuk. Godna kwondu alɨpsɨga kwunakiyandɨ waa maawupmba
yelavɨpmak kat kai wangwuk. Ngwuk kat nima sakwat njɨmbla
simogwivat tiliwun. Simogwiwa vak ana yelavika ligangwuk waa ndi
kat walaa wan nyan kat wandɨ. Mina nyan kwutaa agiya waa wandɨ
Jisas. 42 Jisas wandɨ, ndina ngayat kwutaa kalindɨ maa kavle waagan wan
mat nyan kat viyandɨ mala kɨpmamba ndandɨ. Jisas kavle waagan kat
kai walaa wan mat nyan kat kwunataa ndina nyaek kat kwindɨ. 43 Va
nimba ngɨpaliga ndalaa God kwondu mbundɨ nyana waa wandi. Jisas
kwuta vak va nimba aywaa wupma mina ylindi. Ndi ngɨpaliga ndaa lindi
mala Jisas ndina mbaapma nimba kat wandɨ. 44 Ngwuk kat nyaangɨt kita
waigowun. Ngwuk yigumba awuk ngwula. Wun Godna vak simogwi
liga nyan wun. Ngɨni kan kɨpmana nimba wun kat kwutaa kavle vat
yivat kaligiyandi waa wandɨ Jisas. 45 Mbutnda nyaangɨt ndi kwo wutndi.
Nyaangɨtna angwa maawupmba ana yelavika lindi. Pagwula la nyaangɨt
vla wutndi. Jisas kat nɨn kat nyaangɨtna angwa ambuk waa wagalavak
kat vaaka lindi.

ANDA NYANA NɨMA NYAN

46 Jisasna mbaapma nimba awat sowat walindi. Nina nyan anda nyana
nima nyan waa awat sowat walindi. 47 Jisas walinja nyaangɨt ana wutndɨ.
Ndina maawupmba yelavɨtnja vak vilaa ngwaymba la mat nyan kwutaa
katsolaa ndina ngwaymba taagandɨ. 48 Taagalaa ndi kat wandɨ. Kita
nyan wun kat tiga kan nyan kat kwunatndeyan wun kat ay waa nyan
kat kwunakiya nyan vla ligandɨ. Ngwula kita nyan wun nima nyan ana
wun. Wun nat nimba kat kwunatiga nyan wun waa wandeyan wan nyan
ngwula nima nyanat tigiyandɨ.

JISASNA MBAAPMA NɨMBA NAT NYAN KAT KAI WANDI

49 Jisas wandɨ mala Jon ndɨ kat wandɨ. Njambwi nyan mina sɨ waga
kita nyan kavle waagan savilindɨ, vinɨn. Vilaa wupma ke savililiga waa
wanɨn. Nina mbaapma nyan ana ndɨ. Ngi kat tiga kai wanɨn waa wandɨ
Jon. 50 Wandɨ maa Jisas wandɨ. Ndɨ kat kai waa manda kat wamɨn. Ana
nglaatndɨ. Nɨn kat kai walapman nyan nina kita njɨvwa nyana.

SAMERIANA NɨMBA JISAS KAT KAI WANDI

51 God eandɨ mala Jisas nyɨnangwutnat wokendeya njɨmbla tamba
ngway tologandi. 52 Nat nimba kat wandɨ mala tata yindi. Ndi yiga Jisas
sindu kwandeya ngay vɨvat Sameriana kita ngepma wuleindi. 53 Jisas
yandɨ mala kan ngepma nimba ngay kiginda kwivak kat kai wandi. Nɨn
kat kwagalalaa nina maama nimbana ngepma Jerusalem yigiyandɨ waa
yelavitaa kai wandi. 54 Jisasna mbaapmamba la vililik palɨ Jems, Jon kai
vanja vak wutaa Jisas kat wambɨt. Nyinangwupmba liga ya kat wali maa

ngaga yaa ndi kat vɨtndɨ, ngɨlɨgiyandi waa wali waa Jisas kat wagalambɨt.
55 Wambɨt mala Jisas mbɨk kat vɨlaa kai wandɨ. 56 God wandɨ, ndinyangu
vatnyavat ana yawun. Ndi kat kwunapmak yawun waa wandɨ maa wan
ngepma kwagalalaa nat ngepmat yindi.

KUVUT NYANGU JISASNA KWUPMBA YIVAT WANDI

57 Ndi ava yambɨmba wogwelaa yilɨndi, nat kɨta nyan yiga Jisas kat
wandɨ. Yimeya kava kava mɨna kwupmba yigiyowun waa wandɨ maa
Jisas ndɨ kat wandɨ. 58 Kwapɨmba yetɨga nda waangu valaa sɨndu
kwalɨgandi. Waavi nɨmbun ndina ngaymba kwalɨgandi. Wun Godna vak
sɨmogwi lɨga nyan wun sɨndu kwaweya ngay kai waa wandɨ Jisas. 59 Jisas
nat nyan kat vɨlaa wuna kwupmba yagwa waa ndɨ kat wandɨ. Wandɨ
maa wan nyan Jisas kat wandɨ. Njambwi nyan wuna nyaek wundumbu
yindɨ. Ngepma yilaa waangumba taagalaa yaigowun waa wandɨ mala
Jisas ndɨ kat wandɨ. 60 Wama vat ana nglaatndɨ. Mɨna ngepma tɨga kwo
nɨmba ndi waangumba taagagiyandi. Mɨn kai. Mɨn God ndinyangu kat
kwunatɨga vak kava kava yiga mbukiyamɨn waa wandɨ Jisas.
61 Nat nyan Jisas kat yalaa wandɨ. Njambwi nyan wuna ngaymba
la nɨmba kat alɨ ngwula yiga tɨgowun walaa mɨna kwupmba yaigowun
waa wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. 62 Mɨn maawut vɨlɨlɨk yelavɨka
lɨga nyan vla lɨgamɨn. Wan vak ana nglaatndɨ. Wan yelavɨtɨma vak
kwagalalapman yimeyan God vɨga lɨga kava ana wuleigiyamɨn.

10

JISAS 70 NƗMBA KAT AY WANDƗ MAA NYAANGƗT MBUPMAT TATA YINDI

1 Ngɨni njambwi nyan 70 nɨmba kat wandɨ maa ndi ngepma ngepma
vɨli vɨli yindi tata. Yingwa ngepma ngɨni yigiyowun waa wandɨ Jisas.
2 Jisas ndi kat wandɨ. yingweya ngepma ambugat vla lɨgandɨ. Nɨma
sakwat kɨlɨnja nda tamba ak wulaa lɨgandɨ. Sɨgɨkiya nɨmba kai. Ambugat
vɨga la njambwi nyan kat wagala ngwula. Sɨgɨkiya nɨmba kat ay wandɨ,
yigiyandi waa wagala ngwula.
3 Ngwutno ay ngwula. Nɨma waala mat sip sip kat valɨnjeya vak
vla yingweya ngepma nɨmba ngwuk kat kavle vat yigiyandi. 4 yimbwi
mandɨt su ke kalingwa. Ava yambɨ yiga vɨngweya nɨmba kat ke ngam-
buga. Vɨga kwagalalaa kwiyatapman aymba ngwuk. 5 Wuna ngay
yagwa waa kɨta nyan wandeyan ngwuk apma vak alɨ ngwula walaa
wulei. 6 Wuleingwa ngaymba la nɨmba ngwuk kat apma vat yinjeyan ndi
kat apma vat alɨ ngwula waa wangwa vak ndinamba tɨgiyandɨ. Ngwuk
kat kavle vat yinjeyan wangwa nyaangɨt ndinamba ana lɨgiyandɨ. Wan
nyaangɨt lungwamataa ngwula lak yaigandɨ. 7 Wuleingwa ngaymba
alɨ ngwula. Ngay ngay ke yiga. Wuleingwa ngaymba lɨga ngwuk kat
kwilɨnja kɨgɨnda ngu agɨ ngwula. ngwuk njɨvwa kwutɨga nɨmba ngwuk.
Ngwuk kat kwilɨnjeya kɨgɨnda ngwula wenga vla lɨgandɨ.
8 Ngepma wuleilaa ngwuk kat kwilɨnja kɨgɨnda agɨ ngwula. 9 Ndina
ngepmana yelogwen kat ta nɨmba kat kwunak ngwula. God ngwuk kat
kwunatndeya vak tamba ngway tologandɨ waa ndi kat ambuk. 10 Kɨta
ngepma wuleingwuk, ngwuk kat kai wanjeyan ndina ngepma kwagala
ngwula. 11 Ngepma alagumba tɨga ngwutna man mbaw vɨvlɨlaa ndi kat
awamba. ngwuk kavle vat yingwuk. God ngwuk kat kwuntndeya vak
ngwuk kat tamba ngway tologandɨ, kai wangwuk. Ngi kat tɨga nɨna

man mbaw vivliliganin waa awa. 12 Ngini God kavle nimba kat sigiya
nandinya ngini wan ngepma kavle yigiyandi. Tamba la kavle vat ta
ngepma Sodom walinja ngepma kavle vat ya vak kat wan ngepma kavle
vat yindeya vak kwulakiyandi. Ngwuk kat woseka ana wowun.
13 Nat ngepma vililik kingivat tigandi. Kan ngepma vililik Korasinog-
wio Betsaido. Kan ngepma nimba nima sakwat nima njivwa kwutuwa
njivwa vilaa nyaangit wupmak kat kai wandi. Nat ngepma vililik Ta-
iaogwio Saidono wuleilaa kwukwa nima njivwa kwukewan ndi nyaangit
wukendi. Nyaangit wutaa kavle maawut kwagalalaa mandit kupi
maawut yelavika ligendi. Nin tak nimamba kavle vat yinin waa yelavika
ligendi. 14 Ngini God kavle nimba kat sigiya nandinya Taiaogwio Saidona
ngepma nimba kat nimamba ana sigiyandi. Korasinogwio Betsaidana
ngepma nimba kat nimamba sigiyandi. 15 Kapaneam walinja ngepma
nimba ndino wupma. Ndi kupma yelavitigandi. Nin apma vat tiga nimba
nin. Nin nyinangwut tiga nimba vla liganin God ndi kat vilaa kavle nimba
ngwuk waa walaa ndi kat silaa ya vitiga kavamba taagagiyandi waa
wandi Jisas. 16 Jisas walaa wundi 70 nimba kat wandi. Ngwutna nyaangit
wutiga nimba wuna nyaangit wutiga nimba vla ligandi. Wun kat kai
waliga nimba wun kat ay waa nyan kat kai waliga nimba vla ligandi.
Aywaa kita vatna.

70 NIMBA YILAA YANDI

17 70 nimba yalaa solat siga Jisas kat wandi. Njambwi nyan mina si
waga kavle waagan savililinin, yindi. Nina nyaangit wutndi waa wandi
maa Jisas ndi kat wandi. 18 Seten kat kwulatingwa vat viga ligowun.
Ndi mbambala nyinangwupmba liga njambwi nyan ana ndi. Ndi tamba
ndaiga kavle kavamba ligandi, viwun. 19 Ngwuk kat kwondu kwiwun.
Kavle kamboy ngwuk kat valileyan ana kavle yigiyangwuk. Ngwuk kat
kwiwa kwondu viga ligiyandi. Seten kat kwulakiyangwuk. Nat kavle
nda ana ngwuk kat kavle yigiyandi. Ngwuk kat kwiwa kwondu viga
ligiyandi. 20 Kavle waagan ngwutna nyaangit wutnja vak kat yelavika
ke nimamba solat siga. Wan nima nda ana ndi. nyinangwupmba
liga njambwi nyan nina si piliwutaa nyinangwutnat kaligiyandi waa
yelavika nimamba solat siga ali ngwula. Wan nima nda.

JISAS NDINA NYAEK KAT NGAMBULINDI

21 Tiga liga Godna waagan Jisasna maawupmba ngwandilindi maa
solat siga nyaek kat wandi. Nyaek wamin maa mbutuwa nyaangit kan
kipmana nambuo liga nimba wuka kwagala ligandi. Ana yelavitigandi.
Wamin mala kwo nimba ndi nambu lapman nimba yelavitigandi. Yima
vat apma vatna. 22 Nyaek, kwutuwa njivwaminamba aywaa klawun.
Wuna angwa vat kan kipmana nimba ana viga ligandi. Min mina nyana
angwa vak viga ligamin. Kan kipmana nimba mina angwa vak ana viga
ligandi. Wun kit nyan mina wuna nyaekna angwa vak viga ligowun.
Mina angwa vak simogwi luwa nimba ndino viga ligandi waa nyaek kat
walaa 23 ndina mbaapma nimba kat wandi. Ndina mbaapma nimba kat
ana pagwundi. Nat kwo nimba kat pagwuga wandi. Vilingwa vat apma
vatna. Vilaa apma vat tiligangwuk. 24 Tamba la profet tamba la njambwi
king vilingwa vat ndi tamba vivat wandi. Ndi ana vindi. Wutingwa
nyaangit ndi tamba wupmat wandi. Ana wutndi waa wandi Jisas.

SAMERIANA NYAN NDINA MAAMA NYAN KAT KWUNATNDI

25 Ndina ngepma vak viga la nyan kita Jisas apma nyaangit
mbukiyandi? E? Kavle nyaangit mbukiyandi? Waa yelavitaa Jisas
kat kita nyaangit wagalandi. Simogwi liga nyan, anda apma njivwa
kwutaa njimbla njimbla apma vak yiga yetiweya vak klaigowun waa
wagalandi. 26 Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Tamba Moses kwiya
nyaangit angamak piliwutndi. Tamba vimin? E? Ana vimin? Waa wandi
maa wan nyan wandi. 27 Tamba viwun. Kupma piliwutndi.

Ngwutna njambwi nyan Godna. Ndi kat maawupmba yelavika ali
ngwula. Ndi kat solat asi ngwula. Ndi kat woviyaguga ali ngwula.
Avla ngwutna mbangi kwunatingwa vak vla nat nimba kat wupma
kwunak ngwula

waa tamba piliwutndi Moses waa wandi wan nyan. 28 Wandi maa
ngiyambak wama. Wupma yimeyan apma vat tigiyamin waa wandi
Jisas.

29 Kwo wagalandi waa yelavipmbandi walaa nat nyaangit Jisas kat
wagalandi. Kwunakweya nimba anda nimba ndi waa wagalandi. 30 Jisas
wutaa ndi kat wapuseput mbutndi. Judana kita nyan Jerusalem kwa-
galalaa Jerikoat ndaindi. Yilindi mala sikwutiga nimba ndi kat yaa vilaa
ndi kat viyaga ndina nda ndina waavwi sikwuka klalaa yindi. Ndi kiya
mina lindi. 31 Tiga liga God kat kwuntiga kita nyan wan yambimba yandi.
Yalaa ndi kat vilaa yambina nat naangimba yindi. 32 Tiga liga nat nyan
Livaina yelangi nyan wan yambimba yandi. Yalaa ndi kat vilaa yambina
nat naangimba yindi.

33 Tiga liga Sameriana kita nyan wan yambimba yandi. Sameriana
nimba ndi Judana maama nimba ndi. Viyanja Juda vilaa ndi kat maawut
yelavika lindi. 34 Ndi kat yaa vilaa ndi kat viyanja nglaw marasin taagalaa
waavwimba ngindi. Ngilaa ndino donkina mbunimba ndi kat kwutaa
wokega taagalaa kalindi. Haus pasindia kalindi. Wan ngan ndi kat viga
lindi. 35 Nat ngambi haus pasindia viga la nyan kat dola vililik kwilaa
wandi. Ndi kat kwunaka viga ligiyamin. Ndi kat kwunapmak nat sanya
yaagimeyan yilaa yalaa min kat awat kwigiyowun waa walaa yindi. Waa
Jisas wapuseput mbutaa wan nyan kat wandi.

36 Wan wapuseput mbukwa kuvut nimbana anda nyan ndina nda
sikwukna nyan kat apma vat yindi waa Jisas wagalandi maa wan nyan
wandi. 37 Ndi kat kunakna nyan apma vat ya nyana waa wandi maa min
wupma yiga yeti mila waa wandi Jisas.

MATA MARIA YAKWA LAGWA MBIT

38 Yiga liga ngepma kita wuleindi. Wan ngepmana kita lagwa Jisas
kat lila ngayat yagwa walaa kalili. Lila si Mata. 39 Lila yakwa lagwana
si Maria. Jisasngay wuleilaa nyaangit ngambulindi, Maria ndina man
ngandimba ndaa liga wuti. 40 Mata ana kwo lili. Li nimba sakwat njivwa
kwuka kiginda kwutili. Kiginda kwuka Jisas kat yalaa wali. Njambwi
nyan wun njivwa kapma kwutigowun. Ana viga ligamin? Wuna yakwa
lagwa kat wamin mala yalaa wunagwinala njivwa kwukiyali waa wali
mata. 41 Wali maa Jisas wandi. Mata nima sakwat mandip mandip nda
kat yelavika liganyin. 42 Apma nda kita ana yelavika liganyin. Kan apma
nda kat yelavika ligali. Wuna nyaangit wupmak wali. Li kat ke kai waa
waa wandi Jisas.

11

GOD KAT NGAMBUNEYA VAT

1 Jisas tiga God kat ngmabundi. Tamba God kat ngambundi, ndina mbaapma nyan ndi kat yalaa wandi. Njambwi nyan tat ngu yagula Jon ndina mbaapma nimba kat God kat ngambunjeya vat simogwindi. Mino nin kat simogwigiyamin waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. 2 God kat ngambungweya njimbla kupma awa.

"Nyaek, Mina si kwutaa katsoliganin. Ngini kan kipmamba liga nimba kat viga limin maa mina kwundi wuka linjeyan apma vatna. Wan njimbla kat kawiga liganin.

3 Nandinya nandinya kineya kiginda agwi mila.

4 Min kat kavle vat yiga yetilineya vak ke kwuka. Kwagala. Nino nat nimba nin kat kavle vat yiga yetilingjeya vak ana kwutiganin. Kwagala liganin. Kavle vat nin kat yaa kwutnadi walaa wanin."

Waa wupma god kat ngambu ngwula.

5-6 Kita nyana ali nyan nindi ngan nima ngan yandi. Yaa nyan kat kwindeya nao kiginda kai. Ngi kat tiga ndina ngay kwagalalaa nat ali nyana ngay kiginda kat yindi. Yilaa alagumba liga laataa wandi. Ali nyan nat nyan wuna ngay yandi. Ndi kat kwiweya nao kiginda kai. Wungi kat yawun. Wun kat agwi wandi. 7 Ngaymba liga nyan wandi. Manda kat wun kat nima njivwa kwimin. Ngayna mbaapmo tamba tiviwun. Wun wuna nyan apma sindu kwaanin. Min kat nao kiginda kwivat ana alipsiga laakiyowun waa wandi. 8 Ngwuk kat wowun wandi Jisas. Ngaymba ta nyan wuna ali nyana yaa waa yelavitaa ana laakiyandi. Kiginda kat yaa nyan njimbla njimbla wagala lindeyan ngaymba la nyan ndi laakiyandi. Laataa ndi kat nao kiginda kwigiyandi. 9 Ngwuk kat wowun. God kat wagalangwuk maa kwigiyandi. Ndi kat kwaka wagalangweyan kwigiyandi. Ngay mbapmo taamba viyaliga nyan vla ndi kat wagalangweyan kwigiyandi. 10 Wagalaliga nyan ndi klaigandi. Kwuka wagala liga nyan klaigandi. Ngay mbapmo taamba viyaliga nyan vla wagala liga nyan ndi klaigandi.

11 Ngwutna mat nyan kiginda kat wagalandeyan ndi kat yuvut kamboykwigiyangwuk? Kai. Wupma ana kwigiyangwuk. 12 Nyaaga mbandi kat wagalandeyan ndi kat minji kwagwula kwigiyangwuk? Kai. Wupma ana kwigiyangwuk. 13 Nin kipma liga nimba apma maawut yelavika liga nimba ana nin. Nina nyangu nin kat wagalanjeyan ndi kat simblan ana kwiliganin. Apma vat kwiliganin. Ngwutna nyinangwupmba liga nyaek ndi apma maawut yelavika tiga nyana. Ndi kat wagalangweyan ngwuk kat apma nglei vat kwigiyandi. Ngwuk kat ndina waagan kwigiyandi.

JISASO BIELSEBULO KITA NJIVWA KWUTIMBIT WAA WANDI

14 Jisas tigat kulumata ta kavle waagan savilindi mala tavila la nyan nyaangit ngambundi. Va nimba mandip mandip yelavitndi. 15 Nat nimba yelavika wandi. Kavle njambwi nyan Seten waa Bielebul walina nyan Jisas kat kwondu kwindi maa kavle waagan kat saviligandi waa wandi. 16 Nat nimba Jisas kat yelavitndi. Ndi God wandi, nyinangwupmba tiga yaa nyana? E? Kai? Waa yelavitaa ndi kat wandi. Min nima njivwa kwupmin, yama kava yelavika tigiyanin waa wandi. 17 Maawupmba yelavitinja vak Jisas vilaa ndi kat wandi. Kita kavana nimba mbaapma vililik silaa awat sowat siga viyanjeyan ndi kavle yigiyandi. Ngiligiyandi.

18 Setena nɨmba kɨta vatna. Mbaapma vɨlɨlɨk sɨlaa awat sowat sɨga viyan-
jeyan ndi kavle yigiyandɨ. Bielsebul ndɨ kat kwondu kwindɨ maa kavle
waagan savɨlɨlɨgandɨ waa wangwa nyaangɨt ana nglaatndɨ. 19 Bielsebul
ndɨ kat kwondu kwindɨ maa kavle waagan kat savɨlgandɨ waa wun kat
walɨgangwuk. Ngwutna ngepmana nat nɨmba ndino svɨlɨlɨgandi. Nɨn
God kwiya kwondumba savɨlɨlɨnganɨn waa walɨngandi. Wuno nɨmbun.
20 God nɨn nat kwunakiya vat tamba ngway tologandɨ. Ngi kat tɨga God
wun kat kwondu kwindɨ maa savɨlɨlɨgowun.

21 Kao lɨga nyan nɨmba nda kwutaa ndɨna ngayna kwanda kwanda
nda vɨga lɨndeyan wan nda kwo lɨgiyandɨ. 22 Nat kao mbundɨ nyan
yandeyan ndɨ kat kwulataa ndɨna ngayna nda sɨkwuka kwutaa kalilaa
ndɨna mbaapma nɨmba kat kansaga kwigiyandɨ. Ndɨna nɨmbi nda aywaa
kwutaa kaligiyandɨ. Tak wan nyan yelavɨtndɨ. Kwuta luwa nɨmbi nda
wuna nda kat vɨga lɨgandɨ waa yelavɨtndɨ.

23 Wunogwinala kɨta njɨvwa kwutapman nyan wun kat kai walɨga
nyana. Wunogwinala ndinyangu kat kwutaa wuna mbaapmamba taa-
galapman nyan ndɨ kapma mbaapma nyana. Wuna mbaapmamba la
nɨmba kat kwutaa kapma mbaapmamba taagavat tɨgandɨ.

24 Kavle waagan ndu nyan kat kwagalalaa kavle kava mɨna yiga
yetɨgiyandɨ. Sindu kwandeya apma kava kwatevilaa lɨgiyandɨ. Tɨga lɨga
tak yetiwa nyan kat lungwamataa yigiyowun waa waigandɨ. 25 Wupma
walaa yilaa tavigiyandɨ. Wan nyan maawut ngay yaguga kwunatnja vla
lɨgandɨ. 26 Ngi kat tɨga nat kavle waagan sɨla vɨli kwutɨ mala ndi aywaa
taviga ndɨna maawupmba wuleigiyandi. Nat sɨlavɨli kavle waagana
kavle vat kat kwulatɨgandi. Tavinja nyan tat samat kavle vat tɨndɨ. Ngɨni
aywaa tavindi mala wan nyan nɨmamba kavle tɨgiyandɨ waa wandɨ Jisas.

SOLAT SƗNEYA VAT

27 Jisas ngambulɨndɨ, nɨma sakwat nɨmba wuka lɨndi. Tɨga lɨga taagwa
kɨta nɨma kwundimba Jisas kat walega walɨ. Mɨn kat kwukna taagwa mɨn
kat mwunya ngu kwiya taagwa apma vat tɨga tagwat waa walɨ maa Jisas
wandɨ. 28 Wupma kai. God waa nyaangɨt wutaa wan nyaangɨpmba yiga
yetɨlɨga nɨmba ndi apma ndu apma taagwa ndi waa wandɨ Jisas.

NƗMA NJƗVWA AGWUT WAA JISAS KAT WANDI

29 Nɨma sakwat nɨmba yisolaa lɨndi maa Jisas ndi kat wandɨ. Kan
mbambala glei lɨga nɨmga ndi kavle nɨmba ndi. Nɨma njɨvwa ana
kwukiyowun. Tamba Jona God waa nyaangɨt mbutnda vla mbukiy-
owun. 30 Tamba Jona God waa vak Nineva walɨnja ngepma nɨmba kat
mbutndɨ. Wuno mbambala nglei lɨga nɨmba kat God waa vak mbukiy-
owun. 31 Tamba kambangwapmba la njambwi kwin nɨna tamba la kin
Solomon ndɨ kat vɨvat yalɨ. Ndɨ apma nambuo lɨga nyana waa wutaa
yalɨ. Mbambala wun yawun. Wun Solomon kat kwulatɨgowun. Wun
njambwi nyan wun. Ndɨ mat nyan ndɨ. Mbambala tɨga nɨmba njambwi
nyanat tuwa vat ana yelavɨka vɨga lɨgandi. Ngɨni yaiga nandinya
kambangwapmba la njambwi kwin kavle vat yingwuk waa ngwuk kat
waigalɨ. 32 Nineva walɨnja ngepmamba tamba la nɨmba ndino ngɨni
yaiga njɨmbla ngwuk kavle vat yingwuk waa ngwuk kat waigandi.
Ndi Jona mbuta nyaangɨt wutaa kavle maawut kwagalalaa mandɨpkupi
maawupmba lɨndi. Ngwuk lai. Wun Jona kat kwulatɨgowun. Wun
njambwi nyan wun. Ndɨ mat nyana. Mbutuwa nyaangɨt ana wukngwuk.

33 Kita nyan lam sagilalaa ana pagwugiyandi. Awmba ana naan-
gagiyandi. Njambimba taagandi mala ngay wuleigiyaa nimba vigiyandi.
34 Nino wupma. Nina maawut lam vla ligandi. Nina maawut kavle vat
yelavika lineyan kavle vat ligiyanin. Kulun walaliga kavamba man veila
liga nyan vla ligiyanin. 35 Ngutna maawut samat apma vat yelavika
tigangwuk. Ke kwagalangwa wan vak. 36 Apma maawut yelavika apma
vat mina yiga yetingweyan nimamba kemba liga lam vla yetigiyangwuk.

FERISI KAVLE VATNA YETILINJA

37 Jisas ngambulindi mala Ferisi kita wandi. Wuna ngaymba nao yaa
agi wandi. Wandi maa ngay wuleilaa kindi. 38 Jisas ndina taamba ngu
njangi lapman kwo kilindi. Ferisi vilaa ngipaliga ndandi. 39 Maawupmba
yelavitinda vak vilaa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk Ferisi alagu mbangi kat
mina yelavitigangwuk. Angwula maawut ana yelavitigangwuk. Ngwuk
kap plet nima njivwa kwuka ngu njangi ligangwuk. Ngwutna maawut
kavle vak nima sakwat tigandi. 40 God mbangi mina ana kwutndi.
Maawut nimbun kwutndi. Ngwuk manda kat kavle vat yelavika liga
ngwuk. 41 Ngwutna kwanda kwanda nda sanya lapman nimba kat
kwingweyan apma vat tigiyangwuk.

42 Ngwuk Ferisi ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwuk kavle yigiyang-
wuk. Ngwutna kamwin, ngwutna lomba, ngwutna nyangwa mbaapma
tamba vili taagalaa God kat kita mbaapma kwiligangwuk. Wan nima
njivwa kwutingwa. Ngwuk Godna apma vak kwagalalaa ndi kat ana
woviyaguga ligangwuk. God kat kwilingwa vat kavle vat ana ndi. God
kat yelavitapman yetilingwa vak kavle vatna.

43 Ngwuk Ferisi ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwuk kavle yigiyang-
wuk. Yisolaa linja ngay wuleilaa njambwi nimbana tigipmba ndaa
livat waligangwuk. Nat nimba ngwuk kat ngepmamba vilaa njambwi
nimba ndi waa wanjangat waligangwuk. Kavle vatna. 44 Ngwuk Ferisi
ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwuk tamba Moses kwiya nyaangit
simogwi liga nimba ngwutno ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwuk
kavle yigiyangwuk. Ngwuk pagwunja mat mat vla ligangwuk. Mat mat
tagumba veiliganin waa ana nat nimba yelavitigandi waa wandi Jisas.

45 Jisas walindi maa ndina ngepma vat kat viga la kita nyan Jisas kat
wandi. Simogwi liga nyan Ferisi kat kai wama nyaangit nino nina lak
yalingandi. Wupma ana viga ligamin? Waa wandi mala Jisas ndi kat
wandi. 46 Ngwutno ngwuk kat miwa yiligowun. Kavle yigiyangwuk.
Ngwuk nat nimba kat nima sakwat njambiya taagangwuk maa ndi nima
sakwat njsvwa kwutigandi. Ndi kat anan yelavika ligangwuk. Nima
sakwat njivwa kwupandi walaa ndi kat nat njambiya ana taakagiyanin
waa ana waligangwuk.

47 Ngwuk kat miwa yiligowun. Kavle yigiyangwuk. Ngwutna tamba la
ngwak walanga God waa nyaangit mbuta nimba kat vatnyandi. Ngwuk
ngwutnayi profetna mat mat yelagaligangwuk. Ngwutna ngwak wala-
gana maawut klalaa ligangwuk. 48 Ngwutna ngwak walanga profet kat
vatnyanja vat apma vatna waa yelavitigangwuk. Vatnyandi maa ngwut
mat mat yelagaligangwuk. Yelagalingwa vak vilaa vatnyanja vat apma
vatna waa yelavitingwa vak viga liganin.

49 Tamba yinja vak kat God tamba wandi. “Wuna nyaangit waiga
profet aposel wowun maa yigiyandi. Profetna aposelna nat nimba kat
vatnyagiyandi. Nat nimba kat njika waga waigandi” waa tamba wandi

God. 50 Tamba la profet vatnyanja vatna nglambi ngwutnamba tigiyandi.
51 Njambwi la nyan Ebel ndi kat tat vatnyandi. Vatnyaga yiga ngini
Sekaraia kat vatnyandi. Ndi Godna ngay wuleilaa God kat kwunatinja
njambimba ngwaymba liga tindi, vatnyandi. Ndi kat vatnyanja vatna
nglambi aywaa ngwutnamba tigiyandi.
52 Ngwuk njambia taagala liga nimba ngwuk kat miwa yiga ligowun.
Kavle yigiyangwuk. Apma vat klanjeya yambi ngwuk tivingwuk. Wan
apma vat ngwuk ana klangwuk. Nat nimba klavat yinjangat kai wang-
wukk.
53 Jisas walindi maa tamba Moses kwiya nyaangit simogwi la
nimbagwi Ferisio ndi kat nima sakwat nyaangit wagalandi. 54 Kavle
nyaangit nin kat wandeyan ndi kat kotmak kaligiyanin waa yelavika
nima sakwat nyaangit wagalandi.

12

FERISINA KAVLE VAK KAT VIGA LIGIYANGWUK

1 Nima nglei sakwat nimba kita kavamba yisolaa lindi. Ngway ng-
waymba liga ali man veiga lindi. Tiga liga Jisas ndina mbaapma nimba
kat wandi. Wanda nyaangit nat nimba wutndi. Ferisina kavle vak viga
ali ngwula. Ndina maawupmba tiga kavle vat pagwulaa kwo yetiligandi.
Ngwuk wupma ke yiga. 2 Mbambala pagwunja nda ngini kapmba
ligiyandi. Ngini aywaa vigiyandi. 3 Mbambala pagwuga waigowun
waa wangwa nyaangit ngini aywaa wukiyandi. Kita nyan kat mina
waigowun waa wangwa nyaangit ngini aywaa wukiyandi.

VAKNGWEYA NYAN

4 Wuna ali nimba ngwuk yigumba awuk ngwula. Ndu nyan kat kwo
vatnya mina tiga nimba kat ke vakngwa. 5 Vakngweya nyan waigowun.
Ndu nyan kat vatnyalaa ya vitiga kavamba taagaliga nyan kat vaaka ali
ngwula.

GOD NIN KAT APMA VAT VIGA LIGANDI

6 Kilinja mak waavi tambanat sen moni vililik wenga kwiga klaligandi.
God wundi mat waavi kat ana maawut tiviligandi. 7 Ngwutno ngwutna
nimbi yuwina sakwat God viga ligandi. Ngwuk ke nimamba yelavika
lingwa. Ngwuk mat waavi kat kwulatigangwuk.

NAT NIMBA KAT GODNA NYAANGIT MBUTNEYA VAK

8 Ngwuk kat wowun. Jisas Godna vak simogwi liga nyana waa nat
nimba kat wangweyan ngini God tiga kava wokelaa ensel kat waigowun.
Ndi wuna nyangu ndi waa ngwuk kat tiga waigowun. 9 Nat nimba wun
kat kai vanja nat nimba kat mbutnjeyan ngini God tiga kava wokelaa
ensel kat ndina si waga kai waigowun.
10 Wun Godna vat simogwi liga nyan wun. Kita nyan wun kat
kavle nyaangit wandeyan kavle vat yinda vak kat God alipsiga
silimbwigiyandi. Kita nyan Godna waagan kat kavle nyaangit wandeyan
kavle vat yinda vak kat God ana silimbwigiyandi.
11 Ngini ngwuk kat kavle vat yivat Juda yisola linja ngay kaligyandi.
Ngwuk kat kotmak jas kat kaligiyandi. Nat njambwi nimba ng-
wutna nyaangit wutnjangat kaligiyandi. Anda nyaangit waigowun waa
nimamba ke yelavikngwa. 12 Wan njsmbla Godna waagan mbukngweya
nyaangit ngwuk kat visimogwigiyandi waa wandi Jisas.

GOD NIN KAT APMA VAT VIGA LIGIYANDI

13 Wan nima sakwat nimbana kita nyan Jisas kat wandi. Simogwi liga nyan wuna yakwa nyan kat ambuk. Ana nyaek wundumbu yindi. Ndi kat kwinda nda wamin mala wun kat samat kwigandi waa wandi maa Jisas wandi. 14 Wuna njivwa ana ndi. Mbitna nyaek kwiya nda kansaga kwiliga nyan ana wun waa ndi kat walaa 15 nima sakwat nimba kat wandi. Nat nyana nda klavat nimamba ke yelavikngwa. Kwanda kwanda klanja nda nima nda ana ndi waa walaa ndi kat wapuseput mbutndi.

16 Nima sanyo la nyan ndina ambugapmba kiginda nima sakwat kwandi. 17 Ndi ambugat vilaa yelavintndi. Wuna kiginda nima sakwat tigandi. Kiginda yisoga taagaluwa ngay maknat. Anda vapmba yigiyowun waa yelavitaa wandi. 18 Mbambala liga mak nge sulilaa mandip nima ngay kwukiyowun. Kwutaa wuna kiginda wuna kwanda kwanda yisoga taagagiyowun. 19 Taagalaa apma vat tigiyowun. Njivwa kwutapman tiga njimbla njimbla kwo kiginda ngu kiga solat sigiyowun waa wandi maa God ndi kat wandi. 20 Min tungwengwan yiga ligamin. Wama nyaangit ana nglaatndi. Mbambala ngan kiyaigamin. Kiyamin, yisoga taagalima nda nat nyan klaigandi waa God wandi, kiyandi. 21 God kat yelavitapman kipmana kwanda kwanda mina yisoga taagaliga nimba kingi vat tigandi. Wapuseput mbutuwa nyan vla ligandi waa Jisas mbuka liga 22 ndina mbaapma nimba kat wandi. Ngwuk kipmana nda kat nimamba ke yelavikngwa. Anda kiginda kigiywoun. Anda waavwi kwusogiyowun waa nimamba ke yelavikngwa. 23 Kiginda waavwi nima nda ana ndi. 24 Waavi yetiga vak kat yelavik ngwula. Ndi kiginda ana naanga pika kiligandi. Ndi kiginda klaga ana yisoga taagaligandi. God ndi kat viga ligandi. God ndi kat viga lindan ngwuk kat apma vak viga ligiyandi. 25 Ngwula kita nyan tambi nyan tiga livla mbundi nyanat tigiyowun waa wandeyan ndi livla mbundi nyanat tigiyandi? Kai la. Ngini tiga mandit mbangi klaa ana tigiyanin. Nin wupma ana alipsiga tigiyanin. 26 Ngwuk ana wan vak yigiyangwuk. Manda kat kiginda waavwi kat mina nimamba yelavika ligangwuk.

27 Mwe liga vak kat yelavik ngwula. Ndi njivwa ana kwutigandi. Ndi waavwi ana tavaligandi. Nian tamba la njambwi king Solomon ndi apma waavwi kwusolaa lindi. Ndina waavwi mwena mbangi kat ana kwulatndi. Mwena mbangi apma nglei mbandi kat ana kwulatndi. Mwena mbangi apma nglei mbangi. 28 Kipmamba avla watiga nda sivla liliga nda ana ndi. Nat nandinya tindi, nat nandinya nat nimba kalitaa ya sagalandi, vika ngilindi. Avla watiga ndana mbangi apma nglei mbangi. God nd kat apma vak viga liga apma mbangi kwindi. Ngwuk kiginda waavwi kat ke nima vak yelavika kwaka lingwa. 29-30 Ngepma ngepmamba la nimba kiginda waavwi kat mina kwatigandi. Wan ndagwinala tilapman yingweyan ngwutna nyinangwupmba liga nyaek vilaa kwigiyandi. 31 Godna nda kat mina nimamba yelavika lingweyan kipmana nda ngwuk kat God kwigiyandi.

KWANDA KWANDA NDA NYINANGWUPMBA YISOGA TAAGA NGWULA

32 Ngwuk wuna mbaapmamba liga nimba nimba sakwat nimba ana ngwuk. Ngwuk ke vakngwa. ngwutna nyaek ngwuk kat apma nglei vat viga ligandi. 33 Kwanda kwanda nda kwilaa sanya klalaa kwo liga nimba kat agwi ngwula. Wupma yingweyan ngwutna

nyɨnangwupmba lɨga wenga nda nɨma yigiyandɨ. Ngwutna kwanda kwanda nda nyɨnangwupmba lɨndeyan wovuna. Sɨkwukiya nɨmba ana sɨkwukiyandi. Kalala ana kɨlɨkiyandɨ. 34 Ngwutna kwanda kwanda nda nyɨnangwupmba lɨndeyan nyɨnangwutna vak kat mɨna yelavɨka tɨgiyangwuk.

NJAMBWI NYAN YAIGA NJƗMBLA KAT KAWIGA ALƗ NGWULA

35 Godna njɨvwa kwuka yetɨ ngwula. Njambwi nyan ngaga yaiga njɨmbla kat kawiga alɨ ngwula. 36 Kan kɨpmana njambwi nɨmbana njɨvwa kwuta nɨmba ndina njambwi nyan kapti kat yindɨ, yandeya njɨmbla kat ndi ngaymba lɨga kwo kawiga lɨndi. Yandɨ mala vɨlaa ngayna mbapma lavwivat kwo kawiga lɨndi. Kawiga lɨnja vla ngwutno ngwula njambwi nyan yaiga njɨmbla kat kawiga alɨ ngwula. 37 Yandeya njɨmbla ndɨna njɨvwa kwuta nɨmba ndɨ kat kawiga lɨnjeyan apma vatna. Kawiga lɨnjeya vak vɨlaa ndi kat kɨgɨnda klalaa ndi kat kapti kwuikiyandɨ. Ndi ndaa lɨga kɨgiyandi. 38 Ndɨ nɨndɨ ngan ngambi ngan yandɨ, ndɨna njɨvwa kwuta nɨmba sɨndu kwalapman ndɨ kat kawiga lɨnjeyan apma nglei vatna.

39 Nat ngay vɨga la nyan sɨkwuta nyan yandeya njɨmbla vɨgandan ana sɨndu kwaindɨ. Ndɨ kat kawiga lɨgendɨ. Ndɨna ngayna nda sɨkwutandɨ walaa kawiga lɨgendɨ. 40 Ngwutno kawiga alɨ ngwula. Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun. Ngɨni nat njambɨ ngaga yaweya njɨmbla ana vɨga lɨgangwuk. Ngi kat tɨga njɨmbla njɨmbla kawiga lɨgiyangwuk waa wandɨ Jisas.

GODNA NJƗVWA KWUTNEYA VAK

41 Jisas wandɨ mala Pita ndɨ kat wandɨ. Njambwi nyan wama nyaangɨt mɨna mbaapma nɨmba nɨn kat mɨna wamɨn? E? Wundi nat nɨmba kat wamɨn? Waa wagalandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. 42 Godna njsvwa kwuta nɨmba kat aywaa wan nyaangɨt wowun. Njambwi nyan nat nɨmba kat kwunatnjeya njɨvwa kwindɨ. Wan njɨvwa kwagalalapman apma vapmba kwuka lɨnjeyan wan apma vatna. 43 Njambwi nyan yaiga njɨmbla ndɨna njɨvwa apma vapmba kwuka lɨndi, vɨndeyan apma vatna waa waigandɨ. 44 Njambwi nyan apma njɨvwa kwuta vak vɨlaa njɨvwa kwuta nyan kat waigandɨ. 45 Wuna njambwi nyan kwiyatapman ana yaigandɨ waa njɨvwa kwuta nyan yelavɨtaa nat nɨmba kat kavle vat yiga kɨgɨndagwi nɨma ngu kɨga tungwengwan yiga tɨndeyan apma vak ana ndɨ. 46 Wuna njambwi nyan mbambala ana yaigandɨ waa wandɨ mala yaigandɨ. Yalaa ndɨ kat viyaga nat kavle nɨmba kat yinjeya vla ndɨ kat yigiyandɨ.

47 Njambwi nyana njɨvwa kwuta nat nɨmba kupma agwut waa wanda vak wutaa njɨvwa ana kwutndi. Kavle vat kwutndi. Njambwi nyan yalaa ndi kat nɨmamba viyaigandɨ. 48 Njambwi nyan njɨvwa kwuta nat nɨmba kupma agwut waa wanda vat ana wutndi. Wutapman tɨga ndino kavle vat kwutndi. Njambwi nyan yalaa ndi kat nɨmamba ana viyaigandɨ. Samat viyaigandɨ. God nɨma sakwat apma nyaangɨt kwila nɨmba ndi Godna njɨvwa apma vat kwutapman yɨlɨnjeyan God ndi kat nɨmamba viyaigandɨ. God apma nyaangɨt kuvuk kwila nɨmba ndi Godna njɨvwa apma vak kwutapman yilɨnjeyan God ndi kat ana nɨmamba viyaigandɨ. Samat viyaigandɨ.

JISAS YANDƗ, WALEA LƗNDI

49 Kan kɨpma ngaga yalaa njɨvwa kwutuwun mala nat nɨmba walea
lɨgiyandɨ. Mbambala samat walea lɨgiyandɨ. Vɨlɨgowun. 50 Samat tɨga
wun kat nɨma vat yaigandɨ. Mbambala nɨmamba yelavɨka lɨgowun. Kan
vak ngɨlɨndɨ maa ana nɨmamba yelavɨka lɨgiyowun. Kwo lɨgiyowun.
51 Kan kɨpmana nɨmba kat kwutaa kɨta mbaapmamba taagavat ana
yawun. Yawun mala kapma kapma mbaapma sɨga yetɨgiyandɨ. 52 Ngɨni
kɨta ngaymba la nɨmba mbaapma vɨlɨlɨk sɨgiyandɨ. Tambanat nɨmba
lɨnjeyan kuvut nɨmba nat mbaapma sɨgiyandɨ. Vɨlɨlɨk palɨ nat mbaapma
sɨgiyambɨt. Mbaapma sɨlaa awat sowat walea lɨgiyandɨ. 53 Nyaek nat
mbaapma nyan nat mbaapma tɨgiyambɨt. Nyɨme nat mbaapma taagwa
nyan nat mbaapma tɨgiyambɨt. Yaw nat mbaapma kangɨt nat mbaapma
tɨgiyambɨt. Mbaapma sɨlaa walea lɨgiyandɨ.

NGƗNI YAIGA VAK

54 Ngwuk yambun agwi vɨga meik tɨmbu vɨngweyan samat tɨga meik
ndaigiyandɨ waa walɨngwuk maa ndalɨgandɨ. 55 Kangan walɨga mwuk
kwutndɨ, nɨna mbangɨ nɨmamba kangan waigandɨ waa wangwuk maa
ngwutna mbangɨ kangan walɨgandɨ. 56 Nyɨnangwuk kɨpma sɨmogwi lɨga
vak vɨga lɨgangwuk. Waluwa ngɨni yaiga njɨmbla sɨmogwi lɨga vat ana
vɨga lɨgangwuk. Manda kat mandɨp mandɨp yilɨgangwuk.

NYAANGƗT KWUNAKA NGAMBU NGWULA

57 Ngwuk manda kat apma vat yelavɨtapman tɨgangwuk. Awuk ng-
wula. 58 Nat nyan mɨn kat kotmak kalingdeyan tak kot tɨnja ngay ke
wuleiga. Ava yambɨ yiga lɨga nyaangɨt kwunaka ngambu mbɨla. Kwu-
naka ngambulapman yimbeyan mɨn kat kwo kaligiyandɨ kotmak. Jas
wandɨ maa plisman mɨn kat kwutaa kalabusmba taagiyandɨ. 59 Ngwuk
kat wowun. Kalabus kwiyatapman ana kwagalagiyangwuk. Jas wanda
mbak ngɨlɨndɨ mala kwagalagiyangwuk.

13

KAVLE MAAWUT KWAGALALAPMAN NYAN KAVLE YIGIYANDƗ

1 Tɨga lɨga nat nɨmba yalaa tak njambwi nyan Pailat Galilina nat nɨmba
kat vatnyanda vak Jisas kat mbutndi. Ndi God kat kwanda kwanda nda
vatnyalaa God kat kwilɨndi, vatnyandɨ waa mbutndi Jisas kat. 2 Mbutndi
mala Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk angamak yelavɨka lɨgangwuk. Ndi God
kat nɨma sakwat kavle vat yindi, Pailat ndi kat vatnyandɨ? E? Ndina
kavle vat Galilina nat nɨmbana kavle vak kat kwulatndɨ? E? 3 Kai luwa.
Wupma kai. Ngwuk kat wowun. Ngwutna kavle maawut kwagalalap-
man yingweyan yinja vla yigiyangwuk. 4 Tak Sailoam walɨnja kavamba
la sɨvla ngay ndalaa tamba vɨli kiyeli sɨla kuvuk nɨmba kat vatnyandɨ.
Ndina kavle vat Jerusalemba la nat nɨmbana kavle vak kat kwulatndɨ? E?
Ana kwulatndɨ? 5 Kai ana kwulatndɨ. Ngwuk kat wowun. Kavle maawut
kwagalalapman yingweyan yinja vla yigiyangwuk.

SƗK WOGWULAPMAN MINA NYAANGƗT

6 Jisas ndi kat pagwuga la nyaangɨt mbutndɨ. Kɨta nyan fik walɨnja mi
ndɨna ambugapmba sɨk tundɨ. Tɨga lɨga mi sɨk sɨgɨpmak yandɨ. Yandɨ,
ana sɨk wagwundɨ. 7 Ndɨna njɨvwa kwuta nyan kat wandɨɨ. Yaa avɨ. Wan
mi naambi kuvuk ana sɨk wogwulɨgandɨ. Vɨlevigowun. Kwulamba avɨk
kan mi. Manda kat kwo lɨga kɨpmana kwiya mɨna kɨga kiyagiga lɨgiyandɨ
waa wandɨ maa ndɨna njɨvwa kwuta nyan wandɨ. 8 Njambwi nyan kan
naambi mi kwo lɨgiyandɨ. Angwamba waangu valaa bulmakauna ndi

taagagiyowun. 9 Yaiga naambi sɨk anagandɨ kwaiga. Sɨk kwalapman
yindeyan vɨkiyowun waa wandɨ.

NJƗVWA LAPMAN NANDINYAMBA JISAS TAAGWA KƗTA KWUNATNDƗ

10 Njɨvwa lapman nandinya Jisas Juda yisolaa lɨnja ngay wuleilaa
ndi kat nyaangɨt mbutɨndi. 11 Kavle waagan tavila la taagwa kɨta lɨlɨ.
Kavle waagan tavila lɨla mbuni kavle vat yindɨ. Sɨlanda sɨlanda yetɨlɨ.
Alɨpsɨga ana savagu yetɨlɨ. 12 Jisas lɨ kat vɨlaa yagwa wandɨ, yalɨ. Yalɨ
mala Jisas wandsɨ. Nyɨna mbangɨmba lɨga yelogwen kɨngiyan kai waa
savɨluwa waa walaa 13 ndɨna taamba lɨla mbunimba taagandɨ, savagu
laatɨ. Savagu laataa Godna sɨ kwutaa katsolɨlɨ. 14 Yisola lɨnja ngay vɨga la
nyan vɨlaa kai waa njɨka lɨndɨ. Jisas njɨvwa lapman nandinyamba njɨvwa
kwutndɨ waa yelavɨka njɨka lɨndɨ. Ndɨ laataa yisolaa la nɨmba kat wandɨ.
Njɨvwa kwutneya nandinya sɨla kɨta kwo lɨgandɨ. Wan yelogwen kat tɨga
nɨmba nandinya sɨla kɨta yandi maa kwunatndeyan wovuna. Njɨvwa
lapman nandinya kai. Ana nglaatndɨ waa wandɨ maa Jisas wandɨ. 15 Mɨn
kavle vat yelavɨka lɨgamɨn. Mɨna maawut ana nglaatndɨ. Njɨvwa lapman
nandinya nɨna ngepma nɨmba aywaa ndina bulmakau donki tunja yaaw
sɨvugilaa ngu kɨnjangat kalilɨgandi. Ngwutno nɨmbun kalilɨgangwuk.
Wan kavle vat ana ndɨ waa walɨgandi. 16 Kat taagwa nɨna ngepma
lagwat. Lɨ Ebrahamna yelangɨ lagwat. Seten wandɨ maa naambi taamba
vɨli kiyeli sela kuvuk lɨla mbangɨmba yelogwern ngila lɨndi. Mbambala
njɨvwa lapman nandinya wowun maa yelogwen ngɨlɨndɨ. Bulmakau
donki kat ndina yaaw sɨvugingwa vla wuno wupma wupma lɨ kat tula
la yelogwen sɨvugiwun. Kavle vakna yima waa wun kat manda kat
walɨgangwuk waa wandɨ Jisas. 17 Wandɨ mala Jisas kat kai wala njambwi
nɨmba nyaangɨt kai. Wup yindi. Nat kwo la nɨmba Jisas ya vat vɨlaa apma
vatna walɨndi.

MASTET WALƗNJA MI SƗKNAGWI YISNA PAGWULA LA NYAANGƗT

18 Jisas wandɨ. God ndinyangu kat vɨga la vak anda vak vla lɨgandɨ.
Anda nda vla lɨgandɨ. 19 Ndɨ mastet walɨnja sɨk vla lɨgandɨ. Wan sɨk mak
glei nda. Kɨta nyan wan sɨk klalaa ndɨna ambugapmba tundɨ, nɨma mi
wokendɨ. Wokendɨ, waavi nɨma sakwat ndɨna sandɨmba veilaa lɨndi waa
wandɨ Jisas.

20 Jisas nat njambɨ wandɨ. God ndinyangu kat vɨga la vak anda nda vla
lɨgandɨ. 21 Ndɨ yis vla lɨgandɨ. Bret-nao kwutɨga taagwa yis kuvuk klalaa
wit milmba taagalɨ, bret-nao nɨman wokendɨ waa wandɨ Jisas.

GOD VƗGA LA KAVA WULEINJEYA VAK

22 Jisas Jerusalemat yiga ngepma ngepma nyaangɨt kwiga yilɨndɨ.
23 Yiga lɨga kɨta nyan ndɨ kat wandɨ. Nɨma sakwat nɨmba ana ndi
nyinangwuk wuleigiyaa. Wovuna? waa wandɨ maa Jisas ndɨ kat
wandɨ. 24 Wuleinjeya suwi yambɨ nɨma tɨvwiya ana lɨ. Nɨma njɨvwa
kwuka wuleigiyangwuk. Nɨma sakwat nɨmba wuleivat waigandi. Ana
weleigiyandi. 25 Tɨga lɨga wan ngayna nhjambwi nyan laataa mbapmo
tɨvɨgiyandɨ. Tɨvɨndɨ maa ngwuk alagumba lɨga taamba viyaa waigang-
wuk. Njambwi nyan njambwi nyan nɨn kat suwi lavwi waa waigang-
wuk. Wangwuk mala njambwi nyan waigandɨ. Ngwuk anda nɨmba
ngwuk. Ngwula nɨndama ana vɨga lɨgowun waa waigandɨ. 26 Wandɨ
maa nɨn tak mɨnogwinala nao kɨga la nɨmba nɨn. Nɨna ngepma yalaa nɨn
kat nyaangɨt mbutɨmɨn waa waigangwuk. 27 Wukngwuk maa njambwi

nyan nat njambɨ waigandɨ. Ngwuk kat woseka ana wowun. Ngwutna mɨndama ana vɨga lɨgowun. Ngwutna ngepma ana vɨga lɨgowun. Ngwuk kavle nɨmba ngwuk. Ay ngwula waa waigandɨ ngwuk kat. 28 Ngaymba la nɨmba vɨgiyangwuk. Ebraham, Aisak, Jekop, tamba la profet wuleindi, vɨgiyangwuk. Ndi God vɨga la kava tamba wuleindi. Nɨn alagumba kwo lɨganɨn waa yelavɨtaa nglaga nɨmbi ngliaka lɨgiyangwuk. 29 Woli agwi, yambun agwi, kambangwat agwi, malingwat agwi tɨga nɨmba yalaa God vɨga la kava wuleilaa ndaa lɨga nao kɨgɨnda kɨga lɨgiyandi. 30 Nɨn nat nɨmba kat kwulatɨganɨn waa mbambla yelavɨtɨgangwuk. Ngɨni yaiga njɨmbla ngwuk kat kwulakiyandi.

JISAS JERUSALEMBA LA NƗMBA KAT NƗMA MAAWUT YELAVƗKA LƗNDƗ

31 Wan nandinya nat Ferisi Jisas kat yalaa wandi. Wan kava kwagala mɨla. Njambwi nyan Herot mɨn kat vatnyavat tɨgandɨ waa wandi maa Jisas ndi kat wandɨ. 32 Herot ndɨ woseka walɨga nyana. Ndɨ kat yiga ambuk ngwula. Mbambala njɨvwa kwuka kavle waagan savɨlɨga yelogwen kat ta nɨmba kat kwunakiyowun. Ngɨni kwutuwa njɨvwa ngɨlɨndɨ, kwo lɨgiyowun. 33 Wungi kat tɨga wan kava ana kwagalalaa yigiyowun. Mbambala njɨvwa kwuka kumba lɨgiyowun. Godna nyaangɨt mbutɨga nɨmba ndi kat kwo kavamba ana vatnyalɨgandi. Jerusalemba mɨna vatnyalɨgandi. Wupma yiga ambuk ngwula ndɨ kat waa Jisas ndi kat walaa Jerusalemba la nɨmba kat nɨma maawut yelavɨka wandɨ.

34 Ngwuk Jerusalemba la nɨmba ngwuk tamba la profet kat vatnyalɨgangwuk. God wandɨ, ngwuk kat yaa nɨmba kat vatnyalɨngwuk. Ngan nyaaga lɨla nyangu kat lɨla wiyo pulumba yapmola kwalɨ. Yapmola vak vla ngwuk kat kwutaa wuna mbaapmamba taagavat wowun. Ngwuk kai wangwuk. 35 Kai wangwuk, God ngwuk kat kwagalandɨ mala ngwutna kavle vat kwo lɨgiyandɨ. Samat tɨga wun kat ana vɨgiyangwuk. Ngɨni ngwutna ngepma wuleiwun maa wun kat vɨlaa waigangwuk. Apma vat yamɨn. God wandɨ, yamɨn waa waigangwuk.

14

JISAS MBANGƗ WUTA LA NYAN KAT KWUNATNDƗ

1 Njɨvwa lapman nandinya njambwi la Ferisi Jisas kat wandɨ maa ndɨna ngay nao kɨvak wuleindɨ. Nao kɨvak yaa nat nɨmba Jisas angamak yigiyandɨ waa yelavɨka ndɨ kat vɨga lɨndi. 2 Tɨga lɨga mbangɨ wuta la nyan Jisas kat yandɨ, vɨndɨ. 3 Vɨlaa Ferisiogwi Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi la nɨmba kat wandɨ. Njivwa lapman nandinyamba kan nyan kat kwunakweyan wovuna? E? Kavlea? Waa wandɨ. 4 Wandɨ maa awat ana wandi. Jisas ndɨ kat kwutaa kwunataa ay wandɨ, yindɨ. 5 Yindɨ maa Jisas ndi kat wandɨ. Njɨvwa lapman nandinya ngwula donki bulmakau waangumba ndainjeyan yiga klokaligiyangwuk waa wandɨ maa 6 ndi ana alɨpsɨga awat wandi.

KƗTA NYAN AVLA NDƗNA SƗ KWUTAA KE KATSOGA

7 Jisasogwinala nao kɨvat yaa nɨmba njambwi ta nɨmbana tɨlɨga kavamba ndaa lɨvat njɨvwa kwuka yi ya lɨndi. Yinja vak vɨlaa Jisas ndi kat pagwula la nyaangɨt mbutndɨ. 8 Kɨta nyan kɨgɨnda kwutaa wandɨ, ndɨna ngaymba kɨvat yingweyan njambwi lɨga nɨmba tɨlɨga kavamba ke ndaa lɨga. Njambwi lɨga nɨmba tɨlɨga kavamba ke ndaa lɨga. Njambwi nyan nao kɨvat yandeyan 9 mɨn kat yagwa waa nyan njambwi nyan kat

kwutaa ndaa lima kayamba kaligiyandi. Kalilaa min kat waigandi. Ndaa
lima tigit kwagalalaa kumba mat tigipmba yaa ali. Kan njambwi nyan
ndaa lima tigitmba ndaa ligiyandi waa wandi maa nimamba wup yiga
nat kavamba yiga ndaa ligiyamin. 10 Kita nyan kiginda kwutaa wandi,
ndina ngaymba kivat yingweyan mat tiga nimba tiliga kavamba ndaa
ali ngwula. Wupma ndaa limeyan min kat yagwa waa nyan min kat
waigandi. Ndaa lima tigit kwagalalaa kalat yagwa. Njambwi tigitmba
ndaa ligiyamin. Wandi mala yimin, nat nimba vilaa mina si kwutaa
katsogiyandi waa pagwula la nyaangit mbutaa nyaangitna angwa ndi
kat mbutndi. 11 Avla ngwutna si kwutaa katsongweyan nat nimba vilaa
viyesendagiyandi. Avla ngwutna si viyesendangweyan nat nimba vilaa
katsogiyandi waa wandi Jisas.

NIMA KIGINDA KWUKNGWEYA VAT

12 Yagwa wuna ngaymba yaa agi waa wanda nyan kat Jisas wandi.
Nima kiginda kwupmeya njimbla mina ali nimba kat mina yagwa waa
ke waa. Mina yelangi nimba, ngepma nimba, nima sanyo tiga nimba kat
mina yagwa waa ke waa. Ndi kat yagwa wameyan ngini min kat yaa agi
waa waigandi. 13 Nima kiginda kwupmeya njimbla sanya lapman nimba,
man kavle ya nimba, yelogwen kat ta nimba, mini vilapman nimba kat
yaa agi ngwula waa awa. 14 Ndi ngini awat yaa agi waa ana waigandi.
Wupma yimeyan ngini yaiga nandinya kiya nimba laakiya nandinya
God min kat awat apma vat yigiyandi waa wandi Jisas.

NIMA KIGINDA KAT PAGWULA LA NYAANGIT JISAS MBUTNDI

15 Wundi nimbana kita nyan Jisas waa nyaangit wutaa wandi. God
viga la kava wuleilaa ndaa liga kineya njimbla apma vat tigiyanin waa
wandi. 16 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Kita nyan nima kiginda kwutaa
nima sakwat nimba kat wandi. 17 Kivat tinja njimbla ndina njivwa kwuta
nimba kat wandi, yagwa ngwula kiginda tamba kwuka tiganin, tigandi
waa yiga wandi. 18 Wandi maa yavak kat aywaa kai wandi. Nat nyan
wandi. Wun kupi kipma klawun. Yiga vigiywoun. Wun ana alipsiga
yaigowun wandi. 19 Nat nyan wandi. Wun bulmakau tamba vili klawun.
Yiga vigiyowun. Wun bulmakau tamba vili klawun. Yiga vigiyowun.
Wun ana alipsiga yaigowun waa wandi. 20 Nat nyan wandi. Wun
mbambala glei taagwa klawun. Wun ana alipsiga yaigowun waa wandi.
21 Ana alipsiga yaiganin waa wanja vak njivwa kwuta nyan ndina
njambwi nyan kat yiga mbutndi. Mbutndi maa nmjambwi nyan ndina
maawupmba ndi kat njika lindi. Njika liga ndina njivwa kwuta nyan kat
wandi. kwiyatapman yiga kava kava man veilapman nimba, yelogwen
kat ta nimba, sanya lapman nimba, mini vilapman nimba ndi kat aywaa
wamin, yaandi waa wandi njambwi nyan. 22 Wandi, yiga wandi, yandi.
Yandi maa njivwa kwuta nyan njambwi nyan kat wandi. Aywaa yandi.
Ngay ana taati waa wandi maa 23 njambwi nyan wandi. kava kava,
kwapi, ndinyangu lapman kava, kwo kavamba yiga wamin, kita nyan
kita nyan yaandi. Wuna ngay taatangat wowun. 24 Tak yagwa wawa
nimba ndi ana kigiyandi luwa waa wandi njambwi nyan waa mbutndi
Jisas.

MAAWUPMBA YELAVITAA JISASNA KWUPMBA AY

25 Nima sakwat nimba Jisas la kavamba yaa yisolaa lindi, Jisas ndi kat
nyaangit mbutindi. 26 Mbuka wandi. Kita nyan wuna kwupmba yavat

yindeyan ndina nyaek nyime, taagwa, nyangu, yakwa nimbana nyaangit wupmak kat kai walaa wuna kwupmba yaigandi. Wuna kwupmba yalaa wunai waa nyaangipmba njivwa kwukiyandi. 27 Vatnyanjeya nimba diwai kros walalaa kalinja vla ngwuk kat vatnyanjeyan ndina mala.

28 Kita nyan svla nge kwupmat wandeyan ana kwo kwukiyandi. Yigumba yelavitaa ngayna nda aywaa kwunaka taagalaa kwukiyandi. 29 Yelavitapman kwo kwutndeyan apma vak ana kwukiyandi. Kwaalik mina tawga kwagalagiyandi. Nat nimba ndi kat vilaa njikiyandi. 30 Wan nyan kwo yelavitapman simblan kwutndi. Ana alipsiga aywaa kwukiyandi waa njika waigandi.

31 Kita njambwi king nat king kat waleavat tindeyan tak yelavikiyandi. Wuna soldia 10,000 mina ligandi. Ndina soldia 20,000 nimba ndi. Ndi kat anda vapmba kwulaiyowun waa yelavitaa sivat yigiyandi. 32 Ndi kat ana alipsiga kwulakiyowun waa walaa ndi sivat ana yigiyandi. ndina njivwa kwuta nimba kat wandi maa yiga nat king kat kimbit kwukiyandi. Ana waleagiyandi.

33 Ngwulo wupma ligangwuk. Wuna kwanda kwanda nda aywaa kwagalagiyowun waa yelavitapman yingweyan wuna kwupmba yaga wuna njivwa ana alipsiga kwukiyangwuk.

KILINJA SOL NYINGI YILIGA VAT NGILINDI

34 Kilinja sol apma nda. Ndina nyingi yilinda vat ngilindeyan apma nda ana ndi. Tamba kavle yindi. Njivwa kai. 35 Nat kavle ya nda ambukapmba yaagineyan ambugatna nda apma vak laakiyandi. Nyingi lapman sol wupma kai. Ambugapmba ana yaagiliganin. nyingi lapman sol nin kwo yaagiliganin. Njivwa kai. Wawa nyaangit yigumba wuka maawupmba yelavik ngwula waa wandi Jisas.

15

SILIWOKNA SIP SIP PAGWULA LA NYAANGIT

1 Takis sanya kla la nimbo nat kavle nimbo Jisas mbuta nyaangit wupmat yandi. 2 Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbo Ferisio vilaa wandi. Wan kavle nimba kat manda kat kai walapman yiligandi. Wuna nyaangit yaa awut waa manda kat bndi kat waligandi. Ndinogwinala manda kat nao kiligandi. Ana nglaatndi waa wandi.

3 Wandi maa ndi kat pagwula la nyaangit mbutndi. 4 Ngwula kita nyan sip sip ndumi tambanat tiga sip sip kita kwo kava yiga siliwotndeyan nat sip sip kat kwagalalaa yiga kwakiyandi. kwaka yiga vilaa kwukiyandi. 5 Sip sip kat kwutaa nyaambupmba walalaa solat siga kiyaigandi. 6 Ngepma wuleilaa ndina ali nimba kat waigandi. Wunogwinala solat asi ngwula. Wuna siliwokna sip sip vilaa kwutaa walalaa kiyawun waa waigandi. 7 Ngwuk kat wowun. Kavle vat yiga yetiliga kita nyan kavle maawut kwagalalaa mandip kupi maawupmba yetindeyan nyinangwupmba liga nimba wupma nimamba solat sigiyandi. Nyinangwupmba liga nimba apma maawut sika apma vat yiga yetiliga nima sakwat nimba kat vilaa ana nimamba solat sigiyandi. Samat samat solat sigiyandi waa wandi Jisas.

SILIWEOKNA SANYA PAGWULA LA NYAANGIT

8 Jisas ndi kat nat pagwula la nyaangit mbutndi. Taagwa kita sanya tamba vili mina taagali, lindi. Kita siliwoti. Li lam sagililaa ngayat yaguga kwakiyali. 9 Vilaa lila ali nimba, ngepma nimba kat waigali.

Wunogwinala solat asɨ ngwula. Sɨlɨwokna sanya tamba vɨlaa klawun
waa waigalɨ. 10 Ngwuk kat wowun. Godnonala nyɨnangwupmba tɨga
ensel kavle4 vat ta nyan ndɨna kavle vat kwagalandeyan ndi wupma
solat sɨgiyandi waa wandɨ Jisas.

KWANDƗ NYAN NYAEK KAT KWAGALALAA YINDƗ

11 Jisas ndi kat wapuseput mbutndɨ. Kɨta nyan nondanyan vɨlɨlɨk ta
nyana. 12 Mat nyan nyaek kat wandɨ. Ngɨni kiyamɨn, kalaweya kwanda
kwanda nda mbambala agwi mɨla waa wandɨ maa nyaek mbɨk kat
kansaga kwindɨ. 13 Tɨga lɨga ndɨna kwanda kwanda nda aywaa kwuka
naangalaa sɨvla kavat yindɨ. Yilaa tɨnda kavamba ndɨna sanya aywaa
kwuka yaagiga kavle vat yetɨndɨ. 14 Ndɨna sanya ngɨlɨndi maa tɨnda
kɨpma kɨgɨnda lapman tɨndɨ. Ndɨno kɨgɨnda kat vɨlevilaa lɨndɨ. 15 Kan
kɨpmana kɨta nyan kat vɨlaa njɨvwa ndɨnamba klandɨ. Ndɨna mbak kat
kɨgɨnda kwiga vɨga lɨndɨ. 16 Ndɨ kɨgɨnda kai. Ndɨ kat ana kwilɨndi. Mbak
kat kwilɨnda mi sɨk kɨvat wandɨ.

17 Tɨga lɨga ndɨna maawupmba yelavɨtndɨ. Wun manda kat kumba
kavle vat yetɨgowun. Wuna nyaekna njɨvwa kwutɨga nɨmba ndi kɨgɨnda
nɨma sakwat tɨgandɨ. Wun kɨgɨnda tapman tɨga kiya mɨna lɨgowun.
18 Kan kava kwagalalaa wuna nyaek tɨga kava yiga ndɨ kat waigowun.
Wun mɨn kat kavle vat yiwun. Wun God kat kavle vat yiwun. 19 Ngi kat
tɨga mɨna nyanat ngɨni ana lɨgiyowun. Wamɨn maa mɨna njɨvwa kwutɨga
nyanat tɨgiyowun waa waigowun waa yelavɨtndɨ. 20 Yelavɨtaa kan kava
kwagalalaa nyaek tɨga ngepmat yindɨ. Ngepma ana wuleindɨ, sɨvlamba
lɨndɨ, nyaek ndɨ kat vɨndɨ. Vɨlaa nɨma maawut yelavɨka pɨlɨga yiga ndɨ
kat taamba kwutaa nyambupmba viyandɨ. 21 Kwutndɨ maa nyan ndɨ kat
wandɨ. Nyaek mɨn kat kavle vat yiwun. God kat kavle vat yiwun. Ngi
kat tɨga ngɨni mɨna nyanat ana lɨgiyowun waa wandɨ maa ndɨna nyaek
wandɨ. 22 Wupma ke waa waa walaa ndɨna njɨvwa kwuta nɨmba kat
wandɨ. Apma waavwi kwutaa ndɨ kat agwi ngwula. Apma taamba ring
kalalaa ndɨna taambamba kwuso. Apma man su klalaa ndɨna mamba
kwuso. 23 Apma nyan bulmakau vatnyalaa kɨgɨnda agwut ngwula. Nɨn
solat sɨga kapti kwukiyanɨn. 24 Wuna nyan tak kiya nyan vla lɨndɨ, ndɨ
kat ana vɨga lɨwun. Ndɨ tamba yalaa lɨgandɨ. Tat sɨlɨwotndɨ. Mbambala
tamba yalaa lɨgandɨ waa wandɨ maa solat sɨga kɨgɨnda kwutndi.

25 Njambwi nyan ambugapmba njɨvwa kwuka lɨga njɨvwa ngɨlɨndɨ,
ngay yandɨ. Ngay ngwaymba lɨga mbangu veinja vak wutndɨ. 26 Wutaa
ndɨna nyaekna njɨvwa kwuta nyan kat mandana wutuwa waa wandɨ.
27 Wandɨ maa wandɨ. mɨna sambu tamba yandɨ. Yandɨ maa mɨna
nyaek apma nyan bulmakau vatnyandɨ kɨgɨnda kwupmat. Yanda vak
kat solat sɨga vatnyandɨ waa wandɨ njɨvwa kwuta nyan. 28 Nyamwun
wutaa tɨpmwigwula yiga ngay wuleivak kat kai wandɨ. Ngi kat tɨga
ndɨna nyaek wogwendɨ ndɨ kat wagalavat. 29 Wagalandɨ mala nyaek kat
wandɨ. naambi nɨma sakwat wama njɨvwa mɨna kwutɨwun. Mɨn kat ana
kavle vat yiwun. Mɨn kat ana kai wowun. Wuna alɨ nɨmba kat kɨgɨnda
kwukwangat mat meme ana vatnyalaa wun kat kwimɨn. 30 Wuna sambu
ndɨ kat kwima sanya sɨk yambɨsɨk yiga yaagindɨ. yandɨ maa ndɨ kat apma
nyan bulmakau vatnyamɨn. Ana nglaatndɨ waa wandɨ.

31 Wandɨ mala nyaek wandɨ. Njɨmbla njɨmbla wunogwinala tɨlɨgamɨn.
Kiyawun maa wuna nda aywaa klaigamɨn. 32 Mɨna sambu wupma kai.
Ndɨ tamba kiyandɨ waa yelavɨka lɨwun. Mbambala kwo lɨgandɨ. Tat

siliwotndi. Mbambala tamba yalaa ligandi. Ngi kat tiga solat siga kiginda kwutneyan kavle vat ana ndi waa wandi nyaek waa mbutndi Jisas.

16

KNJVWA KWUTA NYAN KAVLE SAVLE KWUTNDA VAK

1 Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Tamba nima sanya la nyan tindi. Wandi mala nat nyan ndina njivwa kat viga lindi. Nat nimba njambwi nyan kat wandi. Mina njivwa viga liga nyan kavle savle kwutigandi waa wandi, njambwi nyan ndina njivwa viga la nyan kat wandi. 2 Kavle savle kwutimin waa wandi, wutwun. Kwutima vak wun kat ambuk. Mbupmin mala siga naguga vigiyowun. Siga naguga vilaa ngini wuna njivwa kwukiyamin? E? Ana kwukiyamin? Waa njambwi nyan wandi.

3 Wandi maa njivwa kwuta nyan maawupmba yelavitndi. Ndi kat mbukweyan kavle vat kwutuwa vak vilaa wun kat kai waigandi. Wun angamak yigiyowun. Wun ava lapman tiga ambugatna njivwa ana alipsiga kwukiyowun. Wun wup yigiyowun nat nyan kat kiginda kat wagalaweyan waa yelavika liga yindeya vat yelavitndi. 4 Yiweya vak yiwun mala wun kat kai y wandi maa nat nimba wun kat kiginda kwigiyandi waa yelavitndi. 5 Tat sanyo ta nyananamba nat nimba dinau klandi. Njivwa kwuta nyan wundi nimba kat yagwa wandi, yandi. Yandi maa ndi kat kita nyan kita nyan wandi. Tat ta nyan kat mina dinau angamak sakwat tigandi waa wandi. 6 Wandi maa 100 dram wel wandi. Wandi maa ndi kat wandi. Tamba mina dinau kwusenda taagagowun. 50 dram wel mina kwigiyamin waa njivwa viga la nyan wandi. 7 Nat nyan kat mina dinau angamak sakwat tigandi waa wandi maa 100 bek rais wandi. Wandi maa tamba mina dinau kwusenda taagagowun. 80 bek rais mina kwigiyamin waa wandi.

8 Yinda vak njambwi nyan wutaa wandi. Apma vak kwunapmin. Min kat kai wowun maa nat nimba dinau kusenda taagama nimba ngini min kat ndinai kiginda kat viga ligiya waa wandi njambwi nyan waa wandi Jisas. Jisas ndi kat nat samat nyaangit wandi. Kan kipmana nimba ndi nambuo liga nimba ndi. Nat nimba kat kwunatinjan ngwuk wuna mbaapma nimba ngwuk kat kwulatigandi.

9 Ngwuk wuna mbaapma nimba ngwuk kat wowun. Mbambala kan kipmamba lingwan ngwutna sanya apma njivwamba agwuk ngwula. Simblan ke yaagiga. Kipmana sanya ngwuk kat njimbla njimbla ana ligiyandi. Apma njivwa kwuka lingweyan sanya ngilindi maa ngini nyinangwupmba yiga apma vak njimbla njimbla tigiyangwuk.

10 Nat nyan mat njivwa apma vat kwutindeyan wan nyan nima njivwa apma vat kwukiyandi. Nat nyan mat njivwa kavle vat kwutindeyan wan nyan nima njivwa kavle vat kwukiyandi. 11 Kan kipmamba lingwan kavle savle njivwa kwukngweyan ngini nyinangwut wokengwuk mala God ngwuk kat apma nima njivwa ana kwigiyandi. 12 Mbambala kipmamba lingwan Godna njivwa kavle savle kwuka lingweyan ngini nyinangwut wokelaa God ngwuk kat kwindeya njivwa apma vat ana kwukiyangwuk.

13 Kita nyan ana vililik palina nyaangit wuka njivwa kwukiyandi. Nat kita nyan kat kai walaa nat nyana nyaangit mina wukiyandi. Ngwut kan

kipmana njivwa kwuka Godna njivwa kwuka kita kita ana kwukiyang-
wuk waa wandi Jisas.

GOD WAA NYAANGITNA VAK

14 Kumba la Ferisi ndi kipmana nda kat mina yelavika lindi. Jisas
waa nyaangit wutaa ndi kat njitindi. 15 Jisas ndi kat wandi. Nat nimba
ngwutna si kwutaa katsonjangat woviyaguga ligangwuk. Ngwutna
kavle maawut God viga ligandi. Kan kipmana nimba woviyaguga tinja
vak kat God ana woviyaguga ligandi. God ndi kai waligangi kan vak kat.
16 Moses kwiya nyaangit profet waa nyaangit God nin kat tak kwindi.
Ngini ngu yagula Jon laataa God nin kat kwunataa viga lindeya vak
mbutindi. mbutindi mala ngepma ngepmamba la nimba kan vak klavat
simblan nima njivwa kwutindi.
17 God tak kwiya nyaangit ana ngiligiyandi. Ana kwo vala tigiyandi.
Kipma nyinangwut ngini ngiligiyandi. God tak kwiya nyaangit ana
ngiligiyandi waa wandi Jisas.

TAAGWA KAT KE KWAGALANGWEYA

18 Jisas wandi. Kita nyan ndina taagwa kat kwagalalaa nat taagwa
klandeyan kavle vatna. Yambisik yilinja vak vla yilindi. Nat nyan ndina
taagwa kwagalandi maa wat taagwa nat nyan klandeyan ndino kavle
vatna. yambisik yilinja vak vla yilindi ndino waa wandi Jisas.

SANYO LA NYANO LASARASO

19 Jisas ndi kat nyaangit mbutndi. Nima sakwat sanyo la nyan tindi.
Ndi apma nglei waavwi kwuso lindi. Nandinya nandinya nima kiginda
apma kiginda mina kilindi. 20 Nat nyan sanya lapman nyan tindi. ndina si
Lasaras. Ndi sanya kat nat nimba kat yawiga wandi. Sanya lapman nyan
ngwutnyala pulumba ndaa lindi. Ndina mbangi kawia nima sakwat
kilindi. 21 Kilambinja nao kivak kwo kawiga lindi. Waala ndi kat yalaa
ndina kawiya lik viyenga kilindi.
22 Tiga liga sanya lapman nyan kiyandi. kiyandi, ensel ndi kat kwutaa
Ebraham ta kavat kalindi. Sanya la nyan ndino kiyandi, waangumba
vaangundi. 23 Vaangundi, ndi ya vitiga kavat yindi. Ndina mbangi
nimamba kangan wandi, Ebrahamagwi Lasaraso sivlamba limbit, vindi.
24 Ndi Ebraham kat nima kwundi walega wandi. Ebraham, wuna ngwak
wun kat nima maawut yelavik. Wamin maa Lasaras ndina sit taamba
ngumba taagalaa yaa wuna tigatmba taagandi. Wuna mbangi nimamba
kangan waligandi waa wandi maa Ebraham ndi kat wandi.
25 Walanga, tak kipmamba liman apma nda mina klalimin. lasaras ndi
kavle nda mina klalindi. Mbambala ndi apma vat tigandi, min kavle vat
tigamin. 26 Ana nindimba nima ndandangi kwaandi. Min kat yindeya
yambi kai. Nin kat yameya yambi kai. Ndandangi kwaandi waa wandi
Ebraham. Wandi maa sanyo la nyan wandi.
27 Ngwak, kita nyaangit min kat wagalagiyowun. Lasaras kat wamin
maa wuna nyaekna ngay yigandi. 28 Kan ngaymba wuna yakwa ndu
tambanat tigandi. Ndi kat mbutndi maa wutaa tuwa kavle kava ana
yaigandi waa wandi maa Ebraham ndi kat wandi.
29 Tamba Moses kwiya nyaangit profet waa nyaangit ngiliga. Kan
nyaangit wutaa kavle vat kwagalalaa tima kavle kava ana yigiyandi
waa wandi, sanya la nyan wandi. 30 Walanga Ebraham wupma kai.
Wuna yakwa ndu tambanat tamba la nyaangit ana wukiyandi. Kita
nyan kiyalaa laataa ndi kat mbutndeyan ndi kavle maawut kwagalalaa

mandip kupi maawut klalaa apma vat yiga yetigiyandi waa wandi.
31 Wandi mala Ebraham ndi kat wandi. Wama vak ana nglaatndi. Tamba
Moses kwiya nyaangit profet mbuta nyaangit wupmak kat kai wanjeyan
kita nyan kiyalaa laataa ndi kat yiga mbutnjeyan ndino ndi kat wupmak
kat kai waigandi waa wandi Ebraham waa mbutndi Jisas.

17

NGINI YAIGA KAVLE VAT

1 Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Ngini yaiga kavle vat yandi
maa nat nima sakwat nimba kavle maawupmba yelavika kavle savle
yiga yetigiyandi. Wan kavle vat yaigandi. Wan ngini yaiga kavle vat
kwivat yaliga nyan ndi kat miwa yigowun. Ndi kavle nyanat tigiyandi.
2 Wan kavle vat kwivat yaiga nyan wandi maa wuna mbaapma nimbana
maawut kavle yigiyandi. Tak ndina mbanjige nima kambak yaawmba
tulaa nyingi ngumba yaaginjeyan wovuna. Ngumba yaaginjeyan ngini
wuna mbaapma nimbana maawut ana kavle yigiyandi.
3 Ngwuk kavle vat kwivat yaiga nyan yeta vak vla wupma ke yetingwa.
Ngwuk apma vak yeti ngwula. Ngwula mbaapmamba la kita nyan
ngwuk kat kavle vat yindeyan ndi kat awa. Kavle vat yimin waa awa.
Wangwuk maa wovun wangwuk. Ngwuk kat kavle vat yuwa vat tamba
kwagalawun waa wandeyan ngwuk kat kavle vat yinda vak kat maawut
ke yelavika. Kwagala ngwula. 4 Nandinya kita sila vili njambi ngwuk
kat kavle vat yilaa kavle vat yuwa vat kwagalagiyowun waa wandeyan
kavle vat yilinda vak kat kwagala ngwula. Ke yelavikngwa waa wandi
Jisas.

JISAS KAT MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTA LINJA VAK

5 Jisasna mbaapma nimba ndi kat wandi. Mina nyaangit kat
maawupmba yelavika kwuta lina vak matna. Nina maawut kwunapmin
mala niman yigiyandi waa wandi maa Jisas wandi. 6 Wuna nyaangit
maawupmba yelavika kwutaa lingweya vat tagula vatna. Tagula ava liga
vatna. Mastet walinja mi sik mak glei nda. Tundi, nima ava yiligandi.
Wuna nyaangit kat kwutaa lingwa vak mastet walinja sik vla tindeyan
nima nglei njivwa kwukiyandi. Wangwuk mala kan tiga vilingwa mi avla
pitaa nyingi nguat yigiyandi waa wandi Jisas.

GODNA NJIVWA KWUTINA VAT

7 Jisas wandi. Ngwutna kita nyan kwanda kwanda nda vla liga
njivwa kwo kwuta nyan tindeyan wamin maa nandinya ambugatna
njivwa kwupmat yigiyandi. Kwutaa bulmakau kat yuwi kalitaa
kwigiyandi. Nglaambu njivwa ngililaa kwagalalaa yandi, ndi kat kiginda
kwukiyamin? Ndaa liga yaa agi waa waigamin? Kai. Wupma ana
waigamin. 8 Kupma waigamin. Min wuna kiginda kwutaa kiyaa
taagamin kilu. Kiwun maa ngini kigiyamin waa ndi kat waigamin.
9 Wama njivwa kwutndi maa ndi kat sivu kigiyamin? Kai luwa. Wan
njivwa kwuta nyan mina kwanda kwanda nda vla ligandi. 10 Nino
nimbun. God wanda njivwa aywaa kwutaa ndi kat waiganin. Nin nima
sakwat njivwa ana kwutnin. Apma vak ana kwutnin waa waiganin.

KAAWIA KILA TAMBA VILI NIMBA KAT JISAS KWUNATNDI

11 Tiga liga Jisas Jerusalemat yindi. Yinda ava yambi kipma angangi
timbik nindimba yindi. Nat naangi Galili walinja kipma. Nat naangi

Sameria walinja kipma. 12 Ngepma wuleilaa ndina mbangi aywaa
kaawia kila tamba vili nimba sivlamba lindi, vindi. 13 Ndi ndi kat
vilaa nima kwundimba wandi. Jisas, njambwi nyan min, nin kat nima
maawut yelavip mila waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. 14 Ay ng-
wula. Ngwutna mbangi kwo ligiyandi. God kat kwunatiga nyan kat
ngwutna mbangi simagangwuk mala apma vat tingwa vak nat nimba
kat mbukiyandi waa wandi, yindi. Yilindi maa ndina mbangi apma vat
tindi. 15 Ndina kita nyan ndina mbangi kwo linda vak vilaa lungwamataa
yiga nima kwundimba Godna si kwutaa katsondi. 16 Wan nyan yalaa
Jisas kat sivu kivat kwali man silaa ndi kat sivu kindi. Ndi Sameriana
kapma ngepma nyana. 17 Jisas wandi. Kita nyan mina ana kwunakwun.
Tamba vili nimbi andamapba lingandi. 18 Ndi Godna si katsovat ana
lungwamataa yandi. Kan kapma ngepma nyan mina yandi waa walaa
ndi kat wandi. 19 Min laataa ay mila. Wuna nyaangit wutaa maawupmba
yelavika kwutaa lima vak min kat kwunatndi waa wandi Jisas.

GOD NDINYANGU KAT VIGA LINDEYA VAK YAIGANDI

20 God ndinyangu kat viga lindeya vak anda njimbla yaigandi waa
Ferisi wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. God ndinyangu kat viga
lindeya vat minimba ana vigiyanin. 21 Kita nyan ana yandi vilaa
waigandi. Angwiyan yaa vigowun waa ana waigandi. God ndinyangu
kat viga lindeya vak ngwutna maawupmba ligandi waa ndi kat walaa
ndina mbaapma nimba kat wandi. 22 Ngini yaiga njimbla nima sakwat
kavle vat yaigandi. Ngwuk kat kwunapmak Godna vak simogwi liga
nyan kwakiyangwuk. Wun ana yaigowun. 23 Nat nimba ndino kwaka
waigandi. Ngiya yaa. Anguvelia yaa waa waigandi. ndina nyaangit
ke wuka. Ndina kwupmba ke yiga waa ngwuk kat wowun. 24 Wun
Godna vak simogwi liga nyan ngwuk kat kwunapmak yaweyan vlap
vlap wandi, ya vla yaigowun. Yaweya njimbla kava kava kembagiyandi.
25 Tak wun kat nima vak yaigandi. Mbambala liga nimba tak wun kat kai
waigandi.

26 Ndinyangu kat Godna vak simogwiga kwunapmat yaweya njimbla
kan kipmana nimba tamba Noa ta njimblamba kavle vat yiga yetinja vla
yiga yetigiyandi. 27 Tamba God kat yelevitapman nao ngu kiga taagwa
klaga kwo yetindi. Tiga liga Noa njaambit kundi maa nima sambiyangu
yandi, kiyandi. 28 Tamba la nyan Lot ta njimbla wupma lindi. Ndi nao
ngu kwo kindi. Wenga kwilaa klandi. Ambugatna njivwa kwo kwutndi.
Ngay kwo kwutndi. 29 Tiga liga Lot Sodom walinja ngepma wogwendi
mala nyinangwupmba la ya vitiga kambak ngepma ndaindi, ndi kiyandi.
30 Ndinyangu kat Godna vak simogwiga ndi kat kwunapmak yaweya
njimbla wan vak tigiyandi.

31 Wan yaiga njimbla sambangemba ligiya nyan ana ndaigiyandi
ndina ngaymba liga kwanda kwanda klavat. Kwo yigiyandi.
Ambugapmba tigiya nyan ndino ndina kwanda kwanda klavat ana
yaigandi. Kwo yigiyandi. 32 Tamba la nyan Lot ndina taagwa kavle
vat yila vak kat yelavik ngwula. 33 Wan yaiga njimbla kiga nyan ndina
mbangi ndina nda kat yelavika lindeyan ndi kavle yigiyandi. Kita nyan
ndina mbangi ndina nda kat yelavitapman yindeyan ndi kwo ligiyandi.

34 Wan yaweya njimbla ngay kita ndu vililik kwaigambit. Yalaa nat
nyan kat kwutaa kaligiywoun. Nat nyan tigiyandi. 35 Wan yaweya
njimbla taagwa vililik kita kavamba njivwa kwukiyambit. Yalaa nat

taagwa kat kwutaa kaligiywoun. Nat taagwa tigiyali. 36 (Ndu vililik ambugapmba ligiyambit. Yalaa nat ndu kat kwutaa kaligiyowun. Nat ndu tigiyandi waa wandi Jisas.)

37 Wandi mala ndina mbaapma nimba ndi kat wagalandi. Wama kavle vak anda kavamba kak kiyaigandi waa wagalandi, Jisas wandi. Nat tigiya kavamba kita nda wundumbu yilaa njangu veilindi, ambugavi vilaa njingwenga liga ndaiga veilaa kigiyandi waa wandi Jisas.

18

KAVLE JASNA WAPUSEPUT

1 Jisas ndi kat pagwula la nyaangit mbutndi. God kat njimbla njimbla wagala linjangat mbutndi. God kat wagalalinja vak kwagala lapman yinjangat mbutndi. 2 Tamba nat ngepmamba jas kita lindi. Ndi God waa nyaangit ana wuka lindi. Nat nimbana nyaangit ana wutindi. 3 Kan ngepmamba la talagwa ndi kat yalaa wali. Kita nyan wun kat kavle vat yiligandi. Ndi kat kai awa wali. 4 Ndi lila nyaangit ana wutndi. Li njimbla njimbla yiga walili. Tiga liga kavle jas wandi. God waa nyaangit ana wuka ligowun. Nat nimbana nyaangit ana wuka ligowun. 5 Wat talagwa nima sakwat njambi wun kat walili. Lila nyaangit nat njambi wupmak kat wuna mbangi kilipangi yigandi. Ngi kat tiga li kat kavle vat yila nyan kat kai waigowun waa wandi kavle jas waa mbutndi Jisas. 6 Mbutaa Jisas ndi kat wandi. Kavle jas waa nyaangit kat yelavik ngwula. 7-12 God ndi kavle nyan ana ndi. Ndina nimba ndi kat nandinya ngan wagalanjeyan ndi kat kavle vat ya nimba kat God kai waigandi. Ndi ana wutapman kwo kawiga ligiyandi. 13 Nat nyan takis sanya klaliga nyan sivla kavamba liga nambu silandalaa God kat wandi. Avla ndina si liga nambu silandalaa God kat wandi. Avla ndina si viyesendaga mawlava viyaga wandi. Wun kavle nyan wun. Kavle vat yiluwa vak kat ke yelavika waa God kat wandi waa mbutndi Jisas. Mbutaa ndi kat wandi.

14 Ngwuk kat wowun. God takis sanyo klaliga nyan waa nyaangit wutaa ndi kat wandi. Kavle vat yilima vak kat ana yelavika ligowun. Kwagalagiyowun waa God wandi. Wandi maa ndina ngayat yindi. Ferisi wupma kai. God Ferisina kavle vak ana kwagalandi. Yinja vla nino wupma. Nin avla nina si viyesendaneyan God kwutaa katsogiyandi waa wandi Jisas.

MAT NYANGU JISAS KAT KIYANJA WUPUSEPUT

15 Nat nimba ndina mat nyangu kat Jisas kat kiylindi. Ndina mbangimba taamba taagandangat kiylindi. Jisasna mbaapma nimba kiylinjangat kai wa wandi. Ke kiya waa wandi. 16 Kai wandi mala Jisas wupma ke waa mat nyangu agiya wandi. Mat nyangu wuna lak yaandi. Ndi kat kai ke waa. God viga liga nimba Godna mat nyangu vla ligandi. 17 Ngwuk kat wowun. Mat nyangu nyaangit wutaa maawupmba yelavika nimamba kwutaa ligandi. Kwutaa linja vak vla ngwuk kwutapman yingweyan God viga liga kava ana wuleigiyangwuk waa wandi Jisas.

APMA VAT KLANEYA YAMBI

18 Kan ngepmana njambwi nyan Jisas kat yalaa wandi. Nyaangit simogwi liga nyan min apma nyan min. Anda njivwa kwutaa njimbla njimbla apma vak yetiweya vak klaigowun waa wandi mala Jisas ndi kat

wandɨ. 19 Apma nyan mɨn waa manda kat wun kat wamɨn. Kɨpmamba
lɨga nɨmba apma nyan ana lɨgandɨ. Apma nyan kɨta lɨgandɨ. Ndɨ Godna.
20 Tamba Moses kwiya nyaangɨt vɨga lɨgamɨn. Yambɨsɨk yilɨnja vak ke
yiga. Nat nyan kat ke vatnyaga. Nat nyana nda ke sɨkwuka. Nyaangɨt
woseka ke waa. Nyaek nyɨmena nyaangɨt awuk waa tamba Moses
pɨlɨwutndɨ. Mɨn wupma yigiyamɨn waa wandɨ Jisas. 21 Mat nyan tɨga
wupma yilɨwun waa Jisas kat wandɨ. 22 Jisas wanda nyaangɨt wutaa
ndɨ kat wandɨ. Apma vat kɨta ana yimɨn. Mɨna kwanda kwanda nda
aywaa kwilaa sanya klalaa sanya lapman nɨmba kat agwi mɨla. Kwilaa
wuna kwupmba yagwa. Wupma yimeyan mɨna nyinangwupmba lɨga
wenga nda nɨma sakwat tɨgiyandɨ. Ngɨni nyɨnangwut yilaa klaigamɨn
waa wandɨ Jisas. 23 Ndɨ Jisasna nyaangɨt wutaa ndɨna mbangɨ kɨlɨpangɨ
yindɨ. Ndɨ Jisasna nyaangɨt wutaa ndɨna mbangɨ kɨlɨpangɨ yindɨ. Ndɨ nɨma
sakwat kwanda kwanda ta nyana.
24 Ndɨna mbangɨ kɨlɨpangɨ yinda vak Jisas vɨlaa wandɨ. Nɨma sakwat
sanya la nyan God vɨga lɨga kava wuleivat yindeyan nɨma njɨvwa. 25 Nɨma
kamel waavwi tavalɨnja nilna yambɨ vla wuleivat yindeyan nɨma njɨvwa.
Nɨma sakwat sanya la nyan God vɨga lɨga kava wuleivat yindeyan nɨma
nglei njɨvwa. Kamel wuleigiya njɨvwa kat kwulatɨgandɨ waa wandɨ Jisas.
26 Jisas waa nyaangɨt wuta nɨmba wandi. God vɨga lɨga kava kɨta nyan
anda vapmba wuleigiyandɨ. Yambɨ kai kava kɨta nyan anda vapmba
wuleigiyandɨ. Yambɨ kai waa wandi mala Jisas wandɨ. 27 Ndi ndina
njɨvwamba ana wuleigiyandi. God ndi kat kwutaa kaliga taagagiyandɨ
waa wandɨ Jisas.
28 Pita laataa wandɨ. Nɨn kwanda kwanda nda aywaa kwagalalaa mɨna
kwupmba yinɨn waa wandɨ. 29 Wandɨ maa Jisas ndi kat wandɨ. Kɨta nyan
wuna kwupmba yavat ndɨna ngepma, nyaek nyɨme, nyangu, yakwa
nɨmba kat kwagalandeyan 30 mbambala apma wenga nda klaigandɨ.
Ngɨni njɨmbla njɨmbla apma vat yindeya vat klaigandɨ waa wandɨ Jisas.

KIYALAA LAAKIYOWUN WAA WANDƗ JISAS

31 Jisas ndɨna taamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk mbaapma nɨmba kat wandɨ.
Jerusalemat wokegat. Wun Godna vak sɨmogwiya nyan yiweya vak
kat tamba la profet pɨlɨwutndi. Tamba pɨlɨwutnja vak mbambala glei
tamba kak kiyalɨgandɨ. 32 Wun kat kwutaa Juda ana ndi nat nɨmba kat
kaligiyandi. Wun kat njɨka waigandi. Wun kat kavle vat yiga sɨpmiya
saga lɨgiyandi. 33 Wun kat viyaga vatnyagiyandi. Kiyalaa nandinya
kuvuk tɨga laakiyowun waa wandɨ Jisas. 34 Ndɨna mbaapma nɨmba
mbuta nyaangɨt wutaa nyaangɨtna angwa ana yelavɨka lɨndi. Anda vak
kat walɨgandɨ waa yelavɨka lɨndi.

MƗNI VƗLAPMAN NYAN KAT JISAS KWUNATNDƗ

35 Wata yilandi. Yiga Jeriko walɨnja ngepma ngwaymba yilɨndi. Way
ava yambɨmba mɨni vɨlapman nyan ndaa lɨndɨ. Ndaa lɨga sanya kat
yawilɨndɨ. 36 Nɨma sakwat nɨmba yalɨndi, wutndɨ. Wutaa nada kakna
waa wagalandɨ, mbutndi. 37 Jisas Nasaret nyan ngi yaa. Ndɨna kwupmba
nɨma sakwat nɨmba yalɨndi, wukamɨn waa mbutndi. 38 Mɨni vɨlapman
nyan nɨma kwundimba walega wandɨ. Jisas Devitna yelangɨ nyan mɨn
wun kat nɨma maawut yelavɨp mɨla waa walega wandɨ. 39 Jisasogwinala
tata yila nɨmba ndɨ kat kai wandi. Makayak ke waa wandi. Ndɨ ndina
nyaangɨt ana wutndɨ. Ndɨ walega wandɨ. Jisas Devitna yelangɨ nyan mɨn

wun kat maawut yelavɨp mɨla waa wandɨ. 40 Jisas tamata ndɨ kat kwutaa
agiya wandɨ. Kiyandi maa Jisas ndɨ kat wandɨ. 41 Manda yawangat
wamɨn waa wandɨ, njambwi nyan wuna mɨni kwunapmangat wowun
waa wandɨ. 42 Jisas wandɨ. Mɨni vɨgiyamɨn. Njambwi nyanat tuwa vat
mɨna maawupmba yelavɨtɨma vak mɨn kat kwunatndɨ waa wandɨ maa
43 ndɨna mɨni vɨndɨ. Mɨni vɨga Jisasna kwupmba yiga Godna sɨ kwutaa
katsondɨ. Va nɨmba ndino Godna sɨ kwutaa katsondi.

19

SAKIAS WALɨNJA NYAN

1 Yiga lɨga Jeriko walɨnja ngepma wuleindi. 2 Kan ngepmamba Sakias
walɨnja nyan yetɨndɨ. Ndɨ takis sanya klalɨga nɨmbana njambwi nyana.
Ndɨ nɨma sakwat sanya la nyana. 3 Jisas yandɨ, ndɨ kat vɨvat yindɨ. Ndɨ
anda vat tɨga nyana waa yelavɨtaa ndɨ kat vɨvat yindɨ. Nɨma sakwat
nɨmba yisolaa tɨndi, ana vɨndɨ. Ndɨ tambɨ nyana. 4 Yindeya yambɨmba
tata pɨlɨga yiga Jisas yindeya yambɨ waymba la sikamoa walɨnja mi woke-
laa kawiga kwandɨ. 5 Jisas wan angwa mimba yaga yisoga vɨndɨ. Vɨlaa
wandɨ. Sakias kwiyatapman ndai mɨla. Mbambala ngan mɨna ngaymba
kwaigowun waa wandɨ maa 6 Sakias kwiyatapman ndailaa solat sɨga
Jisas ndɨna ngayat kalindɨ. 7 Nat nɨmba vɨlaa walɨndi. Jisas kavle vat
yindɨ. Sakias kavle nyana. Manda kat ndɨna ngaymba kwavat yigandɨ
waa walɨndi. 8 Ngaymba lɨga Sakias Jisas kat wandɨ. Njambwi nyan kavle
yetuwa vak kwagalagiywoun. Wuna kwanda kwanda nda mbaapma
vɨlɨlɨk taagalaa nat mbaapma sanya lapman nɨmba kat kwigiyowun.
Woseka waa klawa sanya awat ndi kat aynat njambɨ kwigiywoun waa
wandɨ mala Jisas ndɨ kat wandɨ. 9 Mbambala kavle vat kwagalalaa apma
vat klamɨn. Tamba la nyan Ebraham apma vat yinda vla yilɨgamɨn.
10 Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun. Wun kavle nɨmba kat kwaka
kwunapmak ngaga yawun kan kɨpma. Apma nɨmba kai waa wandɨ Jisas.

YILAA YA KINGNA PAGWULA LA NYAANGɨT

11 Jisas waa nyaangɨt wutndi maa ndi kat pagwula la nyaangɨt
mbutndɨ. Ndi Jerusalem ngwaymba tɨga, ndɨnogwi lɨga nɨmba yelavɨtndi.
Samat tɨga Jisas laataa njambwi nyana njɨvwa kwuka ngepma ngep-
mana nɨmba kat vɨga lɨgiyandɨ waa yelavɨtndi. Yelavɨtnja vak wutaa Jisas
yelavɨtndɨ. Yelavɨtnja vak ana nglaatndɨ. Samat tɨga njambwi nyana
njɨvwa ana kwukiyowun. Ngɨni kwukiyowun waa yelavɨtaa Jisas ndi kat
pagwula la nyaangɨt mbutndɨ. Mbuka wandɨ. 12 Tamba sɨvla kavamba la
sanyo la nyan ndɨna angwa ngepma kwagalalaa nat kavat yivat wandɨ.
Yindfa ngepmana njambwi nyan wandɨ maa ndɨna angwa ngepmana
njambwi nyanat tɨgiyandɨ. Ngi kat tɨga ndɨ kat wagalavat yindɨ. 13 Ndɨna
kat kɨta nyan kɨta nyan 20 dola 20 dola kwigiyowun. Ngwuk sanyamba
njɨvwa kwukiyangwuk. Ngɨni ngwuk kat vɨvat yaigowun waa walaa
yindɨ.

14 Yindɨ mala ndɨna nagwa ngepmamba la nɨmba wandi. Wan nyan
nɨna njambwi nyanat tɨndangat njɨka kai wanɨn. Nat nɨmba kat wandi
maa sanyo la nyana kwupmba yilaa ndɨ kat vɨlaa mbutndi. Mɨna angwa
ngepma ndina njambwi nyanat tɨmangat njɨka kai wandi waa mbutndi.

15 Tɨga lɨga sanyo la nyan yandɨ. Nat ngepmana njambwi nyan wandɨ
maa njambwi nyanat tɨndɨ. Yalaa ndɨna njɨvwa kwuta nɨmba kat yagwa

wandɨ. Ngwuk kat kwiwa sanya angamak sakwat tɨgandɨ waa wagalandɨ, 16 tat ta nyan laataa wandɨ. Kwima 20 dola njɨvwa kwukwun, tamba nɨman yindɨ. 200 dola ngi lɨga waa wandɨ. Njambwi nyan wandɨ. 17 Apma vak njɨvwa kwupmɨn. Mɨn kat mat njɨvwa apma vat kwutɨmɨn. Ngi kat tɨga ngepma tamba vɨli vɨga lɨgiyamɨn waa wandɨ.

18 Nat nyan laataa wandɨ. Njambwi nyan wun kat kwima 20 dola njɨvwa kwukwun tamba nɨman yindɨ. Mbambala 100 dola tɨgandɨ waa wandɨ, 19 njambwi nyan wandɨ. mɨn ngepma tambanat vɨga lɨgiyamɨn waa wandɨ. 20 Nat nyan laataa wandɨ. Wun kat kwima 20 dola ngiyan tɨga. Waavwimba ngilaa pagwuwun. 21 Mɨn kat vaaka lɨwun. Mɨn kao mbundɨ nyan mɨn. Nat nyan yisoga taaganda nda mɨna kao sɨgɨtɨgamɨn. Ngi kat tɨga kwo pagwuwun, tɨgandɨ waa wandɨ maa 22 njambwi nyan wandɨ. Mɨn kavle vat yɨmɨn. Kao mbundɨ tuwa vak vɨga lɨgamɨn. Nat nyan yisoga taaganda nda kwo klaluwa vak vɨga lɨgamɨn. Nat nyan ambugapmba tunda nda kwo sɨgɨtuwa vak vɨga lɨgamɨn. 23 Sanya manda kat kwo kwuta lɨmɨn. Bengmba taagageman samat nɨman yigendɨ. Kavle vat yimɨn waa walaa 24 kumba la nat nyan kat wandɨ. Ndɨna 20 dola kwutaa 200 dola lɨga nyanat agwi waa wandɨ, 25 nat nɨmba wandi. Wama vak ana nglaatndɨ. 200 dola tamba kwutaa lɨgandɨ. Manda kat nat 20 dola ndɨ kat agwi wamɨn waa wandi.

26 Njambwi nyan wandɨ. Kavle vat ana ndɨ. Yiluwa vat kɨngiyandɨ. Kwutaa la nyan ndɨ kat kwigiyowun. Kwutapman nyan ndɨna mat nda ndɨnamba klalaa nɨma sakwat kwuta la nyan kat kwilɨgowun. 27 Wun kat tak kai waa nɨmba nɨna njambwi nyanat ana lɨgiyandɨ waa wun kat waa nɨmba kat kwutaa agiya. Kiyalaa ndi kat vɨga lɨwun, vatnyagiyangwuk waa wandɨ njambwi nyan waa mbutndɨ Jisas.

JISAS JERUSALEM WULEINDƗ

28 Wapuseput mbutaa Jisas Jerusalemat wokendɨ. Ndɨna mbaapma nɨmba ndɨna kwupmba wokendi. 29 Yiga lɨga Betfasi walɨnja ngepma Betani walɨnja ngepma ngwaymba lɨndi. Oliv walɨnja nduwi ngwaymba lɨga Jisas ndɨna mbaapmamba la vɨlɨlɨk palɨ kat tata ay wandɨ maa tata yimbɨt. 30 Jisas mbɨk kat wandɨ. Ngwaymba lɨga ngepma wulei mbɨla. Wuleilaa yaawmba ngɨnja donki vɨgiyambɨk. Ndɨ nyan donkia. Ndɨna mbunimba ndu nyan ana ndaa lɨndɨ. Ndɨ kat yaaw njalataa agiya. 31 Kɨta nyan mbɨk kat manda kat yaaw njalatɨgambɨt waa wandeyan ndɨ kat awamba mbɨt. Njambwi nyan wandɨ maa njalatɨgaa waa awa waa Jisas wandɨ maa yimbɨk.

32-33 Ngepma wuleilaa Jisas waa kwanda kwanda vɨmbɨt. Vɨlaa donkina yaaw njalatɨmbɨt maa donki vɨga la nyan yalaa wandɨ. Manda kat yaaw njalatɨgambɨk waa wandɨ maa 34 njambwi nyan wandɨ, njalatɨgaa wambɨt. 35 Ndɨ kat walaa Jisas kat kalimbɨt. Donkina mbunimba ndina alagu waavwi taagalɨndi, Jisas donkina mbunimba ndaa lɨndɨ. Ndaa lɨga Jerusalemat yindi. 36 Yilɨnja ava yambɨ nat nɨmba ndina alagu waavwi taagalɨndi donki veindangat. 37 Oliv walɨnja nambu nduwimba lɨga ngepma ndaivat yilɨndi, ndɨna mbaapma nɨmba nɨma sakwat yalaa nɨma kwundimba solat sɨga Godna sɨ kwutaa katsolɨndi. Tak Jisas nɨma njɨvwa kwunata njɨvwa kwutndɨ, vɨlaa solat sɨlɨndi. 38 Kupma walɨndi. God wandɨ maa Jisas nɨna kingat tɨvat yandɨ. Apma vatna. Nyɨnangwupmba

liga njambwi nyan nin kat apma vat yindi. Ndina si kwutaa katsoliganin waa walindi.
39 Walinja nyaangit wumba la Ferisi wutaa Jisas kat wandi. Simogwi liga nyan mina mbaapma nimba kat makayak waa awamba min waa wandi. 40 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ndi kat wupma makayak waga waweyan kan tiga kambak wuna mbaapma nimba waliga vak waigandi waa Jisas ndi kat wandi.
41 Ngepma ngwaymba liga ngepma vilaa ngepma nimba kat nima maawut yelavika nglaga wandi. 42 Tak apma vat yiga yetinjeya vak ana viga lingwuk. Mbambala ngepma wuleiwun, viga lingweya wovuna. Ana viga ligiyangwuk. Viligowun. Ngwuk mini vilapman nimba vla ligangwuk. 43 Ngini yaiga njimbla ngwuk kat sivat yiliga nimba yaigandi. Yalaa ngepma wegwuga waangu vigiyandi. Vandi maa ana ngepma wogwegiyangwuk. 44 Ngwuk kat aywaa sigiyandi. Nima nimba mat nyangu taagwa aywaa sigiyandi. Ngepma suligiyandi. Sulindi maa ngay kambak nat kambatna tagumba ana ligiyandi. Kapma kapma ligiyandi. God wandi maa ngwuk kat kwunapmat ywwa vak vilapman tiligangwuk. Ngi kat tiga kavle vat ngwuk kat yagandi waa wandi Jisas.
45 Ngepma yilaa Godna ngay wuleindi. Kan ngaymba nat nimba wenga kwiga klalindi. Jisas wuleilaa ndi kat kwutaa kikliga wandi. 46 Tamba wan ngay kat God wandi maa piliwutndi.

Wuna ngay wuleia nimba wun kat ngambuvat
wuleigiyandi waa wandi God

waa tamba piliwutndi. Ngwuk wupma kai. Nat nimbana nda sikwuka wenga kwiga klaligangwuk waa ndi kat wandi.
47 Jisas nandinya nandinya Godna ngay wuleilaa nyaangit mbutindi. God kat kwunatiga njambwi nimba, Moses kwiya nyaangit simogwi la nimba, nat njambwi nimba ndi Jisas kat vatnyavak yelavika lindi. 48 Vatnyanjeya vak ana yelavika lindi. Nat nima sakwat nimba Jisas waa nyaangit wupmat woviyaguga lindi. Njambwi nimba wundi nimba kat vaaka liga Jisas kat vatnyanjeya vat ana yelavika lindi.

20

KANDA WANDI MALA NJIVWA KWUTIGAMIN WAA JISAS KAT WAGALANDI

1 Nat nandinya Jisas Godna ngay wuleilaa ndinyangu kat wan apma nyaangit mbutindi. Mbutindi mala God kat kwunatiga njambwi nimba, Moses kwiya nyaangit simogwi la nimba, nat njambwi nimba ndi kat yalaa wandi. 2 Kanda wandi maa njivwa kwuka nyaangit mbutigamin waa wandi maa wandi. 3 Wun kat tamba wagalangwuk. Ngwuk kat kita nyaangit wagalagiyowun. Awat wangwuk maa ngwuk maa ngwuk kat awat waigowun. 4 Ngu yagula Jon kanda wandi maa ndinyangu kat ngu yagulindi. God wandi? E? Kipmana nyan wandi? Waa ndi kat wagalandi. 5 Wagalandi maa ndi awat sowat ngambulindi. God wandi, Jon ndinyangu kat yagulindi waa waneyan ndi nin kat waigandi. Ngwuk manda kat yagulapman tigangwuk waa waigandi. 6 Kipmana nyan wandi maa Jon dinyangu kat yagulindi waa waneyan kan nima sakwat nimba kambak yaagiga nin kat vatnyagiyandi. Wundi nima sakwat nimba yelavitigandi. Jon God waa nyaangit mbutindi waa yelavika ligandi waa awat sowat ngambulaa Jisas kat wandi. 7 Ana viga liganin

waa wandi. 8 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kat wagalawa nyaangɨt
ana awat wangwuk. Wuno wun kat wagalangwa nyaangɨt ana awat
waigowun. Wandɨ, njɨvwa kwutuwa nyana sɨ ana mbukiyowun waa
wandɨ Jisas.

AMBUGAT KAT VɨGA LA KAVLE NɨMBA

9 Jisas kumba la nɨmba kat pagwula la nyaangɨt mbutɨndɨ. Tamba la
kɨta nyan ambugat kwutndɨ. Kwutaa nat nɨmba kat vɨga lɨnjangat walaa
sɨvla kavat yindɨ. 10 Kwanda kwanda pɨlɨnja njɨmbla ndɨna njɨvwa kwuta
nyan kat wandɨ, ambugatna nat nda klavat yindɨ. Ambugat yandɨ, vɨga
la nɨmba ndɨ kat viyaga savlɨndi. Ambugatna nda ana klandɨ. 11 Tɨga
lɨga ambugatna njambwi nyan ndɨna njɨvwa kwuta nat nyan kat wandɨ,
yindɨ. Yindɨ, ndɨ kat njɨka waga viyaga savlɨndi, yindɨ. Ambugatna nda
ana klandɨ. 12 Tɨga lɨga ambugatna njambwi nyan ndɨna njɨvwa kwuta
nat nyan kat wandɨ, yindɨ. Ndɨno ndɨ kat viyaga savɨlɨndi. 13 Tɨga lɨga
njambwi nyan yelavɨtndɨ. Wun angamak yigiyowun. Wuna nyan kɨta
lɨgandɨ. Ndɨ kat wowun maa yigiyandɨ. Wuna nyanat tɨnda vak vɨlaa
ndɨna nyaangɨt wukiyandi waa yelavɨtaa ay wandɨ. 14 Ambugat vɨga la
nɨmba nyan vɨlaa wandi. Ambugatna njambwi nyan kiyandɨ, wan nyan
ambugat kaligandɨ. Ndɨ kat vatnyaneyan nɨna lak klaiganɨn waa walaa
ndɨ kat savlɨlaa vatnyandi. 15 Ambugatna njambwi nyan wutaa ndi
kat yalaa vatnyagiyandɨ. Ndi ngɨni ambugatna njɨvwa ana kwukiyandi.
Njambwi nyan wandɨ maa nat nɨmba kwukiyandi waa wandɨ maa wuta
nɨmba wandi. God nɨn kat nɨma vat yilandɨ waa wandi.

16-17 Wandi maa Jisas wandɨ. Nɨma vak yigiyandɨ luwa. God ngɨni
ndinyangu kat yigiya nɨma vak tamba la nɨmba pɨlɨwutndi. Kupma
pɨlɨwutndi.

Kambapmba ngay kwuta nɨmba nat kambak ngaymba
taagavak kat kai walaa yaagindi. God yalaa
yaaginja kambak kwutaa mɨndama ngemba taagandɨ.
18 Kɨta nyan kan kambak kat kai walaa man
veindeyan ndɨ ndaiga kavle yigiyandɨ. Kambak ana
kavle yigiyandɨ. Tagula kambakna. Kan kambak
ndaiga kɨta nyan kat viyandeyan ndɨ mbaw vla lɨga
nɨmamba ndɨ kavle yigiyandɨ
waa tamba pɨlɨ wutndi waa wandɨ Jisas.

19 God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi
la nɨmbo wutaa Jisas kat walealɨndi. Ndi wutaa yelavɨtndi. God ngɨni
ngwuk kat nɨma vak yigiyandɨ waa nɨn kat wupuseput mbuka wandɨ
walaa yelavɨtaa Jisas kat walealɨndi. Walea lɨga ndɨ kat vaaka lɨga ndɨ
kat ana kwutaa kalindi.

TAKIS SANYA AGWI NGWULA WAA WANDɨ JISAS

20 Njambwi nɨmba Jisas yiga mbutɨnda vak yiga wuka vɨga lɨndi. Wandi
mala ndina mbaapma nɨmba Jisas kat wagalvat yindi. Wagalangwuk
mala ndɨ kavle nyaangɨt awat wandeyan ndɨ kat kwutaa kotmak kali
ngwula waa wandi, yindi. Jisas kat yilaa mɨna mbaapma sɨvat yanɨn
waa ndɨ kat woseka wandi. 21 Ndɨ kat woseka waga walɨndi. Njambwi
nyan mbutɨma nyaangɨt apma nyaangɨtna. Vɨlɨganɨn. Kan kɨpma
nɨmbana nyaangɨt ana wutaa ndina kwupmba yilɨgamɨn. Mɨn God waa
nyaangɨt mɨna savagu butɨgamɨn. Mɨn God waa nyaangɨt mɨna savagu

mbutigamin. Viliganin. 22 Min kat kita nyaangit wagalagiyanin. Gavmana njambwi nyan Sisa ndi kat takis sanya kwineyan wovuna? E? Kai? Waa woseka wandi. 23 Woseka wagalanja vak viga ndina maawupmba yelavitaa wandi. Manda kat wun kat wagalangwuk. 24 Wun kat sanya agwi wandi, kwindi. Jisas sanya kwutaa liga ndi kwa waa wandi maa Sisanana wandi. 25 Jisas ndi kat wandi. Kat sanya Sisana nda. Takis sanya kat wagalandeyan ndina nda ndi kat agwi ngwula. Godna nda God kat kwigiyangwuk waa wandi Jisas. 26 Wanda nyaangit wutaa kavle vat vilapman tiga ngipaliga ndalaa kwundi awat ana wandi.

SADYUSI JISAS KAT WAGALANDI

27 Sadyusi walinja mbaapmana nat nimba Jisas kat wagalavat yandi. Kiya nimba ngini ana laakiyandi waa ndina mbbapma nimba yelavika lindi. 28 Yalaa wandi. Njambwi nyan, tamba Moses nin kat piliwutndi. Nyamwun wat taagwa kat klalaa nyan tapman tiga liga kiyandeyan ndina sambu wat taagwa klalaa nyan njaangi waa piliwutndi Moses. 29 Tamba yakwa ndu sila vili tindi. Ndina njambwi nyan taagwa klalaa nyan tapman tiga liga kiyandi. 30 Kiyandi, ndina kwupmba la nyan klandi. Tiga liga ndino nyan tapman tiga kiyandi. 31 Kiyandi maa ndina kwupmba la nyan kuvuk wan nyan wat taagwa kat klandi. Tiga liga nyan tapman tiga kiyandi. 32 Ndi aywaa kiyandi mala wat taagwa kiyali. 33 Wundumbu ya nimba laatnjeya njimbla kana taawat tigiyali. Tat ndu sila vili li kat kalandi waa Jisas kat wagalandi.

34 Jisas ndi kat wandi. Kan kipmamba tiga nimba ndi taagwa klaligandi. 35 God woviyaguga tinda nimba ndi nyinangwut wokegiyandi. Ngini kiya nimba laakiyandi. Ndi nyinangwupmba liga taagwa ana klaligandi. 36 Ndi ana wundumba yigiyandi. Ensel yetinja vla yetigiyandi. Ndi kiyalaa laataa Godna nyanguat tigiyandi. 37 Kiya nimba ngini laaiyandi. Moses wupma mbuka piliwutndi. Tamba Moses ya vitiga mi vilaa God kat wandi. Ebraham Aisak Jekop mina kwundi wuka ligandi. Min ndina njambwia waa tamba wandi Moses. 38 God kiya liga nimbana njambwi nyan ana ndi. Ndi kwo liga nimbana njambwi nyana. Ngi kat tiga Ebraham Aisak Jekop ana kiyalaa ligandi. Kiyalaa laatndi. Viliganin waa wandi Jisas.

39 Moses kwiya nyaangit simogwi la nat nimba wutaa wandi. Njambwi nyan ngiyambak wama waa wandi. 40 Wandi maa nat nimba ndi kat wagalavak kat vaaka lindi.

KRAIST DEVITNA NJAMBWIA

41 Tiga liga Jisas ndi kat wagalandi. Kraist walina nyan God wandi, ndinyangu kat kwunapmak yaa nyan ndi Devitna mat nyana waa manda kat waligandi. Ana nglaatndi walinja vak. 42 Devit ndino Sam walinja nyaangipmba God Kraist kat wanda nyaangit piliwutndi.

God wuna njambwi kat wandi. Njivwa kwagalalaa
wuna yaagindan naangimba kwo ndaa ali mila.
43 ndaa limin maa min kat kao yiliga nimba min kat
tiga kwulakiyowun waa God wandi
waa piliwutndi Devit. 44 Devit Kraist kat waga wuna njambwi waa piliwutndi. Kraist Devitna mat nyana waa manda kat waligandi waa wandi Jisas.

MOSES KWIYA NYAANGIT SIMOGWI LA NIMBANA KAVLE VAK

45 Jisas ndɨna mbaapma nɨmba kat wandɨ. Nat nɨmba ndino wutndi.
46 Moses kwiya nyaangɨt sɨmogwi la nɨmba yetɨnja vla ke yetɨngwa. Kavle
vatna yetɨnja. Ndi apma nglei waavwi kwusoga nɨma sakwat nɨmba
tɨga kava yilɨgandi. Nɨma sakwat nɨmba ndi kat ngwuk apma nɨmba
waa wanjangat yilɨgandi. Yisolaa lɨnja ngay wuleilaa nujambwi nɨmba
ndaa lɨla kavamba ndaa lɨgandi. Nɨma kɨgɨnda ta ngay wuleilaa njambwi
nɨmba ndaa lɨla kavamba ndaa lɨgandi. 47 Ndi talagwana kwanda
kwanda nda sɨkwutɨgandi. Kapmba laataa God kat sɨvla nyaangɨt ngam-
bulɨgandi nat nɨmba vɨnjangat. Ngɨni yaiga njɨmbla God ndi kat nɨma vat
yigiyandɨ.

21

SANYA LAPMAN TALAGWA GOD KAT SANYA KWILI

1 Jisas Godna ngaymba lɨga God kat sanya kwilɨga nɨmba kat vɨndɨ. Nat
nɨma sanya la nɨmba nɨma sakwat sanya kwindi, vɨnɨdɨ. 2 Tɨga lɨga sanya
lapman talagwa yalaa mat sanya vɨlɨlɨk kwilɨ. 3 Jisas lɨ kat vɨlaa wandɨ.
Kat sanya lapman talagwa nat nɨmba kat kwulaka kwilɨ. 4 Nat nɨmba
nɨma sanyo lɨga sakwat kwindi. Lɨ sanya lapman tɨga lɨla sanya aywaa
kwilɨ. Kɨgɨnda klaleya nat sanya kai waa wandɨ Jisas.

GODNA NGAY NGI NI SULIGIYANDI

5 Godna ngaymba lɨga nat nɨmba wandi. Kan ngay apma ngaya. Apma
kambapmba kwutndi. Nat nɨmba apma yelaga nda kwilɨndi, taagandi
ngaymba waa wandi maa Jisas wandɨ. 6 Vɨlɨngwa ngay ngɨni yaiga
njɨmbla sulɨgiyandi. Sulɨndi maa nat kambak nat kambakna tagumba
ana lɨgiyandɨ. Aywaa sulɨgiyandi waa Jisas wandɨ.

NGI NI NIMA SAKWAT KAVLE VAT TIGIYANDI

7 Wandɨ maa ndɨ kat wandi. Njambwi nyan wama vak anda njɨmbla
yaigandɨ. Anda nda tak vɨneya. Vɨlaa wanda vak kɨngiyan tamba
ngway tologa waiganɨn waa wagalandi maa Jisas wandɨ. 8 Ngɨni nɨma
sakwat nɨmba yalaa wun Kraist wun waa woseka waigandi. Ndi kat
ke wukngwa. Nɨma sakwat nɨmba yalaa ngɨni lɨga vat tamba ngway
tolagandɨ waa woseka waigandi. Ndi kat ke wukngwa. Ndina kwupmba
ke yiga. 9 Ngɨni nɨma sakwat nɨmba kao yilɨnja vak wukiyangwuk. Nat
ngepma nɨmba kat sɨlɨnja vak wukiyangwuk. Wutaa mandɨp mandɨp ke
yelavɨkngwa. Kan vak tak yaigandɨ. Ngɨni lɨga nandinya wata.
10 Nat ngepma nat ngepma kat sɨvat laakiyandi. Nat kava nat kava
kat sɨvat laakiyandi. 11 Kava kava nɨma yɨnau kwukiyandɨ. Nat nɨmba
kɨgɨnda lapman tɨga kiyaigandi. Nat ngepma ndina nɨmba aywaa yel-
ogwen kat tɨgiyandi. Nyɨnangwupmba lɨga nda vɨlaa nat nɨma sakwat
nɨmba vaakiyandi.
12 Wan wawa vak yalapman tɨndɨ, tat ngwuk kat kwutaa viyaigandi.
Ngwuk kat kavle vat yigiyandi. Ngwuk kat kotmak yisolaa lɨnja
ngay kaligyandi. Ngwuk kat kalabusmba taagagiyandi. Wuna njɨvwa
kwukngwuk maa ngwuk kat kwutaa kotmak njambwi nɨmba kat
kaligiyandi. 13 Ngwuk kat kwutaa kalinja vak vɨlaa nat nɨmba waigandi.
Ndi kwutaa kalia nɨmba Godna njɨvwa kwutɨgandi waa waigandi.
14 Ngwuk kat kotmak kalɨnjeya njɨmbla ndi kat awat wangweya vak
nɨmamba ke yelavɨkngwa.
15 Awat wangweya nyaangɨt wuna lak kwigiyowun. Ngwuk kat
mbukweya nyaangɨt waigangwuk. Wangwuk, wutaa ngwuk kat kai

waliga nimba ana ngwuk kat kwulakiyandi. 16 Ngwutna nyaek nyime,
yakwa nimba, ngepma nimba, ali nimba ngwuk kat kai walaa kotmak
kaligiyandi. Ngwutna nat nimba kat kalilaa vatnyagiyandi. 17 Wuna
njivwa kwutingwangat nat nima sakwat nimba ngwuk kat kai waigandi.
18 Ngwuk kat kavle yindi maa ngwuk kavle kavat ana yigiyangwuk.
Apma kavat yilaa apma vat tigiyangwuk. 19 Ngini yaiga njimbla wun kat
kwagalalapman yingweyan njimbla njimbla apma vat yetingweya vat
klaigangwuk waa wandi Jisas.

JERUSALEM WALINJA NGEPMA KAVLE YIGIYANDI

20 Jisas wandi. Nat ngepmana kao yiliga nimba Jerusalem yalaa
ngepma wegwundi, vilaa Jerusalem kavle yi mina ligandi waa yelavik
ngwula. 21 Judia walinja nima kipmamba ligiya nimba aywaa nduwiat
ay ngwula. Ngwuk aywaa Judia kwagala ngwula. Wan yaiga njimbla
nat ngepma nimba Judia mbaa yalandi. 22 Ngin kavle nimba kat
sigiyowun waa God wandi, tamba la nimba piliwutndi. Yaiga njimbla
ndi sigiyandi. 23 Wan njimbla nyan tiga ndi taagwa kat nima miwa
yiga tigowun. Wan njimbla nyan mbambala glei kwukna ndi taagwa
mwunya kiliga ndi nyangu kat miwa yiga ligowun. Kan kava nima
sakwat nima vat tigiyandi. God ndinyangu kat nimamba sigiyandi. 24 Nat
nimba kat yapmba kalika vatnyagiyandi. Nat nimba kat kandi kwutaa
kaligiyandi. Kalindi maa kava kavamba yetigiyandi. Juda ana ndi
nat nimba Jerusalem kat viga ligiyandi. Viga linjeya siva ngilindi, Juda
lungwamataa yaa viga ligiyandi.

GODNA NYAN YAIGA NJIMBLA

25 Nya, mbak, singwut mandip mandip mbangi nyinangwupmba tindi,
vigiyandi. Vilaa ngipaliga ndaigandi. Kipmamba ligiya nda nimbun vilaa
ngipaliga ndaigandi. Kava kavamba nima sakwat nima vak tigiyandi.
Mandip mandip maawut yelavika ligiyandi. 26 Nima sakwat wan vak
vilaa vaaka ligiyandi. Nyinangwupmba liga nda, nya, mbak, singwut
yilinja yambi kwagalalaa mandip mandip yigiyandi. 27 Tiga liga wun
Godna vak simogwi liga nyan timbumba ngaga yawun, vigiyangwuk.
Wun nima kwonduo tiga nyan vla yaigowun. Wun kat vilaa ndi nima
nyana waa waigandi. 28 Wan nda kak kiyandi, ngwuk wuna mbaapma
nimba solat asi ngwula. Wan nda kak kiyandi, ndi apma vat tigiyandi
waa ndi kat walaa 29 simogwi liga wapuseput mbutndi. Fik walinja
mio nat mi kat yelavik ngwula. 30 Ndina kupi kwin wogwendeyan nya
nimamba sigiyandi waa yelavika ligangwuk. Ngwutna ngepma vatna.
31 Wawa nyaangit kita vatna. Wawa vat vilaa God ngaga yalaa nin kat
viga lindeya njimbla tamba ngway tologandi waa yelavik ngwula.
32 Ngwuk kat wowun. Tak mbambala kan kipmamba liga nimba
ndi ana ngiligiyandi. Tak wawa vak tindi, vilaa ngiligiyandi. 33 Ngini
nyinangwuk kipma ngiligiyandi. Wawa nyaangit ana ngiligiyandi. Kwo
ligiyandi. Vigiyandi.

YIGUMBA AVI NGWULA

34 Ngwuk avla ngwula maawut kat yigumba avi ngwula. Wawa
nyaangit kat maawut ke tiviga. Nimamba nima ngu kiga tungwengwan
yiga ke lingwa. Wan kipmana nda kat mina ke yelavikngwa. Wan
kipmana nda kat mina yelavika lingweyan wan yaiga nda pagwuga
yaigandi. Ana vigiyangwuk. 35 Kan kipmamba tigiyaa kwo nimba ndi

kat pagwuga yaigandɨ. Ndi ana tak vɨgiyandi. 36 Ngwuk wan yaiga vak
kat kawiga alɨ ngwula. Kawiga lɨga God kat wagala ngwula. Nɨn kat
ava kwimɨn maa wan kavle vat ana nɨn kat kavle yigiyandɨ waa God
kat wagala ngwula. Wun Godna vak sɨmogwi lɨga nyan wun. Ngɨni
wun yaweya njɨmbla God ngwuk kat vɨlaa apma nɨmba ngwuk waa
wambandɨ walaa God kat wagala ngwula waa wandɨ Jisas.
37 Nandinya nandinya Jisas Godna ngay wuleilaa ndi kat nyaangɨt
mbutɨndɨ. Ngan wogwelaa Oliv walɨnja nduwi wokelaa sɨndu kwandɨ.
38 Ngambi glei nɨma sakwat nɨmba Godna ngay wuleindi Jisas waiga
nyaangɨt wupmat wuleindi.

22

JISAS KAT SɨNJANGAT JUDAS KAMWIN KWINDɨ

1 Yis tapman bret-nao kɨlɨnja pesto pasova walɨnja pesto tamba ng-
way tologandɨ. 2 God kat kwunatɨga njambwi nɨmbagwi Moses kwiya
nyaangɨt sɨmogwi la nɨmbogwi Jisas kat vatnyavat tɨndi. Jisas kat
woviyaguga la nɨma sakwat nɨmba kat vaaka lɨga anda vapmba ndɨ kat
vatnyagiyanɨn waa yelavɨka lɨndi.
3 Jisasna mbaapmamba la tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmbana kɨta
nyan Judas Iskeriot Seten ndɨ kat tavindɨ mala kamwin kwivat yindɨ.
4 God kat kwunatɨga njambwi nɨmbagwi soldiana njambwi nɨmba kat
yindɨ. Yilaa Jisas kat vatnyangweya vat vɨsɨmogwigiyowun waa wandɨ.
5 Wandɨ, wutaa solat sɨlɨndi. Ndɨ kat sanya kwindi, vatnyangjeya vak
kat ngambulɨndi. 6 Jisas kapma lɨndɨ, ndɨ kat kwutaa kalingweya vat
vɨsɨmogwigiyowun waa wandɨ Judas.

PASOVANA KɨGɨNDA KWUPMAK KAT YIMBɨT

7 Yis tapman bret-nao kɨlɨnja nandinya yandɨ. Wan naninya nyan sip
sip kat vatnyandi kɨvat. 8 Jisas Pitogwi Jon kat wandɨ. Yiga kɨgɨnda
agwup mbɨla. Kwupmbɨk, kɨmbanɨn waa wandɨ, wambɨt. 9 Anda
kavamba kwukiyaa waa wambɨt, Jisas wandɨ. 10 Ngepma wuleilaa ngu
awmba tulaa kwutaa yila nyan kat vɨgiyambɨt. Ndɨna kwupmba ay
mbɨla. Wuleindeya ngaymba vɨlaa wuleimba mbɨt. 11 Wan ngayna
njambwi nyan kat awa mbɨla. Njambwi nyan wandɨ. Wunogwi wuna
mbaapma nɨmbo pestona kɨgɨnda kɨneya kava andamba lɨgandɨ waa
wandɨ waa awamba mbɨt. 12 Wambɨt maa awlak ngemba lɨga kava
vɨsɨmogwigiyandɨ. Wan kava tɨgɨt njamba tɨgiyandɨ. Wan kava wuleilaa
kɨgɨnda agwup mbɨla waa wandɨ Jisas. 13 Wandɨ maa yimbɨt. Jisas waa
nyaangɨt vla tɨndɨ, vɨmbɨt. Wanda kava wuleilaa kɨgɨnda kwupmbɨk.

JISAS NDɨNA MBAAPMA NɨMBA KAT KɨGɨNDA KWINDɨ

14 Pasovana kɨgɨnda kɨlɨnja njɨmbla tamba yandɨ. Yandɨ, Jisasna tamb
vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmba Jisasogwio kɨta vat ndaa lɨmbɨt kɨgɨnda kɨvat.
15 Ndaa lɨndi, Jisas ndi kat wandɨ. Kan pestona kɨgɨnda tak ngwutnog-
winala kuwa vak apma vatna. Wun woviyaguga lɨgowun. Ngɨni nɨma
sakwat nɨma vak wuna lak yaigandɨ. 16 Kan pestona kɨgɨnda nat njambɨ
ana kɨgiywoun. Kiyalaa God vɨga lɨga kava wuleilaa nat njambɨ pestona
kɨgɨnda kɨgiyowun waa walaa 17 wain walɨnja nɨma ngu lɨga aw kwutaa
God kat sɨvu kɨga ndi kat kwiga wandɨ. Kanjaga agɨ ngwula. 18 Wun
ngɨni nɨma ngu ana kɨgiyowun. Kiyalaa God vɨga lɨga kava wuleilaa nat
njambɨ kɨgiyowun waa wandɨ. 19 Bret-nao kwutaa God kat sɨvu kɨga

limbalaguga ndi kat kwiga wandi. Kan wuna mbanga kwiwa. Ngwuk kat kwunapmak wuna mbangi kwigiyowun. Kan bret-nao kiga ngwuk kat kwunakweya vak kat yelavik ngwula waa wandi. 20 Kiginda kindi maa nat njambi wain walinja nima ngu liga aw kwutaa wandi. Kan ngu God ndinyangu kat kwiliga kupi nyaangitna. Wuna yelogwen ngwuk kat tiga ndaindi, wan kupi nyaangit tigiyandi.

21 Ngwuk awuk ngwula. Wun kat sinjangat kamwin kwiya nyan kumba ninogwinala kita vat tigandi. 22 Wun ndinyangu kat Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini yiweya vak tamba God vindi. Pagwula la vat ana ndi. Wun kat sinjangat kamwin kwiya nyan ndi kat nimamba miwa ay ngwula waa wandi mala 23 ndi awat sowat ngambulindi. Ndi kat sinjangat kamwin kwiya nyan anda nyana waa sowat ngambulindi.

JISASNA MBAAPMA NIMBA NJAMBWI NIMBAT TIVAT WANDI

24 Jisasna mbaapma nimba walega ngambulindi. Nina anda nyan nina mbaapmana njambwi nyanat tigiyandi waa walega ngambulindi. 25 Jisas ndi kat wandi. Juda ana ndi nat nimba ndina njambwi nimba tigandi. Ndina njambwi nimba nat nimba kat nimamba njika viyaga viiga liga nina njivwa agwuk ngwula waa walingandi. Wundi mat nimba kat kwunapmak viga liganin waa woseka walingandi njambwi nimba. 26 Ndina njambwi nimba viga linja vak ngwuk wupma nat nimba kat ke viga lingwa. Ngwutna kita nyan njambwi nyanat tivat wandeyan mat nyan yetiliga vak vla yetigiyandi. Nat nimbana kwundi wuka ndina njivwa kwutiga nyan ndi njambwi nyanat tigiyandi. 27 Kan kipmana nimba wawa vak vla ana yelavitigandi. Ndi kupma yelavitigandi. Kiginda kwutaa kansaga kwila nyan kwo ndaa liga kiginda ka nyana kwupmba ligandi waa yelavitigandi. Ngwuk yelavitnja vak wupma ke yelavikngwa. Wuno wupma ana yelaviigowun. Wuna njivwa kwukng-wangat ana yawun. Ngwutna njivwa kwupmat yawun.

28 Wun kat kavle vat yindi, ngwuk wun kat ana kwagalangwuk. Wunogwinala kita vat yetingwuk. 29 Ngi kat tiga nat nimba kat viga lingweya kwondu ngwuk kat kwigiyowun. Wuna nyaek wun kat kwinda kwondu ngwuk kat kwigiyowun. 30 Ngini God viga liga kava wuleilaa ndinyangu kat viga ligiyowun. Kan kava kwukweya nima kiginda wunogwinala kigiyangwuk. Ngwuk Judana taamba vili kiyeli vililik yelangi nimba kat viga ligiyangwuk waa wandi Jisas.

PITA, WUN KAT KAI WAIGAMIN WAA WANDI JISAS

31 Jisas Pita kat wandi. Saimon, mino nat mbaapma nimbo Seten ngwuk kat kavle maawut kwivat wandi. Ngwuk kat nima vat yivat wandi. 32 Wun God kat min kat tiga wagalagiyowun. Mina maawupmba kwutaa lima vak mbaa kwagalalamin waa God kat wagalawun. Yimeya kavle vat yilaa wan kavle vat kwagalalaa mina mbaapma nimbana maawut kat kwunakiyamin waa wandi Jisas.

33 Wandi maa Pita wandi. Nima nyan, yimeya kavle vat manda kat wamin. Min kat kwutaa kalabusmba taagandeyan minogwinala yigiyowun. Min kat vatnyanjeyan wuno wun kat vatnyagiyandi. Ana vaaka ligowun waa wandi Pita 34 Jisas ndi kat wandi. Pita min kat nyaangit kita waigowun. Awup mila. Jisas kat ana vigowun waa woseka waigamin. Njambi kuvuk waigamin. Wamin mala tak nyaaga viyaigandi waa wandi Jisas.

YƗMBWI SANYA YAK KAT JISAS WANDƗ

35 Jisas ndɨna mbaapma nɨmba kat wandɨ. Tak ngwuk kat wowun
mala yɨmbwi sanya man su kalilapman kwo yingwut. Yingwa njɨmbla
kɨta nda kat kwaka yingwuk? Wagalandɨ maa kai waa wandi. 36 Wandi
maa wandɨ. Ngɨni wupma kai. Kɨta nyan yɨmbwi tɨndeyan kwutaa
kaligiyandɨ. Sanya lɨndeyan kwutaa kaligiyandɨ. Yak tapman tɨndeyan
alagu waavwi kwilaa sanya klalaa yak kɨta kaligandɨ. 37 Tamba la nɨmba
God waa nyaangɨt pɨlɨwutnja vak wuna lak yaigandɨ. Kavle nɨmba kat
yilɨnja vak vla Kraist kat yilɨndi waa tamba pɨlɨwutndi. Wan pɨlɨwutnja
vak vak wuna lak yaigandɨ waa wandɨ Jisas. 38 Wandɨ maa ndɨna
mbaapma nɨmba wandi. Njambwi nyan nɨn yak vɨlɨlɨk kwutaa lɨganɨn
waa wandi, wan ngiyambak wandɨ.

OLIV WALƗNJA NDUWI WOKELAA GOD KAT WALƗNDƗ

39 Ngepma wogwelaa Oliv walɨnja nduwi wokendɨ. Ndɨna mbaapma
nɨmba ndɨna kwupmba wokendi. 40 Nduwi wokelaa ndɨna mbaapma
nɨmba kat wandɨ. Ngwutna maawut kavle vat mbaa yilandi waa God
kat wagala ngwula waa walaa 41 ndi kat kwagalalaa samat yindɨ. Sɨvla
ana lɨ. Yilaa kwali mamba sɨlaa God kat walɨndɨ. 42 Nayaek, wamɨn maa
wuna lak yaiga kavle vat ana yaigandɨ. Wawa vapmba ke yiga. Mɨna
maawupmba ay. Walapman yimeyan mɨna sɨpana waa wandɨ Jisas.
43 (Jisas walɨndɨ maa nyɨnangwupmba lɨga ensel ngaga yalaa Jisas kat
kwondu ava kwindɨ. 44 Jisas nɨma vak yelavɨka lɨga God kat nɨmamba
wagalalɨndɨ. Wagalalɨga ndɨna mbangɨ kangan wandɨ, nɨma waangɨt
sawndɨ.)
45 Wagalalaa laataa ndɨna mbaapma nɨmba ta kavat yindɨ. Sɨndu
kwandi, vɨndɨ. 46 Vɨlaa ndi kat wandɨ. Manda kat sɨndu kwalɨgangwuk.
Laataa God kat wagala ngwula. Ngwutna maawut kavle vat mbaa yiland
waa wagala ngwula waa Jisas ndi kat sɨvululaa wandɨ.

JISAS KAT KWUTAA KALINDI

47 Jisas walɨndɨ maa nɨma sakwat nɨmba yandi. Jisasna mbaapmamba
la nyan Judas ndɨ tata yandɨ. Nat nɨmba ndɨna kwupmba yandi. Jisas kat
ndɨna kɨpmwi wusɨpmak yandɨ. 48 Jisas ndɨ kat wandɨ. Judas wun Godna
vat sɨmogwi lɨga nyan wun. Wun kat kwutaa kalinjangat wusɨkamɨn?
Waa Jisas wandɨ maa 49 ndɨna mbaapma nɨmba Jisas kat yinjeya vak
vɨlaa wandi. Njambwi nyan yak kwutaa ndi kat viyagat? Waa wandi,
ndina 50 kɨta nyan yak kwutaa laataa God kat kwunatɨga njambwi nyana
njɨvwa kwutɨga nyana waan kalɨtndɨ. Yaagindan naangɨmba tɨga waan
kalɨtndɨ. 51 Jisas wupma ke yiga waa walaa waan ta kava taamba taaga
kwunatndɨ.
52 Kwunataa God kat kwunatɨga njambwi nɨmbagwi, Godna ngay
vɨga lɨga nɨmbo, Judana njambwi nɨmba kat Jisas wandɨ. Yak mi
kwutaa waleavat yalɨgangwuk. Sɨkwutɨga nyan kat kwutɨnja vla wun
kat kwupmak yalɨgangwuk. Manda kat wupma yalɨgangwuk. 53 Tak
nandinya nandinya ngwutnogwinala Godna ngaymba lɨlɨwun. Tak wun
kat kalivat ana yalɨngwuk. Ngwuk kavle nɨmba wun kat kwulakngweya
njɨmbla mbambala waa wandɨ Jisas.

PITA JISAS KAT KAI WANDƗ

54 Jisas kat kwutaa God kat kwunatɨga njambwi nyana ngayat kalindi.
Tata yindi, Pita ngɨni la yilɨndɨ. Ndɨna ngwaymba ana yilɨndɨ. 55 Kwo

alagumba liga nimba mbangi ya tolapmak ya salindi. Salilaa kita vat
ndaa lindi. 56 Ndaa lindi maa kan ngayna njivwa kwuta taagwa nyan
kita ndina mindama viga wali. Kan nyan tak Jisasogwio tindi waa wali.
57 Wali maa Pita wandi. Taagwa nyan kai. Jisas kat ana viga ligowun waa
wandi. 58 Tiga liga nat nyan Pita kat vilaa wandi. Min Jisasna mbbapma
nyan min? Waa wagalandi maa Pita kai wandi. 59 Samat tiga nat nyan
Pita kat vilaa wandi. Wan nyan tak Jisasogwionala tindi. Viwun. Mbit
kita ngepma nyan mbit. Galili nyan mbit waa wandi maa Pita ndi kat
wandi. 60 Wan angamak waamin. Ndi kat ana viga ligowun waa wandi
maa tak nyaaga viyandi. 61 Viyandi maa Jisas Pita kat lungwamaka vindi.
Vindi, tak Jisas Pita kat wanda nyaangit kat Pita yelavitndi. Tak wun kat
kuvut njambi kai waigamin. Wamin maa tak nyaaga viyaigandi waa
wanda vak Pita yelavika lindi. 62 Yelavika liga Pita nimamba nglaga
wogwendi.

JISAS KAT NJIKA WAGA VIYALINDI

63 Jisas kat kwuta la nimba ndi kat njika waga taambamba viyalindi.
64 Ndina mini waavwi ngilaa mindamamba viyaga walindi. Tamba la
profet mbutnja vla min kat viyaliga nyana si ambuk waa kasega walindi.
65 Nat nima sakwat kavle vat ndi kat yilindi.

JUDANA NJAMBWI NIMBA KOT WUTINDI

66 Ngambi ndandi, Judana njambwi nimba yisolaa lindi. God kat
kwunatiga njambwi nimba, Moses kwiya nyaangit simogwi la nimba
aywaa yisolaa liga Jisas nin kat agiya wandi. 67 Jisas wuleindi maa ndi kat
wagalandi. Min God wandi, yaa nyan min? Kraist min? Waa wagalandi
maa Jisas ndi kat wandi. Wun Kraist wun waa wagewan ngwuk ana
wukengwuk. 68 Ngwuk kat nyaangit kita wagalagewan ngwuk ana awat
wagengwuk. Wun kat ana kwagalangwuk, kwo yigiyowun. Manda
kat wagalangweya vat awat waigowun. Kai wowun. 69 Wun Godna
vak simogwi liga nyan wun. Ngini God tiga kava yilaa ndina yaagin-
dan naangimba ndaa liwun, wun kat ndina kwondu kwigiyandi waa
wandi Jisas. 70 Wandi maa wandi. Min Godna nyan min? Wandi 70
maa ngiyambak wangwa waa wandi Jisas. 71 Wandi maa wandi. Nat
nimba nyaangit mbutnjangat ana waiganin. Wun Godna nyan wun waa
ngiyambak kavle vat mbuta waa wandi.

23

JISAS KAT PAILATNA NGAYAT KALINDI KOTMAK KAT

1 Yisola la nimba laataa Jisas kat kwutaa Pailat walinja njambwi
nyana ngayat kalindi. 2 Kalilaa Pailat kat wandi. Ndi Juda kat kavle
maawut kwiligandi. Njambwi nyan Sisa kat takis sanya ke kwiga waa
walingandi. Sisa njambwi king ana ndi. Wun njambwi king, Kraist
wun waa waligandi waa Pailat kat woseka wandi. 3 Wandi mala Pailat
Jisas kat wagalandi. Min Judana njambwi king min waa wagalandi, Jisas
wandi. Min minayi wupma waa. 4 Pailat God kat kwunatiga njambwi
nimbogwi nat nimba kat wandi. Jisas ndi kavle vat ana yindi. Viga
ligowun waa wandi Pailat. 5 Wandi maa ndi nima kwundimba walega
wandi. Kai Judana ngepma ngepma yiga kavle maawut ksiligandi. Galili
laataa yiga kavle maawut kwiga kumba tina kavat yandi waa Pailat kat
walega wandi.

JISAS KAT HEROTNA NGAYAT KALINDI KOTMAK KAT

6 Galili laataa waa walɨnja nyaangɨt wutaa Pailat ndi kat wagalandɨ.
Ndɨ Galili nyana waa wagalandɨ, awa wandi. 7 Njambwi nyan Herot
Galili nɨmba kat vɨga lɨgandɨ waa yelavɨtaa Jisas kat kwutaa Herotna
ngayat kali ngwula waa wandɨ. Wan njimbla Herot Jerusalemba tɨndɨ.
Sivla kavat ana kalindi.
8 Kalindi, Herot Jisas kat vɨlaa solat sɨlɨndɨ. Tak Jisas kwuta nɨma
njɨvwa wutndɨ. Ndɨ kat vivat woviyaguga lɨndɨ. Jisas kwuta nɨma
njɨvwa kɨta Herot vɨvat woviyaguga tɨndɨ. 9 Ndɨ Jisas kat nɨma sak-
wat nyaangɨt wagalandɨ. Jisas ndɨ kat ana awat wandɨ. 10 God
kat kwunatɨga njambwi nɨmbogwi Moses kwiya nyaanɨt sɨmogwi la
nɨmbo laataa nɨma kwundimba Jisas kat kavle nyaangɨt ngambundi.
11 Herotnogwi ndɨna soldia dino Jisas kat njɨtɨndi. Njambwi nɨmba
kwusolɨnja apma waavwi ndɨ kat kasega kwusondi. Kwusolaa Pailat-
nat kalindi. 12 Tamba Pailatnogwio Herotnogwi walaa lɨmbɨk. Wan
nandinya kɨmbɨk kwupmbɨk.

JISAS KAT DIWAI KROSMBA KAALAGIYANGWUK WAA WANDI PAILAT

13 Pailat wandɨ maa God kat kwunatɨga njambwi nɨmba, Judana nat
njambwi nɨmba, nat nɨmba yaa yisolaa lɨndi. 14 Yandi maa Pailat ndi
kat wandɨ. Wan nyan Juda kat kavle maawut kwilɨgandɨ waa walaa
wun kat kiyangwuk. Ndɨ kat wagalalaa wangwa vat kavle yinda vat
ana vɨga lɨgowun. Ndɨ kavle vat ana yindɨ. 15 Wowun maa Herotnat
kalingwuk Herot ndɨno kavle vat yinda vat ana vɨga lɨndɨ. Ndɨ kavle
vat and yindɨ. Ndɨ kat manda kat vatnyavat wangwuk. Ana nglaatndɨ.
16 Ngi kat tɨga ndɨ kat viyalaa kwagalgiyowun waa wandɨ Pailat. 17 Kan
Pailatna vatna naambi naambi pestona njɨmbla kalabusmba la kɨta nyan
kat kwagalalɨndɨ.
18 Kwagalgiyowun waa wandɨ maa ndi wandi. Kai ndɨ kat ke kwa-
galaga. Nat nyan Barabas ndɨ kat kwagala mɨla waa wandi. 19 Wan
nyan Barabas tamba gavman kat kao yilɨndɨ. Kao yiga lɨga kɨta nyan
kat vatnyandɨ, kalabusmba ndɨ kat taagandi. 20 Wandi maa Pailat Jisas
kat kwagalavat ndi kat nat njambɨ wandɨ. 21 Ndi walega wandi. Diwai
krosmba ndɨ kat kaala. Diwai krosmba ndɨ kat kaala waa walega wandi.
22 Pailat laataa ndi kat kuvut wan njambɨ wandɨ. Kavle vat yinda vat
anda vatna. Kavle vat yinda vat ana vɨga lɨgowun. Ndɨ kavle vat
ana yindɨ. Ndɨ kat manda kat vatnyagiyowun. Ndɨ kat viyalaa kwa-
galagiyowun waa wandɨ maa 23 ndi nɨma kwundimba walega walɨndi.
Ndɨ kat diwai krosmba kaala waa walɨndi. God kat kwunata njambwi
nɨmbogwi nat nɨmba walega walɨnja vat Pailat kat kwulatndi. 24 Ndɨ
kat kalilaa ngwutna maawupmba vatnyagiyangwuk waa Pailat wandɨ.
25 Tamba gavman kat kao lɨga nat nyan kat vatnya la nyan kalabusmba
tɨga nyan Pailat wandɨ maa ndɨ kat kwagalandi. Juda wandi maa ndɨ kat
kwagalandi. Jisas ndi kat kwindɨ.

JISAS KAT DIWAI KROSMBA KAALANDI

26 Jisas kat kwutaa kaliga nat kɨta nyan kat vɨndi. Ndɨna sɨ Saimon.
Ndɨna ngepmamba lɨga Jerusalemat yalɨndɨ, vɨndi. Ndɨ kat kwutaa
kiwai kros ndɨna nyambupmba taagandi, walalaa kalindɨ. Ndɨ Jisasna
kwupmba yiga walalaa kalindɨ.

27 Nɨma sakwat nɨmba ndu lagwa ndɨna kwupmba yiga nglalɨndi.
28 Jisas lungwamaka taagwa kat vɨga wandɨ. Judana taagwa ngwuk wun
kat ke ngla lɨngwa. Ngwuk avla angla ngwula. Ngwutna nyangu kat
angla ngwula. 29 Ngɨni yaiga kavle njɨmbla kupma waigandi. Nyan
kwutapman taagwa, nyan mwunya kwilapman taagwa apma vat tɨgandi
waa ngɨni waigandi. 30 Ngɨni yaiga kavle njɨmbla njduwi kat waigandɨ.
Nɨn kat ndaiga tegɨlɨndɨ, wundumba yigiyanɨn. Mat nduwi kat waigandi.
Nɨn kat kapmandɨ, pakwulaa apma vat tɨgiyanɨn waa waigandi. 31 Wun
kavle vat ana yiwun. Mbambala wun kat nɨma vat yilɨgandi. Ngwuk
kavle vat yilɨngangwuk Ngɨni ngwuk kat nɨma vat yigiyandi. Ngwuk kat
yinjeya nɨma vat nɨmana. Mbambala wun kat yilɨnja nɨma vak matna
waa wandɨ Jisas.
32 Jisasogwinala kavle vat ykla mbɨt nyan kalindi. Mbɨk kat vatnyavat
kalindi. 33 Nambu ava walɨnja kava yalaa Jisas kat diwai krosmba kaa-
landi. Kavle vat yila mbɨt nyan mbɨk kat angangɨmba kaalandi, lɨmbɨt.
34 Kaalandi maa Jisas God kat wandɨ. Nyaek wun kat kavle vat yilɨnja
vak kwagala mɨla. Ndina maawut ana yelavɨka lɨgandi waa wandɨ. Nat
nɨmba satu kasega kwulata nyan Jisasna waavwi klandɨ. 35 Nɨma sakwat
nɨmba yisoga vɨlɨndi. Judana njambwi nɨmba ndino vɨlɨndi. Vɨga kasega
walɨndi. Jisas nat nɨmba kat kwunapmat tɨndɨ. Mbambala manda kat
avla ndɨna mbangɨ ana kwunatɨgandɨ. Ndɨ God wandɨ, yaa nyan ana ndɨ.
Ndɨ Kraist ana ndɨ waa kasega walɨndi. 36 Soldia ndino kasendi. Kavle
njangu veilɨga ngu Jisas kɨnda kat kwilɨndi. 37 Kwiga walɨndi. Mɨn Judana
king ana mɨn waa kasega wandi. 38 Diwai krosmba nyaangɨt pɨlɨwutaa
taagandi. Ndɨ Judana kinga waa pɨlɨwutaa taagandi.
39 Kavle vat yila mbɨt nyana kɨta nyan diwai krosmba lɨga Jisas kat
kasega wandɨ. Mɨn Kraist tɨgeman avla mɨna mbangɨ kwunataa an kat
kwunakemɨn waa kasega wandɨ. 40 Nat naangɨmba la nyan ndɨ kat
kai walaa wandɨ. Manda kat wupma walɨgamɨn God kat ana vaaka
lɨgamɨn? Mɨn ana kiyaigamɨn? 41 Kavle vat yiliangat vatnyagiyandi. Ndɨ
wupma kai. Ndɨ kavle vat ana yindɨ waa nat nyan kat walaa Jisas kat
wandɨ. 42 Njambwi nyan kingat tɨmeya njɨmbla wunkat maawut ke tɨvɨga
waa wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. 43 Mɨn kat woseka ana wowun.
Mbambala wunogwinala nyinangwupmba tɨgiyamɨn waa wandɨ.

JISAS LAMBA WUNDUMBU YINDƗ

44 Nya nɨndi nambɨtɨ, kulun wandɨ. Kulun walaa tɨga lɨga 3 klok
nglaambu ngɨlɨndɨ, nya sɨndɨ. 45 Kulun wandɨ, Godna ngay njambia la
kava tɨvɨnda nɨma waavwi avla ngɨlɨtndɨ.
46 Jisas nɨma kwundimba walega wandɨ. Nyaek wowun mala wuna
wundumbu mɨnai lɨga kavat yigandɨ waa walaa wundumbu yindɨ.
47 Vɨga la njambwi soldia kiyanda vak vɨlaa Godna sɨ kwutaa katsolaa
wandɨ. Wan nyan kavle nyan ana ndɨ. Apma vat yeta nyana waa wandɨ.
48 Yalaa va nɨmba vɨlaa kavle vat yindi wandi. Ndina maawut viyalɨndɨ,
yindi.
49 Jisasna alɨ nɨmbogwi Galilimba lɨga ndɨna kwupmba ya tagwo
sɨvlamba laataa lɨga vɨlɨndi.

JISASNA SƗM WAANGUMBA TAAGANDI

50 Judana njambwi nyan kɨta lɨndɨ. Ndɨna sɨ Josep. Ndɨ apma nyana.
Ndɨ God waa nyaangɨpmba yetɨlɨga nyana. 51 Tat Judana njambwi nɨmba

yisolaa Jisas kat vatnyagiyamɨn waa wanja njɨmbla ndɨ kat kai wandɨ.
Ndɨna ngepma Arimatia. Ndɨ God ndinyangu kat vɨga lɨndeya njɨmbla
kat kawiga lɨndɨ. 52 Wan nyan Pailat ta ngay wuleilaa Jisasna sɨm kat
wagalandɨ. 53 Ndɨ wokelaa kwutaa klanda kalɨndɨ kɨpmat. Klanda kalilaa
waavwimba mbaataa kaliga kambapmba vanja waangumba taagandɨ.
Kan waangumba tak ndu nyana sɨm ana taagandi. Kupi waangua.
54 Ndɨna sɨm waangumba taaganda nandinya njɨvwa lapman nandinya
kat kwanda kwanda kwunatɨnja nandinya.
55 Galilimba lɨga Jisasna kwupmba yaa taagwa Josepna kwupmba yiga
taaganda waangu vɨndi. 56 Vɨlaa lungwamataa yindi. Ndɨna sɨmba
salapmat apma njangu weilɨga ngwaat klavat yindi. Yilaa nat nandinya
ana yandi. Njɨvwa lapman nandinya. Ndi kwo lɨndi. Tamba Moses kwiya
nyaangɨpmba kwo lɨndi.

24

JISAS KIYALAA LƗGA LAATNDƗ

1 Sande ngambi ngan wat taagwa laataa tak yisoga taaganja apma
njangu veilɨga ngwaat kwutaa waanguat yindi. Nat taagwa ndino
yindi. 2 Tak waangu tɨvɨnja kambak kwo kavamba tɨndɨ, vɨndi. Waangu
ana tɨvɨndɨ. 3 Waangu wuleilaa njambwi nyan Jisasna sɨm ana vɨndi.
4 Mandɨp mandɨp yelavɨtaa sawun mbangɨ waavwi kwusolaa la mbɨt
vɨlɨlɨk palɨ kat vɨndi. Mbɨtna waavwi kembandɨ. 5 Vɨlaa vaaka lɨga nambu
sɨlandalaa lɨndi. Vɨlɨlɨk palɨ ndi kat wambɨt. Kan kava kiyala nɨmbana
kava. Kumba kwo lɨga nyan kat manda kat kwatɨgangwuk. 6 Ndɨ kumba
ana lɨgandɨ. Tamba laataa yindɨ. Tak Galilimba tɨga ngwuk kat mbutɨnda
nyaangɨt ana yelavɨka lɨgangwuk? 7 Tak Jisas ngwuk kat wandɨ. Wun
ndinyangu kat kwunatɨga nyan. Wun kat kavle nɨmba kwutaa diwai
krosmba kaalagiyandi. Kiyalaa lɨga kuvuk wan nandinya laakiyowun
waa tamba ngwuk kat wandɨ waa wambɨt. 8 Wambɨt maa tak Jisas wanda
nyaangɨt kat yelavɨtndi. 9 Waangu kwagalalaa lungwamataa yiga Jisasna
mbaapmamba la tamba vɨli kiyeli kɨta nɨmba kat mbutndi. Nat nɨmba
nɨmbun kat mbutndi. 10 Vɨlaa mbuta taagwa kɨkɨyak Magdala walɨnja
ngepmamba lat Maria, Joana, Jemisna nyime nat Maria, nat taagwa. Ndi
vɨlaa Jisasna mbaapma nɨmba kat mbutndi. 11 Mbutndi, wutaa woseka
wandi waa yelavɨtndi. 12 (Pita wutaa laataa waanguat pɨlɨga yindɨ. Yilaa
tambɨlalaa yisolaa vɨndɨ. Sɨm ana vɨndɨ. Tat mbaatnja waavwi mɨna tɨndɨ,
vɨndɨ. Vɨlaa mandɨp mandɨp yelavɨtaa yindɨ.)

EMEAS YILƗNJA YAMBƗMBA JISAS KAT VƗMBƗT

13 Jisasna mbaapma nyan vɨlɨlɨk Jerusalem kwagalaa Emeas walɨnja
ngepmat yimbɨt. Wan ngepmana yambɨ sɨvla ana ndɨ. Mail sɨla vɨli
mɨna lɨndɨ. 14 Yiga lɨga Jerusalemba ta vak kat ngambuga yilɨmbɨt.
15 Ngambuga yilɨmbɨk, Jisas mbɨla ngwaymba mbɨlogwio kɨta vat yalɨndɨ.
16 Jisas kat mɨni mɨna vɨmbɨt. Ana yelavɨpmbɨk. God mbɨk kat mandɨp
maawut kwindɨ.
17 Jisas mbɨk kat wandɨ. Yiga lɨga manda vak kat mbangɨ kɨlɨpangɨ yiga
ngambulɨgambɨt waa wandɨ, 18 vɨlɨlk palɨna kɨta nyan wandɨ. Ndɨna sɨ
Kliopas. Jerusalemba tɨga mbambala nglei yamɨn? Jerusalemba ta vak
ana wupmɨn? Waa wandɨ maa Jisas wandɨ. 19 Anda vatna. Ana wukwun
waa wandɨ, wambɨt. Jisas ndɨ Nasaret nyan ndɨ God waa nyaangɨt mbuta
nyan. Ndɨ profetna. Ndɨ apma nyaangɨt ndinyangu kat mbutɨndɨ. Ndi kat

nima njivwa kwuka ndi kat kwunatindi. 20 God kat kwuntiga njambwi
nimbo nina ngepmana nat njambwi nimbo ndi kat kwutaa vatnyavak
kalindi. Kalilaa ndi kat kiwai krosmba kaalandi. 21 Tak yelavitnin.
Nin Juda kat kwunapmak yandi waa yelavika tinin. Wupma kai. Ndi
kat vatnyandi. Nangaytmba vatnyandi. 22 Nina mbaapmana taagwa
mbambala ngambi ngan waangu la kava yilaa yalaa nin kat mbunja
nyaangit wutaa ngipaliga nda nin. 23 Ndina sim waangumba ana ligandi.
Kwo waangua. Ensel vililik nin kat tamba laataa yindi waa wambit maa
wundi lagwa yaa nin kat mbutndi. 24 Mbutndi maa nina mbaapmana nat
nimba waangu yilaa vindi. Taagwa woseka ana wandi. Kwo waangua.
Jisas kat kwatevila lindi waa Jisas kat wambit.

25 Wambit maa Jisas mbik kat wandi. Mbila maawut yigumba ana
yelavika ligambit. Tamba la profet piliwutnja nyaangit maawupmba
ana kwutaa ligambit. Maawupmba ana yelavik ligambit. 26 Tamba
piliwutndi. Kraist ndi tat kiyaigandi. Kiyalaa apma kava tindeya kava
yigiyandi waa tamba piliwutndi waa mbik kat walaa 27 tamba Moseso
profetno nat nimbo Kraist kat piliwutnja nyaangit aywaa mbik kat
mbutndi.

28 Yiga liga Emeas walinja ngepmat yandi. Jisas mbik kat kwagalalaa
yivat wandi. 29 Mbik kai wambit. Tamba ngana. Anogwinala sindu kwal-
injeya ngaymba kwaigamin waa wambit maa ngay wuleindi. 30 Kiginda
kivat yindi. Yiga Jisas bret-nao klalaa God kat sivu kilaa mbik kat limbala
kwindi. 31 Kwindi maa ndina mindama viga maawut yelavipmbik.
Ndi Jisas waa yelavipmbik maa mbik kat kwagalalaa kwo silawota
yindi. Ana vimbik. 32 Yindi maa awat sowat ngambuga timbit. Tak
yambimba an kat tamba la nimba piliwutnja nyaangit mbutindi maa ana
maawut viyalindi. Apma nyaangitna waa yelavitaa waa walaa 33 laataa
Jerusalemat lungwamataa yimbit. Yimbit, Jisasna mbaapmamba la
tamba vili kiyeli kita nimba yisolaa lindi, vimbit. 34 Jisas tamba laataa
kwo ligandi. Saimon ndino ndi kat vindi waa ndi kat wambit. 35 Jisas
mbik kat yambimba mbutnda nyaangit, bret-nao kwutaa limbala mbik
kat kwinda vat aywaa mbupmbik.

JISASNA MBAAPMA NIMBA NDI KAT VINDI

36 Mbutimbik mala Jisas silawota yandi. Yanda vat ana vindi. Ndina
nindimba tindi, vindi. Laataa ndi kat apma vat ali ngwula wandi. 37 Ndi
Jisas kat vilaa kan wundumbua waa vaaka lindi. 38 Jisas ndi kat wandi.
Manda kat vaaka ligangwuk. 39 Wun wundumbu ana wun. Wuna man
taamba avi. Wuna mbangi agwuk. Mbangi ava tuwa vat wundumbu
wupma ana ligandi waa walaa 40 (ndina man taambana lumwin ndi kat
simogwindi.) 41 Ndi nimamba solat siga mandip mandip velavika lindi.
Jisas ndi kat wandi. Kiginda ngiliga waa wandi maa 42 ndi kat kami kita
kwindi. 43 Klalaa kindi, vindi.

44 Jisas ndi kat wandi. Tamba la nimba, Moses, profet, Sam walina
nyaangit piliwutnja nimba tamba wun kat nyaangit piliwutndi. Tak ng-
wutnogwinala tiwan piliwutnja nyaangitmba yetigiyowun waa wowun.
Mbambala tamba wan nyaangipmba ngiyambak yetiwun waa walaa
45 tamba pioiwutnja nimbana angwa nyaangit ndi kat visimogwindi.
Visimogwiga wandi. 46 Kraist kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyandi
waa tamba piliwutndi. Piliwutnja vla yiwun. 47 Yiwun maa ngwuk

kava kava yilaa nyaangɨt mbukiyangwuk. Kavle maawut kwagalang-
weyan God ngwutna kavle vat sɨlɨmbwigiyandɨ waa mbukiyangwuk.
Tak Jerusalemba lɨga nɨmba kat mbukiyangwuk. 48 Kiyalaa laakwa vat
ngwut mɨnimba tamba vɨngwuk. 49 Samat tɨga wowun maa wuna nyaek
ngwuk kat ndɨna waagan kwigiyandɨ. Ngwuk Jerusalemba tɨga kwo
kawiga alɨ ngwula. Nyinangwupmba lɨga yaiga kwondu ngwuk kat
yaigandɨ.

GOD WANDɨ MAA JISAS NYINANGWUTNAT WOKENDɨ

50 Jerusalem kwagalalaa Betani walɨnja ngepmat yindi. Yindi maa
Jisas taamba katsondɨ. Katsolaa apma vat alɨ ngwula wandɨ. 51 Walɨga
ndi kat kwagalalaa nyinangwutnat wokendɨ. 52 Ndi solat sɨga ndɨna
sɨ kwutaa katsolaa Jerusalemat lungwamataa yindi. 53 Nandinya
nandinya Godna ngay wuleilaa solat sɨga Godna sɨ kwutaa katsolɨndi.
Ngiyambak.

JON

TA NYAN

1-2 Tamba nglei ta nyan tindɨ. Ta nyan Godnonala tindɨ. Ta nyan Godna.
Ta nyan Godna vak sɨmogwi lɨga nyana. 3 Ta nyan nyinangwut kɨpma
aywaa kwutndɨ. Nat kɨta nyan ana kɨta nda kwutndɨ. Ndɨ aywaa kapma
kwutndɨ. 4 Apma vak yetɨnda vak ndinyangu kat vɨsɨmogwindɨ, vɨndi.
Apma vak yetɨnda vak ya vɨtɨga tuway vla lɨgandɨ. Va nɨmba apma vak
yiga yetɨndi. 5 Ndi kavle nɨmba kavle vat mɨna yiga yetɨndi. Kavle vat
yiga yetɨlɨnja vak ya apma vak kat ana kwulaka viyesandandɨ.
6 Kɨta nyan Jon God wandɨ, yalaa laataa njɨvwa kwutɨndɨ. 7 Wan nyan
Jon apma vat sɨmogwi lɨga nyan kat mbupmat laataa yandɨ. Mbutnda
nyaangɨt wutaa ndɨnyangu maawupmba yelavɨtaa kwutaa yetɨnjangat
mbutndɨ. 8 Jon ndɨ apma vat yetɨlɨga ta nyan ana ndɨ. Ndɨ kat tɨga nat
nɨmba kat mbutɨga nyana Jon.
9 Ta nyan apma nglei vak yeta nyan ndinyangu kat sɨmagavak kat
kan kɨpma ngaga yandɨ. Yalaa ndɨnai yeta apma vat sɨmogwi lɨndɨ.
10 Ndɨ kɨpmamba lɨga nda kat wutndɨ. Kɨpma gaga yalaa ndinyanguanala
yetɨndɨ. Njambwi nyanat tɨnda vat kɨpmamba la nimba vɨga lɨndi.
11 Kapma ngepma nyan vla ana yandɨ. Ndɨna ngepma nɨmba njambwi
nyanat tɨnda vat ana vɨga lɨndi. 12 Kɨta nyan njambwi nyanat tɨnda
vak kat vɨlaa mɨn wuna njambwi nyan mɨn waa wandeyan ndɨ Godna
mbaapma wuleilaa Godna nyanat tɨgiyandɨ. Gondna nyanat tɨnjeya
kwondu ndɨnai kwiya. 13 Wan ndɨna nyanat tɨgiyaa nɨmba ndinyangu
yelavɨka yetɨga maawupmba lɨgiyaa nɨmba ana Godna nyanat tɨgiyandi.
God wandɨ maa tɨgiyandi.
14 Ta nyan Godna vak sɨmogwi lɨga nyan ndinyanguna mbangɨ ɨlalaa
nɨnogwinala yetɨndɨ. Apma vat yetɨlɨnda vat nɨn vɨlɨnɨn. Vɨlaa walɨnɨn.
God wandɨ maa ndɨ njɨvwa klalaa yandɨ. Ndɨ Godna nyana waa walɨnɨn.
Ndɨ apma vat mɨna yiga yetɨga nyana. 15 Jon ndɨ kat tɨga ndinyangu kat
waga mbutɨndɨ. Wuna kwupmba yaiga nyan wuna njambwi nyana. Tak
wun kat name kwutapman tɨlɨ ndɨ tamba tɨndɨ waa walɨndɨ Jon. 16 Ndɨ
nɨma sakwat apma vat tɨga nyana. Nɨn kat awagapma nɨma sakwat apma
vat kwindɨ. Kwindɨ, vɨlaa klanɨn.
17 Tamba la nyan Moses Juda kat njambiya taagandɨ. Ngini ya nyan
Jisas Kraist wupma ana yilɨdɨ. Ndɨ apma vat nɨn kat awagapma kwo
kwilɨndɨ. Ndɨ njambiya ana taagandɨ. 18 Godna mbangɨ vɨga la nyan kai.
Ndɨna nyan ndɨnogwionala kɨta vat vɨga lɨndɨ. Vɨlaa nɨn kat ngaga yalaa
Godna vak nɨn kat mbutɨndɨ.

NGU YAGULƗGA JON NYAANGƗT MBUTƗNDƗ

19 Jon mbutɨndɨ wutɨnja nyaangɨt kɨngiyan. Jerusalemba njambwi Juda
God kat kwunatɨga nɨmbo Livai walɨnja mbaapmamba la nɨmba kat ay
wandi maa Jon kat wagalavat yindi. Yilaa wagalandɨ. Mɨn anda nyan
mɨn waa wagalandi. 20 Wandi maa wandɨ. Ngwuk kat tɨwa vak ana
pagwugiyowun. Wun Kraist ana wun. 21 Wandɨ ma nat njamba at ndɨ
kat wagalandi. Mɨn Ilaija mɨn? Waa wagalandi maa ndɨ kai wandɨ.
Mɨn kawiga lɨna profet mɨn? Waa wagalandi maa ndɨ kai wandɨ. 22 Kai
wandɨ maa ndɨ kat wagalandi. Mɨn kat wagalavak kat ay waa nɨmba

kat lungwamataa yilaa angamak waiganɨn. Nɨn kat ambuk waa wandi.
23 Ndi kat wandɨ. Tamba la profet Aisaia pɨlɨwutnda vak kwutɨgowun.
Ndɨ tamba pɨlɨwutndɨ.

Wun kwo kavamba lɨga kwundimba nyaangɨt mbutɨga
nyan wun.

Waa pɨlɨwutndɨ. Kupma butɨgowun njambwi nyan yaiga yambɨ kwuka
kwunak ngwula waa mbutɨgowun. Tamba la profet Aisaia mbutnda vla
mbutɨgowun.

24 Ay wandi mala yaa nɨmba ndi Ferisina mbaapmba la nɨmba ndi.
25 Ndɨ kat wagalandi. Mɨn Kraist ana mɨn. Mɨn Ilaija ana mɨn. Mɨn kawiga
lɨna profet ana mɨn. Ngi vat tɨga manda kat ndinyangu kat mɨn ngu
yagulɨgamɨn. 26 Wun kwo ngumba njangi lɨgowun. Wan vak nɨma vat
ana ndɨ. Ngwutnogwinala tɨga njambwi nyan ngilɨga. Njamwi nyanat
tɨnda vat ngwuk ana vɨga lɨgangwuk. 27 Wan nyan wuna kwupmba
yaiga nyan wuna njambwi nyana. Tat wun kat name kwutapman tɨlɨ,
ndɨ tamba tɨndɨ. Ndɨ njambwi nyana. Wun mat nyan wun. Ndɨna
njɨvwa kwuta nyanat ana alɨpsɨga tɨgiyowun. Wun vaatɨgowun waa
wandɨ Jon. 28 Kan vak Betani walɨnja kɨpmamba kak kiyandɨ. Wan kɨpma
Jodan walɨnja ndandangɨ nat naangɨmba lɨga kɨpma. Wan kavamba Jon
ndinyangu kat ngu yagulɨndɨ.

GOD KAT KWUNATɨGA NYAN

29 Nat nandinya Jisas yalɨndɨ maa vɨlɨɨ Jon ndinyangu kat wandɨ. Ndɨ
kat avɨ ngwula. God kat kwunapmat kwilɨnja sip sip tɨga vla tɨgandɨ. God
wandɨ maa yalaa lɨgandɨ. Ndinyangu aywaa ndinai yilɨga kavle vak kat
God nyingi maawut tɨnda vak kwunakiyandɨ. 30 Wan nyan tak mbutɨwa
nyan. Tak wowun. Wuna kwupmba yaiga nyan wuna njambwi nyana.
Tak wun kat name kwutapman tɨlɨ, ndɨ tamba tɨndɨ waa tak mbutɨwun.
31 Tak Jisas njambwi nyanat tɨnda vat wun ana vɨga lɨwun. Ngwuk
Isrelna nɨmba njambwi nyan yaigandɨ waa sɨmogwivat ndinyangu kat
ngu yagulɨgowun waa wandɨ Jon.

32 Jon mbutnda nat nyaangɨt kɨngwiyan. Godna waagan namiyo ngaga
ya vla yandɨ. Yalaa Jisas la sɨsomba tɨndɨ, vɨwun. 33 Tak njambwi nyanat
tɨnda vat wun ana vɨga lɨwun. Tak ndinyangu kat ngu yagu mɨla waa
wun kat waa nyan God tak wun kat wandɨ. Wuna waagan ngaga yalaa
kɨta nyan ta sɨsomba tɨgiyandɨ. Vɨgiyamɨn. Vɨlaa ndɨ Godna waagan nat
nɨmba kat kwilɨga nyana waa yelavɨkiyamɨn ngɨni waa wandɨ God wun
kat. 34 Wanda nyaangɨt wutaa lɨga ngɨni wan vak vɨwun. Vɨlaa ndɨ Godna
nyana waa ngwuk kat wowun.

JISAS NDɨNA MBAAPMAMBA LɨGIYAA AYNAT NɨMBA KAT VɨLAA YAGWA WANDɨ

35 Nat nandinya Jonogwi ndɨna kwupmba la mbɨt nyan vɨlɨlɨk tɨndi.
36 Jisas yilɨndɨ maa Jon ndɨ kat vɨlaa wandɨ. God kat kwunapmat kwilɨnja
sip sip tɨga vla tɨga nyan kɨngiyandɨ yaa. God wandɨ maa yalaa lɨgandɨ
waa wandɨ Jon. 37 Jonogwinala kɨta ta mbɨt nyan ndɨnai waa nyaangɨt
wutaa ndɨ kat kwagalalaa Jisasna kwupmba yimbɨt. 38 Jisas lungwa-
mataa mbɨk kat vɨlaa wandɨ. Mbɨk manda kat kwaka yambɨt waa wandɨ
mbɨk kat. Wandɨ maa ndɨ kat wambɨt. Rabai wambɨt. Ndina kwundimba
sɨmokwi lɨga nɨmba kat Rabai walɨndi. 39 Jisas mbɨk kat wandɨ. Wuna
kwupmba yalaa wuna ngay vɨgiyambɨt waa wandɨ. Wandɨ maa ndɨna

kwupmba yilaa vɨmbɨt. Ngi kat tɨga wan ngan ndɨna ngaymba sɨndu kwambɨt.
40 Jon kwundi wutaa mbɨt vɨlɨlɨk nyana kɨta nyana sɨ Endru. Wutaa
Jisasna kwupmba yindɨ. Ndɨ Saimon waa Pita walɨnja nyana yaakwanda
nyana. 41 Ndɨ Endru yiga ndɨna yakwa nyan kat vɨlaa wandɨ. Mɨn yagwa
mɨla. Mesaia walɨna nyan kɨngiyan yaa vɨwun. Yaa avɨ ndɨ kat waa
wandɨ Endru. Ndinyangu kat kwunapmak God kwiya nyan kat ndina
kwundimba Mesaia wandi. 42 Ndɨ kat Jisas ta kavat kwutaa kalindɨ.
Yambɨt maa Jisas Saimon kat ndɨna maawut tɨga vak vɨlaa wandɨ. Mɨn
Saimon. Jon nyan mɨn. Mɨn kat mandɨt kupi sɨ waigowun. Ngɨni mɨn kat
Sifas waa Pita waigandi mɨn kat. Wan sɨ angwa ngilɨga. Kambat tɨga vla
lɨgamɨn.

JISAS FILIPO NATANIEL KAT WUNA KWUPMBA YAGWA WANDƗ

43 Nat nan dinya Jisas Galili walɨnja nɨma kɨpma kat yivat tɨndɨ. Yiga
Filip kat vɨlaa wuna kwupmba yagwa wandɨ. 44 Filipna angwa ngepma
Betsaida. Endruo Pitana kɨta ngepma nyana. 45 Filip Jisas kat vɨlaa
nat nyan Nataniel kat yiga kwatɨndɨ. Ndɨ kat vɨlaa wandɨ. Mɨn yagwa
mɨla. Tamba la nyan Moses tamba la profet wan yaigandɨ waa God
waa nyaangɨt wutaa pɨlɨwutɨnja nyan tamba yandɨ, vɨnɨn. Ndɨna sɨ jisas.
Josepna nyana. Ndɨna ngepma Nasaret waa wandɨ Filip. 46 Wandɨ maa
Nataniel ndɨ kat wandɨ. Nasaret apma ngepma ana ndɨ. Anda vapmba
apma nyan tɨga kan kavle ngepma laakiyandɨ waa wandɨ.
Wandɨ maa Filip wandɨ. Yaa ndɨ kat vɨlaa sɨga nagugiyamɨn. 47 Nataniel
yalɨndɨ mala Jisas ndɨ kat vɨlaa nat nɨmba kat walɨndɨ. Kan yalɨga nyan
kat avɨ ngwula. Ndɨ apma maawutno la Juda ndɨ. Kɨta vat ndɨ ana
pagwulɨgandɨ waa wandɨ Jisas. 48 Jisas wandɨ maa Nataniel wandɨ. Wun
kat tak ana vɨga lɨmɨn. Kanda mbutndi, wutaa wuna maawupmba
lɨga vak kat nat nɨmba kat mbutɨgamɨn waa wandɨ. Wandɨ maa Jisas
ndɨ kat wandɨ. Wun kat tak ana vɨga lɨmɨn waa manda kat wamɨn.
Sɨvla kavamba lɨmɨn mɨn kat vɨga lɨwun. Tak fik walɨnja mi angɨmba
tɨmɨn maa Filip mɨn kat yaa vɨlaa yagwa wandɨ maa wɨwun mɨn kat
waa wandɨ Jisas. 49 Nataniel awat ndɨ kat wandɨ. Njambwi nyan mɨn
Godna nyan mɨn. Mɨn nɨn Isrelmba lɨga nɨmba nɨna king mɨn waa wandɨ
Nataniel. 50 Jisas ndɨ kat wandɨ. Tak mi angɨmba lɨmɨn maa vɨlaa mɨn kat
wowun maa ngɨpaliga dalaa wun kat njambwi nyan mɨn waa yelavɨka
wamɨn. Wan mɨn kat sɨvla kavamba tɨga vɨwa vat nɨma vak ana ndɨ.
Ngɨnɨ nɨma nglei vat kwutɨweya vak vɨgiyamɨn. 51 Mɨn kat ana woseka
wigowun. Ngɨnɨ nyinangwut mbɨlɨndɨ maa Godna ensel wokelɨnjeya vak
vɨlaa wun kat ngaga yanjeya vat vɨgiyamɨn. Wokelaa yalaa Godna vat
wun kat mbutndi maa ngwuk kat mbutɨgowun. Wun ndinyangu kat
nyinangwutna vat mbutɨga nyan wun. Wan wawa vat nɨma vatna waa
wandɨ Jisas.

2

JISAS NƗMA NGU KWUTNDƗ

1 Nandinya kuvuk yindɨ mala taagwa klalaa kapti kwutndi. Wan
kapti Kena walɨnja ngepmamba lɨndɨ. Kena Galili walɨnja kɨpmamba
lɨga ngepma. Jisasna nyime lɨlo kapti kat yiga lɨlɨ. 2 Jisaso ndɨna
mbaapmamba la nɨmba kat yagwa wandi maa wan kapti kat yindi.
3 Wan kaptimba la nɨmba nɨma ngu kɨlɨndi maa ngɨlɨndɨ. Ngɨlɨndɨ maa

Jisasna nyime ndɨ kat walɨ. Nɨma ngu tamba ngɨlɨndɨ waa walɨ. 4 Walɨ
maa Jisas lɨ kat wandɨ. Taagwa kwutɨwa njɨvwa vɨlɨgat taagwa ana nyɨn.
Wata wupma alɨ nyɨla. Wuna kwondu wuna ava vɨsɨmogwiweya njɨmbla
ana yalɨgandɨ waa wandɨ Jisas. 5 Wandɨ maa ngu kɨgɨnda kwuka kansaga
kwilɨga nɨmba kat walɨ. Kɨta nyaangɨt ngwuk kat wandeyan wandeya
nyaangɨt wana wuka kwagalangweya. Agwupmba ngwuk waa walɨ.
6 Kaambapmba kwutja ngu yagulɨnja aw sɨla kɨta kwo lɨndɨ. Wan
awba la ngu klalaa Juda ngu yagula vla mbangɨna nglambi njangivat ngu
yagulɨndi. Wan awna kɨla kɨngiyan. Aw kɨta 20 galen o 30 galen ngu tulaa
kalɨtɨndi. 7 Jisas ndi kat wandɨ. Aw kwutaa ngu kalɨk ngwula waa wandɨ.
Wandɨ maa ngu klalaa kalɨndi, aywaa aw taatndɨ. 8 Kalɨtndi maa Jisas
ndi kat wandɨ. Awmba lɨga ngu kuvuk kalɨka klalaa yiga kɨgɨndagwi ngu
kat vɨga lɨga nyan kat yiga agwi wandɨ maa yiga kwindi. 9 Kwindi maa
kɨkɨndagwi ngu kat vɨga lɨga nyan njangu wutaa samat kɨndɨ. Jisas wandɨ
maa kwutnja vak ana vɨga lɨndɨ. Nguagwi kɨgɨnda kat kansaga kwilɨga
nɨmba ndi vɨga lɨndi. Wan nyan kɨga vɨlaa taagwa kla nyan kat yagwa
wandɨ maa yandɨ. 10 Yandɨ, ndɨ kat wandɨ. Nat kapti kwutɨga nɨmba
tak apma nɨma ngu kwilɨgandi. Ndinyangu nɨma sakwat tɨga kɨndi maa
kavle nɨma ngu kwilɨgandi. Mɨn wupma kai. Mɨn apma nɨma ngu ndi kat
ngɨni kwimɨn waa wandɨ.
11 Jisas kwo lɨga tak kwutaa njambwi nyanat tɨga nɨma tagula avo lɨnda
vat sɨmogwivat tɨga nɨma njɨvwa kan. Wan tak kwutaa njɨvwa Kena
Galilimba kwutndɨ. Kwutnda vak vɨlaa ndɨna mbaapmamba la nɨmba
ndɨ kat njambwi nyana waa lɨndi.

JISAS KAVLE NƗMBA KAT KƗKLINDƗ

12 Tɨga lɨga Kapaneam walɨnja ngepmat ndaindɨ. Ndɨna nyime, ndɨna
yakwa nɨmba, ndɨna mbaapma nɨmba, ndi aywaa ndaindi. Ndailaa wan
ngepmamba samat nandinya kuvuk yetɨndi.
13 Tɨndi maa Juda walɨnja nɨmbana pasova walɨnja pesto ngway
tolondɨ. Tɨga lɨga wan pesto vɨvat Jisas Jerusalemat yindɨ. 14 Ngepma
wokelaa God kat kwunatɨnja ngay wuleindɨ. Wuleilaa yilɨnja vak vɨndɨ.
God kat kwinjeya bulmakau sip sip namiyo wenga kalɨndi maa vɨndɨ.
Romna sanya klalaa Judana sanya ndi kat kwilɨndi, vɨndɨ. 15 Vɨlaa mat
yaaw kwutaa ndi kat viyandeya nda klalaa sangindɨ. Ndi kat viyaga
kɨklindɨ. Dinyangu, bulmakau, sip sip ndi kat aywaa savulɨndɨ maa wog-
wendi. Sanya kwilɨga nɨmbana njamba kwutaa kaselɨtndɨ. 16 Namiyo kat
wenga klalɨja nɨmba kat wandɨ. Wan nda kwutaa kali ngwula. Kan ngay
wuna nyaekna ngaya. Stua ana ndɨ wenga klangweya waa wandɨ Jisas.
17 Wupma yindɨ mala vɨlaa ndɨna mbaapmamba la nɨmba tamba la nyan
pɨlɨwukna vak kat yelavɨtndi.
Godna ngay kwunapmak nɨma jɨvwa kwukiyowun. Waa pɨlɨwutndɨ
tamba la nyan.
18 Wupma yilɨndɨ maa Juda ndɨ kat yalaa wandi. Kanda wandɨ
maa wupma yilɨgamɨn. Wupma yilɨma kwondu nɨn kat sɨmogwi mɨlɨ
waa wandi. 19 Wandɨ maa Jisas ndi kat wandɨ. Wovuna nguk kat
vɨsɨmogwigiyowun. Kan ngay sulɨngwuk maa nandinya kuvut kwukiy-
owun waa wandɨ. 20 Wandɨ maa Juda ndɨ kat njɨka wandi. Nɨn naambi
ndumi vɨli kiyeli sɨla vɨli wan Godna ngayna njɨvwa kwutɨnɨn. Mɨn anda
vapmba nandinya kuvut kan ngayna njɨvwa kwukiyamɨn waa ndɨ kat
njɨka walɨndi.

21 Wan God kat kwutnja ngay kat ana wandɨ. Ndɨ ndɨna mbangɨ kat
pagwuga wandɨ. 22 Wan ndɨna mbaapmamba la nɨmba wan tak pagwuga
wanda nyaangɨk kat kiyalaa nandinya kuvut tɨga laatndɨ maa wan vak
kat yelavɨtndi. Wan nyaangɨk kat yelavɨtaa wandi. Wan tamba la God
waa nyaangɨt pɨlɨwuta nɨmba ana woseka waa pɨlɨwutndi. Jisas nɨn kat
mbutɨnda nyaangɨt ndɨ woseka waa ana mbutɨndɨ. Wan nyaangɨt tamba
aywaa kak kiyandɨ, vɨnɨn waa wandi.
23 Jisas pasova walɨnja pestona nandinya Jerusalemba lɨga ndɨna
kwondu vɨsɨmogwiga nɨma sakwat nɨma njɨvwa kwutɨndɨ. Kwutɨnda
vak kat vɨlaa nɨma sakwat nɨmba ndɨ njambwi nyana waa yelavɨtɨndi.
24 Yetɨlɨnda ndɨna vak aywaa ana vɨsɨmogwilɨndɨ. Vɨsɨmogwiweyan apma
vat ana yelavɨka lɨgiyandi waa yelavɨtndɨ. Ngi kat tɨga nat samat vat mɨna
sɨmogwindɨ ndi kat. 25 Ndinyanguna maawupmba la vak kat nat nyan
kat ana wagalalɨndɨ. Ndɨ ndinyanguna maawupmba la vak kat aywaa
vɨga lɨndɨ.

3

JISAS NIKODIMAS KAT NYAANGƗT MBUTNDƗ

1 Kɨta nyan Kikodimas tɨndɨ. Ndɨ Ferisi walɨnja nɨmbana mbaapmamba
lɨga kɨta nyana. Ndɨ Judana njambwi nyana. 2 Wan nyan Jisas kat
ngambuvat ngan yandɨ. Yalaa Jisas kat wandɨ. Njambwi nyan God wandɨ
maa nɨn kat sɨmogwivat yamɨn. Vɨlɨganɨn. God kwondu kwiya nyan mɨna
alɨpsɨga kwutɨma njɨvwa kwukiyandɨ waa wandɨ.
3 Wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨn kat wowun. Mɨn kat ana woseka
waigowun. Kɨta nyan mandɨt kupi nyanat tɨlapman yindeyan God vɨga
lɨga kava ndɨ ana vɨgiyandɨ waa wandɨ Jisas.
4 Nikodimas ndɨ kat wandɨ. Wun tamba avɨt ndu wun. Ngɨni angamak
yigiyowun. Nyimena yaatnat wuleiwun maa nat samba wun kat kwutɨ
maa mandɨt nyanat tɨgiyowun? Waa wagalandɨ Nikodimas.
5 Jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨn kat wowun. Ana woseka waigowun.
Kɨta nyan ngu yagulapman tɨga Godna waagan klalapman yindeyan
God vɨga lɨga kava ndɨ ana wuleigiyandɨ. 6 Mbutuwa nyaangɨt kapma
vatna. Godna waagano lɨgiyaa nyan mandɨt maawut klalaa lɨgiyaa
nyana. Wan kapma vatna. 7 Mandɨt kupi nyanat tɨgiyamɨn waa waweya
vak wutaa ke ngɨpaliga ndaga. 8 Mwuk kwutɨga vatnogwi kɨta vatna.
Mwut ndɨna yelavɨk vapmba njɨvwa kwuka yi ya lɨgandɨ. Ndɨna mbangɨ
ana vɨlɨganɨn. Ndɨna kak mɨna wutɨganɨn. Godna waagano lɨgiyaa nyan
mandɨt maawut klaiga nyan ndɨno wungivatna. Ndɨna maawupmba lɨga
vat Godna waagan kwutɨnda njɨvwa nɨna mɨnɨmba ana vɨlɨganɨn waa
wandɨ Jisas.
9 Jisas wandɨ maa Nikodimas wandɨ. Wan wama vat anda yambɨmba
yalaa kak kiyalaa tɨgiyandɨ waa wandɨ.
10 Wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨn Isrel waa Juda walɨnja nɨmbana
njambwi nyan mɨn. Mɨn agamak kan vak vɨlapman yilɨgamɨn. Mɨn
ana nglaapmɨn. 11 Mɨn kat woseka ana waigowun. Wunogwi wuna
mbaapma nɨmba kwo ana mbutɨganɨn. Vɨga wuka lɨna vak mɨna
mbutɨganɨn. Mbutɨna vak wupmak kat ngwuk Juda kai walɨgangwuk.
12 Kɨpmamba kapmba lɨga nda kat mɨn kat mbukwun maa mɨna maawut
ana yelavɨka lɨgamɨn. Nyinangwupmba lɨga nda kat mɨn kat mbukweyan
mɨna maawut ana alɨpsɨga yelavɨka lɨgiyamɨn. 13 Kan kɨpmamba la

kita nyan nyinangwutna vat ana wokelaa vindi. Nyinangwupmba liga
kan kipma ngaga yaa kita nyan mina viga ligandi. Wan nyan wun
wunayi. Wun ndinyangu kat nyinangwutna vat simogwiliga nyan wun.
14 Tamba la nyan Moses kapamba kwutnja kamboy kwutaa kwo nindi
kava ndinyangu kat kwunapmak katsondi. Katsonda vak ngini wuno
wun kat kwutaa katsogiyandi. Wun ndinyangu kat kwunapmak ya nyan
wun. 15 Wun kat katsondi maa kita nyan vilaa wun kat tiga katsondi waa
yelavitndeyan wan nyan ana kavle yigiyandi. Ndi njimbla njimbla apma
vat tigiyandi.
16 God kipmamba liga nimba kat nima maawut yelavika lindi. Ngi kat
tiga ndina nyan wun kat ay wandi maa laataa yawun. Nat nyan kat
wupma ana wandi. Kita nyan wun kat vilaa wun kat kwunapmat yandi
waa yelavitndeyan wan nyan ana kavle yigiyandi. 17 Kan kipmamba
yeta kavle vat yiga yeta nimba kat siwangat ana God wun kat ay wandi,
yawun. Ndina kavle vak kat kwunapmak kat yawun. 18 Kita nyan wun
kat vilaa wun kat kwunapmat yandi waa yelavitndeyan God ndi kat ana
sigiyandi. Kita nyan wun kat kai wandeyan wan nyan kat God sigiyowun
waa tamba wandi. God kwiya nyan kita. Nima sakwat ana ligandi.
Wun kat kai wanjeyan ndi kat kwunakiya nat nyan kai. Kavle vat mina
yiga yetiligiyandi. 19 Kan kipmamba liga nimba ndi kavle vat mina yiga
yetiligandi. Kavle vat yiga yetilinja vak kulun walaa liga ngan vla ligandi.
Wan nandinya siliga nya vla ligowun. Ndi kavle vat yiga yetivak kat mina
woviyaguga ligandi. Ndi kat simogwi vat yiliwa apma vak kat vilaa ndi
kai waligandi. Ngi kat tiga ndi kat sigiyowun waa God wandi. 20 Kavle
vat yiga yetiliga nimba apma vat yiga yetiliga nimba kat waigandi. Apma
vat kat vilaa yetilina vak kavle vatna waa yelavikiyandi. Ngi kat tiga wan
apma vak kat kai walingandi. 21 Apma vat yetiliga nyan ndi wan apma
vak kat ana vaatigandi. Nat nimba wan yiga yetinda apma vak kat vilaa
waigandi. Ndi God waa vapmba yetiligandi waa waigandi waa wandi
Jisas.

JISAS JUDIAT YALAA NAT NIMBA KAT NGU YAGUNDI

22 Tiga liga Jisasagwi ndina mbaapma nimbo Judia walinja nima
kipmat yindi. Yila yetiga wan kipmana nimba kat ngu yagulindi. 23 Jon
ndino nat ngepmamba nat nimba kat ngu yagulindi. Ndi Inon walinja
ngepmamba liga nat nimba kat ngu yagulindi. Wan ngepma Selim
walinja ngepma ngwaymba liga ngepma. Wan kavamba ngu nima
sakwat tindi. Kava kavamba la nimba wan kavamba ngu yaguvat
yalindi.
24 Wan njimbla Jon kwo lindi. Ana ndi kat kwutaa kalabusmba
taagandi. 25 Tiga liga Jona kwupmba la nimbo nat Judo laataa
awat sowat walealindi. Mbangina nglambi silimbwilinja vak kat tiga
walealindi. 26 Walealindi maa Jona mbaapmamba la nimba Jon kat yala
wandi. Njambwi nyan, tak Jodan walinja ndandangi nat naangimba
minogwinala ta nyan ndino ngu yagulingandi. Tamba nyaangit mbutima
nyan ndino ngu yagulindi maa nima sakwat nimba ndina kwupmba
yiligandi. Ndi nina kwupmba ana yaligandi waa wandi. 27 Wandi mala
Jon ndi kat wandi. Nimamba ke yelavikngwa. God ndi kat apma vak
kwondu kwindi maa nima sakwat nsmba ndina kwupmba yiligandi.
Kwo nyanat tigendan ana ndina kwupmba yigenja. 28 Tak ngwuk kat
mbukwa nyaangit tamba wukngwuk. Wun Kraist ana wun. Wun

ndinyangu kat kwunatiga nyan ana wun. Wun tat ya nyan wun waa
tak ngwuk kat mbukwun. 29-30 Taagwa klaliina vak kita vatna. Taagwa
klaiga nyan ndi kita nyan mina taagwo woviyaguli, klaigandi. Ndina nat
nimba ana kaligandi. Ndi kwo liga klandeya vak mina viga ligiyandi.
Viga solat sigiyandi. Ndi Jisas taagwa klaliga nyan vla ligandi. Ndina
kwupmba nima sakwat nsmba yindi maa vilaa wun kwo liga vilaa ndi
kat solat siligowun.

31 Ndi nyinangwupmba liga yaa nyana. Wun kipmamba liga nyan
wun. Wun kipmana vak kat mina viga ligowun. Ndi nyinangwupmba
liga vak kat mina viga ligandi. Ngi kat tiga wun kat kwulataa njambwi
nyanat tigiyandi. 32 Ndi viga wutnda vak nat nimba kat mbutigandi.
Ndi wupmak kat kai waligandi. 33 Kita nyan ndi kat vilaa ndi nin kat
God wandi, yaa nyana waa yelavitndeyan wan nyan God waa nayaangit
wukiyandi. God woseka ana waligandi waa waliga nyan vla ligandi.
34 God ndi kat ay wandi mala yalaa God waa nyaangit nin kat mbutigandi.
God ndina waagan ana samat ndi kat kwindi. Nimamba aywaa kwindi,
ndinamba taqvindi. 35 God ndina nyan kat vilaa woviyaguga ligandi. God
ndina vak ndina nyan kat aywaa kwindi, ligandi. 36 Kita nyan Godna
nyan kat vilaa wun kat kwunapmak yandi waa wandeyan ndi njimbla
njimbla apma vat tindeya vak klaigandi. Kita nyan Godna nyan kat kai
wandeyan ndi wan apma vak ana klaigandi. God wan nyan kat tamba
wandi. Ndi kat sigiyowun waa tamba wandi waa wandi Jon.

4

KIGIN NGU VLA LIGOWUN WAA WANDI JISAS

1-2 Nima sakwat nimba ngu yagulaa Jisasna kwupmba yindi. Ndina
kwupmba ya nimbana sakwat Jona kwupmba ya nimba kat kwulatndi.
Jisas ana ndi kat ngu yagundi. Ndina kwupmba la nimba ndi ndi kat
ngu yagua. Wan kavamba la ndi Ferisi ngu yaguliinja vat wutaa ndi kai
wandi. 3 Ngi kat tiga Jisas wan kava Judia kwagalalaa Galiliat yindi.
4 Judiagwi Galilina nindimba la kipma Sameria. Galili yivat Sameriamba
ta ava yambimba yindi.

5 Yiga Sameriamba tiga ngepma Saika waliinja ngepma wuleindi.
Tamba Jekop ndina nyan Josep kat kwiya kip ma wan ngepma ng-
waymba lindi. 6 Wan ngepmamba tamba Jekop ngu kiga livak kat wanda
waangu tindi. Nima nandinya yiga liga Jisasna mbangi kilipangi yindi,
ngu kiliinja kavamba ndaalindi.

7-8 Jisasna kwupmba ya la nimba ndi kiginda klavat ngepma wuleindi.
Jisas wumba kapma lindi maa wan ngnepmamba la taagwa kita ngu
tuvak yali. Yali maa Jisas li kat viga wandi. Wun kat ngu tulaa agwi waa
wandi. 9 Wandi maa wat taagwa ngipaliga ndalaa wuli. Min Judana nyan
min. Wun Sameriana taagwa wun. An kapma kapma mbaapmamba
ligali waa wali. Kan mbaapmamba liga nimba kita kavamba liga ana ngu
nao kiligandi. Wan vak kat Jisas ana wuka viga ligandi waa ngipaliga
ndalaa wali ndi kat. 10 Wali maa Jisas li kat wandi. God ndinyangu
kat kwigiyaa vat nyin ana viga liganyin? Wun anda nyan wun tiga
wun kat ana nyin viga liganyin? Viga ligenyan njimbla njimbla tigiyaa
ngu kat wun kat wagalagenyin. Wagalagenyan nyin kat kwigewun waa
wandi Jisas. 11 Wandi maa ndi kat wali. Anda vapmba wan ngu tulaa
wun kat kwigiyamin. Kan waangumba liga anginda sivlamba ligandi.

Yisenda tumeya nda ana ligandi. Wan njsmbla njimbla tigiyaa ngu
andamba klalaa wun kat kwigiyamin. 12 Nina walanga Jekop tamba
vanda waangua. Vandi maa ndina nyangu, ndina kwanda kwanda nda,
ndi, aywaa kingi waangumba ngu kiga lindi. Ndi nima njivwa kwuka
waangu vaga ngu klandi. Min ndi kat kwulapmin? Njivwa kwutapman
kwo liga ngu mina kwigiyamin? Waa wali. 13 Jisas at nat njambi li
kat wandi. Kita nyan kan waangumba liga ngu kindeyan ngini ndina
mbanjige pugiyandi. 14 Kwiweya ngu kapma ngua. Kwiweya ngu kigiyaa
nyan ngini ngu kivak kat ana yelavika ligiyandi. Wan kwiweya ngu
kilindi, ana ngiligiyandi. Kilindi, nima ykligiyandi. kilaa njimbla njimbla
apma vak tigiyandi waa wandi Jisas. 15 Wandi mala taagwa ndi kat wali.
Wama ngu wuno wun kat agwi. Ngini kan kava ngu tuvak ana yaigowun.
Kwo ligiyowun waa wali.

16 Jisas li kat wandi. Nyina lan kat yiga walaa kiya waa wandi. 17 Wandi
maa wali. Wun ndu kai wali. Wali maa Jisas wandi. ngiyambak
wanya wun ndu kai waa. 18 Nyina lan tambanat nimba ndi. Mbam-
bala ngyinogwinala liga nyina ndu ana ndi. Kwo nyana. Ngi kat tiga
ngiyambak wanya waa wandi. 19 Wandi maa wali. Pagwuga yetiluwa
vak min viga ligamin. Min profet min. Viga ligowun. 20 Nina valanga
kan nduwimba God kat kwunaka walindi. Ngwuk Juda yetilinja vak kat
kai waligangwuk. Nina angwa ngepma Jerusalem mina wuleilaa God kat
kwunaka waigangwuk waa waligangwuk waa wali.

21 Wali maa Jisas li kat wandi. Nyin taagwa awut nyila. Wanya nda
nima nda angwa nda ana ndi. Ngini kava kava God kat kwunatnjeya
kava kai. Wan wanya nduwimba ana kwunakiyangwuk. Jerusalemba
ana kwunakiyandi. Kava kavamba liga God kat maawupmba yelavika
ligiyanguwk. 22 God nin kat kwunapmak kat kwigiya nyan kat
yelavitapman kwo kwunatigangwuk. Nin Juda wan yaiga nyan kat
yelavika kwunatiganin. 23 Wan wawa njimbla yaiga njimbla tamba yalaa
ligandi. Mbambala kipmana kava kat yelavitapman nima maawupmba
mina God kat yelavika ligiyanin. Tamba la nimba kita kavamba mina
God kat kwunatindi. Mbambala wupma ana yigiyanin. Tamba la nimba
God ta vak ana viga lindi. Mbambala nin alipsiga viga ligiyanin. Ngi
kat tiga simblan ana ndi kat yelavika ligiyanin. Savagu liga vak mina
yelavika ligiyanin. Givak vapmba ndi kat yelavikiya nimba kat God
kwatigandi. Wan maawupmba yelavika linjeya vak kat vilaa ndi kat
woviyaguga ligiyanin. 24 God kipmamba liga nda kat ana nimamba
yelavika ligandi. Ndi God ndinyanguna kait vla ligandi. Ngi kat
tiga kipmana nda kat yelavitapman ndi kat savagu vapmba yelavika
ligiyanin waa wandi Jisas. 25 Jisas wandi mala wali. Mbambala nima
sakwat pagwula liga nda ngiliga. God kwigiya nyan Mesaia walina nyan
yalaa nin kat aywaa simogwigiyandi waa wali. 26 Wali maa Jisas wandi.
Wun Mesaia wun wandi.

27 Ngambulimbit maa ndina mbaapmamba la nimba ngepmamba liga
yalaa mbik kat vilaa ngipaliga ndalaa yilimba waa li kat manda kat
ngambuligamin waa ana wandi. 28 Yandi mala wat taagwa ngu tuvat
kiyalaa nda taagalaa ngepmat ndu kat mbupmat wuleili. 29 Ngepma
weleilaa ndu kat vilaa wali. Yagwa ngwula. Pagwuga yiga yetuwa vak
vilaa waa nyan ngiliga. yagwa yigat. Ndi kat yiga avi ngwula. Ndi Kraist

anagandɨ waa walɨ wat taagwa. 30 Walɨ maa wan ngnepma nɨmba nɨma
sakwat Jisas kat vɨvat yindi.
31 Yalɨndi maa Jisasna kwupmba lɨga yaa nɨmba ndɨ kat walɨndi.
Njambwi nyan kɨgɨnda tamba kiyanɨn. Wgɨ mɨla walɨndi. 32 Walɨndɨ
maa ndi kat wandɨ. Kɨluwa kɨgɨnda ngwuk ana vɨlɨngwuk waa wandɨ.
33 Wandɨ maa awat sowat wandi. Ndɨ kat kɨgɨnda kandana kwiya waa
awat sowat wandi. 34 Wandi maa Jisas ndi kat wandɨ. Wun kat ay waa
nyana njɨvwa kwuka yilɨweya vak wuna kɨgɨnda vla lɨgandɨ.
35 Kan kɨpmamba lɨga nɨmba ambugat kat vɨlaa walɨgandi. Mbak aynat
yindɨ maa kɨgɨnda vagiyanɨn waa walɨgandi. Ngwuk wupma ke yelavɨka
wangwa. ngwuk tanambɨka yite yite avɨ ngwula abugat kat. Vanjeya
njɨmbla mbambala walɨgowun. 36 Ambugapmba kɨgɨnda valɨga nyan
valɨnda njɨvwa kat wenga klaigandɨ. Ngwutno nɨmbun. Wawa njɨvwa
kwukngweyan nat nɨmba kat njɨmbla njɨmbla apma vat tɨngweya vak
ndi kat kwigiyangwuk. Ndi klangwuk maa vɨlaa apma wenga klanɨn waa
waigangwuk. Ambugat kwutɨnja vak kɨngiyan. Nat nyan sɨndɨ, nat nyan
vaigandɨ. Vandɨ maa vɨlɨlɨk palɨ kɨta vak solat sɨgiyambɨt. 37 Nat nyan
ambugapmba sɨk yaagilɨgandɨ. Wan mi sɨk kwandɨ, nat nyan sɨgɨtɨgandɨ
waa walɨgandi. Wan kwukngweya njɨvwa kɨta vakna. 38 Ay wowun
maa nat nɨmba njɨvwa kwutaa kavat wuleilaa njɨvwa kwutɨngwuk. Nat
nɨmba tua mina sɨk sɨgɨtɨga nɨmba vla lɨgangwuk waa wandɨ Jisas.
39 Kan ngepmamba Saikamba la nɨma sakwat nɨmba ndi Sameria ndi
wat taagwa mbuta nyaangɨt wutaa Jisas God wandɨ, yaa nyana waa
yelavɨtndi. Wat taagwa walɨlɨ. Pagwuga yiga yetuwa nat nɨma sakwat
vak kat vɨlaa mbutndɨ waa walɨlɨ. 40 Sameriamba la nɨmba ndɨnai la kava
yalaa nɨna ngepmamba kawiga alɨ mɨla waa wagalaga ndɨ kat wandi maa
nandinya vɨlɨlɨk wumba ndinogwia yetɨndɨ. 41 Nat nɨma sakwat nɨmba
Jisas waa nyaangɨt wutaa ndɨ God wandɨ, yaa nyana waa yelavɨtndi.
42 Yelavɨtaa wat taagwa kat wandi. Mbutnya nyaangɨt wutaa Jisas God
wandɨ yaa nyan waa ana yelavɨtɨnɨn. Ndɨna kwundi wutaa wupma
yelavɨtnɨn. Ndɨ Kraistna. Ndɨ ndinyangu kat kwunapmak yalɨga nyana
waa yelavɨtɨganɨn waa wandi.

JISAS NGEPMA NGEPMA YILAA KɨTA NYAN KAT KWUNATNDɨ

43 Nandinya vɨlɨlɨk yindɨ maa ndi kat kwagalalaa Galiliat yindɨ. 44 Ndɨna
angwa ngepmat ana yindɨ. Jisas tak walɨndɨ. God waa nyaangɨt
mbutɨga nyan nsɨna angwa ngepmamba lɨga nɨmba kat mbutndeyan
ndi ana wukiyandi. Kai waigandi waa Jisas wandɨ. 45 Galili wuleilaa
wan kavamba la nɨmba ndɨ kat vɨlaa wovun yamɨn waa wandi. Tak
Jerusalemba la nɨma pesto kat yinda njɨmbla Jisas kwunatɨnda nɨma
njɨvwa kat vɨndi. Ndino yindi wan pesto kat. Ngi kat tɨga ndɨ kat wovun
yamɨn waa wandi.
46 Galili wuleilaa Kena walɨnja ngepmat wuleindɨ. Wan ngepma
tak kwo ngu klalaa nɨma ngu kwutaa ndinyangu kat kwindɨ, kɨndi.
Wan ngepmamba lɨndɨ maa Kapaneam walɨnja ngepmana njambwi
nyan ndɨ kat vivat yindɨ. Ndɨna nyan yelogwen kat tɨndɨ maa ndɨ kat
kwagalalaa yandɨ. 47 Jisas Judia kwagalalaa Galiliat tamba yindɨ waa
walɨnja nyaangɨt wutaa yandɨ. Yalaa wandɨ. Nɨma nyan wuna nyan kiya
mɨna lɨgandɨ. Ndɨ kat yaa vɨlaa kwunapmba mɨn waa wandɨ. 48 Wandɨ
maa Jisas wumba la nɨmba kat wandɨ. Nɨma njɨvwa kwunatɨga njɨvwa
kwutapman yiweyan wun kat vɨlaa ndɨ God wandɨ, yaa nyana waa ana

yelavɨkiyangwuk waa wandɨ. 49 Wandɨ maa Kapaneamna njambwi nyan
wandɨ ndɨ kat. Kwiyatapman yagwa. Yalapman yimeyan wuna nyan
wundumbu yigiyandɨ waa wandɨ. 50 Wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨn
ay mɨla. Mɨna nyan ana kiyalgandɨ. Kwo lɨgiyandɨ waa wandɨ. Jisas
wandɨ maa wutaa ngiyambak wanda woseka ana wandɨ waa yelavɨtaa
yindɨ. 51 Ava yambɨ yilɨndɨ maa ndɨna njɨvwa kwutaa nɨmba yaa aya
yambɨmba vɨndi. Vɨlaa mbutndi. Mɨna nyan kwo apma vat tɨgandɨ
waa mbutndi. 52 Mbutndi maa ndi kat wagalandɨ. Nya angamak
tɨndɨ maa ndɨna yelogwen ngɨlɨndɨ waa wagalandɨ. Wagalandɨ maa
mbutndi. Napmba belo bek ngɨlɨndɨ waa mbutndi. Mbutndi mala wutaa
yelavɨtndɨ. 53 Napmba belo bek Jisas wandɨ. Mɨna nyan ana kiyaigandɨ
Kwo lɨgiyandɨ waa wandɨ wun kat waa yelavɨtndɨ. Yelavɨtaa ndɨ God
wandɨ, yaa nyana waa yelavɨtndɨ. Ngepma yilaa ndɨna ngaymba la
nɨmba kat mbutndɨ maa ndino yelavɨtndi. 54 Jisas Judia kwagalalaa Galil-
iat wuleilaa wan vɨlɨlɨk wan nɨma njɨvwa kwunatɨga njɨvwa kwutɨndɨ.

5

JISAS MAN KƗVƗ WATNA NYAN KAT KWUNATNDƗ

1 Tɨga lɨga Judana pesto vɨvat Jisas Jerusalemat yindɨ. 2 Jerusalem
tɨga sip sip klalɨnja kava ngwaymba waangu ngu lɨgandɨ. Wan waangu
la kavamba wegwuga mbale tambanat kwutndi, lɨndɨ. Wan nguna sɨ
Hibruna kwundimba Betesda wandi. 3 Wan mbalemba yelogwen kat
ta nɨmba nɨma sakwat yiga tɨlɨndi. Nat nɨmba mɨni kiyaa nɨmba. Nat
nɨmba kaawiya kɨla nɨmba. Yilaa ngu biyaiga vak kat kwaiga mbalemba
lɨndi. 4 Nat njɨmbla God wandɨ maa ensel ngumba ndandɨ maa ngu
biyalɨndɨ, vɨlaa tak wan ngu wuleigiyaa nyan kwo lɨgiyandɨ. Yelogwen
ngɨlɨgiyandɨ. 5 Wumba la kɨta nyan naambi 38 yelogwen kat tɨlɨndɨ.
Ndɨ nguat kawiga lɨndɨ. 6 Jisas ndɨ kat vɨlaa maawupmba yelavɨtndɨ.
Wan nyan naambi nɨma sakwat yelogwen kat tɨlɨndɨ waa yelavɨtaa ndɨ
kat wagalandɨ. Yelavɨka lɨman mɨna mbangɨ kwo lɨndangat yelavɨka
lɨgamɨn? Waa wagalandɨ.

7 Wandɨ maa yelogwen kat ta nyan Jisas kat wandɨ. Ngu biyalɨndɨ maa
wun kat kwutaa ngumba laagagiyaa nyan kai. Ngu kat yilɨwun maa nat
nyan taka yilɨgandɨ waa wandɨ.

8 Wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Laap mɨla. Sɨndu kwaalɨma nda
laataa mbaka kwutaa kali waa wandɨ. 9 Jisas wandɨ maa wan nyana
yelogwen ngɨlɨndɨ maa sɨndu kwalɨnda nda mbaka kwutaa kalindɨ. Wan
Jisas ndɨ kat kwunatnda nandinya Judana nɨma nandinya. Njɨvwa
lapman nandinya.

10 Yelogwen kat kwa nyan sɨndu kwalɨnda nda kwutaa kalindɨ maa
Juda ndɨ kat vɨlaa walɨndi. Wan mandana yilɨma. Mbambala kan
nandinya njɨvwa lapman nandinya. Manda kat nɨna njambiya kat
kai walaa sɨndu kwalɨma nda kwutaa kalilɨgamɨn waa ndɨ kat walɨndi.
11 Wandi maa wandɨ. Wun kat kwunata nyan sɨndu kwalɨma nda kali
waa wun kat wandɨ maa kalilɨgowun waa wandɨ. 12 Wandɨ maa ndɨ
kat wagalandi. Sɨndu kwalɨma nda kwutaa kali waa kandana mɨn kat
waa waa wagalandi. 13 Yelogwen kat kwa nyan Jisasna sɨ ana vɨga wuka
lɨndɨ. Jisas ndɨ kat kwunataa kwagalalaa yindɨ. Wan ndɨ kat kwunatnda
kavamba nɨma sakwat nɨmba yisolaa lɨndi.

14 Ngɨni wan nyan God kat kwunatɨnja ngay wuleindɨ maa Jisas ndɨ kat
vɨlaa wandɨ. Mɨn tamba apma vat kwo lɨgamɨn. Kavle vat yiga yetɨlɨma
vak kwagalalaa apma vapmba yetɨgiyamɨn. Kavle vat yiga yetɨmeyan
ngɨni mɨna mbangɨ nɨmamba kavle yigiyandɨ waa wandɨ Jisas. 15 Wandɨ
maa wan nyan yilaa Juda kat wandɨ. 16 Jisas ndɨ kat njɨvwa lapman
nandinyamba yinda vak kat vɨlaa Juda Jisas kat kai walaa ndi nɨma
kavle vat yilɨndi. Ndɨ kat vatnyavat yelavɨka lɨndi. 17 Yelavɨka lɨndi
maa Jisas ndi kat vɨlaa wandɨ. Wuna nyaek God ndɨ mbambala njɨvɨwa
lwitɨgamdɨ. Wuno njɨvwa kwutɨgowun. Kɨta kɨta kwutɨgali waa ndi
kat wandɨ. 18 Wanda nyaangɨt wutaa Juda ndɨ kat vatnyavat nɨmamba
yelavɨka lɨndi. Tak njɨvwa lapman nandinyamba njɨvwa kwuta vak vɨlaa
ndɨ kat vatnyavak tɨndi. Mbambala God wuna nyaekna, kɨta kɨta njɨvwa
kwutɨgali wanda vak kat wutaa ndɨ kat vatnyavak nɨmamba yelavɨka
lɨndi. Wun Godno kɨta njambwi li waa walɨnda nyaangɨt kat wutaa aki
wandi.

JISAS NDƗNA KWONDU NDI KAT SƗMOGWINDƗ

19 Jisas wandi maa Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kat woseka ana
waigowun. Wun Godna nyan avla wuna yelavɨk vapmba ana njɨvwa
kwutɨgowun. Wuna nyaek kwutɨga njɨvwa vɨlaa kwutɨnda njɨvwa vla
kwutɨgowun. Kwutɨnda njɨvwa mɨna wun ndɨna nyan kwutɨgowun.
Kapma njɨvwa ana kwutɨgowun. 20 Wuna nyaek vɨga lɨga kwutɨnda vak
aywaa wun kat vɨsɨmogwi lɨgandɨ. Ngɨni wun kat nɨma vɨlaa ngɨpaliga
ndaigangwuk. 21 God kiyalaa lɨgiyaa nɨmba kat wandɨ maa laakiyandi.
Wuno ndɨna nyan kavle vat ya nɨmba kat wuna maawupmba yelavɨtaa
wowun mala ndi laataa apma vak yetɨgiyandi. 22 God ndinyangu kat
lɨgiyaa vak kat vɨlaa ana sɨga nagugiyandɨ. Sɨga nagulɨndeya njɨvwa
wuna lak kwindɨ, sɨga nagugiyowun. 23 Mbambala ngwuk Godna sɨ
kwutaa katsolɨgangwuk. Wun Godna nyan wun wuna sɨ kwutaa kat-
songwangat God wun kat sɨga naguweya njɨvwa kwindɨ. God wandɨ maa
yawun. Wuna sɨ kwutaa katsolapman yingweyan Godna sɨ ana kwutaa
katsolɨgangwuk.

24 Ngwuk kat woseka ana waigowun. Kɨta nyan wuna nyaangɨt wutaa
God wandɨ maa yandɨ waa yelavɨtndeyan wan nyan njɨmbla njɨmbla
apma vat tɨgiyandɨ. Ngɨni God ndɨ kat ana sɨgiyandɨ. Wan nyan kiyaa
lɨga laakna nyan vla lɨgiyandɨ.

25 Ngwuk kat woseka ana waigowun. Wan yaiga njɨmbla mbambala
tamba yandɨ. Mbambala kavle vak ya nɨmba kat wun Godna nyan
waa nyaangɨt wutaa ndi kwo apma vak tɨgiyandi. Kiyalaa lɨga laakna
nɨmba lɨgiyandi. 26 God kavle vat ya nɨmba kat apma vak ndi kat
kwindeya vla wuno Godna nyan wupma kwilɨgowun. God wandɨ maa
kwilɨgowun. 27 Wun kat ndinyangu yiga yetɨlɨga vak sɨga naguweya
kwondu kwindɨ God. Wun God yilɨga vapmba ndinyangu kat yilɨga
nyan wun. 28 Wan waluwa nyaangɨt wutaa ke ngɨpaliga ndangweya
ngɨni kiyalaa waangumba lɨga nɨmba God waiga nyaangɨt wukiyandi.
29 Wutaa laakiyandi. Apma vat yeta nɨmba njɨmbla njɨmbla apma vat
tɨnjeya vak klavak laakiyandi. Kavle vak yeta nɨmba njɨmbla njɨmbla
kavle vat tɨnjeya vak klavak laakiyandi.

TAK JON MBUTNDA VAK KAT JISAS MBUTNDƗ

30 Wunai yelavɨka lɨga vapmba ana njɨvwa kwutɨgowun. Wuna nyaek
waiga nyaangɨt wutaa ndinyangu kat vɨlaa sɨga naguli̇gowun. Ana
sɨmblan sɨga naguli̇gowun. Wuna maawupmba ana sɨga naguli̇gowun.
Wuna nyaek yelavɨka lɨga maawupmba sɨga naguli̇gowun. Ndɨ wandɨ
maa yawun.
31 Wun njambwi nyan wun wuna sɨ avla waweyan wan ana nglaatndɨ.
32 Njambwi nyan tuwa vat nat nyan mbutɨgandɨ. Ndɨ wan nyan woseka
walɨga nyan ana ndɨ.
33 Vɨli̇gowun. Njambwi nyanat tuwa vat nat nyan tamba mbutndɨ.
Ndɨna sɨ Jon. Tak wangwuk maa nat nɨmba Jon kat wagalavat yindi.
Wagalandi maa njambwi nyanat tuwa vak Jon mbutndɨ ndi kat. 34 Kan
kɨpmana nɨmba njambwi nyanat tuwa vat wanjeyan wan nɨma vat
ana ndɨ. Jon ndɨ apma nyana waa ngwuk yelavɨka lɨgangwuk. Ngi
kat tɨga Jon njambwi nyanat tuwa vak tamba mbutndɨ waa ngwuk kat
mbukwun. Mbambala mandɨt maawut sɨkngwangat ngwuk kat wowun.
35 Jon ya sagalanja lam vla lɨndɨ. Ndɨnai waa nyaangɨt kat wutaa samat
woviyaguga lɨngwuk.
36 Njambwi nyanat tuwangat Jon walɨga nyaangɨt kat kwulakiya
nyaangɨt ngilɨga. Wuna nyaek kwindɨ, kwutuwa njɨvwa kat vɨlaa
njambwi nyanat tuwa vak vɨli̇gangwuk. God wandɨ, yaa nyan wun
tuwa vak kat vɨli̇gangwuk. 37 Wuna nyaek wun kat ay waa nyan ndɨno
njambwi nyanat tuwa vak ngwuk kat mbutɨndɨ. Ngwuk ndɨna kwundi
ana wuka lɨgangwuk. Kavle maawut yelavɨka ndɨna sɨ wuka ndɨna
mɨndama ana vɨga lɨgangwuk. 38 Ndɨnai waa nyaangɨt kat ngwutna
maawupmba ana yelavɨka lɨgangwuk. Ndɨ ay wandɨ, yaa nyan kat ndɨ kat
kai wangwuk. 39 God wandɨ, tawmba la nɨmba pɨli̇wukna nyaangɨt vɨga
njɨmbla njɨmbla apma vak tɨngweya vak kat kwatɨgangwuk. Wan tamba
pɨoɨwukna nɨmba wun kat pɨli̇wutndɨ. Ngwuk ana vɨga wuka lɨgangwuk?
40 Njɨmbla njɨmbla apma vat yetɨngweya vak wunamba klavak kat kai
wangwuk.
41 Wuna sɨ kwutaa katsongwangat kan nyaangɨt ngwuk kat ana
mbutɨgowun. 42 Ngwuk kat vɨga lɨgowun. God ndinyangu kat
woviyaguga lɨgangwuk. Vɨli̇gowun. Nat nɨmba kat woviyaguga
lɨngwangat ngwuk kat kan nyaangɨt mbutɨgowun. 43 Wun nyaekna
sɨmba yalaa lɨwun maa wun kat kai walɨgangwuk. Ngɨni nat nyan ndɨna
sɨmba avla yalaa lɨndeyan ana ndɨ kat kai waigangwuk. 44 God kɨta
nyana sɨ kwutaa katsondeya vak ngwuk ana vɨga lɨgangwuk. Ngwuk
awat sowat ngwutna sɨ mɨna kwutaa katsolɨgangwuk. Ngi kat tɨga God
kɨta nyana sɨ kwutaa katsolɨnda vak ngwuk ana vɨga lɨgangwuk. Wan
vak nɨma vakna. Wan nɨma vak kat kai walaa njambwi nyanat tuwa vak
ana vɨga lɨgangwuk. 45 God kat yiga vɨlaa ndi kavle vat yindi waa ngwuk
kat ana waigowun. Nɨna njambwi nyana waa walɨngwa nyan Moses ndɨ
God kat vɨlaa ndi kavle ak yindi waa ngwuk kat mbutɨndɨ. 46 Moses waa
la kwundi wukengwan wunai walɨga kwundi wukengwuk. Ndɨ tamba
la nyan Moses wuna sɨ waa pɨli̇wutndɨ. 47 Pɨli̇wutnda nyaangɨt vɨlaa
wupmak kat kai wangweyan wunai walɨga nyaangɨt ana wukiyangwuk.
Kapma kapma nyaangɨt ana ndɨ.

6

JISAS 5,000 NƗMBA KAT AO KWINDƗ

1 Tiga liga Jisas Galili waa Taibirias walinja sak nat naangi satnat yindi.
2 Yindi maa nima sakwat nimba ndina kwupmba yindi. Yelogwen kat
ta nimba kat kwunatinda nima njivwa kat vilaa yingi. 3 Yindi maa
ndina mbaapma nimbona nduwiat wokendi. Wokelaa ndaa kwo lindi.
4 Pasova walinja Judana pesto ngway tolandi. 5 Ndaa liga nima sakwat
nimba ndi kat yalinja vak kat vilindi. Vilaa Filip wandi. Kan yalaa liga
nimba kat ndinai kigiyaa nao andamba klaiganin waa wandi. 6 Jisas
Filip ngambugiyaa vak kat wupmat wandi. kiginda kat ana nimamba
yelavitidni. Ngini yindeya vak tamba ndi yelavika lindi.
7 Wandi maa Filip wandi. 200 dola yaagilaa klaneya bret-nao ana
alipsigiyandi. Nima sakwat nimba ana alipsiga kigiyandi waa wandi.
8 Wandi maa Jisasna mbaapmamba la nat nyan Pitana yakwa nyan
Endru wutaa wandi. 9 Mat kwandi nyan kiyaa bret-nao tambanat
kami vililik ngiliga. Wan nima sakwat nimba kingi kigindamba ana
alipsigiyandi waa wandi Endru. 10 Wandi maa Jisas ndina mbaapma
nimba kat wandi. Kwandi yuwimba nda ali ngwula waa ndi kat awa
ngwula waa wandi maa yiga wandi, ndaa lindi. Ndaa la nduna sakwat
5,000.
11 Jisas bret-naogwi kamio klaa kwutaa God kat sivu kilaa limbaga
ndina mbaapma nimba kat kwindi, ndi yiga wan yalaa la nimba kat
kansaga kwindi. Nima sakwat kivak yelavika la nyana nima sakwat
kilindi. Samat ka nyan wun ngiyambak kuwa wandi, ana ndi kat nima
sakwat kwindi. 12 Alipsiga kiganin wandi maa Jisas ndina mbaapma
nimba kat kilambinja nao kami klalaa mbanimba naanga ngwula.
Kkilambi kiginda kwo lindeya vak ana nglaatndi waa wandi. 13 Wandi
waa yiga naangandi. Mbani tamba vili kiyeli vililik naangandi wan
kilambi kiginda.
14 Nao kilaa kwo liga Jisas kwukna njivwa kat va nimba yelavika
ngambundi. God nin kat kwiya profet, kawiga lina nyan kingiyan waa
yelavika ngambulindi. 15 Ndi Jisas kat kwutaa nima kingat taagagiyanin
waa yelavitnja vak Jisas vilaa ndi kat kwagalalaa nat nduwiat kapma
yindi.

JISAS NGU TAGUMBA VEIGA YINDI

16 Ngan yandi mala Jisasna mbaapma nimba tivagawiat ndaindi.
17-18 Ndailaa njaambit kulaa Kakpaneam walinja ngepmat yindi. Yiga
liga Jisas kat kuvat kawilaa Jisas kat samat kawiga liga tamba ngana
walaa Jisas ta kava kwagalalaa valigendi. 19 Ngusa kaga 3 mail o 4 mail
yiga liga Jisas ngu tagumba veiga yalindi, vindi. Jisas yililnja njaambitna
ngway yandi, vilaa vaatndi. 20 Ndi kat wandi. Wunayi. Ngwuk ke
vaaka wandi. 21 Wandi maa vilaa vaaka linja vak kwagalalaa ndi kat
kwutaa njaambipmba kundi. Kundi maa njaambit kwiyatapman avla
yindi, yinja ngepmamba kawindi.

JISAS KAT KWATINDI

22 Yindi maa nat nandinya kwagalalaa yinja kavamba la nimba Jisas
kat kwatindi. Ndina mbaapma nimba vaala kulaa valigenja vak tamba
vindi. Jisas ndinogwinala ana yindi, vindi. Jisas ndinogwinala ana
yindi, vindi. 23 Taibirias walinja ngepmamba liga ya njaambit anagandi
kulaa kalia waa yelavika lindi. Jisas God kat sivu kilaa ndi kat nao kami
kwinda kava kat Taibiriasmba yaa la njaambit vigiva yilindi. 24 Jisasogwi

ndɨna mbaapmamba la nɨmbo ana lɨgandi waa walaa njaambɨt kulaa Kapaneasm Jisas kat kwaka valɨgendi.

JISAS BRET-NAO VLA LƗGA VAK

25 Yiga lɨga sak tɨvagawimba lɨndɨ, vɨlaa wagalandi. Njambwi nyan anda sɨva kupma yamɨn waa wagalandi. 26 Wagalandi maa Jisas ndi kat wandɨ. Njambwi nyanat tuwa vak nɨma njɨvwa kwuka sɨmagawun, vɨlaa ana kupma yangwuk. Ngwuk kat kwiwa nao kami kɨga yaat tata vak kat tɨga yelavɨtaa yangwuk. 27 Kan kɨpmana kɨgɨnda klavak kat ke nɨmamba yelavɨka nɨma njɨvwa kwuka. njɨmbla njɨmbla apma vat tɨngweya vak klavak kat mɨna yelavɨka nɨma njɨvwa kwuka yetɨ ngwula. Wun Godna vak ndinyangu kat kwilɨga nyan wun. Wan apma vak ngwuk kat kwigiyowun. Tak God wun kat wandɨ. Wan nyan wuna nyana waa wandɨ. ngi kat tɨga Godna apma vat kwilɨgowun waa wandɨ Jisas.

28 Jisas wandɨ maa ndɨ kat wagalandi. God nɨn kat kwiya njɨvwa anda njɨvwa. Anda vapmba wan njɨvwa kwukiyanɨn waa wagalandi. 29 Wagalandi maa Jisas ndi kat wandɨ. God kwiya njɨvwa kɨngiyan. God wandɨ, yawun. Yaa nyan wun. Wupma ngwula maawupmba yelavɨkngweyan God waa njɨvwa kwukiyangwuk waa wandɨ.

30 Wandɨ maa ndɨ kat wandi. God wandɨ, yaa nyan tɨma vak anda nɨma njɨvwa kwutɨma njɨvwa vɨlaa God wandɨ yaa nyan mɨn waa maawupmba yelavɨka lɨgiyanɨn. 31 Tak bret-nao taamba kwutaa lɨmbaga kwilɨma vak kupi vak ana ndɨ. Tamba nɨna ngwat walanga kwo kavamba lɨga mana walɨnja nao ndino kɨlɨndi. Ndina yaat taatndɨ. Moses nyinangwupmba lɨga ndailaa nao ndi kat kwindɨ, klalaa kɨlɨndi waa wandi.

32 Wandi maa Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kat ana woseka waigowun. Moses nyinangwutna nao ana ndɨ ndi kat kwindɨ. Kwilɨnda nao ana ndɨ ndi kat kwindɨ. Kwilɨnda nao kɨpmamba vla lɨga nda. Wuna nyaek God nyinangwupmba la nao ndɨnayɨ kwiya. 33 God kwiya nao ndu nyana. Kɨpmamba lɨga nɨmba kat apma vat tɨnjeya vak kwivak nyinangwupmba lɨga ngaga yaa nyana. Ndɨ God kwiya nao vla lɨga nyana waa wandɨ Jisas. 34 Wandɨ maa wandi. Njambwi nyan nɨn kat kwivat wama nao njɨmbla njɨmbla nɨn kat agwi mɨla waa wandi. 35 Wandi maa Jisas ndi kat wandɨ. Ndinyangu kat apma vak kwilɨga nao vla lɨga nyan wunayɨ. Kɨta nyan kwiluwa apma vak klandeyan ngɨni nat vak klavak kat ana yelavɨkiyandɨ. Kɨta nyan wun kat vɨlaa God wandi, yaa nyana waa yelavɨtndeyan ngɨni nat njambwi nyan kat ana kwaka yiga vɨgiyandɨ.

36 Ngwuk kat wowun. Ngwuk wupma kai. Kwutuwa nɨma njɨvwa vɨga lɨgangwuk. Ngwuk wupma kai. Kwutuwa nɨma njɨvwa vɨga lɨgangwuk. God wandɨ, yaa nyana waa ana wun kat yelavɨka lɨgangwuk. 37 Wuna nyaek wun kat kwiya nɨmba aywaa wuna kwupmba yaigandi. Wun kat yandi maa ndi kat ana kai waigowun. 38 Nyinangwupmba lɨga ngaga wawan wuna maawupmba yelavɨka njɨvwa kwupmak ana yawun. Wun kat ay waa nyan yelavɨka lɨga vapmba njɨvwa kwupmak yawun. 39 Wuna nyaek yelavɨka lɨga vak kɨngiyan. Wun kat kwinda nɨmba aywaa ndi kat kwutaa lɨgiyowun. Kɨta nyan ana sɨlɨwokiyandɨ wun kat. Ngɨni yaiga nandinya wowun maa ndi kiyalaa laakiyandi. 40 Wuna nyaek yelavɨka lɨga nat vak kɨngiyan. Kɨta nyan wun Godna nyan wun kat vɨlaa God wandɨ, yaa nyana waa yelavɨtndeyan ndɨ njɨmbla njɨmbla apma vat tɨndeya vak klandɨ, ngɨni yaiga njɨmbla wowun maa kiyalaa laakiyandɨ waa wandɨ Jisas.

41 Jisas wandɨ maa Juda awat sowat waleaga wandi. Wun nyinang-
wupmba lɨga God kwiya nao vla lɨga nyan wun waa manda kat walɨgandɨ
waa waleaga lɨga wandi. 42 Wan nyan Jisas. Ndɨna nyaek Josep. Ndɨna
nyaek nyɨme kat vɨga lɨganɨn. Ndɨ manda kat nyinangwupmba yawun
walɨgandɨ waa waleaga lɨga wandi.
43 Waleaga lɨga walɨndi maa Jisas ndi kat wandɨ. Awat sowat ke walea
lɨngwa. 44 Kwo nyan wuna kwupmba ana yaigandɨ. Wuna nyaek yagwa
waa wanda nyan wuna kwupmba yaigandɨ. Yandɨ maa ngɨni yaiga
njɨmbla wowun ma kiyalaa laakiyandɨ. 45 Tamba la profet God waa
nyaangɨt tamba pɨlɨwutndi.

God ndinyangu kat apma vat yelavɨka lɨnjeya vat
sɨmogwigiyandɨ

waa pɨlɨwutndi tamba. Ngi kat tɨga wuna nyaeknanamba apma vak
yelavɨka lɨnjeya vat klalɨga nɨmba wuna kwupmba yaigandi.
46 Ngwut ngwutna kɨta nyan wuna nyaek tɨga vat ndɨna mɨndama
ana vɨga lɨgangwuk. God tɨga kavamba lɨga yaa nyan wun. Wun vɨga
lɨgowun. 47-48 Ngwuk kat ana woseka waigowun. Kɨta nyan wun kat
vɨlaa ndɨ God wandɨ, yaa nyana waa yelavɨtndeyan ndɨ njɨmbla njɨmbla
apma vat kwilɨga nyan wun. 49 Ngwutna ngwat walanga kwo nɨndɨ
kavamba lɨga mana walɨnja nao kɨga lɨga kiyalɨndi. 50 Nyinangwupmba
lɨga yandɨ, mbutɨwa nao kɨta nyan kɨndeyan ndɨ ana kiyaigandɨ.
51 Nyinangwupmba lɨga yaa apma vat kwilɨga nao vla lɨgowun. Kɨta
nyan wunamba wan nao klalaa kɨndeyan ndɨ apma vat njɨmbla njɨmbla
tɨndeya vat klaigandɨ. Ndinyangu kat kwilɨwa wuna mbangɨ nao vla
lɨgandɨ. Ndinyangu apma vat tɨnjangat kwilɨgowun waa wandɨ Jisas.
52 Jisas wandɨ maa Juda awat sowat waleaga lɨga walɨndi. Anda
vapmba indɨna mbangɨna wɨmbu nao vla lɨndɨ, kɨgiyanɨn waa walɨndi.
53 Walɨndi maa Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kat ana woseka waigowun.
Wun Godna vak klalaa nginyangu kat kwilɨga nyan wun. Wuna
mbangɨna wɨmbogwi yelogweno klalapman yigiyaa nɨmba njɨmbla
njɨmbla apma vat tɨnjeya vat ana klaigandi. 54 Kɨta nyan wuna mbangɨna
wɨmbogwi yelogweno klandeyan ndɨ njɨmbla njɨmbla apma vat tɨndeya
vat klaigandɨ. Ngɨni yaiga njɨmbla wowun maa kiyalaa laakiyandɨ.
55 Wuna mbangɨna wɨmbu kɨginda vla lɨgandɨ. Wuna yelogwen kɨlɨngwa
ngu vla lɨgandɨ. 56 Wuna mbangɨna wɨmbogwi yelogweno klalɨga nyan
wuna mbaapmamba lɨgiyandɨ. Ndɨna maawupmba tɨgiyowun. 57 Wuna
nyaek nyinangwupmba lɨga wun kat wandɨ maa ngaga yawun. Kan
kɨpma yalaa yetɨnda vla yetɨgiyandɨ. 58 Nyinangwupmba lɨga yaa bret-
nao wunayɨ. Ngwutna ngwat walanga tamba mana walɨnja nao kɨga
lɨga kiyalɨna vla wuna wɨmbu kɨgiyaa nɨmba wupma ana kiyaigandi.
Njɨmbla njɨmbla apma vattɨlɨgiyandi waa wandɨ Jisas. 59 Wan nyaangɨt
Kapaneamba lɨga Juda yisola lɨnja ngaymba lɨga mbutɨndɨ Jisas.

APMA VAK KWILƗGA NYAANGƗT JISAS MBUTNDƗ

60 Ndɨnai mbuta nyaangɨt wutaa ndɨna mbaapma nɨmba wutaa wandi.
Mbutɨnda nyaangɨt wupmak kat nɨn nɨmamba ana woviyaguga lɨganɨn.
Wan nyaangɨt wupmak kat anaganɨn kai waiga waa wandi. 61 Kai
walɨnja vak kat Jisas ndɨna maawupmba yelavɨtaa wandɨ. Mbutɨwa
nyaangɨt kat wupmak kat ngwuk kai wangwuk? 62 Wun God kwiya
vat klalaa ndinyangu kat mbutɨga nyan wun. Kɨpma kwagalalaa ny-
inangwut wokewun mala kan wokeweya vat kat kai waigangwuk?

63 Maawupmba yelavitingwa vak wan apma vat nima vatna. Minimba
vilingwa vat wan nima vat ana ndi. Mat vatna. Ngwuk kat mbutiwa
nyaangit wutaa klangweyan apma maawut yetilingweya vat klaigang-
wuk. 64 Ngwula nat nimba wun kat vilaa kai waligandi waa wandi Jisas.
Jisas kat kai wala nimbowi kamwin kwiya nyano Jisas tamba viga lindi.
65 Wan vak viga ligandi kat wandi. Kita 65 nyan wuna kwupmba kwo ana
yaigandi. Wuna nyaek wandi maa yaigandi waa wandi Jisas.

66 Wandi maa ndina kwupmba la nima sakwat nimba ndi kat kai waa
kwagalalaa yindi. Ndinogwinala ana kita vat yetindi.

JISAS NJAMBWI NYANAT TINDA VAK PITA MBUTNDI

67 Yindi maa wan tamba vili kiyeli vililik nimba kat wagalandi. Ng-
wutno ndinogwinala wun kat kai waa kwagalalaa ygiyangwuk waa
wagalandi ndi kat.

68 Wagaglandi maa Pita ndi kat wandi. Njambwi nyan min kat
kwagalalaa anda nat nyan kat yigiyanin. Yineya nat nyan ana
ligandi. Mutima nyaangit njimbla njimbla apma vat tineya vat nin
kat visimogwiligandi. 69 Min Kraist min. Min Godna nyan min. Min
God yetiliga vak vla yetiligamin waa maawupmba yelavika liganin waa
wandi Pita.

70 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk tamba vili kiyeli vililk
pali ngwuk kat wowun maa wuna kwupmba yangwuk. Ngwut aywaa
apma maawut tiga nimba mina ana ligangwuk. Ngwutna kita nyan
Seten kwiya maawupmba yelavika liga nyana waa wandi Jisas. 71 Judas
Iskeriot Saimona nyan kat wupma wandi. Ndi tamba vili kiyeli vililik
ta nimbana kita nyana. Ndi ngini Jisas kat sigiyaa nimba kat kamwin
kwivat ta nyana.

7

JISASNA YAKWA NIMBA PESTO KAT YINDI

1 Tiga liga Jisas Galilimba yi ya yetindi. Judiamba liga njambwi Juda ndi
kat vatnyavat tindi. Ngi kat tiga judia kwagalalaa Galilimba yiga yetindi.
2 Judana pesto tamba ndina ngwat ndu haus sel kwutna yetila njimbla
kat yelavitinja pesto tamba ngway tolandi. 3 Ngi kat tiga ndina yakwa
nimba ndi kat wandi. Wan kava kwagalalaa judiat ay mila. Judiamba liga
mina mbaapmamba la nimba nima njivwa kwutima njivwa vigiyandi.
4 Kwutima njivwa pagwumeyan ana nglaatndi. Kapmba kwupmeyan
apma vala. Nima sakwat nimba vigiyandi. Njambwi nyan tima vak
vilaa yelavika ligiyandi waa wandi. 5 Ndi kwo wandi. Njambwi nyanat
tidna vat ana viga lindi ndina yakwa nimba. 6 Wandi maa Jisas ndi kat
wandi. Njambwi nyanat tiwa vat ndi kat simogwiweya njimbla wata
ana ngway tolaga ligandi. Pesto kat yilaa ngwutna mindama ndi kat
visimogwingweya vat nima vat ana ndi. 7 Wundi Juda ngwuk kat ana
kai waligandi. Wun kat kai waligandi. Ndi kat vilaa ngwuk kavle nimba
ngwuk waa wowun maa wun kat kai waligandi. 8 Ngwuk kapma ay
ngwula. Wan pesto liga njimbla wun ana yigiyowun. Njambwi nyanat
tiwa vat ndi kat visimogwiweya njimbla ana ngway tolaga ligandi waa
wandi Jisas. 9 Jisas ndi kat wandi maa yindi maa Jisas kapma Galilimba
lindi.

JISAS PESTO KAT PAGWUGA YILAA NYAANGIT MBUTINDI

10 Ndɨna yakwa nɨmba pesto kat yindi maa ndɨ kapma pagwuga ndina
kwupmba yindɨ. 11 Pestomba la ndi Juda Jisas kat kwaka ndɨ andamba
lɨgandɨ waa walɨndi. 12 Nɨma sakwat nɨmba ndɨna sɨ waga awat sowat
walealɨndi. Nat nɨmba ndɨ woseka walɨga nyana. Kavle nyana waa
walɨndi. 13 Walea lɨga walɨnja vak kapmba mɨna ana walɨndi. pagwuga
mɨna walɨndi. Juda kat vaaka pagwuga mɨna walɨndi.
14 Pesto la nɨndɨ nandinya Jisas God kat kwunatɨnja ngay wuleilaa
nyaangɨt mbutɨndɨ. 15 Mbutɨnda nyaangɨt wutaa Juda ngɨpali walaa
wandɨ. Manda kat vɨlɨnja vat kaawa viyaga ngambu lɨnja vak wutɨndɨ.
Ndɨ skul ya nyan ana ndɨ waa ngɨpali walaa walɨndi. 16 Jisas ndi kat
wandɨ. Mbutɨwa nyaangɨt wuna nyaangɨt ana ndɨ. Wun kat ay waa
nyana nyaangɨtna. 17 Kɨta nyan wun kat ay waa nyan yelavɨka la maawut
vla yelavɨka lɨndeyan mbutɨwa nyaangɨt wutaa God kwiya nyaangɨtna?
E. Kɨpmamba lɨga nyana nyaangɨtna waa sɨga naguga yelavɨkiyandɨ.
18 Wuna nyaangɨt mbukewan. Wupma ana mbutɨgowun. Wun kat
ay waa nyana sɨ kwutaa katsongwangat mbutɨgowun. Sɨmblan ana
mutɨgowun. Kavle vat ana yiga yetɨlɨgowun.
19 Ngwula tamba la nyan Moses ngwuk kat nyaangɨt mbuka njambiya
taagandɨ. Ndɨnai kwiya njambiyana vapmba ana yiga yetɨlɨgangwuk.
Ndɨ Moses kwiya njaambiyamba ana yetɨlɨgandɨ. Ndɨ kat vatnyagiyanɨn
waa manda kat wun kat walɨgangwuk waa wagalandɨ. 20 Wagalandɨ
maa ndi wandi. Kavle waagan mɨn kat tavindɨ maa mɨn apma maawut
ana yelavɨka lɨgamɨn. Mɨn kat ana vatnyavat tɨganɨn waa wandi.
21 Wandi maa Jisas wandɨ. Njɨvwa lapman nandinyamba nɨma njɨvwa
kɨta kwukwun maa vɨlaa manda kat wupma yindɨ waa wangwuk wun
kat. 22 Mbangɨ pɨtɨngwa vak Mosesnanamba klangwuk. Tamba la
nɨmba Mosesna ngwak walanga ndino mbangɨ pɨtɨndi. Njɨvwa lapman
nandinyamba mbangɨ pɨtɨngwuk. 23 Njɨvwa lapman nandinyamba kɨta
nyan kat samat kwunapmak ndɨna mbangɨ pɨtaa nɨn Moses waa njɨvwa
lapman nandinyana njambiya kat ana kai wanɨn waa walɨgangwuk.
Wun njɨvwa lapman nandinyamba yelogwengat ta nyan kat aywaa
kwunakwun maa vɨlaa wun kat kai wangwuk. Manda kat. 24 Mɨnimba
vɨngwa vak kat mɨna yelavɨtaa sɨga nagungweyan ana sɨmblan sɨga
nagugiyangwuk waa wandɨ Jisas.

JISAS NDɨ KRAISTNA ANAGANDɨ WAA WALɨNDI

25 Nat nɨmba Jerusalemna nɨmba Jisas kat vɨlaa walɨndɨ. Wan vat-
nyavat tɨnja nyan kɨngiyan? E? Kai. 26 Ndɨ ana pagwuga mbutɨgandɨ.
Kapmba mbutɨgandɨ Judana njambwi nɨmba ndɨ kat vɨlaa ndɨ nɨn kat
kwunapmak God wandɨ, yaa nyana waa anagandi yelavɨkna. 27 Ndɨ wan
nyan Kraist ana ndɨ. Wan nyana angwa ngepma vɨga lɨganɨn. Kraistna
angwa ngepma ana vɨga lɨgiyanɨn waa nat nɨmba walɨndi.
28 Wandi maa Jisas God kat kwunatɨnja ngay wuleilaa laataa ndi kat
nyaangɨt mnbutɨndɨ. Wuna mɨndama vɨga lɨgangwuk. Wuna angwa
ngepma wuka lɨgangwuk. Wun kat ay waa wan nyan kat ana vɨga
lɨgangwuk. Wun kat ay waa wan nyan kat ana vɨga lɨgangwuk. Avla ana
yawun. Ndɨ wandɨ maa yawun. 29 Ndɨna mɨndama vɨga lɨgowun. Ndɨnai
lɨga kavamba lɨga yawun. Ay wandɨ maa yawun waa wandɨ Jisas.
30 Wandɨ maa nat nɨmba ndɨ kat kwutaa kalilaa kavle vat yivat wandi.
Ndɨ kat ana kwutndi. Ndɨ kat kwutnjeya njɨmbla ana ngway tolaga lɨndɨ.
31 Nat nɨmba ndɨ kat vɨlaa ndɨ Kraistna. Ndɨ God wandɨ maa yaa nyana

waa yelavitaa wandi. Ngini nat nyan yalaa kwutinda nima njivwa kat ana kwulakiyandi. Ngi kat tiga wan nyan God kwiya nyana waa wandi.

WANDI MAA PLISMAN JISAS KAT KWUPMAT YINDI

32 Wundi nimbandi awat sowat waleaga walinja vak Ferisi wutaa Ferisio God kat kwunatiga njambwi nimbo wandi maa plisman Jisas kat kwupmat yindi. 33 Ndi kat kwupmat yandi maa Jisas ndi kat wandi. Nima njimbla ana ngwutnogwinala ligiyowun. samat tiga ngwuk kat kwagalalaa wun kat ay waa wan nyan tiga kavat yigiyowun. 34 Yiwun maa wun kat kwaka vilevilaa ligiyangwuk. Yiwa kava ngwut ana yaigangwuk waa wandi Jisas. 35 Wandi maa Juda ndi awat sowat walindi. Anda kaya yinda ndi kat kwaka vilevilaa ligiyanin. Kava kavamba liga Juda kat ndi kat vivat anagandi yiga. Juda ana ndi nat nimba liga kava kavat anagandi yiga. Yilaa ndi kat nyaangit simogwigiyaa. 36 Wun kat kwaka vilevilaa ligiyangwuk waa manda kat wandi. Yiwa kava ana yaigangwuk waa manda kat wandi waa awat sowat walindi.

JISAS KWINDEYA APMA KIGIN NGU

37 Wan Judana pesto ngini la la nandinya Jisas laataa nima kwundimba walaga wandi. Kita nyan ndina mbanjinge pundeyan wuna lak yaigandi. Ndi kat apma lisik ngu kwigiyowun. 38 Kita nyan wun kat vilaa ndi God wandi maa yaa nyana waa yelavitndeyan tamba piliwutnja vak ndinamba tigiyandi.

Waangumba wogweliga ngu nat nimba kat kwinja vla
wan nyan wupma nat nimba kat kwunatndi maa
njimbla njimbla apma vat tigiyandi
waa tamba piliwutndi waa wandi Jisas. 39 Jisas kigin ngu kat ana wandi. Godna waagan kat wandi. ndi kat vilaa ndi God wandi maa yaa nyana waa yelavika ligiyaa nimba God wandi maa yaa nyana waa yelavika ligiyaa nimba God kwiya waagan klaigandi waa Jisas wandi. Wan njimbla Jisas mbukna njimbla God ndina waagan ana kwiga lindi. Jisas nyinangwut wokendi maa kwindi.

MBAAPMA VILILIK SINDI

40 Jisas mbuta nyaangit nima sakwat nimba wutaa wandi. Ndi kawiga lina profetna waa wandi. 41 Nat nimba wandi. Ndi God kwiya nyana. Ndi Kraistna waa wandi. Nat nimba wandi. Ndi Kraist ana ndi. Kraist Galilimba liga nyanat ana ligiyandi. 42 Tamba la nimba God waa nyaangit piliwutndi. Kraist Devitna yelangi nyanat tigiyandi. Devitna angwa ngepma Betlehem walinja ngepmamba liga yaigandi waa tamba piliwutndi waa wandi. 43-44 Ngi kat tiga awat sowat waleaga walindi. Ndina nat nimba ndi kat kwutaa kalilaa kavle vat yivat wandi. Ndi kat ana kwutndi.

NJAMBWI NIMBA JISAS KAT WANDI

45 Ndi kat kwupmat ya plisman ndi kwo liga lungwamataa yindi. Yindi maa God kat kwunata njambwi nimbo Ferisio ndi kat vilaa wagalandi. Manda kat ndi kat kwutapman kwo yangwuk waa wagalandi. 46 Wagalandi maa plisman wandi. Tat ta kita nyan ndinai ngambula vla ana ngambulindi. Ndinai waa nyaangit wutaa ana alipsiga ndi kat kwukiyanin waa wandi plisman. 47 Wandi maa Ferisi ndi kat njika wagalandi. Woseka walinda nyaangit nima sakwat nimba wutaa yelavika ndina maawupmba kwutaa lindi. Ngwutno kwutaa ligangwuk?

Waa njika wagalandi. 48 Nin Ferisio Judana nat njambwi nimbo ndinai
ngambulaa nyaangit wutaa yelavika nina maawupmba ana kwutaa
liganin. Ngwuk manda kat mandit vat yelavika ligangwuk. 49 Wundi
nimba wan tamba la nyaangit ana wuka ligandi. Ngi kat tiga kavle
maawut yelavika liga Jisas waa nyaangit wuka ligandi waa Ferisi njika
wandi.
50 Wandi maa ndina kita nyan laataa wandi. Ndina si Nikodimas. Tak
wan nyan nganat Jisas kat wagalavat yindi. 51 Ndi wandi. Nina ngepma
yelina vak vla ana yiligangwuk. Nin kita nyan kat ana kwo kai waliganin.
Ndina kwundi wutaa siga nagugiyanin. Nina ngepma vat kingiyan waa
wandi.
52 Wandi maa ndi kat njika wandi. Mino Galilina nyan min. Tamba
piliwutnja nyaangit min avi mila. Wan kawiga lina profet Galilimba
ana laapkiyandi waa vigiyamin waa ndi kat njika wandi. 53 Wandi maa
yisolaa linja kava kwagalalaa kita nyan kita nyen laaptaa mina ngegavat
yindi.

8

YAMBISIK YILA TAAGWAT

1 Ndina ngegavat yindi maa Jisas Oliv walinja nduwiat wokendi.
2 Nat nandinya ngambi nglei dailaa God kat kwunatinja ngay wuleindi
maa nima sakwat nimba ndi kat yandi maa ndi ndaa liga ndi kat
visimogwindi. 3 Visimogwi lindi maa Judana lo kat simogwi la nimbo
Ferisio taagwa kwutaa ndina lak kalindi. Wat taagwa yambisik yilinja
vak kwutaa lila vak vilaa li kat kwutaa kalindi. 4 Kalilaa Jisas kat
wagalandi. Njambwi nyan wat taagwa yambisik yilinja vak kwutaa
lili, vinin. 5 Moses nin kat tamba kwiya lomba wandi. Yamisik yiliga
nimba kat tamba kwiya lomba wandi. Yambisik yiliga nimba kat vatnya
ngwula waa wandi. Min angamak waligamin waa Jisas kat wagalandi.
6 Kavle nyaangit mbutndeyan ndi kat nima vat yigiyanin waa yelavitaa
wagalandi. Wagalandi maa Jisas ndi kat ana awat wandi. Valolaa liga sit
taambamba kipmamba piliwutndi. Nin kat ana wutigandi waa yelavika
lindi.
7 Ngi kat tiga ndi kat wagala wagala lindi. Jisas laaptaa ndi kat
wandi. Ngwutna kita nyan kavle vat yilapman yiligiya nyan ndi kambak
kwutaa wat taagwa kat vatnyvat tat yaagigiyandi 8 waa walaa valolaa
nat njambi kipmamba piliwutndi. 9 Ndinai waa nyaangit wuta nimba
ndina maawupmba yelavitndi. Nin kavle vak yiga yetilapman nimba
ana nin waa yelavitaa wup yilaa kwagalalaa wogwendi. Njambwi nimba
tak wogwendi. Nat nimba ndina kwupmba wogwendi. Wogwendi maa
Jisaso wat taagwo mbik kapma limbit.
10 Jisas laaptaa taagwa kapma lilangat vilaa li kat wandi. Nyin kat
vatnyavat yalaa la nimba andambpa ligandi. Nyin kat kai waliga nimba
andamapa ligandi waa wandi. 11 Wandi maa wali. njambwi nyan ndi
tamba yindi. Wali maa wandi. Nyin kat wuno kai ana waigowun. Ngini
kavle vat wata yinyeya. Kwo ay nyila waa wandi Jisas.

WUN GODNA NYAN WUN WAA WANDI JISAS

12 Jisas nat njambi ndi kat wandi. Wun kipma liga nimba kat apma vat
kwiliga nyan wun. Vikemba ya vla ligowun. Kita nyan wuna kwupmba
yandeyan kulun wala kavle vat kwagalalaa ya vitigiya kavamba yetivla

apma vat yetɨgiyandɨ waa wandɨ Jisas. 13 Wandɨ mala Ferisi Jisas
kat wandi. Wun njambwi nyan wun avla walɨma vat ana nglaatndɨ.
14 Wandi maa Jisas awat ndi kat wandɨ. Wuna lak waweyan nglaatndɨ.
Yawa kava vɨga lɨgowun. Ngɨni yiweya kava vɨga lɨgowun. Yalaa yiweya
kava ngwut ana vɨga lɨgangwuk. 15 Ngwuk kɨpmana vapmba nat nɨmba
kat vɨlaa sɨga naguliganggwuk. 16 Ndi kat vɨlaa sɨga naguweyan ndina
maawupmba lɨga vak kat vɨlaa apma vat savagu sɨga nagugiyowun. Wun
kapma lɨga ana sɨga nagugiyowun. Wun kat ay waa nyan wuna nyaek
wunamba lɨndɨ, sɨga nagugiywoun. 17 Ngwutna ngepmana vak kɨngiyan
pɨoɨwutnja. Vɨlɨlɨk palɨ laataa kɨta vak kɨta nyaangɨt mbupmbeyan wan
nyaangɨt ana ndaigiyandɨ waa walɨgangwuk. 18 Wun kɨta nyan njambwi
nyanat tɨwa vat wun avla walɨgowun. Wun kat ay waa nyan wuna nyaek
ndɨno njambwi nyanat tɨwa vat dɨ walɨgandɨ waa wandɨ Jisas.

19 Wandɨ mala ndi wandi. Mɨna nyaek andamapmba lɨgandɨ waa
wandi maa Jisas wandɨ. Wun kat ana vɨga lɨgangwuk. Wun kat vɨga
lɨgengwan wuna nyaek kat vɨga lɨgengwuk waa Jisas wandɨ.

20 Wan nyaangɨt God kat kwunatɨnja ngay ndi kat sɨmogwivat wuleilaa
sanya nagilɨnja kavamba mbutɨndɨ. Mbutɨndɨ mala ndɨ kat kavle vat
yivat ana kwutaa kalindi. Ndɨ kat kwutaa kalinjeya njɨmbla wata ana
ngway tolaa lɨgandɨ.

YIWEYA KAVA ANA YIGIYANGWUK WAA JISAS WANDƗ

21 Jisas ndi kat nat njambɨ wandɨ. Yiwun maa wun kat kwaka vɨleviga
kavle vat tɨga kiyaigangwuk. Yiweya kava ana yaigangwuk waa wandɨ.
22 Wandɨ maa Juda wagalandi. Avla anagandɨ vatnyagiya. Yiweya kava
ana yaigangwuk waa manda kat wandɨ waa wagalandi. 23 wagalandi
maa Jisas ndi kat wandɨ. Ngwut kɨpmana nɨmba ngwuk. Wun nyinang-
wutna nyan wun. An kapma kapma nda li. 24 Ngi kat tɨga ngwuk kat
wowun. Kavle vat tɨga liyaigangwuk waa wowun. Wun kat vɨlaa ndɨ God
wandɨ yaa nyana waa yelavɨtapman yingweyan ngwut kavle savle lɨga
kiyaigangwuk waa wandɨ Jisas.

25 Wandɨ maa wandi. Mɨn anda nyan mɨn waa wandi maa Jisas ndi
kat wandɨ. Tat ngwuk kat tɨwa vat tamba mbukwun. Mandɨt vak ana
mbukiyowun. 26 Ngwuk kat mbukweya nyaangɨt nɨma sakwat tɨndɨ maa
vɨlaa sɨga nagugiyowun. Wun kat ay waa nyan savagu vapmba vɨga
sɨga nagulɨgandɨ. 27 Wanda nyaangɨt wutaa wuna ngaek waa God kat
wanda vak ana wuka vɨga lɨndi. 28 Jisas ndi kat nat njambɨ wandɨ. Wun
Godna vat ndinyangu kat mbutɨga nyan wun. Ngɨni wun kat kwutaa
katsolaa wun kat diwai krosmba kaalandi maa ndi wun kat vɨlaa dɨ
God wandɨ, yaa nyana waa waigandi. Ndɨ ndɨnai yelavɨtɨga vapmba
ana njɨvwa kwutɨgandɨ. Ndɨna nyaek wandɨ maa nyaek waa vapmba
njɨvwa kwuka nyaangɨt mbutɨgandɨ waa waigandi. 29 Wun kat ay waa
wan nyan wun kat ana kwagalaa lɨgandɨ. Kapma ana tɨlɨgowun. Ndɨnai
maawupmba yelavɨka wanda vapmba mɨna njɨvwa kwutɨgowun waa
wandɨ Jisas. 30 Wan nyaangɨt wandɨ maa nɨma sakwat nɨmba wutaa ndi
ndina maawupmba yelavɨka kwutaa lɨndi. Jisas God wandɨ, yaa nyana
waa yelavɨka lɨndi.

JISAS WAA NYAANGƗT NDI KAT KWUNAKIYANDƗ

31 Ndɨ kat wuka kwutaa lɨngwa vak ke kwagalangwa. Kwagalapman
yingweyan wuna mbaapma nɨmba tɨgiyangwuk. 32 Wun kat kwa-
galalapman yingweyan wunai waa nyaangɨt wuka kwutaa lɨngweyan
mbambala ngwuk kat ngila la vɨga la kavle vat ngɨlɨgiyandɨ waa wandɨ
Jisas.
33 Jisas wandɨ maa Juda ndɨ kat wandi. Nɨn Ebrahamna nyangu nɨn.
Nat nɨmba nɨn kat ana kandi kwutaa kalilaa nɨn kat vɨga lɨndi. Manda
kat ngwuk kat kwutaa vɨga la vak ngɨlɨgiyandɨ waa wamɨn waa wandi.
34 Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kat woseka ana waigowun. Awuk
ngwula. Kavle vat yiga yetɨlɨga nyan wan kavle vat ndɨ kat ngilaa lɨgandɨ.
35 Kɨta nyan ngayna njɨvwa kwupmak kat ndɨ kat kematndi maa tɨndeyan
ndɨ wan ngaymba njɨmbla njɨmbla ana lɨgiyandɨ. Wan ngayna apma nda
ngɨni ndɨ ana klaigandɨ. Ndɨ njɨvwa kwuta nyan mɨna lɨgandɨ. Wan ngay
vɨga la nyana nyan ndɨ wan ngaymba njɨmbla njɨmbla tɨga ngayna apma
nda klaigandɨ. 36 Wun Godna nyan wun. Ngwuk kat ngilaa lɨga nda
njalakweyan apma nglei vat tɨga Godnana apma nglei nda klaigangwuk.
37 Nɨn Ebrahamna nyangu nɨn waa walɨgangwuk. Vɨga lɨgowun.
Mbutɨwa nyaangɨt wupmak kat kai waa wun kat vatnyavat tɨgangwuk.
38 Wuna nyaek tɨga kavamba tɨga vɨwa vat ngwuk kat mbutɨgowun.
Ngwutno ngwutna nyaek yeta vla yetɨgangwuk waa wandɨ Jisas.

NGWUTNA NYAEK SETEN WAA WANDɨ JISAS

39 Wandɨ maa Juda wandi. Nɨna nyaek Ebraham waa wandi maa
Jisas ndi kat wandɨ. Ebraham ngwutna nyaek ana ndɨ. Ebraham
ngwutna nyaekna tɨgendan ndɨnai yeta vla yetɨgengwuk. Wupma
kai. 40 Wun Godnanamba wutuwa nyaangɨt ngwuk kat mbutɨgowun.
Woseka waluwa vat ana ndɨ. Wan nyaangɨt wutaa wun kat vatnyavat
tɨgangwuk. Mbambala God kwiya nyan kat kai walɨngwa vla tamba la
nyan Ebraham wupma God kwiya nyan kat ana kai walɨndɨ.
41 Ngwutna nyaek nat nyana. Ngwutna nyaek yeta vla yetɨlɨgangwuk
waa Jisas wandɨ maa Juda ndɨ kat wandi. Nɨn avla ana laataa lɨganɨn.
God wandɨ mala laataa lɨganɨn. God nɨna nyaekna. Ndɨna kwundi
mɨna wuka lɨganɨn waa wandi maa Jisas wandɨ. 42 God ngwutna nyaek-
nat tɨgendan gwuk wun kat vɨlaa woviyaguga lɨgengwuk. Ndɨnai lɨga
kavamba tɨwun maa wun kat wandɨ maa yawun. Wunai yelavɨkna
vapmba ana yawun. Ndɨ wandɨ maa yawun. 43 Ngwuk kat mbutɨwa
nyaangɨt ngwutna maawut ana yelavɨka lɨgandɨ. Mbutɨwa nyaangɨt ana
alɨpsɨga wuka lɨgangwuk. 44 Ngwutna nyaek yelavɨka vapmba yelavɨka
lɨgangwuk. Ngwutna nyaek Seten. Ngwutna nyaek kavle vak yilɨnda
vla wupma yilɨgangwuk. Tamba nat nɨmba kat vatnyalaa nyana. Ndɨ
woseka walɨga nyana. Ndɨna maawupmba yelavɨka kwovak kwovak
woseka mɨna walɨgandɨ. Ndɨ woseka walɨga nɨmbana njambwi nyana.
45 Wun ana ngwuk kat woseka walɨwun maa ndɨ woseka walɨgandɨ waa
walɨgangwuk wun kat. 46 Wun kavle vat ana yilɨgowun. Wan yɨwa kavle
vat wun kat sɨmaga ngwula. Vɨlu. Ana alɨpsɨga sɨmagaiyangwuk. Ngi
kat tɨga ndɨ woseka walɨgandɨ waa manda kat walɨgangwuk wun kat.
47 Godna nyangu ndina nyaek waa vak wuka lɨgandi. Ngwuk Godna
nyangu ana ngwuk. Ngi kat tɨga God waa vak ana wuka lɨgangwuk waa
wandɨ Jisas.
48 Wandɨ maa Juda wandi. Tak ndɨ kat Sameriana nyana tungweng-
wan yiga lɨga nyana waa walɨnɨn. Tak ndɨnamba kavle waagan tavindɨ

mala kavle vat yilindi waa walinin. Ngiyambak walinin waa wandi
maa Jisas ndi kat wandi. 49 Wun kavle waagan tavi liga nyan ana wun.
Wuna nyaekna si mina kwutaa katsoligowun. Ngwuk wuna si kwutaa
viyasanda ligangwuk. 50 Wuna si avla kwutaa katsovak kat ana kan
njivwa kwutigowun. Nat nyan wuna si kwutaa katsovak waligandi.
Wuna si kwutaa viyesanda liga nimba kat ndi kat nima vat yigiyandi.
51 Ngwuk kat woseka ana waigowun. Awuk ngwula. Kita nyan mbutiwa
nyaangit wuka yetindeyan ndi ana kiyaigandi waa wandi Jisas.
52 Jisas wandi maa Juda wandi. Wama vak wutaa kavle waagan
minamba tavilaa linda vak viga liganin. Tak min wamin. Kita nyan
mbutiwa nyaangit wuka yetindeyan ndi ana kiyaigandi waa wamin.
Ebrahamo tamba la profetno tamba kiyandi luwa. 53 Nina walanga
Ebraham ndi tamba kiyandi. Min ndi kat kwulatigamin? E? Ndi mat
nyana? Min ndina njambwi min? Tamba la profet ndino tamba kiyandi.
Min ndi kat kwulatigamin? Waa njika wagalandi.
54 Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Avla wuna si kwutaa kat-
soweyan nima nda ana ndi. Wuna nyaek God ndi wuna si kwutaa
katsoligandi. 55 Ngwuk ndina mindama ana viga ligangwuk. Wun wuka
viga ligowun. Ana viga ligowun waa waweyan woseka walingwa vak
vla wupma wigowun. Woseka ana waigowun. Ndina mindama viga
ligowun. Ndinai waa vapmba yetiligowun.
56 Ngwula walanga Ebraham tiwa vat vilaa solat silindi waa wandi
Jisas. 57 Wandi maa Juda wandi. Mina ndimwe ndumi vili kiyeli tamba
vili ana ndi. Ebraham kat angamak yila vimin waa njika wagalandi.
58 Wagalandi mala Jisas ndi kat wandi. ngwuk kat ana woseka wowun.
Tamba wunai ta njimbla Ebraham wata ana lindi waa wandi Jisas.
59 Jisas wandi maa ndi kat vatnyavak kambak klaa kwutaa lindi. Jisas
pagwuga yiga God kat kwunatinja ngaymba liga wogwendi. Ndi nima
sakwat nimba yisolaa lindi, ndi pagwuga yiga yisolaa la nimba kat
kwagalalaa yindi.

9

MINI VILAPMAN NYAN

1 Jisas ava yambimba yiga liga way ava yambimba la mini vilapman
nyan kat vindi. Nyime ndi kat kwukna njimbla mini kwitaa lindi. 2 Vindi
maa Jisasna kwupmba la nimba ndi kat wagalandi. Njambwi nyan,
kanda ya kavle vatna ndina mini tivilaa lindi maa vilapman yilinda.
Ndinai ya vatna? E? Nyaek nyime ya vatna? Waa wagalandi.
3 Wagalandi maa wandi. Kai nyaek nyime ya kavle vat ana ndina mini
kavle yindi. Avla yinda kavle vat ana ndina mini kavle yindi. Avla yinda
kavle vat ana ndina mini kavle yindi. God ndi kat kwunatndeya vat nat
nimba kat visimogiwangat ndina mini kavle yilaa lindi. 4 Mbambala God
waa njivwa kwukiyowun. Mbambala nya siliga nandinya vla ligandi.
ngini yaiga nandinya ngan vla ligiyandi. Wan ngini yaiga njimbla Godna
njivwa ana alipsiga kwuka ligiyanin. 5 Mbambala wun kipmamba liwan
ndinyangu kat apma vat yelavitinja vak kwiliwa njivwa kwukiyowun
nimamba waa wandi maa 6 kipmamba sipmiya sandi. Sipmiya salaa
kipmamba ligangindi. ligagilaa wan kipma klalaa kavle mini la nyana
minimba taagalaa 7 Siloam walinja nguat yilaa yagu mila waa wandi
Jisas. Wan ngunana si dina kwundimba Siloam walindi. Siloamna

angwa nyaangɨt Ay Mɨla. Jisas ay wandɨ maa yilaa ngu yagundɨ maa
ndɨna mɨni vɨndɨ apma vat. 8 Ndɨna mɨni vɨlɨndɨ maa ndɨna ngepma
nɨmba ndɨ kat vɨlaa wagalandi. Wan nyan tat mɨni vɨlapman tɨga sanya
kat yawila nyana? Kai? nat nyana? Waa wagalandi. 9 Nat nɨmba
wandi. Awa luwa kɨngiya ndɨ. Nat nɨmba wandi. Kai. Nat nyana. Ndɨna
mɨndama vla lɨgandɨ waa wandi. Ndɨ wandɨ. Kai. Wunayɨ. Tat mɨni
vɨlapman yeta nyan wun.

10 Wandɨ maa ndɨ kat wagalandi. Anda vapmba yilaa mbambala
wan mɨna mɨni vɨlɨgamɨn waa wagalandi maa wandɨ. 11 Jisas walɨnja
nyan kɨpma kwutaa wuna mɨnimba taagalaa Siloam walɨnja ngu yiga
yagu mɨla waa wandɨ maa yiga yaguwun maa wuna mɨni kembandɨ
maa vɨgowun waa wandɨ maa ndɨ kat wagalandi. 12 Wan nyan Jisas
andambapmba lɨgandɨ waa wagalandi maa ana vɨgowun wandɨ.

13 Ndɨna ngepma nɨmba mɨni vɨlapman ta nyan kat kwutaa Ferisi
yisolaa la kavat kalindi. 14 Jisas kɨpma kwutaa ndɨna mɨni kwunatnda
nandinya ndina njɨvwa lapman tɨlɨnja nandinya. 15 Ferisi ta kava yandɨ
maa ndɨ kat wagalandi. angamak yilaa mɨn mɨni vɨmɨn waa wagandi
maa wandɨ. Wan nyan kɨpma kwutaa wuna mɨnimba taagandɨ maa ngu
yagulaa mɨni apma vat vɨgowun waa wandɨ. 16 Wandɨ maa nat Ferisi
wandi. Ndɨ kat kwunata nyan God wandɨ maa yaa nyan ana ndɨ. Njɨvwa
lapman nandinya kwo tɨlɨna vla ndɨ wupma ana njɨvwa kwagalalaa kwo
lɨlɨgandɨ waa wandi. Ndina nat nɨmba mandɨp vak mandɨp vak wandi.
Kavle vat yiga yetɨlɨga nyan kan njɨvwa ana alɨpsɨga kwukiyandɨ. Ndɨ
apma nyana waa wandi. Wungi vapmba waga mbaapma vɨlɨlɨk sɨndi.

17 Tat mɨn kiyala la nyan kat nat njambɨ wagalandi. Mɨn angamak
yelavɨka lɨgamɨn. Ndɨ apma nyana? E? Kavle nyana? Waa wagalangi
maa ndɨ profetna waa wandɨ. 18 Wundi Juda ndɨnai waa nyangɨt wutaa
yelavɨtndi. ndɨna mɨni tak kavle yindɨ maa yetɨndɨ? E? Woseka walɨgandɨ
waa yelavɨka ndɨna nyaek nyɨme kat yagwa wandi. 19 Wandi maa
yambɨk maa mbɨk kat wagalandi. Kan mbɨla nyana? Mɨni kavle ya
nyana? Angamak yilaa kan mɨni vɨndɨ waa wagalandi maa wambɨk.
20 Awa luwa kan nyan ana nyana. Nyɨme ndɨ kat kwutaa njɨmbla ndɨna
mɨni kavlea. 21 Angamak yilaa mbambala vɨnda vak ana yelavɨka lɨga.
Ndɨna mɨni anda nyana kwunakna. Ana vɨga lɨga. Ndɨ kat wagala
ngwula. Ndɨ tamba nɨma ndua. Ndɨ avla mbukiyandɨ waa wambɨk ndɨna
nyaek nyɨmeo.

22 Ndɨna nyaek nyɨmeo kapmba ana mbupmbɨk. Pagwuga mbupmbɨk.
Juda kat vaaka lɨga pagwuga mbupmbɨk. Tak Juda walɨndi. Kɨta nyan
Jisas God wandɨ, yaa nyana Kraistna waa waiga nyan kat wungi nyan
kat kɨklɨnɨn maa yisolaa lɨlɨna ngay ana wuleigiyandɨ waa tak walɨndi.
Ngi kat tɨga ndɨna nyaek nyɨmeo vaaka lɨlɨmbɨt. 23 Ngi kat tɨga wambɨk.
Ngwuk ndɨ kat avla wagala ngwula. Ndɨ ngwuk kat mbukiyandɨ waa
walɨmbɨt nyaek nyɨme.

24 Wambɨt maa nat njambɨ mɨni kavle yila la nyan kat yagwa mɨla
walaa nat njambɨ wandi. Mɨna mɨni apma vat tɨnda vak kat God kat sɨvu
agɨ mɨla. Wun kat kwunatndɨ waa wama nyan kavle vat yilaa nyana. Ndɨ
ana mɨn kat kwunatndɨ waa wandɨ.

25 Wandi ma wan nyan wandɨ. Wun ana vɨga lɨgowun. Kavle vat yiga
yetɨlɨga nyana? E? Apma vat mɨna yilɨga nyana? Ana vɨga lɨgowun. Kɨta
vak mɨna vɨga lɨgowun. Tak wuna mɨni ana vɨlɨwun. Mbambala tamba

apma vat viga yetigowun. Ngi vat mina viga ligowun wun kat yinda vat
mina waa wandi maa 26 ndi wandi. Wan vak anda vapmba mina mini
kwunatndi maa viga ligamin waa wandi waa Juda.
27 Wandi maa wandi. Manda kat njimbla njimbla wagalaligangwuk.
Wun kat ya vat tamba mbukwun maa wuka ligangwuk. Ndina kwupmba
yivak kat nat njambi wupmak wunkat wagalaligangwuk? Waa wandi
maa 28 ndi kat njika wandi. nin ndina kwupmba la nimba ana nin. Min
ndina kwupmba la nyan min. Nin Mosesna kwupmba liganin. Ndi nina
njambwi nyana. 29 Tamba God ndinai waa nyaangit Moses kat mbutindi.
Viga liganin. Wan nyan Jisas wupma kai. Ndi andamba la nyana. Ana
viga liganin waa ndi kat njika wandi.
30 Wandi maa ndi kat wandi. Wan vak nima vatna. Ngwuk ana
vingwuk Jisas andamapmba yandi. Ndi nima njsvwa kwuka wuna mini
kwunatndi. Wan vat nima vatna. 31 Kavle at yiga yetiliga nimba God kat
wagalalinja vak ana wutigandi. Viliganin. Kita nyan God kat yelavika
ndinai waliga vapmba yetindeyan wagalandeya vak God wukiyandi.
32 Tamba njlei mbambala vina vat ana lindi. Nyime kwuti maa kavle
minio la nyan kat nat nyan kwunatnda vat tak ana lindi kan kipmamba.
33 Jisas God wandi, yaa nyanat tilapman yigenda wan nima njivwa
kwunatnda njivwa ana kwukendi waa wandi.
34 Wandi maa ndi kat kimbut yiga wandi. Mina nyime min kat kwuti
maa min kavle vat yiga yetiga nyan min. Manda kat nin kat visimogwi
vat yelavika ligamin waa kimbut yiga walaa ndi kat kiklindi.

NDINA MAAWUT KAVLE VAK YELAVIKA LINDI

35 Ndi kat kiklinja vat Jisas wutaa ndi kat kwaka yiga vindi. Vilaa
wandi. Godna vak ndinyangu kat visimogwi liga nyan kan kipma ngaga
yandi waa yelavika ligamin? Waa wagalandi Jisas. 36 Jisas wandi maa
wan nyan wandi. Godna vak ndinyangu kat visimogwi liga nyan anda
nyana? Wun ana viwun ndi kat waa wandi maa Jisas ndi kat vilaa wandi.
37 Ndi kat tamba vimin. Wunayi waa Jisas wandi maa wan nyan wandi.
38 Ngiyambak wama. God wandi maa yaa nyan min. Njambwi nyan min
waa walaa kwali kwali silaa ndi kat sivu kilindi.
39 Jisas wandi. Ndinyangu kat mbaapmba vililipmba taagavat
yawunkan kipma. Nat mbaapma nimba nin nabuo liga nimba nin
waa waligandi. Ndi butiwa nyaangit wutaa ndina maawupmba ana
yelavitigandi. Nat mbaapma nimba nin nima sakwat vak kat ana
yelavika liganin waa waligandi. Ndi mbutiwa nyaangit wutaa ndina
maawupmba yelavika ligandi waa wandi Jisas. 40 Wandi maa wumba
la ndi Ferisi ndi kat wagalandi. Min nin kat wamin? Ngwuk mbutiwa
nyaangit ngwutna maawupmba ana yelavika ligangwuk wamin nin kat?
Waa wagalandi. 41 Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Awa luwa. Ana
yelavika ligangwut tuwa. Nin nima sakwat vak kat ana yelavika liganin
wangweyan God ngwutna kavle vak kat silsmbwigiyandi. Wupma
ana waligangwuk. Aywaa yelavika liganin. Apma vat tiga nimba nin
waligangwuk. Ngi kat tiga ngwutna kavle vak kat God ana alipsiga
silimbwigiyandi waa wandi Jisas.

10

JISAS PAGWULAA LIGA WAPUSEPUT SIP SIP KAT MBUTINDI

1 Jisas laataa ndi kat wandɨ. Ngwuk kat woseka ana waigowun. Awuk
ngwula. Kɨta nyan sip sip kwaa lɨga tɨvwina suwi yambɨmba wuleivak
kat kai walaa tɨvwi saka yiga wuleindeyan wan nyan sɨkwutɨga nyana.
Kavle vat yiga yetɨlɨga nyana. 2 Suwi yambɨ savagu wuleilɨga nyan ndɨ
wan tɨvwina sip sip kat vɨga lɨga nyana. 3 Ndi kat vɨga lɨga nyan yandɨ
maa suwi yambɨ kat vɨga lɨga nyan lavwigiyandɨ. Sip sip ndɨna kwundi
wuka lɨgandi. Sip sip kɨta kɨta ndina sɨ vɨga wuka lɨgandɨ. Ndɨ yagwa
wandɨ maa ndɨna kwundi wutaa ndɨna kwupmba yilɨgandi. 4 Ndɨna sip
sip tɨvwimba lɨga wogwenjeyan ndi avla ana wogwelɨgandi. Ndɨ tak
suwi yambɨ wogwelɨgandɨ. Ndi ndɨna kwundi wutaa ndɨna kwupmba
wogwelɨgandi. 5 Kwo nyan kat vɨlaa vaka pɨlɨgiyandi. Kwo nyana kwundi
ana wuka lɨgandi waa wandɨ Jisas.

PAGWULAA LƗGA WAPUSEPUTNA ANGWA NYAANGƗT

6 Wan pagwulaa lɨga wapuseput Jisas mbutndɨ maa wan wapusepuk
kat wutaa ana ndi yelavɨka lɨgandi.
7 Jisas ndi kat wandɨ. Nyaangɨt mbupmat yigowun. Awuk ngwula.
Wan sip sipna tɨvwina suwi yambɨ wunayɨ. 8 Wun tɨwun mala tata ya
nɨmba ndi sɨkwuka kavle vat tɨgiyandi. Sip sip ndina kwundi ana wuka
lɨndi. 9 Suwi yambɨ wunayɨ. Ndi kat vɨga lɨlɨwun maa ndi apma vat
tɨgiyandi. Sip sip apma yuwi kat vlaa kɨlɨnja vla apma vat tɨgiyandi.
10 Sɨkwutɨga nɨmba apma vat kwutaa yetɨvak kat ana yalɨgandi.
Sɨkwupmat, vatnyavat, kavle vat yivat mɨna yelavɨka yalɨgandi. Wun
ndinyangu kat njɨmbla njɨmbla apma vat yetɨjeya vak kat kwivat yawun.
11 Apma vapmba sip sip kat vɨga lɨga nyan vla lɨgowun. Sip sip kat vɨga
lɨga nyan vla lɨgowun. Sip sip kat vɨga la nyan sip sip kat tɨga kiyalɨnda
vla wuno ndinyangu kat vɨga lɨga kiyaigowun. 12 Nat kɨta nyan sanya
klavat sip sip kat vɨga lɨgiyandɨ. Vɨga lɨnda sip sip kat valɨvat yandeyan
ndɨ vaakaa pɨlɨndɨ maa sip si pkat vatnyandɨ maa vɨlaa nat sip sip kava
kavat vaaka pɨlɨgiyandi. 13 Sanya klavat sip sip kat vɨga lɨga nyan ndɨ sip
sip kat ana nɨmamba yelavɨka lɨgandɨ. Ngɨ kat tɨga ndi kat kwagalalaa
pɨlɨndɨ.
14 Wun wupma ana kwagalalaa vaaka pɨlɨgiyowun. Sip sip kat ama
vat vɨga lɨga nyan vla lɨgowun. Wuna nɨmbana sɨ kɨta kɨta vɨga wuka
lɨgowun. Dino wun kat vɨga wuka lɨgandi. 15 Wuno wuna nyaek Godno
awat sowat vɨga lɨgali. Wuna sip sip kat tɨga wun kiyaigowun. 16 Nat
mbaapmamba lɨga sip sip ndino wuna sip sip ndi. Ndi kat yiwun
wuna kwundi wutaa wuna lak yaigandi. Yandi ma aywaa wuna sip
sip kɨta tɨvwimba taagawun maa tɨgiyandi. Ndi kat aywaa wuna lak
vɨga lɨgiyowun. 17 Kiyalaa lɨga laakiyowun waa yelavɨtaa kiyaigowun.
Kiyaweya vak kat vɨlaa wuna nyaek wun kat woviyaguga lɨgandɨ. 18 Kɨta
nyan ndɨna maawupmba yelavɨtaa wun kat ana alɨpsɨga vatnyagiyandɨ.
Wun wowun maa wun kat vatnygiyandɨ. Kiyalaa lɨga laakiyowun. Vɨga
lɨgowun. Kiyalaa lɨga avla laakweya kwondu ngilɨga. Vɨga lɨgowun.
Wuna nyaek wunkat wupma wandɨ maa vɨga lɨgowun waa wandɨ Jisas.
19 Ndɨnai waa nyaangɨk kat wutaa Juda ngambuga lɨga mbaapma vɨlɨlɨk
sɨndi. 20 Nat mbaapmamba la nɨmba wandi. Kavle waagan tavindɨ
maa ndɨ tungwengwan yiga lɨgandɨ. Ndɨna kwundi wupmak kat nɨn kai
wanɨn waa wandi. 21 Nat mbaapmamba la nɨmba wandi. Kavle waagan
tavilaa lɨlɨga nyan wupma wanda vla ana waigandɨ. Kavle waagan
tavilaa lɨlɨga nyan mɨni kiya nyana mɨni ana kwunakiyandɨ waa wandi.

JUDA JISAS KAT KWUNDIMBA NDɨ KAT WALEALɨNDI

22 Judana nɨma nandinya yandɨ. Wan tamba Godna ngay kwunataa
wuleilaa lɨnja njɨmbla yelavɨka lɨnja nɨma nandinya. Yipma yila njɨmbla
yelavɨka lɨnja nɨma nandinya. Yipma yila njɨmbla. 23 Wan njɨmbla Jisas
Godna gay wuleilaa tamba la nyan Solomon kwutaw kavamba lɨga yi
yalɨndɨ. 24 Tɨndɨ maa Juda ndɨ kat ya wegwulaa wagalandi. Manda kat
nɨn kat kapmba yigumba walapman yimɨn maa nɨna maawut kavle vat
yelavɨka lɨganɨn. Mbambala nɨn kat kapmba mbukiyamɨn. Mɨn God
wandɨ, yaa nyan mɨn? Mɨn Kraist mɨn? Nɨn kat ambup mɨla waa wandi.
25 Wandi maa Jisas ndi kat wandɨ. Ngwuk kat Kraistnat tɨwa vak tamba
mbukwun maa wun kat woseka wandɨ waa wangwuk. Wuna nyaek
wun kat kwiya njɨvwa kwutɨwun. Wan kwutɨwa njɨvwa Kraistnat tɨwa
vat ndinyangu kat vɨsɨmogwilɨgandɨ. 26 Ngwuk Kraistnat tɨwa vat ana
vɨga lɨgangwuk. Ngwuk wuna sip sip ana ngwuk. Ngwuk kat tamba
wowun. 27 Wuna sip sip wuna kwundi wuka lɨgandi. Ndina sɨ kɨta kɨta
wuka lɨgowun. Wuna kwundi wutaa wuna kwupmba yalɨgandi. 28 Ndi
kat njɨmbla njɨmbla apma vat tɨnjeya vat kwilɨgowun. Ndi ana kavle
yigiyandi. Kɨta nyan ana ndi kat kwutaga alaguat kloga kaligiyandɨ.
Wun ndi kat kwutaa lɨgowun. 29 Wuna nyaek ndi kat kwutaa lɨwangat
wandi. Ndɨ njambwi nyana. Nat nyan ndɨ kat ana kwulakiyandɨ. Kɨta
nyan ana alɨpsɨga ndi kat kwutaga alaguat kloga kaligiyandɨ. God ndɨno
ndi kat kwutaa lɨgandɨ. 30 Wuna nyaeknonala an kɨta lulu tɨgali. An kɨta
vat tɨgali waa wandɨ Jisas.
31 Jisas wandɨ maa ndɨ kat vatnyavat Juda kambak klalaa yaagi mɨna
lɨndi. 32 Jisas ndi kat wandɨ. Wuna nyaek wun kat kwiya apma nɨma
njɨvwa nɨma sakwat kwutɨwun. Anda apma njɨvwa kwutɨwa njɨvwa kat
vɨlaa wun kat vatnya mɨna lɨgangwuk waa wagalandɨ Jisas.
33 Wagalandɨ maa Juda ndɨ kat wandi. Kwutɨma apma njɨvwa kat vɨlaa
mɨn kat ana vatnya mɨna lɨganɨn. God kat kavle vat wamɨn. Ngwuk ndu
ngwuk. Wun God wun waa manda kat apma wamɨn. Wamangat mɨn kat
vatnya mɨna lɨganɨn waa wandi.
34 Jisas ndi kat wandɨ. ngwutna tamba la nyan God waa nyaangɨt
wutaa pɨlɨwutndɨ.
Ngwuk Godno kɨtamba kɨta lulu lɨgangwuk waa tamba pɨlɨwutndɨ.
35 Wan tamb la nyan pɨlɨwukna nyan ndinyangu kat ndi God ndi waa
pɨlɨwutndɨ. Wan pɨlɨwukna nyan Godna nyaangɨt wutaa God kwiya
njɨvwa kwuta nyan ndɨ. Wan pɨlɨwuknda nyaangɨt woseka waa ana
pɨlɨwutndɨ. 36 Wungi kat tɨga wun Godna nyan wun waa wawa vat wutaa
ngwut manda kat ndɨ kavle vat wandɨ waa walɨgangwuk. God wun kat
ay wandɨ ndɨna vat ndinyangu kat sɨmagavat kan kɨpmat ngaga yawun.
37 Wuna nyaek God wun kat kwinda njɨvwa kwutapman yiweyan
wuna kwundi ana wukiyangwuk. 38 God kwinda njɨvwa kwutɨgowun.
Walɨwa kwundi wupmak kat kai wangweyan kwutɨwa njɨvwa vɨlaa ndɨ
God kwiya nyana waa wun kat yelavɨkiyangwuk. Ndɨ Godna kwon-
dumba njɨvwa kwutɨgandɨ maa wun kat yelavɨkiyangwuk. Ndɨnogwi
Godno kɨta lulu lɨgambɨt waa yelavɨkɨiyangwuk. Waa wandɨ Jisas.
39 Wandɨ maa ndɨ kat vatnyavat kwupmat wandi. Ndi kat kwagalalaa
pagwuga yindɨ.
40 Ndi kat kwagalalaa Jodan walɨnja ndandangɨ nat naangɨ valɨgendɨ.
Wan yinda kava tat Jon ndinyangu kat ngu yagula kava. Wumba yilaa

yetindi. 41 Wumba lindi, ndi kat nima sakwat nimba yalindi. Yalaa ndi kat walindi. Jisas kwunatinda nima njivwa Jon wupma ana kwutindi. Jon ndi kat wanda nyangit woseka ana walindi waa walindi. 42 Wan kava la nima sakwat nimba Jisas kat vilaa God wandi maa yaa nyana waa walindi.

11

LASARAS KIYANDI

1 Kita nyan ndina si Lasaras ndi yelogwen kat tindi. Dina ngepma Betani. Ndina mbit yakwa lagwa vililik Mario Mato ndi kita ngepma nimba ndi. 2 Ndina yakwa lagwa Maria apma njangu veila ngu klalaa Jisasna mamba taagalaa salataa lila sivla nimbi yuwimba nyangata taagwat. 3 Lasaras yelogwen kat tindi maa ndina yakwa lagwa nyaangit wambit, wan nyaangit kwutaa Jisas kat yiga mbutndi. Njambwi nyan woviyaguga lima nyan yelogwen kat tigandi waa wamba nyaangit yiga mbutndi. 4 Mbutja nyaangit wutaa Jisas wandi. Kiyangeya yelogwen ana ndi. Godna si kwutaa katsogiyaa yelogwena liga. Godna nyana si kwutaa katsogiyaa yelogwena liga waa wandi Jisas.

5 Mato, lila yakwa lagwo, Lasaras kat Jisas woviyaguga lindi. 6 Lasaras yelogwen kat tigandi waa wandi wutaa Jisas ana yindi. Tinda kavamba nandinya vililik tiga kwo yetindi. 7 Nandinya vililik tiga ndina mbaapma nimba kat wandi. Laap ngwula. Judia nat njambi yigat waa wandi.

8 Wandi maa ndina mbaapma nimba ndi kat wandi. Njambwi nyan Judiamba liga njambwi Juda tak min kat vatnyavat kambak kwutaa lindi min kat yaagivat. At nat njambi ndina ngepma yigiyamin? Waa wandi.

9 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Nya siliga nandinya kita tamba vili kiyeli vililik aua tigandi. nya siliga njimbla ndu nyan man veiga yindeyan kambapmba man silaa ana ndaigandi. Nya sindi, mini viga yigumba veiga yigiyandi. 10 Kita nyan ngan man veiga yindeyan wan nyan kambapmba silaa ndaigandi. Mini vilapman ndaigandi. Ngi kat tiga Judia yigiyanin njivwa kwupmat.

11 Wan nyaangit walaa at nat njambi wandi. Nina ali nyan Lasaras sindu kwandi. Yilaa ndi kat siviliwun, laakiyandi waa wandi Jisas. 12 Wandi maa ndina mbaapma nimba wandi. Njambwi nyan yelogwen kat tiga nimba sindu kwanjeyan apma vatna. Manda kat siviligiyamin waa wandi. 13 Lasaras kiyanda vat kat pagwuvat ndi sindu kwaandi waa wandi Jisas. Ndina mbaapma nimba wutaa ndi sindu kwaandi waa yelavika lindi.

14 Ngi kat tiga Jisas ndi kat kapmba wandi. Lasaras kiyandi waa wandi. 15 Kiyanda njimbla wun ana wumba liwun. Apma vatna. Wumba ligewan ngini kwukweya nima njivwa vilaa ndi njambwi nyana waa ana waingwuk. Mbambala yigiyanin wandi Jisas.

16 Jisas wandi maa Tomas waa Didimas walinja viligu nyan wandi. Wovun yigiyanin. Ndinogwinana kiyaiganin waa njambwi Juda kat vaaka wandi Tomas.

KIYA NIMBA KAT LAAK NGWULA WAA WAIGA NYAN JISAS

17 Jisas yanda njimbla Lasaras nandinya aynat tamba waangumba lindi. 18 Lasaras ta ngepma Betani Jerusalemna ngwaymba lindi. Ndina sivla mail vililik. 19 Nima sakwat Jerusalemba liga Juda ndu lagwa yalaa Mato Maria kat tangatindi. Mbila yakwa nyan kat lasaras kat nima nima

vat yelavɨka tɨmbɨt maa tangatɨndi. 20 Jisas tamba yaandɨ waa wandi maa
wutaa Mato Jisas kat yiga ava yambɨmba vɨlɨ. Maria ana yilɨ. Ngaymba
ndaalɨlɨ.
21 Mata Jisas kat yalaa walɨ. Njambwi nyan kumba tɨgeman wuna
yakwa ndu ana kiyaindɨ. 22 Mbambala God kat wagalameyan wa-
galameya vat wutaa God apma vat yigiyandɨ. Vɨga lɨgowun waa walɨ
Mata.
23 Walɨ maa Jisas lɨ kat wandɨ. Nyɨna yakwa ndu kiyalaa laakyandɨ waa
wandɨ maa Mata walɨ. 24 Ngiyambak wamɨn. Ngɨni yaiga nandinya kiya
nɨmba aywaa laatjeya nandinya ndɨno laaptaa tɨgiyandɨ. Vɨga lɨgowun
waa walɨ Mata. 25 Walɨ maa Jisas wandɨ. Kiya nɨmba kat laak ngwula
waa waiga nyan wunayɨ. Apma vat yiga yetɨnjeya vak kwilɨga nyan
wunayɨ. Kɨta nyan njambwi nyanat tɨwa vat yelavɨtndeyan kiyalaa lɨga
lalapkiyandɨ. Kɨta nyan njambwi nyanat tuwa vat yelavɨtndeyan apma
vat yiga yetɨnjeya vak ndɨ kat kwigiyowun. 26 Kwo lɨga nɨmba njambwi
nyanat tɨwa vat wun kat yelavɨtnjeyan ndi ana kavle yigiyandi. Kan
walɨwa nyaangɨt yelavɨka lɨganyɨn? Waa wagalandɨ Jisas.
27 Wagalandɨ maa Mata ndɨ kat walɨ. Njambwi nyan. Mɨn Kraist mɨn.
Mɨn kat vɨga lɨgowun. Mɨn Godna nyan mɨn. Mɨn God kwiya nyan mɨn.
Kawiga lɨna nyan mɨn. Tamba vɨga lɨgowun waa walɨ.

JISAS NGLANDƗ

28 Mata walaa lungwamataa yiga lɨla yakwa lagwa Maria kat pagwuga
mbutɨ. Njambwi nyan wungi ya. Nyɨn kat walɨgandɨ. Maria yaalɨ
waa wandɨ waa Mata mbutɨ. 29 Maria wutaa kwiyatapman laaptaa
Jisas kat yilɨ. 30 Jisas ngepma ana wuleindɨ. Tat Mata ndɨ kat va
kava ava yambɨmba lɨndɨ. 31 Maria Jisas kat vɨvat kwiyatapman laataa
ngay kwagalalaa yilɨ maa vɨlaa ngaymba lɨga lɨ kat tangata nɨmba lɨla
kwupmba yiga wandi. Ndɨ kat taaganja waangu kavat nglavat yilɨgalɨ.
Lɨ kat kwupmba yiga tangakaiyanɨn waa waga yindi.
32 Jisas ta kavat Maria yalaa ndɨ kat vɨlaa ndɨna mangandɨmba kwali
mamba sɨlaa ndɨ kat walɨ. Njambwi nyan kumba tɨgeman wuna yakwa
ndu ana kiyaindɨ waa nglaga walɨ Maria.
33 Nglalɨla vakat lɨlogwinala la ndi Juda nglalɨnja vak kat vɨlaa Jisas ndi
kat nɨma maawut yelavɨka lɨga ndi kat wagalandɨ. 34 Ndɨ kat taaganja
waangu andamapmba lɨgandɨ waa wandɨ maa yaa avɨ waa wandi.
35 yilɨndi maa Jisas nglalɨndɨ. 36 Nglalɨnda vak kat vɨlaa Juda wandi.
Kiya nyan kat Jisas nɨmamba woviyaguga lɨndɨ waa wandi. 37 Ndina
nɨmba wandi. Wan nyan tak mɨni kiya nyana mɨni kwunatndɨ, vɨndɨ.
Wan nyan kat kwaglalndɨ maa kiyandɨ. Manda kat wupma yindɨ waa
wandi.

JISAS WANDƗ MAA LASARAS LAATNDƗ

38 Ndina nyaangɨt wutaa Jisas nɨma vat yelavɨka lɨga waangu la kavat
yandɨ. Wan waangu kambak mɨna la waangua. Wan waanguna tak
waangu nɨma kambapmba kuviyalagulaa tɨvɨndi. 39 Wan kavat yalaa
Jisas wandɨ. Tɨvɨnja kambak kumba ngwula waa wandɨ maa kiya
nyana yakwa lagwa Mata Jisas kat walɨ. njambwi nyan nandinya aynat
waangumba lɨndɨ. Ndɨna sɨm kavle njangu veilɨgandɨ. Kambak kumba
ngwula waa ke waa waa walɨ Mata. 40 Jisas lɨ kat wandɨ. Tak nyɨn kat
tamba wowun. Kai walapman yɨnyeyan God kwutndeya apma njɨvwa
vɨgiyanyɨn waa tak nyɨn kat wowun waa Jisas wandɨ maa 41 kambak

kwutaa kumbandi. Kumbandi maa kiya nyan ta waangu kwo lindi. Jisas nyinangwutnat tanambitaa wandi. Nyaek, wagalawa vat tamba wupmin. Min kat sivu kiligowun.

42 njimbla njimbla wagaliwa vak wuka ligamin. Wunogwina liga nimba wutnjangat min kat kwundimba wowun. Wagalaliwa vak wuka ligamin waa kwundimba wowun. Wutaa God wandi maa yaa nyana waa wun kat yelavika ligiyandi waa God kat wandi.

43 God kat walaa nima kwundimba Lasaras laataa ngaga yaa mila waa walendi maa 44 kiyaa nyan laaptaa yandi. kiyandi maa waangumba taagavat tinja njimbla sivla waavwimba ndina mbangi mbaataa taagandi. Ndina man taamba wan waavwi ngilaa lindi maa wogwendi. Ndina mindama waavwimba kapmandi maa wogwendi. Wogwendi maa Jisas ndi kat wandi. Ndina waavwi njalak ngwula. Kwo ligiyandi waa wandi Jisas.

JUDANA NJAMBWI NIMBA JISAS KAT VATNYAVAK YELAVITNDI

45 Maria kat tangapmat ta Juda Jisas yalaa kwuta njivwa vilaa ndi God wandi, yaa nyana waa yelavika lindi. 46 Ndina nat nimba wupma ana yelavitndi. Jisas kwutaa vak kat vilaa yiga Ferisi kat mbutndi.

47 Mbutndi maa Ferisio God kat kwunatiga njambwi nimbo wandi maa ndino nat nima sakwat njambwi nimbo ngambuvat yisolaa lindi. yisolaa liga wandi. Nin angamak yigiyanin ndi kat. Nima sakwat apma nima njivwa kwutigandi. 48 Ndi kat kai walapman yineyan nina ngepmana nimba aywaa ndina kwupmba yigiyandi. Yindi maa nin kat viga Romba liga nimba yalaa nin kat sigiyandi. Wan vak kat kai waigandi waa wandi.

49 Ndina kita nyan Kaiafas kat naambi God kat kwunatiga nimbana njambwi nyanat tindi. Ndi laataa ndi kat wandi. Ngwuk apma maawut ana yelavika ligangwuk. 50 Wan nyan Jisas kat vatnyaneyan nin aywaa ana kavle yigiyanin. Romba liga nimba nin Juda kat ana yaa sigiyandi. Nin kat tiga ndi Jisas kiyandeyan wovuna waa wandi.

51 Wanda nyaangit ndina maawupmba yelavitaa ana wandi. Kat naambi ndina njambwi nyanat tindangat God ndina maawupmba ngambundi maa wandi. Jisas ndinyangu kat tiga kiyaigandi waa wandi Kaifas. Wanda nyaangitna angwa kat ana yelavika lindi. Ndi kwo wandi. 52 Wanda nyaangitna angwa kingiyan. Jisas Juda kat mina kwunapmat ana kiyandi. Kava kavamba liga nimba kat aywaa kwunapmak kiyandi. Ndi kat aywaa kwutaa kaliga Godna mbaapmamba tangavak kat kiyandi. Taagandi maa Godna nyaanguat tigiyandi.

53 Wungi nandinyamba yisolaa liga nyaangit ngambulaa Jisas kat sivak kat. 54 Wungi kat tiga Juda la ngepma ngepma Jisas ana yi ya yetilindi. Kwo kavamba liga ngepmat yindi. Efraim walinja ngepmat yindi. Wan ngepma yilaa ndinogwi ndina mbaapma nimbo kita vat yetindi.

JISAS KAT KWATINDI

55 Judana pesto pasova walinja pesto tamba ngway tolandi. Kava kavamba la Juda laataa Jerusalemat yindi. Tat nina nglambi njangigiyanin ngini pesto kat wuleigiyanin waa yelavitaa Jerusalemat yindi. 56 Jerusalemat yilaa Jisas kat kwatindi. God kat kwunatinja ngayat wuleilaa awat sowat ngambulindi. Pesto kat anagandi yaiga waa awat sowat ngambulindi. 57 God kat kwunatiga njambwi nimbogwi

Ferisio nyaangɨt tamba kwindi. Kɨta nyan Jisas kat vɨga lɨmeyan nɨn kat mbuiyamɨn waa wandi. Ndɨ kat kwupmat wanɨn waa wandi.

12

MARIA APMA NJANGU VEILƗGA NGU JISASNA MAMBA KALƗTƗ

1 Nandinya sɨla kɨta lɨga pasova walɨnja pesto tɨgiyandɨ. Jisas Betaniat yindɨ. Wan ngepma Lasaras ta ngepma. Tat wan nyan Lasaras kiyandɨ maa Jisas laap mɨla wandɨ mala laatndɨ. 2 Ndina ngay wuleindɨ maa ndɨ kat kɨgɨnda kwutndi. Lasarasna nyange Mata kɨgɨnda wan nɨmba kat kansaga kwilɨlɨ. Lasaras ndɨ njabɨmba nat nɨbagwinala ndalɨndɨ. 3 Tɨga lɨga Maria apma njangu veila ngu klalaa Jisasna taga mamba salatɨ. Wan ngu nɨma sanyamba wan gu kat nyangatɨ. Wan nguna njangu wan ngaymba la nɨmba aywaa wutndi. Apma njangu veilɨndɨ. 4 Kalɨtɨ maa Jisasna mbaapmamba la kɨta nyan Judas Iskeriot, ngɨni tɨga Jisas kat kamwin kwigiyaa nyan lɨ kat wandɨ. 5 Wan njangu veila ngu manda kat kwo kalɨtɨ. Wan ngu kwilaa sanya klalaa sanya lapman nɨmba kat kwigelan wovuna. 300 dola anagalɨ klaiga waa wandɨ Judas. 6 Sanya lapman ta nɨmba kat ana nɨma vat yelavɨtaa wandɨ. Jisasna mbaapmamba la nɨmba kɨta yisoga taagalɨnja mani ndɨnai vɨga la. Vɨga lɨga nat njɨmbla sɨkwutɨndɨ. Wan ngu kɨilaa klaleya sanya ndɨ vɨga lɨga sɨkwupmat yelavɨtaa wandɨ.

7 Wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Lɨ kat wupma ke waa. Kiyawun maa wun kat waangumba taaganjeya njɨmbla kat yelavɨtaa wan njangu veila ngu kalɨtɨ wun kat. 8 Sanya lapman tɨga nɨmba ngwulogwinala njɨmbla njɨmbla tɨlɨndi maa ndi kat kwigiyangwuk. Wun ngɨni ngwulogwina njɨmbla njɨmbla ana lɨgɨyowun waa wandɨ Jisas.

LASARAS KAT VATNYVAT WANDƗ

9 Jisas betanimba tɨnda vak kat wutaa Juda nɨma sakwat laataa yandi ndɨ kat vɨvat. Jisas kat mɨna vɨvak kat ana yandi. Ndɨno Lasaras kat vɨvak kat yandi. Tat Jisas wandɨ maa Lasaras kiyalaa lɨga laatndɨ. Ngɨ kat tɨga ndɨ kat vɨvak kat yandi. 10 God kat kwunatɨga njambwi nɨmba Lasaras kat vatnyavak kat yelavɨka lɨndi. 11 Lasaras kat Juda nɨma sakwat vɨlaa nɨn kat kwagalalaa Jisasna mbaapmamba nɨma sakwat nɨmba yilɨgandi waa yelavɨtaa Lasaras kat vatnyavat wandi.

JISAS KING TƗGA VLA JERUSALEM WULEINDƗ

12 Nat nandinya pesto kat yilaga nɨma sakwat nɨmba mbambala Jisas Jerusalemat yaigandɨ waa wandi maa wutaa njambwi nyanat tɨnda vak kat yelavɨtaa 13 tɨpma ngla kalɨka kwutaa ndɨ kat vɨvat yandi. Ndɨ kat vɨlaa wandi. Wovun yamɨn. Mɨn nɨn Isrel walɨna nɨmbana king mɨn. God wandɨ maa yamɨn. Mɨn apma njambwi nyan mɨn waa nɨma kwundimba walega walɨndi.

14 Jisas kwandɨ donki kɨta kwutaa lɨla mbunimba ndaalɨga yandɨ. Ndɨ tamba la nyan pɨlɨwuta vak vla ndaalɨga yandɨ. 15 Tamba pɨlɨwutndɨ.

saionmba lɨga nɨmba ngwuk ke nɨmamba yelavɨka
lɨngwa. Ngwutna njambwi nyan yaigandɨ. Donkina
mbunimba ndaalɨga yaigandɨ
waa tamba pɨlɨwutndɨ.

16 Wan tamba pɨlɨwutnda nyaangɨt Jisasna mbaapma nɨmba di ana
yelavɨka lɨndi. Tamba la nyan pɨlɨwutnda vak vla ndɨ kat yindi waa ngɨni
yelavɨka lɨndi.
17 Tak Lasaras kiyandɨ maa waangumba taagandi, lɨndɨ. Lɨndɨ maa
Jisas ndɨ kat wandɨ maa laatndɨ. Laatnda vak va nɨmba ngepma ngepma
yi ya mbutɨndɨi. 18 Lasaras kat wandɨ, laatnda vak kat wutaa nɨma
sakwat nɨmba Jisas kat vɨvat yandi. 19 Nɨma sakwat nɨmba Jisas kat ya
vak vɨlaa Ferisi awat sowat wandi. Ndɨ kat kwulapmat tɨna vat tamba
kwo vatnat tɨgandɨ. ndinyangu aywaa ndɨna kwupmba yilɨndi.

GRIK WALɨNJA NɨMBA JISAS VɨVAT WANDI

20 Wan pesto kat ya nɨmbana nat nɨmba Juda ana ndi Di Grik ndi.
God kat yelavɨpmak Jerusalemat yindi. 21 Wundi Grik Filip kat yandi.
Filipna ngepma Betsaida. Galilimba la ngepma. Ndɨ kat yalaa wandi.
Mɨn, Jisas kat vɨlaa ngambuvat yalaa lɨganɨn waa wandi. 22 Wandi
maa wutaa Filip yiga Endru kat mbutndɨ. Mbutndɨ maa mbɨk Jisas
kat yiga mbupmbɨk. 23 Mbupmbɨk maa Jisas wandɨ. Wan nyinang-
wutna vak ndinyangu kat sɨmogwilɨga nyan wun. Wun kat kwutaa
vatnyanjeya njɨmbla tamba ngway tolagandɨ. Wun kat vatnyandi maa
God wuna sɨ kwutaa katsogiyandɨ. 24 Mbutɨwa nyaangɨt awuk ngwula.
Kɨlɨnja mina sɨk kɨpmamba dalaa nɨngɨndeyan nɨma sakwat mi sɨk wataa
tɨgiyandɨ. Kɨpmamba ndalapman yindeyan ndɨ sɨk kɨta tɨgiyandɨ. 25 Nɨno
ndinyangu wungi vat sɨgɨt. Kɨta nyan ndɨna mbagɨna njɨvwa mɨna kwuka
ndɨna mbangɨ mɨna kwunaka yetɨlɨndeyan wan nyan ndɨ kavle yigiyandɨ.
Kɨta nyan ndɨna mbangɨ kwunapmak kat ndɨna mbagɨna njɨvwa kwup-
mak kat kai wandeyan ndɨ njɨmbla njɨmbla apma vat tɨndeya vat kali-
gandɨ. 26 Kɨta nyan wunogwinala njɨvwa kwupmat wandeyan wunai
yetɨga vak vla yetɨgiyandɨ. Kɨta nyan wunogwinala njɨvwa kwutndeyan
wuna nyaek ndɨna sɨ kwutaa katsogiyandɨ.

WUN KAT KWUTAA KATSOGIYANDI WAA WANDɨ JISAS

27 Wun mbambala maawut nɨma vat yelavɨka lɨgowun. Wuna nyaek
wagalagiyowun. Manda vatna wagalaweyan. Wun kat yavat tɨga kavle
vak kat kai awa waa walu? Kai. Wupma ana wagalgiyowun. Wun kat ya-
vat tɨga kavle vat klavat kan kɨpmat ngaga yawun. 28 Kupma waigowun
wuna nyaekat. Avla mɨna sɨ kwutaa katso mɨla waa waigowun waa
wandɨ Jisas. Jisas wandɨ maa nyinangwupmba lɨga ngaga yaa kwundi
wutaa wandi. Tak avla wuna sɨ kwutaa katsowun. Ngɨni nat njambɨ
kwutaa katsogiyowun waa wandɨ. 29 Wumba la nɨmba nyinangwupmba
lɨgɨ ngaga yaa kwundi wutaa wandi. Vlap mlak wandɨ waa wandi. Nat
nɨmba wutaa wandi. Ensel Jisas kat wandɨ waa wandi.
30 Jisas ndi kat wandɨ. Wan nyinangwupmba lɨga yandɨ, wukngwa
kwundi wukwangat ana wandɨ. Wukngwangat wandɨ. Ngwutna
maawut kwunapmak wandɨ. 31 Kan kɨpmana kavle vat aywaa vɨgiyandi.
Vɨnjeya njɨmbla tamba ngway tolagandɨ. Kan kɨpmana nɨmba kat
kavle maawut kwilɨga nyan kat kwulakiyaa vat tamba ngway tolagandɨ.
32 Wun kat kwutaa katsondi maa kɨpmamba lɨga nɨmba kat yagwa
waigowun. Wuna mbaapma yaa wulei ngwula waa waigowun waa
wandɨ Jisas. 33 Ndɨ kat ngɨni vatnyanjeya vak kat yelavɨtaa wandɨ. Wun
kat kwutaa katsogiyandi waa wandɨ.

34 Jisas wandɨ maa wumba la nɨmba ndɨ kat wandi. Tamba la nɨmba
God waa nyaangɨt pɨlɨwutnja vak vɨnɨn. God kwiya nyan Kraist njɨmbla
njɨmbla tɨgiyaa nyana waa pɨlɨwutnja vak vɨnɨn. Mɨn wamɨn. Wun Godna
vak kɨpmamba lɨga nɨmba kat vɨsɨmogwilɨga nyan wun. Wun kat ngɨni
vatnyagiyandi waa wamɨn. Mɨn kanda mɨn. Mɨn wan nyan mɨn? Waa
wagalandi. 35 Wagalandi maa Jisas ndi kat wandɨ. Mbambala ngwutnog-
winala lɨwan kemba lɨga ya vla lɨgowun. Mbambala wun kat vɨlɨɨ Godna
apma vat vɨsɨmogwi lɨga nyana waa yelavɨk ngwula. Samat tɨga ngwuk
kat kwagalalaa yigiyowun. Yiwun maa ngwuk ngan vla lɨgiyangwuk.
Wuna apma vat ana vɨga lɨgiyangwuk. Wun kat vɨlapma Godna apma
vat vɨsɨmogwi lɨga nyana waa ana yelavɨkiyangwuk. 36 Mbambala
ngwutnogwinana tɨwa vak vɨlaa yelavɨk ngwula. Wun kat vɨlaa Godna
apma vat vɨsɨmogwi lɨga nyana waa yelavɨkngweyan ngwuk apma vat
tɨgiyangwuk waa wandɨ Jisas. Jisas walaa ndi kat kwagalalaa yindɨ. Yiga
wun kat vɨlandi waa ndɨna mbangɨ yiga pagwulaa lɨndi.

JUDA NƗMA SAKWAT JISAS KAT KAI WANDI

37 Nɨma sakwat nɨma njɨvwa kwutɨnda vak ndi vɨlɨndi. Vɨlaa God wandɨ
maa yaa nyana waa ana yelavɨtndi. 38 Yelavɨtapman yilɨnja vak kat
tamba la nyan Aisaia tamba pɨlɨwutndɨ. Pɨlɨwutnda nyaangɨpmba ngɨni
wan vak yilɨndi.

Njambwi nyan, butɨna nyaangɨt ana wuka vɨga
lɨndi. Godna kwondu vɨlaa ndɨ nɨma nyana waa
ana yelavɨka lɨndi

waa tamba pɨlɨwutndɨ Aisaia. 39 Wan Jisasogwinala ta Juda angamak
Jisas njambwi nyanat tɨnda vak vɨlapman yindi. Ndi tamba la nyan
Aisaia pɨlɨwutnda nyaangɨpmba yilɨndi. 40 Ndɨ tamba pɨlɨwutndɨ.

God wandɨ maa ndina mɨni ana vɨlɨndi. Ndina
maawut ana yelavɨtɨndi. Ngi kat tɨga God ndi kat
yilɨnda vat ndina mɨni ana vɨga lɨndi. Ndina
maawut ana yelavɨka lɨndi. Ngi kat tɨga God ndi
kat ana kwunakiyandɨ

waa pɨlɨwutndɨ Aisaia. 41 Tamba Aisaia pɨlɨwukna nyaangɨt Jisas
njambwi nyanat tɨnda vak vɨlaa pɨlɨwutndɨ.

42 Ferisi Juda kat walɨndi. Kɨta nyan Jisas njambwi nyana waa
wandeyan ndɨ kat kai waiganɨn. God kat yelavɨpmak yisolaa lɨneya ngay
ana wuleigiyandɨ wan nyan waa walɨndi Ferisi. Judana nat njambwi
nɨmba Jisas kat vɨlaa ndɨ njambwi nyana waa yelavɨtɨndi. Kwundimba
ana walɨndi. Ferisi kat vaaka lɨndi. 43 Yelavɨta vak kat pagwua nɨmba nat
nɨmba dina sɨ kwutaa katsonjangat nɨmamba yelavɨka lɨndi. God ndina
sɨ kwutaa katsondangat ana nɨmamba yelavɨka lɨndi.

MBUTUWA NYAANGƗT NƗMBI NDA VLA LƗGANDƗ

44 Jisas laataa nɨma kwundimba walega wandɨ. Kɨta nyan wun kat vɨlaa
njambwi nyanat tɨwa vak kat yelavɨtndeyan wun kat ay waa nyan God
ndɨno ndɨ kat njambwi nyanat tɨnda vak kat yelavɨkiyandɨ. 45 Kɨta nyan
wun kat vɨndan wun kat ay waa nyan God kat ndɨ vɨlɨgandɨ. 46 Kemba
lɨga ya vla vɨga kan kɨpma ngaga yawun. Njambwi nyanat tɨwa vak
kat kɨta nyan yelavɨtndeyan kulun walaa la kavle vat kwagalalaa apma
vat kemba lɨga vak vla yetɨgiyandɨ. 47 Kɨta nyan mbukwa nyaangɨt
wutaa njambwi nyanat tɨwa vak kat yelavɨtapman yindeyan ndɨ kat ana
sɨgiyowun. Kan kɨpmamba lɨga nɨmba kat sɨvat ana yawun. 48 Mbukwa

nyaangɨt wupmak kat kai waga wun kat kai waliga nyan ndɨ kavle vat klaigandɨ. Ngɨni yaiga nandinya mbambala mbutɨwa nyaangɨt wan nyan kat nɨmbi nda vla sɨndɨ maa kavle yigiyandɨ. 49 Mbutɨwa nyaangɨt wuna yelavɨka vapmba ana mbutɨwun. Nyaek wunkat wandɨ maa yaa mbutɨwun. 50 Wuna nyaek mbuta nyaangɨt wutaa njɨmbla njɨmbla apma vak mɨna yetɨgiyandi. Vɨlɨgowun. Ngi kat tɨga kwo ana mbutɨgowun. Wuna nyaek wun kat waa nyaangɨt mɨna mbutɨgowun waa wandɨ Jisas.

13

JISAS NDƗNA MBAAPMA NƗMBANA MAN NJANGINDƗ

1 Pasova walɨnja pesto tamba ngway tolondɨ. Jisas tamba yelavɨtndɨ. Kan kɨpma kwagalalaa wuna nyaek tɨga kavat yiweya njɨmbla tamba ngway tolondɨ waa yelavɨka lɨndɨ. Jisas kan kɨpmamba lɨga ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat njɨmbla njɨmbla nɨma maawut yelavɨka lɨlɨndɨ.

2 Ndi kat nɨma maawut yelavɨka lɨga ndinogwina nao kɨndɨ. Wan nglaambu nao kɨga kɨyagindi maa Seten yaa Judas iskeriot Saimona nyan ndɨna maawupmba ngwandɨndɨ maa Judas kamwin kwindeya vak kat yelavɨka lɨndɨ. 3 Jisas vɨga lɨndɨ. Ndɨna nyaek God ndɨ kat kwanda kwanda aywaa vɨga lɨndangat kwindɨ. God wandɨ maa valaa lɨgowun waa vɨga lɨndɨ Jisas. Ngɨni God tɨga kavat lungwamataa yigiyowun waa vɨga lɨndɨ Jisas. 4 Jisasna mbaapma nimba awat sowat kwulaka njambwi nɨmbat tɨvak valɨnja nyaangɨt wutaa Jisas kɨgɨnda kɨlɨnja njambɨmba ndaa lɨga laataa ndɨna kumbula lɨnda waavwi sɨvenga taagalaa taul klalaa ndɨna yipma sɨtndɨ. 5 Sitaa nɨma awmba ngu kendolaa ndɨna mbaapmamba la nɨmbaba man ngu klalaa njangilaa yipma sɨtnda taulmba lapmiga klalaa ndina man wungi taulmba nyangatndɨ.

6 Njangilaa yiga Saimon Pitana man njangivat tɨndɨ. Pita ndɨ kat wandɨ. Njambwi nyan manda kat wuna man njangigiyamɨn. Ana nglaatndɨ waa wandɨ Pita.

7 Wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Kwutuwa njɨvwana angwa ngwuk ana vɨga lɨgangwuk. Ngɨni vɨga lɨgiyangwuk waa wandɨ Jisas.

8 Pita ndɨ kat wandɨ. Wuna man njangivak kat kai wowun waa Pita wandɨ maa jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨn kat ngu njangilapman yiweyan wuna mbaapmamba ana lɨgiyamɨn waa wandɨ maa Pita wandɨ. 9 Njambwi nyan wuna man mɨna ke njangiga. Wuna nambu wuna taamba aywaa njangi mɨla waa wandɨ maa Jisas wandɨ.

10 Mɨna man mɨna njangiweyan kwo lɨgiyamɨn. Ngwuk kat ngumba njangiweyan mɨnamba kavle vak ana lɨgiyandɨ. Ngwut apma vat tɨgiyangwuk. Ngwuk kat aywaa ana wupma wowun waa wandɨ Jisas. 11 Wan taamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk nɨmbana kɨta nyan wun kat kamwin kwigiyandɨ waa yelavɨtaa ngwuk aywaa ana apma vat tɨgangwuk waa ndi kat wandɨ. 12 Ndina man aywaa njangilaa ndɨna kumbula lɨnda waavwi klalaa kwusolaa nda lɨga wandɨ ndi kat. Ngwuk kat yuwa vatna angwa yelavɨka lɨgangwuk? wandɨ. 13 Wun kat sɨmogwi lɨga nyan njambwi nyan mɨn waa walɨgangwuk. Wovun wupma walɨgangwuk. Wun sɨmogwi lɨga njambwi nyan wun. 14 Wun ngwutna njambwi wun. Mat nyan vla lɨga ngwula man njangilɨgowun. Ngwuk wupma awat sowat njangi ngwula. 15 Kan ngwuk kat njɨvwa kwuta nyan vla yuwa vat vɨlaa ngwulo wupma yiga yetɨmba ngwuk. 16 Ngwuk kat kɨta nyaangɨt waigowun. Ngwuk awuk ngwula. Njɨvwa kwutɨga nyan ndɨ kat

njɨvwa kwiliga nyana njambwi nyan ana ndɨ. Ya nyan ndɨ kat ay waa
nyana njambwi nyan ana ndɨ. 17 Wawa nyaangɨt ngwuk yelavɨk ngwula.
Wutaa wan nyaangɨtmba yiga yetɨngweyan ngwutna maawut apma vat
tɨgiyandɨ.
18 Ngwuk kat aywaa ana wowun. Wuna mbaapmamba taagaweya
nɨmba vɨga lɨgowun. Ngwula kɨta nyan God waa tamba pɨlɨwutnja
nyaangɨpmba yigiyandɨ.
Kɨta nyan wunogwinala kɨgɨnda kɨlɨga nyan wun
kat kavle yindɨ
waa tamba la nyan pɨlɨwutndɨ.
19 Ngɨni ngwula kɨta nyan wun kat kavle yigiyandɨ. Tak ngwuk kat
mbukowun. Wan yindeya kavle vak vɨlaa Jisas ndɨ God wandɨ, yaa nyana
waa yelavɨkiyangwuk. 20 Ngwuk kat kɨta nyaangɨt waigowun. Ngwuk
awuk ngwula. Wuna njɨvwa yiga agwut wowun ma kwukiya nɨmba kat
apma vat yinjeyan wunkat apma vat yi vla lɨgiyandi. Kɨta nyan wun
kat apma vat yivat wandeyan wuna njɨvwa yiga agwut wowun maa
kwukiya nyan kat apma vat yigiyandɨ waa wandɨ Jisas.

JUDAS JISAS KAT SƗNJANGAT KAMWIN KWIGA LƗNDƗ

21 Jisas wan nyaangɨt ngambulɨndɨ, ndɨna maawut viyalɨndɨ, wandɨ.
Ngwuk awuk ngwula. Ngwutna kɨta nyan wun kat sɨnjangat kamwin
kwigiyandɨ waa wandɨ maa 22 ndɨna mbaapmamba la nɨmba awat sowat
vɨga anda nyana waa wagalandi. 23 Ndɨna mbaapmamba la nat nyan
Jisasna ngwaymba lɨndɨ. Jisas ndɨ kat woviyaguga lɨndɨ. 24 Pita ndɨ
kat vɨlaa Jisas kat wagala mɨla waa wandɨ. 25 Pita wandɨ maa Jisasna
ngwaymba la nyan wagalandɨ Jisas kat. Njambwi nyan anda nyan kat
wamɨn waa wandɨ. 26 Jisas ndɨ kat wandɨ. Kɨgɨnda kwutaa njangwimba
salataa kwiweya nyan kat wowun waa walaa kɨgɨnda kwutaa njang-
wimba taagalaa Judas Iskeriot Saimona nyan ndɨ kat jisas kwindɨ.
27 Kwindɨ maa kɨndɨ. Kɨndɨ maa Seten ndɨna maawut wuleindɨ maa
Jisas Judas kat vɨlaa wandɨ. yimeya vak kwiyatapman ay mɨla waa
wandɨ Jisas. 28 Jisas waa nyaangɨtna angwa njambɨmba ndaa lɨga kɨgɨnda
kɨla nɨmba ana yelavɨka lɨndɨ. 29 Ndina nat nɨmba yelavɨtndɨ. Judas
yisoga laagalɨna sanya ndɨ vɨga lɨgandɨ. Pesto yaiga nandinya nɨn alɨpsɨga
kɨgɨnda klaiganɨn. Ndɨ klavat anagandɨ ya. Sanya lapman nɨmba kat
sanya kwivat anagandɨ ya waa nat nɨmba yelavɨtandɨ. 30 Judas kɨgɨnda
kɨlaa laataa wogwendɨ. Tamba ngan ndandɨ, wogwendɨ.

KUPI NYAANGƗT

31 Yindɨ maa Jisas ndi kat wandɨ. Wun Godna vat ndinyangu
kat vɨsɨmogwilɨga nyan wun. Njambwi nyanat tuwa vak samat tɨga
vɨgiyandi. Vɨlaa yelavɨka God njambwi nyana waigangwuk. 32 Wun kat
vɨlaa Godna sɨ kwutaa katsongweyan God wuna sɨ kwutaa katsogiyandɨ.
Samat tɨga katsogiyandɨ. 33 Wuna nyangu ngwutnogwinala sɨvla ana
lɨgiyowun. Samat tɨga yiwun maa wun kat kwakiyangwuk. Tak Juda
kat wowun. Yiweya kava ngwuk ana alɨpsɨga yaigangwuk. Ngwutno
ngwuk kat waigowun. Yiweya kava ana wuna kwupmba yaigangwuk.
34 Ngwuk kat mandɨp kupi vat yiga yetɨngweya vat mbukiyowun. Awat
sowat ngwuk ngwula maawupmba nɨma vak yelavɨk ngwula. Ngwuk
kat nɨma vak yelavɨka luwa vak vla awat sowat nɨma vak yelavɨka alɨ
ngwula. 35 Awat sowat nɨma maawut yelavɨka tɨngweya vak vɨlaa nat

nɨmba waigandi ngwuk kat. Ndi Jisasna mbaapmamba la nɨmba ndi waa waigandi waa wandɨ Jisas.

PITA JISAS KAT KAI WAIGANDI

36 Jisas wandɨ maa Pita ndɨ kat wandɨ. Njambwi nyan mɨn andamala yimeya waa wandɨ maa Jisas wandɨ. Yiweya kava mbambala ana alɨpsɨga yigiyamɨn. Samat tɨga ngɨni yigiyamɨn waa wandɨ Jisas.
37 Pita ndɨ kat wandɨ. njambwi nyan manda kat ana alɨpsɨga yigiyamɨn waa wun kat wamɨn. Mɨna sɨ kwunapmak kat tɨga kiyaweyan wovuna. Ana vaakiyowun waa wandɨ Pita.
38 Jisas ndɨ kat wandɨ. Mɨna sɨ kwunapmak kat tɨga kiyameyan wamɨn? Wun kat. Wupma kwo wamɨn. Waweya nyaangɨt mɨn awup mɨla. Ngambi ngan wun kat njambɨ kuvut kai wamɨn maa ava nyaaga viyagandɨ waa wandɨ Jisas.

14

GOD KAT YINEYA YAMBI JISAS

1 Jisas ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat wandɨ. Ngwuk nɨma maawut ke yelavɨka lɨngwa. God njambwi nyana nɨn kat vɨga lɨgiyandɨ waa yelavɨka lɨgangwuk. Wuno wun kat wupma yelavɨa alɨ ngwula. 2 Wuna nyaek tɨga kava nɨma sakwat tɨlɨ kava lɨgandɨ. Tɨlɨ kava tɨlapman tɨgendan ngwuk kat mbukewun. Tɨngweya kava yiga kwunakiyowun. 3 Yiga tɨngweya kava kwunataa ngwuk kat kalivat at yaigowun. Ngwuk kat kaliwun mala wunai tɨga kavamba kɨta vat yetɨgiyanɨn. 4 Yiweya kava ngwuk vɨga lɨgangwuk. Yiweya ava yambɨ ngwuk vɨga lɨgangwuk waa wandɨ Jisas.
5 Wandɨ maa Tomas ndɨ kat wandɨ. Njambwi nyan yimeya kava nɨn ana vɨga lɨganɨn. yimeya ava yambɨ nɨn anda vapmba vɨgiyanɨn waa wandɨ maa Jisas wandɨ.
6 Wun wunayɨ ava yambɨ. Wun savagu lɨga nyaangɨt angwa nyaangɨt mbutɨga nyan wun. Wun ndinyangu kat apma vat yiga yetɨnjeya vak kwilɨga nyan wun. Wuna nyaek tɨga kava wuleinjeya nat yambɨ kai. Wun wunayɨ ava yambɨ. Nat ava yambɨ kai. Ava yambɨ kɨtak. 7 Wuna angwa vak kat vɨga lɨgengwan wuna nyaek kat vɨga lɨgengwuk. Samat tɨga wuna angwa vak vɨlaa ndɨ kat vɨga lɨlɨgiyangwuk waa wandɨ Jisas.
8 Jisas wandɨ maa Filip ndɨ kat wandɨ. Njambwi nyan mɨna nyaek kat nɨn kat vɨsɨmogwi mɨla. Vɨvat wanɨn. Ndɨ kat vɨlaa nat nda kat ana wagalagiyanɨn waa wandɨ Filip.
9 Jisas ndɨ kat wandɨ. Tamba ngwutnogwinala njɨmbla njɨmbla tɨlɨgowun. Filip tuwa vak ana vɨga lɨgamɨn? Wun kat va nyan wuna nyaek kat tamba vɨndɨ. Mɨna nyaek kat nɨn kat vɨsɨmogwi mɨla waa manda kat wamɨn. 10 Wun wuna nyaeknonala kɨta lulu tɨgali. Ngwuk wupma ana vɨga lɨgangwuk? Ngwuk kat mbutuwa nyaangɨt wunai yelavɨka lɨga vapmba ana mbutɨgowun. Wuna nyaek wuna maawupmba tɨndɨ, mbutɨgowun. Kwutuwa njɨvwana angwa ndɨnamba lɨgandɨ. 11 Jisas ndɨna nyaeknonala kɨta lulu tɨgambɨt waa yelavɨk ngwula. Wupma yelavɨtapman yingweyan kwutuwa nɨma njɨvwa vɨlaa Jisas ndɨ njambwi nyana waa yelavɨka alɨ ngwula.
12 Ngwuk kat nyaangɨt kɨta waigowun. Ngwuk awuk ngwula. Kɨta nyan njambwi nyanat tuwa vak kat yelavɨka lɨndeyan kwutuwa njɨvwa vla ndɨno kwukiyandɨ. Kan kɨpma kwagalalaa wuna nyaek tɨga kavat

yiwun maa wunai kwutiga njivwa ndi kwulaka kwukiyandi. 13 Ngwuk
kat kwagalalaa nyinangwut yiwun mala wuna si waga wuna nyaek kat
wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyowun. Wunamba klalaa wuna
nyaekna si kwutaa katsogiyangwuk. 14 Wuna si waga wuna nyaek kat
wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyowun.

GODNA WAAGAN YAIGA VAK

15 w Wun kat woviyaguga lingweyan wunai waa nyaangipmba yiga
yeti ngwula. 16 Nyaek kat wagalawun mala ngwuk kat kwunatigiya
nyan kwigiyandi. Wan nyan ngwutnogwinala njimbla njimbla kwu-
naka tigiyandi. 17 Wan nyan Godna waagana. Ndi apma maawut
kwiliga nyana. Ndinamba klalaa apma vak yelavika ligiyangwuk. Kan
kipmamba liga kwo nimba kat ana yaigandi. Kwo nimba ndi kat ana
vigiyandi. Ndina si wuka ndina mindama viga ana ligandi. Ngwuk
viga ligangwuk. Ngwutnogwinala tigandi. Ngini ngwutna maawupmba
tigiyandi.

18 Ngwusi nyangu vla lingwangat ana ngwuk kat kwagalagiyowun. yi-
laa smat tiga lungwamataa yaigowun. 19 Samat tiga kipmamba liga ndu
lagwa wun kat ana vigiyandi. Ngwuk apma maawupmba yelavika wun
kat vigiyangwuk. Wun apma vat yiga yetiligowun. Ngwuk wunai yetiga
vla yetigiyangwuk. 20 Yaweya nandinyamba vigiyangwuk. Wun God vla
tuwa vak kat vigiyangwuk. Wuna yelangimba lingwangat vigiyangwuk.
Ngwutna maawupmna luwa vak vla wuna yelangimba ligangwuk.
21 Kita nyan wunai waa nyaangit wutaa kwutaa lindeyan wan nyan
woviyaguga linda vak viligowun. Kita nyan wunkat woviyaguga
lindeyan wuna nyaek ndi kat woviyaguga ligiyandi. Wuno ndi kat
woviyaguga ligiyowun. Wan nyan kat yetuwa vak visimogwi kiyowun.
Visimogwiwun maa wuna angwa vak vigiyandi.

22 Judas Jisas kat wandi. (Jisas kat kwutnjangat kamwin kwiya Judas
Iskeriot ana ndi. Nat Judas.) Ndi wandi. Njambwi nyan. Ngini
ngwuk kat yetuwa vak visimogwiweyan kwo liga nimba ana vigiyandi
waa wamin. Anda vatna vilapman yinjeya waa wandi Judas. 23 Jisas
ndi kat wandi. Kita nyan wun kat woviyaguga lindeyan wunai waa
nyaangipmba yetigiyandi. Wan nyan kat wuna nyaek woviyaguga
ligiyandi. Wunagwio wuna nyaekno yalaa ndina maawupmba tigiyali.
Kwo liga nimba ana vigiyandi. 24 Kita nyan wun kat kai wandeyan wunai
waa nyaangipmba ana yetigiyandi. Ngi kat tiga ana vigiyandi. Wawa
nyaangit wuna maawupmba ana wowun. Wun kat nyaek ay mila wandi
maa ywawun. Wawa nyaangit ndinamba klawun.

25 Mbambala ngwulogwinala yetuwa njimbla wan nyaangit
mbutigowun. 26 Ngini wuna nyaek ndina waagan ndi kat ay waigandi.
Wuna wugin tivak yaigandi. Ngwula lak kwaigandi. Ngwuk kat apma
vak aywaa visimogwi kiyandi. Ngwutna maawut kwunatndi maa ngwuk
kat wawa nyaangit kat ngwutna maawut ana tivigiyandi.

27 Ngwuk kat apma maawut kwilaa kwagalalaa yigiyowun.
Kipmamba liga kwo nimba apma maawut kwilinja vla ana kwigiyowun
ngwuk kat. Yelavituwa apma maawut ngwula lak kwagalalaa
yigiyowun. Ngi kat tiga ngwuk nima maawut ke yelavikngwa. Ke vaaka
lingwa. 28 Ngwuk kat kwagalalaa yilaa ak llungwamataa ngwuk kat
yaigowun. Tamba wowun ngwuk kat. Ngwuk wuka ligangwuk. Wutaa
manda kat nima maawut yelavika ligangwuk. Wunkat woviyaguga

ligengwan wuna njambwi nyan kat wuna nyaek kat yiga vigiyowun waa wowun maa wutaa solat siga ligengwuk. Yiwun maa wuna nyaek ngwuk kat apma nglei vat yigiyandi waa wowun maa solat siga ligiyangwuk. 29 Yiweya vak kat tak ngwuk kat mbukwun. Ngini yigiyowun. Yiwun maa yelavikiyangwuk. Tak nin kat mbutndi yindeya vak. Ndi njambwi nyana waa yelavikiyangwuk.

30 At nat njamba ngwutnogwinala nima sakwat nyaangit ana ngambugiyowun. Kan kipmamba liga kwo nimbana njambwi nyan Seten nat nyamba wuleilaa yaigandi. Wan yaiga nyan wun kat ana alipsiga kwulakiyandi. Yalaa wun kat kwutndi maa vilaa nima maawut wana yelavikngweya. Ndi ana kwulakiyandi. 31 Wun wuna nyaek kat woviyaguga ligowun. Ndina kwundi wuka ligowun. Ndi kat woviyaguga luwa vak ndina kwundi wuka luwa vak kat kipmamba la nimba vinjangat wowun. Laataa yigiyanin waa wandi Jisas.

15

JISAS ANGWA MI VLA LIGANDI

1 Jisas wandi. Wun apma kilinja sitna mina angwa vla ligowun. Nat nyan wupma kai. Wun wunayi kita. Wuna nyaek mi kat viga liga nyan vla ligandi. 2 Wunamba liga nyan mi sandi vla ligandi. Sik kwalapman yiliga sandi wuna nyaek yalaa kalitaa yaagiligandi. Sik kwaliga sandi samat kalitaa kwunatigandi. Kwunatndi maa sik nima sakwat kwaigandi. 3 Ngwuk kat mbutuwa nyaangit ngwutna maawut tamba kwunatndi maa kwo liga ngwuk. 4 Wuna mbaapmamba liga wun kat ke kwagalangwa. Wun ngwutna maawupmba yetigiyowun. Mi sandi kapma lindeyan sik ana kwaigandi. Mi sandi angwo lindeyan sik kwaigandi. Ngwutno wungivat sigit. Wuna mbaapmamba tilapman yingweyan apma njivwa ana kwukiyangwuk.

5 Wun angwa mi vla ligowun. Ngwuk sandi mi vla ligangwuk. Kita nyan wuna mbaapmamba lindeyan ndina maawupmba liweyan ndi nima sakwat apma njivwa kwukiyandi. Wun kat kwagalalaa kapma lingweyan apma njivwa ana kwukiyangwuk. 6 Ndi kita nyan wun kat kwagalalaa yindeyan kalitndi maa liga wula liga sandi vla ligiyandi. Ndi kat kita livwimba yisolaa yamba tugiyandi.

7 Wuna mbaapmamba liga mbutuwa nyaangit maawupmba yelavika wun kat wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyowun. 8 Ngwuk kat kwiwun maa nima sakwat apma njivwa kwukngweyan nat nimba vilaa Godna si kwutaa katsogiyandi. Nima sakwat apma njivwa kwukngweyan wuna mbaapma nimba vla ligiyangwuk. 9 Wuna nyaek wun kat nima maawut yelavika linda vla ngwuk kat wuno nima maawut yelavika tigowun. Ngwuk kat yelavika tuwa vak ngwula maawut ke tivinda. Njimbla njimbla yelavika ali ngwula. 10 Mbutuwa nyaangipmba yiga yetingweyan ngwuk kat nima maawut yelavika luwa vak ngwutna maawut ana tivigiyandi. Wuno wuna nyaek mbutinda nyaangipmba yiga yetigowun. Yetiga liga wun kat nima maawut yelavika linda wuna maawut ana tiviligandi. 11 Ngwuk kat mbutuwa nyaangit wutaa solat siga yetilimbangwuk walaa mbutigowun. Nimamba solat siga yetilimbangwuk walaa mbutigowun.

12 Ngwuk kat kit nyaangit mbupmat yigowun. Kingi nyaangipmba yiga yetilimbangwuk. Ngwuk kat nima maawut yelavika ali njwula.

13 Kita nyan ndina ali nimba kat nima maawut yelavika liga ndi kat
tiga kiyandeyan wan nima vatna. Nat vak wan vak kat ana kwu-
lakiyandi. 14 Mbutuwa nyaangipmba yiga yetingweyan ngwuk wuna
ali nimba tigiyangwuk. 15 Ndi wuna njivwa kwutiga nimba ndi waa
ana ngwuk kat ngini waigowun. Njivwa kwutiga nimba njambwi nyana
maawupmba liga vak ana viga yelavika ligandi. Ngwuk wupma kai. Ndi
wuna ali nimba ndi waa ngwuk kat waligowun. Wuna nyaeknanamba
wukwa nyaangit ngwuk kat aywaa visimogwiwun, viga wuka yelavika
ligangwuk.

16 Ngwutna maawupmba wuna mbaapma ana wuleingwuk. Ygwa
wowun, wuleingwuk. Yiga apma njivwa kwupangwuk walaa ngwuk kat
wowun. Kwukngweya njivwa ana kwo vatnat tigiyandi. Wuna si waga
wuna nyaek kat wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyandi. 17 Awat
sowat nima maawut yelavika ali ngwula waga wowun ngwuk kat. Wan
ngwuk kat wawa nyaangitna angwa nyaangit.

KAN KIPMANA NIMBA NGWUK KAT KAI WAIGANDI

18 Kipmamba liga kwo yetiga nimba ngwuk kat kai wanjeyan ngwuk
yelavik ngwula. Tak Jisas kat kai wandi waa yelavik ngwula. 19 Ndina
mbaapma nimba tigengwan ngwuk kat ana kai waigandi. Ngwuk kapma
mbaapmamba liga nimba ngwuk. Ngwuk kat wowun mala ndi kat
kwagalalaa kapma mbaapma wuleingwuk. Ngi kat tiga ngwuk kat kai
waigandi. 20 Tak ngwuk kat mbutuwa nyaangit yelavik ngwula. Tak
wowun ngwuk kat. Njivwa kwutiga nyan ndina njambwi nyan kat ana
kwulatigandi waa tak ngwuk kat wowun. Wun kat nima vat kavle vat
yiligandi. Ngwulo ngwuk kat wupma nima vat kavle vat yigiyandi.
Wuna nyaangit wupmak kat ndi kai wandi. Ngwulo ngutnai mbutigiya
nyaangit wupmak kat ndi kai waigandi. 21 Wun kat ay waa nyan kat ndi
ana viga ligandi. Ngi kat tiga wuna si waga yiga yetingweyan ngwuk kat
nima vat kavle vat yigiyandi.

22 Ndi kat yalaa wan apma nyaangit mbutapman yingweyan kavle vat
yiga yetilinja vak ana vigendi. Tamba yalaa mbukwun maa viga ligandi.
Kavle vat yiga yetilina vak ana maawupmba yelavitnin waa ana alipsiga
waigandi. 23 Wun kat kai waliga nyan wuna nyaangik kat kai waigandi.
24 Ndi kat yalaa kwutuwa njivwa tak yaa nyan wupma ana kwutndi.
Wupma kwutapman yigewan kavle vak yiga yetilinja vak ana vigendi.
Mbambala ndina kavle vat tamba viga ligandi. Vilaa wunogwi wuna
nyaek kat kai waligandi. 25 Ndina tamba la nyan God wandi, piliwutnda
nyaangipmba ndi wungi vapmba yiga yetindi.

Wun kat kwo kai wandi. Angwa kai waa tamba piliwutndi.

26 Ngini nyaek kat wagalawun maa ngwuk kat kwunatiga nyan kat ay
wandi maa ngwuk kat yaigandi. Ndi Godna waagana. Ndi Godno kita
vat tiga nyana. Ndi savagu liga apma nyaangit mbutiga nyana. Ngwuk
kat yalaa wunai mbutiga vak vla ngwuk kat mbukiyandi. Mbutndi
maa wuna vak viga ligiyangwuk. 27 Ngwutno nat nimba kat wunai
mbutiga vak vla mbukiyangwuk. Tak wunogwinala tingwuk. Wuna
njivwa lakna njimbla wunogwinala tingwuk. Mbambala wunogwinala
tiga wuna njivwa kwuselakwun maa viga ligangwuk. Vilingwa vak
mbukiyangwuk.

16

1 Maawupmba yelavɨka lɨngwa vak wata kwagala lɨngweya. Ngivak
kat tɨga kan nyaangɨt ngwuk kat wowun. 2 Ngɨni God kat yelavɨpmak
yisolaa lɨnja ngay ngwuk ana wuleigiyangwuk. Juda ngwuk kat kai
walaa kɨklindi maa ngɨni ana wuleigiyangwuk. Godna njɨvwa kwupmak
ndi kat vatnyagiyanɨn waa ngwuk kat waigandi. 3 Wuna nyaek at ana
vɨga lɨgandi. Wuno wun kat ana vɨga lɨgandi. Ngi kat tɨga kavle vat
nɨma vat ngwuk kat yigiyandi. 4 Ngɨni yaiga vak kat mbambala ngwuk
kat mbukowun. Ngɨni wan vak yandɨ maa yelavɨkiyangwuk. Nɨn kat
mbutnda vak tamba yaandɨ waa yelavɨkiyangwuk. Tak ngwuk kat ana
mbukwun. Ngwuk kat kwagala mɨna lɨga kan mbukowun.

GODNA WAAGAN KWUTA NJɨVWA

5 Wun kat ay waa nyan tɨga kavat yi mɨna lɨgowun. Andamala yimeya
waa ngwutna kɨta nyan ana wun kat wagalalɨgandɨ. Yiweya vak kat ana
yelavɨka lɨgangwuk. Kwagalalaa yiwun mala kapma lɨngweya vak kat
mɨna yelavɨka lɨgangwuk. 6 Yigiyowun wowun maa nɨma vat yelavɨka
lɨgangwuk. 7 Nɨma maawut ke yelavɨka lɨngwa. Ngwuk kat woseka ana
waigowun. Ngwuk kat kwagalalaa yiweyan apma vatna. Ngwuk kat
kwagalalaa yilapman yiweyan ngwutna maawuk kat kwunakiyaa nyan
ana yaigandɨ. Yilaa wowun maa ngwuk kat yaigandɨ. 8 Yalaa njɨvwa
kuvuk kwukiyandɨ. Kɨpmamba la kwo nɨmba kavle vak yiga yetɨlɨnja vak
yalaa ndi kat vɨsɨmogwindɨ maa vɨgiyandi. Apma vat ndi kat vɨsɨmogwi
kiyandɨ. Maawupmba lɨga vak vɨlaa sɨga nagugiyandɨ. 9 Ndina kavle
vat anda vatna. Njambwi nyanat tuwa vak ana yelavɨka lɨndi. Kan
kavle vatna. 10 Ngwuk kat kwagalalaa wuna nyaek tɨga kava yigiyowun.
Yiwun maa kɨpmamba lɨga nɨmba kat apma vat sɨmogwigiyaa nyan kai.
Ngi kat tɨga yaiga nyan ndi kat apma vat sɨmogwi kiyandɨ. 11 Wan nyan
yalaa kɨpmamba lɨga nɨmba sɨga nagulɨnja vak kat kai walaa kavle vak
apma vak sɨmagalaa savagu vapmba sɨga nagugiyandɨ. Sɨga nagundɨ
maa kɨpmamba lɨga nɨmba vɨlaa yelavɨkiyandi. Nɨna njambwi nyan
kavle maawut yelavɨka lɨgandɨ waa yelavɨkiyandi.
12 Ngwuk kat mbukweya nɨma sakwat nyaangɨt kɨngi lɨga. Ngwuk kat
mbukweya mbambala ana yelavɨkiyangwuk. 13 Ngɨni apma maawut
kwilɨga nyan Godna waagan yalaa ngwuk kat apma maawut kwindɨ
maa yelavɨka lɨgiyangwuk. Avla ndɨnai yelavɨkiyaa vapmba ana ngwuk kat mbukiyandɨ. Wunamba wutnda nyaangɨt yiga ngwutnamba
mbukiyandɨ. Ngɨni yaiga vak ngwuk kat vɨsɨmogwi kiyandɨ. 14 Wuna
sɨ kwutaa katsogiyandɨ. Wunamba wutnda nyaangɨt yiga ngɨni ngwutnamba mbutndɨ maa wutaa yelavɨka lɨgiyangwuk. 15 Wuna nyaek
ta vak aywaa vɨga kwutaa lɨgowun. Ngivak kat yelavɨtaa wowun.
Wunamba wutnda nyaangɨt yiga ngwutnamba mbutindɨ maa wutaa
yelavɨka lɨgiyangwuk waa wowun.

NGLALAA LɨGA NGɨNI SOLAT SɨGIYANGWUK

16 Samat tɨga wun kat ana vɨgiyangwuk. Tɨga lɨga ngɨni nat njambɨ
vɨgiyangwuk. Wuna nyaek tɨga kava yivat tɨgowun waa wandɨ Jisas.
17 Jisas wandɨ maa ndɨna mbaapmamba la nat nɨmba wandi. Samat
tɨga wun kat ana vɨgiyangwuk. Tɨga lɨga ngɨni wun kat nat njambɨ
vɨgiyangwuk. Wuna nyaek tɨga kava yivat tɨgowun waa manda kat
wandɨ waa wandi. 18 Samat tɨga vɨgiyangwuk waa wanda nyaangɨt
manda kat wandɨ. Nɨn ana yelavɨka lɨganɨn waa wandi.

19 Jisas kat wagalavat yelavɨka lɨnja vak vɨlaa ndi kat Jisas wandɨ. Awat
sowat ngambuga manda kat wagala lɨgangwuk. Samat tɨga wun kat ana
vɨgiyangwuk. Tɨga lɨga ngɨni wun kat nat njambɨ vɨgiyangwuk waa wawa
vak kat manda kat yelavɨtɨgangwuk. 20 Ngwuk kat woseka ana wawun.
Yiwun maa nɨma vak yelavɨka nglaigangwuk. Yiwun ma kɨpmamba la
kwo nɨmba ndi solat sɨgiyandi. Nɨma vak yelavɨka nglangwa vak ngɨni
ngɨlɨgiyandɨ. Ngɨni solat sɨgiyangwuk. 21 Kan vak taagwa nyan kwupmat
tɨga tɨla vak kɨta vatna. Nyan kwupmak tɨla njɨmbla ana solat sɨlɨgalɨ.
Kavle vat tɨlɨgalɨ. Ngɨni nyan kwutaa nɨma vak solat sɨga tak tɨla kavle
vak maawut tɨvɨgiyalɨ. Wun nyan tamba kwukwun, kwo lɨgandɨ waa
yelavɨka solat sɨga lɨgiyalɨ. 22 Mbambala nɨma vak yelavɨka lɨgangwuk.
Ngɨni ngwuk kat yaa vɨwun ma solat sɨgiyangwuk. Solat sɨngweya vak
kɨta nyan ana viyesendagiyandɨ. 23 Wan yaiga nandinya nɨmamba solat
sɨga kɨta nda kat wun kat ana wagalgiyangwuk. Ngwuk kat nyaangɨt kɨta
waigowun. Awuk ngwula. Mbambala wuna sɨ waga wuna nyaek kat
wagalangweya nda ndɨ kwigiyandɨ. 24 Tak wupma ana wagalangwuk.
Wagala ngwula. Wagalangweya vapmba klaigangwuk. Klalaa nɨmamba
solat sɨgiyangwuk.

JISAS KƗPMANA VAK KAT KWULATƗGANDƗ

25 Mbambala ngwuk kat pagwuga nyaangɨt nandinya nandinya
mbutɨgowun. Ngɨni yaiga njɨmbla pagwuga mbukwa nyaangɨt kwa-
galalaa kapmba wuna nyaekna vak kat mbukiyowun ngwuk kat. 26 Wan
yaiga nandinya wuna sɨ waga wuna nyaek kat avla wagalagiyangwuk.
Ngwutna nɨndɨmba lɨga ngwuk kat tɨga ana wagalagiyowun. Ngwuk avla
wagalgiyangwuk. Ndɨ wukiyandɨ. 27 Ndɨ ngwuk kat woviyaguga lɨgandɨ.
Wukiyandɨ. Wunkat woviyaguga yelavɨka lɨngwa vak kat wuna nyaek
vɨlaa ngwuk kat woviyaguga lɨgandɨ. 28 Tak wuna nyaek tɨga kavamba
tɨwun. kwagalalaa wuna nyaek tɨga kavat lungwamataa yigiyowun waa
wandɨ Jisas.

29 Jisas wandɨ maa ndɨna mbaapma nɨmba ndɨ kat wandi. Pagwula
lɨga nyaangɨt ana mbutɨgambɨn. Kapmba lɨga nyaangɨt mɨna mbutɨganɨn.
30 Nɨn vɨga lɨganɨn. Nɨma nambuo lɨga nyan mɨn. Nambu klavat nat
nɨmba kat ana wagalgiyamɨn. Apma nambu lɨma vak vɨlaa yelavɨtɨganɨn.
Godno tɨga yamɨn waa vɨlɨganɨn waa wandi maa Jisas ndi kat wagalandɨ.

31-32 Njambwi nyanat tuwa vak ngwuk wun kat vɨga lɨgangwuk? Kai?
Ngɨni yaiga njɨmbla tamba ngway tologandɨ. Ngwuk kat nɨma vat yindi
ma ngwuk kava kava vaaka yigiyangwuk. Wun kat kwagalangwuk maa
kapma tɨgiyowun. Kapma ana lɨgiyowun. Wuna nyaek wunogwinala
tɨgiyandɨ. 33 Apma vat yelavɨka lɨmbangwuk waa wan nyaangɨt ngwuk
kat mbutɨwun. Kɨpmamba lɨga nɨmba ngwuk kat nɨma vat yigiyandi.
Ngwuk wata yelavɨka lɨngweya. Ndi kat tamba kwulakwun waa wandɨ
Jisas. Walaa God kat wandɨ.

17

JISAS NDƗNA MBAAPMA NƗMBA KAT TƗGA GOD KAT WAGALANDƗ

1 Jisas tanambɨka nyinangwutnat vɨlaa ndɨna nyaek kat wagalandɨ.
Wuna nyaek, yaiga njɨmbla tamba yalaa lɨgandɨ. Ndi kat njambwi
nyanat tuwa vak vɨsɨmogwimba mɨn. Ndi kat vɨsɨmogwimɨn, wun mɨna
nyan mɨna sɨ kwutaa katsowun maa vɨga wukiyandi. 2 Kɨpmamba lɨga
nɨmbana njambwi nyanat tuwangat wun kat kwondu kwimɨn. Wun

kat kwima nimba kat njimbla njimbla apma vat yiga yetinjeya vak kwiwangat wun kat kwondu kwimin. Ngi kat tiga wun kat kwima kwondu ndi kat simogwi mila. 3 Njimbla njimbla apma vak yiga yetinjeya vak kingiyan. Min God apma nyan min. Minai liga vla liga nyan ana ligandi. Min njambwi nyan kita ligamin. Mina si wuka mina mindama viga wuno wun kat Jisas Kraist ay wama nyan wun wuna si wuka wuna mindama viga lilinjeyan apma vak yetigiyandi.

4 Kan kipmamba yalaa wunkat wama njivwa tamba kwutnyagiwun. Wama njivwa kwutaa mina si kwutaa kwosowun. 5 Tamba kan kipma ana lindi, wun tamba nima nyanat tiwun. Nyaek, tamba njambwi nyanat tuwa vak wun kat nat njambi agwi mila.

6 Kan kipmamba liga wamin maa wun kat yaa nimba ndi kat minai liga vat simogwiwun. Tak ndi mina nyanguat tindi. Ndi kat wuna lak kwimin. Minai kwiya nyaangit maawupmba yelavika kwutaa yi ya yetiligandi. 7 Kwutuwa njivwa minai yelavika liga vapmba kwutigowun. Ndi tamba viga wuka ligandi. 8 Wun kat mbupma nyaangit ndi kat tamba mbukwun maa tamba wuka ligandi. Minai liga kavamba liga wamin maa yaa nyan wun. Wuka ligandi.

9 Ndi kat tiga min kat wagalaligowun. Kan kipmamba liga kwo nimba kat tiga ana wagalaligowun. Wun kat kwima nimba kat tiga min kat wagalaligowun. Wun kat kwima nimba kat tiga min kat wagalaligowun. Mina nimba ndi. 10 Mina nimba wuna nimba ndi. Njambwi nyanat tuwa vak viga liga wuna si kwutaa katsoligandi.

11 Mina lak yavat kan kipma tamba kwagala mina ligowun. Ndi kan kipmamba kwagalalaa yawun, kapma ligiyandi. Wuna apma nyaek mina kwondumba wun kat kwima nimba kat awup mila. Wamin maa ndi kita vat yetigiyandi. Min wun kita vat yetilia vla yetigiyandi. Wun ndi kat kwagalalaa mina lak yaigowun. 12 Ndinogwinala kan kipmamba tuwa njimbla ndi kat mina kwondumba kwutaa liwun. Wun kat kwima nimba ndi kat apma vak viga liwun. Ndi aywaa apma vat tigandi. Ndinagwi liga kita nyan mina kavle yindi. Ndi kavle nyana. Tamba la nyan piliwukna vapmba ndi kavle vat yindi. 13 Mbambala ndi kat kwagalalaa mina lak ya mina ligowun. Min kat wagalaluwa nyaangit wutnjangat min kat kwundimba wagalaligowun. Wutaa nima maawut yelavika linja vak kwagalalaa apma vat tiga solat sigiyandi. Solat siwa vla solat sigiyandi.

14 Mina nyaangit ndi kat mbukwun. Ndi kipmamba la kwo nimbagwi kita vat ta nimba ana ndi. Kapma nyan tuwa vla ndino wuna mbaapmamba la nimba kapma nimba ndi. Kan kipmamba liga kwo nimba ndi kat kai waligandi. 15 Ndi kat kwutaa nat kavat kali waa min kat ana wagalawun. Kan kipmamba tigiyandi. Ndi kat Seten yaa kavle vat yilandi walaa min kat wagalaligowun. 16 Ndi kan kipmana nimba ana ndi. Ndi kapma ngepma nimba ndi. Kapma ngepmana nyanat tuwa vla ndino kapma ngepmana nimba ndi. 17 Minai yelavika liga apma nyaangit ndi kat simogwi. Simogwimin maa wutaa nat vat kwagalalaa mina njivwa mina kwuka yetigiyandi. 18 Wun kat ay wamin yawa vla ndi kat ay wowun, ngepma ngepma yigiyandi. 19 Ndi kat kwunapmak nat vak kwagalalaa wama njivwa mina kwuka yetigiyowun. Ndino mina apma nyaangit wutaa nat vak kwagalalaa mina njivwa mina kwuka yetigiyandi.

20 Min kat kindigi nimba kat tiga mina ana wagalaligowun. Yiga
wuna si mbutndi maa wutaa maawupmba yelavika ligiyaa nimba kat
tiga min kat wagalaligowun. 21 Ndi aywaa kita mbaapmamba timbandi
walaa min kat wagalaligowun. Nyaek minagwi wunogwi kita lulu
tilia vla ndino wupma anogwi kita lulu timbandi walaa min kat wa-
galaligowun. Wupma kita lulu linjeyan kwo liga nimba tinja vak kat vilaa
yelavikiyandi. Jisas God wandi, yaa nyana waa yelavikiyangi. 22 Wun kat
kwima apma vak ndi kat tamba kwiwun. Klalaa minogwi wunogwi kita
lulu tilia vak vla ndino anogwi kita lulu tigiyandi. 23 Min minai waa vak
wuna maawupmba tigandi. Wun wunai waa vak ndina maawupmba
tigandi. Ngi kat tiga kita vapmba apma vak yetigiyandi. Nat nimba
yetnjjeya apma vak kat vilaa yelavikiyandi. Jisas God wandi, yaa nyana.
God ndina nyan kat woviyaguga linda vla ndino ndi kat woviyaguga
ligandi waa yelavikiyandi.
24 Nyaek wun kat kwima nimba wunai yetigiya kava yetimbandi walaa
min kat wagalaligowun. Tamba kipma ana lindi, wun kat woviyaguga
liga wun kat nima kwondu kwimin. Wunai ligiya kava yalaa kwima
kwondu vilaa yelavitimbandi walaa min kat wagalaligowun. 25 Apma
vat tiga wuna nyaek, kan kipmamba liga kwo nimba min kat ana viga
ligandi. Wun min kat viga ligowun. Kindi wunogwi liga nimba ndi viga
ligandi min kat. Ay wamin, yaa nyan wun ndi tamba viga ligandi. 26 Mina
vat ndi kat tamba visimogwiwun. Visimogwiluwa vat ana ngilindi.
Nat njambi visimogwigiyowun. Wun kat woviyaguga lima vla ndino
ndi kat woviyaguga lima vak vimbandi walaa min kat wagalaligowun.
Wun ndina maawupmba timbawun walaa min kat wagalaligowun waa
wagalandi Jisas.

18

JISAS KAT SINJANGAT KAMWIN KWINDI JUDAS

1 Jisas wagalandi maa ndina mbaapma nimbonala wan kava kwa-
galalaa Kidron walinja ndandangi siwuka valigendi. Valigelaa apma
mi wata la kavat wuleindi. 2 Wuleinja kava Jisas kat kamwin kwiya
nyan Judas ndino viga lindi. Jisas ndina mbaapma nimbonala wan kava
nima sakwat njambi yilindi. 3 God kat kwunatiga njambwi nimba Ferisio
wandi maa njambwi la soldia kwo soldia kat wandi maa Judasonala kita
vat yindi. Lam tuway nimbi nda kwutaa yindi Jisas kat kwupmat. 4 Jisas
ndi kat kavle vat yinjeya vak tak viga lindi. Ngi kat tiga yiga wogwega ndi
kat vindi. Vilaa wandi. Anda nyan kat kwatigangwuk waa wandi maa
wandi.
5 Jisas Nasaretna nyan kat kwatiganin waa wandi maa Jisas ndi kat
wandi. Wunayi waa wandi. Kamwin kwiya Judas yaa soldiana nindimba
lindi. 6 Wunayi waa wandi maa ndi kwup man veilaa vaaka kipmamba
ndandi. 7 Ndandi maa Jisas ndi kat wagalandi. Ngwuk kanda kat kwaka
yangwuk waa wagalandi ma ndi wandi. Jisas Nasaretna nyan kat kwaka
nyanin waa wandi. 8 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wunayi. Tamba
ngwuk kat wowun. Wun kat kwatigangwuk. Wunogwinala liga nimba
kat ke kwukngweya. kwatingwa nyan wunayi waa wandi Jisas. 9 Tak
Jisas ndina nyaek kat wandi. Wun kat kwima nimba kat apma vak viga
liwun. ndina kita nyan ana kavle vat yindi. Jisas tak wanda nyaangit kat
yelavitaa wandi. Ndi kat ke kwukngweya wandi.

10 Saimon Pita ndɨ yaak ngway avamba sandalaa yindɨ. Yaak kwu-
taa God kat kwunatɨga njambwi nyana njɨvwa kwutɨga nyana waan
kalɨtndɨ. Yaagindan naangɨmba la waan kalɨtndɨ. Waan kalɨtnda nyana
sɨ Malkus. 11 Pita kalɨtndɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Wa yaak mɨna ngway
avamba sanda. Wuna nyaek kwiya kavle vak kwindeyan wan kavle
vak klaigowun. Ke kavle vak kwindeyan wan kavle vak klaigowun. Ke
yelavɨka waa wandɨ Jisas.

JISASANAS KAT KALINDI

12 Judana njambwi soldia nat kwo soldia Jisas kat twutaa taamba
ngilaa kwutaa kalindi. 13 Anas walɨnja njambwi nyan kat vɨvat kalindi.
Wan njɨmbla Kaiafas God kat kwunatɨga nɨmbana njambwi nyana. Anas
Kaiafasna nasakwatna. 14 Kaiafas tak Juda kat mbutndɨ. Kɨta nyan nɨn
kat tɨga kiyandɨ maa kwo lɨneyan apma vatna waa tak wandɨ Kaiafas.

JISAS KAT ANA VIGA LIGOWUN WAA WANDI PITA

15 Jisas kat kwutaa kalindi maa Pita ndina kwupmba yindɨ. Jisasna
mbaapmamba la nat kɨta nyan ndɨno wupma yindɨ. Wan nat kwupmba
ya nyan kat God kat kwunatɨga njambwi nyan vɨga lɨndɨ. Ndɨ Anasna
ngay Jisasonala wuleindɨ. 16 Pita ndɨ ana wuleindɨ. Ndɨna mɨndama
ana vɨga lɨndi. Ndaamangemba lɨndɨ. God kat kwunatɨga njambwi nyan
vɨga la Jisasna mbaapmamba la kɨta nyan wogwelaa ndaamange kat
vɨga la taagwa nyan kat walaa Pita kat nyagat kalɨndɨ. 17 Kalindɨ maa
ndaamange kat vɨga la taagwat Pita kat walɨ. Mɨn ndɨna mbaapmamba
la nyan mɨn? Waa wagalalɨ maa Pita wandɨ. Wun kai waa wandɨ.
18 Wan ngayna njɨvwa kwuta nɨmbo soldiana njambwi nɨmbo ya
salɨlaa mbangɨ tulɨndi. Yipma yila njɨmbla. Pita ndɨno mbangɨ ya tulɨndɨ.

NJAMBWI NYAN JISAS KAT WAGALANDI

19 Ngaymba lɨga God kat kwunatɨga njambwi nyan Jisas kat wagalandɨ.
Ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat wagalandɨ. Tak mbutnda nyaangɨt
kat wagalandɨ. 20 Wagalandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Ndinyangu kat
pagwuga ana wowun. Kapmba mɨna wowun. Juda yisolaa lɨnja ngay
wuleilaa mbutɨwun. God kat kwunatɨnja ngay wuleilaa mbutɨwun. Juda
njɨmbla njɨmbla wan ngay yisolaa lɨlɨndi. 21 Manda kat wun kat wagala
lɨgamɨn. Mbutuwa nyaangɨt wuta nɨmba ndi kat wagala. Ndi tamba
wutaa yelavɨka lɨgandi. Wagalamɨn maa mɨn kat mbukiyandi waa wandɨ
Jisas.
22 Jisas wandɨ ma njambwi soldia laataa Jisasna mɨndamamba taa-
mamba viyandɨ. Viyaga wandɨ. Ke wupma waa God kat kwunatɨga
njambwi nyan kat waa waga viyandɨ.
23 Viyandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Kavle vat yiweyan mɨn
mbukiyamɨn. Kavle vat yilapman yiweyan wun kat manda kat viyamɨn
waa wandɨ Jisas.
24 Tɨga lɨga Anas wandɨ maa God kat kwunatɨga njambwi nyan Kaiafas
kat kalindi.

JISAS KAT ANA VIGA LIGOWUN WAA PITA NAT NJAMBI WANDI

25 Pita ndɨna mbangɨ ya tulɨndɨ maa nat nɨmba ndɨ kat wagalandi. Mɨn
ndɨna mbaapmamba la nyan mɨn? Waa wagalandi maa Pita wandɨ. Kai
ndɨna mbaapma nyan ana wun waa wandɨ Pita. 26 God kat kwunatɨga
njambwi nyana njɨvwa kwuta nyan tak waan kalɨtnda nyana yakwa
nyan Pita kat vɨlaa wagalandɨ. Tak apma mi wata la kavamba yiga

wuleilaa Jisasonala tiga min kat wiwun? E? Waa wagalandi maa Pita
wandi. 27 Kai. Wunai ana ndi. Nat nyana vima waa wandi maa ava
nyaaga viyandi.

PAILAT KAT JISAS KAT KWUTAA KALINDI

28 Kaiafasna ngay kwagalalaa Romba la nyan nima jas ndaa liga ngayat
kalindi Jisas kat. Tamba ngambi ngana. Ndi Juda wan ngay ana
wuleindi. Pesto kat ndina nglambi tamba njangindi. Nat nglambi klavak
kat kai wandi. Ana wuleindi. Nglambi klainjan wan pasova walinja
pestona kiginda ana kigendi. 29 Ngi kat tiga Pailat walinja nima jas wan
ngaymba liga wogwendi. Wogwelaa Juda kat wandi. Ndi kat manda kat
kotmak kat kiyangwuk. Manda vatna yinda waa wandi maa ndi kat Juda
wandi. 30 Kavle vat yiga yetila nyanat tilapman tigendan ana ndi kat
kwutaa mina lak kiyainin waa wandi maa Pailat ndi kat wandi.

31 Ngwuk avla kwutaa kalilaa ngwutna ngepmana vapmba nagilaa ay
ngwula waa wandi maa Juda wandi. Kita nyan kat silandi walaa nin kat
tamba wamin. Nina ngepmana vapmba nagineyan ndi kat vatnyavat
tigiyanin. 32 Tak Jisas ndi kat vatnyanjeya vak tamba ndina mbaapma
nimba kat mbutndi. Rom vatnyala vatna wun kat vatnyagiyandi wandi.
Jisas waa nyaangit tamba kak kiyandi.

33 Pailat wan kotinja ngay wuleilaa Jisas kat wandi. yagwa mila waa
wandi. Wandi maa Jisas wuleindi. Wuleindi, maa ndi gat wagalandi. Min
Judana king min? E? Waa wandi maa Jisas ndi kat wandi.

34 Min yelavika avla wagalagamin? Nat nimba min kat wandi maa
wagalagamin? Waa wandi Jisas.

35 Wandi maa Pailat wandi. Wun Juda ana wun. Mina ngepma nimba
mina ngepmana njambwi nimba min kat kwutaa wuna lak kalindi. Anda
kavle vatna yima waa wagalandi maa Jisas wandi.

36 Viga luwa kava kan kipma ana ndi. Viga luwa kava kan kipma
ligendan wuna mbaapma nimba kao yiga waleagendi. Kao yiga wale-
andi maa Juda wun kat ana kwukendi. Viga luwa kava kan kipma ana
ndi waa wandi Jisas.

37 Jisas wandi maa Pailat ndi kat wagalandi. Min king min? E? Waa
wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Min king min waa ngiyambak
wama. Wun njivwa kwukwangat kan kipmamba wuna nyime wun
kat kwuti. Wan njivwa kwupmak kan kipma ngaga yawun. Savagu
liga apma vat tiga nyaangit mbupmat yawun. Savagu maawut tiga
nimba wuna nyaangit wuka ligandi waa wandi Jisas. 38 Jisas wandi
maa Pailat wandi. Manda kat wupma wamin. Savagu liga nyaangit ana
viga ligowun waa walaa Juda kat mbupmat wogwendi. Wogwelaa ndi
kat wandi. Ndina kavle vat yinda vak ana wuka viwun. 39 Ngwutna
ngepmana vak kingiyan. Pasova walinja pesto yalinja njimbla naambi
naambi kalabusma liliga kita nyan kat kwagalaligowun. Ngwut Judana
kingat kwaglalu? Ngula lak yigandi? Waa wagalandi maa walega wandi.

40 Ndi kai. Ndi kat ke kwagalaga. Barabas kat kwagalamin maa nina
lak yaandi waa walega wandi. Barabas nat nimba kat siga vatnyaga
sikwutiga nyana. Kavle nyana.

19

1 Pailat wandɨ maa Jisas kat kwutaa viyandi. 2 Soldia nɨmbio lɨga
yamboy klalaa ndɨna nambumba king kwusoa hat vla kavle hat kwu-
taa kaalandi. King kwusoa vla yelogwen mbangɨ waavwi klalaa
ndɨna mbangɨmba kwusondi. 3 Kwusolaa ndɨ kat njɨka waga viyalɨndi.
Njambwi nyan mɨn. Mɨn Judana king mɨn njɨka waga ndɨ kat taambamba
viyalɨndi.

4 Pailat ngaymba lɨga wogwelaa ndi kat wandɨ. Kavle vat vinda
vat wun ana vɨga lɨgowun. Ngwuk kat kwo kiyawun waa wandɨ maa
Jisas alaguat wogwendɨ. 5 Nɨmbio la yamboy ndɨna nambumba lɨndɨ,
yelogwen mbangɨ waavwi kwusoga alaguat wogwendɨ maa Pailat ndɨ
kat vɨlaa Juda kat wandɨ. Wan nyan kat avɨ ngwula waa wandɨ Pailat.

6 Pailat wandɨ maa wutaa God kat kwunatɨga njambwi nɨmbogwi
njambwi soldio Jisas kat vɨlaa nɨma kwundimba walega wandi. Ndɨ kat
diwai krosmba kaala mɨla. Diwai krosmba kaala mɨla wandi. Wandi
maa Pailat ndi kat wandɨ. Kavle vat yilɨnda vak wun ana vɨga lɨgowun.
Wun diwai krosmba ana kaalagiywoun. Ngwut avla ngwula lak ndɨ kat
kwutaa kaliga yiga diwai krosmba kaalagiyangwuk waa wandɨ Pailat.
7 Pailat wandɨ maa Juda ndɨ kat wandi. Wan nyan wun Godna nyan wun
waa wandɨ. Nɨna ngepma vapmba wan wanda vak kat kai wandɨ. Nɨna
ngepma vapmba wan nyaangɨt walɨga nyan kat sɨlɨganɨn waa wandi.

8 Wanja nyaangɨt kat wutaa Pailat maawut viyalɨndɨ yelavɨka lɨga
9 kot tɨnja ngay wuleilaa Jisas kat wagalandɨ. Andamba lɨga yaa nyan
mɨn waa Jisas kat wagalandɨ maa Jisas ndɨ kat ana wandɨ. 10 Jisas
ndɨ kat kwundi walapman yindɨ maa Pailat at ndɨ kat wandɨ. Manda
kat walɨwa nyaangɨt kat kulumaka walapman yilɨgamɨn. Wowun maa
kwagalagiyandi. Wowun maa mɨn kat diwai krosmba kaalagiyandi.
Njambwi nyanat tuwa vak ana wuka lɨgamɨn? Waa wandɨ Pailat.

11 Pailat wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Wun kat kavle vat yivat tɨma
kwondu Godnanamba klamɨn. Avla mɨna kwondumba ana alɨpsɨga wun
kat kavle yigiyamɨn. Wun kat kwutaa mɨn kat kalia nyan kavle vat yinda
vat kavle yilɨma vak kat kwulatɨgandɨ waa wandɨ Jisas.

12 Pailat wutaa Jisas kat kwagalandɨ, yindeya vak kat yelavɨtndɨ. Pailat
yelavɨka lɨnda vak kat wutaa Juda ndɨ kat wandi. Ndɨ kat kwagalameyan
njambwi nyan Sisana alɨ nyanat ana lɨgiyamɨn. Wan nyan wun king wun
wandan Sisa kat kai walɨgandɨ waa Juda wandi.

13 Wanja vak Pailat wutaa Jisas kat kwutaa alaguat kawa kalindɨ.
Alagumba lɨga kotɨnja kavamba yiga ndaa lɨndɨ Pailat. Kambapmba
saginja njambɨ la kavamba ndaa lɨndɨ. Juda ndina kwundi wan kavana sɨ
Gabata wandi. 14 Tamba nɨma nandinya. Juda pasova walɨnja pesto kat
kwanda kwanda nda kwunatɨndi. Pailat Jisas kat alaguat kalilaa Juda
kat wandɨ. Kan nyan ngwutna kinga. Ndɨ kat avɨ ngwula waa wandɨ maa
Juda nɨma kwundimba walega wandi.

15 Ndɨ kat kwutaa kali. Ndɨ kat kwutaa kaliga yiga diwai krosmba kaala
mɨla waa walega wandi maa Pailat ndi kat wagalandɨ. Ngutna kingat
kwutaa diwai krosmba kaalalu waa wagalandɨ ndi kat. Wagalandɨ maa
God kat kwunatɨga njambwi nɨmba ndɨ kat wandi. Ndɨ nɨna king ana ndɨ.
Nɨna king Sisa. Nat nyan kai waa wandi. 16 Wandi maa Pailat Jisas kat
ndina lak kwindɨ, ndɨ kat diwai krosmba kaalanjangat. Ndina lak kwindɨ
maa Jisas kat kwutaa ndina lak kalindi.

JISAS KAT DIWAI KROSMBA KAALANDI

17 Jisas kiwai kros kwutaa ndɨna nyaambupmba walalaa kalindɨ.
Kaliga yiga nambu ava vla lɨga nduwiat yindɨ. Wan nduwina sɨ Judana
kwundimba Golgota waa wandi. 18 Wan nduwimba ndɨ kat kwutaa
diwai krosmba kaalandi. Vɨlɨlɨk palɨ kat kwutaa ndɨnai la kavamba
angangɨ mbɨk kat diwai krosmba kaalandi. Jisas ndɨ nɨndɨmba lɨndɨ.
19 Pailat nyaangɨt pɨlɨwutaa Jisasna diwai krosmba taagandɨ. Jisas
nasaret nyan. Judana kinga waa pɨlɨwutaa taagandɨ. 20 Jisas kat kaalanja
kava ngepma ngwaya. Sɨvla ana ndɨ. Ngi kat tɨga wan ngepmana Juda
nɨma sakwat yalaa pɨlɨwutnda nyaangɨt kat vɨndi. Pailat kwundi kuvuk
pɨlɨwutndɨ. Judana kwundi pɨlɨwutaa Grikna kwundi pɨlɨwutaa Romna
kwundi pɨlɨwutndɨ. 21 Pɨlɨwutɨnda nyaangɨk kat vɨlaa God kat kwunatɨga
njambwi nɨmba pailat kat wandi. Judana kinga waa pɨlɨwupma nyaangɨt
vɨnɨn ana nglaatndɨ. Judana king wun waa wandɨ waa pɨlɨwupmeyan
wovuna waa wandi maa Pailat ndi kat wandɨ.
22 Pɨlɨwukwa nyaangɨt wupma lɨgiyandɨ. Ana mandɨk pɨlɨwukiyowun
waa wandɨ Pailat.
23 Soldia Jisas kat kaalalaa ndɨna waavwi nat nda klalaa lɨgalaa angɨ
aynat taagandi. Nat soldia nat kɨta angɨ waavwi klandɨ. Ndɨna alagumba
kwusonda waavwi vɨlaa klalaa tavanja kava kat vɨlevilaa lɨndi. Tavanja
kava kai. 24 Ngi kat tɨga awat sowat ngambuga lɨgavak kat kai wandi.
Satumba kasaga kɨta nyanat klaigandɨ waa ngambulaa satumba kasendi.
Tamba la nyan God waa nyaangɨt pɨlɨwutndɨ.

Wuna waavwi tangaka klalɨndi. Wuna nat waavwi
klavat satumba kaselɨndi
waa tamba la nyan pɨlɨwutndɨ. Tamba pɨlɨwutnda nyaangɨpmba soldia
yindi.
25 Jisas kat kaalanja diwai krosna nagwamba ndɨna nyɨme laataa
lɨlɨ. lɨla yakwa lagwo lɨlo wumba kɨta vak tɨmbɨk. klpasna taagwa nat
Maria lɨlo tɨlɨ. Magdala walɨnja ngepmana nat Maria tɨlɨ. 26 Jisas ndɨna
nyɨmeagwi ndɨna mbaapmamba la kɨta nyan kat vɨlaa mbɨk kat wandɨ.
Wan ndɨna mbaapmamba la nyan kɨta nyan kat Jisa woviyaguga lɨndɨ.
Mbɨk kat vɨlaa wandɨ. Nyɨme kat wandɨ. Taagwa, wan nyan nyɨna nyan
vla lɨgiyandɨ. 27 Ndɨna mbaapmamba la nyan kat vɨlaa wandɨ. Mɨn, wat
taagwa mɨna nyɨmeat tɨgiyalɨ waa mbɨk kat wanda maa wutaa ngɨni wan
nyan Jisasna nyɨme kat kwutaa ndɨna ngayat kalindɨ. Ndɨna ngaymba
tɨlɨlɨ.

JISAS KIYANDI

28 Tɨga lɨga Jisas yelavɨtndɨ. Wuna njɨvwa tamba ngɨlɨgandɨ waa
yelavɨtndɨ. Tamba la nɨmba God waa nyaangɨpmba pɨlɨwutndi. Kraist
ngu kat wagalagiyandɨ waa tamba pɨlɨwutndi. Jisas wan pɨlɨwutnja
nyaangɨt kat yelavɨtaa wuna mbanjɨge tamba ngu kat tɨga pundɨ waa
wandɨ Jisas. 29 Jisas wandɨ maa wutaa awmba lɨga nyingi lɨga ngu
namɨnɨngɨ klalaa taagalaa njɨmbwi mbaomba sɨlaa Jisas kat kwusoga
ndɨna tɨpmwimba taagandi. 30 Taagandi maa Jisas kɨlaa wandɨ. Kwu-
tuwa njɨvwa tamba ngɨlɨndɨ waa walaa nambu sɨlandalaa wundumbu
yindɨ.

SOLDIA NIMBI NDA KLALAA JISASNA MALAVAMBA SINDI

31 Wan nandinya pasova walɨnja pesto kat kwanda kwanda kwu-
natɨnja nandinya. kinya nandinya njɨvwa lapman tɨnjeya nandinya.

Nima njambiya liga nandinya. Juda wan diwai krosmba la kuvut nimba
kinya njivwa lapman nandinya tivak kat kai wandi. Kwiyatapman
vaangugiyangwuk walaa Pailat kat wandi. Wamin maa ndina man ava
pangwutndi maa kiyandi vaangumbandi. Kwo mbaa tilandi. Vaangum-
bandi wandi. 32 Wandi maa Pailat wandi maa soldia yiga Jisasna
angangimba la mbit nyana man ava pangwutndi, kiyambit. 33 Jisasna
man ava pangwupmak yiga ndi kat vindi. Tamba kiyandi. Kwo ana
lindi. Ngi kat tiga ndina man ava ana pangwutndi. 34 Soldia kita
nimbi nda klalaa ndina malava sindi maa nguogwi yelogweno salaka
ndaindi. 35 Wun wan vak tamba viwun. Ana woseka wowun. Vilaa
wuknngwangat kan nyaangit piliwutigowun. Jisas God wandi, yaa nyana
waa yelavikngwangat wan nyaangit piliwutigowun. 36 Wan viwa vak
tamba la profet piliwukna vak vla ligandi. Tamba piliwutndi.
Ndina ava ana pangwukiyandi. Waa tamba piliwutndi. 37 Nat nyan
ndinogwi piliwutndi tamba.
Nimbi ndamba sinjeya nyan vigiyandi. Waa tamba piliwutndi.

JISASNA SIM KWUTAA YIGA KAMBAK TA WAANGUMBA TAAGANDI

38 Tiga liga Arimatia walinja ngepmamba la nyan Josep Pailat kat
yandi. Ndi tamba Jisasna mbaapmamba la nyana. Judana njambwi
nimba kat tiga vaaka liga Jisasna mbaapmamba linda vak kat pagwundi.
Pailat kat yalaa Jisasna sim kwutaa kaliga vaanguvak kat wagalandi.
Pailat ndi kat kali wandi maa ndina sim kwutaa kalindi. 39 Josep ndi
kapma ana yandi. Nat nyan Nikodimasonala yandi. Nikodimas tak
ngamba Jisas kat vivat yaa nyana. Apma njangu veila ngwak kwutaa
yandi. Ngwat nima sakwat kwutaa kiyandi. Wan ngwak sanya nima
sakwat kwilaa klandi. 40 Jisasna sim kwutaa Judana vapmba njangu
veiliga ngwak ndina mbangi kulaviga kwutaa waavwimba mbaaka
ngimbik. 41 Jisas kat kaalanja kava ngwaymba apma mi watiga kipma
lindi. Wan kavamba kaambapmba vanja waangu tindi. Tak kiya nyan
kat wan waangumba ana taagandi. Kwo ta waangua. 42 Sivla kavamba
yiga vaanguvak kat ndina sim kat kai wambit. Judana pesto tamba
ngway tolondi. Ngi kat tiga wan ngwaymba la waangumba ndina sim
vaangumbit.

20

JISAS KIYALAA LAATNDI

1 Sande ngambi gleimba Magdalana taagwa Maria Jisas kat vaangunja
kava vivat laataa yili. Ndina waangu tegilinja kambak ana lindi, vilevilaa
yili. 2 Piliga yiga Pitogwi Jisasonala kita vak ta nyan kat wali. Nat nyan
ndi kat Jisas woviyaguga linda nyana. Nina njambwi nyan waangumba
taagandi, lindi, ndi kat tamba kwutaa sikwutaa kalindi. Kalinja kava ana
viga ligowun waa mbik kat mbuti.
3 Mbuti maa Pitagwi Jisasonala kita vak ta nyan laataa waangu la kavat
piliga yimbit. 4 Piliga yiga nat nyan Pita kat kwulaka pilindi. Ndi tatak
waangu la kava wuleindi. 5 Tamblalaa yisolaa vindi. Ana wuleindi. Jisas
kat mbatinja kwo waavwi mina tindi, vindi. 6 Ndina kwupmba piliga
Saimon Pita yalaa wan waangu wuleilaa kwo waavwi mina tindi maa
vindi. 7 Ndina nambu kamonja waavwi nat waavwi ta kavamba ana
lindi. Ndi mbandiga laagandi, kapma kavamba lindi. 8 Pita wuleindi maa
nat nyan ndina kwupmba wuleindi. Wuleilaa vilaa Jisas kiyalaa tamba

laatndɨ waa yelavɨtndɨ. Jisas kiyalaa laakiyandɨ waa tak ana yelavɨka lɨndɨ. 9 Tamba la profet pɨlɨwukna nyaangɨt kwo mɨni vɨga lɨmbɨt.

Kraist kiyalaa lɨga laakiyandɨ. Waa tamba pɨlɨwutndɨ. 10 Vɨlaa wumbɨt nyan kwagalalaa ngegavat yimbɨt.

MAGDALANA MARIA JISAS KAT LAATAA LƗNDƗ, VƗLƗ

11 Yimbɨt maa Maria mbɨtna kwupmba ana yilɨ. Waangu la kavamba tɨga lɨ nglaga lɨlɨ. Lɨlo nglaa lɨga tamblalaa waangu kat yisolaa vɨlɨ. 12 Sawun mbangɨ waavwi kwusola la ensel vɨlɨlɨk tɨmbɨk, vɨlɨ. Nat ensel Jisasna sɨmna nambu la kavamba ndaa lɨndɨ. Nat ensel Jisasna sɨmna man ta kavamba ndaa lɨndɨ. 13 Lɨ kat vɨlaa wambɨt. Taagwa, nyɨn manda kat nglaa lɨganyɨn waa wambɨt maa walɨ. Wuna njambwi nyana sɨm kwutaa kalinja kava ana vɨga lɨgowun. Ngi kat tɨga nglalɨgowun waa walaa. 14 Lɨmbanda Jisas kat vɨlɨ. Vɨlaa Jisas waa ana yelavɨtɨ.

15 Jisas lɨ kat wandɨ. Taagwa, nyɨn manda kat nglaa lɨganyɨn. Kanda kat kwaka vɨlɨganyɨn waa wandɨ. Maria ndɨ kat vɨlaa kan kɨpma kat vɨga lɨga nyana waa yelavɨtaa walɨ. Mɨn, ndɨna sɨm kwutaa kaliga taagameyan wun kat ambuk. Wamɨn maa ndɨna sɨm kwutaa kaligiyowun waa walɨ.

16 Walɨ maa Jisas lɨ kat lɨla sɨ wandɨ. Maria wandɨ. Wandɨ maa lɨmbanga Jisas kat vɨlaa walɨ. Judana kwundimba Rabonai walɨ. Rabonai waa sɨmaga lɨga nyan waa walɨ.

17 Walɨ maa Jisas lɨ kat wandɨ. Wun kat ke kwuka. Wuna nyaek kat vɨvak wata ana wokewun. Wuna mbaapmamba lɨga nɨmba kat yiga ambuk. Wun nyaek vɨvak wokevat tɨgowun. Ndɨ ngwutna nyaek nɨmbun. Wuna njambwi nyan kat vɨvak wokevat tɨgowun. Ndɨ ngwutna njambwi nyan nɨmbun waa ndi kat abuk nyɨla waa wandɨ Jisas.

18 Jisas wandɨ maa Magdalana Maria Jisasna mbaapmamba la nɨmba kat yiga mbutɨ. Njambwi nyan kat tamba vɨwun waa mbutɨ. Jisas ndi kat yiga ambut nyɨla waa wanda nyaangɨt ndi kat mbutɨ.

JISASNA MBAAPMAMBA LA NƗMBA NDƗ KAT VƗNDI

19 Wan Sande nglaambu Jisasna mbaapmamba la nɨmba ngaymba wuleiga yisolaa lɨndi. Judana njambwi nɨmba kat vaaka lɨga mbapmo kwalalaa tɨndi. Yisolaa lɨndi maa Jisas ndinai la kavamba kak kiyalaa ndi kat wandɨ. Ngwula maawut nɨmamba viyalɨndɨ ke tɨngwa waa waga 20 ndɨna taambamba la paw ndɨna malavamba la paw ndi kat sɨmogwindɨ. Ndɨ kat vɨlaa kan nɨna njambwi nyana yaa walaa ndɨ kat solat sɨlɨndi. 21 Jisas ndi kat wandɨ. Apma maawut yelavɨka alɨ ngwula. Wuna nyaek wun kat ay wandɨ, yiwa vak vla ngwuk kat ay wagowun waa walaa 22 ndi kat mwuk vɨlɨtaa wandɨ. Godna waagan ngwuk klaigangwuk. 23 Nat nɨmba yiga yetɨgiyaa kavle vak kat vɨlaa ndi kat miwa yilaa sɨlɨmbwingweyan wan kavle vak ngɨlɨgiyandɨ. Ana ndinamba tɨgiyandɨ. Nat nɨmba yiga yetɨgiyaa kavle vak kat vɨlaa sɨlɨmbwilapman yingweyan ndinamba kwo lɨgiyandɨ waa wandɨ Jisas.

TOMAS JISAS KAT VƗNDƗ

24 Tak Jisas ndɨna mbaapma nɨmba kat kak kiyanda njɨmbla Tomas Didimas vɨlɨgu nyan ndɨ ana lɨndɨ. 25 Nat nɨmba ndɨ kat wandi. Njambwi nyan tamba laataa yandɨ, vɨnɨn. Kwo lɨgandɨ wandi. Wandi maa wandɨ. Ngwuk wun kat woseka wangwuk. Ndɨna taambamba lɨga paw vɨlaa wuna taamba sɨga vɨlaa ndɨna malava lɨga paw wuna taamba

siga viweyan woseka wangwuk waa ana waigowun. Vilapman yiweyan woseka wangwuk waigowun waa wandi Tomas.

26 Nandinya sila kuvuk yindi maa Jisasna mbaapmamba la nimba ngayat wuleiga yisolaa lindi. Wan tinja njimbla Tomas ndinogwinala lindi. Mbapmo kwalalaa tindi maa Jisas at nat njambi yaa ndi kat kak kiyalaa ndi kat wandi. Apma maawut yelavika ali ngwula waa walaa. 27 Tomas kat wandi. Min laataa yagwa mila. Wuna taambamba liga paw mina taamba siga avi. Kiyalaa liga ana laatndi waa yelavika lima vak min kwagala. Kiyalaa laatndi waa yelavika ali mila waa wandi Jisas.

28 Jisas wandi maa Tomas wandi. Tamba yelavika ligowun. Min wuna njambwi nyan min. Min God min wandi. 29 Jisas ndi kat wandi. Tomas wun kat minimba vliaa njambwi nyanat tuwa vak yelavika ligamin. Nat nimba wuna mbangi minimba vilapman tiga njambwi nyanat tuwa vak yelavika linjeyan wundi nimba ndi apma nglei vat tigiyandi waa wandi Jisas.

JON PILIWUKNA NYAANGITNA ANGWA

30 Jisas nat nima sakwat nima njivwa kwutindi, ndina mbaapmamba la nimba vliliindi. Wan nat nima sakwat njivwa kat ana piliwukwun. 31 Wan piliwukwa nyaangit nat nimba vilaa ndi Jisas God wandi, ndinyangu kat kwunapmak yaa nyana, ndi Godna nyana waa yelavipmbandi walaa piliwukwun. Wupma Jisas kat yelavika yetilinjeyan njimbla njimbla apma vat yiga yetilinjeya vak klaigandi.

21

JISASNA MBAAPMAMBA LA SILA VILI NIMBA JISAS KAT VINDI

1 Tiga liga Jisas ndina mbaapmamba la nimba kat nat njambi yandi maa vindi. Taibirias walinja sapmba tiga liga ndi kat vindi. Vinja vak kingiyan. 2 Jisasna mbaapmamba la ndi sila vili nyangu kita mbupmba yisolaa lindi. Pita, Tomas waa Didimas walinja nyan, Nataniel Kena walinja ngepmamba la nyan Galili nyana, Sebidina nyan vililik, nat vililik pali kita mbupmba yisolaa lindi. 3 Yisolaa lindi maa Pita ndi kat wandi. Kami kwupmak yigiyowun waa wandi maa nino yigiyanin waa wandi. Njambit kulaa yindi. Ngan ngan kami kwupmak kat yetilindi. 4 Nya wokelindi maa Jisas tivagawimba ngaga yalaa lindi. Ndina mbaapma nimba njaambipmba liga ndi kat vilaa kwo nyana waa yelavika lindi. 5 Jisas ndi kat wandi. Nyangu kami kwukngwuk? Waa wandi maa wandi. Kami kat kwatevilaa liganin waa wandi. 6 Wandi maa wandi. Njambitna yaagindan naangimba njula ana tawngwuk. Yaagindan naangimba tawngweyan kwukiyangwuk waa wandi maa wupma tawlaa nima sakwat kami njulamba ndandi, kwutndi. Katsovak yilavindi wan njula.

7 Jisas woviuaguga linda nyan Pita kat wandi. Angwi nina njambwi nyana waa wandi Pita kat. Wandi maa wutaa tak sivenda waavwi kwutaa kwusolaa ngumba ndaiga nimbu veindi. 8 Nat nimba njambipmba weleindi nimbak. Jisas kat vinja sivla 300 fit vla lindi maa mindi. Sivla ana li. Wan njula njaambipmba ngilaa laaka klokalindi nimbak.

9 Klokaliga kawilaa vindi. Jisas ya laagalaa kami yamba tuga bretnao nimbun yamba tundi, vindi. 10 Jisas ndi kat wandi. Wan kwukngwa kami njulonala laaka agiya ngwula waa wandi maa 11 Pita laataa laaka

kiyandɨ nɨmbak. Kwutnja kami nɨma sakwatna. 153 tɨndɨ. Wan njula ana ngɨlɨtndɨ.
12 Jisas ndi kat wandɨ. Yaa agɨ ngwula waa wandɨ. Ndɨna mbaapma nɨmba ngɨpaliga ndalaa anda nyan mɨn waa ana wagalandi. Ndi aywaa ndɨ kat tamba vɨga lɨndɨ. Njambwi nyanat tɨndɨ. 13 Jisas yalaa bret-nao kamio kwutaa ndi kat aywaa kwindɨ. 14 Jisas kiyalaa lɨga laataa yandɨ maa ndɨna mbaapma nɨmba ndɨ kat vɨndi kuvuk wan njambɨ.

JISAS PITA KAT NJSVWA KWINDɨ

15 Kɨndi maa Jisas Pita kat wandɨ. Saimon Jonana nyan wundi nɨmba wun kat woviyaguga lɨnja vak kat mɨn kwulatɨgamɨn wun kat woviyaguga lɨma vak? Waa wagalandɨ maa Pita ndɨ kat wandɨ. Awa luwa. Mɨn kat nɨman woviyaguga lɨgowun. Vɨga lɨgamɨn waa wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Sip sip kat kɨgɨnda kwinja vla wuna nyangu kat kwunaka vɨga alɨ mɨla waa wandɨ Jisas.
16 Vɨlɨlɨk wan njambɨ Jisas Pita kat wagalandɨ. Saimon Jonana nyan wun kat woviyaguga lɨgamɨn? E? Kai? Waa wagalandɨ maa Pita wandɨ. Njambwi nyan mɨn kat woviyaguga lɨgowun. Vɨga lɨgamɨn waa wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Sip sip kat vɨga lɨnja vla wuna nyangu kat kwunaka alɨ mɨla.
17 Kuvuk wan njambɨ Jisas Pita kat wagalandɨ. Saimon Jonana nyan wun kat woviyaguga lɨgamɨn? E? Kai? Waa wagalandɨ maa Pita samat kɨlɨpangɨ yindɨ. Yilaa yelavɨtndɨ. Wun kat manda kat njambɨ kuvuk wagalandɨ waa yelavɨtndɨ. Yelavɨtaa wandɨ. Njambwi nyan maawupmba lɨga vak aywaa vɨga lɨgamɨn. Mɨn kat woviyaguga luwa vak vɨga lɨgamɨn waa wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Sip sip kat kɨgɨnda kwinja vla wuna nyangu kat kwunaka vɨga alɨ mɨla.
18 Mɨn kat kɨta nyaangɨt mbutu. Awup mɨla. Tak kwandɨ nyanat tɨma njɨmbla yɨpma yaaw sɨtaa mɨna maawupmba yi ya yetɨmɨn. Ngɨni avɨt ndu tɨmeya njɨmbla taamba kwiyalalaa lɨmɨn maa nat nɨmba mɨn kat ngilaa kaligiyandi nat kavat. Mɨn kat ana wagalgiyandi. Ndina waawupmba mɨna yelavɨka kaligiyandi waa wandɨ Jisas. 19 Ngɨni Pita kiyandeya vak kat Jisas ndɨ kat smogwivat wupma mbutndɨ. Kiyandeya njɨmbla Pita Godna sɨ kwutaa katsogiyandɨ. Jisas wan vak walaa Pita kat wandɨ. Mɨn wuna kwupmba yagwa waa wandɨ Jisas.

JISAS JON KAT MBUTA NYAANGɨT

20 Jisasna kwupmba yiga Pita lɨmbanga Jisas woviyaguga la nyan kat vɨndɨ. Ndɨ mbɨtna kwupmba yindɨ. Wan nyan tat kɨgɨnda kɨlɨnja njɨmbla Jisasna ngwaymba lɨga Jisas kat wagalandɨ. Njambwi nyan kandana kamwin mɨn kat kwigiya waa wagalandɨ. 21 Pita ndɨ kat vɨlaa Jisas kat wandɨ. Njambwi nyan an nyan ngɨni manda vala yindeya waa wandɨ Pita. 22 Pita wandɨ maa Jisas ndɨ kat wandɨ. Yaweya njɨmbla kat kawiga kwo lɨndeyan mɨna vak ana ndɨ. Mɨn wuna nyaangɨt wuka wawa njɨvwa agwup mɨla waa wandɨ Jisas.
23 Nat nɨmba wutaa mbutseli mbutsela mbuka kalindi. Jon ana kiyaigandɨ waa Jisas wandɨ waa mbutseli mbutsela mbuka kalindi. Jisas wupma ana wandɨ. Yaweya njɨmbla kat kawiga kwo lɨndeyan mɨna vak ana ndɨ waa wandɨ Jisas.
24 Wan nyan wunayɨ. Wunayɨ wan nyaangɨt pɨlɨwukna. Woseka waga ana pɨlɨwukwun. Nɨn Jisasna mbaapma nɨmba vɨga lɨganɨn.

25 Jisas yila nɨma sakwat vak wan vak kat ana pɨlɨwukwun. Wan vak
nat nɨmba pɨlɨwutnjeyan nɨma nglei sakwat lavu nyinga pɨlɨwukiyandi.
Kava kava taakiyandɨ.

APOSEL

GOD NDƗNA WAAGAN KWIGIYANDƗ WAA WANDƗ JISAS

1-5 Apma nandinya Tiofilas. Tat min kat nyaangit kita piliwutaa kwiwun. Kingi nyaangitna piliwukwun. Jisas mbuka kwutaa njivwa kwutnjangat ndina aposel kat wandi. Godna waagan Jisasna maawut ngwandindi maa Jisas ndina mbaapmamba liga nimba kat wuna njivwa agwut wandi. Kiyalaa liga laatndi. Laataa yalindi, ndina mbaapma nimba ndi kat vilindi. Laataa yalindi, ndina mbaapma nimba ndi kat vilindi. Laataa ndu nyan vla lindi, vilindi. Vilaa wandi. Ana kiyalaa ligandi. Kwo ligandi waa wandi. Ndi kat viga lindi nandinya ndumi vili. Wan njimbla God ndina lak kwandeya vak kat ndi kat ngambundi. Nat njimbla kita vat ndaliga kiginda kiga liga Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kumba Jerusalemba tigiyangwuk. Nat ngepma wana yelingweya. Wuna nyaek nyinangwupmba liga ndina waagan ngwuk kat kwindi maa ngwutna mbangi tavigiyandi. God tamba wanda nyaangitna. Ngwuk kat tamba wowun wungi nda kat. Jon ngwuk kat ngumba yagundi. Jon yagua vak vla God ndina waagan kwindi, ngwula mbangimba tavigiyandi waa wandi Jisas. Jisas wandi maa God ndi kat kwutaa nyinangwut kalindi. Tiofilas kan nyaangit tat min kat piliwukwun, vimin.

6 Nat njimbla yisolaa lindi. Tiga liga ndina mbaapma nimba Jisas kat wagalandi. Njambwi nyan anda njimbla min Isrel nina kipma kat nin nat njambi avla viga ligiyanin. E? Mbambala viga ligiyanin? 7 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Vingweya njimbla kat God mina viga ligiyangwuk. Godna sipana. Wan nyaangit nima nda ana ndi. Nima nyaangit kingiyan. 8 Godna waagan ngwutna mbangimba tavindi maa God ava kwigiyandi. nywuk kat. Jerusalem, Judia, sameria, ngepma ngepma yiga yetiwa vak kat mbuka wunai waa nyaangit mbukiyangwuk wandi Jisas.

JISAS NYƗNANGWUTNAT WOKENDƗ

9 Walindi maa ndi kat vilindi, God wandi, nyinangwutnat wokendi. Nyinangwut wokelindi mala timbun tiga pagwundi maa ana vindi. 10 Jisas wokeya kava vilindi maa ndu vlilik yalaa ndinonala limbik. Mbila waavwi sawun mina lindi, yambik. 11 Ndina ngwaymba liga ndi kat walimbit. Ngwut Galilina nimba ngwuk, nyinangwut manda kat viligangwuk. Jisas ngwutnanala liga God wandi, nyinangwut wokendi, vilingwa vla ngini ngwuk kat ngaga yaigandi waa wambit.

JUDASNA NJƗVWA KLA NYAN KAT KWUTNDI

12 Wambit maa Jisasna mbaapma nimba wan nduwi Oliv walinja nduwi kwagalalaa Jerusalemat yindi. Oliv Jerusalem kita ngwaymba ligambit. Sivla kai. Wan ava yambina sivla kingiyan. Njivwa lapman nandinyamba yinjeyan ndina ngepma vak kai ana wandi. 13 Ngepmat wuleiga ngayat wuleindi. Wan ngaymba Pita, Jon, Jems, Endru, Filip, Tomas, batolomyu, Matyu, alfiasna nyan nat Jems, Juda ndina kipma avla viga ligiyandi waa yiga ngambula nyan saimon, Jemsna nyan nat Judas aywaa wan ngaymba yetindi. 14 Wundi nimba God kat kitamba ngambulindi kita vapmba. Nat taagwa ndinagwinala lindi. Jisasna nyime Maria ndina yakwa ndu wupma lindi wan ngaymba.

15 Samat tigawan vak yandi. Ndumu sila kita Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi maa Pita ndina nindimba laataa wandi.

16-20 Jisasna mbaapma nimba ngwuk, tak Judas Jisas kat kwupmak ta nimba kat ndinai la kava yiga simogwindi. Tak Judas kita vat tina nyana. God wandi, kitamba Godna njivwa kwutina nyana. Tamba Godna waagan Devitna maawut ngwandindi maa Devit Sam walinja kwundi piliwutndi.

Ndina ngay kwo ligiyandi. Nat nyan ana ligiyandi.

Ndina njivwa klalaa nat nyan kwukiyandi

waa piliwutndi Devit. Devit piliwutna vapmba tindi. Judas ndi avla vatnyandi ndina mbangi. Wan njimbla avla vasaselilaa ndaiga kipmamba viyandi maa ndina yaap mbilindi. Mbilindi maa ndina tigimbi kipmamba yindi. Jerusalemba liga nimba aywaa viga lindi. Ndina kwundimba wan kipmana si Akeldama wandi. Yelogwen nda kipma.

21-22 Wungi kat tiga ninonala tigiyaa kita nyan vigiyanin. Wan nyan ninagwinala liga mbukiyandi. Njambwi nyan Jisas kiyalaa laatndi waa mbukiyandi. Jisas kipmamba ta njimbla ninagwinala ta nyan kat vigiyanin. Jon ngu yagulaa vat va nyan kat vigiyanin. Jisas nyinangwut wokea va nyan kat vigiyanin waa wandi Pita.

23 Pita wandi maa vililik pali kat vindi. Josep Basabas ndina nat si Jastas nat nyan Mataias. 24-25 Mbik laataa limbik maa God kat wagalandi. Njambwi nyan min ndinyanguna maawut aywaa viligamin. Mbitna kita nyan kat vigiyamin. Judasna njivwa kwukiyandi. ninogwinala kita vat aposel tigiyandi. Judas kavle njivwa kwutndangat kavle kavat tamba yindi. Anda nyamba kwukiyanin waa nin kat simaga waa wagalandi God kat. 26 Wagalandi maa Mataias kat ndina ngepma vapmba vilaa kwutndi. Kwutndi maa tamba vili kiyeli kita la nimbonala kita vat yetindi.

2

GODNA WAAGAN YA VAT

1 Pentikos walinja nandinya yandi maa Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi. 2 Tiga liga nima mwuk vla nyinangwupmba liga yaa kiyandi, wutndi. Wan mwuk ndalinja ngay wuleindi. 3 Nimbi ya vla vitindi, kita kita ndi kat yalindi, vilindi. 4 Godna waagan yaa ndinamba tavindi maa ndi kapma kwundi ngambundi. Godna waagan ndina maawut ngwandindi maa ndinai waa nyaangit kapma kapma kwundimba ngambundi.

5 Wan njimbla nima sakwat Juda ngepma ngepmamba liga Juda yaa lindi. Wan Juda God kat yelavika lindi. Ndina angwa ngepma kwagalalaa Jerusalemat yiga tindi. 6 Wundi nimba nima kak wutaa yaa yisondi. Yisolaa liga ngipaliga ndandi. Jisasna mbaapma nimba kapma kwundi ngambulindi maa wutndi. Ndi aywaa ndina angwa kwundimba ngambulindi maa wutndi. 7 Wutaa ngipaliga ndaga wandi. Wan nimba Galilina nimba ndi. 8 Manda vapmba nina kapma kapma angwa kwundimba wutiganin waa wagalandi. 9-11 Patiamba la nimba, Midiamba la nimba, Ilamba la nimba wutindi. Mesopotemia, pontas, Esia, Frisia, pamfilia, Isip, Libiana nat ngepma Sairinimba la Juda ndi, ndina nat nimba Juda ana ndi. Juda yeta vapmba yetindi. Ndi wutindi. Kritmba la nimba, Arebiamba la nimba aywaa ndina angwa kwundimba

God nɨma njɨvwa kwutnda njɨvwa kat wutɨndi. 12 Ndi ngɨpaliga walaa
tungwengwan yiga nat nɨmba awat sowat wagalandi. Kan mandana
waa wagalandi. 13 Nat nɨmba njɨka wandi. Wan nɨmba nɨma ngu kɨlaa
tungwengwan yiga ngambulɨndi maa njɨka wandi nat nɨmba.

PITA WAA NYAANGɨT

14 Njɨka wandi maa Pita nat tambavɨli kiyeli kɨta nɨmbonala tɨga
laatndɨ. Laataa wandɨ. Ngwuk Judana nɨmba ngwuk Jerusalemba lɨga
nɨmba ngwuk. Ngwuk kat kɨta nyaangɨt mbupmat tɨgowun. 15 wan
nɨmba nɨma ngu kɨlaa ana tungwengwan yindi. Kan ngambi. Nɨna ngep-
mana vak nɨma ngu ana kɨlɨganɨn ngambimba. Vɨlɨgangwuk. 16-17 Wan
vɨlaa wukngwa vak tamba la profet Joel wan vak kat pɨlɨwutndɨ.

God wandɨ. Yaiga njɨmbla wuna waagan kwigiyawun
ndinyangu kat. kwiwun maa ngwula nondanyan
taagwanyan wunai waa nyaangɨt mbukiyandi. Ngwula
kwandɨ ndu mandɨt mandɨt nyaangɨt sɨmogwiweya
vak vɨgiyandi. Ngwula avɨt ndu sɨmogwiweya sɨmak
vɨgiyandi.
18 Wuna njɨvwa kwutɨga nɨmba ndu lagwa
ndi kat tavigiyaa waagan ndi kat kwigiyowun.
Tavindɨ maa wunai waa nyaangɨt mbukiyandi.
19 Nyɨnangwupmba kwukweya nda kat vɨlaa ngɨpalɨiga
ndaigandi. Kɨpmamba kwukweya nda kat vɨlaa
ngɨpaliga walaa wan nda God kwutndɨ waa waigandi.
wan kwukweya njɨmbla yelogwen, ya, yagɨmbi
vɨgiyandi.
20 Tat nya kat wowun maa kulun
waigandɨ. Mbak kat wowun maa yelogwen mbangɨ
lɨgiyalɨ. ngɨni njambwi nyan yaiga nandinya
vɨgiyandi. Yandeya nandinya nɨma nandinya. Yandeya
nandinya vaakiyandi.
21 Wan nandinya kɨta nyan
wun njambwi nyan kat wagalandeyan ndɨ kat
kwunakiyowun waa wandi God waa pɨlɨwutndɨ Joel.

22-24 Ngwuk Isrelna nɨmba ngwuk. Ngambuweya nyaangɨt awuk
ngwula. Ngwuk kat Nasaretmba la Jisas kat wowun. God wandɨ maa
Jisas nɨma njɨvwa kwuka sɨmogwilɨga njɨvwa kwutndɨ. Ngwuk vɨga
lɨgangwuk. Vɨlaa ndɨ Godna nyana waa yelavɨkngwuk. Kavle nɨmba Jisas
kat vatnyanjangat kwutaa kalindi. yinjeya vak Jisas kat vatnyanjangat
kwutaa kalindi. yinjeya vak kat tamba God vɨga lɨndɨ. God ndi kat vɨga ke
sɨga waa ana wandɨ. Ngwuk kavle nɨmbat ndɨ kat vatnya wangwuk maa
ndɨ kat kaalandi diwai krosmba. Jisas kiyandɨ, God wandɨ maa laatndɨ.
Kiyalɨnja vat ndɨ kat ana kematndɨ. Ndɨ kiyalɨnja vak kat kwulatndɨ.
25 Devit ndɨno Jisas waa nyaangɨt pɨlɨwutndɨ.

Njambwi nyan kat vɨlɨgowun. Njɨmbla njɨmbla wuna
ngwaymba lɨgandɨ. Wun kat kwunapmak wuna
yaagindan naangamba laataa lɨgandɨ. Tɨndangat
ana nɨmamba yelavɨkiyowun. 26 Wungi kat tɨga
solat sɨlɨgowun. Apma mbangu kwundi waga solat
sɨlɨgowun. Kiyaga wundumbu yiweyan ana
yelavɨkiywoun. Ngɨni kwo lɨgiyowun. Vɨlɨgowun.

27 God wuna wundumbu kat ana kwagala ligiyandi
wundumbuna ngepmamba linda kat. God ana kwagala
ligiyandi wuna sim waangumba njangu veindagat.
Wun ndina apma nyan wun. 28 Apma vat yetiweya vak
wun kat simagamin. Min kat viwangat solat
sigiyowun waa Jisas wandi.
waa piliwutndi Devit.
29 Yakwa nimba, ngwuk kat kita nda kat mbupmat tigowun. Ana pagwugiyowun. Ndi profetna Devit. Ndi avla ana piliwutndi. Ndi wundumbu yindi, waangumba taagandi, ligandi. Ndi kat taaganja kava viliganin. 30 Devit yaiga nat nyan kat piliwutndi. Tamba God Devit kat wandi. Mina yelangi nyan tima tikipmba ndaa mina njivwa kwupma njivwa kwukiyandi. Ana woseka wowun maa God wandi Devit kat. Devit wuka vindi. 31 Wungi kat tiga Kraist kiyalaa laatndeya vak kat Devit piliwutndi. God Kraistna wundumbu ana kwagalandi wundumbuna ngepmamba tindangat. Ndina sim ana njangu veindi waangumba. 32 God wandi maa Jisas laatndi. Nina mbaapma nimba Jisas laatnda vat vinin. 33 God wandi, Jisas nyinangwut wokelaa Godna yaaagindan naangamba ndaligandi. God Jisana si kwusondi, yaagindan naangamba ligandi. Tak God Jisas kat wandi. Ndi kat wuna waagan kwigiyowun waa wandi God. Mbambala tamba kwindi. Vingwa vak wuka lingwa vat kingiyan. 34-35 God Jisas kat waa nyaangit Devit tamba piliwutndi.
Wuna yaagindan naangamba ndali. Ndalimin maa min
kat sivat tiga nimba ndi kat kwulakiyowun min
kat tiga. Kwulakwun maa ndi kat viga ligiyamin
waa wandi God
waa piliwutndi Devit. Ndi avla ana piliwutndi. Ndi nyinangwut ana wokendi. God ndinamba ana wandi.
36 Wugi kat tiga ngwuk Isrelna nimba kita nyaangit wu-taayelavikiyangwuk. Ngwuk Jisas kat vatnyavat diwai krosmba kaalangwuk. God ndina si kwusondi. God ndi kat wandi. Min nima nyan min. Min wunai waa nyan min Kraist min waa wandi God waa wandi Pita.

NIMA SAKWAT NIMBA NDINA MBAAPMA WULEINDI

37 Pita waa nyaangit kat wutaa ndina maawut viylindi, pitaogwi nat aposel kat wagalandi. Yakwa nimba, nin angamak yigiyanin waa wagalandi.
38 Pita ndi kat wandi. Kupi maawut asik ngwula. Kupi maawut sitaa Jisas God waa nyana waa yelavitaa ngu yagu ngwula. God ngwutna kavle vat silimbwigiyandi. God kwiya waagan klaigangwuk. 39 Tamba God ngwuk kat kwivat wandi. Ngwutna nyangu kat kwivat wandi. njambwi nyan God yagwa waiga nimba kat kwivat wandi waa wandi Pita.
40 Pita nat nima sakwat nyaangit mbutndi. Ndi kat wandi. Wan ngepmamba liga nimba apma maawut ana sika ligandi. Ndina sika liga maawupmba ke sika liga. Kupi maawut asik waa wandi Pita. 41 Pita waa nyaangit kwutaa la nimba aywaa ngu yagundi. Wan nandinya 3,000 nimba wan nyaangit kwutaa wungi mbaapmak wuleindi.

JISASNA MBAAPMA NIMBA YETINJA APMA VAT

42 Kwutaa la nɨmba wumba lɨndi. Aposel ndi kat nɨma sakwat
nyaangɨt mbutɨndi. Wan nɨmba yisolaa lɨga God kat apma nyan mɨn waa
wandi. God kat kitamba yisolaa lɨga ngumbulɨndi, Jisas kiyanda vak kat
yelavɨtaa yisolaa nao kalɨtaa kɨtamba kɨlɨndi. 43 God ndi kat kwondu
kwindɨ, aposel kwunatɨnja njɨvwa kwuka sɨmogwinja njɨvwa nɨma vat
kwutɨndi. Nat nɨmba kwunatnɨja vak vɨlaa ngɨpaliga ndandi. 44 Wan
nyaangɨt wutaa kwutaa lɨga nɨmba kɨta vat yetɨndi. ndina nɨmbundawi
kɨta vat aywaa kwutaa lɨndi. 45 Ndina kɨpma ndina nɨmbundawi nat
nɨmba kat kwilaa sanya wenga klandi. Sanya awat sowat kwiga klandi.
Kɨta nyan sanya lapman tɨndɨ mala ndɨ kat kwindi. 46 Nandinya nandinya
Godna ngaymba yisolaa lɨndi. Ngay ngay yiga nao kɨtamba kɨlɨndi. Kɨga
solat sɨga lɨndi. Waavi namwiya ndi. 47 God kat walɨndi. God mɨn nɨma
nyanmɨn. Nat nɨmba ndi kat walɨndi. Wan nɨmba apma vat yetɨlɨgandi
waa walɨndi. Nat nɨmba wan nyangɨt wutndi maa njambwi nyan ndi kat
kwutaa ndɨna mbaapmamba taagandɨ maa mbaapmat wuleindi.

3

MAN KAVLE YILAA LƗGA NYAN KAT KWUNAPMBƗK

1-2 Man kavle yilaa lɨga nyan tɨndɨ. Nyɨme kwutɨ mala man kavle
yilaa lɨndɨ. Nandinya nandinya ndɨ kat kwutaa mɨna yiga Godna ngay
ndaamangemba taagalɨndi. Wan ndaamange ndɨna so lɨgandɨ. Apmana
waa wandi. Wungi ndaamangemba lɨga yalɨga nɨmba kat sanyakat
yawilɨndɨ. 3 Kawilɨmbɨt maa yawi la nyan pitagwi Jon kat vɨlaa sanya kat
yawindɨ. 4 Pitagwi Jono ndɨ kat vɨga wambɨt. Angat avɨ wambɨt. 5 Wambɨt
maa mbɨk kat vɨga yelavɨtndɨ. Wun kat nɨma sanya kwigiyambɨt waa
yelavɨtndɨ. 6 Pita ndɨ kat wandɨ. Wun sanya kai. Mandɨp ndamba
kwigiyowun. Laataa alɨ mɨla wowun waa wandɨ Pita. 7 Pita walaga
ndɨna yaagindan taambamba kwutaa katsondɨ. Katsondɨ maa ndɨna
man tagula ngendɨ. 8 Kwiyatapman laataa man veindɨ. Mbɨtnonala
Godna ngay wuleindɨ. Veiga pulaka wandɨ. God mɨn nɨma nyan mɨn
waa Godna ngay wuleindɨ. 9 Veiga pulaka wanda vat nɨma sakwat nɨmba
vɨndi. 10 Ndɨ kat vɨga yelavɨtndi. An nyan ndaamangemba kwutaa
kalindi, ndalɨndɨ. Ndɨ kat vɨga ngɨpaliga ndandi.

GODNA NGAY WULEILAA PITA NYAANGƗT MBUTNDƗ

11 Pitaagwi Jon kat mbɨk kat kwagala vak kat kai walaa kwutaa lɨndɨ.
Nat nɨma sakwat nɨmba pɨlɨga yaga yisolaa lɨndi wan kavamba. Godna
ngayna nat waambu Solomona waambumba yisolaa lɨndi. Yisolaa lɨga
yelavɨtndi. Kan mandana waa yelavɨtndi. 12 Ndinyangu yandi, Pita ndi
kat vɨlaa wandɨ. Ngwuk Isrel ngwuk. Manda kat ngɨpaliga ndangwuk.
Ngwuk angat vɨlɨgangwuk. Ana maawupmba ana wali ndɨ kat laataa
vei waa. Ana kwondumba ana wali laataa vei waa. 13-14 Jisasna
kwondumba wali maa laataa veindɨ. Tamba Ebraham, Aisak, Jekop
God kat yelavɨtndi. Mbambala God Jisasna sɨ kwusondɨ. Ngwuk Jisas
kwutaa kwingwuk mala Pailat kat Jisas kat ke kwagalaga. Barabas kat
kwagalagiyamɨn waa wangwuk. Barabas nat nɨmba kat sɨlaa nyana.
15 Ngwuk apma vat yetɨlɨnja vat kwilɨga nyan kat vatnyangwuk. God
wandɨ, laatndɨ. Nɨna mbaapma nɨmba vɨga lɨnɨn. 16 Jisasna kwondumba
wan nyan kat an kwunakna. An nyan kwunatiya nyan Jisas kat ndɨna
mbangɨ wiyo waavi taagandɨ. Wungi kat tɨga kwo lɨgandɨ. Ngwuk vɨga

ligangwuk wan nyan kat. Jisas kat ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa kwo linda vak kat viga ligangwuk.
17 Yakwa nimba Jisas kat vatnyangwa njimblambla Jisas God waa nyan tinda vat ana vingwuk. Ngwula njambwi nimba ndino ana viga lindi. Viligowun. 18 Kraist God waa nyan kiyagiyandi. Nat nima sakwat njivwa kwukiyandi waa tamba piliwutndi profet. God wandi maa piliwutndi. Piliwutnja nyaangitmba God wandi, Kraist njivwa kwutndi.
19 Wungi kat tiga kupi maawut yelavik. God ngwutna kavle vat limbwilaa ngwuk kat kwunaka apma vat yigiyandi. Ngwutnanala liga ngwuk kat kwunaka apma vat yigiyandi. 20 Ngini God wandi, ndinai waa nyan Jisas ngwuk kat ngaga yaigandi. 21 God mbambala nyinangwupmba liga kawiga ligandi. Tamba Godna profetna maawut Godna waagan ngwandindi maa profet wandi. Wanja nyaangit tindi mala God ngaga yaigandi.
22 Moses kupma wandi. Ngwutna kita nyan God wun kat waa vak vla ndi kat waigandi. Ngwuk kat mbutndeya nyaangit wuka kwutaa ligiyangwuk waa wandi Moses. 23 Kita nyan ndinai waa nyaangit wutapman yindeyan ndi kat God sigiyandi. Godna nat nimbagwinala ana yetigiyandi. God ndi kat savilugiyandi waa wandi Moses. 24 Tamba nat profet Samyuel kan nyaangit piliwutndi. Ndina kwupmba la profet nimbun kan nyaangit tigiyaa njimbla kat piliwutndi. 25-26 Ngwutna walanga Ebraham kat God wandi. Mina yelangina kita nyan ngepma ngepmamba ligiyaa nimba kat kwunakiyandi waa wandi God. Ngwuk tamba la profetna walanga. Wungi kat tiga wan apma vat ngwutno klaigangwuk yandi. God wandi, Jisas yalaa ngwuk kat kwunapmat tigandi. Ngwuk kat kwunatndi maa kavle vak yilingwa vak kwagalagiyangwuk.

4

PITAGWI JON KAT KWUTAA KALABUSMBA TAAGANDI

1 Ndi kat walimbit maa God kat kwunatiga nimba Godna ngay viga liga nyan, Sadyusi walinja nimba mbik kat yalindi. 2 Ndi yalaa waliavat walindi. Ndinyangu kat Jisas kiyalaa laatndi wambangat waliavat walindi. 3 Wungi kat tiga ndi kat kai walaa kwutaa kita kavamba pagwundi. Tamba ngana. Kinya ngambi kat kawiga linjangat pagwundi. 4 Nat nima sakwat nimba wamba nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa lindi. Wan nyaangit wutna nimba wan mbaapma yiga wuleindi maa wan mbaapma nimbana sakwat 5,000 tindi.

NJAMBWI NIMBA KAT MBIK KAT KWUTAA KALINDI

5 Nat nandinya lindi maa ndina njambwi nimba ndina nima nimba, ndina nima saveo liga nimba Jerusalemba yisolaa lindi mbila nyaangit wupmak. 6 God kat kwunatiga njambwi nyan Anas tindi. Kaifas, Jon, Aleksanda wupma lindi. Anasna yelangi nimba kita ka Wan nyan mbik kwunapmbik kwo lindi mala ndi ana wandi. 7 Mbik kat wandi. Wandi maa yaa ndinai la kavamba tolaa limbit. Mbik kat wagalandi. Kana simba kana kwonduba wan njivwa kwupmbik waa wagalandi. 8-10 Wagalandi maa Godna waagan Pitana mbangi tavindi maa Pita wandi ndi kat. Njambwi nimba, nima nimba, wawa vak awuk ngwula. Ngwuk nimba, nima nimba, wawa vak awuk ngwula. Ngwuk wan man

kavle ya nyan kat kwunatiya vak kat angat wagalaligangwuk? Wan vak kat ngwuk kat mbukiyowun. Jisas Kraist Nasaretmba la nyana simba ndi kat kwunati maa apma vat tigandi. Ndi kat vingwuk. Ngwut Jisas kat diwai krosmba kaalangwuk. God wandi maa kiyalaa laatndi. 11 Kraist kita kambak vla lindi waa tamba God waa nyaangit piliwutndi. Ngay kwutinja kambak vla lindi. Ngwut ngay kwutiga nimba vla ligangwuk. Ndi kat ngwula kwukwa ngaymba mindama vla linda kat taagandi waa tamba piliwutndi. 12 Nin kat kwunakiya nat nyan kai. Jisas mina kwunakiyandi. Wan kipamba liga nat nyan kai. Jisasna simba mina nin kipmamba liga nimba kwo ligiyanin. God Jisas kat kwondu kwindi, kwunatigandi. Nat si kai waa wandi Pita.

13 Pita wandi, wan njambwi nimba wutaa yelavitndi. Mbik wan mbik vililik pali wan nyaangit mbupmak kat ana mbila mbangi wup yindi. Mbit skul ana yimbit. Mbit nina mbaama nyan ana mbit taa. Wungi kat tiga mbik mbupmak kat mbila wup yilapman yindangat ngipaliga ndandi. Ngipali walaa tiga yelavitndi. Mbik vililik pali Jisasnonala yetimbik. Wungi kat tiga mbila mbangi ana wup yigandi waa yelavitndi. 14 Mbik kat ana wandi kavle vatna yimba waa.

15-18 Mbik kat wandi. Alaguat ay mbila waa wandi. Yimbit maa ndi kapma ngambuga lindi. Mbik kat angamak yigiyanin. Apma vat kwunatinja njivwa kwupmbik. Jerusalemba liga nimba aywaa viga wutndi. Mbik ndi kat ana kwunapmbik waa ana inaka waiganin. Nat nimba mbilat kwukwa njivwa wupmak kat kai wanin. Wundi kat tiga mbik kat waiganin. Jisas waa nyaangit ke waa waigambit mbik kat waiganin waa ngambundi. Ngambuga liga wandi mbik kat. Yagwa waa wandi. Wuelimbit maa mbik kat wandi. Jisas waa nyaangit ke mbuka ke simogwiga waa wandi mbik kat.

19 Wandi maa Pitagwi Jono wambik. Ngwuk kat kita nyaangik kat wagalvat wali. Anda vatna apma vat. Ngwutnai waiga nyaangipmba yetiliiyeyan apma vatna? God waiga nyaangipmba yetiliyeyan apma vatna? God waiga nyaangipmba yetiliiyeyan apma vatna? Yelavik ngwula. 20 Kwo ana waliga. Vilia vat wutiya vak kat mina ndinyangu kat waligali waa wambit.

21 Wambit ay mbila wandi. Mbik kat viyavat walindi. Ndi ana inaka viyaigandi. Nima sakwat nimba kavle man nyan kat kwunapmba vak kat vindi. Wungi kat tiga viyavak kat vaatndi. Kwunapmba vak kat va nimba walindi. God nima nyana waa walindi. 22 Kwunapmba nyan mat nyan ana ndi. Tamba nima nyana. Ndina naambi ndumi vili ligandi.

GOD WAA NYAANGIT MBUTNJEYA KWONDU KAT WAGALANDI

23 Mbik kat kwagalandi maa mbitna mbaapma nimba kat yiga vimbit. God kat kwunatiga njambwi nimba, ngepmana nima nimba, mbik kat waga nyaangit yiga ndina mbaapma nimba kat mbupmbik. 24-30 Mbila mbaapma nimba wutaa God kat kitamba wandi. Njambwi nyan. Nyinangwut, kipma, nyingi ngu kwupmin. Yuvut yiliga nda aywaa kwupmin. Tamba mina njivwa kwutiga nyan nina walanga tindi. Tiga Godna waagan ndina maawut ngwandindi mala wandi. Juda ana ndi nat nimba manda kat kao ligandi. Juda God kat kavle vat yigiyanin waa manda kat yelavitndi. God kat kavle vat yinjeya kwondu kai. Ngepma ngepmana njambwi nimba, nima nimba aywaa yisolaa God kat waliavak kat ngambulindi waa tamba wandi Devit. Woseka ana wandi.

Wan ngepmamba Jerusalemba mɨnai wala nyan kat Jisas kat waliavat ngambulɨndi. Jisas mɨna njɨvwa kwutaa apma nyana. Pontias Pailat, Herot, Juda ana ndi nat nɨmba, Isrelna nɨmba aywaa Jisas kat vatnyavat yisolaa ngambulɨndi. Jisas kat yinja vak tamba vɨmɨn. Tak vɨmɨn. Ngɨni yindi. Mɨna maawupmba yindi. Njambwi nyan mbambala nɨn kat nɨma vat yivak yisolaa ngambulɨgandi. Nɨn kat wameyan mɨna nyaangɨt mbupmak kat ana wup yigiyanɨn. Nɨn kat kwondu kwimeyan nɨma sakwat njɨvwa kwunatna njɨvwa kwuta apma nyan Jisasna kwondumba kwukiyanɨn. Sɨmogwiya vat kwukiyanɨn waa wandi God kat.

31 Wandi maa ndinai la ngay yinaw vla kwutndɨ. Godna waagan yala ndina mbangɨmba tavindɨ. Tavindɨ maa God waa nyaangɨt ndina kwundi ana wup yindɨ. Mbutndi wan nyaangɨt.

KɨTA VAT YETɨNDI

32 Wan apma nyaangɨt wutaa kwutaa la nɨmba kɨta maawupmba yelavɨka yetɨndi. Ndina nɨmba nat nɨmba wan nda wuna nda ke kwuka waa ana walɨndi. Ndina kwanda kwanda kɨtamba aywaa kwutaa lɨndi. 33 Njambwi nyan Jisas Kraist kiyalaa laatnda vat aposel nɨmamba mbutɨndi. God ndi kat apma vat yindɨ. 34-35 Ndina nat nɨmba kwanda kwanda lapman nɨmba ana lɨndi. Ngayo la nɨmba kɨpmao la nɨmba aywaa kwagalalaa sanya klandi. Klanja sanya aposelna mangandamba taagaga ndi kat kwindi. Aposel klalaga sanya lapman ta nɨmba kat kansaga kwilɨndi.

36-37 Ndɨ wan nyan Josep ndɨna angwa ngepma Saipras ndɨna yelangɨ Livai ndɨ wumba lɨndɨ. Ndɨna kɨpma kwagalalaa klanda sanya aposel kat kwindɨ. Aposel ndɨ kat mandɨt sɨ kwindi. Ndina kwundimba Banabas wandi. kwinja sɨnana angwa Nat nɨmba kat kwunata nyan.

5

ANANAIASAGWI SAPAIRAO

1-2 Nat kɨta nyan ndɨna sɨ Ananaias. Ndɨna taagwana sɨ Sapaira. Mbɨla kɨpma kat wenga klambɨt. Kan klalia wenga ana aywaa kwigiyaa. Nat kuvuk an klaigali waa yelavɨpmbɨk. Yelavɨpmbɨk maa nat kuvuk mɨna yiga aposelna mangandamba taagaga ndi kat kwindɨ. 3 Kwindɨ maa Pita ndɨ kat wagalandɨ. Seten mɨna maawut ngwandɨndɨ maa kɨpma kat klama wenga nat kuvuk klamɨn. Klamangat Godna waagan kat woseka wamɨn. Manda kat waa wagalandɨ Pita. 4 Pita Ananaias kat wandɨ. Tak wenga ana klamɨn mɨna kɨpma kan tɨga. Wenga klalaa kwimeyan mɨna sɨpana. Manda kat yelavɨtaa wan vak mɨna maawutmba yimɨn. Ndinyangu kat mɨna ana woseka wamɨn. God kat woseka wamɨn waa wandɨ Pita. 5 Pita waa nyaangɨt wutaa Ananaias ngayapmba ndalaa kiyandɨ. Kiyanda vat va nɨmba vaaka lɨndi. 6 Kwandɨ nɨmba yalaa waavwi mbataa kwutaa walalaa kaliga yiga waangumba taagandi.

7 Samat tɨga ndɨna taagwa yalɨ. Lɨla lan kat ana vɨlɨ waangumba taaganja vat. 8 Yalɨ maa Pita lɨ kat wagalandɨ. Kɨpma kat klamba wenga nyɨna lan aywaa nɨn kat kwindɨ? Waa wagalandɨ Pita. Wagalandɨ, awa waa woseka walɨ. 9 Pita lɨ kat wagalandɨ. Manda kat njambwi nyana waagan kat yelavɨpmbɨk. Yiliya vat vigiyandɨ? E? Ana vɨgiyandɨ? Waa yelavɨpmbɨk waa wandɨ Pita. Awut nyɨla. Nyɨna lan kat waangumba taaga nɨmba ndaamangemba yalaa nyɨn kat kwutaa kalivat yalaa lɨgandi waa wandɨ Pita. 10 Wandɨ ma ndɨna mangangɨmba ndalaa kiyalɨ. kwandɨ

nɨmba yalaa kiyalangat vlɨlaa lɨ kat kwutaa kalɨndi. Yiga lɨla lan tɨga waangu waymba taagandi. 11 Godna yelagɨmba lɨga nɨmba wan vak wutaa ngɨpalɨiga ndalaa vaaka lɨndi. Nat nɨmba nɨmbun. Ngɨpaliga ndalaa vaaka lɨndi.

NƗMA SAKWAT KWUNATƗNJA NJƗVWA KWUTNDI

12 Wundi aposel nɨma sakwat nɨmba kat kwunaka nɨma njɨvwa kwutɨga nɨmba ndi. Kwutɨnja njɨvwa nɨma sakwat nɨmba vɨndi. Jisasna mbaapma nɨmba Godna ngay kɨta nandinya nandinya yisolaa lɨndi. Solomona kavamba. 13 Nat nɨmba ndinogwinala ana yisolaa lɨndi. Nat nɨmba kapma kavamba lɨga walɨndi. Wan nɨmba apma vat yetɨlɨgandi waa walɨndi. 14 Nɨma sakwat nɨmba ndu lagwa wan nyaangɨt wutaa maawupmba yelavɨka njambwi nyana mbaapma wuleindi. 15 Wungi kat tɨga yelogwenga ta nɨmba kat kwutaa ava yambɨ waymba taagandi. Nat nɨmba kat njambamba taagandi. Nat nɨmba kat matmba taagandi, lɨndi. Wupma yelavɨtndi. Pita yandɨ, ndɨna kait ndi kat kapmandeyan kwo lɨgiyandi waa yelavɨka lɨndi. 16 Jerusalem ngwaymba lɨga ngepmana nɨma sakwat nɨmba yelogwenga tɨga nɨmba kat kwutaa kiyandi. Nat kavle nɨmba kavle waagan wuleiga la nɨmba kat kiyandi. Kiyandi maa ndi kat aposel aywa kwunatndi.

JISASNA MBAAPMA NƗMBA KAT KAVLE VAT YINDI

17 Wungi kat tɨga God kat kwunatɨga njambwi nɨmba laataa yandi. ndinagwinala sadyusi walɨnja mbaapma nɨmba laataa yandi. Aposel kwutaa njɨvwa wuka yilavɨtndi. Aposel waa nyaangɨt wuka lɨndi. Ngɨni nɨnai waiga nyaangɨt ana wukiyandi waa yelvɨtndi. 18 Laataa yalaa aposel kat kwutaa kavle kalambusmba taagandi. 19-20 Kalambusmba taagandi mala Godna ensel yalaa kalabusna ndaamangena ndua lavwindɨ, wogwendi. Wogwendi mala ndi kat ensel wandi. Ngwut Godna ngayat ay. Apma vat kwo yetɨnjeya vak kat ndi kat ambuk ngwula waa wandɨ ensel. 21 Ensel waa nyaangɨt wutaa ngambi ngleimba Godna ngay wuleilaa mbutndi wan nyaangɨt. Mbutɨndi maa God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo ndinagwinana lɨga nɨmbo Isrelna nɨma nɨmba njambwi nɨmba kat yagwa wandi. Yagwa yisolaa lɨkat waa walɨndi. yisolaa lɨndi maa plisman kat wandi mala yindi aposel kat kwutaa kiyavat. 22 Plisman kalabus yilaa ndi kat vɨga vɨlevilaa yandi. yalaa njambwi nɨmba kat mbutndi. 23 Mbuka wandi, kalabus yiga vɨnɨn wovun tɨndɨ. Ndua kwo lɨndɨ. kalabus kat vɨga la nyan nduamba laataa lɨndɨ. Wan ngaymba ndinyangu ana lɨndi waa mbutndi.

24 Godna ngay vɨga lɨga nyan God kat kwunatɨga njambwi nɨmba mbutnja nyaangɨt wutaa gɨpaliga ndalaa vaaka lɨndi. Vaaka lɨga yelavɨtndi. Mandana yilɨmba waa yelavɨtndi. 25 Tɨga lɨga kɨta nyan ndi kat yalaa wandɨ. Kalabusmba taagangwa nɨmba Godna ngamba tɨga ndinyangu kat mbutɨgandi waa wandɨ. 26 Plisna njambwinɨmbagwi nat plismano yiga ndi kat kwutaa kiyandi. Ndi kat ana viyaga kiyandi. Yigumba kiyandi. Plisman yelavɨtndi. Viyaga kiyaneyan ndinyangu nɨn kat waliaga kambak klalaa yaagiga nɨn kat vatnyagiyandi waa yelavɨtndi.

27 Ndi kat kiyandi maa njambwi nɨmbana mɨndama sambɨmba laataa lɨndi. God kat kwunatɨga njambwi nyan ndi kat wagalandɨ. 28 Tak jisas waa nyaangɨt ke mbuka waa ngwuk kat wanɨn. Nɨnai waa nyaangɨk

kat walaa Jerusalemba la nyangu kat aywa mbukngwuk waa wandi
njambwi nyan.
29 Wandi maa Pitagwi nat aposel ndi kat wandi. God waa nyaangit
wuka liganin. Ndinyangu waa nyaangit kapma vat tindeyan ana wuka
liganin. 30 Nina walangana njambwi nyan God wandi mala Jisas kiyalaa
laatndi. ngwuk ndi kat vatnyangwuk. Ngwuk diwai krosmba kaalang-
wuk. 31 God ndina si kwusondi. God Jisas kat wandi. Min wuna nyan
min. God Jisasna si kwusondi, yaagindan naangamba ligandi. Kiyangat
tiga nat nimba kat kwunakiyamin waa wandi God Isrelna nimba kat kupi
maawut siknjangat God Jisas kat wandi. Ngwula kavle vat limbwivat
tigandi waa Jisas kat wandi. 32 Nin wan vak vinin. Godna waagan
nimbun vindi. God waa nyaangipmba yetiliga nimba kat God ndina
waagan kwindi waa wandi Pita.

GAMELIEL WAA NYAANGIT

33 Ndinai waa nyaangit wutaa ndina maawut kimbuk yiga lindi.
Aposel kat vatnyavat wandi. 34 Tiga liga njambwi nimbana kita nyan
ndina si Gameliel laatndi. Ndi Ferisi walinja mbaapma nyana. Ndi
nambuo liga nyana. Nima sakwat nimba ndi kat waligandi. Ndi
apma nyana. Ndi laataa wandi. Wangwuk mala alaguat wogwegandi.
35 Wogwendi maa wandi. Ksrelna nimba ngwuk. Ndi kat yigweya vak
kat yelavik. 36 Tak samat kita nyan laatndi waa wandi. 400nimba ndina
mbaapma wuleindi. Tiga liga nat nimba ndi kat vatnyandi maa ndina
mbaapma nimba ndi kat vatnyandi maa ndina mbaapma nimba pili waa
vaaka yindi. Ndina vak kwo vala tindi. 37 Ndina kwupmba nat nyan
laatndi. Ndina si Judas. Ndina ngepma Galili. Takis klalinja njimblamba
laatndi. Ndi nima sakwat nimba kwutndi, ndina kwupmba yindi. Ndi
kiyandi maa ndina mbaapma nimba pili waa yindi. 38-39 Mbamala
ngwuk kat waigowun. Wan nimba ke siga. Ndi kat kwagala. Ndi
ndu waa nyaagipmba yetinjeyan ndina vat kwo vatnat tigiyandi. God
waa nvaangipmba yetinjeyan ndi kat ana kwulakiyangwuk. Ndi kat
kwulapmat yingweyan God kat waliagiyangwuk waa wandi Gameliel.

APOSEL SOLAT SIGA LINDI

40 Wandi maa wandi. Wovun wamin. Apma nyaangitna wama waa
wandi. Wungi kat tiga aposel kat kiyalaa viyaga ndi kat wandi. Jisasna
simba ke mbuka waa wandi. Ay ngwula wandi. 41 Yisolaa la njambwi
nimba kat kwagalalaa yindi. Ndi solat siga wandi. Jisas waa nyaangit
wanangat nin kat viyanja vat kavle vat ana ndi. 42 Nandinya nandinya
Godna ngaymba ndinyanguna ngaymba yiga mbuka visinogwindi. Ndi
mbutndi. Jisas God waa nyana waa mbutndi.

6

SILA VILI NIMBA KAT NJIVWA KWINDI

1 Kan njimbla Jisasna mbaapma nima sakwat yindi. Grik walinja
kwundi ngambuliga Juda Hibru walinja kwundi ngambuliga Juda kat
waliaat tindi. Waliaga liga wandi. Nina ngepmana tolagwa kat kiginda
ana yigumba kansaga kwiligandi waa wandi. 2 Wungi kat tiga wan
tamba vili kiyeli vililik nimba wandi, mbaapma nimba aywaa yiso-
laa lindi. Wan tamba vili kiyeli vililik nimba ndi kat wandi. God
waa nyaangik kat mbutina njivwa kwagalalaa kiginda mina nyaangik
kat mbutina njivwa kwagalalaa kiginda mina kansaga kwineyan ana

nglaatndɨ. 3 Yakwa nɨmba ngwuk ngwulayɨ sɨlavɨli nyangu Godna
waagan ndina maawupmba lɨndɨ. Wundi nyangu pavu wuka lɨga
nyanguvla lɨgandi. Ngwuk tamba wundi nyangu kat wangwuk ndinayɨ
kɨgɨnda kwigiyaa. 4 Nɨn nɨna njɨvwamba lɨgiyanɨn. God kat ngambuga
ndinyangu kat God waa nyaangɨt mbuka lɨgiyanɨn wa wandi wundi
tambavɨli kiyeli vɨlɨlɨk nyangu.
5 Wanja nyaangɨk kat wutaa wandi. Apma nyaangɨtna wandi.
Ndinyangu sɨla vlɨi kat vɨlaa kwutndi. Nat nyan Stiven kat vɨlaa kwutndi.
Ndɨ God waa nyaangɨt nɨmamba kwutaa lɨndi. Godna waagan ndɨna
maawupmba ngwandɨlaa lɨndɨ. Nat nɨmba Filip, Prokoras, Naikena,
Taimon, Pamenas, Nikolas. Nikolasna angwa ngepma Antiok. Tak Juda
ana lɨndɨ. Judana mbaapmamba yaa lɨndɨ Nikolas. 6 Sɨlavɨli nyangu
kat kwutaa aposel kat sɨmagwindi. Aposel God kat ngambulaa ndina
taamba sɨlavɨli nganguna naambumba taagandi.
7 God waa nyaangɨt nɨmamba mbutɨndi. Jisasna mbaapma nɨmba
Jerusalema ta nɨmba nɨma sakwat yɨndi. God kat kwunatɨga nɨma sak-
wat nɨmba wan nyaangɨt wutaa maawupmba kwutaa ndina mbaapma
wuleindi.

JUDA STIVEN KAT KOTMAK KALINDI

8 God Stiven kat apma vat yindɨ, kwondu mbundɨ lɨgandɨ. Ndinyangu
kat nɨma vat kwunatnda vat kwutaa lɨndɨ. Sɨmogwinda vat aywaa
vɨndi. 9 Nat Juda Stiven kat vɨlaa waliavat laatndi. Wan Judana walanga
nat ngepma nɨmba yalaa ndi kat kandi kwutaa kalindi. Ndina angwa
ngepma kɨngiyan. Sairini, Aleksandria, Silisia, Esia. Wan nɨmba kɨta
Judana ngaymba yisolaa lɨlɨndi. Ndi Stiven kat waliavat tɨndi. 10 Stiven
kat yisolaa lɨga kaawa viyaa ngambulɨndi. Godna waagan Stivena
maawut ngwandɨndɨ maa ndɨ apma nyaangɨt ngambulɨndɨ mala ndɨ kat
ana inaka kwulakiyandi. 11 Wungi kat tɨga woseka waa nɨmba kat yiga
kwutaa mɨna kiyalɨndi. Woseka waa nɨmba wandi. Stiven Mosesna
sɨ kat viyesanda lɨgandɨ. Godna sɨ kat viyesanda lɨga waa woseka
wandi. 12 Woseka wanja nyaangɨt njambwi nɨmba kat Judana lo vɨga
lɨga nambuo lɨga nɨmba kat yiga mbutndi. Mbutndi mala ndɨ kat kwutaa
kiyandi. Ndɨ kat kotndangat kwutaa kiyandi. 13 Stiven kat waliavat
nɨmba nat nɨmba kat wandi. Ndɨ kat woseka waigangwut wandi, woseka
wandi. Ndɨ kat woseka waigangwut wandi, woseka wandi. Wan ngay
Godna ngay kavle ngaya. God kwiya lo kavle loa waa wandɨ Stiven waa
wosek wandi. 14 Jisas Nasaretna nyan wan ngay wulɨgiyandɨ. Moses
nɨna walanga kat kwiya ngepma vat wokwigiyandɨ waa Stiven wandɨ
waa woseka wandi. Nɨn wunɨn waa woseka wandi. 15 Wan ngepmana
njambwi nɨmba ndaa lɨga Stiven kat vɨga lɨndi. Ndɨna mɨndama apma
mɨndama enselna mɨndama vla lɨgandɨ waa vɨga yelavɨtndi.

7

STIVEN NDI KAT NYAANGɨT MBUTNDɨ

1 God kat kwunatɨga njambwi nyan laataa Stiven kat wagalandɨ. Waa
nɨmba woseka wandi? E? Waa wagalandɨ. 2 Wandɨ maa stiven wandɨ.
yakwa nɨmba njambwi nɨmba awuk ngbwual. God ndɨna kwondu
sɨmagaga nɨna walanga Ebraham kat ngambuvat yandɨ. Ebraham
Mosespotemiamba yetɨndɨ. Angwa ngepma kwagalalaa Heran walɨnja
ngepmat yetɨlapman lɨnda njɨmbla God ndɨ kat ngambuvat yandɨ. 3 God

ndɨ kat yalaa wandɨ. Mɨna angwa ngepma mɨna yelangɨ nɨmba kat kwagalalaa nat ngepmat ay. Yiga tɨmeya kava sɨmagagiyowun waa wandɨ God. 4 Ebraham Kaldia ta ngepma kwagalalaa Heran walɨnja ngepmat yindɨ. Ngi ngepmamba yiga yetɨndɨ maa ndɨna nyaek kiyandɨ. God wandɨ, Heran kwagalalaa mbambala yeltɨlɨna kavat Ebraham yindɨ. 5 God kan kɨpma Ebraham kat ana kwindɨ. Ana samat kɨpma kwindɨ. God kɨpma kat wupma wandɨ. mɨna nyangu wan kɨpma kat vɨga lɨgiyandi waa God wandɨ. Wan njɨmbla Ebraham nyangu njan tapman tɨndɨ. 6-7 Samat tɨga God Ebraham kat wandɨ. Mɨna nyangu sɨvla mbundɨ kavat yigyandi. Wan sɨvla ngepmamba lɨga nɨmba ndi kat vɨga lɨgiyandi mɨna nyangu kat. Mɨna nyangu wan ngepma nɨmbana njɨvwa kwo kwukiyandi. Wan ngepma nɨmba mɨna nyangu kat kavle vat yigiyandi. Wan kavle ngepma naambi 400 yetɨgiyandi. Wan ngepmana nɨmba kat sɨgiywoun. Ndi kat sɨwun maa mɨna nyangu wan ngepma kwagalalaa wuna njɨvwa kwuka wun kat yelavɨpmak yigiyandi waa wandɨ God. Nɨna walanga wan kava kwagalalaa tɨna ngepmat yindi, tɨganɨn. 8 Mbangɨ pɨtna vak God Ebraham kat sɨmagandɨ. Mbangɨ pɨtnja vak nat nɨmba vɨlaa yelavɨkiyandi. Ndi Godna nɨmba ndi waa yealvɨkiyandi. Tɨga lɨga Aisak Jekop kat njandɨ. Jekop wan tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk njanda nɨmba kapma kapma yelangɨ nɨmba ndi.

9 Wan tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk ta nɨmba Josep kat tɨpmwigwula yiga kimbut yiga maawupmba yelavɨka lɨndi. Isipmba lɨga nɨmba kat kwilaa wenga klandi Josep kat. God ndɨnagwinala kɨta vat tɨndɨ. 10 Nɨma sakwat nglambi yiga Josep kat ngivat vɨlɨndɨ. God kwutaa lɨga ndɨna lak kwandɨ. Wungi kat tɨga wan nglambi ana ndɨ kat ngindɨ. God ndɨna lak kwandangat Isipna njambwi nyan Fero Josep kat wandɨ. Mɨn apma nyan mɨn. Nambuo lɨga nyan mɨn waa wandɨ Fero. Wungi kat tɨga fero wandɨ maa Josep njambwi nyanat tɨndɨ. Isip kat vɨga Ferona ngayna nda kat vɨga lɨndɨ.

11-12 Isipagwi Kenano ndina ambugavana nda yigumba ana waatndɨ. Nɨma vat yandɨ. Nɨna walanga kɨgɨnda sakwat kɨgɨnda lɨgandɨ waa wutaa wandɨ. Nɨna walanga kat wandɨ. Ay ngwula. Isipmba kɨgɨnda yiga kla ngwula. 13 Nat njambɨ Isip yindi kɨgɨnda klavat. Vɨlɨlɨk wan njambɨ Josep ndi kat avla visɨmogwindɨ tɨga vak. Wunai ya waa wandɨ Josep ndɨna yakwa nɨmba kat. Vɨlɨlɨk wan njambɨ Fero Josepna yakwa nɨmba kat vɨndɨ. 14 Josep kɨta nyan kat ay wandɨ maa yiga Jekop kat mbutndɨ. Yagwa waa mbutndɨ. Josepna yelangɨ nɨmba kat ngwutno yagwa ngwula waa mbutndɨ. Isip ya nɨmbana sakwat kɨngiyan. Ndumi kuvuk kiyeli tamba vɨli manjela tambanat nɨmba yindi. 15 Jekop Isip yilaa tɨga wumba lɨga ndɨno kiyandɨ. 16 Kiyandɨ maa ndɨna sɨm kwutaa Sikem walɨnja kɨpmat kalilaa waangumba vaangundi. Wan kɨpma tamba Ebraham Hemo kat wenga kwilaa ndɨna lak klandɨ.

17 Tamba God Ebraham kat wandɨ. Mɨna nyangu Isipmba lɨga naambi 400 tɨga lɨga kwagalalaa nat ngepmat yigiyandi waa wandɨ God. Yinjeya njɨmbla tamba ngwaymba lɨndɨ. Wan njɨmbla nɨma sakwat nɨmba lɨndi. 18 Wan njɨmbla mandɨt king Iɨipmba tɨndɨ. Apma vat Josep ya vat wan king ana wutndɨ. 19 Wungi kat tɨga nɨna walanga kat kavle vat yindɨ. Ndi kat wandɨ. Ngwutna nyangu vatnyanjangat wuna lak sɨmaga waa wandɨ. Vatnyanjeyan ndi nɨma sakwat ana yigiyandi waa yelavɨtaa wandɨ. 20 Wan njɨmbla Moses kat nyɨme kwutɨ. Kan apma mat nyana.

Nyaetna ngaymba tiga liga mbak kuvuk mwunya kiga lindi nyimeanala.
21 Ndina nyaek nyime ndi kat yiga simagambit maa Ferona taagwa nyan
ndi kat yiga simagambit maa ferona taagwa nyan ndi kat vilaa kwutaa
kalili. Lila nyan vla lindi. Ndi kat viga kwunaka lili. 22 Moses Isipna
nimba viga la apma vak aywaa viga kindi. Apma tagula nyana. Apma vat
ngambuliga nyana. Apma vat njivwa kwutiga nyana. 23 Mosesna naambi
ndumi vlii liga yelavitndi. Wuna yakwa nimba Isrel walinja nimba kat
yiga vigiyowun waa yelavitndi. 24 Isipna kita nyan ndina yakwa nyan
kat kavle vat yelindi yiga vindi. Ndina yakwa nyan kat vilaa miwa yilaa
Isipa kita nyan kat viyaga vatnyandi. 25 Moses yelavitndi. Wuna yakwa
nimba yuwa vak vilaa waigandi. God wandi, Moses nin kat kunapmat
yandi. Nina lak kwandi maa Isip kat kwulakiyanin waa waigandi waa
yelavitndi Moses. Wupma yelavitnda vapmba ndi ana wandi. 26 Nat
nandiya ndina yakwa nyan vililik walea limbik. Mbik kat yalaa vilaa
wandi. Mbik kat kimbik kwupmat. Mbik yakwa nyan mbit. Manda kat
walea ligambit waa wandi Moses. 27 Wandi, walea la kita nyan Moses
kat kwutaa kumbanjaguga wandi. Kanda wandi maa min nina njambwi
nyanat tigamin. Min kat kanda wandi maa waigamin. Wan kavle vatna.
Nat vat apma vatna waa waigamin. 28 Napmba Isipna kita nyan kat
vatnyama vla an kat vatnyagiyamin? Waa Moses kat wandi. 29 Wandi
maa Moses vaaka piliga yiga Midian walinja ngepmamba yetindi. Tiga
liga nondanyan vililik njandi.

30 Wumba naambi ndumi vlii mina lindi. Tiga liga ensel vindi. Moses
kwo nindi kavamba liga vindi. Wan kava Sainai walinja nduwi waymba
lindi. Mat mbangu mingemba ya vitidndi, Moses vindi. Wan yamba ensel
tindi maa vindi. 31 Moses viga ngipali waa vatndi. Vivat way yilindi. Yiga
liga Godna kwundi wutndi. 32 God ndi kat wandi. Wan nina walanga wun
kat nina njambwi nyan min waa walindi Ebrahma, Aisak, Jekop wun kat
nina njambwi nyan min waa walindi waa God ngambulindi maa Moses
ava plaa lindi. Moses vilaa vaaka silandalaa tindi. Ana taambika vindi.
33 God ndi kat wandi. Mina man su pigiyaka laaga. Wan tima kava wunai
liga apma kava. 34 Wan Isipmba liga nimba wuna nyangyu kat kavle
vat yilinja vat viwun. Isrel walindi. Isip nin kat kavle vat yiligandi waa
walindi wutwun. Wungi kat tiga ndi kat kwunapmak ngaga yawun waa
wandi God. God Moses kat wandi. Yagwamba min. Min kat wowun. Isip
yigiyamin waa wandi God.

35 Tak Moses yakwa nimba ndi kat wandi. Kanda wandi maa min
nina njambwi nyanat tigamin. Min kat kanda wandi maa wagamin.
Wan vat kavle vatna. Nat vak apma vatna waa waigamin God ndi kat
wandi. Ay yiga ndi kat viga ligiyamin. Yiga ndina lak kwamin, Isip kat
kwulaiyandi waa wandi God. Ensel kat ya vitiga mimba vinda njimbla
God ndi kat wupma wandi. 36 Moses ndi kat kwutaa Isip kwagalalaa
walindi. Isipmba Moses nima sakwat nima njivwa God waa vapmba
kwutndi, ndina ngepma kavle yindi. Yelogwen walinja sak Mosesna vasi
vasimba viyandi vlii yi ya yetilindi. 37 Wan nyan Moses Isrel kat wandi.
Ngini God ngwutna kita nyan kat wandi, profet tigiyandi. Wunai liga vla
ligiyandi waa wandi. 38 Wan nyan Moses Godna nimbanala kwo nindi
kavamba yetindi. Nina walanganala yetindi. God waa nyaangit mbutiga
ensel Sainai walinja nduwimba Moses kat mbutndi. Ngi nduwimba wan
ensel God waa nyaangit Moses kat kwindi maa ndi nin kat kwindi.

39 Nina walanga Moses waa nyaangit ana wuka lindi. Ndina kwundi
kat wupmakat kai walaa Isipmba yetivak kat mina yelavitndi. 40 Tak
yetinja vak kat yelavitaa Eron kat wandi. Nin kat waagan kait nima
sakwat agwut waa wandi. Ndinai waiga nyaangit wukiyanin. Wan
nyan Moses nin kat kwutaa nyan nduwi tamba wokendi. Anagandi
yaiga waa wandi. 41 Wungi kat tiga nyan bulmakauna kait Eron ndi
kat kwutndi. Kita nda vatnyalaa kaik kat kwunapmak kwindi. Yilinja
vak viga nolin ngwandiga solat siga mbangu veilindi. 42-43 Ndina
kavle vat God vilaa wandi. Ndi kat kwagalawun maa kavle maawut
yelavikiyandi. ndina kavle vapmba yetigiyandi waa wandi God. Wungi
kat tiga nyinangwupmba liga nda kat kwunatndi. Nya, mbak singwut
kwunatndi. Tamba yetinja vak kat profet piliwitndi.

God wandi. Ngwuk Isrel wun kat yelavitaa kita nda
vatnyalaa ana wun kat kwilingwuk. Naambi ndumi
vililik kwo kavamba tingwa njimbla wun kat ana kwilingwuk. Molok
walinja waagana kait kwutaa
kaliga ndi kat mina kwunatingwuk. Refan walinja
singwut mina kwunakngwuk. Wungi kat tiga wowun
mala nat ngepma nimba ngwuk kat kandi kwutaa
kaligiyandi ndina ngepmat. Babilon walinja ngepmat
kaligiyandi waa wandi God

waa tamba piliwutndi profet.

44 Kwo nindi kavamba nina walanga tinja njimblamba selmba kwutnja
ngaymba Godnonala yisola lindi. Moses kat God wandi wan ngay kupma
agwut. God waa vapmba wan ngay Moses kwuka taandi. 45 Nina
walanga wan selmba kwutnja ngay kwutaa ninai ta kavat kiyandi. Josua
ndina njambwi nyanat tiga yandi. Wan kava ninai la kava God ndi kat
kwindi. Wan kavamba tamba la nimba kat God kai waa savilindi, yindi.
Devit ta njimbla selmba kwutnja ngay tindi. 46 God Devit kat yelavitndi.
Min apma nyan min waa yelavitndi. Devit God kat wagalandi. Min nina
njambwi nyan min. Timeya ngay kwukiyowun? Waa wagalandi, God kai
wandi. 47 Devitna nyan Solomon wan ngay kwutndi.

48 Ndinyangu kwutna ngaymba God njambwi nyan ana tiligandi.
Tamba profet wan vak piliwutndi.

49 God nyinangwutnagwi kipma kat viga linda vak
kat wandi. nyinangwut wuna tigit vla tigandi. Ndaa
liligowun. Kipmamba man veilaa tiligowun. Wun kat
anda ngaya kwukngweya. Wun anda ngaymba
tigiyowun. 50 Kipmana nda aywaa kwukwun waa wandi
God

waa tamba piliwutndi profet.

51 Ngwuk kavle vapmba yetiligangwuk. God waa nyaangit ng-
wutna maawutmba ana yelavitigangwuk. Ngwutna waan God waa
nyaangit ana wutigangwuk. Godna waagan kat kai waligangwuk. Ng-
wutna walanga kavle vat yiga yetinja vapmba ngwula yetigangwuk.
52 Ngwutna walanga profet kat kavle vat mina yindi. Tamba la nimba
God waa apma nyan yaigandi waa la nimba kat ngwutna walanga vatnya
lindi. Mbambala ngwuk Jisas kat kamwin kwingwut maa vatnyandi.
53 God ndina lo ensel kat kwindi maa ensel Moses kat kwindi. Moses

ngwutnalak kwindɨ maa ngwuk wungi lomba ana yetɨngwuk waa wandɨ Stiven.

STIVEN KAT KAMBAPMBA KLALAA VATNYAVAK VIYALɨNDI

54 Wan nyaangɨt wutaga nambu mbɨlɨga ndaiga ndina maawut kwutndɨ maa nɨmbi ngliaka kimbut yiga lɨndi Stiven kat. 55 Stiven kat Godna waagan tavindɨ maa ndɨ nyɨnangwut kembandɨ, vɨga God kat vɨndɨ. God nɨma nyan tɨndangat nɨma ya vla lɨndɨ, vɨndɨ. Stiven Jisas Godna yaagidan naangamba laataa lɨndɨ, vɨndɨ. 56 Vɨlaa wandɨ ndi kat. Avɨ ngwula. Nyɨnangwut kembandɨ, Jisas Godna vaksɨmobwi lɨgan nyan ndɨ kat vɨwun. Godna yaagindan naangamba laataa lɨndɨ, vɨgowun waa wandɨ Stiven.

57 Wan maa nɨma kwundimba ndɨ kat kwuseset yiga wandi. Waan sɨlɨtaa aywaa laataa ndɨ kat kwupmak yɨndi. 58 Ndɨ kat kwutaa kaliga yiga ngepma maapomba taagalaa ndɨ kat kaambapmba kalalaa vatnyavak viyalɨndi. Stiven waa nyaangɨk kat wuka kai waa la nɨmba tat kambak klalaa yaagindi ndɨ kat viyavat. Kambak viya la nɨmba ndina alagumba kwusonja waavwi lapmiga taagandi. Kwandɨ nyan kɨta ngwaymba lɨga vɨga la nyan Sol ndɨna mangandamba taagandi. Taagalaa kambak ndɨ kat viyavat kambak kalalaa yaagindi. 59 Yaagilɨndi maa Stiven njambwi nyangat wandɨ. Wuna wundumbu kat kwutaa kali waa wandɨ Stiven. 60 Kwali mamba vɨlaa lɨga God kat nɨma kwundimba wandɨ. Wun kat kavle vak yinja vak kat tɨga ndi kat ke sɨga waa wandɨ.

8

1 Stiven kat vatnyanja njɨmbla Sol tɨga yelavɨtndɨ. Ndi apma vat yindi ndɨ kat waa yelavɨtndɨ. Wungi kat tɨga Jisasna yelangɨmba yisola la nɨmba Jerusalem kwagalalaa ngepma ngepmat yɨndi. Judiamba lɨga Samariamba lɨga ngepma ngepma lapta yɨndi. Aposel Jerusalem ana kwagalandi. Wata lɨndi. 2 God kat maawupmba yelavɨka la nɨmba Stivena sɨm kwutaa waangumba vaangundi. Ndɨ kat miwa yiga nglaga yiga waangumba vaangundi. 3 Wan nyan Sol Jisasna yelangɨ nɨmba kat kavle vat yɨndɨ. Ndina ngaymba wuleiga ndu taagwa kat kwutaa yiga kalabusmba naangandɨ.

4 Jisasna mbaapma nɨmba Jerusalem kwagalalaa kava kava yilɨndi. Yiga wan apma nyaangɨt mbutɨndi. 5 Filip waa nyaangɨt nɨma sakwat nɨmba wutaa ndina maawutmba God waa nyan Kraist kat mbutndɨ. 6 Filip waa nyaangɨt nɨma sakwat nɨmba wutaa ndina maawutmba yelavɨka kwutaa lɨndi. Filip kwukaa nɨma njɨvwa ndinyangu kat kwunatnda vat vɨndi. 7 Ndina nɨmbana nat nɨmba kavle waagan tavilɨndi maa lɨndi. Filip kai waa savilɨndɨ, yɨndi. Nɨma kwundimba kiselaga waga yɨndi. Wupma ava kavle lɨla nɨmba kat Filip kwunatɨndɨ. 8 Wungi kat tɨga wan ngepmana nɨmba nɨmamba solat sɨga woviyaguga lɨndi.

9 Wan kavamba la nyan ndɨna sɨ Saimon. Tak kan ngepmamba yeno kwutɨndɨ. Saimon yeno kwutnda vak wan ngepma nɨmba vɨga ngɨpaliga ndandi. Saimon walɨndɨ. Wun nɨma nyan wun waa walɨndɨ. 10 Wan ngepmanana nat nyangu nɨma nyangu Saimon waa nyaangɨt wutaa wandi. wan nyan God ndɨ kat ɨnam kwondu kwindɨ waa wandi. 11 Wungi kat tɨga wan ngepma nɨmba aywaa Saimon waa nyaangɨt wutaa lɨndi. Tamba wan yeno walɨnda vat vɨga lɨndi. 12 Wan ngepma nɨmba Filip waa nyaangɨt wutndi. Ndɨ apma nyaangɨt mbutɨndɨ. God ndinyangu kat vɨga

la vak kat mbutɨndɨ. Jisas Kraist kat ndi kat mbutɨndɨ. Wan nyaangɨt wutaa ndina mbangɨ wiyo waavi taagandɨ, lɨndi. Wungi kat tɨga ndi kat ngumba njangindɨ. Ndu taagwa njangindɨ. 13 Saimon wan nyaangɨt wutaa ndɨno maawut yelavɨka kwutaa lɨndɨ. Filip Saimon ndɨno ngu njangindɨ. Filipmonala lɨndɨ. Filip kwunata njɨvwa sɨmolgilɨga njɨvwa kat vɨga Saimon ngɨpaliga ndandɨ.

14 Sameriamba la nɨmba God waa nyaangɨt wutnjangat Jerusalemba la aposel wutndi. Wutaa Pitawi Jon kat mbutndi. Ay mbɨla. Yiga vɨgiyambɨt waa mbutndi. 15 Sameriat yɨmbɨt. Wan ngepma wuleilaa God kat wagalambɨt. Ndi kat mɨna waagan agwi waa wagalambɨt. 16 Pitawi Jono yamba njɨmbla Godna waagan wan ngepma nɨmba kat ana taviga lɨndɨ. Filip njambwi nyan Jisas kat mɨna ndi kat mbutaa ndɨna sɨmba njangindɨ. Godna waagan kat ana wutndi. 17 Tɨga lɨga mbɨtna taamba ndi kat taagambɨt maa Godna waagan ndi kat tavindɨ. 18-19 Aposel taamba taagambɨt mala Godna waagan tavinda vat Saimon vɨndɨ. Vɨlaa Pita kat wandɨ. Mbɨtna kwondu wuno wun kat agwi. Wuna taambamba Godna waagan kwiweya kwondu wun kat kwimbeyan mbɨk kat wenga kwigiyowun waa wandɨ Saimon.

20 Pita ndɨ kat wandɨ. Mɨnagwi mɨna wenga ndo kavle kavat ay mbɨla. Kavle vat maawupba yelaɨka lɨgamɨn. God ndɨna waagan awagapma mɨna kwilɨgandɨ. Wenga klalaa awat ana kwilɨgandɨ. 21 Mɨna maawut kavle savle lɨnda kat wan kwondu ana klaigamɨn. Yelavɨpma vak kat god kai walɨgandɨ. 22 Wungi kat tɨga apma maawut asɨk. Kavle maawut kwagala. Njambwi nyan kat wagala. wuna kavle vak yiwa vak kat lɨmbwi mɨla waa wagala. 23 Maawupmba yelavɨipma vak wan kavle vatna. Wan kavle vak mɨn kat tamba ngilaa lɨgandɨ. vɨlɨgowun waa wandɨ Pita.

24 Saimon awat ndɨ kat kulumataa wandɨ. Wun kat nɨma nyan kat wagala mɨla. ndɨna kavle vak kat yinda vak kat vɨla ndɨ kat ke sɨga waa wagala waa wandɨ Saimon.

25 God waa nyaangɨt mbuka lɨga Jerusalemat yɨndi. God waa apma nyaangɨt Jerusalem yivat tɨga ava yambɨmba la Sameriana ngepma ngepmamba mbukɨva yɨlɨmbɨt.

ITIOPIAMBA YAA NJAMBWI NYAN KAT FILIP WAA APMA NYAANGƗT MBUTNDƗ

26 Wan njɨmbla Godna ensel kɨta Filip kat yalaa wandɨ. Kambangwat naangat ay mɨla. Nɨma ava yambɨ Jerusalemba laapta gesat yilaa lɨga avayambat ay mɨla. Wan kava kwo nɨndɨ kava waa wandɨ ensel. 27 Filip wutaa laataa wanda kavat yɨndɨ. Itiopiamba yaa nyan Filip vɨndɨ. Ndɨ wan nyan Itiopiana kwina njɨvwa kwutɨga nɨmbana njambwi nyanat tɨndɨ. Wan kwina sɨ Kandesi. Kwina kwanda kwanda nɨmbundawi kat vɨga lɨndɨ. Ndi ngepma kwagalalaa Jerusalemat God kat kwunapmak yilaa tɨndi. 28 Wan nyan Jerusalemba lɨga ndɨna ngepmat lungwamataa yɨndɨ. Ndɨna karismba ndalɨndɨ. Hos ndɨna kairis kat laagaa kalilɨndɨ ngepmat. Tamba la profet aisaia pɨlɨwuta nyaangɨt vɨga lɨndɨ. 29 Godna waagan Filip kat wandɨ. Ndɨna karis ngwaymba ay waa wandɨ. 30 Filip ndɨna karis ngwaymba pɨlɨga yɨndɨ. Yilaa aisaia pɨlɨwuta nyaangɨt wɨnda vat wutndɨ. Filip ndɨ kat wandɨ. Vɨlɨma nyaangɨt mɨna maawut yelavɨtɨgamɨn? waa wagalandɨ Filip.

31 Wan nyan Filip kat wandɨ. Kai. Kɨta nyan wan nyaangɨtna angwa
vat wun kat mbutndeyan wuna maawutmba yelavɨkiyowun waa kat
mbutndeyan wuna maawutmba yelavɨkiyowun waa wandɨ. Karisat
wokelaa wuna ngwaymba ndalɨ wandɨ.
32-33 God waa pɨlɨwutaa nyaangɨt vɨnda nyaangɨt kɨngivak. Wan nyan
kat kwutaa kalindaa sip sip vla vatnyandi. Ndɨ kwundi ana ngambundɨ.
Yuwi kalipmak kalɨnja sip sip vla tɨndɨ kwundi lapman tɨndɨ. Ndɨna sɨ
viyesandalaa ndɨ kat savagu ana yindi. Ndɨ kat vatnyandi maa anda
vapmba nyangu njangiyandɨ waa pɨlwutndɨ Aisaia.
34 Wan nyaangɨt vɨlaa lungwamaka Filip kat vɨlaa ngambundɨ. Pɨlɨwuta
nyan avla pɨlɨwutndɨ? E? Nat nyan kat pɨlɨwutndɨ? Waa wagalandɨ.
35 Wagalandɨ maa Filip ndɨ kat wandɨ. Jisas kat wan apma nyaangɨt
pɨlɨwutndɨ waa wandɨ. 36-37 Samat yiga ngu la kavamba wogwelaa lɨmbɨt.
Wan nyan Filip kat wandɨ. Ngu kingiyan tɨga. Wun kat yagugiyanɨn wan
ngumba? Waa wandɨ.
38 Wan nyan wandɨ mala karis kematndɨ. Kematndɨ mala ndalaa
nguat yiga ndaimbɨt. Ndaimbɨt mala Filip ndɨ kat yagundɨ. 39 Ngu
kwagalalaa nɨmbak wokembɨt mala Godna waagan Filip kat kwutaa nat
kava kalindɨ. Vɨga la nyan Filip kat ana vɨga lɨndɨ. Ndɨ nolin ngwandɨga
yɨndɨ. 40 Filip asdotmba yiga lɨndɨ. Ngepmamba wan nyaangɨt mbukiva
yɨndɨ. Mbuka yiga Sisariamba wogwelaa lɨndɨ.

9

SOL MANDIP KUPI MAAWUPMBA YELAVITNDI

1 Jisasna mbaapma nɨmba kat vatnyagiyowun waa yelavɨtndɨ Sol.
Yelavɨtaa God kat kwunatɨga njambwi nyan kat yindɨ. 2 Sol ndɨ kat
wandɨ. Damaskasmba lɨga Juda yisolaa lɨnja ngay vɨga lɨga nyan kat
pas pɨlɨwutaa wun kat agwi. Wan ngepmamba lɨga Jisas waa vapmba
apma vapmba yetɨga nɨmba kat kwaka yivat wowun. Ndi kat vɨlaa ndina
taamba ngilaa Jerusalemat kaligiyowun waa wandɨ Sol. 3 Yiga Damaskas
walɨnja ngepma ngway tolondɨ. Nɨma nya vla lɨga nda nyɨnangwupmba
nganga yalaa ndɨ kat kembandɨ. 4 Kembandɨ mala Sol kɨpmamba ndalaa
kwundi wutndɨ. Sol Sol wun kat manda kat kavle vat yivat yilɨgamɨn,
waa wandɨ wan kwundi. 5 Sol wandɨ. Mɨn njambwi nyan. Mɨn anda
nyan mɨn. Sol wandɨ maa wan kwundi wandɨ. Wun Jisas wun. Wunayɨ
kavle vat yɨma nyan waa. 6 Mɨn laak. Ngepma wulei. Yɨmeya vak mɨn kat
vɨlɨmogwigiyowun waa wandɨ wan kwundi.
7 Solonala ta nɨmba ngepalɨga ndalaa nyaangɨt ana ngambundi.
Kwundi wutndi. Ndunyan kat ana vɨndi. 8 Sol laataa mɨni ana vɨndɨ.
Ndɨ kat taamba kwutaa ngepmat kalindi. 9 Sol Damaskasmba nandinya
kuvut tɨndan ndɨna mɨni ana vɨndɨ. Wan nandiya kuvut nao kɨgɨnda ngu
ana kɨndɨ.
10 Damaskasmba Jisasna mbaapmamba la nyan kɨta lɨndɨ. Ndɨna
sɨ Ananaias. Njambwi nyan ndɨ kat sɨmapmba ngambundɨ. Ananais
waa wandɨ njambwi nyan. Wandɨ maa Ananaias wandɨ. Njambwi
nyan kumba lɨgowun. Manda kat wagalamɨn waa wandɨ Ananaias.
11-12 Njambwi nyan ndɨ kat wandɨ. Mɨn laataa ay. Savagu walɨnja
ava yambat ay. Wan ava yambɨ Jutasna ngay ngilɨga. Ndɨna ngay
wuleilaa Sol kat wagala. Solna ngepma Tasas walɨnja ngepma. Wan
nyan Sol wun kat mbambala ngambulɨgandɨ. Ndɨ kat sɨmagawun mɨn kat

Ananaias yaigandɨ. Mɨn kat ndɨna taamba taagandɨ ma mɨni vɨgiyandɨ waa sɨmagawun ndɨ kat waa wandɨ God Ananaias kat.

13 Ananaias awat wandɨ. Njambwi nyan wan nyan kat nɨmba sakwat nyaangɨt wutwun. Jerusalemba lɨga mɨna yelangɨ nɨmba kat kavle vat yɨnda vat wutwun. 14 Jerusalemba lɨga god kat kwunatɨga njambwi nyan ndɨ kat paak kwindɨ. Wan paak kwutaa nɨna ngepmat yandɨ. Mɨn kat njambwi nyan walɨga nɨmba kat taamba ngilaa kalivat yandɨ waa wandɨ Ananaias. 15 Njambwi nyan ndɨ kat wandɨ. Ay. Yɨga agwut. Wun Sol kat kwukwun. Juda ana ndi nat nɨmba kat Sol wuna sɨ wun kat waga mbukiyandɨ. Nɨma sakwat kingat mbukiyandi. Juda kat mbukiyandɨ. 16 Wunai waa nyaangɨt mbutnda kat nɨma sakwat nɨmba ndɨ kat kavle vat yigiyandɨ. Vɨgiyandɨ waa wandɨ God.

17 God wandɨ maa Ananaias yiga Jutasna ngay wuleindɨ. Solmba ndɨna taamba taagalaa wandɨ. Wuna yakwa nyan Sol. Njambwi nyan Jisas wan yambɨmba vɨma nyan Jisas wandɨ, yawun. Mɨna mɨni kwunapmat yawun. Godna waagan klambangat yawun waa wandɨ Ananaias. 18 Ananaias wandɨ maa ndɨna mɨnimba la nda kɨsɨk vla lavwi yaga ndalɨ. Ndalɨ maa ndɨna mɨni kwo vɨndɨ. Sol laatndɨ mala ndɨ kat ngu yagundi. 19 Sol nao kɨlaa ava mban walaa tɨndɨ. Sol Jisasna mbaapma nɨmbonala damaskasmba nandiya nandinya yetɨndɨ.

20 Sol Juda yisolaa lɨnja ngay wuleilaa ndi kat mbutndɨ Jisas kat. Ndɨ Godna waa mbutndɨ. 21 Ndɨnai wala nyaangɨt wuta nɨmba ngɨpaliga ndalaa wandi. Jeruslemba la Jisasna mbaapmamba lɨga nɨmba kat kavle vat yɨlɨga nyan anagandɨ ya.

22 Sol ngambula vat apma vat ngambulɨndɨ. Damaskasmba lɨga Juda ndɨnai waa nyaangɨt wutaa kavle vak ngambulɨgandɨ ana wandi. Jisas ndɨ God waa nyana waa Sol wandɨ.

JUDA SOL KAT KWAKA VɨLEVILAA LɨNDI

23 Tɨga lɨga nat njɨmbla nat Juda yisolaa lɨga Sol kat sɨvat kwanda kwanda kwunaka ngambulɨndɨ. 24 Ngambulɨnja vak Sol wutndɨ. Sol wogwendeya ava yambɨ kat ngan nandinya vɨga lɨndi ndɨ kat vatnyavat. 25 Solna mbaapma nɨmba ndɨ kat kwutaa nɨma mbanimba naangangi. Ngepma tɨvwimba lɨga yaawmba tulaa ndɨ kat kwusenda lɨndi.

26 Sol Jerusalemba yiga Jisasna mbaapma nɨmbonala tɨvat wandɨ. Ndɨ kat vaaka kai wandi. Ndɨ nɨna mbaapma nyan ana ndɨ waa yelavɨtndi. 27 Sol kat Banabas kwutaa Aposel ta kavat kalindɨ. Kaliga wandɨ. Sol njambwi nyan kat ava yambɨmba lɨga vɨndɨ. Njambwi nyan ndɨ kat wandɨ. Ndɨ Damaskasmba Jisas waa nyaangɨt nɨmbamba mbutndɨ waa wandɨ Banabas. 28 Wungi kat tɨga Sol ndinogwinala Jerusalemba yetɨndɨ. Ndinogwinala yi ya yetɨndɨ. 29 Yi ya yetɨga njambwi nyan waa nyaangɨt mbutɨndɨ. Vaaka ana ndi kat mbutɨndɨ. Grik walɨnja kwundi ngambulɨga Juda kat kaawa viyaa mbutɨndɨ. Ndɨ kat vatnyavat wandi. 30 Juda ndɨ kat vatnyanjeya vak kat ndɨna yakwa nɨmba wutaa Sol kat kat kwutaa seseria walɨnja ngepmat kalindi. Ndɨ kat wandi. Tarsis walɨnja ngepmat ay waa wandi.

31 Yindɨ maa Judagwi Sameriamba lɨga Jisasna yelangɨ nɨmba kat nat nɨmba ndi kat ana kavle vat yɨndi. God waa nyaangɨt ndinamba lɨndɨ. God kat yelavɨka yetɨlɨndi. Godna waagan ndi kat tavilɨndɨ. Ndi nɨma sakwat yɨndi.

PITA INIAS KAT KWUNATNDI

32 Tiga liga nat njimbla Pita ngepma ngepmat yindi. Lidamba tiga
Godna yelangi nimba kat vivat yindi. 33 Wan ngepmamba kita nyan
tindi. Ndina si Inias. Njamimba naambi selakuvuk tindi. Ava plalinja
yelongwengat tiga lindi njambimba. 34 Pita ndi kat wandi. Inias Jisas
Kraist min kat kwunakiyandi. Laap mila. Mina njambi kwutaa kali mila
waa wandi maa kwiyatapman laatndi. 35 Lidawi seronba liga nimba
wan nyan kat vilaa God waa nyaangik kat wutaa maawupmba yelavika
woviyaguga lindi.

DOKAS KIYALAA LAATNDI

36 Jopa walinja ngepmamba Jisasna yelangimba liga taagwa kita lili.
Lila si Tabita. Grikna kwundimba li kat Dokas walindi. Li apma njivwa
nima sakwat kwutili. Sanya lapman nimba kat lila sanya klalaa kwilili.
37 Wan njimbla yelogwenga tiga kiyali. Lila sim njangilaa awlak ngemba
taagandi. 38 Lida walinja ngepma Jopa walinja ngepma sivla ana ndi.
Ngwaya. Lidamba liga Jisasna mbaapma nimba Pita Jopamba lindangat
wutaa vililik pali kat wandi maa Pita kat yimbik. Yiga Pita kat wambik.
Kwiyatapman yagwa wambit. 39 Pita mbilagwina yindi. Yandi maa
ndi kat kwutaa awlak ngeyat kalindi. Wan kavamba nima sakwat
tolagwa lindi. Ndi ngla liga wan waavwi Dokas tat tava waavwi klalaa
Pita kat simogwindi. 40 Pita ndi kat wandi. Wogwega ay ngwula waa
walaa ndi kwalimamba silaa God kat wagalandi. Sim kat vilaa wandi.
Tabita laak waa wandi maa lila mini vili. Mini vilaa laati. 41 Pita li
kat taambamba kwutaa kwuselatndi. Godna yelangi nimba kat yagwa
walaa ndi kat smagandi. Kwo lila vak kat simagandi. 42 Jopamba liga
nima sakwat nimba Pita kwuta vak kat wutndi. Wutaa wan apma
nyaangit maawupmba yelavitaa Jisasna mbaapma wuleindi. 43 Pita
Jopamba nima sakwat nandinya yetindi. Saimana ngaymba yetindi. (v
44) Saimana njivwa bulmakawna simbi kwiya wutaa sol taagalindi.

10

PITAGWI KONILIASO

1 Kita nyan seseliamba la nyan ndina si Konilias. Ndi Juda ana ndi.
Ndi soldiana njambwi nyanat tindi. Ndi soldia ndumi tambanak kat
viga lindi. Ndina soldia Itali walinja soldia. 2 Wan nyan God kat ndina
maawupmba yelavika lindi. Kapma ana yelavika lindi. Ndina ngaymba
liga nibonala kita vak yelavika lindi. Ndina ngaymba liga nimbonala
kita vak yelavika lindi. Sanya lapma Juda kat sanya kwilindi. Njimbla
njimbla God kat ngambulindi. 3 Kita nglambu Godna ensel simap vla ndi
kat yalaa wandi. Konilias waa wandi.

4 Konilias vaka liga ensel kat vilaa wandi Konilias. Wan ensel ndi
kat wandi. God kat ngambuligamin. Kwo liga nimba kat mina sanya
kwiligamin. God yilima vat viga ligandi. Wungi kat tiga min kat
ngambuvat yawun. 5 Nat nimba Jopat yigaandi wamin maa ndi yiga
Saimon waa walinja nyan kat kwutaa kumba kiyaigandi. 6 Pita Saimona
ngaymba yetilindi. Saimona njivwa bulambakawna simbi kwiya wutaa
sol taagalindi. Ndina ngay nyingi nguna tivagawimba lindi waa wandi
ensel.

7 Ensel walaa yindi maa Konilias ndina mbit nivwa kwutaa mbit nyan
kat yagwa wandi. Soldia kita kat yagwa wandi, yandi. Wan soldia God

kat ndɨna maawupmba yelavɨka lɨndɨ. Ndɨna njɨvwa Konilias kat vɨga lɨvak kat tɨndɨ. 8 Yandi maa ensel waa nyaangɨt ndi kat mbutndɨ. Ndi kat ay ngwula Jopat wandɨ maa yɨndi.

9 Nat nandinya yiga Jopa walɨnja ngepma ngwaymba lɨlɨndi maa Pita God kat ngambuvat awlak ngeyat wokendɨ. Nɨma nandinya wokendɨ. 10 Pita wumba lɨga wundɨ kat tɨndɨ. Kɨvat walɨndɨ. Pita ndaivat tɨga sɨmat vla vɨndɨ. 11 Nyɨnangwut kembandɨ maa nɨma sel ndailɨndɨ, vɨndɨ. Wan sel waambu waambu kuvusɨ kat kwutndi, lɨndɨ. Angɨ naynat vla lɨndɨ. Ndaiga ndalaa viyanjalindɨ. 12 Wungi selmba la nda kwapɨmba yeta nda mandɨp nda lɨndɨ wungiselmba. Kɨpmamba yetɨga nda, waavi, kamboy, waak, viyu, mbolu, tɨndi. 13 Pita wan nda kat vɨga lɨga kwundi wutndɨ. Pita laak. Laataga vatnyalaa ngɨ wan nda kat waa wandɨ waa kwundi. 14 Pita wandɨ. Njambwi nyan kai. Wan ana kɨlɨgowun. Nɨn Juda wupma walɨganɨn. Wan nda ke kɨga kavle da waa walɨganɨn waa wandɨ Pita. 15 Pita wandɨ maa waa kwundi ndɨ kat nat njamba wandɨ. God wandɨ. Wan nda kavle nda ana ndɨ. Kavle nda waa ke waa waa wandɨ God. 16 Wan kwundi njamba kuvut wambɨt maa wan sel wumba yambɨ wokendɨ nyɨnangwutnat.

17 Wokendɨ maa Pita yelavɨtndɨ. Vɨwa vatna angwa angamat tɨgandɨ. Wan vat manda kat God wun kat vɨsɨmogwindɨ waa yelavɨtndɨ Pita. Yelavɨka lɨga Konilias ay wandɨ maa kuvuk nyangu ndɨnai lɨga kava yandi. Ndi wundi nɨmba Saimona ngay kat kwaka yalaa ndaa-mangemba lɨndi. 18 Saimon Pita wan ngaymba lɨgandɨ? Waa wagalandi. 19 Pita vɨnda nda kat yelavɨka lɨndɨ maa Godna waagan ndɨ kat wandɨ. Kuvut nyangu mɨn kwaka yalaa tɨma ngay ndaamangemba lɨgandi. 20 Mɨn ndailaa ndinogwinala ay. Ke nɨmamba yelavɨka. Kwo ay. wowun mala mɨn kat vɨvat yandi waa wandɨ Godna waagan.

21 Pita ndailaa ndi kat wandɨ. Wun kwaka lɨngwa nyan wun. Manda kat yangwuk waa wandɨ Pita. 22 Ndi wandi. Nɨna njambwi nyan wandɨ maa yanɨn. Ndɨ ndumi tambanat ta soldia kat vɨga lɨndɨ. God kat ndɨna maawupmba yelavɨka apma vat tɨlɨndɨ. Juda walɨnja nɨmba ndɨ kat walɨndi. Apma vat yetɨlɨgandɨ waa walɨndi. Godna ensel ndɨ kat wandɨ maa nɨn kat wandɨ, yanɨn. Mɨn kat vɨvat wan ngay yanɨn. Mɨnai waiga nyaangɨt wupmat yanɨn waa wandi. 23 Pita ndi kat ngay yagwa wandɨ maa ndɨna ngaymba kwandi. Nat nandinya laataa Pita ndinogwionala yɨndɨ. Jopamba lɨga Jisana mbaapmamba lɨga nat nɨmba ndinogwinala yindi. 24 Nat nandinya Seseria walɨnja ngepma wuleindi. Konilias ndi kat kawiga lɨndɨ. Ndɨna yelangɨ nɨmba ndɨna ava nɨmba kat yagwa wandɨ mala yisolaa lɨga Pita kat kawiga lɨndi. 25 Pita yandɨ maa vɨlaa Konilias maat sɨlandalaa lɨga Pita kat wandɨ. Mɨn njambwi nyan mɨn. 26 Pita ndɨ kat kwutaa kwuselataa wandɨ. Laak. Wun ndu nyan wun. Mɨnai lɨga vla lɨgowun. 27 Konilias kat ngambuga ngay wuleilaa nɨma sakwat nɨmba yisolaa lɨndi maa vɨndɨ.

28 Pita ndi kat wandɨ. Nɨna ngepmana vat kɨngiyan. Nɨn Juda Juda ana ndi nat nɨmbana ngay ana wuleilɨganɨn. Ndinogwinala ana kɨtamba yetɨlɨganɨn. Ngwuk vɨlɨgangwuk. God wun kat vɨsɨmogwindɨ kapma yiweya vat. God wun kat wandɨ. Wan vat apma vatna. Kavle vatna waa ke waa waa wandɨ God. Wungi kat tɨga yiweya vak kat God ana kai walɨgandɨ vɨlɨgowun. 29 Wungi kat tɨga Konilias wun kat yagwa wandɨ

maa ana kai wowun. Yawun. Kita vat ngwuk kat wagavat tigowun. Manda kat wun kat yagwa wangwuk waa wandi Pita.

30 Konilias awat wandi. Nandinya aynat tamba yindi, nindi nandinya
wuna ngaymba liga God kat ngambuliwun. Ngambuliwun maa Kita
nyan wuna mindama sambimba yalaa lindi. Ndina waavwi ya vla vitindi.
31 Wun kat wandi. Konilias ngambulima nyaangit God wutndi. Sanya
lapman nimba kat sanya kwima vak vindi. 32 Nat nimba kat ay awa
Jopat yigandi. Jopat yilaa Saimon waa Pita walinja nyan kat kwutaa
kiyagiyandi. Ndi Saimona ngaymba yetiligandi. Wan nyan Saimon
bulmakawna simbi kwiya wutiga nyana. Ndina ngay nyingi ngumba
ligandi waa wandi wan nyan. 33 Wungi kat tiga ay wowun maa yindi,
yamin. Wovun yamin. God waa nyaangit minai waiga nyaangit wupmak
yisolaa liganin waa wandi Konilias.

34 Pita wandi. God ngepma ngepmana nimba kat kita vat mina
yiligandi. Mandip mandip ana yiligandi. Viligowun. 35 Ngepma ngep-
mana nimba God kat ndina maawupmba yelavika apma vat yetinjeyan
God ndi kat kwunakiyandi. 36 God tamba wandi Jekop waa Isrel walinja
nyana yelangi nimba kat. God waa nyaangit mbutndi. Apma vat
yetimbandi walaa waa mbutndi. Jisas Kraist ngepma ngepmamba
liga nimbana njambwi nyana. 37 Wan nyaangit Judiamba liga ngepma
ngepmamba yiga mbutndi. Tat Galili walinja ngepmamba mbutndi.
Jon ndinyangu kat ngu yaguga mbutndi. Ngwuk wan nyaangit tamba
wuka ligangwuk. 38 Nasaretmba la nyan Jisas kat God ndina waagan
kwindi. Kwondu wagwundi. Jisas yiga apma vat yindi. Nima sakwat
nimba Seten ndi kat kavle vat yilindi, Jisas yalaa ndi kat kwunatndi.
God ndinagwinala lindi. 39 Jerusalemba nat Judanangepmamba liga
kwutinda vak vinin. Ndi ndi kat vatnyandi diwai krosmba. 40 Jisas
kiyalaa nandinya kuvut tiga God wandi maa laatndi. Lataa ndinyangu
kat avla visimogwindi. 41 Ndinyangu aywaa ndi kat ana vindi. Nin vinin.
God wandi maa vinin. 42 Nin kat wandi nat nimba kat yiga ambuk wandi.
Wun Godna nyan wun ndi kat yiga ambuk wandi Jisas. God wun kat
wandi. Min Jas min. Kiyaa laa nimba kwo liga nimba kat kansagiyaa
Jasa tigiyamin waa God wun kat wandi waa ambuk waa Jisas wandi
nin kat. 43 Tamba profet Jisas kat piliwutndi. Jisas kiyaa vak kat apma
maawut yelavika woviyaguga yetinjeyan God ndina kavle vak kat tiga
ana sigiyandi wandi Pita.

JUDA ANA NDI NAT NIMBA GODNA WAAGAN KLANDI

44 Pita walindi mala Godna waagan yalaa ndinai waa ngambulaa
nyaangit wutiga nimba kat Godna waagan tavindi. 45 Godna waagan
ndi kat tavindi maa Pitonala ya Juda ngipaliga ndandi. Wan Juda tat
Jisasna mbaapma silindi. Juda ana ndi nat nimba kat Godna waagan
tavindangat vliaa ngipali ndandi. 46 Godna waagan taviyaa nimba
kapma kapma kwundi ngambundi, Juda wutndi. Ngambuga wandi. God
nima nyana waa wandi. Pita laataa wandi. 47 Godna waagan ndi kat
tavinda vla nin kat wupma tavindi. Wungi kat tiga ndi kat ngumba
yagugiyanin. Ngwuk kai wangwuk? Waa Pita wagalandi. 48 Pita wandi
mala Jisasna simba waga ngumba njangindi. Wan nimba wandi. Pita
samat ninogwinala yeti waa wandi.

11

PITA JERUSALEMAT VILAA MBUTNDI

1 Juda ana ndi nat nimba God waa nyaangit maawupmba yelavika
klanja vak kat Judiamba liga Jisasna yelangi nimbawi Aposelo wut-
ndi. 2 Pita Jerusalem yandi mala wumba la Juda ndi kat kaawa viyaa
nyaangit ngambundi. Wundi Juda wupma yelavitndi. Juda yeta vapmba
yetilapman yinjeyan Jisasna mbaapma ana wuleigiyandi waa yelavitaa
Pita kat ngambundi. 3 Ndi Juda Pita kat wagalandi. Juda ana ndi ndina
ngaymba min ndinogwinala tiga nao kimin. Manda kat wupma yimin
waa wandi Pita kat.
4 Pita ndinai kwutaa njivwa kat ndi kat mbutndi. 5 Jopamba liga god
kat wagalaga tiga simat vla viwun. Kita nda sel vla nyinangwupmba
liga ngaga yandi maa viwun. Waambu waambu kuvusitndi maa nagi
aynat vla lindi. 6 Wungi selmba lindi maa viwun. Kwapimba yetiliga
nda, waavi, kamboy, waak, mbolu, viyu, lindi, viwun. 7 Viga liga
kita nyana kwundi wutwun. Wan nyan wandi. Pita laak. Vatnyaga
agi. 8 Wun wowun. Njambwi nyan kai. Kingi vat kavle nda ana
kiligowun. Judana vatmba ana kiligowun wowun. 9 Wowun maa god
wandi. Wan nda kiginda kilinja nda. Nglambi liga nda waa ke waa.
10 Wan vak njamba kuvuk ndailaa wokendi. 11 Wokendi maa kuvut
nyangu yalaa tuwa ngayna ndaamangena nduamba tindi. Seseriamba
la nyan Konilias wandi mala wun kat yandi. 12 Godna waagan wun
kat wandi. Ndinogwinala yiwangat wandi. Ke nimamba yelavika ay
wandi. Kindi silakita mina yakwa nimba wunagwinala yalaa ndina
ngay wuleinin. 13-14 Ngay wuleinin maa Konilias nin kat wandi. Wun
ensel kat viwun. Wuna ngaymba laataga wun kat wandi. Ensel wandi.
Min ndinvangu kat wamin, yigandi Jopat. Saimon waa Pita walinja
nyan ndi kat kwutaa kumba kiyaigandi. Wan nyan ngwuk kat nyaangit
mbukiyandi. Ndinai waiga nyaangit wukngwuk maa God ngwutna kavle
vat limbwigiyandi. Mina ngaymba yetiga nimba aywa ndina kavle vat
aywa limbwigiyandi waa wandi ensel waa wandi Konilias. 15 Nyaangit
ndi kat ngambuliwun maa Godna waagan nin kat tavinda vap vla ndi kat
tavindi. 16 Godna waagan ndi kat tavindi maa yelavikwun. Tat Jisas waa
nyaangit kat yelavikwun. Tat wandi. Jon ngwuk kat ngumba yagundi.
Wun Godna waagan ngwuk kat kwiwun tavigiyandi waa wandi Jisas.
17 Nina njambwi nyan Jisas Kraist kat woviyaguga nina mbangi wiyo
waavi taagandi maa God nin kat ndina waagan kwindi. Juda kwindi.
Kwinda vak kat God kat ana kai wowun waa wandi Pita.
18 Wanda nyaangit wutaa awat ndi kat ana wandi. Ndi wandi. God
njambwi nyana. Juda ana ndi nat nimba God kat kupi maawutmba
yelavitaa apma vat tigiyandi. Viliganin waa wandi.

ANTIOKMBA LIGA JISASNA MBAAPMA NIMBA

19 Tamba Stiven kat vatnyanja njimbla Jisasna mbaapma nimba kat
kavle vat yindi. Wundi kat tiga ngepma ngepma lapta yindi. Wan
ngepmana si finisia, ngepma ngepma lapta yindi. Wan ngepmana si
finisia, Saipras, Antiok. Yiga God waa nyaangit Juda kat mina mbutndi.
20 Ndina nat nimba ngepma vililik Saipras. Sairinimba liga Antiok
yandi. Wundi nat nimba God waa nyaangit Juda ana ndi Grik walinja
nimba kat mbutndi. Jisas Kraist njambwi nyana waa mbutndi. 21 Wan
nyaangit mbutinja njimbla God ndina lak kwandi maa mbutindi. Nima

sakwat nɨmba wan nyaangɨt wutaa ndina maawupmba yelavɨka Jisasna
mbaapma wuleindi.
22 Antiokmba la nɨmba Godna yelangɨ wuleinja vak kat Jerusalemba
la Godna yelandɨ nɨmba wutndi. Wutaa Banabas kat wandi. Wandi
maa Antioknat yɨndɨ. 23 Banasba yiga Antiok wulielaa ndi kat vɨndɨ.
Vɨga yelavɨtndɨ. God ndi kat apma vat yɨndɨ waa yelavɨtndɨ. Banabas
solat sɨga lɨndɨ. Antiokmba lɨga nɨmba kat wandɨ. Njambwi nyan Jisas
ngwutna maawupmba yelavɨka ndi kat nɨmamba agwut waa wandɨ.
24 Banabas apma nyana. Godna waagan ndɨ kat nɨmamba tavɨlɨndɨ. God
waa nyaangɨt nɨmamba kwutaa lɨndɨ. Ndɨnai waa nyaangɨt wutaa nɨma
sakwat nɨmba njambwi nyana mbaapma wuleindi. 25 Banabas Tarsis
kwaka yɨndɨ Sol kat vɨvat. 26 Ndɨ kat vɨlaa kwutaa Antioknat kalɨndɨ.
Naambi kɨta lɨndɨ, Antiokmba Godna yelangɨ nɨmbonala yisolaa kɨta vat
tɨmbɨk God waa nyaangɨt ndi kat mbutɨmbɨk. Jisasna mbaapma nɨmba
kat mandɨt sɨ wandi. Ngwuk Kristen ngwuk waa wandi. Tamba wungi
vat sɨ kai.
27 Wan njɨmbla Jerusalemba la profet Antiok yandi. 28 Ndina nat nyana
sɨ Agabas. Godna waagan ndɨna maawut ngwandɨndɨ maa laataa wandɨ.
Ngɨni ngepma ngepma kɨgɨnda ana lɨgiyandɨ waa mbutɨndɨ. Wan wanda
vat kɨgɨnda lapman naambi tɨndɨ. Klodias King ta njɨmbla tɨndɨ. 29 Wandɨ
mala Antiokmba la yakwa nɨmba kat yelavɨtndi. Yelavɨka lɨga kɨgɨnda
klanjeya sanya kwivat wandi. Ndinamba la sanya kɨta nyan kɨta nyan
nɨma sakwat ta nɨmba klamba kwindi. Sanya kuvut ta nɨmba ndino
wupma klamba kwindi. 30 Solagwi Banabas kat kwindi. Jerusalema la
Jisasna mbaapmamba la njambwi nɨmba kat yiga kwimbɨt.

12

JEMS KAT VATNYALAA PITA KAT KWUTAA KALABUSMBA TAAGANDI

1 Wan njɨmbla King Herot Agripa laataa Godna yelangɨ nɨmba kat
kavle vat yivat wandɨ. 2 Herot wandɨ maa Jona yakwa ndu Jems kat
yapmba vatnyandi. 3 Jems kat vatnyanda vak kat vɨlaa Juda solat sɨga
nolin ngwandɨlɨndi. Nolin ngwandɨlɨnja vak kat vɨlaa Herot Pita kat
kwutndɨ. Pasova walɨnja pesto la njɨmblamba kwutndɨ. 4 Pita kat kwutaa
kalabusmba taagandɨ. Herot wandɨ maa tambavɨli kiyeli sɨlakɨta soldia
Pita kat kalabusmba lɨndɨ, yiga vɨga lɨlɨndi. Nat aynat ngambi vɨga lɨlɨndi.
Nat aynat nɨma nandinya vɨga lɨlɨlndi. Nat aynat nglaambu vɨga lɨlɨndi.
Nat aynat nɨndɨ ngan vɨga lɨlɨndi. Herot wupma yelavɨtndɨ. Pasova
walɨnja pesto ngɨlɨndɨ maa ndɨ kat kwutaa kaligiyowun kotmak waa
yelavɨka lɨndɨ. Pita kat kotndangat kaliweyan Juda wun kat woviyaguga
lɨgiyandi waa yelavɨtndɨ Herot. 5 Wungi kat tɨga Pita kalabusmba lɨga
kawiga lɨndɨ. Godna mbaapma nɨmba Pita kat God kat wagalalɨndi.
Nɨmamba wagalalɨndi.

GOD WANDɨ MAA PITA KALABUSMBA WOGWENDɨ

6 Herot Pita kat kotmat kalindeya njɨmbla tamba ngway tologandɨ.
Wan ngan Pita sɨndu kwandɨ kalabusmba. Pitana yaagindan taam-
bamba sen tula nat soldiana taamba tundɨ. Ambugendan taambamba
sen tula nat kɨta soldiana taambamba tundɨ. Tula wupma vɨga lɨmbɨt,
nɨndɨmba sɨndu kwandɨ. Nat nɨmba wan kalabus ngena ndaamange
kat vɨga lɨndi. 7 Tɨga lɨga Godna ensel yalaa Pitana ngwaymba laataa
lɨndɨ. Wan kava ya vla vɨtɨndɨ. Wan ensel Pitana malava avamba ndɨna

taambamba viyalaa wandɨ. Kwiyatapman laap mɨla. Wandɨ mala Pita laatndɨ maa wan taambamba la sen pigiyaga ndandɨ. 8 Wan ensel ndɨ kat wandɨ. Waavwi kwuso. Man su kwuso wandɨ. Wupma Pita kwusondɨ. Ensel wandɨ. Tagumba lɨlɨga waavwi klalaa kwuso. Wuna kwupmba yagwa waa wandɨ ensel. 9 Pita nɨdɨna kwupmba yindɨ. Pita kalabus kwagalaa wogwenda vak ana yelavɨtndɨ. Wan sɨmakna vɨlɨwa waa yelavɨtndɨ. 10 Tata la wasman kat vɨgɨva yɨmbɨt. Ngɨni laa lan wasman kat vɨgɨva yɨmbɨt. Vɨgɨva yiga kapamba kwutnja ndaamange yɨmbɨt maa avla lavwindɨ. Lavwindɨ, wogwembɨt. Nat ava yambɨt vɨlaa yiga ensel Pita kat kwagalandɨ. 11 Pita lɨga yelavɨtndɨ. Njambwi nyan ensel kat wandɨ mala wun kat yandɨ. Wun kat kwutaa alaguat kloga kalindan Herot wun kat ana sɨgiyandɨ. Sɨmat ana ndɨ mɨnimba vɨgowun waa yelavɨtndɨ Pita. 12 Pita ndɨnai ya vak kat yelavɨka Mariana ngayat yɨndɨ. Wat Maria Jon waa Mak walɨnja nyana nyɨmeat. Wan lɨla ngaymba nɨma sakwat nɨmba yisolaa God kat wagalandi. 13 Pita ndaamangena mbapma taamba viyandɨ. Viyandɨ mwunya wiya nyan kɨta laataa ya vɨlɨ Pita kat. Lɨla sɨ Roda. 14 Pita waa wukwa waa yelavɨtaa mbapmo ana lavwilɨ. Solat sɨga wuleilaa ndi kat mbutɨ. Pita kɨngiyan yalaa ndaama ngena mbapmomba lɨga waa walɨ. 15 Ndi wandi. Nyɨn tungwengwan yiga kwo wanyɨn. Lɨ walɨ. Kai woseka ana wowun. Wungi lɨga waa walɨ. Ndi wandi ndɨ kat vɨga la ensel yaa waa wandi.

16 Wan nɨmba yisolaa Pita kat ngambulɨndi maa mbapmomba Pita taambamba viyalɨndɨ. Yalaa mbapma lavwilaa vɨndi Pita kat. Vɨlaa ngɨpali wandi. 17-18 Pita taamba taagalaa wandɨ. Kwundi ke wangweya. makayak. Kalabusmba lɨndɨ mala God ndɨ kat kwutaa kalia vak kat ndi kat mbutndɨ. Pita wandɨ. Mbutna nyaangɨt Jemsawi nat yakwa nɨmba kat yiga ambuk waa wandɨ. Nyangɨt ngambulaa ndi kat kwagalalaa nat ngepmat yɨndɨ. Ngambi Pita kat vɨga la soldia nɨma vak yelavɨtndi. Pita andambala yɨnda waa yelavɨtndi. 19 Herot ndɨ kat kwaka vɨlevilaa tɨndɨ. Tɨga lɨga Pita kat vɨga la soldia kat wagalandɨ. Herot wandɨ maa wan soldia kat vatnyandi. Herot Judia kwagalalaa Seseria walɨnja ngepmamba yiga lɨndɨ.

NJAMBWI NYAN HEROT KIYANDƗ

20 Herot wan ngepma vɨlɨlɨk ta nɨmba kat kimbut yiga lɨndɨ. Wan ngepmana sɨ Taia Saidon. Wan ngepmana nɨmbana ava nyan Herotna ngaymba njɨvwa kwutɨndɨ. Herotna sɨndu kwalɨnda kava kat vɨga lɨndɨ. Ndɨna sɨ Blastas. Blastas yambɨ kwutndɨ maa kɨmbɨk kwupmak yisolaa lɨndi. Wan ngepma vɨlɨlɨk ta nɨmba Herotna nɨmbamba kɨgɨnda klalɨndi.

21 Wungi kat tɨga yisolaa lɨnjeya nandinya kat Herot tamba wandɨ. Herot apma nglei waavi kwusolaa yalaa Kingna tɨkɨtmba ndalɨndɨ. Ndaa lɨga ndi kat nɨmamba nyaangɨt ngambulɨndɨ. 22 Herot ngambundɨ maa wutɨga nɨmba nɨmamba walega ngambulɨndi. Herot ndu nyan vla ana ngambulɨgandɨ. God ngambulɨga vla ngambulɨndɨ waa walega wandi. 23 Ndinai waa kavle nyaangɨk kat wutaa ana kai wandɨ. Wun God ana wun waa ana wandɨ. Wungi kat tɨga wan kavle nyaangɨt ngambundi maa Godna ensel Herot kat sɨndɨ. Sɨndɨ, Herotna yaat tɨgɨmbimba ngwaambɨ ngwaambɨ kɨlɨndi maa kiyandɨ.

BANABASAGWI SOLO

24 God waa nyaangɨt wuka ndɨna mbaapma wuleila nɨmba nɨma sak-
wat yɨndi.
25 Banabasawi Solo Jerusalemba lɨga Angiokat yɨmbɨk. Kɨgɨnda klan-
jeya sanya kwilaa yɨmbat. Jon waa Mak walɨnja nyan kat kwutaa
kalimbɨt Banasawi Solo.

13

1 Antiokmba lɨga Godna yelangɨna nat nɨmba God waa nyaangɨt
mbutɨndi. Ndina nat nɨmba vɨsɨmogwindi Godna vat. Ndi kat vɨga lɨgiyaa
njambwi nɨmbana sɨ kɨngiyan. Banabas, Saimon waa Naija walɨnja
nyan. Lusias Sairinina nyan, Manaen, Herot antipasna kɨta lɨvɨ nyan,
Sol. 2 Nao kɨlapman tɨlɨnja Godna sɨ kwusolɨndi maa Godna waagan
ndi kat wandɨ. Ngwut aywaa Banabasawi Sol kat ambuk. Wan njɨvwa
kwukambɨk mbɨk kat waigowun waa ambuk waa wandɨ. 3 Wandɨ maa
nao kɨlapman tɨga God kat ngambulaa mbɨk kat taamba taagalaa mbɨk
kat wandi. Ay mbɨla waa wandi.

SAIPRASMBA WAN APMA NYAANGɨT MBUTɨMBɨT

4 Godna waagan mbɨk kat ay wandɨ maa wan ngepma Selusiat
ndaimbɨt. ndailaa njaambɨt kulaa Saiaras walɨnja nɨmbuk nat yɨmbɨt.
5 Yilaa nat ngepma yigaa kawindi. Wan ngepma Salamis walɨnja
ngepma. Salamisna Juda yisolaa lɨnja ngaymba God waa nyaangɨt
mbupmbɨk. Wan kwandɨ nyan Jon mbɨtnanala njɨvwa kwutndɨ.
6 Saipris walɨnja mat nɨmbuk kawilaa palɨngweya yiga ngepma
ngepma yiga waambumba la ngepma Pafos walɨnja ngepma wuleindi.
Wan ngepmamba la nyan yeno kwutɨga nyan kat yiga vɨndi. Ndɨ Juda.
Woseka waa nyaangɨt mbutɨndɨ. Ndɨna sɨ Bar Jisas. 7 Wan yeno kwuta
nyan wan ngepmana njambwi nyanonala tɨndɨ. Njambwi nyana sɨ Sesas
Polas. Sesas Polas nɨma nambuo lɨga nyana. Banabasagwi Sol kat wandɨ.
Yalaa wun kat God waa nyaangɨt ambuk. 8 Yeno kwutɨga nyan ndɨna
nat sɨ Elimas wupmak kat kai wandɨ. Njambwi nyan Jisasna kwundi
wupmak kat Elimas kai wandɨ ndɨ kat. 9 Solna nat sɨ Pol. Godna waagan
ndɨ kat tavindɨ maa lɨmbaga yeno kwuta nyanat vɨndɨ. 10 Vɨlaa Pol wandɨ.
Woseka walɨgamɨn wan nyaangɨt. Kavle nyaangɨla mandɨp mandɨp
walɨma. Mɨn Setena nyan mɨn. Apma vat yetɨlɨnja vak kat kai waa walea
lɨgamɨn. God waa apma nyaangɨt kai waa kwagalalaa kavle vatmba
kwutaa lɨvat yelavɨpmɨn. Manda kat wupma lɨgamɨn. 11 Wungi kat tɨga
God mɨn kat kavle vat yigyandɨ. Mɨna mɨni kavle yigiyandɨ. Apma mɨni
ana vɨlɨgiyamɨn. Samat tɨga nya ana vɨgiyamɨn waa wandɨ Pol. Pol wandɨ
maa Elimasna mɨni mbaw kwutɨ, ana vɨndɨ. Ndɨna taambamba kwutaa
ava yambɨ sɨmogwigiyaa nɨmba kat kwaka lɨndɨ. 12 Wan ngepmana
njambwi nyan Pol kwuta njɨvwa kat vɨlaa yelavɨtndɨ. Pol kwoduo lɨga
nyana waa yelavɨtndɨ. Jisas waa nyaangɨt Pol mbuta nyaangɨt ndɨna
nambu mbɨlɨndɨ.

POLOGWI BANABASO ANTIOK PISIDIAMBA LɨGAMBɨT

13 Pol ndɨnanala lɨga yeta nɨmba njambɨt kulaa Pafos walɨnja ngepma
kwagalalaa Pega walɨnja ngepma valɨngendi. Pega Pamfilia walɨnja
nɨma kɨpmamba lɨga ngepmat. Wan ngepmamba Jon waa Mak walɨnja
nyan mbɨk kat kwagalaa Jerusalemat yindɨ. 14 Mbɨk Pega kwagalalaa An-
tiok walɨnja ngepmat wuleimbɨt. Wan wuleimba ngepma Antiok Pisidia
walɨnja nɨma kɨpmamba lɨga ngepma. Njɨvwa lapman nandinyamba

Juda yisola linja ngay wuleilaa ndalimbit. 15 Wan ngay kat viga la nyan
lataa tamba Moses piliwuta nyaangit vilaa mbutindi. Tamba la God
waa nyaangit mbuta nimba piliwuta nyaangit vilaa mbutindi. Mbutaa
mbik kat wandi. Wuna yakwa nyan mbit. Nina maawut kwunakiya
nyaangit tindeyan ambuk waa wandi. 16 Wandi mala Pol laatndi. Laata
taamba taagalaa awuk waa wandi. Wuna kita yelangi nimba Isrel wuna
nyaangit awut. Juda ana ngwuk nat nimba. God kat yelavipmak yisolaa
liga nimba ngwulo awut. 17 Tamba God Isrel walinja nimba kat viga
lindi. Nina ngwak walanga kat God yagwa wandi. Juda angwa ngepma
kwagalalaa Isipmba yiga Lilindi maa God ndi kat apma vat yilindangat
nima sakwat yindi. God ndina kwondumba ndi kat kwutaa nat ngepmat
kalindi. 18 naambi ndumi vili kwo nindi kavamba yetindi. Wan yetilinja
njimbla ndi God kat kai walindi. God kat kai walindi maa God ndi kat
ana kai walindi. Ndina lak kwaalindi. 19 Wan Kenen walinja kipmamba
ngepma nimba ndina kwundi silavili mina lindi. Ndi kat aywaa God
sindi. Sindi maa nina ngwat walanga wan kipma klalaa lindi. 20 Wan
kipmamba naambi 450 tindi. Tiga liga ndi kat viga ligiyaa nimbo God ndi
kat taagandi. Viga la nimbana kwupmba la nyana si Samyuel.

21 Tiga liga wan nimba God kat wagala lindi. King nin kat agwi.
Nin kat viga ligiyandi waa wandi. Wandi maa God ndi kat Sol kwindi
ndina Kingnat tindangat. Sol Kisna nyana. Ndina yelangi Bensamin.
Sol Kingnat tiga liga naambi ndumi vililik ndi kat viga lindi. 22 Sol kat
kai walaa God Devit ndina Kingnat tindangat wandi. God Devit kat
kupma wandi. Devit Jisina nyan wuna mawupmba yetiligandi. Ndi kat
woviyaguga ligowun waa wandi God Devit kat. 23 Tamba God wandi.
Isrel walinja nimba kat ngini kwunakiya nyan kwigiyowun ngwuk kat
waa wandi God. Wanda vapmba God Jisas Devitna yelangi nyan kwindi.
24 Tat Jisas yalapman ta njimbla Jon Isrel kat mbutndi. Kupi maawut
sikngweyan ngwuk kat ngumba yagugiyowun waa mbutndi. 25 Jona
njivwa tamba ngili mina ligandi ndinyangu kat wandi. Wun kat anda
nyana waa yelavitigangwuk. Samat tiga kawiga lingwa nyan yaigandi.
Ndi njambwi nyana. Wun mat nyan wun. Wun mat nyana tiwangat
ndina njivwa ana yigumba kwugiyowun. Ndina man suna yaaw ana
yigumba njalakiyowun waa wandi Jon.

26 Ngwuk wuna yakwa nimba, Ebrahamna yelangi nimbawi Juda ana
ngwuk God kat yelavipmak yisola liga nimbo ngwuk kat God apma vat
tamba yindi. Ngwuk kat kwunakiyaa nyaangit God nin kat kwindi.
27 Jerusalemba liga nimba, njambwi nimba Jisas ndi kat kwunapmak
yanda vat ana viga lindi. Njivwa lapma nandinyamba aywaa God waa
nyaangit mbutiga nimba piliwuta nyaangit viligandi. Maawupmba ana
yelavikandi. Tamba God waa nyaangit mbutiga nimba piliwutndi. Ngini
Jisas kat ndi kat vatnya waa waigandi. Piliwutnja nyaangitmba wan
vak yindi. 28 Jisas kavle vak ana yilindi. Juda Pailat kat vatnya waa
kwo wandi. 29 Tamba la God waa nyaangit mbutiga nimba piliwuta
nyaangitmba Jisas kat yindi. Jisas kiwai krosmba tindi maa ndi kat
kwutaa vaangundi. 30 God wandi maa Jisas kiyalaa laatndi. 31 Jisas
laatndi maa ndinanala ngepma ngepma yi ya yetila nimba ndi kat vilindi.
Galili kwagalalaa yiga Jerusalemat wokendi. Mbambala wan nimba
waligandi. Jisas kiyala laatndi. Vinin wa waligandi. Isrel ta nimba kat
waligandi.

32-33 Anogwi wungivat sigit. Ngwuk kat wan apma nyaangit mbupmat tiga. Tamba God nina ngwat walanga kat wandi. Ngini ngwuk kat apma vat yigiyowun waa wandi. Mbambala ndina walanga nin kat God apma vat tamba yindi. Tamba la nyan vililik wan Sam walinja mbangu kwundi God Jisas kat waa nyaangit piliwutndi.

Min wuna nyan min. Mbambala wuna njivwa kwupmak
kat min kat kwondu kwilaa taagawun waa wandi God

waa piliwutndi. 34 God tamba la nyan kat wandi. Godna nyan Jisas kiyalaa laatndangat wandi. Kiyalaa ndina sim ana njangu veilaa ngiligiyandi wandi. Wandi ma piliwutndi. Devit kat apma vat kwigiyowun wanda vat kwigiyowun. Ana woseka waigowun waa wandi God waa piliwutndi. 35 Nat naangamba piliwutndi.

God wamin mala mina njivwa kwutiga apma nyan
kiyalaa ana njangu veiga ngiligiyandi.

waa piliwutndi. 36 Devit ta njimbla Godna njivwa kwutindi. Piliwuta nyan Devit ta njimbla Godna njivwa kwutindi. Piliwuta nyan Devit kat ana piliwutndi. Devit kiyandi mala ndina ngwak walanga kwo kavamba vaangundi. Ndina sim njangu veiga ngilindi. 37 Piliwuta nyan mandit nyan kat piliwutndi. Kiyalaa sim njangu veilapman nyan kat piliwutndi. Wan nyan kiyalaa God wandi, laatndi. 38-39 Ngwuk yakwa nimba wan Jisas kat vingwangat wowun. Jisas kwuta njivwa vilaga ngwuna kavle vat yiga yetingwa vat God ngwuk kat kwuakiyandi. Ngi nyaangitna ngwuk kat mbutiwa. Wan kavle vat ngwuk kat ngilaa ligandi. Moses kwiya nyangitmba yetingweyan wan kavle vak ana ngiligiyandi. Jisas kwutaa njivwa kat wuna lak yaandi waa wangweyan wan kavle vak ngiligiyandi. Ana ngilaa ligiyandi. 40 Yigumba viga alimba ngwuk. God waa nyaangit mbuta nimba tamba la nimba piliwuta nyaangit ngwuk kat yilandi.

41 Ndi God waa nyaangit piliwutndi. Yigumba viga alimba ngwuk. Ngwula mbangi manda kat kilipangi yigandi. Waluwa vat maawupmba yelavitapman yingweyan kiyaigangwuk. mbambala nima njivwa kwutigowun ngwuk kat. Kwutuwa njivwa vilaa ngwula mbangi kilipangi yigiyandi. Nat nyan kwututwa njivwa kat ngwuk kat visimogwindeyan ngwula mbangi kilipangi yigiyandi waa wandi God waa tamba piliwutndi waa wandi Pol. 42 Pol wandi mala Polawi Banabaso yisola linja ngaymba tiga liga wogwelimbit, mbik kat vilaa wandi. Njivwa lapman tineya nandinya yandi maa yagwamba mbit nin kat mbupmat waa wandi. 43 Nat nimba mbila kwupmba wogwelaa lindi. Judagwi Juda ana ndi nat nimba wogwelaa lindi. Juda ana ndi nat nimba wogwelaa lindi. Juda ana ndinat nimba Juda yeta vapmba yetindi. Ndi kat ngambuliya nyaangit ngwula maawut ke tivindi. Ndi kat ngambuliya nyaangit ngwula maawut ke tivinda. Kwutaaa alimba ngwuk. God ngwuk kat awagapma apma vat yindi waa mbutili. Wan nyaangik kat ngwuk yelavipmba ngwuk waa wambik. 44 Nat njivwa lapman nandinya yandi maa wan ngepmana nimba aywaa yisola lindi. God waa nyaangit mbupmbik, wupmak yisola lindi. 45 Nima sakwat nimba Pol kat yindi. Nat Juda yinjangat vilaa yelavitndi. Wan nimba tat ninagwinala lindi. mbambala Polna kwupmba yigandi. Kavle vatna yinja wa yelavitndi. Wan vak yelavitaa Pola waa nyaangik kat kai wandi.

Ndɨ kat njɨka wandi. 46 Njɨka wanja vak kat Apolagwi Banabaso ana
vaaka lɨmbɨt. Nɨma kwundimba wambɨt. God waa nyaangɨt Juda ngwuk
kat mbupmat tat yali. Apma vatna tat ngwuk kat mbupmat yalia. Ngwuk
kai wangwuk. Wungi kat tɨga Juda ana ndi nat ɨmba kat yiga mbukiyaa.
Apma vat njɨmbla njɨmbla tɨngweya vak kat ngwuk kai wangwuk. 47 Ana
mawupmba yelavɨtaa ana yiga mbupmak yali Juda ana ndi nat nɨmba
kat.

Juda ana ndi ndi kat mbupmat tɨgangwuk. Ngwuk
nya vla lɨgangwuk. God ndi kat kwunakndeya vak
kat sɨmogwivat tɨgangwuk waa wandɨ God
waa tamba pɨlɨwutndi waa wandɨ Pol.

48 Mbutiya nyaangɨt Juda ana ndi nat nɨmba wutaa solat sɨga nolin ngwandɨga wandi. God waa nyaangɨt apma nyaangla waa wandi. God nat nɨmbana maawutmba wandɨ mala wan nyaangɨk kat yelavɨtaa kwutaa lɨndi. Maawupmba kwutaa lɨga apma vat njɨmbla njɨmbla yetɨlɨnjeya vak kat klandi.
49 Wan nɨma kɨpmana ngerpma ngepma kat yiga God waa nyaangɨt
mbuk kɨva mbutndi. 50 Nat Juda Polagwi Banabasna sɨ kat viyesanda-
vat wandi. Wan ngepmanana nɨma nɨmba kat yɨga wandi wan kavle
nyaangɨt. Juda ana ndi nat nɨmbana njambwi lagwa kat yɨga wandi wan
kavle nyaangɨt. Juda ana ndi nat nɨmba God kat ndina maawupmba
yelavɨka lɨndi. Wungi kat tɨga wan ngepmana nat nɨmba Polagwi Ban-
abas kat nɨma vapmba yɨga mbɨk kat kɨklindi maa ngepma kwagalalaa
yimbɨkt. 51 God waa nyaangɨt mbuta mbɨt nyan wan ngepmamba
lɨga man su lɨgiyataa viyalɨmbɨt tɨpmwigwula yiga. Ngwuk wupma
lɨgiyangwuk. Tɨga kiyalaa kavle savle yigiyangwuk waa yelavɨtaa su
viyalɨmbɨt. Wan ngepma kwaglalaa Aikoniamat yimbɨt. 52 Wan ngepma
Antiokmba Jisasna mbaapmamba lɨga nɨmba solat sɨga nolin ngwandɨga
lɨndi. Godna waagan ndinamba tavilaa lɨndɨ.

14

POLAGWI BANABASO AIKONIAMBA LƗGAMBƗT

1 Antiok kwagalaa Aikoniam yimbɨt. Antokmba mbupmba nyaangɨt
mbupmbɨk. Pologwi Banabaso Juda yisolaa lɨnja ngay wuleilaa
mbupmbɨk. Wan ngaymba yisolaa lɨga mbutɨmba nyaangɨt wuti. Juda
nɨma sakwat Juda ana ndi nat nɨmba nɨma sakwat wutaa maawupmba
yelavɨka kwutaa lɨndi. 2 Nat Juda maawupmba yelavɨka wan nyaangɨt
kwupmak kat kai walɨga Juda mbɨk kat kai walɨndi. Wundi Juda Juda
ana ndi nat nɨmba kat wandi. Mbɨtnai mbutɨga nyaangɨt apma nayaangɨt
ana ndɨ. Ke wukngwa. Mbɨk kat kai wangwuk yigaambɨt waa wandi.
Wandi maa Juda ana ndi nat nbɨmba nɨma sakwat mbɨk kat kai waa
walɨndi. Jisasna yelangɨmba lɨga vɨlɨlɨk palɨ kat kai waa walɨndi. 3 Wungi
kat tɨga God waa nyaangɨt mbutɨga mbɨt nyan wan ngepmamba nɨma
sakwat ngan nandinya tɨga mbutɨmbɨt. God waa nyaangɨt mbutɨga mbɨt
nyan wan ngepmamba nɨma sakwat ngan nandinya tɨga mbutɨmbɨt.
God kwiya kwondumba nɨma njɨvwa kwuka yelogwen kat ta nɨmba
kat kwunatɨmbɨt. Kwunapmba vat vɨlaa wan ngepmamba lɨga nɨmba
yelavɨtndi. Mbutɨmba nyaangɨt ana woseka walɨmbɨt. God mɨn kat
awagapma kwunatndangat mbutɨmba nyaangɨt ana woseka walɨmbɨt
waa yelavɨtndi. 4 Wan ngepma mbaapma vɨlɨlɨk kalɨtaa tɨndi. Nat
mbaapma nɨmba Judanala kwaga God waa nyaangɨt mbutɨga mbɨt nyan

kat kai walindi. Nat mbaapma nimba mbilinala tiga mbutimba nyaangit wutindi. 5 Wan ngepmana kaiwaliga Juda, kai waliga Juda ana ndi nat nimba, ngepmana nat njambwi nimba yelavitndi. Mbik kat nima vat yigiyanin. Mbik kat kaambapmba yaagiga viyaga vatnyagiyanin waa yelavitndi. 6 God waa nyaangit mbutiga mbit nyan kavle ytivat tinja vak kat wutaa wan ngepma kwagalalaa yimbit. Kwagalalaa ngepma vililik ta kavat yimbit. Wan ngepma vililikna si Devi, Listra. Wan ngepma vililik Laikonia walinja nima kipmamba limbit. 7 Wan ngepma vililipmba wan apma nyaangit mbutimbit.

LSITRAMBA POL KAT KAMBAK KLALAA VATNYAVAT YAAGINDI

8 Listra walinja ngepmamba man kivi watna nyan ndaalindi. Nyime kwutna njimblamba kivi wata lindi. Mamba veiga ana yi ya lindi. Kwo lindi. 9-10 Wan nyan Pol mbuta nyaangit wutindi. Pol waa nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandangat Pol vindi. God wan nyan kat alipsiga kwunakiyandi waa Pol vindi. Wungi kat tiga ndi kat vilaa nima kwundimba wandi. Laataa man vei wandi. Pol wandi mala kwiyatapman laatsaa man veiga yi yalindi.

11 Wan ngepmana nimba Pol wan nyan kat kwunatnda vak kat vilaa ndina angwa kwundimba waga ngambulindi. Waagan ndinyanguna mbangi klalaa yaa ngambuligambit waa ndina angwa kwundimba ngambulindi. 12 Banabas kat wandi. Min Sus walina waagan min waa wandi. Pol kat wandi. Min Hemis walina waagan min waa wandi. Pol tata liga nyan tiga nyaangit ngambulindangat Hemis waa si kwindi. 13 Sus kat kwunatinja ngay ngepma tivwi nat naangamba lindi. Wan ngay kat viga la nyan bulamakau klalaa mina mwe pangwugaa klalaa kwutaa iivwina suwimba kiyandi. ndinagwinala yetiga nimbagwinala mbik kat kwunapmak kwivat wandi.

14 Polagwi Banabaso yilinja vat vilaa wan vak kat kai walaa mbitna waavwi ngilipik. Waavi ngilitaa ndina nindimba yiga liga walimbik. 15 Wan vak manda kat yigiyangwuk. An ndu nyan li. Ngwutnai liga vla tigali. Ngwuk kat apma nyaangit mbupmak yali. Wan apma nyaangit wutaa kavle vat yeltilingwa kwo vak kwagalalaa God kat ngwula maawupmba yelaika kwutaa yetigiyangwuk. Mbutiliiya God kwo ligandi. Ana kiyandi. Nyinangwut, kipma, ngu aywaa kwutndi. Nyinangwut kipma, ngumba yetiliga nda aywaa kwutndi. Tamba ndinyangu kat wandi. Ngwutna maawupmba yeti waa wandi. 16-17 God kwo liga ngwuk kat visimogwiligandi. Ngwuk kat apma vat yiligandi. Meik kwiligandi. Ambugava apma vat kiginda watndangat kwiligandi. Ngwutna maawupmba nolin ngwandingwa vak kwiligandi. Apma vat ngwuk kat yelinda vat vilaa yelavitigangwuk. God tigandi waa yelavitigangwuk.

18 God mbutigaa nyaangit mbutiga mbit nyan wan nyaangit mbutimbit. Angat kwunapmak ke kwiga waa wambit. Nima njivwa kwuka kwunapmak tinja vak kat viyesandaga ndi kat kwulapmbik. Wan vak ana yindi.

19 Pisidiamba liga Antiok walinja ngepmamba la ndi nat Juda lataa Aikoniamba la ndi nat Juda laataa mbila kwupmba Listra yindi. Pol kat yiga kavle nyaangit ngambundi. Ngumbundi maa ndinai waa nyaangit wutndi. Wutaa kwutaa lindi. Tiga liga Pol kat vatnyavat kambak klalaa viyavat yaagindi. Yaagigaa ndi kat viyalaa yelavitndi. Tamba wundumbu yindi waa yelavitaa ndi kat kwutaa mbundi livwat kalindi,

tɨndɨ. 20 Pol mbuta nyaangɨt wutaa kwutaa la nɨmba ndɨna sɨm kwutaa
kalivat yandi. Tɨnda kava yiga wogwendi, Pol laatndɨ. Laatndɨ maa
ngepma wuleindi. Nat nandinya wan ngepma kwagalalaa Debi walɨnja
ngepmat yimbɨt.
21 Debimba Pologwi Banabaso wan apma nyaangɨt mbutɨmbɨk. Nɨma
sakwat nɨmba kat kwutaa Jisasna mbaapmamba taagambɨt. Wan
ngepma kwagalaa Listra lungwamataa yimbɨt. Listra kwagalaa Pisidi-
amba lɨga Antiok walɨnja ngepmat lungwamataa yimbɨt. 22 Ngepma
ngepmamba God waa nyaangɨt kwutaa lɨga nɨmbana maawut kwunap-
mak ngambumbɨk. Ndi kat wambɨk. Wan apma nyaangɨt ke kwagalaga.
Nɨma vat nɨma sakwat ngwuk kat yaigandɨ. Nɨmamba ke yelavɨka.
God ngwuk kat apma vat kwindeya vat ngɨni yaigandɨ waa wambɨk.
23 Ngepma ngepma Jisasna yelangɨ nɨmba kat vɨga lɨgiyaa nyaan kat kɨta
kɨta taagambɨt. kɨgɨnda kwagalalaa God kat ngambuga ndi kat wambɨt.
Njambwi nyan waa nyaangɨk kat nɨmamba kwutaa alɨ. Ke twagalaga
waa wambɨt.

ANTIOK SIRIAT LUNGWAMATAA YIMBɨT

24 Pisidia walɨnja nɨma kɨpmana nat naangɨmba lɨga nat naangat
valɨgembɨt. Valɨgelaa pamfilia walɨnja nɨma kɨpma yambɨt. 25 Pega
walɨnja ngepmamba Godna apma nyaangɨt mbutaa Atila walɨnja ngep-
mat ndaimbɨt. 26 Atilamba lɨga njaambɨt kulaa Antiokat yimbɨt. Tat
wan ngepmamba la Kraistna mbaapmamba la njambwi nɨmba mbɨk
kat wandi. God waa apma nyaangɨt yiga mbukiyambɨt. Mbupmbeya
kwondu God mbak kat kwigiyandɨ waa wandi. Wanja nyaangɨtmba
tamba yimbɨt. 27 Antiok wuleilaa Jisasna yelangɨ nɨmba kat wambɨk.
yagwa. Kumba yaa yisolaa lɨ ngwula. Yisolaa lɨndi maa ngepmamba
God apma vat yinda vak kat mbutɨmbɨt. Ngepma ngepma yimbangat
God mbɨk kat yambɨ kwutndɨ. Juda ana ndi nat nɨmba wan apma
nyaangɨt wutaa nɨmamba kwutaa lɨnjangat mbutɨmbɨt. 28 Antiokmba
nɨma njɨmbla tɨlɨmbɨk Jisasna mbaapma nɨmbanala.

15

NJAMBWI NɨMBA JERUSALEMBA YISOLAA LɨNDI

1 Jerusalemba la nat nɨmba Antiok yala Jisasna yelangɨ nɨmba kat
wandi. Moses kwiya lomba ngwutna mbangɨ pɨtapman yɨngweyan God
ngwuk kat ana kwunakiyandɨ waa wandi. 2 pologwi banabaso laataa ndi
kat kai walaa nɨma nyaangɨt ngambumbɨt. Tɨga lɨga ngambulɨmbɨt maa
yelavɨtndi. Pol, Banabas, Antiokmba la nat nɨmba Jerusalem yigiyandi
waa yelavɨtndi. Jerusalemba lɨga Aposel nat Jisasna mbaapmamba la
njambwi nɨmba kat yiga wagalavat tɨndi waa yelavɨtndi.
3 Wan ngepmamba la Jisasna yelangɨmba la nɨmba ndi kat sanya
kwindi maa kwutaa yindi. Ngepma ngepma yiga Juda and ndi nat nɨmba
God waa nyaangɨt kat nɨmamba kwutaa lɨnjangat mbutɨndi. Jisasna
mbaapma nɨmba wutaa lɨga apma nyaangala waa woviyaguga lɨndi.
4 Jerusalem wuleindi maa Jisasna yelangɨ nɨmba apma nandinya waa
nɨma sakwat kɨgɨnda kwiga woviyaguga lɨndi. Wan aposel wan mbaap-
mana nɨma nɨmba ndino wupma yilɨndi. Ngepma ngepma yiga God ya
vak kat mbutɨndi. 5 Jisasna mbaapmamba la nat nɨmba Ferisi yetɨla
vapmba yetɨgaa nɨmba laataa wandi. Ndina mbangɨ pɨtapman Moses

kwiya lomba yetilapman yinjeyan God ndi kat ana kwunakiyandi waa
wandi.
6 Wandi maa Aposelo nat nima nimbo wan nyaangit ngambuvat yiso-
laa lindi. 7 Sivla mbundi ngambulindi maa Pita laataa wandi. Mbaapma
nimba. Tamba ngwutna kita nyanat tiwun, God wun kat wandi. Juda ana
ndi nat nimba kat wuna apma nyaangit kwutaa yiga ambuk waa wandi
God. Viligangwuk. Wutaa nimamba kwutaa linjangat yiga wan apma
nyaangit mbutiwun. 8 God ndu taagwana maawut viligandi. Juda ana
ndi nat nimbana maawut vilaa ndina waagan ndi kat kwindi. God ndi
kat waagan kwinda vat vilaa yelavitnin. God ndi kat ana kai wandi waa
yelavitnin. God nin kat waagan kwiya vat vla ndi kat kwindi. Viliganin.
9 God kapma kapma vapmba ana yindi. Juda kat Juda ana ndi nat nimba
God waa nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa God
ndina kavle vat silimbwindi. 10 God waa vak kwagalaaa ngwuk manda
kat mandik vapmba yivat wangwuk. Juda ana ndi nat nimba kat manda
kat nima njivwa kwivat wangwuk. God wupma ana wandi. Nina ngwak
ndu wan nima njivwa ana kwutindi. Moses waa vapmba ana alipsiga
yetindi. Nino wupma ana alipsiga yetigiyanin. 11 Kai luwa. Wan vak
kavle vat. Jisas nin kat waa kwutaa njivwa kat nina mbangi wiyo waavi
laagandeyan God awagapma nin kat kwunatigandi. Ndino wupma waa
wandi Pita.
12 Polagwi Banabaso mbilo ndi kat nyaangit mbutimbit. Polagwi Ban-
abaso mbutnda nyaangit kwo wuka kwagalandi. Juda ana ndi nat nimba
kat yiga mbutimba vak kat mbutimbik. God mbik kat kwondu kwindi
maaa nima yelogwengat ta nimba kat kwunatimba vak kat mbutimbit.

13 Mbupmbit mala Jems laataa wandi. Mbaapma nimba wunai waigaa
vak awuk. 14 Pita waa Saimon walinja nyan laataa mbutndi, wukngwuk.
God Juda ana ndi nat nimba kat kwutaa ndina yelagimba taaganda
vat mbutindi, wukngwuk. 15 Tamba God waa nyaangit mbuta nyan
wan nyaangit piliwutndi. Kapma nyaangit ana ndi. Kita nyaangitna.
16-18 Tamba piliwutndi.

Samat tiga yilaa lungwamataa yaigowun waa God
wandi. Kavle vat yiga yetaa ndi Juda kwunakiyowun.
Ndi Juda ngay vla ligandi. Wan ngay tamba kavle
yindi. Wun kwunakiyowun. Kwunakwun maa wan nimba
Juda ana ndi wun kat kwaka kawiga ligiyandi. Wun
God wun. Ngepma ngepmamba liga nima sakwat nimba
kwutaa kiyaa wuna yelangimba taagagiyowun waa
wandi God
waa tamba piliwutndi.

19 Wuno wupma yelavika ligowun. Juda ana ndi nat nimba God kat
yaliga nimba ndi kat nima njivwa waa kwigiyanin. Juda yeta vapmba
yeti ana ndi kat waiganin. 20 Ndi kat pas piliwukiyanin. Wan pasmba
ndi kat waiganin. Waagan kat kelonja wimbu nda ke kiga waiganin.
Yambisik kwuka ke yetiga waiganin. Yelogwen ke kiga waiganin. Nambu
kwunjingwendi kiyaiga ndana wimbu ke kiga waiganin. 21 Wan wawa
vak yinjeyan Moses kwiya nyaangit kwagalagiyandi waa ke yelavika.
Njivwa lapman tigiyaa nandinya aywaa Juda yisola tinjeya ngaymba la
nimba laataa Moses kwiya nyaangit mbutigandi. Ngepma ngepmana
nimba kat wan nyaangit mbutigandi. Ana ngiligiyandi.

22 Aposelo Jisasna mbaapmamba la njambwi nimbo nat nimba kat simogwindi. Polagwi Banabasanala Antioknat yinjangat simogwindi. Jutas waa Basabbas walinja nyan, Sailas, nat vlililik pali kat simogwindi. Wumbit vililik pali kat wandi. Apma nyan mbit waa wandi. 23 Simogila nimba kat wan pas kalinjangat kwindi. Wan pasmba liga nyaangit kingiyan. Nin Aposel, njambwi nimba, ngwutna mbaapma nimba nin wan pas ngwuk kat piliwutiganin. Ngwuk Juda ana ngwuk nat nimba Antiokmba, Siriamba, Silisiamba liga nimba ngwuk ngwuk kat wan pas piliwutiganin. Ngwuk nina mbaapma nimba ngwuk. 24 Nina ngepmamba la nimba yilaa ngwuk kat nyaangit mbutndi. Mbutnja nyaangit wutaa ngwula maawut nima vak yelavikngwuk. Wanin maa ana yindi. Ndi kwo yindi. 25 Wungikat tiga mbutnja nyaangik kat kawiga yisolaa liganin. Yisolaa liga ngwuk kat mbukiya nimba kat visimogwinin. Nina ava nimba Pologwi Banabasagwinala yigiyandi. Pologwi Banabso Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan mbit. 26 Wan njivwa kwuka yiga tiga kiya mina limbit. 27 Wungi kat tiga wanin maa Jutasagwi Sailaso ngwuk kat yigiyambit. Wan pasmba piliwutna nyaangit ngwuk kat yigiyambit. 28 Godna waagan nina maawut ngwandindi maa yelavitnin. Ndi kat nima njivwa ana kwigiyanin. Kai walina nyaangit aynat ngwuk kat kwigiyanin. 29 Waagan kat kelonja wimbu ke kiga. Yelogwen ke kiga. Yambisik kwuka ke yetiga. Wan vak kwagalaa yetingweyan apma vak yetigiyangwuk. Yigumba ali ngwula waa pasmba piliwutndi.

30 Simogwinja nimba Antioknat yindi. Ngepmat yilaa wandi. Yagwa yisolaa ligat. Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi maa ndi kat pas kwindi. 31 Pasmba la nyaangit vilaa apma nyaangla waa solat siga wogiyagua lindi. Wan pasmba la nyaangit ndina maawut kwunatndi. 32 Jutasagwi Sailaso God waa nyaangit mbutigaa nyan mbit. Wungi kat tiga njimbla njimbla Jisasna mbaapma nimba kat mbutimbit. Mbutimbit maa ndina maawut apma vat tindi. Kwutinjeya, ndina maawuk kat kwunapmbik. 33-34 Simogwila nimba wan ngepmamba samat tiga Jerusalemat lungwamata yindi. Wan ngepmamba la Jisasna mbaapma nimba ndi kat yigumba aymba ngwuk waa wandi. 35 Pologwi Banabaso Antiokamba nima sakwat nandinya kawiga limbit. God waa nyaangit, ndi kat simogwiga mbutimbit.

POL BANABAS KAT KWAGALANDI

36 Tiga liga Pol banabas kat wandi. Ngepma ngepma yiga Jisasna mbaapma wuleila nimba kat yiga vili. Tat God waa nyaangit yiga kwiliya ngepma ngepma yiga vili. Wan nimba tinja vat yiga vili waa wandi Pol. 37 Wandi maa banabas wandi. Jon waa Mak walinja nyan anogwionala yaigandi waa wandi banabas. 38 Jon waa Mak walinja nyan mbilogwionala yivat yindangat Pol kai wandi. Tamba wan nyan mbik kat nindi ava yambimba kwalalaa lungwamataa yindi. Mbik kat Pampiliamba liga kwagalaa Jerusalemat yindangat Pol kai wandi. 39 Wungi kat tiga kimbut yiga nima nyaangit ngambuga liga kapma kapma yambi yimbit. Kimbut yimba vat kwiya tapman yandi. Banabas Mak kat kwutaa njaambit kulaa kita vat Saipras yimbit. 40 Pol Silas kat kwutaa kita vat yimbit. Jisasna mbaapma nimba mbik kat wandi. Aymba mbit. God mbik kat kwondu kwigiyandi. God mbila lak kwaigandi waa wandi. 41 Wandi maa Siriagwi Silisiana ngepma ngepma yimbik. Ngepma ngepmamba liga Jisasna mbaapma nimbana maawut kwunatimbik.

16

TIMOTI POLAGWI SAILASONALA YINDI

1 Pol Debi walinja ngepmat yiga Listra walinja ngepmat yindi. Listra
walinja ngepmamba Jisasna mbaapmamba la nyan kita lindi. Ndina si
Timoti. Ndina nyime Jisasna mbaapmamba la taagwak. Li Judat. Ndina
nyaek Juda ana ndi. Ndi Grikna. 2 Listramba liga Aikoniamba liga nimba
Timoti kat apma nyana waa wandi. 3 Pol Timoti kat wandi. Yagwa.
Kita vat yili waa wandi. Wungi kat tiga Judana vapmba ndina mbangi
pitndi. Wan ngepma ngepmamba la ndi Juda Timotina nyaek Juda ana
ndi, waa vilindi. Wungi kat tiga ndina mbangi pitnjeyan Juda ndi kat
kai ana waigandi waa yelavitndi Pol. 4 Ngepma ngepma yiga Jisasna
mbaapma nimba kat mbutindi. Jerusalemba la aposelagwi njambwi
nimbo kai wanja nyaangit mbutindi. Wan kavle vat kwagalalaa wan
apma vapmba yeti waa wandi. 5 Wungi kat tiga Jisasna mbaapmamba
la nimbana maawut apma vat tindi. Ndi nima sakwat yilindi.

MASEDONIANA NYAN KAT POL SIMAPMBA VINDI

6 Frisia walinja nima kipmana nat naangi kwagalalaa nat naangat
yindi. Galesia walinja nima kipmana nat naangi kwalalalaa nat naangat
yindi. Godna waagan ndi kat wandi. Wan nima kipmamba Esia walinja
nima kipmamba wan apma nyaangit ke mbuka waa wandi. 7 Yiga liga
Misia walinja nima kipmana nat naangi yandi. Yiga liga nat yambi yivat
yelavitndi. Mbitinia yilinja yambi yivat yelavitndi. Jisas wandi maa,
Godna waagan ndi kat wandi. Wan yambi ke yiga waa wandi. 8 Tiga
liga Misia wuleilaa Troas walinja ngepma yandi. 9 Wan ngan Pol simat
vindi. masadoniamba la nyan vindi. Wan nyan laataa liga Pol kat walega
wandi. Nina ngepma vala ya wandi. Nin kat yaa kwunap mila waa
wandi. 10 Pol simat vilaa Masadonia yi mina lindi. Ndi kat wan apma
nyaangit mbupmak yi mina lindi.

LIDIA KUPI MAAWUT YELAVIKA LIGALI

11 Troas yilaa njambit kulaa Samotres walina ngepma valigenin.
Kawilaa nat nandinya Neapolis walinja ngepma njaambitmba yiini.
12 Neapolismba njaambit kwagalalaa nimbumba valilaa Filipai walinja
ngepma yinin. Filipai wan kipmanana angwa ngepma. Filipaimba
Romba yaa nima sakwat nimba yetindi. Wan ngepma kat viga lindi.
Wan ngepma nandinya kuvut tinin. 13 Njivwa lapman nandinyamba
wan ngepma kwagalalaa way ndandangi yinin. Way ndandangimba
Juda anagandi yisolaa God kat ngambugiyaa waa yelavitnin. Ndalilaa
wan ndandangimba ta taagwa kat vilaa wan apma nyaangit mbutnin.
14 Wutigat nat taagwana si Lidia. lila ngepma Taiataira. Lila njivwa
yelogwen mbangi waavi sanya klalaa kwiligali. Tat God waa nyaangit
wutaa nimamba kwutaa lili. God lila maawut ngwandindi maa Pol
waa nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa yetili. 15 Liagwi lila
ngaymba la nimbo ngu yagundi. Kita vat ngu yagundi. Nin kat wali.
njambwi nyana nyaangit wutaa nimamba kwutaa ligowun. Woseka
ana waligali waa yelavikngweyan wuna ngayat yaigangwuk waa yawiga
wali. Wali maa lila ngaymba yiga linin.

FILIPAIMBA MBIK KAT KALABUSMBA TAAGANDI

16 Kita nandinya yisolaa liga God kat ngambulinja kavat yinin. Wan
kavamba sanya klalapman nat nimbana njivwa kwo kwutigaa taagwa

vinin. Li kat kavle waagan tavilaa tindi. Wan waagana kwundimba pogwula la nda kat viga mina mbutili. Li kat viga la nimba lilai kwuta njivwamba nima sakwat sanya klandi. 17 Polagwi ninagwi yelinin. Nina kwupmba yalaa nin kat walega walili. Wan nimba njambwi nyan Godna njivwa kwutigaa nimba ndi. Apma vat yetingweya vat ndinamba klaiyangwuk waa walega wali. 18 Nima sakwat nandinya angivat mina waagan kat wandi. Jisas Kraistna simba min kat wowun. Li kat kwagala wowun. Wandi maa waagan li kat kwagalandi.

19 Li kat viga la nimba vilaa yelavitndi. Lila njivwamba ngini sanya ana klaiganin waa yelavitndi. Yelvitaa Polagwi Sailas kat kwutaa nindi ngepma kotmat kalindi. Ngepmana njambwi nimba nindi ngepmamba lindi. 20 Wan ngepmana njambwi nimba Romba tiga yaa nimba ndi. Njambwi nimba kat wandi. Wumbit nyan Juda mbit. Nina ngepmamba liga kavle vat kwupmbik. Nina ngepmana vapmba ana yetiligambit. 21 nina ngepma vat tigandi. Mbit nina ngepma nimba kat kapma vat simogwiligambit. Romba liga yaa nimba nin kat kwingwa vapmba yetiliganin. Nin kat simogwilimba vapmba ana yetigiyanin. Nin kat simogwilimba vapmba ana yetigiyanin waa wandi. 22 Nat nimbagwi wupma waligandi. Mbik kat kai waligandi. Wan ngepmana njambwi nimba Pologwi Sailasna waavwi ngilitaa aviya wandi. 23 Mbik kat nimamba viyalaa kalabusmba laagandi. Kalabus viga la nyan kat wandi. Ndaamange nimamba asi. Mbit kat yigumba vi waa wandi. 24 Wandi ma kalabusma viga la nyan mbik kat kwutaa nindi ngaymba taagandi. Mbitna man nima mimba tagu aita taagalaa ngindi. 25 Nindi ngan Pologwi Sailaso mbangu kwundi God kat walimbit. God apma nyana waa walimbit. God kat ngambulimbit. Kalabusmba la nat nimba ngambulimbit. Kalabusmba la nat nimba ngambulimba vat wutaa lindi. 26 Tiga liga nima yinaw kwutndi. Kalabua aywaa nimamba yuvut yindi. Ngay ngayna ndaamange avla lavwindi. Man taambamba nginja yaaw avla njalatndi. 27 Kalabus kat viga la nyan sindu kwaga liga laatndi. Laataa ndaamange lavwiya vat vindi. kalabusmba la nimba aywaa tamba wogwendi waa yelavitndi. Yelavika liga ndina yak kwutaa liga avla vatnya mina lindi. 28 Pol ndi kat nimamba walendi. Avla ke vatnyaga. Kumba liganin waa walendi. 29 Kalabus kat viga la nyan tuwai sagalalaa agiya wandi. Tuwai kiyandi maa Polagwi Sailasna mangandamba ndandi. Ndina ava plalindi. 30 Mbik kat kwutaa alaguat kalindi. Kalilaa mbik kat wagalandi. Anda vat yilaga apma vat yetimba vat klaigowun waa wagalandi.

31 Ndi kat wambit njambwi nyan Jisas kat maawupmba yelavika yetimeyan apma vat yetima vak klaigamin. Kapma ana klaigamin. Mina ngaymba liga nimbo klaigandi. 32 Njambwi nyan waa apma nyaangit ndinagwi ndina ngaymba liga nimba kat mbutimbit. 33 Kalabus kat viga la nyan mbitna mbangimba viyanja nglaw njangindi. Njangilaa kwiya tapman ndinagwi ndina ngaymba liga nimbo ngu yagundi. 34 Polagwi Silas kat ndina ngay kaligaa mbik kat nao kwindi. Godna yelangi wuleinjangat wan nyanagwi ndina ngaymba la nimbogwi solat silindi.

35 Nat nandinyana ngambi Rommba liga yaa njambwi nimba plisman kat wandi. Mbik kat kwagalaa yigaambit. 36 Wungi kat tiga kalabus kat viga la nyan Pol kat wandi. Njambwi nimba mbik kat kwagalaa yigaambit waa wandi. yigumba aymba waa wandi. 37 Pol plisman kat

wandɨ. Kavle vat ana yili. Angat kapmba kwo viyandi. An Romna ndɨmba wuleilaa ndina vat klali. An kat kwutaa kalabusmba taagandi. An kat pagwugaa wanja vat ana nglaatndɨ. Romba lɨga yaa njambwi nɨmba kapmba yandi maa wogwegiyali waa Pol wandɨ.

38 Pol waa nyaangɨt plisman yɨga Romba lɨga yaa njambwi nɨmba kat yɨga mbutndi. Polo Sailaso Romna ndɨmba wuleilaa lɨmbangat mbɨtna sɨ wutaa vaakaa lɨndi. 39 Wungi kat tɨga mbɨk kat yiga vɨlaa nɨn kavle vat yilɨnɨn wa walɨndi. Mbɨk kat kwutaa kapmba kaligaa ngepmamba kwagalaa waa wandi. 40 Polagwi Sailaso kalabus kwagalalaa Lidiana ngayat yimbɨt. Jisasna mbaapma nɨmba wan ngaymba lɨndi. Mbɨtna maawut kwunatndi maa yimbɨt.

17

TESALONAIKAMBA NɨMA VAT YINDI

1 Amfipolis walɨnja ngepma yiga Apolonia walɨnja ngepma yiga Teslonaika walɨnja ngepmat vindi. Wan ngepmamba Juda yisolaa ngambulɨnja ngay tɨndɨ. 2 Nat ngepmamba yilaa Pol ngambulɨnda vat vla yiga wuleilaa ngambulɨndɨ. Wik kuvut tɨga njɨvwa lapman nandinyamba Pol Juda yisolaa ngambulɨnja ngay wuleilaa ndinonala ngambulɨndɨ. God waa apma nyaangɨt pɨlɨwutnja nyaangɨt yiga mbutndɨ. 3 Pol wandɨ. Tamba God Juda kat wandɨ. Ngɨni ngwuk kat kwunakiyaa nyan ngwuk kat kwigiyowun waa wandɨ God. God waa nyan yalaa kiyandɨ. Juda ndɨ kat kavle vat ngindi, kiyandɨ. Kiyandɨ mala God wandɨ maa laatndɨ. God waa nyan Jisas waa wandɨ Pol. 4 Nat nɨmba Pol waa nyaangɨk kat ndina mbangɨ wiyo waavi taagandɨ maa Polagwi Sailasna mbaapma wuleindi. God kat yelavɨtaa ndino Grik nɨma sakwat nɨmba yiga wuleindi. Nat njambwi lagwa ndino wuleindi.

5 Yinja vat Juda vɨlaa yelavɨtndi. Nɨn kat kwagalalaa mbɨla mbaapma wuleinja vat kavle vatna waa yelavɨtndi. Wungi kat tɨga wundi Juda ngepma yilaa kwo yetɨga kavle savle yetɨlɨga nɨmba kat kwutaa kiyandi. Polagwi Sailas kat kwupmat yandi. Wundi Juda ngepma nɨmba kat kavle nyaangɨt ngambundi maa ngepma nɨmba mbɨk kat kimbut yiga waleavat tɨndi. Jeson walɨnja nyana ngay Pologwi Sailas kat kwaka vɨlevilaa lɨndi. Mbɨk kat kwutaa ngepmana njambwi nɨmbat kalivat yelavɨtndi. 6 Mbɨk kat kwaka vɨlevilaa lɨga Jesongwi Jisasna mbaapmamba la nat nɨmba kat kwutaa njambwi nɨmbat kalindi. Kalilaa wandi. Wundi nɨmba kavle vat yilɨndi ngepma ngepmamba. Mbambala nɨna ngepmat yandi. 7 Wan nyan Jeson ndɨna ngaymba yetɨlɨgandi. Romba lɨga njambwi nyan kwiya nyaangɨk kat kai walɨgandi. Ndi nat njambwi nyan taagavat ngambulɨndi. Ndina njambwi nyana sɨ Jisas waa wandi. 8 Wandi mala wan ngepmana nɨmba kimbut yiga walea lɨga nɨma kwundimba walɨndi. Wan ngepmana njambwi nɨmba ndino walea lɨndi. 9 Njambwi nɨmba wandi. Ngwula nyaangɨt ana nglaatndɨ. Sanya kwigiyangwuk waa wandi. Jesongwi Jisasna mbaapmamba la nat nɨmba sanya kwilaa yindi.

BERIAMBA LɨGAMBɨT

10 Ngan yandɨ maa Jisasna mbaapma nɨmba Pologwi Sailas kat wandi. Kapma ngepma ay mbɨla. Beria walɨnja ngepmat ay wandi. Wan ngepma kwagalalaa Beria wuleilaa Juda yisolaa ngambulɨnja ngay wuleimbɨt. 11 Beriamba la nɨmbana vat Tesolanaika la nɨmbana vak kat kwulatɨndɨ. Kapma kapma vat. Mbupmba nyaangɨt tamba pɨlɨwutnja

nyaangɨt kapma nyaangɨtna? E? Kai kɨta nyaangɨtna? Waa vɨga yelavɨtndi wan ngepma nɨmba. 12 Wan ngepmana nɨma sakwat nɨmba wan nyaangɨt wutaa ndina maawupmba yelavɨtaa kwutaa lɨndi. Grikna nat jambwi lagwa ndino kwutaa lɨndi. Grikna nat ndu ndino kwutaa lɨndi. 13 Tesalonaikamba la Juda Pol Beria wuleilaa God waa apma nyaangɨt mbutɨndangat wutaa yandi. Yalaa kavle nyaangɨt mbutndi mala ndina kwupmba nɨma sakwat nɨmba yindi. 14 Tɨga lɨga Jisasna mbaapmamba la nɨmba Pol kat wandi. Wan ngepma kwagalalaa tɨvagawiat ay wandi mala yindɨ. Sailasagwi Timotio ana yimbɨt. Beriamba lɨmbɨt. 15 Nat nɨmba Pol kat yiga Atens walɨnja ngepmamba wutsondi. Ndɨ kat wutsolaa lungwamataa Beriat yindi. Pol ndi kat wandɨ. Sailasagwi Timoti kat yagwa awamba ngwuk. Mbɨtna njɨvwa ngɨlɨndɨ maa yagwa awamba ngwuk waa wandɨ Pol.

POL ATENSMBA LƗGANDƗ

16 Sailasagwi Timoti kat Pol Atensmba kawiga lɨndɨ. Wan ngepmamba la waagan kait kat vɨlaa Pol miwa yindɨ. 17 Pol miwa yiga Juda yisolaa ngambula ngaymba wan nyaangɨt ngambundɨ. Juda kat God kat yelavɨpmat wan ngay yisolaa la Juda kat God kat yelavɨpmat wan ngay yisolaa la Juda ana ndi ndi kat Pol ngambundɨ. Nɨndɨ ngepmamba ngepma nɨmba yisolaa la kavamba wan nyaangɨt laataa ngambundɨ. 18 Epikuriana vapmba yetɨla ndi nambuo la nɨmbagwi Stoikna vapmba yetɨla ndi nambuo la nɨmbo yalaa Pol kat ngambundi. Ndina nat nɨmba wandi. An nyansave lapman nyan anda nyaangɨtna yalaa ngambulɨnda waa wandi. Nat nɨmba wandi. Nat ngepmana waagan kat anagandɨ yalaa walɨga waa wandi. Pol Jisas kat wandɨ. Jisas kiyalaa laatndangat wandɨ. Pol waa nyaangɨt yigumba yelavɨtapman nyaangɨt ngambundi. 19 Wungi kat tɨga Pol kat kwutaa njambwi nɨmbat kalindi. Ariopagas walɨnja nduwiat kalindi. Ndɨ kat kalilaa wandi. Wama kupi nyaangɨt nɨn kat ambuk. Wupmat tɨganɨn. 20 Wama nyaangɨt nɨna maawut yigumba ana yelavɨka lɨganɨn. Nat samba wutaa wupma yigumba yelavɨka lɨgiyanɨn waa wandi. 21 Atens lɨga nɨmbana vatna. Nat njɨvwa kwagalalaa kupi nyaangɨt wupmak ngambulɨndi. Nat ngepmamba lɨga ya nɨmba ndino wupma lɨgandi.

22 Aereopagasna njambwi nɨmba kat Pol vɨlaa laataa wandɨ. Atensna nɨmba. Ngwuk nɨma njɨvwa kwuka waagan kat kwunatɨngwuk. Vɨwun. 23 Ngwutna ngepmamba lɨga waagan kat kwunatɨngwa ngay nɨma sakwa tɨndɨ vɨwun. Waagan kat kelolɨngwa kava vɨwun. Kɨta kavamba pɨlɨwutndi, vɨwun. Wan kava nat waagan tɨga kava. Ndɨna sɨ ndɨna vak ana vɨga lɨganɨn waa pɨlɨwutndi. Ngwuk ndɨ kat kwunatɨngwuk. Ndɨna sɨ ndɨna vak ana vɨga lɨgangwuk. Wan waagan tɨga vak.

24 Ndɨ Godna. nyɨnangwut kɨpma kwutndɨ. Kwanda kwanda aywaa kwutndɨ. kɨpmana nda nyɨnangwutna nda aywaa kwutndɨ. Ndinyangu kwukna ngaymba ana lɨlɨgandɨ. 25 Ndɨ nɨn kat aywaa kwɨlɨgandɨ. Yuvut yɨlɨna vat kwɨlɨgandɨ. Ndɨ kat kɨta nda ana kwɨlɨganɨn. Nɨna nɨma njɨvwa kwutna nda klavat kat kai wandɨ. 26 Tat God ndu nyan kɨta kwutndɨ. ndɨna sɨ Adam. Kwutaa lɨga Adam njana nɨmba sakwat yindi. Kapma kapma mbangɨ nɨmba tɨndi. God wandɨ, ngepma ngepma kava kavamba yiga lɨndi. Yiga tɨnjeya kava God ndɨna maawupmba yelavɨtaa wandɨ. 27 Ndɨ kat kwaka lɨga vɨnjangat God ndi kat tɨnjeya kava vɨsɨmogwindɨ. Ndi manda kat nɨma njɨvwa kwuka kwaka lɨgandi God kat. God sɨvlamba

ana ligandi. Ngwaymba ligandi. 28 Wupma tamba ngwula nat nimba
piliwutndi. Yuvut yiga yetina vat God nin kat kwindi. Kwindi maa
liganin waa piliwutndi. Ngwutna nimba ngivat nyaangit piliwutndi.
Nin Godna nimba nin waa piliwutndi. 29 Godna nimba nin. Ngwuk
manda kat yelavitigangwuk. God kambundu vla ligandi waa manda kat
yelavitigangwuk. Kaambapmba kwutnja kambundu vla God wupma
ana ligandi. kapamba kwutnja kambundu vla God wupma ana ligandi.
30 Tamba kipmamba la nimba God waa nyaangit ana wuka lindi. Wungi
kat tiga kavle vat yiga yetinja vak kat tiga ndi kat ana sindi. Mbambala
kapma vapmba ligandi. Kipmamba liga nimba kat aywaa wandi. Kavle
vat yiga yetingwa vak kwagala waa God wandi. 31 Nandinay kita kat
God wandi. Wan yaigaa nandinyamba Godna nyan ndinyangu kat
kotkiyandi. kipmamba liga nimba aywaa laakiyandi. Wan kot kat viga
ligiyaa nyan simblan ana waigandi. Savagu waigandi. Viga ligiyaa nyan
kat God tamba wandi. God wanda vla wan viga ligiyaa nyan kiyalaa
laatndi. laatnda vat vilaa nin yelavitiganin. Ndi Godna nyana waa
yelavitiganin waa wandi Pol.

32 Kiyaa nyan laakiyandi waa wanda vak kat wutaa nat nimba ndi
kat sipmiya sagaa ndi kat njitindi. Ndina nat nimba wandi. mbupma
nyaangit nat samba wukiyanin waa wandi. 33 Tiga liga Pol yisolaa la
nimba kat kwagalalaa yindi. 34 Ndina nat nimba Pol waa nyaangit
wutaa apma vatna waa Jisasna mbaapma wuleindi. Wuleia kita nyana
si Daionisias. Ndi Ariopagasna kita nyana. Kita lagwa lila si Damaris lilo
wuleili. Nat nimba ndino wuleindi.

18

POL KORINMBA LIGANDI

1 Pol Atens kwagalalaa Korin walinja ngepmat yindi. 2 Korinmba Juda
kita lindi. Ndina si Akwila. Ndina nima ngepma Pontus. Ndi ndina
taagwanala Italimba liga yambit. Ndina taagwana si Prisila. Romba
la njambwi nyana si Klokias. Klodias Romba liga Juda kat kai waa
savlindi maa yindi. Wungi kat tiga Rom kwagalalaa yambit. 3 Pol mbitna
ngaymba tiga kwaa yetindi. Mbitnonala njivwa kwutindi. Ndi kita
njivwa kwutaa nimba ndi. Sel tavaga ngay kwutindi. 4 Njivwa lapman ta
nandinyamba Juda yisola tinja ngay Pol wuleilaa Jisasna nyaangit kaawa
viyaa mbutndi. Juda kat nat Grik kat mbutndi.

5 Sailasagwi Timotio Masedoniamba liga Pol ta kavat yambit mala
Pola nat njivwa kwagalalaa wan apma nyaangit nandinya nandinya
mbutindi. Juda kat wandi. God ngwuk kat kwunakiya nyan kwigiyowun
waa wanda nyan Jisasa waa Pol wandi. 6 Nat ndu Pol waa nyaangit kat
kai walaa kavle nyaangit ngambulindi. Man su ligiyataa viyalimba vla
mbangimba la waavwi wupma kwataa mbaw vivlimbit tipmwi sipana.
Wuna vat ana ndi. Ngini ngwuk Juda ngwuk kat wan apma nyaangit
ana mbukiywoun. Ngwuk kat kwagalalaa Juda ana ndi nat nimba kat
yiga mbukiyowun wandi Pol. 7 Juda kat kwagalalaa wan nyan Juda ana
ndi nat nyana ngaymba yiga kwaa lindi. Wan nyana si Tisias Jastas.
Wan nyan ndina maawupmba God kat yelavika tilindi. Ndina ngay Juda
yisolaa la ngayna waymba ligandi. 8 Juda yisola la ngaymba la njambwi
nyana si Krispas. Ndi wan apma nyaangit wutaa kwutaa liga Jisasna
mbaapma wuleindi. Ndina ngaymba liga nimba ndino wupma wuleindi.

Korinmba liga nat nimba wan apma nyaangit wuka kwutaa liga ngu yagundi.
9-10 Ngan kita Pol simat vindi. Wan simapmba God waa kwundi wutndi. God wandi. Ke vaaka. Wuna apma nyaangit mbupma vak ke kwagalaga. Wan apma njivwa ke kwagalaga. mina lak kwawun. Min kat kavle vat yigiyaa nyan kai. Kan ngepmamba liga wuna mbaapma nimba nima sakwat tigandi waa God wandi simapmba. 11 Wungi kat tiga Pol wan ngnepmamba mbak tamba vili kiyeli sila kuvuk yetindi. Tiga liga God waa apma nyaangit mbutindi.
12 Romba liga njambwi nyan ndina kita nyan kat wandi maa Grikna kipma viga livat yindi. Ndina si Galio. Yandi mala wan ngepmana Juda Pol kat kwutaa njambwi nyan kat kalindi. 13 Juda kalilaa yiga njambwi nyan kat mbutndi. Wan nyan kavle nyaangit ngambulindi. God kat yelavikngwa vat kavle vatna wa ngambulindi. Wanda vat nina ngepmana vat kapma vapmba liganin waa wandi. 14 Pol mbupmat yilindi maa Galio Juda kat wandi. Wan nyan kavle vat yiga yindan ngwuk Judana nyaangit wukewun. Nin ngepmana vakat kai walaa ana kavle vat yindi. 15 Wangwa vat nina ngepmana vat ana ndi. Ngwut Juda ngwula ngepmana vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwuk ngwula lak kuvi vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwut Juda ngwula ngepmana vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwuk ngwula lak kuvi ngwula waa galio wandi. 16 Wan nyaangit walaa ndi kat ay ngwula wandi, yindi. 17 Wungi kat tiga kita nyan Sostenes kat kwutaa viyandi. Sostenes Juda yisola ngambulinja ngay kat viga la nyana. Ndi kat viyanja vat Galio vindi. Ndinan ala la nimba vindi. Galio ke viyaga ana wandi.

POL ANTIOKNAT LUNGWAMATAA YINDI

18 Pol Korinmba sivla lindi. Jisasna mbaapma nimbonala yetindi. Pol wan ngepmamba tiga vililik pali pali Prisilagwi Akwila kat yagwa walaa kita vat wan ngepma kwagalalaa yindi. Siria yivat njambit kulaa yindi. Senkria walinja ngepmamba njaambit kundi. Polna nimbina yuwi Judana vapmba kalitndi. Kalitaa van nat nimba biga yelavitndi. Wan nyan God kat wandi. Min kat nima njivwa kwukwun wandi waa yelavitndi. 19 Njaambit kulaa valigelaa kawilaa Efesas walinja ngepma wuleindi. Prisilagwi Akwila kat Pol kwagalandi. Kwagalalaa Juda yisolaa ngumbilinja ngay wuleindi. Wuleilaa ndi kat ngambundi. 20 Wumba la ndi Juda Pol kat wagalandi. Kumba ligiyamin? Waa wagalandi. Pol kai wandi. 21 Pol ndi kat wandi. God wandeyan, ngwuk kat vivat lungwamataa yaigowun. Wandi maa Efesas kwagalalaa njambit kundi. 22 Seseria walinja ngepma kawilaa Jerusalem wuleindi. Jisasna mbaapma nimba kat apma nandinya wavat wuleindi. Ndi kat vilaa wan ngepma kwagalalaa Antioknat yindi.
23 Antiokmba yiga samat tiga kwagalaa ngepma ngepmat yindi. Galesia walinja nima kipma Frisia walinja nima kipmana ngepma ngepmat yindi. Ngepma ngepmamba la Jisasna mbaapma nimbana maawut yiga kwunatindi.

APOLAS WALINJA NYAN

24 Apolas Judana kita nyana. Ndi Efesas walinja ngepma yandi. Ndina angwa ngepma Alesandria. Apma nyana. Apma nyaangit mbutiga nyana. God waa tamba la nimba piliwuta nyaangit aywaa viga lindi. 25 Jisas kwutaa njivwa samat viga lindi. Jisas kwutaa vak kat nat nimba

kat nimamba mbutindi. Kavle vat ana mbutindi. Apma vat mbutindi. Tat ta nyan Jon waa nyaangit mbutindi. Mbuka walindi. Kupi maawut asik ngwula. Kupi maawut sitaa ngu yagu waa wandi. Jisas kiyalaa laatnda vak kat aywaa ana wuka lindi. 26 Apolas Juda yisola ngambula ngayat wuleilaa nima kwundimba ngambulindi. Prisilo Akwilo ndina nyaangit wutaa mbila ngayat ndi kat kwutaa kalimbit. God waa apma nyaangit ndi kat mbutimbit. Jisas kwutaa mbutinda vat Apolas wutapman ta vat ndi kat mbutimbit. 27 Apolas Gris walinja nima kipma yivat wandi. Wungi kat tiga Efesasmba liga Jisasna mbaapma nima ndi kat nyaangit piliwutndi. Apolas Grisat yalaa God awagapma kwinda vat klalaa Jisasna mbaapma wuleila nimbana maawut kwunatndi. 28 Juda kat ngambuga ndi kat kwulatndi. Kapma ngambuga kwulatndi. God waga piliwutna nyaangit viga ndi kat simogwilindi. Juda kat kwunakaiya God kwigiyowun waa nyan Jisas waa ndi simogwilindi.

19

POL EFESASMBA LIGANDI

1-2 Apolas Korinmba linda njimblamba Pol ngepma ngepma yiga Efesas walinja ngepma yandi. Pol Efesasmba Jisasna mbaapmamba la nimba kat vilaa wagalandi. Jisasna mbaapma wuleingwa njimbla Godna waagan klangwuk? Waa wagalandi. Ndi kat awat wagalandi. God waagano ligandi? Nin ana wutnin waa wagalandi Pol kat. 3 Pol ndi kat wandi. Ngu yagungwa njimbla anda vapmba yagungwuk wa wandi. Jon yagua vapmba yagunin wa wandi.

4 Pol ndi kat wandi. Tat ta nyan Jon Juda kat wandi. Wuna nyaangit wutaa yaigaa nyan kat ngwula mbangi wiyo waavi taaga waa wandi Jon. Yaigaa nyan tamba yandi. Ndina si Jisas. Jon ndinai mbutaa nyaangit wutaa kupi maawut sika yelavika la nimba kat Jon ngu yagundi waa wandi Pol. 5 Pol waa nyaangit wutaa Jisas Kraistna simba ngu yagundi. 6 Pol ndi kat taamba taagandi mala Godna waagan ndi kat tavindi. Tavindi maa Godna nyaangit kapma kapma kwundimba mbutindi. 7 Godna waagan klaa nimba Jisasna mbaapmamba la nimba tamba vili kiyeli vililik.

8 Pol Juda yisolaa ngumbula ngay wuleilaa nima kwundimba ngambulindi. God ndi kat tiga Jisas kat awagapma kwilaa ndi kat viga liga vak kat kaawa viyaa ngambundi. Ndinagwinala liga mbak kuvuk tindi. 9 Wan ngayna nat Juda ndinai waa nyaangit wutaa ndina mbangi kilipangi yiga kai wandi. Pol Jisas kat ngambua nyaangit wutaa kavle nyaangit ngambundi nat nimba kat. Wungi kat tiga Pol ndi kat kwagalandi. Jisasna mbaapmamba la nimba kat yagwa walaa kita vat yindi. Ndi kat kwutaa kita nyana ngay nyaangit ngumbulinda ngayat kalindi. Wan ngay kat viga la nyana si Tiranas. 10 Ndinogwinala wungi ngepmamba naambi vililik tindi. Tiga liga Esia walinja nima kipmamba liga ngepma ngepmana nimba Godna nyaangit wuka lindi. Judagwi Juda ana ndi nat nimbagwi wuka lindi.

SKEVANA NYANGU

11-12 God Pol kat nima kwondu kwindi mala nima vak kwunatiga njivwa kwutndi. Polna mbangi wangit nyangatinda waavwi klalaa yelogwen kat ta nimbana mbangimba taagandi. Taagandi mala wan yelogwen ngilindi, kwo lindi. Kavle waagan tavila la nimba kat wan

waavwi ndina mbangɨmba taagandi. Taagandi mala wan waavwi ndina
mbangɨmba taagandi. Taagandi mala wan waagan kwagalalaa yindi.
13 Nat Juda ngepma ngepma yiga kavle waagan kat savɨlɨndi. Ndi
yelavɨtndi. Jisasna sɨmba waga savɨlɨgiyanɨn waa yelavɨtndi. Wungi kat
tɨga kavle waagan kat wandi. Pol mbuta nyan Jisasna sɨmba mɨn kat
wanɨn. Ndɨ kat kwagalaa wanɨn waa wandi. 14 Wan nyaangɨt mbuta
nɨmba yakwa ndu mɨna sɨlavɨli. Ndina nyaekna sɨ Skeva. Ndɨ God kat
kwunatɨga Judana njambwi nyana. 15 Wan nyaangɨt wandi maa kavle
waagan ndi kat wandɨ. Jisas kat vɨga lɨgowun. Pol kat vɨga lɨgowun.
Ngwuk anda nɨmba ngwuk waa wandɨ. 16 Waagan wandɨ mala waagan
tavila la nyan ndi kat yaa viyandɨ. Viyaga ndina waavwi ngɨlɨka ndi
kat kwulatndɨ. Ndi vaaka pɨlɨndi. 17 Efesasmba la ndi Juda ana ndi nat
nɨmbawi wan nyan viya vat wutndi. Wutaa ngɨpalɨiga ndalaa wandi.
Njambwi nyan Jisas nɨma nyana waa wandi. 18 Jisasna mbaapmamba
la nɨmba yalaa tat ta kavle vat yetɨlɨnja vak kat mbutɨndi. 19 Ndina
nat nɨmba tat waagan kat sɨvu saaga ndinyangu kat asɨ waa kwusɨ
sɨva lɨndi. Tamba lavungamba pɨlɨwutnja kwagwula sɨlɨnja vat kwutaa
kiyaga yamba tundi. Wan lavungana sanya kat sɨga nagindi. Wan
sanyana sakwat dola 50,000. 20 Nɨma njɨvwa kwuka Jisasna nyaangɨt
yiga ngepma ngepma mbutɨndi. Nɨma sakwat nɨmba wan nyaangɨt wuka
Jisasna mbaapma wuleindi.

EFESASMBA LɨGA NɨMBA NɨMA VAT YINDI

21 Tɨga lɨga Pol Masedonia walɨnja nɨma kɨpma yiga Gris walɨnja nɨma
kɨpma yiga Jerusalemat yivat yealvɨtndɨ. Jerusalem yilaa Romat yigiy-
owun waa wandɨ Pol. 22 Pol wandɨ maa Timotio Erastaso Masedoniat
yimbɨt. Mbɨt Polonala kɨta njɨvwa kwuta nyan mbɨt. Pol Esia walɨnja
nɨma kɨpmamba tɨndɨ.
23 Wan njɨmblamba Efesas walɨnja ngepmamba nɨma vat yandɨ.
Jisasna mbaapma wuleinja vak kat ngambulɨnjangat nɨma vat yandɨ.
24 Wan ngepmana kɨta nyan ndɨna sɨ Dimitrias. Ndɨ ngayna kait
kwutndɨ. Wan ngepmana waagan taagwa kat kwunatɨnja ngayna kait
kwutndɨ. Waagan taagwana sɨ Atemis. Ngay kait silva walɨnja kapamba
kwutndɨ. Wan njɨvwa kwuta nɨmba ndino nɨma sakwat sanya klandi.
Ndɨnogwinala njɨvwa kwuta nɨmba ndino nɨma sakwat sanya klandi.
25 Wungi kat tɨga ndɨnogwinala njɨvwa kwuta nɨmba kat aywaa yaa yiso
ngwula waa wandɨ. yisondi mala ndi kat wandɨ. kwutɨna njɨvwa kwuka
nɨma sakwat sanya klalɨganɨn. Ngwuk vɨlɨgangwuk. 26 Wan kavle nyan
Pol kwutaa njɨvwa vɨga wutɨgangwuk. Ndinyangu kwutaa waagan kait
njambwi nyan ana ndɨ walɨgandɨ. Efesas walɨna ngepmamba lɨga nɨmba
Esia walɨna nɨma kɨpmamba lɨga nɨmba Pol waa nyaangɨt wuka kwutaa
lɨgandi. 27 Wungi kat tɨga wan nɨmba kwutɨna njɨvwa kat kavle njɨvwa
waa anagandi yelavɨkiyaa. Waagan taagwa Atemisna ngay anagandɨ
kwo vatnat yigiyaa. Lɨla nɨma vat kwo vatnat yigiyandɨ. Lɨ nɨma waagan
taagwat. Esiana ngepma ngepmamba lɨga nɨmba lɨ kat kwunatɨgandi
waa wandɨ.
28 Wan nɨmba wungivak kat wutaa kimbut yiga nɨmamba walega
walɨndi. Efesasna waagan taagwa Atemis nɨma lagwat waa walɨndi.
29 Wulgi walɨnja vapmba wan ngepma nɨmba aywaa wungi vat mɨna
walɨndi. Wala nɨmba Geasogwi Aristakas kat kwutaa yisola lɨnja ngayat
kalindi. Geasogwi Aristakaso Polonala yi ya yetɨga vɨlɨlɨk palɨ. 30 Pol

mbɨtnonala yivat wandɨ. Jisasna mbaapmamba la nɨmba ndɨ kat ke yiga
waa wandi. 31 Wan ngepmana nat njambwi nɨmba Polna ava nɨmba ndi.
Ndɨ kat pas pɨlɨwutndi. Yisola lɨnja ngayat ke yiga waa pɨlɨwutndi.
32 Yisola lɨnja ngaymba la nɨmba nɨma kwundimba walega walɨndi.
Nat nɨmba nat nyaangɨt walendi. Nat nɨmba kapma nyaangɨt walendi.
Nat nɨmba yisola lɨlɨnja vatna angwa ana vɨndi. 33 Nat Juda Aleksanda
kat wandi. Ndina mɨndama vɨga yiga ngambu wandi maa laatndɨ.
Ndɨ tamba taagaga nyaangɨt ngambu mɨna lɨndɨ maa wan nɨmba nɨma
kwundimba walega wandi. Nat nɨmba yelavɨtndi. Wan nyan aleksanda
kavle vat yindɨ, yisola lɨganɨn waa yelavɨtndi. Aleksanda wumbɨt vɨlɨlɨk
palɨ kat kavle vat ana yimbɨt waa wavat wandɨ. 34 Ndɨ kat va nɨmba ndɨ
Juda waa yelavɨtaa nɨma kwundimba wandi. Efesasna waagan taagwa
Atemis nɨma kwundimba wandi. Efesasna waagan taagwa Atemis nɨma
lagwat waa wandi. Aua vɨlɨk tɨga wan nyaangɨt walɨndi.
35 Tɨga lɨga wan ngepmana nɨma nyan nɨndɨmba lataa makayak waa
wandɨ. Efesas nɨmba awuk. Nɨn Efesasna nɨmba waagan taagwa
Atemisna ngay kat vɨga lɨganɨn. Nyɨnangwupmba lɨga ndaa kemba kat
vɨga lɨganɨn. Nyɨnangwupmba lɨga ndaa kemba kat vɨga lɨganɨn. Ngepma
ngepmamba lɨga nɨmba wan vat vɨndi. 36 Wawa nyaangɨt woseka wandɨ
waa kanda waigaa. Waigaa nyan kai. Makayak. Wungi kat tɨga yilɨngwa
vat kwagala. Wan kavle vatna. Kwagala. 37 Ngwuk vɨlɨlɨk palɨ kat
kwutaa tamba kiyangwuk. Wumbɨt vɨlɨk nyan waagan ngay wuleilaa
kɨta nda ana sɨkwupmbɨk. Nɨna ngepmana waagan taagwa kat kavle
nyaangɨt ana mbutɨmbɨt. 38 Wan nyan Dimitrias kɨta nyaangɨt tɨndeyan
kotmat tɨneya nandinyamba yalaa mbukiyandɨ. Kot kat vɨga lɨga nyan
kat mbukiyandɨ. Wan njɨmblamba mbukiyandɨ. 39 Wan vak kat kai
wangweyan wun kat awamba ngwuk. Kan ngepmana nɨmba kat aywaa
kiya yisolaa waigowun. 40 Yilɨngwa vak yilɨngweyan ngɨni njambwi
nɨmba waigandi. Ndi kavle vat yindi waa waigandi. Wan vak ke yiga.
Njambwi nɨmba ndi kavle vat yindi waa wanjeyan ngwuk awat anda
nyaangɨtmba mbukiyangwuk waa wandɨ wan ngepmana nɨma nyan.
41 Wan nyaangɨt walaa ngay ay ngwula wandɨ.

20

POL MASEDONIA GRIS WALɨNJA NGEPMAT YINDɨ

1 Wan vak ngɨlɨndɨ mala Pol Jisasna mbaapma nɨmba kat yagwa wandɨ.
Yalaa yisolaa lɨndi mala Pol ndi kat nyaangɨt mbutɨndɨ. Mbutɨnda
nyaangɨt ndina maawut kwunatɨndɨ. Nyaangɨt ngambulaa ndi kat alɨ
waa kwagalalaa yindɨ. Efesas kwagalaga Masedoniat yindɨ. 2 Ngepma
ngepma yiga apma nyaangɨt mbuka Jisasana mbaapmamba la nɨmbana
maawut kwunatɨndɨ. Yiga Gris wuleindɨ. 3-4 Wumba yiga wungi
kavamba mbak kuvuk tɨndɨ. Siria yi mɨna lɨndɨ, nat Juda ndɨ kat
vatnyavat ngambulɨnja vat wutndɨ. Wungi vat wutaa kapma yambɨ
yiga Masedoniat yindɨ. Nɨma sakwat ndɨnagwi nala yindi. Sopata
ndɨnogwinala yindɨ. Sopatana nyaek Piras. Debimba la nyana, Timoti,
Tikikas, Trofimas Esiamba la nyan mbɨt, ndi aywaa Polagwi nala yindi.
5 Ndi tata yindi. Troasmba yiga nɨn kat kawiga lɨndi. 6 Tagula nao
kɨlɨnja pesto ngɨlɨndɨ mala njaambɨt kulaa Filipai kwagalalaa yinɨn.
Nandinya tambanat nɨmba kat waga yaa yisolaa nandinya sɨla vɨli wan
ngepmamba tɨnɨn.

TROASMBA LA NIMBA KAT POL ALI NGWULA WAVAT YINDI

7 Sande ngan nao kiga yisolaa ngambuga linin. Pol nyaangit mbutindi.
Nyaangit ngambulindi yiga nima nindi ngan tindi. Wan ngepma kwa-
galalaa nat ngepmat yigiyowun waa yelavika lindi Pol. 8 Awlat ngayna
yaat sambamba yisolaa linin. Nima sakwat lam wan ngay sagalandi,
vilindi. 9 Kwandi nyan kita suwi yambimba ndaaliga wuka lindi. Ndina si
Yutikas Pol ngambulindi wan nyaangit wuka liga sindu kwandi. Sindu
kwaa liga paka kipmamba ndaiga ndandi. Kuvuk wan ngayna yaat
sambamba liga ndandi. Nat nimba ngipali walaa ndi kat vilaa kwupmat
ndaindi. Vilaa wandi. O, tamba wundumbu yindi waa wandi. 10 Pol
ndailaa ndina sim kalangwa kwutaa kwusalataa wandi. Nimamba ke
yelavikngwa. Ana kiyandi. Kwo ligandi waa wandi Pol. 11 Pol wandi
maa ngwutnyala wokelaa yiga ndaaliga nao kindi Pol ndinogwinala
ngambuga lilindi, nya wokendi. Wokendi ndi kat kwagalalaa yindi.
12 Wan kwandi nyan kat ndi kat kwutaa ngay kat kalindi. Kwo linda vak
kat vilaa ndi kat nolin ngwandiga solat siga vilindi.

13 Wan ngepma kwagalalaa njaambit kulaa Asos walinja ngepmat
yinin. Pol kat kuvat Asos yinin. Tat Pol wandi. Ngwuk njaambitmba
ay ngwula. Wun nimbumba yigiyowun waa wandi. 14 Pol Asos yandi
mala ndi kat kulaa kwagalalaa Mitalin yinin. 15 Wan kava kwagalalaa
nat nandinya Kiosna nat naangamba linin. Yiga nat nandinya Samos
kawinin. Kwagalalaa yiga nat nandinya Miletus kawinin. 16 Pol Efesas
kawivak kat kai wandi. Wumba nima sakwat nandinya tivak kat kai
wandi Esiamba. Ndi asik Jerusalemat yivat wandi. Kwiya tapman yigat
waa wandi. Pentekos walinja nandinyamba Jerusalem yiga kawivat
wandi.

EFESASMBA LA JISASNA MBAAPMANA NJAMBWI NIMBA KAT POL MBUTNDI

17 Pol Mitalinba liga Efesas kat nyaangit kwindi. Jisasna mbaap-
mamba la njambwi nimba kat kwindi. Wun kat yaa vigiyangwuk
waa wandi. 18-19 Yandi mala Pol ndi kat wandi. Ngwutnogwinala
tiwa njimbla yetiwa vat vingwuk. Wuna si ana ndi kwusowa. Ngwuk
kat nimamba yelavikwun. Ngwutnogwinala Jisasna njivwa kwukwun.
Njimbla njimbla Juda wun kat kavle vat yivat yelavitindi. 20 Ngwuk
kat kwunatndan kat nyaangit mbukwun. Nat nyaangit samat ana
pagwuwun. Yisongwuk mala wan apma nyaangit mbutiwun. Ngwutna
ngay ngaymba wan apma nyaangit visimogwiliwun ngwuk kat. 21 Juda
kat Juda ana ndi nat nimba kat mbutiwun. Kavle vat yetilingwa vak,
kwagalalaa God waa vapmba yeti. Jisas Kraist kwutaa apma njivwa kat
ngwutna mbangi wiyo waavi taaga waa ndi kat mbutiwun. 22 Godna
waagan wandi mala wun Jerusalemat yiga tigowun. Jerusalemat yiwun
tiga wun kat yinjeya vat ana vigiyowun. 23 Tat Godna waagan wun kat
mbutndi. Ngepma ngepmamba min kat nima vat yiga kalambusmba
taagagiyandi waa mbutndi. Wanda nyaangit viga ligowun. Nat vat
yinjeya vat ana vigiyowun.

24 Wun wupma yelavitigowun. Kwo livak kat ana yelavika ligowun.
God wun kat kwiya njivwa aywaa kwupmak kat yelavika ligowun. Wun
kat kwinda njivwa kingiyan. God wun kat wandi. Wuna nyan ndi kat
awagapma kwiwa vatna apma nyaangit ndi kat ambuk waa wandi.

25 Tat yalaa ngwuk kat God nɨn kat apma vat vɨga lɨga vak kat
mbukwun. Ngɨni ngwuk kat ana vɨgiyowun nat samba. Vɨlɨgowun.
26 Mbambala ngwuk kat mbukowun. Ana ngwuk kat woseka wowun.
Ngwutna kɨta nyan apma vat yetɨngweya vat klalapman yindeyan
wuna vat anandɨ. 27 Godna vat ngwuk kat aywaa mbukwun. Kan
nyaangɨtnana samat vat ana pagwuwun. 28 Ngwuk avɨmba ngwuk.
Ngwutna maawut kat avɨmba ngwuk. Jisasna mbaapmamba la nɨmba
kat avɨmba ngwuk. Kwo njɨvwa ana ndɨ. Godna waagan kwiya njɨvwa
kwuka vɨga lɨgiyangwuk. Sip sip kat vɨga lɨga nɨmba vla lɨgiyangwuk.
Wan mbaapma nɨmba kat Jisas kiyalaa wenga kwindɨ maa God ndi kat
klandɨ. 29 Ngwuk kat kwagalalaa yiwun mala nat kavana kavle nɨmba
ngwula nɨndɨmba yaigandi. Sip sip kat valɨga vatnyalɨga waala vla
yaigandi. 30 Ngwutna mbaapmamba la nat nɨmba ngɨni laataa kavle
nyaangɨt ngwuk kat woseka waa tɨgandi. Ngwuk kat kavle nyaangɨt waa
tɨgandi ndina mbaapmamba yingwangat. 31 Avɨmba ngwuk. Ngwula
maawut ke tɨvɨnda. Nɨma sakwat ngan nandinya tɨga wan apma nyaangɨt
ngwuk kat mbutɨwun. Ndɨmwe kuvut ngwulagwio tɨga mbutɨwun.
Ngwuk kat nɨmamba yelavɨka lɨwun. Nɨmamba yelavɨka lɨga nglawun.
32 Mbambala yiga tɨgowun. God ngwulagwio tɨgiyandɨ. God ng-
wuk kat Jisas kat awagapma kwinda vak kat yelavɨkngweya apma vat
tɨgiyangwuk. Ngwutnagwi Jisasna mbaapmamba la nat nɨmba God
kwiya apma vat klaigangwuk. 33 Tat yawa ngwula sanya nat kwanda
kwanda klavak ana yawun. 34 Njɨmbla njɨmbla ngwulogwio tɨwan
wuna taambamba njɨvwa kwuka sanya klalɨwun. Wunogwionana tɨga
nɨmba wuna sanyamba kwiga kwanda kwanda kalalɨndi. Vɨlɨgangwuk.
35 Wuna taambamba njɨvwa kwuka sanya klawa vak kat vɨlaa yelavɨka
lɨngwuk. Wa vat apma vatna waa yelavɨka lɨngwuk. Ngwula njɨvwa
kwuka sanya klaa tɨgiyangwuk. Njɨvwa kwuka sanya klalaa yelogwenga
tɨga nɨmba kat kwigiyangwuk. Njambwi nyan Jisas wandɨ. Nak nyan kat
kɨta nda kwimeyan apma nglei vatna waa wandɨ.
36 Pol wan nyaangɨt mbutndɨ mala wutaa kwali mamba sɨlaa lɨgandi.
Pol God kat ngambundɨ. 37 Awat sowat valaka kwutndi. Kwutaa nglaga
walaa ay mɨla Pol kat wandi. 38 Ndɨna nyaangɨt wutaa lɨga maawut
viyalɨndɨ, nglalɨndi. Ngɨni ngwuk kat ana vɨgiyawun wanda nyaangɨt kat
yelavɨtaa nglalɨndi. Nglalɨga ngaambɨt kat Pol kat kalindi.

21

POL JERUSALEMAT YINDI

1 Ndi kat alɨ waa kwagalalaa yinɨn. Valigela Kosmba kawinɨn.
Nat nandinya Ros kawinɨn. Ros kwagalalaa Patara yiga kawinɨn.
2 Pataramba lɨga Finisia yineyan njaambɨt vɨnɨn. Vɨlaa kulaa yinɨn. 3 Wan
ngepma kwagalalaa yiga Saipras walɨnja kɨpma kat vɨnɨn. Kambangwat
yiga wa kɨpma kat vɨlaa wan kɨpmana way way yinɨn. Yiga Siriamba
kawinɨn. Tayamba njaambɨt kwagalalaa wan ngepma wuleinɨn. Ndina
njaambɨtna kwanda kwanda wuselivat kawindi. 4 Wan ngepmamba
Jisasna mbaapmamba la nɨmbana ngaymba yiga ndinogwinala tɨnɨn.
Nandinya sɨlavɨli lɨnɨn. Godna waagan ndina maawut ngwandɨndɨ mala
Pol kat wandi. Jerusalemat ke yiga waa wandi. 5 Ndinai waa nyaangɨk
kat kai walaa ndi kat kwagalalaa yinɨn. Wundi nɨmba yiga ndina
taagwa nyangu yaa waambu ngepmamba nɨn kat kaliga kwagalandi.

Tivagawimba yiga wogwelaa kwali mamba silaa God kat wagalanin.
6 Ndi kat wanin. Ali ngwula wanin. Nin kat wandi. Ay ngwula wandi
mala yinin. Njaambit kunin. Ndi lungwamata ngepma wuleindi.
7 Taia kwagalalaa Tolomes, yinin. Wan ngepmamba la ndi Jisasna
mbaapma nimba kat apma nandinya walaa ndinogwinala ngambuga
kita nandinya linin. 8 Nat nandinya wan ngepma kwagalalaa yiga Sisaria
kawinin. Wan ngepma kawilaa yiga Filipna ngaymba tinin. Ndi God waa
apma nyaangit mbutiga nyana. Tat Jerusalemba Jisasna mbaapmamba
la tambavili kiyeli vililik nimba silavili nimba kat njivwa kwindi. wan
nyan Filip silavili nyanguna kita nyana. 9 Ndina taagwa nyangu aynat
tindi. Ndi kat ndu ana klalindi. Kwo lindi. Ndi God waa apma nyaangit
mbutindi.
10 Nandinya kuvut wumba linin. Godna nyaangit mbutiga nyan Ju-
diamba liga yandi. Ndina si Agabas. 11 Agabas yaga Polna let klalaa
ndina man taamba avla ngilaa wandi. Godna waagan wupma waligandi.
Jerusalemba liga Juda wan let tiga nyan kat ngilaa Juda ana ndi nat
nimba kat kaligiyandi waa wandi Godna waagan waa wandi Agabas.
12 Ninagwi nat nimbo wutaa Pol kat wanin. Jerusalem ke yiga waa
wanin. 13 Pol nin kat wandi. Manda kat vaaka nglaga wun kat
waligangwuk. Wun Jerusalem yivat yelavika liwun. Ngwuk manda kat
mandit mandit nyaangit wun kat ngambuligangwuk. Njambwi nyan
Jisasna nyaangit mbukwangat wun kat ngilaa vatnyanjeyan ndina mala
waa wandi Pol. 14 Ndina maawut ana alipsiga kwulakiyanin. Wungi kat
tiga nat nyaangit ana wanin. God waa vapmba tigiyandi waa wanin.
15-16 Tiga liga nina nda kwunataa Jerusalem yinin. Seseriamba la
Jisasna mbaapmamba la nat nimba wunogwinala yindi. Jerusalemba
yiga tineya ngay kat yiga simogwindi. Wan ngay Nesona ngaya. Ndina
angwa ngepma Saipras. Tat Jisasna mbaapma wuleindi.

POL JEMS KAT YIGA VINDI

17 Jerusalem yanin mala Jisasna mbaapmamba la nimba nin kat vilaa
solat siga yagwa wandi.
18 Nat nandinya Pol Jems kat vivat yindi. Jerusalemba la Jisasna
mbaapmamba la njambwi nimba kita vat tindi. 19 Pol ndi kat apma
nandinya walaa ngepma ngepma yiga Godna nyaangit mbutinda vak kat
ndi kat mbutndi.
20-21 Ndina nyaangit wutaa wandi. God apma vat yindi. Ndi nima
nyana waa wandi. Pol kat nat nyaangit wandi. Wan nyaangit awut
wandi. Nima sakwat Juda Jisasna mbaapma wuleindi. Moses kwiya
lomba ke yetingwa. Mat nyangu kat mbangi pitingwa vak kwagala
waa Pol wandi waa waligandi. 22 Jerusalem yama vat wukiyandi. Nin
angamak yigiyanin. 23 Wupma yigiyamin. Nina nyaangitmba yigiyamin.
Aynat nimba ndi ngi liga. Moses waa vapmba nglambi njangigiyandi.
24 Min ndinogwinala yiga wan vapmba yigivangwuk. Wan vat yivat
tinjeyan min ndi kat wenga kwigiyamin. Kwimin mala Judana vapmba
ngwutna nambuna yuwi vigiyandi. Wan vat yimeyan Juda vigiyandi.
Pol kat walinja nyaangit woseka waligandi waa vigiyandi. Moses kwiya
lomba yetilimangat vigiyandi. 25 Jisasna mbaapma wuleila Juda ana
ndi nat nimba. Moses kwiya lomba ana yetilindi. Wan vak viliganin.
Kwowa. Tat ndi kat pas piliwutnin. Wan pasmba ndi kat wanin.
Waagan kat kelonja wimbu ke kiga. Yelogwen ke kiga. yambisik

kwuka ke yetiga waa piliwutnin waa wandi. 26 Wungi kat tiga wundi
aynat nimba kat Pol kwutaa kalindi. Ndi aywaa Judana vapmba ndina
nglambi njangindi. Njangilaa God kat kwunatinja ngay wuleilaa God kat
kwinjeya nandinya mbutndi. God kat kwinjeya nandinyamba nglambi
njanginja vat ngilindi.

POL KAT KWUTAA KALINDI

27 Wundi tambanat nimba nandinya silavili kwo lindi. Nindinya
silavili ngilindi maa Esia walinja nima kipmamba yaa Juda God kat kwu-
natinja ngay wuleilaa Pol kat vini. Pol kat kavle nyaangit ngambundi.
Nima sakwat nimba ndina kavle nyaangit wutaa maawupmba yelavika
Pol kat yiga kwutndi. 28 Ndi nima kwundimba walega wandi. Isrel liga
nimba yagwa ngwula. Wan nyan ngepma ngepma yiga Moses kwiya
lo kwagala ngwula waa walindi. Isrel tiga nimba kat kai awa waa
walindi. Mbambala Juda ana ndi nat kita nyan kwutaa Godna ngay
kalindi. Wundi kat tiga wan ngay nglambi lindi waa walega wandi.
29 Tat Efesasmba yaa kita nyan ndina si Trofimas. Ndi Juda ana ndi,
Pologwinala Jerusalemba yetilindi, yindi. Pol wan nyan kat Godna ngay
kililindi waa yelavitndi. Pol wupma ana kalindi. Yelavika liga kavle
nyaangit ndi kat ngambundi.

30 Wan nyaangit wutaa mbutseli mbutsela kwiyatapman ngepma
nimba aywa wutndi. Ngepma nimba aywaa piliga yaa Pol kat kwutaa
Godna ngay alagumba taagandi. Godna ngay kat viga la nimba ndaam-
bange mbapmo kwalandi.

31 Wan nima sakwat nimba yisola la nimba Pol kat vatnyavat tindi.
Romba yaa la soldia kat viga la njambwi nyan Jerusalemba la nimba
nima vat yinja vak kat wutndi. 32 Wungi kat tiga ndina njambwi
soldia nat soldia kat kwutaa nima sakwat nimba la kavat piliga yindi.
Wan nimba soldia kat vilaa Pol kat viyalinja vat kwagalalaa kwo lindi.
33 Soldiana njambwi nyan Pol kat yiga kwutaa wandi. Ndi kat man
taamba angi ngwula sen vlililikmba. 34 Nat nimba nat nyaangit wandi.
Nat nimba ndino nat nyaangit wandi. Nima sakwat nimba mandit
mandit walega walinjangat njambwi nyan yilinja vatna angwa ana vindi.
Wungi kat tiga soldia kat wandi. Ndi kat kwutaa ngwula ngayat kali.
35 Wandi maa soldia ndi kat kwutaa yiga ngwutnyala waymba kalindi.
Juda ndi kat yaa wegwulaa vatnya mina lindi. Wungi kat tiga soldia
Pol kat nindimba lindi kwutaa kwusolaa nyaambupmba taagalaa klindi.
36 Juda ndina kwupmba yiga walega walindi. Ndi kat vatnya waa
walindi.

POL AWAT MBUTNDI

37-38 Pol kat soldiana ngay kali mina lindi. Pol njambwi nyan kat
wandi. Min kat mbupmat yigowun. Wutaa njaambwi nyan ndi kat
wandi. Wukowun. Wun kat wowun Grik walinja nimbana kwundimba
wamin. Min Isipmba ya kavle nyan ana min. Tat wan nyan soldia 4,000
kwutaa gavman kat sivat tindi. Mbambala ndinogwio ndina soldia kwo
kavamba yetiligandi waa wandi. 39 Pol wandi. Wunai ana ndi. Wun
Juda wun. Wuna angwa ngepma Tasas. Wan ngepma Silisia walinja
nima kipmamba ligandi. Wuna ngepma nima ngepma. Kindi nimba kat
mbupmat yigowun waa wandi Pol. 40 Njambwi nyan kwowa ndi kat
awa wandi maa Pol ngwutnyalamba laataa ndi kat taamba taagandi.

Kwundi ngambulapman tindi, Pol ndi kat ndina angwa kwundimba Hibru walinja kwundimba ngambundi wan nyaangit.

22

1 Pol ndi kat wandi. Yakwa nimba njambwi nimba wunai waiga vat awut. Kavle vat yilapman yiwa vak kat ngwuk kat waigowun. 2 Ndina angwa kwundimba Hibru walinja kwundimba ngambulindi mala wuka kiyak walindi. Pol ndi kat wandi.

3 Wun Juda wun. Wuna angwa ngepma Tasas. Wan ngepma Silisia walinja nima kipmamba ligandi. Wun kwandi nyan tiga yaa Jerusalemba tiwun. Wun Jerusalemba skul wun. Wan skul kat viga la nyan Gameliel. Ndinamba skul wun. Nina ngwuk walanga ta vak wun kat simogwindi. God kat yelavika ndinai waa nyaangitmba yetiwun. Wun ngwulai yiliga vla yiwun. 4 Jisasna mbaapma wuleila nimba kat ndi kat kavle vat yiwun. Ndi kat vatnyavat tiwun. Ndina ndu taagwa kat kwutaa kalabusmba taagawun. 5 God kat kwunatiga njambwi nimbagwi ndina mbaapma nimba wawa vak ndi wuka lindi. Woseka ana wowun. Damaskas walinja ngepmamba liga Juda kat ndi pas piliwuta wun kat kwindi. Wan pas kwutaa yiwun. Jisasna mbaapma nimba kat kwutaa ngilaa Jerusalemat kalivat yiwun. Ndi kat nima vat yivat yiwun.

6 Ava yambimba yiga wan ngepma Damaskas ngwaymba liwun. Nima nandinya nima ya nyinangwupmba liga vitindi, viwun. 7 Viga kipmamba ndawun. Ndalaa kwundi wutwun. Wan kwundi Sol manda kat wun kat kavle vat yiligamin wandi, wutwun. 8 Wun wowun. Njambwi nyan min anda nyan min wowun. Wan kwundi wandi. Wun Jisas wun. Wun Nasaret walinja ngepmamba tiga yaa nyan wun. Wun kavle vak yilima nyan wun waa wandi. 9 Wunagwinala la nimba ya vitindi, vindi. Wun kat wanda kwundi ana wutndi.

10 Wun wagalawun. Njambwi nyan anda vatna yiweya. Njambwi nyan wun kat wandi. Laak. Damaskas wuleimin mala nat nyan yalaa min kat wuna nyaangit mbukiyandi. 11 Nima ya vilaa wuna mini pli wandi. Ana viwun. Wunogwinala ta nimba wuna taambamba kwutaa ngepmat kalindi.

12 Wan ngepmamba kita nyan tindi. Ndina si Ananaias. God kat yelavika lindi. Judana vapmba yetindi. Damaskasmba la Juda ndi kat walindi. Ananaias apma nyan min waa walindi. 13 Wunai liga kava yalaa wuna ngwaymba laataa wandi. Yakwa nyan Sol min avi. Wandi mala wuna mini viga Ananaias kat viwun. 14 Ananaias wun kat wandi. Nina ngwak walanga God kat yelavitindi. Mbambala God ndina maawutmba tiga vat min kat simogwivat wandi. God ndina nyan Jisas kat min kat simogwindi. Jisas Godna njivwa apma vat kwutindi. Jisas waa kwundi wutimin. 15 Ngepma ngepma yigaa viga wupma nyaangit mbukiyamin. 16 Wungi kat tiga manda kat kawiga ligiyamin. Laata ngu yagu. Jisas kat wagalameyan mina kavle vat yetilima vakat silimbwigiyandi waa wandi Ananaias.

17 Wun Jerusalemat lungwamataa yiwun. Ngepma yilaa Godnana ngay wuleigaa God kat ngambuga liga simat vla viwun. 18 Wan simapmba njambwi nyan wun kat wandi. Kwiyatapman Jerusalem kwagala. Wan ngepmana nimba minai waiga nyaangit ana wukiyandi. Kai waigandi waa wandi Jisas. 19-20 Wun ndina kwundi kat awat wowun. Njamwi nyan. Tat yisola linja ngay wuleilaa min kat yelavitiga nimba

kat kwutaa kalilaa ndi kat viyowun. Mina nyaangit mbutiga nyan Stiven ndi kat vatnyanja njimbla ndi kat vatnyala nimbana waavwi viga liwun. Wun yelavikwun. Wan kavle nyan kat apma vat yiligandi waa yelavikwun. Wan vak yiwa vak kat aywaa wutndi. Tat ndinogwinala yetiwun. Waweya nyaangik kat kai ana waigandi. 21 Njambwi nyan wun kat wandi. Ay. Sivla yambi yiga Juda ana ndi nat nimba kat wuna apma nyaangit mbukiyamin waa wandi Pol.

ROMBA LIGA YAA NYAN POL KAT KWUTAA KALINDI

22 Wundi nima sakwat nimba Pol waa nyaangit yisolaa liga wuka lindi. Pol Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbupmak kat wandi mala kai waa nima kwundimba walega wandi. Ndi kat kwutaa kalilaa yiga ndi kat vatnya. Kan kavle nyan kwo lindeya vat ana nglaatndi waa walega wandi. 23 Kipmamba la mbaw klalaa pli waa yaagindi. Ndina waavwi kwutaa viyavlika kiselaa nima kwundimba walindi. 24 Romba liga yaa njambwi nyan soldia kat wandi. Pol kat kwutaa ngwutna ngayat agiyamba ngwuk. Ndi kat viyaga Judana nima vat yilinja vatna angwa ndi kat wagala waa wandi. 25 Pol kat kwutaa ngilaa viyavat tindi. Pol njambwi soldia kat wandi. Kavle vat wun kat ke yiga wandi. Wun Romna ndimba wuleila la nyan wun. Wun kat ana alipsiga viyaigang-wuk waa wandi.

26 Njambwi soldia wutaa ndina njambwi nyan kat yiga mbutndi. Min mandana yilima. Wan nyan romba la nyana. 27 Wungi kat tiga njambwi nyan Pol kat yiga wagalandi. Min Romba la nyan min? Waa wandi. Pol awat wandi. Awa luwa. Wun Romba la nyan wun. 28 Njambwi nyan Pol kat wandi. Wun nima sanya kwiwun maa wun kat wandi. Min Romba la nyan min waa wandi. Pol ndi kat wandi. Wun sanya ana kwiwun. Wuna nyaek Romba la nyanat tinda kat wun Romba la nyan wun. 29 Pol wan nyaangit mbutndi mala ndi kat viyavat ta nimba ndi kat kwagalalaa yindi. Njambwi nyan Pol kat nginda kat vaaka lindi. Romba la nyan kat ngindeyan kavle vatna.

POL JUDANA NJAMBWI NIMBA KAT MBUTNDI

30 Njambwi nyan yelavitndi. Juda manda vatna Pol yindi ngambulinja waa yelavitndi. Wungi kat tiga Pol kat kwutaa sen njalataa yisola la nimba tiga kavat kalindi. God kat kwunatiga njambwi nimbagwi Judana njambwi nimbo yisola lindi. Njambwi nyan Pol kat kiyalaa ndi kat wandi. Ndina nindimba laataga ambuk waa wandi.

23

1 Pol yisola la nimba kat vilaa wandi. Wuna yakwa nimba, wun kavle vat ana yiwun vlilgowun. Woseka ana wowun God viligandi. Tat kavle vat ana yiwun. Mbambala kavle vat ana yigiyowun. 2 Pol wan nyaangit mbutindi maa God kat kwunatiga njambwi nyan Ananaias Polna ngwaymba la nyan kat wandi. Tipwimba aviya waa wandi. 3 Pol Ananaias kat wandi. Wun kat viyanda vla min kat God viyaigandi. Nat nimba min kat viga yelavitigandi. Ndi apma nyana waa yelavitigandi. Min apma nyan ana min. Min kavle maawut yelavika liga nyan min. Wun kat viga yelavitigamin. An nyan Moses kwiya lomba ana yetiligandi waa yelavitigamin. Minogwi wungivat sigat. Mino Moses kwiya lomba ana yetiligamin. Tipwimba aviya waa Moses kwiya lo kat kai waa kalipmin.

4 Polna ngwaymba liga nimba ndi kat wandi. Kavle nyaangit wama
nyan God kat kwunatiga nimbana njambwi nyana waa wandi.
5 Pol wandi. Yakwa nimba, njambwi nyanat tinda vat ana viwun.
Viga yiwan kavle nyaangit ana ngambugewun. Njambwi nyan kat kavle
nyaangit ke waga waa piliwutndi.
6 Yisola la njambwi nimba kat Pol vilaa yelavitndi. Ndina nat nimba
Ferisis walinja nimba yetiliga vapmba yetiligandi. Wan mbaapma vlililik
tinja vak kat yelavitaa wandi. Yakwa nimba wun Ferisi wun. Wuna
nyaek Ferisia. Kiya nimba laakiyandi waa wawa vak kat wutaa wun
kat kwutaa kalindi waa wandi Pol. 7 Pol wandi maa Ferisio Satusio nima
vat ngambuga waleandi. 8 Satusina vak kingiyan. Kupma yelavitigandi.
Kiyaa nimba ana laakiyandi. Ensel kai ana ligandi. Waagan kai ana
ligandi waa yelavitigandi. Ferisina vat kingiyan. Wupma yelavitigandi.
Kiyaa nimba ngini laakiyandi. Ensel waagan tigandi waa yelavitigandi.
9 Wungi kat tiga nima kwundimba ngambuga waleandi. Moses kwiya
nyaangit simagwiliga nimba Ferisina nimba laataa nima kwundimba
wandi. Yilingwa vat ana nglaatndi. Wan nyan kavle vat yilinda vat ana
vinin. Ensel ndi kat anagandi mbukna. Waaga ndi kat anagandi mbukna
waa wandi.
10 Nima vat ngumbuga waleandi. Romba liga yaa njambwi nyan Pol
kat kavle vat yigiyandi waa vaatindi. ndina soldia kat wandi. Ngwuk
ndina nindimba ndailaa Pol kat kwutaa ngwula ngayat kali waa wandi.
11 Ngan njambwi nyan Jisas Polna ngaymba laataa liga ndi kat wandi.
Ke vapma. Wun kat Jerusalemba liga nimba kat mbupmin. Wun kat
Romba liga nimba kat mbukiyamin waa wandi.

POL KAT VATNYAVAT YELAVITNDI

12 Ngambi Juda nima sakwat yisolaa liga wandi. Nin nao ana kigiyanin.
Nin ngu ana kigiyanin. Pol kat vatnyala liga nao kiga ngu kigiyanin. Pol
kat vatnyala liga nao kiga ngu kigiyanin waa wandi. 13 Yisola liga wan
nyaangit wala nimbana sakwat ndumi vili nimba kat kwutlatindi. 14 Wan
nimba God kat kwunatiga njambwi nimbagwi kan ngepmana njambwi
nimba kat yiga wandi. Nin vanin. Nao ana kigiyanin. Ngu ana kigiyan.
Pol kat vatnyalaa liga ngini nao kiga ngu kigiyanin wanin. 15 Wungi kat
tiga Romba liga yaa njambwi nyan kat nyaangit awa ngwula. Pol kat
kwutaa agiya awa. Angwa nyaangit wupmat wanin waa awa. Ngwuk kat
vivat yalindi mala ndi kat nindi ava yambinba vatnyagiyanin waa wandi.
16 Polna laawa ndina nyaangit wutaa soldiana ngay wuleilaa Pol kat
mbutndi. 17 Pol kat mbutndi maa Pol njambwi soldia kat wandi. Yagwa.
Min kat nyaangit mbupmak wowun. Wan kwandi nyan kat kwutaa mina
njambwi nyan kat kali. Nyaangit ngiliga waa wandi Pol. 18 Njambwi
soldia ndi kat kwutaa ndina njambwi nyan kat kalilaa ndi kat wandi.
kalabusmba liga nyan Pol wun kat wandi. Wan nyan kat kwutaa mina
njambwi nyan kat kali. Nyaangit ngiliga waa wandi Pol waa wandi
njambwi soldia.
19 Njambwi nyan kwandi nyan kat taambamba kwutaa samat kalindi.
Nat nimbamba wutandi walaa kalindi. Kalilaa wagalandi. Anda
nyaangitna. Wun kat ambuk waa wagalandi. 20 Kwandi nyan wandi.
Kinya Juda min kat waigandi. Pol kat agiya waa waigandi. Angwa
kwundi wupmat wanin waa waigandi. 21 Ndina nyaangit ke wupma.
Ndumi vili la nimba kwulata nimba pagwuga ndi kat vatnyavat kwiga

ligandi. Wundi nimba wandi. Nao ana kigiyanin. Ngu ana kigiyanin. Pol kat vatnyalaa liga ngini nao kiga ngu kigiyanin waa wandi. mbambala ndi kat vatnyavat kawiga ligandi. Ndi kat kalimerya njimbla kat kawiga ligandi waa wandi kwandi nyan. 22 Njambwi nyan ndi kat wandi. Wun kat mbupma nyaangit nat nimba kat ke yiga mbuka. Ay mila waa wandi.

VIGA LA NYAN FILIKS KAT POL KAT KWUTAA KALINDI

23 Walaa njambwi nyan ndina kwupmba la mbit vlililik soldia kat wandi. mamba veiliga soldia 200, hosna mbunimba wataa yaliga soldia 70, nimbi nda kwutaa liga soldia 200 kwutaa Sisariat ay, Pol kat kwutaa kaligiyangwuk. Mbambala ngan 9 klok wan ngepma kwagalalaa yigiyangwuk. 24 Hos kuvuk yiga kwutaa kiyaa Pol wungi hosna mbunimba ndaaliga yigiyandi. Sisariamba liga viga liga nyan kat Pol kat kaligiyamin. Viga liga nyana si Filiks waa wandi. 25 Njambwi nyan Filiks kat pas piliwutndi.

26 Wun Klodias waa Lisias walinja nyan wun. Wan pas wun piliwutigowun. Min viga liga nyan min Filiks kat wan pas piliwutigowun. min njambwi nyan min. 27 Wan nyan Polndi kat Juda kwutaa vatnyavat wandi. Pol Romba la nyanat tinda kat wutaa ndinai liga vat tivat yiwun. 28 Ndina nyaangitna angwa kwundi wupma Pol kat kwutaa ndina njambwi nimba la kavat kaliwun. 29 Wan nyaangit wutaa yelavikwun. Nina lo ana kalitndi waa yelavikwun. yelavitaa wowun. Ndi kat ke vatnyaga. Ndi kat kalabusmba ke taagaga waa wowun. Ndina lo Judana yetila lo mina kalitndi. 30-31 Nat Juda ndi kat vatnyavat tinja vat wutwun. Wungi kat tiga min kat yindi. Ndi kat kavle nyaangit ngambuliga nimba kat wowun. Wan nyaangit Filiks kat yiga ambuk waa wowun waa nyaangitmba yindi. Pol kat kwutaa Antipatris walinja ngepmat kalindi. Wan ngepma ngan yiga wuleindi. 32-33 Nat nandinya mamba veiliga soldia ndi kat kwagalalaa lungwamataa soldiana ngayat yindi. Hosna mbunimba wataa yaliga soldia Pol kat kwutaa Sisariat kalindi. Viga la nyan wan pas vilaa Pol kat wagalandi. Mina angwa ngepma anda nima kipmamba ligandi waa wagalandi. Pol wandi silisia walinja nima kipmamba ligandi. 34-35 Wungi kat tiga viga la nyan wandi. Wovuna. Min kat kavle nyaangit ngambula nimba yandi mala mina nyaangit wukiyowun waa wandi. Tat Herot kwutnda nima ngaymba Pol kat yiga taagandi. Pol wan ngaymba yetindi. Nat nimba ndi kat viga lindi.

24

POL KAT KAVEL VAT NGAMBUNDI

1 Nandinya tambanat tamba yindi maa God kat kwunatiga njambwi nyan Ananaias, Judana njambwi nimba, nat nyan ndina si Tertalas ndi Sisariat yindi. Tertalas tat kotmak wuleiliga nimbana nyaangit wutaa kot wuleilaa Jas kat mbutiga nyana. Wan nimba aywaa yalaa Pol kat viga la nyan kot kavle nyaangit ngambundi. 2 Tertalas kat ambuk waa wandi maa laataa mbutndi. Nima nyan Filiks. Nin kat apma vat viga limangat apma vat yetiliganin. Nat nimba yanjeyan nin kat ana sigiyandi. Nima sakwat apma lo taagamangat apma vat yetiligainin. 3 Kwutima njivwa kat vilinjeyan apma vatna waa nolin ngwandiliganin.

4 Nima sakwat ana mbukiyowun. Min kat wagalavat yigowun. Kan mbupmat yiwa mat nyaangik kat wupmangat wagalaligowun. 5 Wan nyan Pol kavle nyana. Kavle vat yiliga nyana. Ngepma ngepma yiga

kavle nyaangɨt Juda kat ngambuga kavle vat yilɨga nyana. Nasarin walɨnja mbaapma nɨmbana njambwi nyan ndɨ. 6-7 Godna ngay wuleilaa kavle vat yi mɨna lɨndɨ, nglambi tɨndɨ maa ndɨ kat kwutnɨn. Nɨna ngepma vatmba ndɨ kat nɨma vat yivat wanɨn. Njambwi nyan Lisias kai walaa kao yaa veilaa ndɨ kat kwutaa kalindɨ. 8 Lisias wandɨ. Pol nyaangɨtno lɨgandɨ Filiks kat yaa vɨgandɨ waa wandɨ. Pol kat wagalalaa wowa nyaangɨt woseka ana wowun. Vɨgiyamɨn waa wandɨ Tertalas.

9 Ndnonala yaa Juda kɨta nyaangɨt ngambundi. Woseka ana walɨgandɨ waa ngambundi.

POL AWAT FILIKS KAT WANDɨ

10-11 Tertalas wandɨ maa vɨga la nya Pol lɨga kavat taamba taagalaa wandɨ. Pol waigandɨ waa wandɨ. Pol wandɨ. Wan nɨmba kat naambi nɨma sakwat tɨga ndi kat vɨga lɨmɨn. Wungi kat tɨga kavle vat ana yiwun waa nolin ngwandɨga waigowun. Nandinya tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk yindɨ maa Jerusalem wuleiwun. Jerusalemba tɨwa vat kɨndi nɨmba Juda vɨndi. God kat yelavɨpmak Jerusalem yiwun. 12 Godna ngay wuleilaa nat nɨmba kat ana walevat wowun. Ngepmamba kavle nyaangɨt ana ngambuwun. 13 Wun kat walɨnja nyaangɨt woseka walɨgandi. Nyaangɨt sɨmogwilɨga nda kai.

14 Kɨta vat yetɨwa vak kat kai walɨgandi. Nɨna nyaek ngwat yelavɨka yeta vapmba God kat yelavɨtɨgowun. Jisas waa nyaangɨtmba yetɨlɨgowun. Jisas waa nyaangɨtmba yetɨlɨwangat kai walɨgandi. Moses kwiya lo kwutaa lɨgowun. God waa nyaangɨt tat ta nɨmba pɨlɨwutɨnja nyaangɨt kwutaa lɨgowun. 15 God wandɨ maa kɨta nɨmba apma nɨmba kavle nɨmba aywaa laakiyandi. Vɨlɨgowun. Ndino wupma vɨlɨgandi. 16 Wun apma vat yetɨlɨgowun. Nat nɨmba wun kat ana waigandi. Ndɨ kavle nyana waa ana waigandi. God wun kat ana waigandɨ. Ndɨ kavle nyana waa ana waigandɨ.

17 Tat nat naambi kuvuk kwo lɨwun. Jerusalem ana yiwun. Jerusalemba la Juda kat sanya kwivat yiwun. Kɨta nda God kat kat ya salɨlaa God kat yamba tulaa kwivat yiwun. 18 Godna ngay wuleilaa ndɨ kat kwilɨwun maa vɨndi. Judana vapmba nglambi njangiwun maa vnɨdi. Wunogwinala lɨga nat nɨmba kai. Nɨma vat yilɨga nɨmba kai. 19 Esaimba lɨga yaa Juda mɨna lɨndi. Ndi kavle nyaangɨt tɨndɨ. Ndi yalaa ndina nyaangɨt mbutnjeyan wovuna. Ndi yalaa ndina nyaangɨt mbutnjeyan wovuna. Ndi ana yandi. 20 Kavle vat yiwa vak kat mɨn kat mbunjangat wowun. Yisola lɨndi maa ndi kat mbukwa njɨmbla kavle vat yiwun? Kavle yɨmɨn waa ana wandi wun kat. 21 Ndi kat mbukwa njɨmbla ndi kat wowun. Kiya nɨmba laakiyandi waa wawangat wun kat walevat wangwuk waa wowun. Wawa nyaangɨt kavlea? Waa wagalandɨ Pol ndi kat.

22 Filiks Jisasna mbaapma nɨmba ta vat vɨga lɨndɨ. Ndɨ laataa angwa nyaangɨt kɨngiyan mbukwa waa wandɨ. Lisias walɨnja njambwi nyan yandɨ mala angwa nyaangɨt sɨga nagugiywoun waa wandɨ. 23 Pol kat vɨga la njambwi soldia kat wandɨ. Ndɨ kat yigumba vɨga alɨmba. ndɨna ngay ndaamangena mbapma ke sɨga. Ndɨna alɨ nɨmba ndɨ kat kɨginda kwivat yanjeyan wovuna waa wandɨ. 24 Nandinya kuvut yindɨ mala Filiks ndɨna taagwa Drusilanala yambɨk. Lɨ Judana taagwat. Pol kat yagwa wandɨ maa ndɨna nyaangɨt wupmbɨk. Jisas Kraist kwutaa njɨvwa kat ndina mbangɨ wiyo waavi taaganda vak kat Pol mbɨk kat mbutndɨ.

25 Apma vat yetɨmbangat mbutndɨ. Kavle maawut kwagalalaa apma
maawupmba yelavɨpmbangat mbutndɨ. God ndinyanguna njɨvwa sɨga
nagundeya yaigaa nandinya kat mbutndɨ. Wan nyaangɨt Pol mbutɨndɨ
mala wutaa vaka lɨga Filiks wandɨ. Ay mɨla. Ngɨni mɨn kat anagowun
yagwa waigaa waa wandɨ. 26 Feliks yelavɨtndɨ. Pol wun kat ngɨni sanya
anagandɨ kwigiyaa waa yelavɨtndɨ. Wan vak yelavɨtaa Pol kat yagwa
wandɨ mala nɨma sakwat njambwɨ wan nyaangɨt Pol mbutndɨ. 27 Naambi
vɨlɨlɨk yindɨ maa nat njambwi nyan Posias waa Festas walɨnja nyan yandɨ.
Ndɨ Filiksna njɨvwa klalaa vɨga la nyanat tɨndɨ. Filiks Pol kat kalabusmba
taagandɨ. Ana ndɨ kat kwagalandɨ. Kalabusmba taagaweyan Juda wun
kat waigandi. Filiks apma nyan waa waigandi waa yelavɨtndɨ.

25

ROMBA LƗGA NJAMBWI NYAN KAT POL VƗVAT WANDƗ

1 Njambwi nyan Festas Sisaria wuleindɨ. Nandinya kuvut yindɨ maa
Sisaria kwagalaa Jerusalemat yindɨ. 2-3 Tɨga lɨga God kat kwunatɨga
njambwi nɨmbagwinala Judana nɨma nɨmba Festas kat yalaa Pol kat
kavle nyaangɨt ngambundi. Pol Jerusalem yindeya vak kat wagalandi.
Nɨndɨ ava yambɨmba ndɨ kat vatnyavat yelavɨtndi. 4 Festas wandɨ.
Pol Sisariamba kalabusmba lɨgandɨ. Samat tɨga yigiyowun wan kava.
5 Ngwuk njambwi nɨmba wunogwinala Sisaria yaigangwuk. Yalaa
nyaangɨt tɨndeyan Pol kat kat waigangwuk.

6 Festas nandinya serakuvuk o nandinya tambavɨli wupma lɨndɨ. Tɨga
Sisariat yindɨ. Ngepma wuleilaa kat tɨnja ngay wuleilaa Pol kat yagwa
wandɨ. 7-8 Pol wuleindɨ maa Jerusalemba lɨga yaa Juda Pol kat wegwundɨ
maa Jerusalemba lɨga yaa Juda Pol kat wegwundi. Wekwuga wandi. Pol
nɨma sakwat kavle vat yilɨndɨ waa wandi. Sɨmogwi lɨga nda kai. Pol
laataa wandɨ. Judana lo wun ana kalɨtaa kavle vat yiwun. Godna ngay
wuleilaa ana kavle vat yiwun. Tamba la njambwi nyan kwiya lo ana
kalɨkwun. 9 Festas wandɨ. Jerusalem yilaa wan nyaangɨt wukweyan
wovuna? Waa wandɨ. Yelavɨka wandɨ. Ndɨ kat kwutaa Jerusalemat
kalimeyan Juda wun kat waigandi. Festas apma nyana waa waigandi
waa yelavɨtndɨ. 10 Pol wandɨ. Kai ana nglaatndɨ. Mbambala Romba
la njambwi nyan vɨga la kotmba lɨgowun. Judana lo ana kalɨkwun.
Vɨlɨgamɨn. Ndina kot manda kat wuleigiyowun. Kai wowun waa wandɨ
Pol. 11 Lo kalɨkwun mala wun kat vatnyameyan wovuna. Lo ana
kalɨkwun. Ndi woseka walɨgandi. Ndina kot manda kat wuleigiyowun.
Wan nyaangɨt Romba lɨga njambwi nyan kat mbupmat wowun waa
wandɨ Pol. 12 Festas ndɨna ngwaymba la nɨmba kat wagalalaa wandɨ.
Romba la njambwi nyan kat mbupmak wowun. Ndɨ sɨga nagugiyandɨ
waa wamɨn. Wungi kat tɨga ndɨ kat yiga vɨgiyamɨn.

AGRIPAGWI NDƗNA TAAGWA KAT POL MBUTNDƗ

13 Samat tɨga Agripa walɨnja king ndɨna taagwanala Sisaria yambɨt.
Festas kat apma nandinya wavat yambɨk. 14-15 Nandinya kuvut tɨga
Festas mbɨk kat Polna nyaangɨt wandɨ. Wan kava kalabusmba la nyan
kɨta nyan tɨndɨ. Filiks ndɨ kat kalabusmba taagalaa yindɨ. Wun Jerusalem
yiwun maa God kat kwunatɨga njambwi nɨmbo nat Judana njambwi
nɨmbo wun kat yalaa Pol kat kavle nyaangɨt ngambundi. Wamɨn maa
vatnyagiyanɨn maa wandi. 16 Ndi kat wowun. Ngwumbungwa vat nɨn

Romba la nɨmba nɨna vat ana ndɨ. Tat kot yaigandɨ. Ngwutno yaigangwuk. Wangwuk mala awat waigandɨ. Ngwutna nyaangɨt kwulatndeyan ndɨ kat vatnya waigowun. Nɨn Romba la nɨmba nɨna vat kɨngiyan waa wowun ndi kat.
17 Ndi wan ngepma yandi maa ana kwo lɨwun. Nat nandinya kot tɨnja ngay wuleilaa ndalɨlaa Pol kat agiya wowun. 18 Ndɨ kat kai walɨga nɨmba laataa wandi. Kavle nyaangɨt ngambugiyandi walaa wowun. Kavle nyaangɨt ana ngambundi. 19 God kat yelavɨtnja vak kat walea lɨndi. Kiya palɨ kat ndɨna sɨ Jisas ndɨ kat walea lɨndi. Pol wandɨ kiyalaa laataa kwo lɨgandɨ. 20 Ndɨna nyaangɨtna angwa wukweya vak ana vɨwun. Wungi kat tɨga Pol kat wagalawun. Jerusalem yilaa wan nyaangɨt wukweyan wovuna waa wagalawun. 21 Pol kai wandɨ. Wumba kalabusmba kwavat wandɨ. Romba lɨga njambwi nyan kat wan nyaangɨt kalivat wandɨ. Wungi kat tɨga wowun. Ndɨ kat yigumba avɨmba ngwuk. Ngɨni wowun maa Romba lɨga njambwi nyan kat yigiyandɨ waa wowun waa wandɨ. 22 Agripa Festas kat wandɨ. Ndɨna nyaangɨt wupmat wowun. Festas wandɨ. Kwowa. Kinya wukiyamɨn.
23 Nat nandinya Agripagwi ndɨna taagwonala wuleimbɨt. Lɨla sɨ Benaisi. Nɨma sakwat kwanda kwanda nɨmbundawi yelagala yambɨk. Njambwi soldia wan ngepmana njambwi nɨmba mbɨlonala yandi. Festas wandɨ, Pol kat kwutaa kiyandi. 24 Festas wandɨ. King Agripa, nat nɨmba wan nyan lɨga Juda ndɨ kat walɨgandi. Ndɨ kavle nyana waa walɨgandi. Ndi aywaa walega walɨga walɨndi. Ndɨ kat vatnya waa walɨndi. 25 Wun yelavɨkwun. Kavle vat ana yindɨ. Ndɨ kat vatnya waa ana waigowun waa yelavɨkwun. Pol wun kat wandɨ. Wan nyaangɨt Romba lɨga njambwi nyan kat mbupmat yigowun waa wandɨ. Wungi kat tɨga wowun maa Romat yigiyandɨ. 26 Mbambala yelavɨtɨgowun. Romba lɨga njambwi nyan kat pɨlɨwutweya pas anda nyaangɨtna pɨlɨwukweya. Wan vak yelavɨtaa Pol kat yagwa wowun. King Agripa mɨn kumba lɨmangat yagwa wowun. Wan nyaangɨt wutaa waigamɨn. Wameya nyaangɨt Romba lɨga njambwi nyan kat pɨlɨwukweya pasmba pɨlɨwukiyowun. 27 Ndɨ kat Romat kwo ay ana waigowun. Kavle vat yilɨnda vat pasmba pɨlɨwutaa ay wowun maa Romat yigiyandɨ.

26

POL AWAT AGRIPA KAT WANDƗ

1 Agripa Pol kat wandɨ. Yima vat nɨn kat ambuk. Wandɨ maa Pol taamba taagalaa wandɨ.
2 King Agripa. Yima vat ambuk wamɨn, mbukiyowun. Nolin ngwandɨga mbukiyowun. Juda wun kat walɨgandi. Kavle vat yilɨga nyana waa walɨgandi. Kavle vat ana yilɨgowun.
3 Judana vat vɨga lɨgamɨn. Judana nyaangɨt wuka lɨgamɨn. Wungi kat tɨga wan nyaangɨt nolin ngwandɨga mbukiyowun. Ngwaama nyan tɨlɨga vat tɨga wunai waiga nyaangɨt awut mɨla.
4 Yetɨwa vat Juda aywaa vɨga lɨgandi. Kwandɨ nyan tɨga wan vapmba yetɨwun. Yetɨga mbambala wupma yetɨlɨgowun. Wuna angwa ngepmamba Jerusalemba yetɨwun. Juda vɨga lɨgandi. 5 Judana nat mbaapmamba Ferisi walɨnja mbaapmamba tɨwun. Vɨga lɨgandi. Ferisina mbaapmamba lɨga nɨmba nɨma njɨvwa kwuka yetɨndi. Woseka walapman yiweyangat Juda kat wagalalaa wukiyamɨn. 6 Mbambala wun kat

kwutaa kupma kiyandi. Tamba nina ngwat walanga kat God wandi. Ngini ngwuk kat apma vat yigiyowun waa wandi. God ngwuk kat apma vat yindi wawangat wun kat kwutaa kupma kiyandi. 7 Judana yelangi tamba vili kiyeli vililik yelangina nimba aywaa God ndi kat kwunatndeya njimbla kat yelavika ligandi. Wan apma vat klavat wandi. Wan apma vat klavat God kat nandinya ngan ndi kat yelavitigandi. Wan apma vak yelavikwangat Juda wun kat waligandi. Kavle vat yiligandi waa waligandi. 8 Juda wupma yelavitigandi. God wandi maa kiyaa nimba ngini ana laakiyandi waa yelavitigandi. Manda kat wupma yelavitigandi.

9 Tat wun yelavikwun. Jisas Nasaretna nyan ndina mbaapma nimba kat kavle vat yigiyowun tat yelavikwun. 10 Tat Jerusalemba ndi kat kavle vat yiwun. God kat kwunatiga njambwi nimba wun kat kwondu kwindi maa Jisasna mbaapma nimba kat kwutaa kalabusmba taagawun. Wun kat wandi. Ndi kat vatnyagat waa wagalandi maa ndi kat wowun. Awa vatnya ngwula waa wowun. 11 Nima sakwat njambi wowun maa Juda yisolaa tila ngaymba ndi kat viyandi. Ndi kat wowun. Wan mbaapma kwagala. Kavle vatna waa wowun. Ndi kat nima vat nyigi maawut yelavika tiwun. Ngepma ngepma yiga ndi kat kavle vat yiwun.

POL KUPI MAAWUT YELAVIKA TINDA VAK KAT MBUTNDI

12 Ndi kat kavle vat yivat Damaskasat yiwun. God kat kwunatiga njambwi nyan ay wandi maa yiwun. 13 Njambwi nyanmin kat wowun. Damaskas kat yiwa nindi ava yambimba nyinangwupmba liga ya vitindi viwun. Wunogwinala la nimba ndino vindi. 14 Nin aywaa vilaa kipmamba ndanin. Hibru walinja kwundimba ngambula kwundi wutwun. Wun kat wandi. Sol Sol manda kat wun kat kavle vat yiliganin. Wun kat manda kat nima njivwa kwuka liga wun kat kwagalamin. Kami vla ligamin. Min kat singwa nimamba taigandi. 15 Wun wagalawun. Njambwi nyan min kanda min waa wagalawun. Ndi wandi. Wun Jisas wun. Kavle vat yima nyan wun. 16 Laataa mina mamba vei. Wuna njivwa yiga kwupmak kat min kat yawun. Mbambala vima vat nat nimba kat yiga mbukiyamin. Ngini min kat simagaweya vat mbukiyamin. 17 Mbupmeya Juda ana ndi nat nimba min kat kavle vat ana yigiyandi. Min kat kwunakiyowun. 18 Ndina maawut kwunakiyamin. Wamin maa ndina kavle vat kwagalalaa apma vapmba yetigiyandi. Ndina kavle vat kulun walaa linja nda vla ligandi. Apma vat kemba kava vla ligandi. Setena vat kwagalalaa Godna vapmba kwutaa ligiyandi. Wun kat ndina mbangi wiyo waavi laagandangat ndina kavle vak kat silimbwigiyowun. Godna yelangi wuleilaa ndina nimbat tigiyandi. God ndi kat yagwa wandi waa wandi Jisas.

POL KWUTINDA NJIVWA KAT MBUTNDI

19 Wungi kat tiga King Agripa nyinangwupmba lindi viwa vak kat ana kai wowun. 20 Damaskas yiga Jerusalem yiga Judia walinja nima kipmana ngepma ngepma yiga mbukwun. Juda ana ndi nat nimba kat mbukwun. Tamba yetingwa maawut kwagala wowun. Kwagalalaa God kat yelavik ngwula. Apma vat yeti ngwula waa wowun. Apma vat yetingweyan apma vak yetingwa vak kat nat nimba vigiyandi. 21 Wan nyaangit mbukwangat Juda Godna ngaymba wun kat kwutaa vatnyavat wandi. 22 Wan njambla God wuna lak kwandi. Mbambala wuna lak kwaligandi. Wuna lak kwandangat ngwuk kat mbutigowun. Ngwuk

njambwi nɨmba ngwuk kat mbutɨgowun. Ngwuk mat nyangu ngwuk kat mbutɨgowun. Mbutiwa nyaangɨt kwo nyaangɨt ana ndɨ mbukwa. Tamba la God waa nyaangɨt mbuta nɨmba wan nyaangɨt pɨlɨwutndi. Tamba wan nyaangɨt Moses wandɨ. 23 Ndi aywaa tamba wandi. Ngɨni God Juda kat kwunakiya nyan kwigiyandɨ waa wandi. wan nyan kat Juda kavle vat yigiyandi waa wandi. Wan nyan kiyalaa laakiyandɨ waa wandi. Ndɨ kiyaa nɨmbana tak lakna nyana. Juda kat Juda ana ndi nat nɨmba kat apma vak kat mbukiyandɨ waa wandi waa wandɨ Pol.

POL AGRIPA KAT MƗN KUPI MAAWUT YELAVƗK WANDƗ

24 Pol wan nyaangɨt ngambulɨndɨ mala Festas ndɨ kat walega wandɨ. Pol mɨn tungwengwan yiga mbutɨmɨn. Nɨma sakwat kapma vat wutaa tungwengwan yimɨn waa walega wandɨ. 25 Pol wandɨ. Njambwi nyan Festas kai. Tungwengwan ana yiwun. Mbukwa nyaangɨt woseka wawa nyaangɨt ana ndɨ. Savagu lɨga nyaangɨtna mbukwa. 26 King Agripa wan nyaangɨt mɨn kat mbupmak kat ana vakwun. Mbutɨwa nyaangɨt vɨga lɨgamɨn. Mbutɨwa vak tamba vɨmɨn. Wan vak pagwuga ana yindi. 27 King Agripa tamba la God waa nyaangɨt pɨlɨwuta nɨmbana nyaangɨk kat wuka lɨgamɨn. Kwutaa lɨgamɨn? Kwutaa lɨgamɨn walaa wowun waa wandɨ Pol.

28 Agripa Pol kat wandɨ. Mɨna nyaangɨt wutaa samat tɨga Jisasna mbaapma anagowun wuleigiyaa waa kasega wandɨ Agripa.

29 Pol wandɨ. Samat tɨga sɨvla lɨga wuleigiyamɨn ana vɨgiyowun. Ngwuk kat aywaa God kat wagalalɨgowun. Yetɨwa vapmba yetɨngwangat God kat wagala lɨgowun. Wun kat man tamba nginja vapmba yetɨngwa kat ana wagalalɨgowun waa wandɨ Pol. 30-31 Pol wandɨ maa king vɨga la nyan, Bainisi nat nɨmba laataa aywaa wogwendi. wogwelaa awat sowat wandi. Wan nyan kavle vat ana yindɨ. Ndɨ kat vatnyanjeyan kavle vatna. Ndɨ kat kalabusmba taaganjeyan kavle vatna waa awat sowat wandi. 32 Agripa Festas kat wandɨ. Romba lɨga njambwi nyan kat wan nyaangɨt mbupmak yiwun wan nyan Pol walapman yiga yindan ndɨ kat kwagala wageli.

27

POL NJAMBƗT KULAA ROMAT YINDƗ

1 Rom walɨnja ngepmat njaambɨtmba kulaa ay Festas wandɨ mala Pologwi nat kalabusmba la nɨmba kat kwutaa kalindi. Njambwi soldia ndɨna sɨ Julias ndi kat vɨga lɨndɨ. Wan njambwi soldia soldiana nat mbaapmamba lɨndɨ. Wan mbaapmana sɨ Romba lɨga njambwi nyana mbaapma. 2 Adramitiam walɨnja ngepma yilaa njaambɨt kunɨn. Kulaa yinɨn. Wan njaambɨt Esia walɨnja nɨma kɨpmana ngepma ngepma yigiyaa njaambɨtna. Aristakas nɨnanala yindɨ. Ndɨ Masadoniana nyana. Ndɨna ngepma Tesalonaika. 3 Nat nandinya Saidon walɨnja ngepma kawinɨn. Wan soldia Julias Pol kat apma vat yindɨ. Ndɨ kat wandɨ. Ngwutna alɨ nɨmba vɨvat ngepma wulei. Mɨn kat kɨgɨnda kwigiyandi waa wandɨ. 4 Wan ngepma kwaglalaa mwuk ndaama njaambɨt vɨyandɨ maa viyenjingwenda nat yambɨmba yinɨn. Saipras walɨnja nɨmbukna ngwaymba yinɨn. Wan kava mwuk nɨn kat ana viyandɨ. 5 Yiga nɨma kɨpma Pampilia Silisia waymba lɨga Mira walɨnja ngepmat valigenɨn. Wan ngepma Lisia walɨnja nɨma kɨpmamba lɨgandɨ.

6 Miramba njambwi soldia Aleksandriamba la yaa njaambɨt vɨndɨ. Wan njambɨt Rom yigiyaa njaambɨt. Wungi kat tɨga nɨn kat kundɨ.

7 Nandinya kuvut yigumba yilinin. Nima njivwa kwuka Naidas kawinin.
Mbaala mwuk kiyak wali ambiange woli mwuk samat kwutndi maa
Krit walinja nimbuk valigenin Salmoni walinja maaga vigivaa yinin.
8 Tivagawi ngwaymba yiga apma Kawinja Kava walinja kavamba yiga
kawinin. Lesia walinja ngepma ngwaymba lindi.
9 Wan kava nima njimbla linin. Njambitmba yilinja njimbla tamba
yindi. Wan njimbla yineyan ana nglaatndi. Judana pesto tamb ngilindi.
Wungi kat tiga Pol laata wandi. 10 Ngwuk kan kava kwagalangweyan
kavle vatna. Njaambit kavle yigiyandi. Ngwutna nat nimba kiyaigandi
waa wandi Pol. 11 Njambwi soldia Pol waa nyaangit wupmak kat kai
wandi. Njaambit kat viga la nyan nyaangit soldia wutndi. Sanya yaagilaa
njaambit klaa nyan waa nyaangit soldia wutndi. Mbik wambit. Yigiyanin
waa wambit. 12 Nima sakwat nimba wandi. Tilina kava kavle kava.
Yipma yiliga njimblamba wan kavamba kawilaa tivak kat kai wanin.
Yivat wanin waa wandi. Finiks walinja ngepma yilaa yipma yiliga
njimblamba kawilaa tivak wandi. Finiks walinja kava Krit walinja nima
nimbukmba liga njaambit kawiliga kava.

MWUK KWUTNDI, PALI NIMA VAT LAATNDI

13 Kambango woli samat kwutndi maa yelavitndi. Apma mwukna waa
yelavitndi. Yelavitaa samban yisendalaa yindi. Krit walinja nimbutna
tivagawi ngwaymba yindi. 14 Samat tigaambiange woli nimamba
kwutndi. Nimamba kwutndi, njaambit kwutaa kalindi, wogwendi.
Nimamba kwutndi, njaambit kwutaa kalindi, wogwendi. 15 Mwuk kwu-
taa kalindi wogwenan ana kawinin. Nima njivwa kwutna njivwa kwa-
galanin maa mwuk nin kat kalindi. 16-17 Klanda walinja mat nimbukna
ngwaymba yinin. Ngwaymba linin mwuk samat kiyak wandi. Tiga
liga yaawi yisendalaa mat dingi njambit kunin. Yaawi nima sakwat
yisendala kiplalagulaa nat naangimba kalilaa tunin. Libiya walinja
kipmana yawiya kawigiyanin waa vaka yelavika lindi. Wungi kat tiga sel
suwinin maa mwuk nin kat kalindi. 18 Wan nima mwuk ana kiyak wandi.
Nat nandinya wan njaambitmba la kwanda kwanda nat samat ngumba
yaagindi. 19 Nat nandinya njaambitna nda taambamba kwutaa ngumba
yaagindi. 20 Nima sakwat nandinya nya mbak singwut ana vilinin. Mwuk
nimamba kwutindi. Nin aywaa kiyaiganin waa yelavitnin.
21 Njaambitmba liga nimba nao ana kilindi. Pol laataa wandi. Kritmba
linin wuna nyaangit manda kat wutapma yingwuk. Wuka yiga yingwan
wan kavle vat nin kat ana yaindi. 22 Mbambala ngwuk kat wowun. Ke
vaakngwa. Ngwuk ana kiyaigangwuk. Njaambit mina kavle yigiyandi.
23-24 Nak ngan Godna ensel yalaa wun kat wandi. God wuna nyaekna.
Ndi kat yelavika ligowun. Ensel wandi wun kat. Pol ke vaaka. Romba
liga njambwi nyan kat mbukiyamin. God ngwuk kat apma vat yindi.
Minogwinala liga nimba ana kiyagandi waa wandi ensel. 25 Wungi
kat tiga ke vaaka. God waa nyaangik kat wuna mbangi wiyo waavi
taagaligandi. Wanda vapmba tigiyanin waa yelavikwun. 26 Wan mwuk
viyandi maa yiga nat nimbukmba kawigiyanin waa wandi Pol.
27 Tamba vili kiyeli aynat nandinya yinin. Adria walina nyingi ngumba
nin kat mwuk kwutaa kalindi. Nindi ngan njaambik kat viga liga nimba
yelavitndi. Tamba yaa nimbu kawivat yiganin waa yelavitndi. 28 Kipma
kat siga vivat yaawi yisendandti. Nguna sivla pit ndumi sila kita tidi
mala vindi kipmamba ndaigaa taagalaa lindi. Samat yiga nat jambi ak

kipma kat yisenda vindi. Nguna sivla pit ndumi aynat kiyeli tamba
vlii tindi, vindi. 29 Njambit kambak viyavak kat vaatndi. Samban
aynat kengwi njaambitmba tulaa kipma kat kwupmat yisendandi. Nya
wokevak kat kawiga lindi samban yesendalaa. 30-31 Njaambit kat viga
la nimba njaambit kwagalavat wandi. Ndi woseka waa wandi. Mat
dingimba samban ndaama njaambitmba kulaa yigiyanin waa woseka
wandi. Njaambit ke mina liindi maa Pol wandi. Pol njambwi soldiagwi
nat soldia kat wandi. Njaambik kat viga liga nimba yinjeyan nin aywaa
kavle yigiyanin waa wandi. 32 Pol wandi maa soldia dingi kat tunja
yaaw kalitndi, ngumba ndaiga dandi. 33-34 Nya lamba woke mina ligandi,
Pol laataa wandi. nao agi ngwula. nandinya tambavili kiyeli aynat
kwo lingwuk. Nao ana kingwuk. Nao kilapman yingweyan ngwutna
ava ana ligiyandi. Kavle yigiyangwuk. Ngwuk ana kiyaigangwuk kwo
ligiyangwuk. Ngwut samat ana kavle yigiyangwuk waa wandi Pol. 35 Pol
walaa bret-nao God kat apma vat kwimin waa walaa tambi lambi kalitaa
kindi. God kat wanda vat aywaa vindi. 36 pol kilinda vat vilaa ndi
vaak vat ngilindi. Ndino bret-nao klalaa kindi. 37 Njaambitmba liliga
nimbana sakwat 276. 38 Nao kilaa njaambitmba liga yuwi sik kwutaa
nyingi ngumba yaagindi. yaagindi maa njaambit wiyaka wokendi.

NJAAMBIT KAVLE YINDI

39 Nya lamba wokendi maa njaambit kat viga liga nimba kipma vilaa
wandi. Kan anda kavamba kipma yalaa vina waa wandi. Yaawiya
la wumbungu vilaa kawivat wandi. 40 Samban tunja yaaw kalitndi
mala samban lumaka ndaindi. Kwengwi njaambitmba vaala vaglalaa
nima ngusa tunja yaaw kalitndi. Ndaama njaambitmba la sel kwutaa
katsondi. Katsondi, mwuk kwutaa njaambit kat kalindi. 41 Njaambit
yiga yawiyamba kalakitndi. Ndina ndaamayawiya katsendi. Kengwi
njaambit kwo lindi. Nima pali kengwi njaambitmba viyandi njaambit
mbilindi. 42 Soldia yelavitndi. Kalabusmba liga yaa nimba kat vat-
nyagiyanin. Vatnyalapman yineyan nin kat kwagalaa kwo yigiyandi
waa yelavitndi. 43 Njambwi soldia Pol kat vatnyavak kat kai wandi.
Wungi kat tiga ke vatnyaga wandi. Ngu suwutiga nimba ay ngwula
ngumba. Nambumba yiga ali ngwula. 44 Ngu suwutapman nimba mi
klalaa kwutaa ngumba viga wuleiga nimbu waak ngwula waa wandi
njambwi soldia. Wupma yiga nimbu veilaa kwo lindi aywaa.

28

POL MOLTA WALINJA NIMBUKMBA LINDI

1 Tamba nimbumba veilaa apma vat tiganin. Kan kipmana si wutnan
Molta walinja nimbuk. 2 Wan kipmamba la nimba nin kat apma vat
kwunatndi. Meik ndalindi nina mbangi wupma yilindi. Wungi kat tiga
kan kipmana nimba ya salilaa nin kat yagwa wandi. 3 Pol nu kat yindi. Nu
kwutaa yaa yamba taagandi, numba la kamboy ya kangan wandi, vaaka
wogwega Polna taambamba ngilaa liga valindi. 4 Wan kipmana nimba
Polna taambamba njilaa la kamboy kat vilaa awat wandi. Wan nyan
nat yan kat vatnya liga nyan angandi. God ndi kat vatnyavat anagandi.
Tat ngu ana kindi. Kan mbambala God ndi kat vatnyavat tigandi waa
awat sowat wandi. 5 Pol taamba pangwetindi, kamboy njalaka ndaiga
yamba ndandi. Pol kwo lindi. 6 Ndi kawiga liga yelavitndi. Ndina taamba

wukiyandɨ. Samat tɨga kɨpmamba ndalaa kiyaigandɨ waa yelavɨtndi. Pol kwo lɨndɨ vɨlaa nat maawut yelavɨtndi. Ndɨ waagana waa yelavɨtndi.
7 Wan tɨnja kavana ngway kan kɨpmana njambwi nyana kɨpma. Ndɨna sɨ Pablias. Nɨn kat apma vat yagwa wandɨ, ndɨna ngaymba yiga nandinya kuvut wulenɨn. 8 Pabliasna nyaek yelogwenga tɨga sɨndu kwandɨ. Kangan yelagwen vɨtɨndɨ maa ngu ndi yilɨndɨ. Ndɨnai la kava Pol wuleilaa ndɨ kat vɨlaa Pol taamba taagalaa God kat wagalandɨ, ndɨ kwo lɨndɨ. 9 Pol wupma yinda vak kat vɨlaa wan nɨmbukmba yelogwenga ta nɨmba aywaa ndɨnai la kavat yandi. Pol ndi kat kwunatndɨ.

POL ROM WULEINDI

10-11 Wan kɨpmamba mbak kuvuk tɨnɨn. Tɨga lɨga Aleksandriamba lɨga yaa njaambɨt kunɨn. Nɨma sakwat apma nda Pol kat kwindi. Njaambɨt kunɨn mala nɨma sakwat apma nda nɨn kat njaambɨtmba kundi. Wan njaambɨtna sɨ vɨlɨgu waagan walɨndi. Wan njaambɨt yipma yilɨga njɨmbla kat kawi lɨndɨ wan kɨpmamba. 12 Yiga Sairakyus walɨnja ngepma kawinɨn. Nandinya kuvut tɨnɨn. 13 Wan ngepma kwagalalaa Risiam walɨnja ngepma yiga kawinɨn. Nat nandinya kambangwoli viyalɨ, yiga nandinya vɨlɨlɨk yiga Pyutiolai walɨnja ngepma kawinɨn. 14 Wan ngepma Jisasna mbaapmamba la nat nɨmba vɨnɨn. Yagwa wandi. Ndinogwionala kwanɨn. Nandinya sɨlavɨli wumba kwanɨn. Wan ngepma kwagalalaa Romat yinɨn. 15 Romba lɨga Jisasna mbaapmamba la nɨmba yana vat wutaa Apias walɨnja wenga kavat nɨn kat vɨvat yandi. Ngay kuvut ta kavat yandi. Pol ndi kat vɨlaa nolin ngwandɨga solat sɨndɨ.
16 Rom wuleinɨn mala Pol kat ngay kɨta kwindi. Wan ngaymba Pol kapma kwandɨ. Soldia kɨta lɨga ndɨ kat vɨga lɨndɨ.

ROMBA POL WAN APMA NYAANGIT MBUTINDI

17 Nandinya kuvut yindɨ mala wan ngepmana njambwi Juda kat Pol yagwa wandɨ. yaa yisolaa lɨndi maa Pol ndi kat wandɨ. Yakwa nɨmba. Nɨna ngwat walanga kwutaa la nyaangɨt ana kalɨkwun. Jerusalemba lɨwun. Juda wun kat kwo kwutaa ngilaa Romba la nɨmba kat kalindi. 18 Romba la nɨmba wun kat nyaangɨk kat wagalandi. Wutaa yelavɨtndi. Wan nyan kavle vat ana yindɨ. Ndɨ kat ana vatnyagiyanɨn. Kwo kwutaa kiyangwuk. Kwakala kiyanɨn waa yelavɨtndi. 19 Juda wan vak kat kai wandi. Kai wandi maa wowun. Wuna nyaangɨt Romba lɨga njambwi nyan kat mbukiyowun waa wowun. Juda walɨnja nɨmba kat mbukweya kavle nyaangɨt kai. 20 Ngwuk kat wowun, yangwuk wan nyaangɨt ngwuk kat mbukiyowun. Juda kawiga la nyan kat yaiga nyan kat mbugwangat wun kat ngindi waa wandɨ Pol.
21 Ndi Pol kat wandi. Judia walɨnja angwa ngepmamba lɨga yakwa nɨmba nɨn kat wama nyaangɨt pilɨwutaa ana kwindi. Kan ngepma yalaa mɨn kat kavle nyaangɨt ana mbutndi. 22 Mɨna maawupmba lɨga nyaangɨt wupmat wanɨn. Ngepma ngepmamba lɨga nɨmba mɨnai lɨga mbaapma lɨga nɨmba kat watsolɨgandi waa Juda wandi.
23 Nandinya kɨta paak kwindi mala Pol tɨga ngayat yandi. Ngambimba laataa Pol wan nyaangɨt kwiga lɨga yiga ngan kulun wandɨ. God ndi kat apma vat yiga vɨga lindeya vak kat mbutɨndɨ. Juda kawiga la nyan Jisasna waa mbutndɨ. Tamba Moses pilɨwutna nyaangɨt vɨga wandɨ. Moses Jisas kat pilɨswutndɨ waa wandɨ. Tamba la profet ndino wupma mbutndi waa wandɨ. Tamba la profet ndino wupma mbutndi waa wandɨ. 24 Nat Juda wan nyaangɨt wutaa ndina mbangɨ wiyo waavi taaagandɨ. Nat Juda wan

nyaangɨk kat kai wandi. 25-29 Pol ndi kat wandɨ. Tamba Godna waagan wandɨ maa God waa nyaangɨt mbutɨga nyan ngwutna ngwak walanga kat mbutndɨ. Godna waagan Aisaia kat woseka ana wandɨ. Kupma wandɨ, pɨlɨwutndɨ.

Wan nɨmba kat yiga ambuk. Ndi kat ambuk. Ngwutna
waan tamba wukangwuk ngwutna maawut ana velavɨka
lɨgangwuk. Ngwutno mɨni tamba vɨngwuk ngwutna
maawut ana yelavɨka lɨgangwuk waa ambuk. Wan
nɨmbo wan nyaangɨt wutaa yelavɨti ndina mbangɨ
vali yilɨgandɨ. Ndina waan tɨvla lɨgandɨ. Ndina
mɨni kwitnja vla lɨgandi. Mɨni laa vɨnjeyan
vɨgiyandi. Waan taaganjeyan wukiyandi. Maawupmba
yelavɨtnjeyan vɨgiyandi. Vɨlaa wutyaa wun kat yaga
yinjan ndi kat kwunakwun waa wandɨ Godna waagan
waa pɨlɨwutndɨ Aisaia.

Pol ndi kat nat samat nyaangɨt mbutndɨ. Nat nyaangɨt wukwangat wowun. Wan apma nyaangɨt God ndinyangu kat kwutaa kwunata nyaangɨt yiga Juda ana ndi nat nɨmba kat mbutnɨn. Wan nyaangɨt wuka kwutaa lɨgiyandi. Pol wan nyaangɨt mbutndɨ, wogwendɨ. wan vak kat yelavɨtaa wogwelaa nat nɨmba apma nyaangɨt ngambundi. Nat nɨmba kavle nyaangɨt ngambundi. Awat sowat ngambundi.

30 Pol wan ngepma ndɨmwe vlɨlɨlɨk tɨndɨ. Wan ngay kat wenga kwilaa wungi ngaymba yetɨndɨ naambi vlɨlɨlɨk. Pol kat yaa vɨvat yandi, ana kai wandɨ Pol. 31 God ndinyagu kat apma vat yiga vɨga la vak kat mbutɨndɨ. Njambwi nyan Jisas Kraist waa nyaangɨt mbutɨndɨ. Nɨmamba ngambugaa nyaangɨt kat kiyaa mbutndɨ.

ROM

LAVUNYINGAMBA POL PIƗLIƗWUTNDIƗ ROMBA LIƗGA NIƗMBA KAT

1 Rom walinja ngepmamba liga nimba ngwuk kat wan nyaangit
piliwutigowun. Wun Pol wun. Wunayi God waa apma nyaangit yiga
mbukwangat God wun kat klalaa yiga ambuk wandi.
2 Tamba God wandi. wan apma nyaangit tigiyandi tamba God
waa nyaangit kwundimba mbuka piliwuta nimbandi, ndi kat God
wandi maa luvungamba piliwutndi. 3 Wan apma nyaangit kingiyan.
Godna nyan nina njambwi nyan Jisas Kraist mat nyan valilaa yandi.
Devitna yelangimba mat nyan valilaa yandi. 4 Jisas kiyalaa laatndangat
Godna kwondu klaa nyan tindangat viliganin. Godna waagan ndina
mbangimba lindangat vliliganin. 5 Mbambala God wun kat awagapma
apma vat yilinda vat yaiga yambi Jisas Kraist. Kava kava ngepma
ngepma tiga nimba kat God apma vat tamba yindi. Wupma yiga am-
buk waa God wandi yetinjangat yiga mbutigowun. Kraist ta vla liga
mbutigowun. 6-7 Wungi kat tiga Romba liga nimba ngwuk kat wan
nyaangit piliwutigowun. God ngwuk kat wandi. Jisas Kraistna nimba
ligiyanguwk. God ngwuk kat woviyaguaga ligandi. Godno nina njambwi
nyan Jisas Kriastno apma vat tingwangat ngwuk kat apma vat yigambit.

POL ROM YIVAK KAT WOVIYAGUGA LIƗGANDIƗ

8 Tata liga nyaangit ngwuk kat ngambugiyowun. Ngepma ngepmamba
liga nimba ngwuk kat waligandi, wukwun. God kat ndina mbangi wiyo
waavi taagaligandi waligandi. wanja nyaangit wutaa God kat apma vala
waligowun. Jisas Kraistna simba waligowun. 9 Ngwuk kat tiga nandinya
nandinya ngan ngan God kat ngambuligowun. Ngambuliwa vat God
viga ligandi. Godna njivwa nimamba kwutigowun. Godna nyan njivwa
kwutnda vat yiga mbutigowun. 10 Romba liga nimba kat yiga vigiyowun?
Waa God kat wagalaliwun. Ay wameyan yigiyowun waa God kat
waliwun. 11 Ngwuk kat vivat woviyaguga ligowun. Ngwula maawut
kwunapma kkat ngwuk kat simbi kivu ngena vat kwivat wowun. 12 God
kat ngwutna mbangi wiyo waavi taagandi, tingwut wuna maawut kwu-
nakiyandi. God kat wuna mbangi wiyo waavi taagndi, tiwun ngwutna
maawut kwunakiyandi. Awat sowat kwunapmak wowun.
13 Kita vat vingwangat wowun. Njimbla njimbla ngwuk kat yiga
vivak yelavika ligwoun. God wun kat yivak kat kai wandi. Ngwuk kat
yavak yigowun. Nat ngepmamba liga nimba kwutaa Godna mbaapma
kiyawun. Ngwutnai liga kavamba liga nimba kwutaa kiyavat tigowun.
14 Godnamba klawangat awat yiga mbutigowun. Avisat nimba kat nduwi
nimba kat awat yiga mbutigowun. Save liga nimba kat save lapman tiga
nimba kat awat yiga mbutigowun. 15 Ngwuk Romba liga nimba ngwuk
kat apma nyaangit mbupmak woviyaguga ligowun.

KWONDUO LIƗGA NYAANGIƗT

16 Wan apma nyaangit nima nyaangit tagula nyaangit. Tindangat
mbupmak kat wuna mbangi ana wuk yigandi. Wan nyaangitmba God
nin kat kambanjik viyaisovat tigandi. Kita nyan wan nyaangit wutaa
ndina mbangi nyaangik kat wiyo waavi taagandeyan ndi kat kambanjik
viyaisogiyandi. Wan nyaangit tat Juda walinja nimba kat mbutindi.

Mbambala ndi kat aywaa mbutiganin. 17 Kita nyan wan apma nyaangit
wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan God tiga vat ndinamba
God taagagiyandi. Nimamba yelavitindeyan God ndinai liga vla taaga
ligiyandi. Tamba wupma piliwutndi. Kita nyan wan apma nyaangit wu-
taa ndina mbangi wiyo waavi taagandangat God tiga vat God taagndeyan
wan nyan apma vat tigiyandi waa piliwutndi.

NDINYANGUAN NGLAMBI

18-19 God kat kai waliga nimba, kavle vat yetiliga nimba, God
waa nyaangit kat kai waliga nimba, ndi kat Godna maawut kimbut
yilingandi. God nyinangwupmba liga wupmak kat kai wanjangat
siligandi. Viliganin. Tamba la nimba aywaa God waa nyaangit wuka
lindi. Wan nyaangit God ndina maawupmba taagandi. 20 Tamba God
kwuta nda vilaa kwutna nyan Godna waa yelavitndi. Ndi njimbla
njimbla liliga nyana waa yelavitndi. Wan nimba God ana vinin waa ana
alipsiga God kat wagiyandi.

21 Tamba God kat viga lindi. Min nima nyan min waa ana ndi kat
yelavitindi. Min nin kat apma vat kwiligamin waa nan ndi kat yelavitindi.
Wungi kat tiga ndina maawupmba yelavitanja vat kavle vat yindi. Ndina
maawut kemba lapman tiga mandit mandit yelavitndi. 22 Nina maawut
apma vat sika liganin waa yelavitndi. Wan ndina maawut wupma na
yelavitndi. 23 Njimbala njimbla liliga apma maawut tiga nyan God ndi
kat kwagalalaa mimba kambapmba kait viyandi. Viyanja nda aywaa
kiyaligandi. Viyalaa kan Godna waa wandi. Walaa kwunatndi.

24 God ndi kat wandi. Wun kat kai walaa wan vak yingwuk. Kavle vat
yiga yigiyangwuk. Ngwutna maawupmba ay waa wandi God ndi kat.
Kavle vat yilinja vat nat nyana mbangi kat yindi. 25 God waa nyaangiik
kat kai walaa woseka wanja nyaangit wupmak kat walindi. God kat
kwagalalaa God kwutna nda kat mina kwunatndi. God wan nda aywaa
kwutndangat ndi nima nyana waa walingain. Apma vatna.

26-27 Wungi kat tiga God ndi kat wandi. Kavle vat kwupmak wang-
wangat kwukiyangwuk waa wandi. Ndina taagwa ndu kat ngambulinja
vat kwagalalaa nat taagwanala ngambulindi. Ndu nimbun. Taagwa kat
ngambulinja vat kwagalalaa nat nduanala ngambulindi. Mbangi wuk
tapman nimba. Kavle vak yetinjangat kavle vat yigiyandi.

28-31 God kat yelavipmak kat kai wanjangat God ndi kat wandi. Kavle
maawut yeti waa wandi. Ndina kavle maawupmba kavle savle yetindi.
Nat nyana nda klavat yelavika yetindi. Kao nambwiya ndi. Woseka waa
namwiya ndi. Ndu vatnyaliga nimba ndi. Yiga tagiga mbutindi. God kat
kao yilindi. Nin inaka liganin waa yelavitndi. Kavle vat kwupmak kat
mina yelavitndi. Nyaek nyime waa vak wutapman nimba ndi. Apma
maawut yelavitapman ndi. Nat nimba kat kwunatapman nimba ndi.
Miwa yilapman nimba ndi. Nyaangit veiga woseka waa yetilindi. 32 Kingi
kavle vapmba yetiliga nimba God ndi kat sigiyandi. Tamba vilindi.
sigiyowun waa God wandangat yelavitapman kingi kavle vapmba mina
yetilindi. Kavle vatna. Nat nimba kat ninai yetiliga vapmba yeti waa
walindi. Kavle nglei vatna.

2

GOD SIMBLAN ANA SILIGANDI

1 Wan nimba kat wutaa yelavitigangwuk? Wan nimba kavle nimba
ndi waa yelavitigangwuk? Ngwutnogwi aywaa wungi vat sigat. Nd-
inai yetiga vapmba ana yetikiyowun waa ana God kat waigangwuk.
Wan nimba kat kavle nimba ndi wangweyan ngwulai waa nyaangit
ngwula lak yigiyandi. 2 Kingi vak kavle vapmba yetiliga nimba kat
God awat sigiyandi. Viliganin. Simblan ana sigiyandi. Kavle vatmba
yetilingjangat God sigiyandi. 3 Wungi kavle vapmba yetilinan God
nin kat ana sigiyandi waa yelavitigangwuk? Ngwuk kat wagalavat
wowun. Awa luwa. sigiyandi. 4 God ngwuk kat kaiga lindan ana
yelavitigangwuk? Ngwuk kat silapman kawiga ligandi. Miwa yiga
silapman kawiga ligandi. Manda kat. Kupi maawut sikwangat silapman
kawiga ligandi. 5 Kupi maawut sitapman ywilingweyan Godna kimbuk
maawut tiga vat kita yisoga laagaligandi. Ndinyangu kat Godna kimbuk
maawut tiga vatna kwigiyaa nandinya ndina maawut ana tivigiyandi.
Simblan ana kwigiyandi. Aywaa kwigiyandi. 6 Yagiyaa nandinyamba
kita nyan kita nyan kat wan nyana kipmamba yiga yetinda vapmba
God kwigiyandi. 7 Apma vat klavat tiga, simbi kivu nda klavat tiga,
God waa nyaangit wutiga nimba kat God ndinai liga vla ligiyaa vat
kwigiyandi. 8 God kat kai waliga kavle vapmba yetiliga nimba kat God
ndina kimbuk maawut tiga vat aywaa kwigiyandi. 9 Kavle vapma yetiliga
nimba ndi kat vat tinja vat kwulakiyandi. Juda walinja nimba Juda
ana ndi nat nimba aywaa kavle vapmba yetinjeyan ndi kat vat tinja
vat kwulakiyandi. 10 Apma vapmba yetiliga nimba ndi kat apma vat
tigiyandi. Juda walinja nimba Juda ana ndi nat nimba aywaa apma
vapmba yetinjeyan ndi kat God tiga vat tinjeya vat, kwonduo lsvat
tinjeya vat, kao lapman tinjeya vat tigiyandi. 11 Wan vak ndinyangu
kat aywaa tigiyandi. God kita vapmba ndinyangu kat aywaa yilingandi.
Mandit mandit ana yiligandi. 12-15 Godnanamba Moses klalaa nin kat
kwinda lo waa nyaangit kwutaa liga nimba kavle vapmba yetinjeyan
God ndi kat wunai waa nyaangit tamba wutaa apma vat ana yetingwuk
waga viyagiyandi. Moses kwiya lo kwutapman tiga nimba kavle vapmba
yetinjeyan God ndi kat viyagiyandi. Manda kat viyagiyandi. Ndina
ngepma vak viga ndina maawupmba God waa nyaangit tiga vat ngiliga
waa viliganin. Wupma God ndi kat viyagiyandi. Ndina maawupmba
apma vat tiga vak kat kavle vat tiga vak kat yelavitigandi. Moses kwiya
lo kwutaa liga Juda walinja nimba ndinai waa nyaangipmba yetilapman
yinjeyan God ni kat ndinai yeta vak ana kwigiyandi. Ndinai waa lo
kwuka wuka yetiliga nimba kat mina ndinai yeta vat kwigiyandi. 16 God
wandi maa Jisas Kraist ndinyanguna maawupmba liga vak vilaa ndi kat
kita kita apma vat yigiyandi? E? Kavle vat yigiyandi? Waa yelavikiyandi.
Wungi vak tamba wowun ngwuk kat. Njimbla njimbla ngwuk kat wan
nyaangit waligowun.

JUDA YELAVITNJA VAK

17-20 Juda walinja nimba nin waa wangwuk. God kwiya lomba
yetiliganin waa wangwuk. Aoma vapmba yetiliganin wangwuk. Godna
maawut viliganin waa wangwuk. God waa lo viga save klaga vilipman
tiga nimba kat yambi simbagaliganin waa wangwuk. Kavle savle nimba
kat, savelapman nimba kat simagalinanan waa wangwuk. Maawut
sitapman nimba kat simagaliganin waa wangwuk. God waa lomba
apma nambuo liga vat tigandi waa wangwuk. 21-22 Nat nimba kat

simagaligangwuk. Ngwut avla simagaligangwuk? Nat nimba kat ke sikwuka waligangwuk. Sikwutigangwuk? Sikwuka yambasik kwutigangwuk? Mimba viyaga waagan ke kwunaka waligangwuk. Wan waagan tiga ngay wuleilaa waagan kait sikwutigangwuk? Wan kavle vapmba yiligangwuk. 23 Ngwuk waligangwuk. Godna lo kwutaa liganin waa waligangwuk. Woseka waligangwuk. God waa lo kwagalalaa kavle vat yetingwangat nat nimba viga God kavle nyan ndi God kat waligandi. 24 Tamba God waa nyaangit wupma piliwutndi. Kavle vapmba yetingwangat Juda ana ndi nat nimba God kat waligandi. Min kavle nyan min God kat waligandi waa piliwutndi.

25 Ngwutna mbangi piti maa God waa lomba yetingweyan wovuna. God waa lo kwagalalaa yetingweyan mbangi pitnja vak kwo valak tigiyandi. 26 Mbangi pitapman nimba God waa lomba yetinjeyan God ndi kat waigandi. Ngwuk wuna nyangu ngwuk waa waigandi. 27 Ngwut mbangi pitigan nimba njwuk. God waa lo lavungamba vilaa kwagalalaa yetingweyan mbangi pitapman God waa lomba yetiga nimba ngwuk kat waigandi. Ndi kavle vapmba yetiligandi waa ngwuk kat waigandi. 28 Juda tiga vla tivat wangweyan mbangi mina piti maa ana ligiyangwuk 29 Juda tinja vat kingiyan. God kat maawupmba yelavitigandi. Mbangimba mina kai. Wan vak ndinyangu ana viligandi. God mina viga apma vatna waligandi.

3

1 Juda nat nimba kat kwulatigandi? Mbangi pitnja vak apma vatna? Kavle vat ana ndi. 2-3 God Juda kat apma vat yindi. Ndinai waa nyaangit ndi kat kwilaa mbutndi. Ndina nat nimba God waa nyaangik kat ndina mbangi kilipangi yindi. Ndinai waa nyaangitmba ana yetindi. Wungi kat tiga God ndinai waa apma vat yigiyowun waa nyaangitmba yigiyandi? E? Ana yigiyandi? 4 Yigiyandi luwa. Nat nimba woseka waligandi. God wupma kai. Yigiyowun wandeyan yigiyandi luwa. Tamba God waa nyaangit piliwutndi.

Nat nimba God kat wagalagiyandi. God woseka
waligandi? E? Woseka ana waligandi waa
vigiyandi,
waa piliwutndi.

5 Nat nimba kavle vak waligandi. God waa nyaangitmba yetilapman yineyan wovuna waligandi. Kavle vat yetina vak viga God wungi kavle vapmba ana yetiligandi waa waigandi. Ndi apma nyana waigandi. Ninai yetiga kavle vak kat vilaa Godna si kwusogiyandi. Wungi kat tiga manda kat sigiyandi nina kavle vak kat waa kavle vat waligandi. 6 Wan nyaangit kavle nyaangitna. God wupma ana ligandi. God kavle vat yiliga nimb kat sindey yat ndina maawut ana tivilzigandi. Maawut tiviliga nyan tindeyan ana vapmba yigumba kotgiyandi ndinyangu kat. Ana inaka ligandi. 7 Nina kavle vat ndina si kwusondeyan nin kat ana sigiyandi. Wungi kat tiga ndina si kwusovat kavle vat mina yetigiyanin waa kavle vat waligandi. Wupma kai. 8 Godna si kwusovat kavle vapmba yeti nin kat God waligandi waa kavle vak waligandi. Ana nglaatndi. Wan nyaangit ngumbuliga nimba kat God ndi kat sigiyandi. Simblan ana sigiyandi. Nat nimba waligandi. Pol wan nyaangit mbutigandi. Woseka waligandi. Wan nyaangit ana mbutigowun.

NDINYANGU AYWAA KAVLE VAT MIŁNA YETIŁIŁGANDI

9 Nin Juda apma vat tiganin. Juda ana ndi nat nimba kavle vat tigandi
waa yelavitigangwuk? Waa ngwuk kat wagalawun. Kai. Wan apma vat
ana ndi. Juda Juda ana ndi nat nimba kat aywaa wan kavle vat ndi kat
viga ligandi. 10 Tamba God waa nyaangit piliwutndi.
Apma vat yetiliga nimba kai. Kwo ligandi.
11 God yetiliga vak ana viligandi. Vivak kat kai
waligandi.
12 God kat kwagalalaa aywaa kavle vapmba yetiligandi. Apma vat
yetiliga nimba kai.
13 Ndinai waa nyaangit ndinyangu kat vatnyavla
ligandi. Ndina kwundimba woseka waligandi. Ndinai
waa nyaangit mbai vla ndu nyan kat siligandi.
14 Ndinyangu kat kavle nyaangit mina ngambulindi.
15 Kao nambwiya ndi. Kwiyatapman ndu silindi.
16 Kita kava yinjeyan wan ngepma vat tigiyandi.
17 Ngwaama nyan tivak kat kai walindi.
18 God kat ana yelavika lindi.
19-20 Wungi kat tiga God ngepma ngepmamba liga nimba kat nima
vat yigiyandi. God waa lo wuka liga nimba viligandi. O! Nin kavle
vat mina yetiliganin waa viligandi aywaa. Wutndi maa God waligandi.
Wunai waa nyaangipmba ana yetiligangwuk. God waa nyaangit wuka
yetilinangat God nin kat wunai liga vla ligangwuk ana waigandi. Manda
kat. Nin ndinai waa nyaangipmba ana inaka yetiliganin. Ndinai waa
nyaangit kavle vat yetilinangat nin kat simagaligandi.

GOD NIŁN KAT WUNAI LIŁGA VLA LIŁGANGWUK WAA WAGIYAA VAK

21-22 Nat vapmba God nin kat wunai liga vla ligangwuk waa waigandi.
Wan vak God waa nyaangit kwundimba mbuka piliwutiga nimbagwi
nat nimbo wutaa piliwutndi tamba. Jisas Kraist kwuta njivwa nina lak
yaandi waneyan God nin kat wunai liga vwa ligangwuk waigandi. Juda
walinja nimba Juda ana ndi nat nimba aywaa wan vapmba God ndi
kat klagiyandi. 23 Aywaa kavle kat mina yetilindi. God yetiga vapmba
yetivak yilavindi. 24 Wungi kat tiga God ndinyangu kat aywaa awagapma
wandi. Wuna nyan ngwuk kat tiga wun kat wenga kwindi. Wun kat
wenga kwindangat ngwuk kat wunai liga vla ligangwuk waigowun waa
wandi God. 25 God Jisas kat ay wandi maa nina kavle vak aywaa Jisas
Kraist yiga klandi. Klandi maa God ndi kat sindi, kiyandi. Ndi kat tamba
sandi. Nin kat ana sigiyandi. God nin kat tiga Jisas kat sinda kat nina
mbangi wiyo waavi taagndeyan God nin kat ana sigiyandi. God kavle
yetina vak kat sigiyaa vak ana kwagalandi. Tamba sindi. Tamba la
nimba ndina kavle vat yetinja vak kat ndi kat ana sindi. Manda kat.
Ngini wuna nyan kat ndi kat tiga sigiywoun waa walaa ndi kat ana sindi.
26 Mbambala wungi vat sigak. God kavle yetilina vak kat sigiyaa vak ana
kwagalaligandi. God nin kat tiga Jisas kat sindangat nina mbangi wiyo
waavi taagandeyan God nin kat wuani liga vla ligqangwuk waigandi.
Ana sigiyandi. 27 Kita nyan God kat ana apma waigandi. Apma vat tiga
lomba tiwangat vilaa apma vat wun kat yimin waa ana waigandi. Manda
kat. Nina njivwa viga God nin kat ana kwunatndi. Jisas kwuta njivwa
kat nina mbangi wiyo waavi taagandeyan God nin kat kwunakiyandi.
28 Jisas kwutaa njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagandeyan God

nɨn kat waigandɨ. Wunai lɨga vla lɨgangwuk waa waigandɨ. Nɨna apma njɨvwa vɨlaga nan kwunakiyandɨ. Vɨlɨganɨn.

29-30 God kan vapmba Juda kat mɨna kwunakiyandɨ? Kai Juda kat nat nɨmba Juda ana ndi ndi kat aywaa kan vapmba yilɨgandɨ. Juda kat Juda ana ndi nat nɨmba kat kɨta vapmba. Wunai waa nyaangɨk kat ndina mbangɨ wiyo waavi taagndeyan God ndi kat wagandɨ. Wunai lɨga vla lɨgangwuk waa God waigandɨ. 31 Apma vak God waa lomba yetɨlɨna vak ana vɨlɨgandɨ? Kai vɨlɨgandɨ. Ndɨna nyan kwutaa njɨvwa kat nɨna mbangɨ wiyo waavi taagandangat apma vat God waa lomba yetɨgiyanɨn.

4

EBRAHAM YETA VAT

1 Nɨna ngwat ndu Ebraham kat waigowun. Awut. 2 God ndɨ kat wunai lɨga vla lɨgamɨn wandɨ. Manda kat. Ebraham apma vat yetɨndan God vɨga wandɨ? Kat Ebraham apma vat yetɨndan God ndɨ kat vɨga ndɨ kat waga yɨndan Ebraham wun apma nyan wun wagendɨ. Ebraham God kat wupma ana alɨpsɨga waigandɨ. 3 Tat ta God waa nyaangɨt wupma pɨlɨwutndi. Ebraham God waa nyaangɨt nɨma vak kwutaa lɨndangat wunai lɨga vla lɨgamɨn waa wandɨ God. 4-5 Kɨta nyan njɨvwa kwutindeyan ndɨ kat sanya ana kwo kwigiyandɨ. Njɨvwa kwutndangat vɨlaa kwigiyandɨ. God nɨnai kavle jwutaa njɨvwa vɨlapman wunai lɨga vla lɨgangwuk walɨgandɨ. Awagapma mɨna walɨgandɨ. Ndɨnai waa nyaangɨt nɨmamba kwutaa lɨneyan wunai lɨga vla lɨgangwuk waigandɨ. 6 God kɨta nyan kat ndɨnai kwutna njɨvwa kat yelavɨtapman wunai lɨga vla lɨgamɨn wandeyan wan nyan nolin ngwandɨgiyandɨ. Tamba Devit wungivat pɨlɨwutndɨ.

7 Kavle vat yetɨlɨndangat God ngwaat sɨnda nyan
nolin ngwandɨgiyandɨ. God ndɨnai kavle vat
yetɨlɨga vak kat limbwindangat nolin
ngwandɨgiyandɨ. 8 Kɨta nyana kavle vat yetɨlɨnda
vak kat God yelavɨtapman yɨndeyan wan nyan nolin
ngwandɨgiyandɨ
waa pɨlɨwutndɨ Devit.

9 Wan nolin ngwandɨnja vat Juda walɨnja nɨmba mbangɨ pɨtnja nɨmba mɨna klagiyandɨ? E? Mbangɨ pɨtapman nɨmba ndinagwi klagiyandɨ? Aywaa klaigandɨ. Ebraham God waa nyaangɨt kwutaa lɨndangat God ndɨ kat wunai lɨga vla lɨgamɨn wandɨ waa wanɨn. Wananyaangɨt God waa tamba pɨlɨwutnja nyaangɨtna. 10 Anda njɨmbla God Ebraham kat wandɨ. Ebrahamna mbangɨ pɨtndɨ maa wandɨ? E? God wandɨ maa pɨtndɨ? Tat God wandɨ. Ngɨni pɨtndɨ. 11 Ebraham mbangɨ pɨtapman nyan tɨga god waa nyaangɨt kwutaa lɨndangat nat nɨmba kat sɨmogwilɨndɨ. God Ebraham kat wunai lɨga vla lɨgamɨn wandangat nat nɨmba kat sɨmogwilɨndɨ. Ndɨ tat kwutaa lɨndɨ. Ndi kwupmba kwutaa lɨgandi. Ndi God wunai lɨga vla lɨgangwuk wanda nɨmba Ebraham ndina ngwat wungi vat tɨgandɨ. 12 Mbangɨ pɨtna lɨga god waa nyaangɨt nɨmamba kwutaa lɨga nɨmba Ebraham ndina ngwat nɨmbun wupma lɨgandɨ. Ebraham tak wungi vat vak yetɨndangat ngwatnat tɨgandɨ.

GOD WAA NYAANGƗT KWUTAA LƗNANGAT KWINDEYA NDA KLAIGANƗN

13 Ebrahamagwi ndɨna yelangɨ nɨmba kat ngwuk kat kɨpma aywaa
ksigiyowun God wanda nyaangɨt Ebraham lomba njɨvwa kwutndan-
gat god ana wandɨ. God waa nyaangɨt nɨmamba kwutaa lɨndangat
kwigiyowun wandɨ. Ebraham God lɨga vla lɨndangat kɨpma kwigiyowun
waa God wandɨ. 14 God Ebraham kat lomba yetɨmɨn maa kwigiy-
owun wandeyan ngɨni awagapma kwiwun waa ana waigandɨ God.
Lomba yetɨmɨn maa kwigiyamɨn God wandeyan kwindeya vat kwo vala
tɨgiyandɨ. 15 God nɨn kat lomba yetɨ wandeyan yetɨlavilaa lɨganɨn. God
nɨn kat lomba yetɨ walapman yindeyan ana yetɨlavilaa lɨganɨn. Ndɨna
lomba yetɨlavilaa lɨganɨn God nɨn kat nɨna vat yigiyandɨ.
16-17 Wupma kɨta nyan God waa nyaangɨt nɨmamba kwutaa lɨndeyan
God kwigiyaa nbda klagiyandɨ. God awagapma mɨna kwilɨgandɨ. Awa-
gapma mɨna kwilɨndangat Ebrahamna yelangɨ nɨmba kat kwilɨnda vat
ana ngɨlɨgiyandɨ. Tak God Ebraham kat wandɨ maa pɨlɨwutndɨ.
Yelangɨ yelangɨna nɨmba mɨn kat ngwat waigandɨ
waa wandɨ God
waa pɨlɨwutndɨ. Wungɨ kat tɨga Ebraham nɨna ngwatna nɨn aywaa
God kwilɨnda vat nat yelangɨ nɨmba kat lomba yetɨlɨga nɨmba kat ana
ngɨlɨgiyandɨ. Nat yelangɨ nɨmba kat God waa nyaangɨt nɨmamba kwu-
taa lɨga nɨmba kat nɨmbun ana ngɨlɨgiyandɨ. God kiyaa palɨ kat laak
wandeyan laakiyandɨ. God ngɨni yaiga vak mbambala vɨlaa walɨgandɨ.
Ndɨ kwondu namwiya lɨndangat kwigiyowun wandangat nɨna mbangɨ
manda kat kɨlɨpangɨ yigiyandɨ.
18 Wupma God Ebraham kat mɨn kat nyan kwigiyowun nɨma sakwat
nɨmba mɨn kat ngwat waigandɨ wanda nyaangɨk kat Ebraham wutaa
ndɨna mbangɨ ana kɨlɨpangɨ yɨndɨ. God waa nyaangɨt tɨgiyandɨ waa
yelavɨtɨndɨ. 19 Ebraham God kat mbangɨ wiyo waavi laagandangat avɨt
ndu lɨndangat nɨmamba ana yelavɨtɨndɨ. Wuna naambi ndumi aynat
kiyeli tamba vɨli lɨndangat nɨmamba ana yelavɨtndɨ. Avɨt taagwa nyan
kwupmak kat nɨmamba ana yelavɨtɨndɨ. 20 Ebrahamna mbangɨ kɨlɨpangɨ
ana yɨlɨndɨ. God kat ndɨna mbangɨ nɨmamba wiyo waavi taagalɨndɨ.
God Ebraham kat nyan kwindeyangat yelavɨtaa God kat walɨndɨ. Wun
kat apma vat tamba yɨmɨn waa walɨndɨ. 21 God kwonduo lɨga nyan
tɨndangat wanda vat yigiyandɨ waa yelavɨtndɨ Ebraham. 22 Ebraham
wupma yelatɨndangat God ndɨ kat wandɨ. Wunai lɨga vla lɨgamɨn waa
wandɨ.
23-25 Wan nyaangɨt Ebraham kat mɨna ana pɨlɨwutndɨ. Nɨnagwi wungɨ
vat sɨgat. God waa nyaangɨt wutaa nɨmambu mbandɨ wiyo waavi
taagandeyan God nɨn kat wunai lɨga vla lɨgangwuk waigandɨ. Nɨna
njambwi nyan Jisas kat kiyandɨ maa God ndɨ kat laak wandɨ, laatɨndɨ.
Jisas kavle vat yetɨna vat kwutaa lɨndɨ maa God ndɨ kat sɨndɨ. Nɨna wugɨna
tɨga laatndangat God nɨn kat wunai lɨga vla lɨgangwuk alɨpsɨga waigandɨ.

5

GOD TɨGA VLA TɨNEYA VAT

1-2 God waa nyaangɨt wuka nɨna mbangɨ wiyo waavi taagndangat God
nɨn kat wunai lɨga vla lɨgangwuk waga kɨmbɨk kwutndɨ maa lɨganɨn. Nɨna
njambwi nyan Jisas Kraist nɨn kat tɨga kiyalaa laatndangat walaa kɨmbɨk
kwutndɨ. Jisas nɨn kat tɨga kiyandangat nɨna mbangɨ wiyo waavi taa-
gandangat God nɨn kat ndɨnai yeta vat awagapma kwindɨ. kwindɨ maa
lɨganɨn. Tɨga God nɨn kat ngɨni sɨmbɨ kɨvu ngena apma nda kwindeyangat

nlin ngwandiga yelavitiganin. 3 Nin kat nima vat yandi, ana vakiyanin.
Wan vak yandi, ana vakiyanin. nin nolin ngwandigiyanin. Manda kat
nlin ngwandiliganin. Wan vak yalaa ngwaama nyan tiga vat kwindangat
nlin ngwandigiyanin. 4 Ngwaama nyan tiga vapmba yetineyan tiga
njimbla God waa nyaangit mina wuka yelavitiganin. Kipmana vat nina
mbangi waiga vak ana yelavitiganin. Wungi kat tiga nina maawut
savagu ligiyandi. God nin kat savagu maawut kwindeyangat nlin ng-
wandiga yelavitiganin. 5 Nina maawut savagu lindeyan nina mbangi
wiyo waavi taagagiyandi. God nin kat woviyaguga lindagat nima vak
ana yelavikiyanin. God nin kat woviyaguga lindangat ndina waagan nin
kat nimamba kwindi maa taviligandi. God ndina waagan wupma nin kat
kwindi.

6 Kavle vat tina njimbla, apma vak kat yineya yambi kai. Wan njimbla
Kraist yalaa kiyandi. Nin God kat kai waliga nimba nin kat walaa kiyandi.
7 Ndinyanguna vat kingiyan. Nat nyan kat vilaga nat nimba ndi kat
walaa na kwo kiyagiyandi. Apma nglei vat tiga nyan kat vilaga nat
nimba ndi kat walaga anagandi kiyagiyaa. Savagu maawut tiga nyan
apma nyan kat walaa alipsiga kiyaigandi. 8-9 Godna vat kapma vat
kingiyan. God kat kai waa lina njimblamba Kraist kat ndi kat walaa yiga
kiyaa waa wandi God Kraist nina wugin tivat kiyandangat God nin kat
nimamba woviyaguga ligandi viliganin. God kat kai walina njimbla God
ndina nyana yelogwemba nin kat kwunatndi. Kan nima njivwa. Ndina
yelangimba linangat Godna kimbuk maawut nin kat kwagalagiyandi.
Wan nima njivwa ana li. 10 God kat kai walina njimbla God nin kat kimbik
kwutndi. Kraistna kita lulu nimba tinangat God nin kat kwunakyandi
njimbla njimbla. Wan nima njivwa ana li. 11 Wan nyaangit ana ngilindi
kwo ligandi. Nina njambwi nyan Jisas Kraist ngaga yalaa kwutnda
njivwamba God nin kat kimbik kwutndi. kwutndangat nina maawut
woviyaguga liganin.

12 Tamba kita nyan Adam kavle vat yindi. Yinda nglambi ndinyangu
aywaa wungi nglambimba liganin aywaa. Wan vat yindi maa kiyalinja
vat kak kiyandi. Wungi kat tiga kipma liga nimba aywaa Adam kwiya
nglambimba kvale vat yelaa kiyaligandi. 13-14 Ndinyangu tamba la
nimba god kat kai wanjangat ana kiyandi. Adam ya nglambimba
kiyandi. ndino kavle vat yiga lindi. Adam ta njimbla tiga yiga Moses ta
njimbla yandi. Wan njimblamba kavle vat kwo ylindi God waa lo kat kai
walaa ana kavle vat yilandi. Lo ana kwiga lindi. Adam God waa nyaangit
wutaa kai walaa kavle vat yindi. Wan nijsmbla liga nat nimba wupma
ana yindi. Adam God waa nyaangit wutaa kai walaa kavle vat yindi. Wan
njimbal liga nat nimba wupma ana yindi. Adam Kraist mbit kita lulu
timbik.

15 Adam kwiya nglambi God awagapma kwunatnda vat kapma vatna.
Nat nyan Adam, kavle vat yindangat nima sakwat nimba kiyandi. Nat
nyan Jisas Kraist apma vat yindi. 16 Adam kavle vat yindangat God nima
sakwat nimba kat wandi. Kavle vat yingwangat waa wandi maa kiyalinja
vat klandi. Kraist God ta vat kalalaa nima sakwat nimba kwunatndi.
kwunatndi mala apma vat God yeta vat klandi. Adam ya vat Kraist ya vat
kapma vatna. 17 Kita nyan kavle vat ya vak kat walaa kiyalinja vak nima
sakwat nimba kat viga lindi. Wungi kat tiga Jisas Kraistnamba apma vat
tinjeya vat God tiga vat laiga nimba ndi kat wan apma vat viga ligiyandi.

Jisas Kraist nɨn kat awagapma kwunatndangat wan apma vat nɨn kat vɨga lɨgiyandɨ.
18 Adam kavle vat yɨnda vak kat walaa God ndinyangu kat savuk sɨlɨndɨ. Jisas yalaa apma vat ya vak God kat kwunatndɨ maa ana savuk sɨgiyandɨ. Apma vat tɨgiyanɨn. 19 God waa apma nyaangɨt kat kai walaa
Adam kavle vat yɨndɨ maa nɨma sakwat nɨmba ndɨnai ya vapmba tɨndi.
God waa apma nyaangɨtmba Kraist yɨndɨ maa nɨma sakwat nɨmba ndɨnai
ya vapmba tɨndi mala God ndi kat wandɨ. Wunai lɨga vla lɨgangwuk waa
wandɨ.
20 God ndɨna lo kwindɨ maa ta nɨmba wuka yelavɨtndi. Nɨn God waa
nyaambɨtmba yetɨlevilaa lɨganɨn waa yelavɨtndi. God waa nyaangɨtmba
yetɨlevilaa lɨganɨn waa yelavɨtneyan God nɨn kat awagapma kwunatnda
vat nɨma vatna yelavɨkiyanɨn. 21 Tamba kavle vat ndinyangu kat vɨga
lɨndangat God lɨga vla lɨneya vat kwilɨgandɨ. Vɨga lɨndangat Jisas Kraistna
njɨvwamba nɨn kat apma vat njɨmbla njɨmbla yetɨneya vak kwilɨgandɨ.

6

TAMBA LA MAAWUT KIYANDɨ. KUPI MAAWUT LAATNDɨ

1 Nɨn angamak yelavɨkiyanɨn. Kavle vat yilɨnɨn God nɨn kat kwunakiya
vat nɨma yigiyandɨ? Nɨma yɨndangat kavle vat yigiyanɨn? 2 Kai luwa.
Kavle vat ana yilɨgiyanɨn. Nɨna tamba la maawut tamba kiyandɨ. Tamba
la maawutmba anda vapmba yilɨgiyanɨn. 3-4 Kraist Jisasna sɨmba yaguna
vat nɨn Kraistna kɨta lulu nɨmba tɨnangat sɨmagalɨgandɨ. Kraist kiya vla
nɨma tamba maawut kiyandɨ. Ndɨ kat waangumba taaganja vla nɨna
tamba maawut taagandi. Kraist Godna kwondumba laatnda vla nɨna
kupi maawut wupma laatndɨ mala Kraist yetɨnda vla yetɨgiyanɨn. Ngwuk
wan nyaangɨt tamba vɨga lɨgangwuk.
5 Jisas kiyanda vla kiyaneyan laatnda vla laataa yetɨnda vla
yetɨgiyanɨn. 6 Nɨna tamba la maawut Jisasagwinana mimba
kaalandi. kaalanjangat walaa tamba la maawutmba ana yetɨgiyansn.
Kaalanjangat walaa tamba la maawut nɨn kat ana yetɨlɨgandɨ. 7 Kiya palɨ
kavle vapmba ana yetɨlɨgandɨ
8 Jisas kiya vla lɨneyan yetɨnda vla yetɨgiyanɨn waa yelavɨtɨganɨn. 9 Jisas
kiyalaa tamba laatndɨ. Nat njambɨ ana kiyagiyandɨ. Kiyalɨnja vat
ndɨna mbangɨmba ana tavigiyandɨ. Tamba kwagalandɨ. 10 Jisas kiyalaa
kavle vatna kwondu kwulatndɨ. Ngiyambak kwulatndɨ. Mbambala
Godnonana lɨga Godna njɨvwa kwutɨgandɨ. 11 Ngwuk wuna tamba la
maawut tamba kiyandɨ maa wan kavle vat ana vɨga lɨgandɨ waa yelavɨk
ngwula. ngwuk wuna kupi maawut laataa lɨgandɨ. Kraist Jisasonal kɨta
lulu lɨga God yetɨnda vla yetɨgiyanɨn waa yelavɨk ngwula.
12 Ngwuk kat kavle vapmba ngwutna mbangɨ kat lɨlandɨ. Tamba
maawutmba yetɨga kavle vatna yambɨmba ke yiga. 13 Ngwula mɨni waan
mbangɨmba kavle njɨvwak kwilangwuk. Ngwula mɨn waan mbangɨ
Godna apma njɨvwak agwi. Ngwutna tamba maawut kiyandɨ maa kupi
maawut laatndɨ. Wungi kat tɨga ngwula mɨni waan mbangɨ Godna apma
njɨvwak agwi. 14 Kavle vat nɨn kat sɨmaga lɨga lo nɨn kat ana vɨga lɨgandɨ.
God nɨn kat awagapma kwunatnda vat nɨn kat vɨga lɨlɨgandɨ.

APMA VAPMBA YETɨGIYANɨN

15 Lo nɨn kat vɨga lɨlapman yindan smblan yetɨgiyanɨn? E? God nɨn kat
awagapma kwunatnda vat nɨn kat vɨga lɨndan sɨmblan yetɨgiyanɨn? Kai

luwa simblan ana yetigiyanin. 16 Kita nyanan nyaangit njimbla njimbla
wuka limeyan ndina njivwa kwutiga nyan min. Ndina njivwamba
kiyalinja vat kak kiyandi. God waa nyaangit wuka limeyan ndina
njivwa kwutiga nyan min. Ndina njivwamba apma vat kak kiyandi.
17 Tamba kavle vatna njivwa kwutiga nimba ngwuk. Mbambala ngwula
maawupmba nimamba God waa nyaangit wuka ligangwuk. Kavle
vat kwagalalaa wuka lingwangat God kat apma vatna waligowun.
18 Kavle vak ngwuk kat ngindi maa God ngwuk kat njalatndi wan
kavle vat. Njalataa ndina apma njivwa kwukngwangat ngwuk kat
ngindi. 19 Waliwa nyaangit simagaliga nyaangit. Apma vat wukngwan-
gat simagaliga nyaangit waligowun. Kavle nyanan njivwa kwutnja vla
ngwut kavle vatna njivwa kwukngwuk. Apma vat kwagalalaa kavle
njivwa kwukiyangwuk. Kavle vat kwagalaa Godna apma njivwa mina
kwukngweyan apma vala.

20 Kavle vatna njivwa kwukngwa njimbla apma vat ana yetingwuk.
21 Kavle vatna njivwa kwukngwa njimbla apma vat nimbun klang-
wuk? Kiyalinja vat mina klangwuk. Kavle vatna vak yingwa vak kat
mbambala ngwula mbangi wuk yigandi. 22 Kavle vat ngwuk kat ngindi
maa God ngwuk kat njalataa ndina njivwa kwukngwangat ndindi.
Ndina njivwa kwukngweyan apma nimbun klagiyangwuk. Apma vak
yetilingweya vak klagiyangwuk. Wan vak ana ngiligiyandi. 23 Kavle
vatna njivwa kwutigiyaa vat apma vat njimbal njimbla yetilineya vat.
Wan vak ana ngiligiyandi. God nin kat awagapma kwiliga vat yaliga
yambi nina njambwi nyan Jisas Kraist.

7

LO NIN KAT ANA VIGA LIGANDI

1 Yakwa nimba, Godna lo viga wuka ligangwuk. Ngwut ana viga
ligangwuk? Lo tiga nimba kat mina viga ligandi. Kiyaanimba kat lo ana
viga ligandi. Wupma ngwuk anan viga ligangwuk? 2 Nina ngepmana
vat kingivat. Kita lagwa lila lan tindeyan ndi kat ana kwagalagiyali. Lila
lan kiyandeyan wan lo li kat ana viga ligiyandi. Kwagalagiyali. 3 Lila lan
klaa lindi maa nat nyan klavak kat yileyan ana nglaatndi. Kavle lakwat
waigandi. Lila lan kyandi maa nat nyan klavak kat yileyan wovuna.
Kavle lagwa ana waigandi. Lan tamba kiyandi.

4 Ngwutnagwi wungivat sigat. Kraist kiyanda vapmba kita lulu
tigiyangwuk kiyanda vla kiyangwuk. Kiyangwuk maa lo ngwuk kat ana
viga ligandi. Nat nyan ngwuk kat viga ligandi. Kraist. Kiyalaa laataa liga
nyan ngwuk kat viga ligandi. God kat apma njivwa kwukngwangat viga
ligandi. 5 Tamba la maawut ngwuk kat viga la njimbla kavle vat ngwutna
maawut ngwandindi. Ngwandindi maa lo wan vat ke yiga wandangat
wan kavle vat tamba yivak yelavikngwuk. Kavle njivwa kwukngwuk.
kwukngwa njivwa kiyalinja vat kwilindi. 6 Tat lo nin kat ngilaa viga lindi.
Mbambala lo nin kat ana viga ligandi. Kraistnanala tamba kiyanin maa
nin kat ana viga ligandi. Kraistnanala tamba kiyanin maa nin kat ana
ngilaa ligandi. Piliwutna lomb ana yetiliganin. Godna waagamba kupi
nyan yetiliganin.

7 Lo kavle nda? Ngwuk angamak yelavitigangwuk. Kailuwa. Lo kavle
nda nandi. Lo wutaa kavle nyanat tiwangat viliwun. Lo wupma wandi.
Mina maawupmba kavle nda klavat ke yelavika waa wandi. Wandi

maa wutaa lo wanda kavle vak kat wuna maawupmba wan kavle vat
yivat yelavikwun. 8 Lo waa nyaangit wutaa lo kai wanda kavle vat
wuna maawupmba ngwandindi. Ngwandindi maa wan kavle vat yivat
yelavikwun. Lo tilapman yindeyan nin ana kavle vak yiga yetigiyanin.
9 Lo waa nyaangit wutapma tiwa njimbla apma vat tiwun. Lo wutaa
kavle vatna yetiliwa waa yelavitaa kiyaa vat tivla liwun. 10 Godna apma
lo apma vat yetiwa vak kat kwivat tigandi. Apma vat yetiwa vak wun
kat ana kwindi. Kiyaa vat tivla liwangat wun kat simagandi. 11 God waa
apma lo viga wutwun maa wan kavle vat wuna maawut ngwandilaa
wun kat vatnyavat tivla lindi. 12 Lo apma nglei nda. Lo waa nyaangit
God waa nyaangitna. Viligangwuk.
13 Wan apma lo wun kat vatnyavat tivla lindi? Kai. Wan apma lo wun
kat ana vatnyavat tivla lindi. Wan kavle vat wun kat vatnyavat tivla lindi.
Lo kai. Wan apma lo wutwun maa wan kavle vat wun kat nimamba
kwutndi. Tamba yuwa vat lo wutaa kan kavle vatna waa wowun. Tamba
yuwa vatlo wutaa kan kavle vatna waa wowun. Tamba yuwa vat lo
wutsimblalaa kan kavle glei vatna waa wowun.
14 Wun kapma nyan wun. Wun kavle vat yetiligowun. Lo kapma
nda. Viliganin. Godna nda kapma kapma nda li. Wan kavle vat
wun kat ngilaa viga lindangat kavle vat yetiligowun. 15 Apma vat
mina yetivak kat yelavikwun. Yelavikwa vat kwagalalaa kavle vat
yetiligowun. Kavle vak kwagalavak kat yelavikwun. Yelavikwa vat
kwagalalaa kavle vat yetiligowun. Manda kat wupma yetiligowun. Ana
yelavikwun. 16 Apma vak yetivak yelavitweya vak kat kwagalalaa kavle
vat mina yetiligowun. Viligowun. God waa lo kai wawa lo apma loa
viligowun. 17 Wuna maawupmba kavle vat ana yetiligowun. Wun kat
wan kavle vat kwulatigandi. 18 Wuna mbangimba liga kavle vat apma
nda ana ligandi. Kavle nda mina ligandi. Apma vat yivak kat wupma
yelavitigowun. Apma vat ana yetiligowun. 19 Apma vat yetigiyowun
waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligowun. Kavle vak ana
yetigiyowun waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligowun. Kavle
vak ana yetigiywun waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligowun.
20 Wuna maawupmba yelavitaa kavle vat ana yiwun. Wan kavle vat
wuna maawut ngwandindi maa yiwun viligowun.
21 Wan vat viligowun. Apma vat yivat tiwa njimbla wan kavle vat
wun kat yaa kavle vat yiligandi. Viligowun. 22-23 Wuna naawupmba
liga nat vapmba God waa vapmba wuna maawut yetivat waligandi.
Wuna maawupmba wuleilaa nat vat wuna maawupmba walea ligandi.
Wan vat wuna maawupmba wuleilaa liga wanda vapmba yetiligowun.
24 Wuna maawup nima vat yelavitigowun. Kan kavle vapmba ligowun.
Wun kat kanda kwunatndi maa wan kavle vak kat walealaa kwulakiy-
owun. 25 God tamba kwunatndi. Nina njambwi nyamba Jisas Kraistmba
kwilaa kwunatndi. Wowun kwunatndi. Apma vala. Wan kavle vat
mbangi kat kwulatindangat kavle vat yivak kat woviyaguga ligandi.
Wuna kupi maawut God waa vak yivak kat woviyaguga ligandi.

8

GODNA WAAGAMBA YETINEYA VAT

1 Wan kavle vak kat God nin kat sndeyangat nimamba ke yelavika.
Kraist Jisasna kita lulu yetiga nimba kat wan kavle vat ndi kat ana viga

ligandi. Kraist Jisas wan kavle vak kat tamba kwulatndi. 2 Kraistna kita
lulu tiwangat Godna waagan wunkat taviligandi. Tavilindangat wun kat
apmna vat yetieya vat kwiligandi. Tamba wan kavle vat wun kat ngilaa
lindi. Ngilaa linda njimbla kiyalinja vat wun kat kwilindi. Kavle vak kat
Godna waagan ngilaa la vat njalataa kwulatigandi. 3-4 Lo kavle vak kat
ana inaka kwulakiyandi. Manda kat. Lo waa nyaangitmba ana inaka
yetigiyanin. God kwulatndi nin kat viga la kavle vak kat. God ndina
nyan kat kipma ndai wandi, maa ndinyanguna mbangi yalaa klandi.
Kavle vak kat kwulapmat yandi. Ninagwuinana kita lulu tiga kwulapmat
yandi. God mand akt ndina nyan kwindi. nina nglambi aywaa kwutndi
maa ndi kat sivat kwindi. Nin kat lo kwiya nglambi wumba ngilindi.
Mbambala tamba la maawupmba ana yetiliganin. Godna waagan waa
vapmba yetiliganin.

5 Tamba la maawutmba yetiliga nimba kipmana nda kat mina yelavika
yetiligandi. Godna waagan waa vapmba yetiliga nimba Godna waagana
nda kat mina yelavika yetiligandi. 6 Kipmana nda kat mina yelavika
yetineyan kavle vat yetigiyanin. Kiyalinja vla kiyaa yetigiyanin. Godna
waagana nda kat mina yelavika yetineyan apma vat yetigiyanin. Godna
ava nimba tiga yetigiyanin. 7 Kipmana nda kat yelavika yetiliga nyan God
kat kai waliga nyana. God waa lo wutapman yetiligandi. Ana inaka wuka
yetigiyandi. Kapma nyana. 8 Tamba la maawutmba yetiliga nyan kat God
ana woviyaguga lignadi. Apma nyana ana waigandi.

9 Ngwuk tamba la maawutmba ana yetiligangwuk. Godna waagan-
mba yetiligangwuk. Godna waagan ngwuk kat tavilaa lindeyan Godna
waaganmba yetigiyangwuk. Kita nyan? Godna waagan Kraist kat tavila
la waagan ndina mbangimba tavilapman tindeyan Kraistna yelangi
nyan ana ndi. 10 Kraist ngwula maawupmba lindeyan ngwula maawut
apma vat tigiyandi. Kraist nina tamba la maawut kwulataa ligandi.
Kraist yeta vat klanangat nina maawut apma vat tigiyandi. 11 Jisas
kiyandi maa Godna waagan ndi kat tavindi maa laatndi, Godna waagan
ngwutna maawupmba lindeyan apma vat tigiyangwuk. Jisas laatndi,
apma vat tinda vla apma vat tigiyangwuk.

12 Wungivat nin manda kat tamba la maawutmba yetigiyanin. Godna
waagan waa nyaangitmba yetigiyanin. 13 Tamba la maawutmba
yetingweyan kiyalinja vapmba kiyagiyangwuk. Godna waagan waa
nyaangitmba yetingweyan apma vat tigiyangwuk. 14 Godna waagan
waa nyaangitmba yetiliga nimba Godna nyangu ndi. 15 Godna waa-
gan ngwuk kat kwutaa God kat vaaka ndina njivwa kwupmat Godna
yelangimba ana taagandi. Ngwuk kat kwilaa ndina nyangu tingwangat
Godna yelangimba taagandi. Yelagimba liga God kat s4ese waa nyaet
waligiyanin. 16 Godna waagan nina maawut ngwandilaa waligandi.
Ngwut Godna nyangu ngwuk waa waligandi. 17 Ndina nyangu tinangat
ndina simbi kivu ngena nda aywa nin kat kwigiyandi. Ndina nyan Kraist
kat kwindeya nda nin kat kitamba kwigiyandi. Kraist kat nima vat
yinja vat nin kat yineyan ngini nin kat ndi God apma vat Kraist klaa vat
kwigiyandi.

18 Wun wupma yelavikwun. Wan kipmana nimba nin kat nima
vat yilinja vat matnat. Ngini God nin kat kwindeya vat apma nima
vatna waa yelavikwun. 19 God ndina nyangu kat kwindeya njimbla
kat God kwuta nda aywaa maawut viyalindi kawiga ligandi. 20 Wunai

waa apma nyaangɨt yelavɨka anagandi yetɨgiyaa was yelavɨtaa ndɨnai kwutaa nɨmba kat God maawut kwindɨ. Ndinai waa nyaangɨtmba ana yetɨndi. 21 God kwutaa ndana kavle yilɨga vat ngɨni God kwunakiyandɨ. kwunatndɨ maa Godna nyangu vla lɨgiyandi. Apma vatna.

22 God kwuta nda kwunatndeya njɨmbla kat yelogwen kat tɨvla maawut viyalɨndɨ kawiga lɨgandi. 23 Ndznai kwutna nda mɨna ana kawiga lɨgandi. Nɨnagwi kawiga lɨganɨn. Nɨn kwunatnda vat samat klanɨn. Godna waagan tamba klanɨn. nɨna mbangɨmba lɨga kavle vat kwunatndeya njɨmbla kat yelogwega tɨvla lɨga kawiga lɨganɨn. ndɨna nyangu lɨga God tɨga vla tɨneya njɨmbla kat kawiga lɨganɨn. 24 God kwunakiyaa vak kat woviyaguga kawiga lɨneyan apma vat tɨgiyanɨn. Kɨta nyan kɨta vat klandeyan ana kawiga lɨgiyandɨ. klalapman yineya vak kat mɨna kawiga lɨganɨn. 25 God kwigiyaa apma vak kat woviyaguga kawiga lɨlɨneyan yelavɨkiyanɨn. God kwigiyaa nda kwigiyandɨ luwa. nɨmamba ana yelavɨkiyowun waa yelavɨkiyanɨn.

26-27 God kwigiyaa nda kat kawiga lɨneyan Godna waagan nɨna lak kwaigandɨ. God kat kwundimba yigumb ana walɨganɨn. Kapma vat walɨganɨn. God kat wavat walɨna vat Godna waagan nɨnai waa vat wutaa God kat maawutmba mbutɨgandɨ. God kat nɨn kat tɨga nɨmamba wagalalɨgandɨ. God nɨna maawut vɨlɨgandɨ. ndzna waagan maawupmba walɨga vat wutɨgandɨ. Manda kat. Kɨta nda mbɨt. Ndɨna waagan God kat kapma vat ana walɨgandɨ.

KAVLE VAK KAT KWULAKIYANɨN

28 God ndɨna maawupmba yagwa wanda nɨmba nɨn. God kat woviyaguga lɨganɨn. God nɨn kat yigiyaa vat apma vat mɨna wan vat nɨn kat kwunatɨgandɨ. Nɨn kat kavle vat ana yilɨgandɨ. 29 Tamba God wuna yelangɨ yagwa waa wavat tɨnda nɨmba tat tamba vɨndɨ. Vɨga yelavɨtndɨ. Wan nɨmba wuna nyangu vla lɨgiyandi waa yelavɨtndɨ. Wuna ngɨma nyan ndina njambwi nyan tɨgiyandɨ waa yelavɨtndɨ. 30 Yagwa waa wavat tɨnda nɨmba kat yagwa wandɨ. Ndi kat yagwa walaa nglambi lɨmbwindɨ. lɨmbwilaa wunai lɨga vla lɨgangwuk waa wandɨ. Wandɨ maa ndɨna apma vat kwinda vat klandi.

31 Nɨn kat wupma yɨnda vak kat kat ndɨ kat angamak waiganɨn. God nɨna lak kwandɨ maa nɨn kat kandana kavle vat yigiyaa. Kandana inaka kwulaiyaa. Kwulakiyaa nyan kai. 32 God ndɨna nyan nɨn kat tɨga tamba kwindɨ. Ana kematndɨ. Wan nɨma vatna. Nɨn kat kwunatndeya vat nɨma vat ana ndɨ. Nɨma vat tamba yɨndi nɨn kat. Mat vat aywaa inaka yigiyandɨ.

33-34 Godna nɨmba kat kandana kavle vatna yɨlɨngwa waa waigaa. Waigaa nyan kai. God nglambi tamba lɨmbwilaa wandɨ. Wunai lɨga vla lɨgangwuk wandɨ. Wan nglambi lɨgandɨ waa kandana waigaa. Waigaa nyan kai. Kraist Jisas nɨn kat tɨga kiyalaa laatndɨ. Mbambala Godna yaagindan naangamba ndalɨgandɨ. Nɨn kat tɨga God kat kwunatɨgandɨ.

35 Nɨma vak tɨgiyaa njɨmbla yandeya angamak yelavɨkiyanɨn. Nɨma vat tɨgiyaa njɨmbla yandeyan angamak yelavɨkiyanɨn. Nɨma vat yalaa. E? Anda vatna yɨweya wana njɨmblamba angamak yelavɨkiyanɨn. Nɨn kat nɨma vat yɨnjeyan angamak yelavɨkiyanɨn. Kɨgɨnda kwanda kwanda lapman tɨneyan angamak yelavɨkiyanɨn. Nɨn kat nat nyan nɨma vat yivat wandeyan angamak yelavɨkiyanɨn. Nat nyan nɨn kat sɨvat wandeyan nɨn angamak yelavɨkiyanɨn. God nɨn kat ana woviyaguga vɨga lɨgandɨ

waa yelavikiyanin? Kai. 36 Wupma ke yelavika. Kingi vat nima vat tigiyandi waa tamba piliwutndi. Nin vatnyanjeya sip sip vla liganin waa piliwutndi.

37 Nin nimamba ana yelavikiyanin. Kraist nin kat woviyaguga lindangat wan nima vak kat kwulakiyanin. 38-39 Nin kat nimamba woviyaguga viga linda vak ana ngiligiyandi. Kiyaneyan ana ngiligiyandi. Kwo lineyan ana ngiligiyandi. Ensel wan vak kat ana limbwigiyandi. Mbambala liga vat wan vak kat ana limbwigiyandi. Ngini ligiyaa vat wan vak kat ana limbwigiyandi. Angwapmba liweyan ana ngiligiyandi. Angindamba liweyan ana ngiligiyandi. God nin kat woviyaguga viga linda vak kat limbwigiyaa nda ana ligandi. Wan vat nin kat yaiga yambi nina njambwi nyan Jisas Kraist.

9

GOD JUDA WAA ISREL WALINJA NIMBA KAT KWUTNDA VAT

1-3 Wuna yelangi nimba kat Juda walinja nimba kat yelavikweyan yelogwen kat tina maawut yelogwenga tivla ligowun. Ndi kat yelavika tivla ligowun. Ndi kat yelavika tiwa maawut ndi kat maawut viyalindi, tigowun. Woseka ana wowun. Kraist viga liga woseka ana wowun. Godna waagan wuna maawupmba liga viga ligandi. Kraistna yelangi wuleinjangat waligowun. Wuna yelangi nimba Godna yelangi weleiga wun kat savilindi maa God wun kat sindeyan wovuna waigowun. 4 God Juda waa Isrel walinja nimba ndi kat apma vat yindi. Ndi kat kwutaa ngwuk wuna nimba ngwuk wandi. Ndinanala yetinei. Apma vat yigiyowun ndi kat waa walindi. Ndi kat lotunjeya vat yigiyowun ndi kat waa walindi. Ndi kat lotunjeya vat simagandi. Apma apma nda kwigiyowun waa God wandi ndi kat. 5 Ndina ngwat ndu God waa nyaangit wuka liga nimba ndi. Ndina yelangi nayan vla tivat Kraist yandi. Kwanda kwanda nda kat aywaa Kraist viga ligandi. Ndi nima nyana waa walindi God. Apma vatna.

6 Tamba God Juda kat wandi. Ngwuk kat kwutaa wuna nimba ligiyangwuk waa wandi. Mbambala Godna yelangi wuleivak kat kai waligandi. God waa ngwuk kat kwutaa wuna nimba ligiyangwuk wanda nyaangit kwo valak yindi? Kai. Juda kat aywaa ana wandi. Kai waliga nimba kat ana wandi. 7-9 Ebraham njanga nimba aywaa Godna yelangi nimba ana ndi. Tamba piliwutndi. God Ebraham kat wandi. Mina mat nyan Aisak mina yelangina nima nyanat tigiyandi. Nima nyan kai waa wandi God waa piliwutndi. Manda kat wupma piliwutndi. Nin kat simagavat piliwutndi. Wan nyan Aisak ndina nyime ndi kat kwo ana kwuti. sera nyan kwukiyali waa God wandi maa Aisak kat kwuti. Godna yelangi wuleinja vat kita vatna. Godna yelangi nimba ndina yelangi kwo ana wuleiligandi. God wandi maa wuleiligandi.

10-13 Rebeka kat nimbun. Nina njambwi nyan Aisak Rebekanan yapmba viligu taagandi. Mbitna nyaek kita nyan. Mbit yaapmba liga apma vat yiga kavle vat yiga ana yetimbik. Yaapmba lilimbit maa God wandi. Ngima nyan an nyana njivwa kwukiyandi waa wandi God. An nyan Jekop kat woviyaguga ligowun. Ngima nyan Iso ndi kat kai wowun waa wandi God waa piliwutndi. God ndina maawupmba yelavitaa ndinyangu kat kwutaa ndina nimba tinjangat waligandi. Viliganin.

14 Nɨn angamak yelavɨkiyanɨn? God mandɨp mandɨp yelɨgandɨ Kai
luwa. 15 Tamba God Moses kat wandɨ. Wuna maawupmba ndinyangu
kat apma vat yigiyowun. Wuna maawupmba miwa yigiyowun waa
wandɨ God. 16 Vɨga wuk avɨ. God ndɨna maawupmba nɨn kat apma
vat yilɨgandɨ. Nɨna maawupmba kai. Nɨna njɨvwamba kai. 17 Tamba
pɨlɨwutnja nyaangɨt Isipna njambwi nyan Fero kat pɨlɨwutndi. Njambwi
nyan tɨnda kwondu God Fero kat kwondu kwindɨ. Kwusondɨ maa
ngepma ngepmamba lɨga nat nɨmba vɨga wandi. God nɨma nyana waa
wandi waa tamba pɨlɨwutndi. 18 God alva ndɨna maawupmba ndinyangu
kat apma vat walɨgandɨ. God avla ndɨna maawupmba ndinyangu kat ndɨ
kat wanjeya vat kwilɨgandɨ.

19 God wupma yɨlɨndangat ngwuk waigangwuk. Kai walɨna vat nɨn
kat kwindɨ. Wungi kat tɨga ndɨ kat kai waneyan manda kat nɨn kat
sɨgiyandɨ waa waigangwuk. 20-22 Manda kat God kat wupma njɨka
waigangwuk. Aw nyalɨga nyan kat aw walɨgandɨ ndɨ kat? Wun kat
manda kat kupma kwutɨgamɨn waa walɨgandɨ. Aw nyalɨga nyan ndɨna
maawupmba nyalɨgandɨ. Ndɨ kat ana walɨgandɨ. Kɨpma valaa nat aw
apma nda naanganjangat kwutɨgandɨ. Nat aw kavle nda naanganjangat
kwutɨgandɨ. ndɨna sɨpana. Wuna kimbuk maawupmba ndi kat wata
ana sɨgiywoun waa wandeyan ndɨna sɨpanan. Sɨweya nɨmba kat ana
sɨgiy9owun. Kawiga lɨgiywun waa wandeyan ndɨna sɨpana. Wan vak
yindeyan nat nɨmba ndɨna kimbut maawut vɨgiyandi. Kwonduo lɨga
nyana waa vɨgiyandi. 23 Apma vat yetɨnda vat ndi kat kwivat wandeyan
ndɨna sɨpana. Nɨn kat kwunatndɨ, God yetɨga vapmba yetɨgiyanɨn.
Yetɨnangat nat nɨmba waigandi. God nɨma nyana waa waigandi. 24 God
nɨn kat kwivat walɨgandɨ. Juda walɨnja nɨmba kat mɨna yagwa walaa
ana kwivat walɨgandɨ. Juda ana ndi nat nɨmba kat nɨmbun yagwa walaa
kwivat walɨgandɨ.

25-26 Tamba la nyan Hosia wupma pɨlɨwutndɨ.
Tatwuna nɨmba ana ndi. mbambala ndi kat wuna
nɨmba ngwuk wagowun. Tat wan nɨmba kat ana
woviyaguga lɨwun. Mbambala ndi kat waigowun. Ngwuk
kat wovigaguga lɨgowun. Tat wan kavamba ndi kat
wandi. Godna nɨmba ana ngwuk waa wandi. Mbambala
ndi kat waigowun. Ngwuk wuna nɨmba ngwuk. Wun
njɨmbla njɨmbla lɨlɨga nyan. Wun God wun waa wandɨ
God waa pɨlɨwutndɨ Hosia.

27-29 Tamba Aisaia Juda waa Isrel kat pɨlɨwutndɨ.
Isrelna yelangɨ nɨmba nɨma sakwat nɨmba
tɨgiyandi. ndɨna nat juvut nɨmba kat mɨna God ndi
kat kwunatndɨ mala kwo lɨgiyandi. njambwi nyan
nɨma ndinyangu kat nɨmamba kwiyatapman k8imbut
maawupmba sɨgiyandɨ. Sigiyowun wanda nyaangɨtmba
sɨgiyandɨ. Njambwi nyan nɨna nat nɨmba sɨlapman
yiga yindan nɨna yelangɨ aywaa ngɨlɨga yandɨ.
Sodomo Gomorana ngepmamba la nɨmba ngɨlɨnja
vamba ngɨlɨga yanɨn
waa tamba pɨlɨwutndɨ Aisaia.

ISREL WAN APMA NYAANGɨT NGɨNI WUKIYANDI

30-31 Wan nyaangɨt wutaa angamak yelavɨkiyanɨn. Juda ana ndi kat nɨmba tamba God waa vapmba ana yetɨvat walɨndi. Mbambala ndi God wan nyaangtɨt wutaa ndina mbangɨ wiyo waavi taagandɨ maa God ndi kat wandɨ. Wunai lɨga vla lɨgangwuk waa God wandɨ ndi kat. tamba Juda waa Isrel walɨnja nɨmba God waa vapmba yetɨvat walɨndi. Mbambala God ndi kat wunai lɨga vla lɨgangwuk ana wandɨ. 32 Manda kat ana wandɨ. Ndɨnai waa nyaangɨt wuka ndina mbangɨ wiyo waavi ana taagandɨ. Ndi yelavɨtndi. nɨna apma njɨvwamba Godna yelangɨ wuleilaa lɨgiyanɨn waa yelavɨtndi. Jisas yandɨ maa Judana maawut kavle maawut sɨka yelavɨka lɨndi. Kambapmba satnja vla ndina maawut kavle savle yelavɨka lɨndi. 33 Tamba la nyan God waa nyaangɨt Jisas kambak vla lɨndangat pɨlɨwutndɨ.

God wandɨ. judana kavamba Saion walɨnja kavamba
kambak taagawun. Ndi yiga kambak saaka ndalaa
kavle vak yindi. saatnja kambak kat ana
yelavɨtndi. Wan kambak kat kɨta nyan vɨlaa ndɨna
mbangɨ wiyo waavi taagandeyan kavle savle ana
yelavɨkiyandɨ. ndina mbangɨ wuk ana yigiyandɨ waa
God wandɨ
waa pɨlɨwutndɨ.

10

ISREL GOD WAA VAPMBA ANA YETɨLɨGANDI

1 Yakwa nɨmba, Juda Godna yelangɨ wuleinjangat maawut viyalɨndɨ, wowun. Wupma God kat wagalalɨgowun. 2 Juda God waa nyaangɨk kat nɨmamba kwutaa lɨvat walɨgandi. Ndi kavle savle yetɨga kwutaa lɨvat walɨgandi. God waa vapmba ana yetɨlɨgandi. 3-4 God waa vak kat kai walaa ndinai waa vapmba yetɨlɨgandi. God yeta vak klavat yetɨndi. Ndinai kwutaa njɨvwamba klavat yetɨndi. Kraist yandɨ, njɨvwamba klanja vak ngɨlɨndɨ. Kraistna njsvwa kat kɨta nyana mbangɨ wiyo waavi taagandeyan God yeta vak klaigandɨ.

GOD NDINYANGU KAT AYWAA KWUNAPMAK WANDɨ

5-8 God waa lomba yetɨga God yeta vak klanja vak kat Moses tamba pɨlɨwutndɨ. God waa lomba yetɨnyagingweyan kwo lɨgiyangwuk waa pɨlɨwutndɨ Moses. Kraist yandɨ maa wan vak ngɨlɨndɨ. Kraist kwiya kupi vat kɨngi vat ana ndɨ. Kraist nyɨnangwupmba lɨgandɨ. Wuna nɨma njɨvwamba ndɨ kat kwutaa kiyawun maa wun kat kwunakiyandɨ waa ke yelavɨka. Wan vak kavle vatna. Kraist kwiya kupi vat kɨngiyan. Kraist kwiya kupi vat vat nɨna maawupmba yelavɨtaa kwundimba waiganɨn. Wan kupi vak kat mbutɨgowun. 9-10 Ngwutna kwundimba awamba. Jisas wuna njambwi nyana awamba. Ngwuta maawupmba yelavɨk. Jisas kiyandɨ maa God ndɨ kat laak wandɨ, laatndɨ. Ngwutna maawupmba nyelavɨka ngwula mbangɨ wiyo waavi taagandeyan God waigandɨ. Wunai lɨga vla lɨgangwuk waa waigandɨ. Gwutna maawupmba yelavɨka mbukngweyan God ngwuk kat kwunakiyandɨ.

11-12 Kɨta nyan Kraist kat ndɨna mbangɨ wiyo waavi taagandeyan Kraist ndɨ kat ana kai waigandɨ. Wan nyan kat Kraist kai wandeyan wan nyanan mbangɨ wup yigiyandɨ. Kai ana waigandɨ. Juda walɨnja nɨmba Juda ana ndi nat nɨmba aywa ndina mbangɨ Kraist kat wiyo waavi taagandeyan ndi kat kwunakiyandɨ. God ndina njambwi nyana. Ndɨ

katwagalanjeyan ndi kat ndɨna apma vapmba kwunakiyandɨ. 13 Kɨta
nyan njambwi nyan kat mɨn wuna njambwi nyan mɨn wun kat kwunak
waa wandeyan ndɨ kat kwunakiyandɨ.
14-15 Ndɨ katmbangɨ wiyo waavi taagalapman nɨmba anda vapmba ndɨ
kat wagalagiyandi. Ndɨnai waa kwundi wutapman nɨmba anda vapmba
ndina mbangɨ wiyo waavi taagagiyandi. Nat nyan ndi kat mbutapman
yindeyan anda vapmba wukiyandi. Kɨta nyan nat nyan kat God waa
nyaangɨt yiga ambuk walapman yindeyan ana yiga mbukiyandɨ. Tamba
butnja nyaangɨt pɨlɨwutndi. Nat nɨmba apma nyaangɨt mbupmak yan-
jeyan apma vatna waa tamba pɨlɨwutndi.

ISREL GOD WAA NYAANGƗT WUPMAK KAT KAI WALƗNDI

16 God waa apma nyaangɨt wuka la nɨmba aywaa wan nyaangɨt kwutaa
lɨndi? Kai. Tamba kai walɨnjangat Aisaia pɨlɨwutndɨ. Godna nyaangɨt
mbukwa nyaangɨt wupmak kat kai walɨndi waa pɨlɨwutndɨ. 17 God
waa nyaangɨt Kraist kat waa nyaangɨt wuka lɨnjeyan alɨpsɨga kwutaa
lɨgiyandi. God waa nyaangɨt Kraist kat waa nyaangɨt wutapman tɨnjeyan
ana alɨpsɨga kwutaa lɨgiyandi.
18 Ngwuk kat wagalavat tɨgowun. Tamba wutndi? Ana wutndi? Awa
luwa. Wutndi. Tamba pɨlɨwutndi.
God waa nyaangɨt mbutɨga nɨmba. Ngepma
ngepma yiga mbutndi. Ngepma ngepmamba la nɨmba wutndi waa
tamba pɨlɨwutndi. 19 Ngwuk kat nat vak wagavat tɨgowun. Nat
nɨmba Juda ana ndi God waa nyaangɨt wutaa kwutaa lɨnja kat Ksrel
walɨnja nɨmba Juda ndi an vɨlɨndi? Tamba Judana njambwi nyan
Moses waa vak vɨga God Juda kat wanda nyaangɨt wandɨ. Juda ana
ndi nat nɨmba ngwuk kat kwiwa nyaangɨt ndi wuka kwutaa lɨndi
maa vɨga kimbut yiga klavat tɨgiyangwuk. Juda ana ndi nat nɨmba
tat maawupmba yelavɨtapman ta nɨmba ndi. Wunai waa nyaangɨt
ndi kat kwiwun maa ndi kat kimbut maawut tɨgiyangwuk waa God
wandɨ waa wandɨ Moses. 20-21 Tamba Aisaia wan vak kat pɨlɨwutndɨ
ndɨno. Juda ana ndi nat nɨmba kat pɨlɨwutndɨ.
God wandɨ. Kwatevilaa kwo vɨga klandi. Juda ana ndi nat nɨmba
kwaka vɨlevilaa lɨlɨndi maa
vɨnjangat kapmba wawun waa wandɨ God waa pɨlɨwutndɨ. God wandɨ.
Juda kat kwunapmat
tɨlɨwun maa wun kat kai wandi waa God wandɨ
waa pɨlɨwutndɨ Aisaia.

11

GOD JUDANA NAT NƗMBA KAT KWUNAKIYANDƗ

1 Wimgo lat tɨga lɨta val mgwil lat wagaavat tɨgpwin. God ndɨna nɨmba
Juda kat kai wandɨ? Kai luwa. kai ana wandɨ. Wun kat avɨ. Wun Isrelna
nyan wun. Wuna walanga Ebrahamna. Bensamin wuna yelangɨ nyana.
Wuna ngwatna. God wun kat kai ana wandɨ. 2-3 Juda kat ana aywaa kai
walɨgandɨ. Yagwa waigowun God wanda Juda kat yagwa waigandɨ. Juda
aywaa God kat kai wandi waa tamba wandɨ Ilaija. Ilaija God kat wandɨ.
Njambwi nyan mɨnai waa nyaangɨt ngambulɨga nɨmba kat Juda aywaa
vatnyandi. Mɨn kat kwunatɨnja ngay sulɨndi. Wun kapma lɨgowun.
Mɨnai waa nyaangɨt wuka lɨga nɨmba kai. Wun kat sɨvat wandi waa
wandɨ Ilaija God kat. Wan nyaangɨt tamba wukngwuk. 4 Wandɨ maa God

wandɨ. Nɨma sakwat nɨmba wun kat kai ana wandi. Ndi kat vɨga lɨgowun. 7,000 ta nɨmba Beal walɨnja waagan kait ana kwunatndi. Kwo lɨgandi waa wandɨ God.

5 Mbambala wungivat sɨgat. Nat Juda God kat kai ana walɨndi. God ndɨna maawupmba yelavɨtaa kwutaa kiyandɨ ndi kat. 6 God ndɨna maawupmba awagapma ndi kat kwutaa kiyandɨ. God ndi kat ana wandɨ. Ngwuk apma njɨvwa kwutɨngwuk maa apma wenga ngwuk kat kwigiyowun waa ana wandɨ God. Ndɨ awagapma ana kwindɨ waa waigenɨn.

7-8 Wan nyaangɨt witaa amga, al uogouamɨm waa yelavɨkiyanɨn. Isrel aywaa God tɨga vak kat kwaka lɨndi. Aywaa ana klandi. Ndina nat nɨmba mɨna klandi. God waa nɨmba mɨna klandi. Nat nɨmba klavak kat ndina mbangɨ kɨlɨpangɨ yindɨ. Tamba kɨlɨpangɨ yinja vak kat pɨlɨwutndɨ.

Wan kɨlɨpangɨ ya vat god ndi kat kwindɨ. Mɨni vɨga
waan wutapman tɨnjangat kwindɨ. Kan njɨmbla wupma
lɨgandi

waa tamba pɨlɨwutndɨ. 9-10 Devit ndɨna wupma Juda kat tɨga God kat pɨlɨwutndɨ wungi vak kat.

Juda yetɨlɨnja maawut ndi kat woseka walɨgandɨ.
Yetɨnja maawupmba yetɨnjangat mɨna ava yambɨ
ana vɨlɨgandi. Wungi kat tɨga mɨn ndi kat asɨ
mɨla. Mɨna ava yambɨmba mɨnimba ana vɨlɨgnadi.
Ndina kavle savle yelavɨtnja vak valɨ mbundɨ nda
vatna. Maapmba taagalaa yetɨ vla yetɨgandi.

JUDA ANA NDI NAT NƗMBA GODNA YELANGƗ WULEINJA VAT

11-12 Ngwuk kat nat vak wagalavat yigowun. Manda kat Juda kavle savle yelavɨtnja vat yindi. Nɨmamba kavle yinjangat kavle savle yelavɨtndi? Kai luwa. Ndi God kat walɨndi maa Juda na ndi nat nɨmba God waa nyaangɨt kwutaa lɨndi maa Juda waigandi. Nɨna nda sɨkwutndi waa waigandi. Wupma walaga ndino klavat tɨndi. Juda kai walɨndi maa ngepma ngepmamba lɨga nat nɨmba God waa nyaangɨt wuka kwutaa lɨndi. Wan apma vatna. Juda walɨnja nɨmba aywaa Godna yelangɨ wuleinjeyan apma nglei vatna.

13-14 Wuna njɨvwa kɨngiyan. Juda ana ndi nat nɨmba ngwuk kat God waa nyaangɨt yiga mbutɨgowun. Wuna njɨvwa tɨndangat Juda kat mbutɨgowun. Manda kat ndi kat wupma mbukwun. Godna yelangɨ wuleinjangat mbukwun. 15 Juda Godna yelangɨ wuleivak kat kai wanjangat Juda ana ndi nat nɨma sakwat nɨmba Godna yelangɨ wuleindi. Juda yeta kavle vat Juda ana ndi nat nɨmba kat apma vat kwunatndɨ. Juda Godna yelangɨ wuleinjeyan kiya nyan laatnda vak vla lɨgiyandɨ. 16 Ebraham ndɨna nyangu ndɨna ngwak God waa nyaangɨt wuka lɨga Godna yelangɨ wuleigiyaa, Ebraham angwa mi vla lɨndɨ. ndɨna nyangu sandɨ mi vla lɨndi. Angwa mi Godna nda lɨndɨ. Sandɨ mi Godna nda anagandi lɨgiyaa.

17 Wundi Juda taamba kandi mi vla lɨgandi. Wan mina nat sandɨ God kalɨka kwagalandɨ. Ngwuk Juda ana ngwuk avla watna mina sandɨ vla lɨgangwuk. God ngwuk kat kwutaa kalɨtaa yiga sɨgilɨlndɨ. Wupma ngwuk tagula vat tɨgiyangwuk. 18 Ngwuk ana waigangwuk. Nɨn apma nɨmba lɨnangat God nɨn kat sɨgɨlɨndɨ waa ana waigangwuk. Yelavɨk ngwula.

Angwa mi ngwuk kat kwutaa ligandi. Ngwuk angwa mi kat ana kwutaa ligangwuk. Ngwuk sandi mi ngwuk.
19-20 Ngwuk waigangwuk. Nin kat sigilivat tamba la sandi kalitndi. ngiyambak waigangwuk. God waa nyaangik kat ndina mbangi kilipangi yindangat kalitndi. Ngwuk God waa nyaangik kat ngwutna mbangi wiyo waavi taagandangat God ngwuk kat sigilindi. Nin apma nimba nin waa ke waga. God nin kat apma vat yindi waa awamba. 21 Tat ta sandi God kalitndi. God waa nyaangik kat ngwula mbangi kilipangi yindeyan ngwuk kat kalikiyandi. God. 22 Yelavik. God apma vat yiligandi. Mandip mandip ana yiligandi. Ndinai waa nyaangit wutapman tigiyaa nimba God ndi kat sigiyandi. Ngwut ndinai waa nyaangik kat wuka lingwangat God ngwuk kat apma vat yigiyandi. Ndina kwundi wutapman ying-weyan ngwuk kat kalikiyandi. 23 God kalikna Juda ndinai waa nyaangik kat ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan ndi kat God sigiligiyandi. 24 Nat mina sandi kalitaa mandip mimba sigilindeyan nima njivwa. God wan vak ngwuk kat yindi. Wan mina sandi kalitaa ak wumba sandimba sigilindeyan nima njivwa ana ndi. kalitaa ndi Juda God kat yandi maa sigilindeyan wan nima njivwa ana ndi.

GOD JUDA KAT KWUNAKIYANDI

25 Kita mbaapma nimba wupma ke yelavikngwa. Nin apma nimba. Juda kavle nimba ndi waa ke yelavikngwa. Ngwuk kat kita nyaangit mbukiyowun. Awuk ngwula. mbambala Isrel ndi God waa nyaangit ana wuka ligandi. Ngini Juda ana ndi nat nimba Godna yelangi wuleigiyaa nimba aywaa wuleindi maa Juda wuka ligiyandi. 26-27 Juda ana ndi nat nimba wuleindi maa Isrel ndi wuleigiyandi. Wuleinjeya vak kat tamba piliwutndi.

God Juda kat wandi. Ngwula kita nyan ngwuk kat
yalaa kwunakiyandi. Jekopna yelangi nimbana kavle
vak kat yalaa silimbwigiyandi. Ngwuk kat apma vat
yigiyowun wawa vat yiweya njimblamba ngwutna
kavle vak kat silimbwigiyowun waa God wandi
waa tamba piliwutndi. 28 Mbambala God waa nyaangit mbutinin maa
Juda wan nyaangik kat wupmak kat kai waga God kat kao ligandi.
Wungi kat tiga ngwuk God waa ndi kat walaa kimbik kwutndi.
Ndina walanga kat wupma wandangat Juda kat kwunakiyandi.
29 God kwukiyowun waa wandeyan kwukiyandi. God kwigiyowun
waa wandeyan kwigiyandi.

30-31 Tamba ngwuk God kat kai walingwuk. Mbambala ndinai waa nyaangit wuka ngwutna mbangi wiyo waavi taagandangat ngwuk kat apma vat yiligandi. Ndi Juda kai walindi maa ngwuk wutingwuk. Mbambala Juda ndi God kat kai waligandi. ngini God waa nyaangit wutnjeyan ndi kat apma vat yigiyandi. Ngwuk kat apma vat yinda vla ndi kat apma vat yigiyandi. 32 Tamba God ndinyangu kat wandi. Ngwutna maawupmba yeti ngwula. Ngwutna maawupmba wun kat kai wangweyan ngwutna sipana waa God wandi. God manda kat wupma wandi. Kavle vak kwagalalaa kupi maawut siknjangat God wupma wandi. God ndi kat apma vat yivat wandi.

GOD NIMA NYANA WAA WAIGANIN

33 God nima nyana. Kwanda kwanda mbundi nyana. Ndina maawut tagula maawutna. Ndina maawupmba yelavitnda vak kandana vigiyaa.

Ndinai yeta vak kandana vigiyaa. Va nyan kai. 34-35 Tamba God waa nyaangit wupma piliwutndi.

Godna maawut anda nyana vigiyaa. Vi nyan kai.

God kat kandana wandi maa kwut nda kwutndeya. Wa

nyan kai. Kandana kwi nda kwiya awat God kat

kwindeyan. Kwi nyan kai

waa tamba piliwutndi. 36 God ksipmana nda aywaa kwutndi. God wandeyan laataa kwo ligiyandi. God wandeyan kiyaigandi. Wan nda aywaa ndina nda. Ndi nima nyana. Ndini si katsoga kwunapmak tiganin. Apma vatna.

12

MBANGI MAAWUT GOD KAT AGWI NGWULA

1 Ngwuk yakwa nimba ngwuk kat wowun. Ngwutna mbangi maawut God nat agwi ngwula. Godna njivwa kwupmakat agwi ngwula. Nat vak kat kwagalalaa kapma vat lingweyan apma vat wun kat kwingwuk waa God waigandi. Nin God kat mbangi maawut manda kat kwilapman nda? 2 Wan kipmana vapmba ke yetilingweya. Kupi maawut klalaa mandip nimba tigiyangwuk. Ngwutna kupi maawupmba Godna maawupmba apma vat viga wuka yetigiyangwuk.

GOD NIN KAT MANDIP MANDIP NJIVWA KANSAGA KWINDI

3 God wun kat simaganda nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. Wun apma nyan njambwi nyan wun waa wata yelavitingweya. Ngwutna njambwi liga vat siga naguga vivat wangweyan ngwuk kat God kwinda vak kat yelavikiyangwuk. 4-5 Nina mbangimba nima sakwat nda ligandi. Waan mini ndaama apma ligandi. Ndi kapma njivwa liga nda ndi. Kraistna yelangi wungi vatna. Ndina kita yelangimba nima sakwat nimba ligandi. Kapma kapma njivwa kwutiga nimba wupma ligandi. Kita nyan kapma lindeyan apma njivwa ana kwukiyandi. Nat nimbonala kitamba lindeyan ndi aywaa apma mandip mandip njivwa kwukiyandi.

6 God nin kat kita kita mandip njivwa kansaga kwindi. God waa nyaangit nat nimba kat mbutneya njivwangwuk kat kwindeyan yiga mbukiyangwuk njimbla njimbla. Nima sakwat nyaangit kwindeyan nima sakwat njimbla yiga mbukiyangwuk. 7 Nat nimbonala kwangweya njivwa kwindeyan ndina lak kwalaa ligiyangwuk. Nat nimba kat simagangweya njivwa ngwuk kat God kwindeyan apma vat simagaiyangwuk. 8 kwutnjeya njivwa mbutnangat God ngwuk kat wan njivwa kwindeyan kwutnjeya njivwa nimamba ambuk. Ngwutna kwanda kwanda nima sakwat tiga God ngwuk kat nat nimba kat agwi wandeyan nimamba agwi. Nat nyana njivwa viga lineya njivwa God ngwuk kat kwindeyan ngwuk simblan ana viga ligiyangwuk. Nat nyanan maawut kwunatngweya njivwa God ngwuk kat kwindeyan woviyaguga kwunakiyangwuk.

9 Nat nimba kat woseka waa ke woviyaguga liga. Woseka walapman nimamba woviyaguga ali. Kavle vak kat kai awa. Apma vat mina kwutaa ali. 10 Nat nyan kat ngwutna yakwa nyan vla lindangat ndi kat woviyaguga ali. Ndina si kwuselakiyangwuk.

11 Ngwutna njivwa kat ngwutna mbangi kilipangi ke yinda. Ngwutna njambwi nyana njivwa nimamba agwut.

12 God ngwuk kat yigiyaa vak kat yelavɨka woviyaguga lɨgiyangwuk.
Ngwuk kat nɨma vat yinjeyan ngwutna maawut ke viyandɨ. Njɨmbla
njɨmbla God kat wagala.
13 Godna yelangɨ nɨmba kɨta nda lapman tɨnjeyan ndi kat agwi. Ng-
wutna ngay lɨga kava yaiga nɨmba kat awa. Wuna ngaymba nao kɨga
sɨndu agwa waa awa. 14 Kɨta nyan mɨna sɨ viyasandandeyan wupma ke
yiga ndɨ kat. God kat ndɨ kat wagala. Ndɨna sɨ kwutaa God kat awa. Ndɨ
kat apma vat ay awa.
15 Kɨta nyan ndɨ kat apma vat yandeyan ndɨ kat solat asɨ. Kɨta nyan ndɨ
kat kavle vat yandeyan ndɨ kat miwa ay.
16 Nat nɨmbonala apma vat njɨvwa kwuka yetɨ. Wun nɨma nyan waga
avla mɨna sɨ kwuselapmak kat ke ngambuga. Kwo lɨga nɨmbona yetɨ.
Wun aywaa savega lɨgowun ke yelavɨka.
17 Kɨta nyan ngwuk kat kavle vat yindeyan ndɨ kat awat kavle vat ke
yiga. Apma vat mɨna yetɨ. Ngwulai yetɨlɨga vat vɨga waigandi. Ndi apma
vat mɨna yetɨlɨgandi waa waigandi. 18 Nat nɨmba kat ke yiga waleaga.
Yigumba ngwaama nyan vla lɨvat wawun waa awa. 19 Wuna ava nɨmba,
ngwuk kat yinjeya vat ndi kat ke yiga. Ngwutna kimbuk maawut kwa-
galalaa lɨgiyangwuk. God ndi kat awat yigiyandɨ. 20 Ngwutna nɨmɨngi
wundɨ kat tɨndeyan ndɨ kat kɨgɨnda agwi. Ngu kɨga yiga lɨndeyan ndɨ kat
ngu agwi. Wungi vak vak yelɨngweyan yinda vak kat ndɨna mbangɨ wuk
yigiyandɨ. 21 Wan kavle vak ngwuk kat kwulatandɨ. Apma vak yiga wan
kavle vak kat kwulakiyangwuk.

13

GAVMANA NYAANGɨT AWUPMBA NGWUK

1 Gavmana nyaaɨgɨt awupmba ngwuk. Gavman kwo ana lɨgandɨ. God
wandɨ, lɨgandɨ. 2 Gavman kat kai wangweyan God walɨga nyaangɨk kat
kai walɨgangwuk. Gavman kat kai wangweyan kavle vat klaigangwuk.
3 Vɨga la nɨmba apma vat yetɨlɨga nɨmba kat ana nɨma vat kavle yilɨgandi.
Kavle vat yetɨlɨga nɨmba kat mɨna nɨma vat kavle yilɨgandi. Apma
vat yiga yetɨngweyan vɨga lɨga nɨmba kat ana vakiyangwuk. Apma
vapmba yetɨlɨgandi waa ngwuk kat waigandi. 4 Vɨga la nɨmba Godna
njɨvwa kwutɨgandi. Apma vapmba yetɨngweyan ngwula mbangɨ ndɨ
kat wɨngweyan vak vak yigiyandɨ. Kavle vapmba yetɨngweyan nɨn
kat ana nɨma yigandɨ waa wata yetɨlɨngweya. Nɨma vak ngwuk kat
yigiyandɨ. Kavle vat yiga yetɨlɨga nɨmba kat Godna kimbut maawutmba
nɨma vat yigiyandɨ. 5 Kɨta nyan Godna kimbut maawupmba wun
kat nɨma vat yivak kat kai wandeyan ndɨ wan nyan apma vapmba
yetɨgiyandɨ. Apma vapmba yetɨngweyan apma vapmba yetɨlɨganɨn waa
maawupmba yelavɨka yetɨgiyangwuk. 6 Wungi vapmba yelavɨka wan
takis lɨngweya sanya ngwuk yaagi lɨmbangwuk. Wan vɨga la nɨmba
Godna wa vapmba klalɨgandi wan takis sanya. 7 Ngwuk mandɨp mandɨp
nda mandɨp mandɨp nɨmba kat kwutaa kwigiyangwuk. Takis sanya
klalɨga nyan kat ndɨ kat takis sanya kwigiyangwuk. Kastamba lɨga sanya
klalɨga nyan kat wan nyan kat kastan kat sanya kwigiyangwuk. Kɨta
nyan njambwi nyan tɨndeyan ndɨna sɨ kwusolaa yetɨgiyangwuk. Ndɨna
sɨ kat ke viyesendaga.

NAT NMɨBA KAT KWUNAKA WOVIYAGUGA YETɨLɨGA NYAN GOD WAA LOMBA YETɨLɨGA NYANA

8 Ngwut nat nyan kat ke kwo nda waga klangwa. Ngwuk kita nda mina
nat nsmba kat awat kwigiyangwuk. Ngwuk awat sowat kwunaka awat
sowat woviyaguga ali ngwula. Nat nimba kat kwunaka woviyaguga
yetingweyan God waa lomba yetiligangwuk. 9 Godna lo kupma wandi.
Sikwuka yambisik yiga ke yetiga waa wandi. Nat nayana nda kat vilaa
klavakat ke nimamba yelavika waa wandi. Nat nima sakwat nyaangit
wandi. Wan nima sakwat nyaangitna angwa nyaangit kupma ligandi.
Min mina mbangi kat vilaa woviyaguga yetima vla nat nimba kat wupma
woviyaguga yeti mila. 10 Nat nimba kat woviyaguga lingweyan ndi kat
kavle vat ana yigiyangwuk. Ndi kat God waa lomba yetigiyangwuk.
11 Ngini la liga nandinya tamba ngway tolaligandi. Viligangwuk. Ngwuk
sindu kwa nimba vla ke lingwa. Mini sigi sagika viga liga nimba vla ali
ngwula. Jisasna mbaapma wuleina njimbla wan yaiga nandinya wata
ana ngway tolalindi. Kan mbambala nin kat kwunatndeya nandinya
tamba ngway tolagandi. Viligangwuk. 12 Kan tamba ngambi ngana.
Nya lamba wokevat yigandi. Ngi kat tiga yilina kavle vat aywaa kwa-
galaa viga ligiyanin. Apma vat mina yetigiyanin. 13 Nin apma vapmba
yetigiyanin. Yetina vak nima sakwat nimba viligandi. Pagwuga ana
yetiliganin. Kapmba yetiliganin. Nin nima ngu nimamba ana kigiyanin.
Kilaa ana tungwengwan yiga yetigiyanin. Nin ana sikwuka yambisik yiga
yetigiyanin. 14 Nina njambwi nyan Jisas Kraist yeta vak vla yetiliganin.
Nina mbangi waiga vapmba ana yetigiyanin.

14

NAT NIMBA YIGA YETINJA VAK KAT KE SIGA NAGUGA

1 Kita nyan ngwutna lotu yavat tindi, ndi kat ke kai waa. ndi kat kiyalaa
kavle vat yetiligamin waa ke waa. 2 Nat nimba kiginda aywaa kivat
yelavika ligandi. Nat nimba kiginda kivak kat kai waligandi. Awat sowat
ke njikngwa. 3 Ngwuk kiginda kiliga nimba kiginda kilapman nimbana si
ke viyesandaga. Ngwuk kiginda kilapman nimba kiginda kiliga nimbana
si ke viyesandaga. Aywaa Godna yelangi nimba tigangwuk. Ndi kat ke
kai waa. 4 Ndina njivwa ana viga ligangwuk. Ndi Godna njivwa kwutiga
nimba ndi. God ndina njivwa viga ligiyandi. Ngwuk kavle njivwa
apma njivwa kwutingwuk God vigiyandi. Apm njivwa kwutigamin kavle
njivwa kwutigamin ndi God waigandi. Nin ana waiganin. Apma njivwa
kwutinda God ndina lak kwandi.

5 Nat nimba nat maawut yelavikandi. Kita nandinya God kat
yelavikiyanin lotuvak kat. Nat nimba waigandi. Manda kat. Nandinya
aywaa God kat yelavikiyanin. Wovuna ndina yelavik vapmba
yetigiyandi. 6 Kita nyan nandinya kita God kat yelavipmat tindeyan
apma vatna. Kita nyan waagan kat kwinja kiginda kindeyan God
kwiya kiginda waa yelavitaa kigiyandi. Apma vatna. Kita nyan waagan
kat kwinjeya nda kivak kat ndina maawupmba God kat yelavitaa kai
wandeyan apma vatna.

7-8 Kwo linangat God nin kat ana kwutndi. Kwo wundumba yinangat
ana kwutndi. Ndina njivwa kwutnangat nin kat kwutndi. Wundumbu
yineyan ndina ngepmat yigiyanin. 9 Jisas Kraist kiyaga wundumbu yilaa
laatndi. Wungi kat tiga kiyaa nimba, tiga nimba, ndina njambwi nyanat
tigiyandi.

10 Kita yelangi nimbana si ke viyesandaga. Yelavik. ngini Jisas Kraist
nin kat kita kita nina njivwa vigiyandi wenga kwivak kat. 11 Tamba
piliwutndi.
God wandi. Ndinyangu aywaa wun kat yaa yilaa maak silandagiyandi.
Silandaga God nima nyan min waa God wandi.
12 Nin aywaa kita kita God kat waiganin.

KITA MBAAPMA NYANA MAAWUK KAT KE KAVLE VAT YIGA

13 Wungi kat tiga nat nyan kat kavle vat yimin waa ke waa. Min mino
apma vat yeti. Mina kita yelangi nyan kita vak kat wan vak kavle vat
wandeyan wan vak ke yiga. 14 Kan wimbu waagan kat kwinjan kavle
ana ndi. Apmana. Wuna maawupmba ana wowun. Ngwuk ngwutna
maawupmba wan nda kavle nda waa yelavikngweyan kwagala. 15 Mina
kita livi nyan wimbu kivak kat kai wandeyanb kilimin, vindeyan min kat
kimbut yiga tigandi. Min kimeyan ndi kat apma vat ana yimin. kimeyan
mina kita livi nyana maawut avla kavle yigiyandi. ndi kat manda kat
kavle vat yeigyamin. 16 Min yilima vat wan apma vatna walimin. Nat
nimba vinjeyan kavle vatna waligandi. Wan vak ke yiga. 17 Godna nda
kiginda ana ndi. Godna vak kingiyandi. God ta vla tinja vak, kimbik
kwukna vak, Godna waagan kwiliga nolin ngwandiga solat sineya vak.
Godna vak kingiyandi. 18 Jisas Krasit ya vapmba yetingweyan God apma
vat yetigangwuk waa waigandi. Ngwutna kita livi nimba apma vat
yetigangwuk waa waigandi.
19 Awat sowat kimbik agwuk ngwula. Nat nimbana si kwuso ngwula.
20 God ndina maawut apma vat kwunatndi. Manda kat wimbu kiga
ndina maawut kavle yigiyangwuk. Viga yelavik ngwula. Wimbu kiginda
kavle ana ndi. Wimbu kiga nat nyana maawut kavle ymeyan kavle
vatna. 21 Mina kita livi nyan wupma yelavitigandi. Wimbu kiga nima
ngu kiga kinjeyan kavle vatmba wupma yelavitnjeyan ke kiga. Apma
kimeyan ndi God waa nyaangit anagandi kwagalagiya. 22 God min kat
wanda maawupmba yeti. Kita nyan kan yetiwa vak apma vat ana ndi
yelavitndeyan ana nglaatndi. Kavle vatna. 23 Wimbu anagowun kigiyaa.
E? Ana kigiyowun? Waa yelavitndeyan kavle vatna. Yetinda vak kat
ndina mbangi ana wiyo waavi taagaligandi. Mbangi kilipangi yindi,
yetinda vat kavle vatna.

15

KRAISTNA MAAWUPMBA YETI NGWULA

1 Ngwuk wimbu kiliga nimba kilapman nimba yetiliga vapmba
yetingweyan wovuna. Ngwutna yelavik vapmba ke yetiga. 2 Nat nyana
yelavik vapmba yeti. Ndina yelavik vapmba yetingweyan ndi God waa
nyaangik kat kai ana waigandi. 3 Jisas Kraist wan vapmba yetindi.
Ndina maawupmba ana yetindi. Tamba la nimba Jisas kat piliwutndi.
Nat nimba ndi kat kavle vat yinjangat yandi waa ndi kat piliwutndi.
4 God tamba piliwuta nyaangit kwo ana piliwutndi. Nin kat simagavat
piliwutndi. Tamba la nimba God ndina lak kwandi viliganin. Ngi kat
tiga nina lak kwaigandi viliganin. 5 God nina lak kwaga apma vat
kwiligandi. Savagu maawut nin kat kwiligandi. Kwindi, maa nin kita
vat apma vat tigiyanin. Kwindi maa Krasit yinda vapmba yetigiyanin.
6 Wan vapmba yetineyan kita nyaangitmba yetiga waiganin. God min

nima nyan min, njambwi nyan Jisas Kraist min nima nyan min kita
nyaangipmba waiganin.

JUDAGWI NAT NIMBA KAT GOD NDI KAT KWUNATNDI

7 Kraist ngwuk kat yagwa wandi. Wungi kat tiga awat nina lotu yagwa
waa awamba. 8 God Judana ngwak kat paatna nyaangit ngambuvat
Kraist Juda kat yandi. 9 Ngambundi maa Juda ana ndi nat nimba wandi.
God ndi kat apma vat yindi, wandi nat nimba. Wan nyaangit tamba
piliwutndi.
Wuno nat nimbo Juda ana ndi God kat waiganin.
Mina si waga wamak kwundi waiganin
waa tamba piliwutndi. 10 Nat nyan piliwutndi.

Ngwut Judanana solat asi

waa piliwutndi.
11 Ngwuk Juda ana ngwuk Godna si kwuso. Ngepma
ngepmamba liga nimba ndi kat swamba. Min apma nyan
min waa awa
waa piliwutndi. 12 Aisaia Jisas kat piliwutndi.
Jesina yelangi nyan ligiyandi. Juda ana ndi nat
nimba kat laataa viga ligiyandi. Ndi kat waigandi.
Nina lak kwaigandi waa waigandi
waa piliwutndi. Aisaia. 13 God waa nyaangik kat ngwula mbangi
wiyo waavi taagaligandi. Solat singweya vat apma maawut tingweya
vat ngwuk kat God kwindangat wagalaligowun. Godna waagan ng-
wutna maawut ngwandindi maa God waa nyaangik kat ngwula mbangi
nimamba wiyo waavi taagagiyandi.

POL NDINA NJIVWA KAT YELAVIKA SOLAT SIGA NOLIN NGWANDILIGANDI

14 Yakwa nimba ngwuk apma nimba ngwuk. Savagu maawut tiga
nimba ngwuk. Ngambuwa nyaangit tak tamba wuka lingwuk. Wuka
liga awat sowat simogwingwuk. 15-16 Ngwula maawut tivilandi. Wungi
kat tiga wan vak kat piliwutwun. God apma vat wun kat wandi. Wandi
maa Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Wungi kat tiga ngwuk
kat piliwutwun. Juda ana ndi nat nimba kat mbukwan kat God wun kat
mbutndi. Wuna njivwa kingiyand ndi. Godna vak Juda ana ndi wutap-
man tiga nimba kat ndi kat Godna nyaangit mbuka kiyaa ndina mbaap-
mamba taagagowun. Godna waagan ndi kat apma vat yetinjangat
kwunatigandi. 17 Godna nijvwa kwukwa njivwa Jisas Krasitna imba
kwukwun. Wan njivwa kat wuna mbangi wup ana yigandi. 18 Nat nimba
Godna njivwa kwutinjangat ana waigowun. Godna njivwa kwukwangat
mina waigowun. Ndi kat wowun maa God waa nyaangitmba yetindi.
Ndi kat wowun maa God waa nyaangitmba yetindi. 19 Ndi kat mbukwun.
Wunai yeta vak vindi. Kwunatiwa vak simogwiwun, vindi. Wan vak
aywaa Godna waagan tavindi maa kwukwun. Jerusalemba liga Ilirikam
yiga kan nyaangit mbutiwun. 20 Kraistna si wutapma tiga nimba kat yiga
mbupmat wowun. God waa nyaangit kwutaa liga nimbana ngepmat
yiga mbupmak kat kai wowun. Nat nyan ndi kat tamba mbutndi.
21 Tamba Aisaia yuwa vapmba piliwutndi.
God kat wutapman nimba wukiyandi. God kat vilapman
nimba vigiyandi
waa piliwundi Aisaia.

POL ROMBA LIGA NIMBA VILAA SPENAT YIVAT WANDI

22 Kan njivwea wun kat kematindi maa tiwun. Ngwuk kat ana yaa
viwun. 23 Kan kavana njivwa tamba ngiligandi. Naambi nima sakwat
kawiga liwun. Mbambala lamba laapkowun ngwutnalak yivak kat.
24 Spen walinja ngepmat yivat tigowun. Yiga ngwutna ngepma Rom kaw-
ivat wowun. Yuisolaa ngambuga liga ngwuk kat kwagalalaaa yigiyowun
Spenat.

25 Tat Jerusalemat yigiywoun. Jerusalemba liga Godna yelangi nimba
kat kita nda kwivat yigiyowun. 26 Jerusalemba liga nat nimba nao
kiginda lapman tindi. Wungi kat tiga Masedonia Akaiamba liga Juda
ana ndi Godna yelangi nimba kat nimbundawi kwindi. 27 Kwivat wandi,
wovuna wowun. Tat Jeruslemba la Juda God waa nyaangit wuka lindi.
Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbutndi. Awat sowat nimbundawi
kwinjeyan wovuna wowun.

28 Wunamba kwindi, yiga agwi wandi. Ndi kat kwilaa Spen yigiyowun.
Ngwuk kat vivat yigiyowun. 29 Ngwuk kat mbukweya nyaangit njambwi
nyan wun kat mbukiyandi. Viligowun.

30 Jisas Krasit nin kat apma vat yindi. Godna waagan nina maawut
ngwandindi maa awat sowat woviyaguga liganin. Wungi kat tiga yakwa
nimba ngwuk kat wagalagowun. Wun kat tiga God kat wagala ngwula.
31 Nat Jeruslemba liga nimba God kat kai waliga nimba ndi. Wun kat
anagandi sigiyaa. Wun kat tiga nima nyan kat wagala. Jerusalemba
liga Godna yelangi nimba ndi kat kwiweya nda anagandi klaiga. Wun
kat tiga nyan kat wagala. 32 Kwiweya nda klanjeyan nolin ngwandiga
ngwutna ngepma yaigowun. God wandi, yaigowun. Yawun maa awat
sowat maawut kwunkiyanin.

33 God nin kat apma maawut kwiligandi. Ngwutna lak God kwandan-
gat wagalaligowun. Ngiyambak.

16

POL NDI KAT APMA NANDINYA WANDI

1-2 Senkriamba liga tagwa Fibi ngwutna ngepmat yigiyali. Nima njivwa
lotumba kwuti. Li kat yagwa awa. Ngwutna yakwa lagwat li. Nima
sakwat nimba kat kwunaka wuno wun kat yagwa awa. Ngwutna yakwa
lagwat li. Nima sakwat nimba kat kwunaka wuno wun kat kwunatigali.
Wungi kat tiga li kat kwunak.

3-4 Priska Akwila kat apma nandinya awa. Mbik wunonana Kraistna
njivwa kwutiga nyan mbik. Wun kat kwunapmat tiga kiyavat yimbit.
Mbik kat yelavika woviyaguga liwun. Juda ana ndi nat nimba God waa
nyaangit mbukwa nimba mbik kat woviyaguga lindi. 5 Mbitna ngaymba
yisolaa godna yelantgi nimba kat apma nandinya awamba. Wuna ava
ndu Epinitas ndi kat apma nandinya awamba. Wuna ava ndu Epinitas
ndi kat apma nandinya awa. Esia walinja ngepmamba tat Godna kwundi
wuka yeta nyan ndi.

6 Maria kat apma nandinya awa. nimamba ngwuk kat walaa njivwa
kwuti.

7 Wuna ngepma nyan mbit Andronaikas Junias mbik kat apma
nandinya awa. God waa nyangit mbutnangat kalabusmba kita vat tinin.
Apma nyan mbik. Mbik kat aposel waligandi. Mbit tak Godna yelangi
wuleimbit. Wun ngini Godna yelangi wuleiwun.

8 Amplietas kat apma nandinya awa. Godna nyana. Ndɨ kat
woviyaguga lɨgowun. 9 Nɨn njɨvwa kwutɨga nyan kat Eban kat apma
nandinya awa. Stekis nɨmbun kat awa. Ndɨ wuna ava nyan.
10 Apelis ngwutna ngepmamba lɨgandɨ. Ndɨ apma nyan ndɨ. God
ndɨ kat apma vat yindɨ waa walɨgandi. Ndɨ kat apoma nandinya awa.
Aristobyulasna ngaymba njɨvwa kwutɨga nɨmba kat apma nandinya
awa.
11 Wuna yelangɨ nyan Herodion kat apma nandinya awa. na-
sisasna ngaymba yetɨlɨga Godna yelangɨ nɨmba kat apma nandinya awa.
12 Traifina Traifosa kat apma nandinya awa. Njambwi nyana njɨvwa
kwutɨga nyan mbɨt. Pesis nɨmbun kat awa. Ndɨ njambwi nyana njɨvwa
kwutɨga nyan ndɨ. 13 Rufas kat apma nandinya awa. Nɨma nyan wandɨ,
Godna yelangɨ wuleindɨ. Ndɨna nyɨme kat apma nandinya awa. Wuna
nyɨme vla lɨgalɨ.
14 Asinkritas, Fligon, Hemis, patrobas, hemas ndi kat apma nandinya
awa. Ndinanala Godna yelangɨ nɨmba nɨmbun kat awa.
15 Filologas, Julia, Nerias, ndɨna nyangenala, Olimpas, ndiɨnanala lɨga
godna yelangɨ nɨmba kat apma nandinya awa.
16 Awat sowat taamba agwut ndinonala. Kan ngepmana lotumba lɨga
nɨmba ngwuk kat apma nandinya walɨgandi.
17 Yakwa nɨmba, kavle nɨmba kat yigumba avɨ ngwula. Wan nɨmba
kao veilɨga nɨmba ndi. kavle vak ngambulɨgandi. Jisas Kraist waa apma
nyaangɨt ana mbutɨgandi. Kavle nyaangɨtmba mbutɨgandi. Ndi kat
kwagala. 18 Wan nɨmba nɨna njambwi nyan Kraistna njɨvwa kwutɨga
nɨmba ana ndi. Ndina kavle maawupmba yetɨlɨgandi. Maawut sɨtapman
nɨmba ndinai waa nyaangɨt wuka kavle maawut yelavɨka lɨgiyandi. Wan
kavle nyaangɨt mbutɨga nɨmba maawut sɨtapman nɨmba kat ngwuk
apma maawut tɨga nɨmba ngwuk waa walɨgandi. Wandi maa maawut
sɨtapman nɨmba yelavɨtɨtgandi. Ndi apma nyaangɨt ngambulɨnja waa
yelavɨtɨgandi. Wungi kat tɨga maawut sɨtapman nɨmbana maawut kavle
vat yelavɨtɨgandi. 19 Ngwutna maawut wupma ana yigiyandɨ. God
waa nyaangɨik kat ngwutna mbangɨ nɨma vak wiyo waavi taagalɨgandɨ,
aywaa vɨlɨgandi. Ngwutna vak vɨga wovun solat sɨlɨgowun. Kavle vak
kwagalalaa apma vat yetɨ ngwula. 20 God Seten walɨnja waagan kat
veiginyagiyandɨ. Ngwuk ndɨ kat kwulakiyangwuk. Njambwi nyan Jisas
Kraist yinda apma vat klaangwuk.
21 Timoti wunanala njɨvwa kwutɨga nyan, wuna yelangɨ nɨmba lusias,
Jeson, Sosipata ngwuk kat apma nandinya walɨgandi.
22 Wun Tetias Pol wan nyaangɨt ngambundɨ, wuna taamba
pɨlɨwutɨgowun. Wun ngwutna kɨta yelangɨ nyan wun Godna yelangɨ.
Wun ngwuk kat apma nandinya walɨgowun.
23 Gaias ngwuk kat apma nandinya walɨgandɨ. Ndɨna ngaymba
yetɨgowun. Ndɨna ngaymba yisoga lotu lɨga nɨmba apma nandinya
ngwuk kat walɨgandi. Erastas wan ngepmana takis sanya vɨga lɨga nyan
ngwuk kat apma nandinya walɨgandɨ. Nɨna yakwa nyan Kwotas nɨmbun
walɨga. Ndɨ Godna yelangɨimba lɨga nyana.
24 Apam nandinya alɨ ngwula. Njambwi nyan Jisas Kraist qawagapma
apma vat kwinda vat klaangwuk.

NGƗNI LA NYAANGƗT

25-27 Jisas Kraist kat mbukwa apma nyaangɨt wukngwuk maa God ngwuk kat kwondu kwigiyandɨ. Wan apma nyaangɨt tamba la nɨmba pagwuga pɨlɨwutndi. Nɨma sakwatnaambi wan nyaangɨt pagwula lɨndɨ. Mbambala wan nyaangɨt kapmba lɨgandɨ. Wan nyaangɨt wuka yetɨgiyandi. God kapma lɨgandɨ. God apma maawut sɨka lɨgandɨ. Ndɨ kat waigowun. Njɨmbla njɨmbla apma vat tɨɨlgiyamɨn waa waigowun. Jisas Kraistna sɨmba waigowun. Ngiyambak. kavle vat yelavɨtɨgandi.

1 KORIN
KORINMBA LA NIMBA KAT POL PILIWUTA KITA WAN PAS

1 Wun Pol wun. Wan pas wunayi piliwutiga. God ndina maawupmba
wandi maa aposelat tiwun. Mbambala Jisas Kraistna njivwa kwuka
ndina aposelat tigowun. Nina kita mbaapma nyan sostenis wunog-
winala ligandi. 2 Ngwuk Korin walinja ngepmamba liga Godna
mbaapma nimba ngwuk kat wan pas piliwutigowun. God wandi maa
ngwuk Kraist Jisas nogwinala kita vak yetiliga nimba ngwuk. Ngepma
ngepmamba liga nimba Kraist nina njambwi nyana waawaliga nimba
ndi. Kraist ndina njambwi nyana. Ninogwi nina njambwi nyana. 3 Nina
nyaek Godno nina njambwi nyan Jisas Kraistno ngwuk kat awagapma
apma vat kwimbangat wowun. Kwimbit maa ngwutna maawut apma
vat tigiyandi.

KRAIST NIN KAT APMA VAT YILINDA VAT

4 Nandinya nandinya God kat ngambuliwa nandinya ngwuk kat
yelavitaa sivu kiligowun. Ngwuk Jisas Kraistna kita mbaapma nimbat
tingwuk mala God ngwuk kat apma vat yindi. Apma vat yinda vak vilaa
sivu kiligowun. 5 Kraistna kita mbaapma nimbat tingwuk mala God
ngwuk kat kwovak kwovak apma vat kwindi. Wan vak kwindi mala
ngwutna maawut apma vat kwindi. Wan vak kwindi mala ngwutna
maawut apma vat yelavika apma nyaangit mbutigangwuk. 6 Wan
Kraistna apma nyaangit ngwuk kat mbutnin mala ngwuk wutaa apma
vak yelavika maawupmba kwutaa lingwuk. 7 Mbambala God kwiya vak
ana vilevigiyangwuk. Tamba aywaa klangwuk. Tiga liga nina njambwi
nyan Jisas Kraist ngaga yaiga njimbla kat kawiga ligangwuk. Ndi kat
vivat kawiga ligangwuk. 8 Jisas Kraist ngwutna maawut kwunapmak kat
tigandi. Ngwutna maawut manda kat kwunapmat tigandi. Wan apma
vat kwutaa lingwa vak kwagalalangwuk walaa kwunatigandi. Tiga liga
nina njambwi nyan Jisas Kraist yaiga njimbla God ngwuk kat vilaa
waigandi. Ngwut kavle nimba ana ngwuk. Ngwuk apma vat tigangwuk
waa waigandi God. 9 Viga liganin. God wupma yigiyandi. Ndi woseka
ana waligandi. Tak God ngwuk kat wandi. Yagwa nuwula. Wuna nyan
ngwula njambwi nyan Jisas Kraistnogwinala kita vat yetingwula waa
wandi God. Wan yaiga njimbla nat vak ana waigandi.

MBAAPMA MBAAPMA YINDI

10 Kita mbaapma nimba nugwk kat kita knyaangit mbukiyowun. wan
nyaangit wuna yelavik vapmba na mbukiyowun. Jisas Kraist waa
nyaangitna mbukweya. Awat sowat wana walea lingweya. Kita vat
kita mbvaapmamba yeti ngwula. Mbaapma mbaapma yiga wana walea
lingweya. Ngwuk kita vapmba yelavika yeti ngwula. 11 Nat nimba
klowina ngaymba la nimba wun kat yalaa awat sowat walea lingwa vat
mbutndi. Kita mbaapma nimba ngwuk. Manda kat walea ligangwuk.
12 Wupma wandi ngwuk wangwa vak. Nat nimba kupma waligandi. Nin
polna mbaapmamba liganin waa waligandi. Nat Polna mbaapmamba
linganin waa waligandi. Nat nimba kupma waligandi. Nin Apolosna
mbaapmamba linganin waa waligandi. Nat nimba kupma waligandi.

Nin Pitana mbaapmamba liganin waa waligandi. Nat nimba kupma
waligandi. Nin Kraistna mbaapmamba liganin waa waligandi. Kapma
kapma nyaangit waligandi. 13 Manda kat Kraistna mbaapmamba kita
vat tingwa vak kwagalalaa mandit mandit mbaapma silingwuk. wan vak
apma vak ana ndi. manda kat wupma walindi. Nin Polna mbaapmamba
liganin waa. Ndi kat tiga diwai krosmba wunayi kiyaa? Kai luwa.
Wuna simba ngu yagundi? Kai luwa. 14 Ngwutnogwinala tiwa njimbla
nima sakwat nimba kat ana ngu njangiwun. Vililik nyan kat mina
ngu njangiwun. Mbitna si Krispaso Gaiaso. Nima sakwat nimba kat
ngu njangilapman tiwangat solat siligowun. 15 Ngwuk kupma walng-
wuk. Nin ngu yagulaa Polna mbapmat wuleinin waa walnguk. Wan
nyaangit ana nglaatndi. 16 Ngwulogiwnala ngu njangiwa nat nyan kat
wuna maawut tivindi. Ndina si Stefanas. Ndi kat ngu njangiga ndina
ngaymba la nimba kat njangiwun. Nat nyan kat ngu njangiwun? Ana
yelavikowun. 17 Kraist wun kat ana wandi. Ndi kat yiga ngu njangi
mila waa ana wandi. Wun kat wandi. Ndi kat kan apma nyaangit
yiga ngambu mila waa wandi. Wandi maa wan apma nyaangit yiga
mbukwun. Wan ngambuwa vat kaawa viyaa ngambulinja nyaangit
vla ana ngambuwn. Wan apma nyaangit kwosavagu ngambuwun.
Kaawa ngambulinja vak vla ngambuga ngwuk kat kwutlapmak kat kai
wowun. Kraist kiwai krosmba ngwuk kat walaa kiyaa vak ngwuk kat
kwutlandi. Wunai wa kwundi ana kwulatndi. Kaawa viyaa ngambulinja
nyaangit vla ngwu kat ngambugewan Kraist ngwuk kat ya vak kat ana
yelavikengwuk.

KRAIST KWONDUO LIGA GOD YELAVIK VAK SIMOGWILIGA NYANA

18 Kavle vat yiga yetiliga nimba Kraist diwai krosmba kiyanda vak
kat wuka yelavitigandi. Wan nyaangit ana nglaatndi. Tungwengwan
yiga walinja nyaangit vla ligandi waa yelavitigandi. Nin God kwunatiga
nimba nin wan nyaangit wutaa wan nyaangit tagula nyaangigtna. Godna
kwonduo liga nmyaangitna waa yelavitiganin. Kan nyaangit kaawa
viyalinja vak vla liga nyaangit waa ana yelavitiganin. 19 Wan vak kat
tamba God waa nyaangit tamba piliwutndi.

God wandi. Wowun maa nin nambuo liga nimba nin
waa waigaa nimbana yelavik vak kwo vatna
tigaiyandi. Nin savagu maawutno liganin waa waiga
nimba kat wun ndi kat kwulakiyowun waa wandi God
waa tamba pioiwutndi. 20 Mbambala nambuo liga nimba kwo vatnat
tindi, lindi maa viliganin. Savagu maawutno liga nimba kwo vatnat tindi,
lindi maa viliganin. Kaawa viyaga nat nimba kat kwulatiga nimba kwo
vatnat tindi, ligandi. Ndina yelavitiga vat apma vat tagula vat ana ligandi,
viliganin. God yelavitingwa waa walingdi.

21 God ndina maawupmba yelavitaa ndinyangu kat kavle maawut
yelavipmbandi walaa kwutndi. Ndinyangu ndinai yelavika yetigiyaa
vapmba God kat ana vigiyandi. Ndinyangu God kat nat vapmba
vigiyandi. God ndina kavle maawuk kat kwunatndi ma nat nimba kat
mbutina apma nyaangit wutaa ndina maawupmba yelavika kwutaa
linjeyan God ndi kat kwunakiyandi. Wan mbutina nyaangit nat nimba
wutaa tungwengwan yiga wlanija nyaangitna waa waligandi. 22 Nat
nimba nat kavle vak kat yelavika liligandi. Juda ndi wupma yelavika
liligandi. Nima njivwa simogwi liga njivwa kwukngweyan ngwutna

nyaangɨt wukiyanɨn waa yelavɨka lɨlɨgandɨ. Juda ana ndi nat nɨmba
kupma yelavɨka lɨlɨgandɨ. Apma nabuo lɨga mbukngweyan ngwula
nyaangɨt wukiyanɨn waa yelavɨka lɨlɨgandɨ. 23 Wan kavle vak kat kwu-
tapman yetɨga nɨn mbutɨganɨn. Kraist ngwuk kat walaa diwai krosmba
kiyandɨ waa ndi kat mbutɨganɨn. Wan nyaangɨt Juda wutaa ndi kai
walɨgandɨ. Juda nan ndi nat nɨmba wan nyaangɨt wutaa tungwengwan
yiga wlaɨnja nyaangɨtna waa wlaɨndɨ. 24 Kavle vat yelavɨtɨnja vak
nɨn wupma ana yelavɨtɨganɨn. God nɨn kat wandɨ. Wuna mbaapmat
yaigangwuk wandɨ. Tat nɨna nat nɨmba Juda ndi. Nɨna nat nɨmba Juda
ana ndi. Nɨn wupma yelavɨka lɨganɨn. Wan nyaangɨt Kraistna nyaangɨt
apma nyaangɨtna. Kraist Godna kwondu vɨsɨmogwɨlɨgandɨ nɨn kat. God
yelavɨka lɨga vat Kraist nɨn kat mbutɨgandɨ waa yelavɨka lɨganɨn. 25 God
nɨn kat kwunatɨga vak kat wutaa tungwengwan yiga lɨnda vatna waa
yelavɨtɨgandɨ. Nɨn wupma ana yelavɨtɨganɨn. God nɨn kat kwunatɨga vak
ndinyangu nambu lɨnja vak kat kwulatɨgandɨ. Ndi yelavɨka lɨnjan Godna
nyaangɨt kavle nyaangɨtna. Tagula nyaangɨt anandɨ waa yelavɨtɨgandɨ.
Godna vak yetɨnja tagula vak kat kwulatɨgandɨ.

26-27 Ngwuk kɨta mbaapmamba lɨna nɨmba yelavɨk ngwula. Wan
njɨmbla God ngwuk kat yagbwa ngwula wanda njɨmbal ngwuk nambuo
lɨga nɨmba ana ngwuk. Nɨma nɨmba ana ngwuk. Wan njɨmbal njambwi
nɨmba ana ngwuk. Nat nɨmba God manda kat kwo nɨmba kat mɨna
yagwa ngwula walɨgandɨ. Njambwi nɨmba God kwo nɨmba kat yagwa
ngwula walɨgnadɨ. God kwo nɨmba kat yagwa ngwula waa wanda vak
vɨlaa njambwi nɨmba kat yagwa ngwula waa wanda vak vɨlaa njambwi
nɨmba njambwi tɨna vak God nɨn kat ana vɨga lɨgandɨ waa yelavɨkiyandɨ.
Ndi wupma yelavɨtaa wup yiga lɨgiyandɨ. 28 Wan kɨpmana kwo nɨmba
kat kwusovat yagbwa ngwula wandɨ God. Ngi kat tɨga wan kɨpmana
njambwi nɨmba kwovat nat tɨndɨ, lɨgandɨ. 29 Kɨta nyan God kat wun nɨma
nyan tɨwa vak kat vɨlaa God wun kat yagwa wandɨ waa ana waigandɨ.
30 God ngwuk kat kwutaa ndɨna mbaapmamba taagandɨ. Mbambala
Kraist Jisasogwinala ngwuk kɨta vat yetɨlɨgangwuk. God nɨn kat Kraist
kat kwindɨ. Mbambala nɨna maawupmba tɨndɨ mala savagu maawut
yelavɨtɨganɨn. Kavle vak yetɨlɨna vak kat Godna kɨmbut maawut Kraist
kwunatɨgandɨ. Tɨga lɨga God nɨn kat vɨlaa walɨgndɨ. Ngwuk apma vat
yetɨlɨgangwuk waa walɨgandɨ. Nɨn Godna nɨmba nɨn. Tamba yetɨnɨn wan
kavle vat nɨn kat ngilaa lɨndɨ. Mbambala Kraist nɨn kat wan kavle vak kat
njalatndɨ. 31 Mbambala lɨga vat tamba God wandɨ, pɨlɨwutnja vatno kɨta
vat mbɨt. God wandɨ. Kɨta nyan nɨma nda kat wavat wandeyan ndɨna nda
kat ana waigandɨ. God kwukna nɨma njɨvwa kat waigandɨ. God kwukna
njɨvwa nɨma nglei nda waa wandɨ God waa tamba pɨlɨwutndɨ.

2

KRAIST DIEAI KROSMBA KIYANDA NYAANGƗT

1 Kɨta mbaapma nɨmba, tamba ngwuk kat God waa nyaangɨt
kiyawun. Nɨma kaawa viyaga nɨma kwundimba waga ana wan nyaangɨt
mbutɨwun ngwuk kat. Kao mbutɨwun ngwukkat. 2 Nat nɨmba kaawa
viyaga kwulapmak kat mbutga vak vla ngwuk kat mbupmak kat kai
wowun. Jisas Kraist kat mɨna mbupmak kat wowun. Ndɨ kiwai krosmba
kiyanda vak kat mɨna yelavɨka mbutɨwun ngwuk kat. 3 Ngwuk kat yalaa
nɨmamba ana walɨwun. Wun vaaka lɨga nyan vla lɨga mbutɨwun. Wun

ava plalindi, vaaka liga mbutiwun ngwuk kat. 4 Wan kipmana nimba
nambu linja vla liga wan nyaangit ana mbutiwun. Nambuo liga nyaangit
ana mbutiwun ngwuk kat. Mbutiwun maa Godna waagan ngwutnamba
tavilaa nima njivwa kwutindi maa vingwuk. Vilaa wan Ɨnyaangit kat
ngwula maawupmba yelavika kwutaa lingwuk. 5 Wan kipmana nimba
nambu linja vla liga nyaangik kat ana kwutaa lingwuk. Godna kwonduo
liga nyaangik kat mina kwutaa lingwuk.

GODNA NAMBUMBA LIGA VAT

6 Nat njimbla nat nimba kat nambuo liga nyaangit mbutiganin. Godna
waagamba yetiliga nimba kat mina mbutiganin. Wan mbutina nyaangit
tipmamba liga nambuo liganjambwi nimbana nyaangit ana ndi mbutina.
Kapma nyaangitna mbutina. Wan njambwi nimba ndi njambwi nyangu
kat tinja vak kwo vatnat tigiyandi. 7 Wan nambuo liga mbutina nyaangit
God waa pagwula la nyaangitna mbutina. Tamba wan nyaangit pagwula
lindi, dinyangu ana viga wuka lindi. Wan nyaangit God kipma ana kwuka
lindi, ngini wan nyaangit mbukiyowun waa yelavitndi. Wan nyaangit
nin kat kwutaa kwusolaa Godna mbaapmamba taagalingand. 8 Wan
nbambala liga kipmana njambwi nimba wan nambuo liga nyaangit
ana wuka lindi. Wuke yinjan apma njambwi nyan Kraist kat ana
vatnyagendi. Ana diwai krosmba ndi kat kaalagendi. 9 Yinja vat tamba
God ndi kat wandi, piliwutnja nyaangitnonala kita vak mbit.

Ndinyangu wan nambuo liga nyaangit ana wuka lindi.
Ndina maawupmba ana yelavika lindi. Wan apma
nyaangit God woviyaguga viga lindeya nimba kat
kwunatndeya nyaangitna

waa tamba piliwutndi. 10 Wan pagwula la nyaangit kan mbam-
bala god nin kat tamba visimogiwndi. Ndina waagan nin kat kwindi
maa visimogiwndi. Godna waagan Godna yelavik vak vilaa nin kat
visimogwiligandi.

11 Nino nina maawup yelavitneya vak wuka viligandi. Nat nyan ana
wuka viligandi. Godna waagan God yelaviwuka viligandi. Nat nyan ana
wuka viligandi. 12 God nin kat kipmana maawut ana kwindi. Ndina
waagan mina nin kat kwindi. Ndina waagan nina maawupmba lindi
mala God nin kat kwindeya vat kwindeya nyaangit yelavika ligiyanin.
13 Ngi kat tiga kipmana maawupmba nambuo liga nyaangit ana nat
nimba kat mbutiganin. Godna waagan nin kat simogwinda nyaangit
mina mbutiganin. God kwiya waagan maawupmba lindi ligiyaa nimba
kat mina wan Godna waagana vak kat mbutiganin.

14 Kita nyan Godna waagan ndina maawupmba tilapman tindeyan
wan nyan Godna waagan kwiliga apma vat ana klaigandi. Kalvak kat
kai waigandi. 15 Kita nyan Godna waagano ligiyaa nyan ndi siga naguga
waigandi. Kan vak kavle vat. Kan vat apma vatna waa waigandi.
Apma vat savagu siga vat apma vatna waa waigandi. Apma vat savagu
siga naguga waigandi. Nat nyan wandi mala ana waigandi. Kan vat
kavle vat. Kan vat apma vatna waa ana waigandi. Ndina maawupmba
yelavitaa ndi avla waigandi. 16 Tamba wan vak kat God waa nyaangik
kat piliwutndi. Kita nyan wandi., ana God njivwa kwutndi waa tamba
piliwutndi. Wan nyaangit woseka waga ana piliwutndi. Nina yelavik
vak Kraist yelavika liga vak vla tiligandi. Ngi kat tiga nat nimba wiga

nyaangɨtmba ana yiga yetɨgiyanɨn. Kraist yelavɨka lɨga vapmba yega yetɨgiyanɨn.

3

GODNA NJƗVWA KWUTƗGA NƗMBA

1 Kɨta mbaapma nɨmba, ngwutnogwinala lɨwa njɨmbal Godna waagan maawupmba tɨndɨ, ta nɨmba kat kbutɨwa nyaangɨt ngwuk kat ana mbutɨwun. Tamba la maawupmba yetɨla nɨmba kaat mbutɨwa nyaangɨt ngwuk kat mbutɨwun. Ngwuk God waa nyaangɨk kat kwutambɨlaa lɨgangwuk. 2 Ngwuk kat mbutɨwa nyaangɨt mat nyangu kɨlɨga mwunya mbi vla lɨndɨ. Nɨma nɨmba kɨlɨga tagula kɨkgɨnda lɨga vla ana lɨndɨ. Wan tɨngwan njɨmbla apma nambuo lɨga nyaangɨt ana wuka lɨngwuk. Kan mbambala nɨmbun ana wuka lɨgangwuk. Ngwuk tamba la maawupmba yetɨla nɨmba vla lɨgangwuk. 3 Kan kɨpmamba lɨga nɨmba yetɨlɨga vapmba yetɨlɨngangwuk. Awat sowat tɨpmwigwula yiga yetɨlɨgangwuk. Awat sowat waleaga yetɨlɨgangwuk. Yetɨlɨngwa vak kat vɨlaa kɨpmamba yetɨla nɨmba yetɨlɨga vak vla yetɨlɨgangwuk waa ngwuk kat yelavɨtɨgowun. 4 Ngwula nat nɨmba kwupma walɨgandɨ. Nɨn Polna mbaapmamba lɨga nɨmba nɨn waa walɨgandɨ. Nat nɨmba kupma walɨgandɨ. Apolosna mbaapma lɨga nɨmba nɨn waa walɨngwa vak kat wutaa kɨpmamba yetɨlɨnja vak vla yetɨlɨgangwuk waa ngwuk kat yelavɨtɨgowun.

5 Ngwuk aywaa kan mbukwa nyaangɨt kat yelavɨk ngwula. Apolos njambwi nyan ana ndɨ. Wun Pol njambwi nyan ana wun. An Godna njɨvwa kwutɨga nyan lɨ. Ana nyaangɨt wutaa ngwutna maawupmba yelavɨka kwutaa lɨngwuk. Wan kwutɨlɨya njɨvwa God angat kwindɨ maa kwutɨga. 6 Anai kwutɨga njɨvwa ambugat kwutnɨjan njɨvwa vla kwutɨga. Wun mɨ sɨk ambugapmba tulɨga nyan vla lɨgowun. Apolos ngu tula kandɨ nda kat salatɨga nyan vla lɨgandɨ. 7 Mɨ sɨk tulɨga nyan ngu salatɨga nyan kwo njɨvwa mɨna kwutɨgambɨt. God wandɨ maa tunja mɨna sɨk waatɨgandɨ. 8 Mɨ sɨk tulɨga nyan ngu salatɨga nyan kat ana kwulatɨgandɨ. Kɨta njɨvwa kwutɨmba. God mbɨk kat wenga kwigɨyandɨ. 9 Nɨn aywaa kɨta vat Godna njɨvwa kwutɨganɨn. Ngwuk Godna ambugat kwutɨna kɨpma lɨga vla lɨgangwuk. Ngwuk Godna ngay kwutɨna ngay vla lɨgangwuk.

GODNA NJƗVWA KWUTƗGA NYAN NGAY KWUTƗGA NYAN VLA LƗGANDƗ

10 God wandɨ maa ndɨna njɨvwa kwutɨgowun. Ngwutnogwinala ngaykwutɨga nɨmba vla ngwutnogwɨ kwutɨwun. Wunayɨ tata kwuka kwalɨk tawlɨnja vak vla kwutɨwun. Wuna kwupmba ya nɨmba ngayn mbao yaaw ngɨga kwutɨga nyan vla kwutɨgandɨ. Wan njɨvwa nɨn kwutnɨnan apma vapmba kwutɨgɨyanɨn. 11 Godna njɨvwa kwutɨna vak ngay tawgqa kwutɨnja vak vla lɨgandɨ. God tamba kwaalɨk tawndɨ. Wan tawnda kwaalɨpmba ngay kwutɨganɨn. Jisas Kraist God ngay kat tawnda kwaalɨk vla lɨgandɨ. Nat nyan ana wan ngayna kwaalɨknat tɨgɨyandɨ. Jisasna njɨvwa kwutɨga nɨmba ngay kwutɨga nɨmba vla lɨgandɨ. 12 Wan ngayna njɨvwa kwutɨgɨyaa nat nɨmba apma nda mɨna kalalaa kwutɨgɨyandɨ. Gol walɨnja kapa, silva walɨnja kapa, nɨma sanyo lɨga kambak klalaa wungɨ ndamba ngay kwukɨyandɨ. Wan ngayna njɨvwa kwutɨgɨyaa nat nɨmba kavle nda mɨna kalalaa kwutɨgɨyandɨ. Wɨ njɨk, nat yuwɨ, kavle mɨ klalaa wungɨ ndamba ngay kwutɨgɨyandɨ. 13 Njambwi nyan yaiga njɨmbla kwutɨna njɨvwa yetɨna vak kat njambwi nyan sɨga naguga vɨgɨyandɨ. Kɨta kɨta nyan yetɨlɨna vak kat God sɨga naguga vɨgɨyandɨ. Wan njɨmbla

ya vikiyandi kwutina njivwa kat. Kavle njivwa aywaa yamba vika
ngiligiyandi. Apma njivwa mina kwo ligiyandi. 14 Kita nyana njivwa
apma vat kwo lindeyan njambwi nyanndi kat apma wenga kwigiyandi.
15 Kita nyan njivwa kat ya vitndeyan apma wenga ana klaigandi. Ndi
ndina mbangi ya ana vikiyandi. Ndi kwo ligiyandi. Wan nyan yamba
vitindi, kavuk saguga klanja nda vla ligiyandi.

GODNA MBAAPMA NIMBA NDINA NGAY VLA LIGANDI

16 Kan vak kat ngwula maawut ke silawoka kwagalaga. Ngwut
Godna ngay vla ligangwuk. Ndina waagan ngwutnogwinala liligandi.
17 Ngwutna mbaapma nimba kat kavle vat yingweyan God ngwuk kat
nima vak kavle vat yigiyandi. Godna ngay apma vat tigiyandi. Ngi kat
tiga ngwuk Godna nimba apma vat tiga yetigiyangwuk.

KIPMANA NIMBA NAMBUO LIGA VAK KAT VILAA WAN VAK APMA VATNA WAA WANA WANGWEYA

18 Kita nyan ndi avla woseka walandi. Ngwula kita nyan kipmana
nambuo liga vat aywaa viga ligowun waa wandeya nima vat ana ndi.
Wan kipmana nambuo liga vak kat kwagalalaa Godna nambuo liga vat
klandeyan wan apma vatna. 19 Wan kipmana nambuo liga vak kat
vilaa god ndi kat tungwengwan yiga ligandi waa waligandi. Tamba
la nyan Job God waa nyaangit piliwutndi. Kipmana nimbana nambuo
liga vatna aywaa woseka walinja vatna. Wan angwa vat God viga
ligandi. Wupma ndi kat kwulatigandi waa tamba piliwutndi. 20 Nat
nyan Sam walinja nyaangipmba God waa nyaangit tamba piliwutndi.
Njambwi nyabn nambuo waa nyaangit tamba piliwutndi. Njambwi
nyan nambuo liga nimba yelavika vak kat vilaa kwo vatna waa waligandi
waa tamba piliwutndi. 21 Ndinyangu kwutiga nda kat vilaa wana apma
nda walingweya. Godna kwukna nda apma nda. Wan nda aywaa
ngwutnana. Wan nda kat yelavikiyangwuk. 22 Nin Pol, Apolos, Pita
ngwuk kat kwunapmak tiganin. Wan kipmamba liga nda aywaa God
ngwuk kat kwiya nda. Kipmamba kwo tingweya vak God ngwuk kat
apma vat tingwangat kwindi. Wundumbu yingweya vat God ngwuk kat
apma ngepmamba yiga tingwangat kwindi. Mbambala liga vat ngwuk
kat kwunapmak God ngwuk kat taagagiyandi. Nima sakwat nda ngwuk
kat God taagandi. 23 Ngwuk Kraistna mbaapmamba liga nimba ngwuk.
Ndi Godna nyana. Nima sakwat apma vat ngwutna lak tamba yalaa
ligandi.

4

GOD NDINA NJIVWA KWUTIGA NIMBA KWUTINJA NJIVWA KAT VILAA SIGA NAGUGIYANDI

1 Wan apma nyaangit ngwuk kat mbutiga nimbo, nino, nin kat wupma
yelavik ngwula. Ndi kita vat Kraistna njivwa kwutigandi waa yelavik
ngwula. Godna pagwula la nyaangit Kraist ndi kat simogiwndi waa nin
kat mbutigandi waa yelavik ngwula. 2 Ngwuk nat nyan nat nimbamba
njivwa kwutinda vak viga ligangwuk. Ndi wan njivwa smblan kwut-
njeyan ana nglaatndi. 3 Godna njivwa kwutiwa njivwa kat vilaa siga
nagungweyan ngwulai waiga vak ana wukiyowun. Nat nimba kwutiwa
njivwa kat vilaa siga naguga wanjeyan ndina kwundi ana wukiyowun.
Wun avla ana kwutiwa njivwa kat siga naguliyowun. 4 Wun kwutiwa
njivwa kat ana alisiga siga nagugiyowun. Kavle maawut yelavikweyan

simblan siga nagugiyowun. Njambwi nyan wunai kwutiga njivwa kat vilaa apma vat savagu siga nagugiyandi. Ndina maawut apma vat andi savagu yelavika ligandi. 5 Ngi kat tiga nat nimba kwutiga njivwa kat vilaa siga nguga wan njivwa kavle njsvwa wan njivwa apma njivwa waa ke waa. Ngwut kwo kawiga ali ngwula. Nima nyan yandeyamba nina njivwa aywaa vilaa siga nagugiyandi. Mbambala pagwula la vak kat aywaa simogwigiyandi. Ndinyanguna maawupmba pagwula la kavle vat aywaa simogwigiyandi. Wan yandeya njimbla apma njivwa kwutiga nyan kat apma njivwa kwutimin waa God waigandi.

NIN NAMBUO LIGA NIMBA NIN WAA NGWUK KE WAA

6 Wunogwi Apoloso ngwuk kat kwutiliya njivwa kat ngwuk kat nima sakwat nyaangit mbutiwun. Kwo ana mbutiwun. Wan nyaangit angwao liga nyaangitna mbutiwa ngwuk kat. Ngwuk kat simagavat mbutiwun. Nat nyana si kwusoga walaa nat nyana si ke viyasendaga. Wan vak ngwula njivwa ana ndi. Wan vak ngwuk kat simogwivat mbutiwun. Mbutiwa nyaangit tamba la nimba piliwutndi. 7 Pol wuna si Apolosna si kwusoga walaa nat nsmbana si ke viyesandaga. Kanda wandi maa ndi njambwi nyana ndi kwo nyana walingwa nambu lindeya. Nin nambuo liga nimba nin waa ngwuk ke waa. Ngwula nambu ngwula yelavik vapmba na kwo klangwuk. God kwindi maa klangwuk wan nambu.

8 Ngwuk wupma yelavitigangwuk. Nin apma vat tiganin. Nin apma nda aywaa klanin. Nin king walinja njambwi nyan yetiliga vak vla yetiliganin waa yelavitigangwuk. Wan yelavitingwa vak kavle vatna. Ngwut king tiga vla tingweyan ngwuk kat solat sigiyowun. Ngwut king tiga vla tingweyan ngwutnoginala yetigiyowun. 9 Wun wupma yelavitigowun. God wandi maa nin aposel nat nimbana kwupmba liga nimba nin. Nin ndinyanguna mindama sambimba vatnyavat kalinja nimba vla liganin. Nin kat vatnyanjeya vat nat nimba vinjangat. Kipmamba liga nimba nyinangwupmba liga ensel nsmbun vinjangat nin kat vatnyagiyandi waa yelavitigowun. 10 Wun kupma yelavitigowun. Nin aposel nin Kraistna njivwa kwutiga ndina nyaangit mbutina vak kat wutaa nat nimba wutaa ngwuk tungwengwan yiga ligangwuk. Wun avla kapma vat yelavitigowun. Nin nambuo liga nimba nin waa yelavitigangwuk. Wun avla kapma vat yelavitigowun. Nin aposel ava lapman tiga nimba nin waa yelavitigowun. Ngwuk avla kupma yelavitigangwuk. Nin ava liga nimba nin waa yelavitigangwuk. Nat nimba nin aposel kat nina si kwutaa viyesandaligandi waa yelavitiganin. Ngwuk avla yelavitigangwuk. Nat nimba nina si kwusoligandi waa yelavitigangwuk. 11 Tamba kan mbambala nin aposel kigin ngu lapman kiginda lapman tinin. Nina kwusoga yetina waavwi kavle yindi, liganin. Nin kat viyaligandi. Nin ngepma ngepmamba yilaa yalaa yetiliganin. Nina angwa ngepma kai. 12 Nima njivwa kwuka kiginda kalneya sanya klaliganin. Nin kat njika waligandi. Nin ndi kat ana njika waliganin. Ndi kat apma vat mina yeti ngwula waa waliganin. Nin kat viyandi, awat ndi kat ana viyaliganin. 13 Nin kat njitindi, ndi kat apma nyaangit mbutiganin. Nin aposel yaguliнja kisik vla liganin.

YELAVITIWA VAK VLA YELAVIK NGWULA

14 Ngwuk kat manda kat wan nyaangit mbutiwun. Wun kai wowun wutaa wup yilangwuk walaa. Wan nyaangit wutaa ngwula maawupmba yelavika yetimbangwuk wowun. Apma vat tiganin waa

waneyan ana nglaatndɨ waa yelavɨka yetɨmbangwuk wowun. Ngwuk
wuna nyangu vla lɨgangwuk. Ngi kat tɨga ngwutna maawut kwunap-
mak wowun. 15 Nɨma sakwat nɨmba tɨga ngwuk kat Godna nyaangɨt
mbupmak walɨngandi. Wun kɨta nyan ngwutna nyaek vla lɨgawun
wun. Nat nyan kai. Wun tata yalaa ngwuk kat Kraist Jisasna nyaangɨt
ngwuk kat mbutɨwun. Ngwuk wutaa maawupmba yelavɨtaa Kraistna
mbaapmamba taagawun. Ngi kat tɨga wun ngwutna nyaek vla lɨgowun.
16 Wun ngwula nyaek vla lɨga ngwuk kat mbutɨgowun. Ngwula yelavɨk
vak wunai yelavɨka lɨga vak vla yelavɨk ngwula. 17 Timoti kat ay wowun
mala yilaa ngwula maawut kwunapmak yigiyandɨ ngwuk kat. Ndɨno
wuna nyan vla lɨgandɨ. Ndɨ kat njambwi nyanat kwutaa kiyawun.
Ndɨ kat nɨmamba yelavɨka lɨgowun. Kraist Jisas waa nyaangɨpmba
yetɨwa vak ngwuk kat mbukiyandɨ. 18 Ngwula nat nɨmba kavle maawut
yelavɨtaa nɨma kwundimba waga Pol nɨnai lɨga kava ana yaigandɨ. Nɨn
kat vaatɨgandɨ waa walɨgandi. 19 Njambwi nyan kai walapman yindeyan
samat tɨga ngwulai lɨga kava yaigowun. Wun ngwutnai lɨga kava
yawun mala wan kavle maawut yelavɨtɨga nɨmba wun kat anagandi
kwulakiyaa. Vɨgiyowun ndi kat. Walɨnja nyaangɨt kwo nyaangɨtna.
Kavle nyaangɨtna valɨnja. Ndi God kwiya kwondumba ana walɨngandi.
20 Wan apma nyaangɨt nɨna njambwi nyan Godnanamba klana nyaangɨt
kwo nyaangɨt ana ndɨ. Wan nyaangɨtna angwa Godna waagan yalaa
nɨn kat kwiya kwondu lɨgandɨ. Wan kwinda kwondu wun kwutaa
lɨgowun. Wan kwo nyaangɨt walɨga nɨmba wan kwondu ndinamba ana
lɨgandɨ. 21 Ngwuk kat yaweya njɨmbla nyangu kat nyaek viyavat ya vla
yalu? Yigumba ngwuk kat woviyaguga kwunaka lɨvat yalu? Ngwutna
sɨpana. Wun kat kai wangweyan viyaigowun. Mandɨt kupi maawut sɨka
lingweyan ngwuk kat woviyaguga kwunakiyowun.

5

KORINMBA TAAGWA KLALAA KAVLE YILɨNJA VAT TɨNDɨ

1 Yambɨsɨk yilɨngwa vat mbuka kalilɨndɨ, wutwun. Wan yilɨngwa
vat kavle glei vatna. Kraistna mbaapmamba la nɨmba ana ndi ndi
kwo nɨmba wan vak yilɨngwa vak kat kai walaa ndi kwo yetɨlɨgandi.
Ngwula kɨta nyan ndɨna nyaekna taakwanala ngambulɨndɨ. Wan nyan
ya vak tamba wutwun. 2 Tɨga lɨga nɨn apma vat tɨganɨn waa manda kat
yelavɨtɨgangwuk. Wan vak kat ke yelavɨka. Ngwutna maawupmba wup
yiga yelavɨkngweyan wan apma vatna. Wan kavle vat ya nyan kat kai
waa kɨklingwuk, yigandɨ. Ngwutnogwinala kɨta vat ana yetɨgiyandɨ.
3 Mbambala wun ngwutnogwinala ana lɨgowun. Wuna maawupmba
ngwuk kat njɨmbla njɨmbla yelavɨtɨgowun. Wun kupma yelavɨtɨgowun.
Wan kavle vat yila nyan kat kai awa. Ngwutnogwinala lɨweyan wupma
waigowun. Mandɨt nyaangɨt ana waigowun. 4-5 Tamba yisola lɨngwa
njɨmbla ngwuk kat yelavɨtɨwun. Ngwulogwinala lɨ vla lɨga yelavɨtɨwun.
Ngwuk kɨta yisola lɨga njambwi nyan Jisasna sɨmba lɨgiyangwuk. Tɨga
wan kavle nyan kwutaa setena mbaapmamba laagagiyangwuk. Ng-
wutna maawupmba ana laagagiyangwuk. Nɨna njambwi nyan Jisas
Kraistna maawupmba laagagiyangwuk. Seten ndɨna mbangɨ viyandɨ,
kavle yigiyandɨ. Seten wupma yindeyan apma mandɨt maawut yelavɨka
lɨgiyandɨ wan nyan. Tɨga lɨga yaiga njɨmbla apma maawut yelavɨka kwo
lɨgiyandɨ. 6 Nɨn apma nɨmba nɨn waa ke waa. Kavle vat ngwutnogwinala

ligandi. Bret-nao kat walinja vat ngwutnogwinala liga vat kita vatna.
Yis samat taagandi, bret-nao aywaa wuka wokegiyandi waa waligandi.
7 Wan kavle vat yingwa vat yis vla ligandi. Wan kavle vat yingwa vat
yis vla ligandi. Wan kavle vat ngwutnogwinala lindeyan ngwuk aywaa
kavle yigiyangwuk. Ngi kat tiga wan kavle vat aywaa yaagilaa apma
vat mina yiga yeti ngwula. Wan kavle vat yaagingweyan yis taaga
lapman yinja apma bret-nao vla ligiyangwuk. God ngwuk kat wupma
lingwangat wandi. Tat nina njambwi nyan Kraist ndi kat vatnyandi.
Tamba Godna kimbut maawut kwunapmak Juda vatnyanja lumwin
tapman sip sip vla lindi. Ndi God kwiya sip sip. Ngwutna kavle maawut
kwunatndi maa apma vat mina lingwangat God wandi. 8 Ngi kat tiga
Kraist nin kat tiga kiya vak kat yelavika yetigiyanin. Tambana kavle vak
kat yelavika ana yetigiyanin. Kraistnonala kavle vat ana lindi. Ndi kat
mina yelavika apma vat mina yiga yetigiyanin.

9 Tak ngwuk kat piliwutaa kwiwa pas ngwuk kat wowun. Yambisik
yiliga nimbonala ke yetingwa. 10 Wundi nimba Kraistna mbaap-
mamba liga nimba ana ndi. Ndi kat kwagala ngwula waa tamba
wawa nyaangipmba ana wowun. Nin tamba viga liganin. Wan nimba
Kraistna mbaapmamba liga nimba ana ndi. Ndinai yetiliga vak viga
liganin. Yambisik yiga yetiliga nimba ndi. Kipmana nda klavak kat
mina yelavitigandi. God waa nyaangik kat kai waligandi. Ndi kat ke
kwagalangweya. Tamba wan kipma yetingwa njimbla ndi kat kwa-
galalaa ngwutna kapma ana ligiyangwuk. 11 Tamba wan pas piliwukwa
njimbla Kraistna mbaapmamba liga kavle vat ya nimba kat wowun.
Kita nyan wun Kraistna mbaapmamba ligowun walaa yambisik yiga
yetiliga. Kipmana nda klavak kat mina yelavika, waagan kat kwunap-
mak mina yelavika, nat nimba kat njika waga waleavat mina yetiligan
nima ngu kilaa tungwengwan yiga, God waa nyaangik kat wutapman
kai wandeyan ana nglaatndi. Wan nyan kat kai waa kwagala ngwula.
Ndinogwinala kita vat ke nao kiga liga. 12-13 Kraistna mbaapmamba liga
nimba yetilinja vak mina viga siga nagugiyowun. Ndina mbaapmamba
la nimba ana ndi nat nimba yetilinja vak vilaa ana siga nagugiyowun.
Wuna njivwa ana ndi. Wan Godna njivwa. Ngwutno kita mbaapmamba
yetiga nimba kat viga siga ngugiyangwuk. Tamba God waa nyaangit
kupma piliwutndi. Ngwulogwinala kita mbaapmamba liga kavle vat
yiga yetiliga nyan kat villaa kai waa kikli ngwula waa tamba piliwutndi.

6

NIN KRISTEN NINA KITA MBAAPMA NIMBA KAT ANA KOTGIYANIN

1 Ngwutna kita nyan ndina kita mbaapmamba liga nyan kat kimbut
yiga liga ndi kat kwutaa kotmak kalingeyan ana nglaatndi. Godna
mbaapmamba la nyan ana ndi kwo nyan kimbut yiga limbeya vak kat
siga nagundeyan ana nglaatndi. Ngwuk Godna nimba ngwutna lak avla
siga nagu ngwula. Apma vala. 2 Ngini Godna mbaapmamba liga nimba
nat kimpmamba liga nimba kwutiga njivwa kat siga nagugiyandi. Ngwut
ana yelavika ligangwuk? Ngini nima nima vat siga naguaiyangwuk. Ngi
kat tiga mbambala kimbut yiga lingwa mat vak kat siga nagugiyangwuk.
3 Nigini ensel kwutiga njivwa kat siga nagugiyangwuk. Ngwuk ana
yelavika ligangwuk? Wan siga nagungweya vat nima vatna. Wan
kipmamba liga siga nagulingwa vat nima vat ana ndi. Samatnat. Ngi kat

tiga avla siga nagu ngwula. 4 Ngwutna kita mbaapma nyan kat kimbut
yiga lingweyan ndi kat kwutaa kotmat ke kaliga. Wan kavle vatna.
kalingwuk maa Godna mbaapmamba liga nyan ana ndi kwo nyana siga
nagundeyan ana nglaatndi. 5 Wan vak yilingwa vat kavle vatna. Ngwula
mbaapmana liga nimba nambuo liga simba siga naguliga nimba tigandi?
Kai? 6 Wan wawa apma vapmba ana yetiligangwuk. Kavle vapmba
yetiligangwuk. Ngwut nat nimba kat kotmak kat kaliligangwuk. Godna
mbaapmamba liga nyan ana ndi kwo nyan siga naguligandi.
7 Awat sowat kotmak kat kalingwa vak vilaa yelavitigowun. Godna
vapmba ana yetiligandi waa yelavitigowun. Gwula kita mbaapma nyan
ngwuk kat kavle vat yindeyan ndina mala. Nimamba ke yelavika.
Gwula kita mbaapma nyan ngwutna nda sikwutndeyan ndina mala.
Nimamba ke yelavika. Yinda vak kat yelavitapman tiga kotmak kat
kalilapman yingweyan apma vala. 8 Wan apma vat ana yetiligangwuk.
Ngwuk kapma kavle vat yiga yetiligangwuk. Awat sowat kavle vat yiga
yetiligangwuk. Awat sowat sikwutigangwuk. Ngwula kita mbaapma
nimba kat kavle vat yiga yetiligangwuk.
9 Ngwuk ana yelavitigangwuk? Wundi kavle vat yiga yetiliganimba
God viga liga kava ana wuleigiyandi. Ndino klaigandi waa ke yelavika.
Ana klaigandi. Yambisik yiga kavle savle yetiligan nimba, waagan kaik
kat kwunatiga nimba, nat nimbana taagwa kat yambisik yiliga nimba
10 sikwutiga nimba, kipmana nda mina klavat yelavitiga nimba, nima
kipmana nda mina klavat yelavitiga nimba, nima sakwat nima ngu kilaa
tungwengwan yiliga nimba, nat nimba kat njitiga nimba lo kat kai walaa
simblan yetiligan nimba, wan kavle vapmba yetiliga nimba aywaa God
viga liga kava ana wuleigiyandi. 11 Ngwula nat nimba tat wupma lindi.
mbambala kavle vat yetingwa nina njambwi nyan Jisas Kraistno Godna
waagano tamba silimbwimbit. Ngwuk kat kwunatimbit maa God ngwuk
kat vilaa ngwuk wuna nyangu vat yetigiyangwuk waa waligandi.

GODNA SI KATSOVAT YETINGWULA

12 Ngwula kita nyan kupma waigandi. Wun yelavikwa vapmba
tigiyowun. Njambiya kai waa waigandi. Ngiyambak wandi. Wan
nyaangitna kita vat ana nglaatindi. Nat vat yelavika yetilina vak nin
kat kavle vak yiligandi. Wuno wupma waligowun. Yelavikwa vapmba
tigiyowun. Njambiya kai waa waligowun. Nat vak yetiwa vak wuna
maawupmba ngwandindi maa kavle vat yiga yetiligowun. Wungi vak
vak yetivak kat kai waligowun. 13 Ngwula nat nyan kupma wigandi. God
kwanda kwanda kiginda aywaa kwutndi nin kat kinangat. God nin kat
yaat tigimbi kwindi kiginda kinangat waa waigandi. Ngiyambak wandi.
Wan nyaangitna kita vat ana nglaatindi. Nina yaat tigimbi kwanda
kwanda kiginda nima njimbla ana tiligandi. Ngini God wandi maa
ngiligiyandi. Ndu nyana mbangi wungi vat. yambikik yiga yetinangat
ana God nina mbangi kwutndi. ndina njivwa kwutnangat God nina
mbangi kwutndi. Mbangimba liga God waa kwundimba yetigiyanin.
14 God wandi maa nin njambwi nyan kiyalaa laatndi. God kwondu
namwiya nyana. Ngini God wandi maa nina mbangi kiyalaa laakiyandi.
15 Kita vat vingwangat wowun. Ngwutna mbangi Kraistna nda.
Yambisik yiliga taagwonala ngambungweyan ana nglaatndi. Wan
vak ngambungweyan Kraistna nda yambisik yiliga taakwa kat
kwiligangwuk. Ana nglaatndi. 16 Kita nyan yambisik yiligat taakwonala

ngambudeyan mbɨk kɨta mbangɨ vla lɨgambɨt. Tamba God waa nyaangɨt
pilɨwutndi. Vɨlɨlɨk palɨ ngambumbeyan kɨtga mbangɨ vla lɨgambɨt waa
tamba pilɨwutndi. 17 Kɨta nyan avla ndɨna mbangɨ njambwi nyanat
kwindeyan wan nyan njambwi nyanonala kɨta vat tɨgiyandɨ. Kɨta
maawupmba yetɨgiyambɨt. 18 Yambɨsɨk yiga ke yetɨga. Nat kavle vat
yilɨnja vak mbangɨ kat ana kavle yilɨgandɨ. Wan kavle vat wawa vat
mbangɨ kat kavle yilɨgandɨ. 19 Ngwula mbangɨ Godna waagana tɨlɨga
ngaya. Wupma ana yelavɨka lɨgangwuk? God ngwuk kat ndɨna waagan
kwindɨ mala ngwula mbangɨmba tɨlɨgandɨ. Ngwutna yelavɨk vapmba
ana yetɨgiyangwuk. Ngwutna mbangɨ Godna nda. Ndɨnai waigaa
vapmba yetɨgiyangwuk. 20 God ngwuk kat klavak nɨma wenga kwindɨ.
Ngikat tɨga ndɨna sɨ katsovak yetɨ ngwula.

7

TAAGWA KLALɨNJA VAK KAT POL KAT WAGALANDI

1 Wun kat kwingwa pasmba nɨma sakwat wagalangwa nyaangɨt tɨndɨ,
vɨwun. Ngwuk kat awat wangwa nyaangɨk kat pas pɨlɨwuta kwinga
tɨgowun. Ndu taagwa kalalapman tɨndeyan apmna vatna. 2 Ngwula
ngepmamba yambɨsɨk yiga yetɨlɨga nɨmba nɨma sakwat tɨgandi. Ngi
kat tɨga ngwut taagwa kɨta kɨta klangweyan apma vatna. Ngwutna
taagwa ndu kɨta kɨta klanjeyan apma vatna. Wupma yiga yetɨngweyan
apma vat yetɨgiyangwuk. Ngwula ngepma nɨmba yetɨla vak vla ana
yetɨgiyangwuk. 3 Nduna mbangɨ taagwana nda. Taagana mbangɨ nduna
nda. Ndu taagwa kat wandeyan lɨla mbangɨ kat ana kai waigalɨ. Taagwa
ndu kat waleyan mdɨna mbangɨ kat ana kai waigandɨ. 4 Taagwa lɨla
mbangɨ kat avla ana vɨga lɨgalɨ. Lɨla lan vɨga lɨga. Ndu ndɨna mbangɨ kat
avla ana vɨga lɨgandɨ. Ndɨna taagwat vɨga lɨga. 5 Ndu taagwa awat sowat
ana kai walaa kwuk ngilaa lɨgiyambɨt. Mbɨla mbangɨ waigaa vak kat kai
walaa God kat wagalavat tɨmbeyan wovuna. God kat ngambusɨmblalaa
nat njambɨ mbɨla mbangɨ waiga vak kat ana kai waigambɨt. Njɨmbla
njɨmbla mbɨila mbangɨ waigaa vak kat kai wambeyan Seten mbɨk kat
wandɨ maa kavle vat yigiyandɨ. 6 An nyaangɨt ngwuk kat wawan njam-
biya ana taagawa. wagalangwa vak kat yelavɨka lɨwa vat awat ngwuk
kat mbukowun. 7 Wunai taagwa lapman tɨga vak vla tɨngwangat ngwuk
kat wowun. Nɨma sakwat nɨmba wunai lɨga vla ana lɨgandi. God ndi kat
kapma kapma yetɨneya vat ndi kat kwindɨ.

8 Mbambala ndu klalapman yetɨgat taagwa kat wowun. Taagwa
klalapman yetɨga ndu kat wowun. Ndu kiyandɨ kwo yetɨkat taagwa
kat wowun. Yetɨwa vak vla kapma yetɨngweya vak wovuna. 9 Ngwula
mbangɨ walɨga vak kat kai walapman yingweyan ndu taagwa klaigang-
wuk. Wan apma vatna. Ngwula mbangɨ walɨga vak ngwuk kat kwulat-
ndeyan kavle vatna.

10 Ndu taagwa klaa nɨmba kat wun nyaangɨtno lɨgowun. Wuna
nyaangɨt ana ndɨ. Njambwi nyan waa nyaangɨtna. Ndu klaa lɨgiyaa
taagwa lɨla lan kat ana kwagalagiyalɨ. 11 Lɨla lan kat kai walaa kapma
yetɨleyan wovuna. Kai walaa lɨga lungwamataa ndu kat yivat tɨleyan
wovuna. Ndu ndɨna taagwa kat ana kai waa kwagalagiyandɨ. 12 Nat
nɨmba kat wun nyaangɨtno lɨgowun. Njambwi nyan waa nyaangɨt ana
ndɨ. Wun wuna nyaangɨtna. Kraistna mbaapmamba la nyan ndɨna
taagwa Kraistna mbaapmamba la taagwa ana lɨ. Wat taagwa ndɨ kat kai

walapman yileyan lɨ kat ana kwagalagiyandɨ. 13 Taagwa kɨta Kraistna
mbaapmamba la taagwat. Lɨla lan Kraistna mbaapmamba la nyan
ana ndɨ. Lɨ kat kai walapman yindeyan ndɨ kat ana kwagalagiyalɨ.
14 Wat taagwa Kraistna mbaapmamba la taagwat. Lɨla lan Kraistna
mbaapmamba ana yetɨndɨ. Lɨlai yeta apma vat lɨla lan kat kwulakiyandɨ.
Nat ndu Kraistna mbaapmamba la ndua. ndɨna taagwa Kraistna mbaap-
mamba ana yetɨlɨ. Ndɨnai yeta apma vat ndɨna taagwa kat kwulatndɨ.
Wan apma vat kwulatapman yeindeyan mbɨla mat nyangu kavle vat
tigiyandi. Ana kavle vat yiga yetɨlɨgandi vɨga lɨganɨn ndi kat. 15 Kɨta
nyan Kraistna mbaapmamba la nyan ana ndɨ. Ndɨna taagwa Kraistna
mbaapmamba la nyan nat nyan kat wun kat ke kwagalaga waa ana
waigandɨ. God mbɨk kat kai wandɨ sɨva sɨva walea lɨmbangat. Apma
maawutno lɨmbangat mbɨk kat wandɨ. 16 Nyɨn, Kraistna mbaapmaba la
taagwa, nyɨna lana kavle maawuk kat nyɨn anaganyɨn kwunakiyaa. Min,
Kraistna mbaapmamba la ndu, mɨna taagwana kavle maawuk kat mɨn
anagamɨn kwunakiyaa. Ngwuk ana vɨga lɨgangwuk.

YETƗNGWA VAK KE KWAGALAGA

17 God ngwuk kat yagwa wandɨ maa ndɨna mbaapma wuleingwa
vak kat yelavɨtaa yetɨngwa vak ke kwagalaga. Yetɨngwa vak kwa-
galalaa mandɨt vat ke yiga. Tak yetɨngwa vat njambwi nyan waa
vatna. Wupma ngepma ngepmamba lɨga nɨmba kat Kraistna mbaapma
nɨmba kat mbutɨgowun. 18 Mbangɨ pɨtnja nyan God ndɨ kat yagwa
wandɨ maa ndɨna mbaapma wuleindeyan wovuna. Wupma lɨndɨ maa
ndɨna mbangɨna lumwin sɨlɨmbwivak kat ana yelavɨkiyandɨ. Mbangɨ
pɨtapman yinjan nyan God ndɨ kat yagwa wandɨ maa ndɨna mbaapma
wuleindeyan wovuna. Wupma lɨndɨ maa ndɨna mbangɨ pɨpmak kat
ana yelavɨkiyandɨ. 19 Mbangɨ pɨtapman yilɨnja vat, mbangɨ pɨtɨnja vat
nɨma vak ana mbɨt. nɨma vat kɨngiyan. God waa nyaangɨt wuka ndɨnai
waigaa vapmba yetɨneyan wan apma vatna, nɨma vatna. 20 Kɨta nyan
kwutɨnda njɨvwamba lɨndɨ maa God ndɨ kat yagwa wandɨ maa wan nyan
kwutɨnda njɨvwa kat ana kwagalagiyandɨ. 21 Nɨma njɨvwa mɨn kat ngilaa
lɨndɨ maa tɨma njɨmbla God mɨn kat yagwa wandɨ maa yameyan wan
njɨvwa ana kwagalagiyamɨn. Mɨn kat ngilaa la nyan mɨn kat kwagalavat
wandeyan yigiyamɨn. Ndɨ kat kwagalalaa kwo alɨ. 22 Nɨma njɨvwa mɨn
kat ngilaa lɨndɨ maa tɨma njɨmbla God mɨn kat yagwa wandeyan tɨma
vak kat nɨmamba ke yelavɨka. Yagwa wandɨ maa wan kavle vat ana
mɨn kat ngilaa lɨgiyandɨ. Wungi kat tɨga solat sɨlɨgiyamɨn. Kwo lɨma
njɨmbla God mɨn kat yagwa wandeyan wun kwo lɨgowun njɨvwa kai waa
ke waa. Kraistna njɨvwamba mɨn kat ngivat yagwa wandɨ. 23 Ngwuk
kat klavat God nɨma wenga kwindɨ. Ngi kat tɨga God waiga vapmba
yetɨgiyangwuk. Ndu nyangu waiga kwundi Godna kwundi kat ana
kwulatɨgandɨ. 24 Kɨta mbaapma nɨmba, God ngwuk kat yagwa wanda
njɨmbla yetɨngwa vat ke kwagalangwa. Tat yetɨngwa vat kwuka ndɨna
mbaapmamba yetɨgiyangwuk.

KWANDƗ NDU KWANDƗ LAAGWA KAT WANDA NYANGƗT

25 Wun kat wagalangwa vak kat awat ngwuk kat mbukiyowun.
Kwandɨ ndu kwandɨ lagwa kat mbukiyowun. Wan mbutɨwa nyaangɨt
God wandɨ, ana ngwuk kat mbutɨgowun. Wuna maawupmba yelavɨtaa
mbutɨgowun. Tak God wun kat apma vat yiga nɨma njɨvwa kwindɨ maa
kwutɨgowun. Ngi kat tɨga wuna maawupmba yelavɨtɨwa vak ngwuk kat

mbukwun mala wukiyangwuk. 26 Kan mbambala tina njimbla nima
sakwat vat tigandi. Ngi kat tiga yetingwa vak kwagalalaa nat vat ke yiga.
27 Taagwa klalaa wat taagwa kat kai walaa nat vat ke yiga yetiga. Taagwa
lapman timeyan taagwa ke klaa. 28 Taagwa klameyan kavle vat ana ndi.
Ndu lapman ta kwo ndu klaleyan kavle vat ana ndi. Ndu taagwa kla
nimba nima sakwat vat ndinamba ligiyandi. Ngwuk kat nima sakwat
kavle vat klavak kat kai wowun.
29 Wuna kita mbaapma nimba, kupma waligowun. Kan kipmamba
yetineya njimbla sivla kai. Kan yetina njimbla taagwa klaa nyan ke
taagwa kat mina nimamba yelavika yetiga. Taagwa klalapman nyan
yelavika yelavika yetiga vapmba yetigiya njambwi nyana njivwa mina
kwukiyandi. 30 Nglaa liga nimba nimamba ke nglangwa. Solat asi ng-
wula. Wan nglalingwa kavle vat ngiligiyandi. Kaseliga nimba nimamba
ke kaselingwa. Kaselingwa vak ngiligiyandi. Kwanda kwanda nda klaa
nimba ke kwutaa lingwa. Klangwa nda ngiligiyandi. 31 Kipmamba
njivwa kwutiga nimba ngwuk kwutigngwa njivwa kat mina nimamba ke
yelavikngwa. Kan yetina kipma nima sakwat njimbla ana ligiyandi. Ngi
kat tiga njambwi nyana njivwa nimamba kwukiyanin.
32 Ngwuk kat nima sakwat vat yiga yetivak kat kai wowun. Taagwa
klalapman nyan njambwi nyana njivwa kat mina yelavika yetiligandi.
Ndi njambwi nyana nyaangit mina wuka yetigiiyandi. 33 Taagwa klaa
nyan wan kipmana nda kat yelavika ligandi. ndina taagwa waa nyaangit
wuka yetigiyandi. 34 Ndi vililik vak kat yelavika yetiligandi. Ndu klalap-
man yetiga taagwa njambwi nyana njivwa mina kwuka yetiligali. Lila
maawut lila mbangi njambwi nyana njivwa mina kwutigali. Ndu klaliga
taagwa kipman vak kat yelavika ligali. Lila lan waiga kwundi wuka
ligiyali. 35 Wan wawa nyaangit ngwuk kat kwunapmak kat mbutigowun.
Ngwuk kat njambiya taagavak kat kai wowun. Apma vat savagu liga vat
mina kwuka yetingwangat wowun.
36 Kwandi nyan kat taagwa kat klavat wandeyn klaigandi. Ndina
mbangi kwulatndeyan klaigandi. Ndina maawut tigiyaa vapmba kita vat
tigiyambit. Kavle vat ana ndi. 37 Kwandi nyan kita yelavika yetindeya
vapmba taagwa klavak kat kai wandeyan apma vatna. Nat nyana
nyaangipmba ana yindi. Ndina maawupmba yelavika lindi. Ndina
mbangi waiga vak kat kwulatndeyan taagwa ana klaigandi. 38 Kita
nyan ndi kat kwusisivanja taagwa klandeyan apma vatna. Kita nyan
ndi kat kwusisivanja taagwa klalapman yindeyan apma nglei vatna.
39 Ndu klaiga taagwa lila lan kat kwagalalaa ana yigiyali. Kiyandi
maa nat ndu yiga klaigali. Kraisna maapmamba la nyan ana ndi nat
nyan kat ana klaigali. 40 Yelavika liwa vat kingiyan. Ndu kiyandi
yetigiyaa taagwa kwo yetileyan apma vatna. Wan wawa nyaangit
wuna maawupmba yelavitaa wowun ngwuk kat. Godna waagan wuna
maawupmba tiligandi.

8

WAAGAN KWINJA MBATNA NYAANGIT

1 Mbambala ngwuk kat waagan kat kwinja mbatna nyaangit wun kat
wagalangwa nyaangit awat ngwuk kat mbupmat yigowun. Wan waagan
kat kwinja vak kat tamba yelavika liganin waa wun kat piliwukngwuk.
Wuno yelavika ligowun. Lamba wuka liganin waa yelavika yetineyan

nat nimba kat kai waiganin. Nat nimba kat yelavika woviyaguga lineyan
ndi kat kwunakiyanin. Wan apma vatna. 2 Kita nyan wun tamba
aywaa wuka ligowun waa wandeyan wan wuka yelavika linda vat ndina
maawut kavle vatna. Ndi aywaa ana wuka ligandi. 3 Kita nyan God kat
woviyaguga lindeyan ndi wuka yelavika linda vat ndina maawut apma
maawut tindi, God viga ligandi. 4 Waagan kaik kat kwinja mbak kilinja
vak kat ngwuk kat ngambuvat yigowun. Waagan kait kwonduo liga
nda ana ndi waa viliganin. Waagan kait kwonduo liga nda ana ndi waa
viliganin. God kita ligandi waa viliganin. 5 Kipamamba liga nima nimba
anagandi. E? Nyinangwupmba liga njambwi nimba anagandi. 6 Wundi
nimba kat nin ana yelavika liganin. Nin nina nima nyan kita ligandi. God.
Ndi nina nyaekna. Ndi aywaa kwanda kwanda kwuka ndinyangu nin
kat kwutndi. Ndi kat mina yelavika yetiliganin. Nina njambwi nyan kita.
Jisas Kraist. God wandi maa kwanda kwanda aywaa kwutndi. Nin kat
kwunatndi, nin kwo liganin.
7 Nima sakwat nimba wan nda kat ana viga ligandi. Nat nimba tat
waagan kaik kat kwunaka yetilindi. Waagan kat kwinja mbak kat
waagana kigiyaa waa yelavitigandi. Kineyan nin nlambio ligiyanin
waa yelavitigandi. Kinjeyan ndina maawut kavle yigiyandi. 8 Kineya
kinginda nin kat kwutaa God tiga kavat ana kaligiyandi. Kineyan nin
kat God ana kai waigandi. kilapman yeineyan God nin kat vilaa apma
vat yimin waa ana waigandi. 9 Ngwuk viga ligiyangwuk. Wan kiginda
nyaangitno ana ligandi. Kimeya vak kat nat nyan vilaa ndina maawut
kavle yindeya vak ana nglaatndi.
10 Ngwuk wan vak kavle ana ndi waa ngwut viga ligangwuk. Kat
nimba wan vak kavle vatna waa yelavitiga nimba waagan kaitna ngay
wuleilaa kingweya vak vilaa yelavikiyandi. Ndi kavle vat yiligandi. Nino
wupma anaganin yigiyaa waa yelavikiyandi. 11 Kingweya vak vilaa
ndino kinjeyan ndina maawuk kavle yigiyandi. Kraist ndi kat kwutaa
kalivat wundumbu yindi. Ngwuk manda kat wupma yiga kiginda kiga
ndi kat kumbangsagugiyangwuk. 12 Ngwuk wupma yingwan Kraist kat
kavle vatna yilingwa. Ngwula kita mbaapma nimba kat kavle vatna
yilingwa. Yingwuk mala ndina maawut kavle yindi. 13 Kiwa vak kat vilaa
wuna kita mbaapmamba liga nimba kavle vat yinjeyan wan vak kai waa
kwagalgiyowun. Kavle vat yinjangat kai wowun.

9

POL KAT VIGA NDI KAT NAO KIGINDA ANA KWILINDI

1 Kita ngepma nimba yetiga vatna aitamba ana ligowun. Wun aposel
wun. Nina njambwi nyan Jisas kat wuna minimba viwun. Wun njambwi
nyana njivwa kwutiwun, tamba wukngwuk. Wutaa njambwi nyana
kwupmba yangwuk. 2 Nat nimba wun kat wandi. Pol aposel ana ndi
wandi. Ngwuk wupma ana waigangwuk. Njambwi nyana nyaangit wu-
taa njambwi nyana kwupmba yetingwa vak vilaa Pol aposela waigandi.
3 Nat nimba wun kat njitnjeyan wun kupma waigowun. 4 God waa
nyaangit mbutina nimba, nin ndinamba nao kiginda klavat waneyan
wovuna. Ndi kat kwutina njivwa kat tiga kwigiyandi. Ana ndi kat
nao kiginda kwinjangat waliganin. 5 Wun nat aposel kwuta vapmba
kwukweyan wovuna. Nat aposel, njambwi nyana yakwa nimba, Pita,
ndi Kraistna mbaapma la taagwa klalaa wundi taagwa ndinogwinala

yindi. Taagwa klalaa kalinja vapmba ana kaliligowun. 6 Wunogwi Ban-
abaso njiva kwuka sanya klalaa nao kiginda kat wenga kwiga kiliga. Nat
aposel kai. Nat aposel kwutnja vak vla kwutilieyan wovuna. 7 Yetiliya
vak soldia yetiliga vak vla ana yetiligali. Ndi soldia kiginda avla ana
klaligandi. Nat nimbandi ndi kat kigivat kwiliga. Ambukat kwutiga nyan
ndina ambugapmba wotiga kandi nda sigika pika kiligandi. Bulmakau
kat viga liga nyan ndino nimbun viga linda bulmakauna mwunya mbi
kumitaa kiligandi. An wungi vak ana yetiligali. 8 Kan vak kipmamba liga
nimba mina liga vat ana ndi. Tamba God wandi, piliwutnja nyaangit kia
vatna. 9 Moses kwiya vapmba kupma viliganin. Palingwenga yuwi sik
pangwupmak veinginya liga bulmakau ndina tipwi ke sangiga. Kigandi
waa piliwutndi Moses. God wan nyaangit manda kat kwindi. Bulmakau
kat mina miwa yilaa kwindi? E? Kailuwa. 10 Ndino ndinyangu kat miwa
yilaa kwindi. Ambugat kwutiga nyangu kiginda pitiga nyangu kigiyandi.
Ngini kigiyanin waa yelavitaa ndi njivwa kwutigandi.
11 Godna nyaangit ngwuk kat simogwilinan kipmamba mi sik klalaa
kandi tuliga nyan vla liganin. Ngwutnamba kwanda kwanda nda
klaneyan apma vatna. nglaaatndi.
12 Nina kwupmba ngwuk kat ya nimba kwanda kwanda nda ngwut-
namba klaligandi. Nin tat ya nimba wan nda kalaneyan nglaatndi. Nin
wupma yivak kat kai wanin. Nin kupma yelavitigansn. Ndinamba
kwanda kwanda nda kat wagalaneyan wan mbutina Kraistna apma
nyaangit anagandi wupmak kat kai waiga waa yelavitiganin. 13 Juda
kwutinja Godna ngaymba njivwa kwutiga nimba Godna ngaymba kaliga
taaganja nao kiginda ndi kiligandi. God kat wimbu kwiliga nimba nat
samat kiliandi. God kat wimbu kwiliga nimba nat samat kiligandi.
Ngwuk viga ligangwuk wan nda kat. 14 Nin wan apma nyaangit mbutiga
nimba nin kat njambwi nyan wandi. mbutingwa nimba ndinamba nao
kiginda klaigangwuk waa wandi njambwi nyan.
15 Wun wupma yivak kat kai wowun. Ngwuk kat kwanda kwanda nda
kat wagalavak kat pas ana wupma piliwukwun. Wun kiginda lapman
tiga kiyaweyan wovuna. Ngwuk kat kiginda kat ana waigowun. Ngwut-
namba kiginda klaweyan ana klaligowun waweya nyaangit kwo vatnat
tigiyandi. 16 Wun apma nyan wun waa ana waigowun. Apma nyan tiga
kan nyaangit wunayi mbutiga waa ana waigowun. Wuna maawupmba
ana mbutigowun. Njsamwi nyan ambuk wandi maa mbutigowun. Kai
wowun ana mbukiyowun waweyan kavle vatna. 17 Kan kwutiwa njivwa
wuna maawupmba kwukweyan awat sanya ndinamba klaigowun. Wan
njivwa wuna maawupmba ana kwutigowun. Njambwi nyan waiga
vapmba kwutigowun. 18 Wan wenga klaligowun. Maawupmba yelavika
solat siweya vat wuna apma wenga vla ligandi. Kipmana wenga klalap-
man wan apma nyaangit mbutiwangat solat siligowun. Nat aposel kla
vak vla wenga klavak kat kai wawangat solat siligowun.

POL NAT NIMBA YETA VAPMBA YIGA YETILIGANDI

19 Kita ngepma nimba yetiga vatna aitamba ana ligowun. Ndina
ngepma vat wun kat ana kwutaa ligandi. Wun avla woviyagulaa
ngepma ngepmana vak kat yi ya yetiligowun. Ngepma ngepmamba liga
nimba kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagavat ndina kwupmba
yetiligowun. 20 Juda la kavamba liwan Judana ngepma vapmba
yetiwun. Ndina nima sakwat nimba kat kwutaa Kraistna mbaapmamba

laagavat ndina kwupmba yetiwun. Moses kwiya vat wun kat ana kwutaa ligandi. Tamba Judonala tiwan wuna maawupmba Moses kwiya vapmba yetiliwun. 21 Juda ana ndi nat nimbana ngepmamba liwan ndina ngepmana vapmba yetiwun. Moses kwiya vapmba ana yetiligandi. Ndi kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagavat ndina kwupmba yetiwun. God waa nyaangik kat kai walaa ana yetiliwun. Kraist kwiya vapmba yetiligowun. 22 Tamba Kraistna mbaapmamba la nimba, nima sakwat njambiya taagaliga nimba, ndina ngepmana liwan taagalinja yetiwun. Wun nima sakwat kapma kapma vapmba yetiliga nimbonala yetiliwun. Ndi kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagavat ndina kwupmba yetiwun. 23 Nima sakwat nimba Godna apma nyaangit wutndi, God ndi kat apma vat yindangat ndina kwupmba yetiliwun. Kingi vapmba yetiwan God wuno wun kat apma vat yigiyandi.

NIMAMBA NJIVWA KWUTINEYAN APMA NIMA WENGA KLAIGANIN

24 Ngwuk yelavik ngwula kwulak kwulapmba yetiga nimba kat. Ndi aywaa piliga yiligandi. Kita nyan mina nat nimba kat kwulataa apma nima wenga klaligandi. Ngwulo ngwuk kat Godna njivwa nimambakwutingwuk mala ngwuk kat apma wenga kwigiyandi. Ngi kat tiga nimamba njivwa agwut. 25 Kita nyan spotna vat kwulapmak wandeyan nat vat kwagalalaa nima njivwa kwuka yetigiyandi. Ngini ngiligiyaa nima wenga nda klavat wan nima njivwa kwuka yetigiyandi. Nin njimbla ligiyaa nima wenga nda klavat Godna njivwa nimamba kwutiganin. 26 Wun kwulak kwulak yetiga kita nyan vla Godna njivwa kwutigowun. An ngangi ana yeligowun. Ava yambi savagu yiligowun. Wun waleaga taambamba viyaliga nyan vla Godna njivwa kwutigowun. Wun taamba simblan ana yaagiligowun. 27 Spotna njivwa kwutiga nyangu tagula avo limbanin walaa kwutigandi. Nina mbangi vali yindi mala nina mbangi vali yigiyaa vak kat ana wukiyanin waa yelavitigandi. Wun wuno Godna njivwa kwuka wuna mbangi waiga vak kat ana wuka ligiywowun. Nat nimba kat tamba wowun. Godna njivwa nimamba agwut wowun. Wuna mbangi waiga vat wutaa Godna njivwa kwutapman yiweyan ana nglaatndi.

10

TAMBA LA NIMBA KAVLE YINJA VAK KAT YELAVIK NGWULA

1 Yakwa nimba kita vat vingwangat wowun. Tamba Moses ta njimbla timbu yinja yambi ndi kat visimogwindi. Nina ngwat walanga aywaa timbu vigivaa yilindi. 2 Ndi aywaa Mosesna kwundi wuka timbuna kwupmba yilindi. Moses wandi maa sak ngu mbilindi maa kipma valigenja njimbla ndi aywaa valigendi. 3 God ndi kat nyinangwutna nao kwindi, ndi aywaa kindi. 4 Moses kambat viyandi, mbilindi, wogweya ngu ndi aywaa kindi. Ndinogwinala yila nyan kambak vla lindi. Ndi Kraistna. Ndi kat viga lindi. 5 Ndi aywaa apma vat ana yindi. Ndina nima sakwat nimba God waa nyaangit wupmak kat kai wandi maa God ndi kat kai walaa kiklindi. Ndi ndinyangu lapman kavamba yiga liga kiyandi.

6 Ndi kavle nda klavak yelavika liga kavle yindi. Nin mbambala kavle yinja vak kat vilaa yelavikiyanin. Kavle nda klavak yelavika lineyan nino kavle yigiyanin waa yelavikiyanin. 7 Ndina nat nimba waagan kait kat kwunaka lindi. Tamba la nimba yinja vak vilaa piliwutndi. Ndi nao ngu kilaa waagan kait kat kwunapmak mbangu veivat laatndi. Yinja vla

mbaa yilanɨn. 8 Ndina nat nɨmba yambɨsɨk yilɨnja vak yilɨndi maa God
ndi kat sɨndɨ. Sɨga 23,000 nɨmba kat sɨndɨ, kiyandi kɨta nandinyamba.
Yinja vla mbaa yilanɨn. 9 Ndina nat nɨmba God kat wandi. Nɨn apma
vat nɨn kat ana vɨga lɨgamɨn. Mɨn kwonduo lɨga nyan o kai? waa wandi.
Wandi maa God wandɨ maa kavle kamboy yalaa ndi kat valɨndi, nɨma
sakwat nɨmba kiyandi. Yinja vla mbaa yilanɨn. 10 Ndina nat nɨmba God
kat njɨtɨndi, njambwi nyan ndi kat vatnyandɨ. Yinja vla mbaa yilanɨn.
11 Ndi kat kavle vat ya vak ndi kat mandɨp kupi maawut kwivat yandɨ.
Nat nɨmba yɨlaa pɨlɨwutndi. Nɨn ngɨni la lɨga nɨmba vɨlaaa apma maawut
sɨtnangat walaa pɨlɨwutndi. 12 Ngwutna kɨta nyan wun apma vat mɨna
yiga yetɨlɨgowun. Wun ana kavle yigiyowun waa yelavɨtndeyan ana
nglaatndɨ. Samat tɨga ndɨ anagandɨ kavle yigiyaa. 13 Ngwuk kat yalɨga
kavle vat ngwuk kat mɨna ana yalɨgandɨ. Yandɨ ma nɨmamba ke yelavɨka
lɨngwa. God ngwutna lak kwaigandɨ. Ngwuk kat kwulakiya kavle vat kat
God kai wandɨ, ngwuk kat ana yaa kwulaiyandɨ. Ngwuk kat ava kwondu
kwindɨ maa ngwuk wan yaiga kavle vak kat kwulakiyangwuk.

GOD KAT YELAVɨKA YETɨGA LɨGA WAAGAN KAT ANA KWUNAKIYANɨN

14 Wuna mbaapma nɨmba waagan kait kat kwunatɨnja vak ke yingwa.
Wan kavle vatna. 15 Ngwula maawut tamba sɨka lɨgangwuk. Ngi kat
tɨga wawa nyaangɨt wutaa kwutaa yetɨgiyangwuk. Ngwuk avla yelavɨka
sɨga naguga kwutaa lɨgiyangwuk. 16 Yetɨlɨna vak kat yelavɨk ngwula.
Nɨn njɨmbla njɨmbla ngu lɨga kap kwutaa Kraist nɨn kat tɨga kiyandɨ
waa yelavɨka kɨlɨganɨn. Kraist kiyandɨ maa ndɨna yelagwen kɨpmamba
ndandɨ nɨn kat kwunapmak wan yelavɨka kɨlɨganɨn. Ngwuk bret-nao
kɨta kwutaa samat samat lɨmbaga kwutaa Kraist nɨn kat tɨga kiyandɨ waa
yelavɨka kɨlɨganɨn. Kraist nɨn kat kwunapmak kiyandɨ waa yelavɨtnɨn
mala Kraist nɨn kat kwunakiyandɨ. Nɨn aywaa ndɨna kɨta mbaapma
nɨmba lɨganɨn. 17 Nɨn kɨtamba yisolaa bret-nao kɨta lɨmbaga kɨtamba
kɨlɨganɨn. Ngi kat tɨga nɨn aywaa ndɨna kɨta mbaapma nɨmba lɨganɨn.
18 Tamba la Juda wungivat sɨgɨt ndino tɨndi. God kat kwunapmak
kat kwinja wɨmbu ka nɨmba ndi aywaa kɨta mbaapma nɨmba lɨndi.
Ndi kɨta vat yelavɨka kɨlɨndi. 19-20 Anda vapmba yelavɨkngwangat wan
nyaangɨt mbutɨgowun. Wuna nyaangɨt wutaa waagan kaik kat mbaa
vaatangwuk. Waagan kait kat kwinja nda kat mbaa vaatangwuk.
Wan nda nɨma nda ana ndɨ. Kɨta nda yelavɨkngwangat walɨgowun.
Wan nda kɨngiyandɨ. Nat kavle nɨmba waagan kaik kat yelavɨka waa-
gan kat kwunaka yetɨnjeyan nɨma nyan kat ana yelavɨka yetɨgiyandi.
Ndi kɨpma lɨga mat nɨmba kat mɨna yelavɨka kwunatɨgandi. Ngwuk
mbaa ndina mbaapma weleilaa kɨta vat yelavɨtangwuk. 21 Waagan
kaik kat mɨna kwunaka yetɨga lɨga njambwi nyan Jisas nɨn kat tɨga
kiyandɨ waa yelavɨka yetɨga lɨga Jisasna mbaapma nɨmbonala ana
wan ngu kɨgiyangwuk. Kavle vat apma vat kapma kapma tɨgandɨ.
Waagan kaik kat kwunatɨga nɨmbogwinala kɨtamba ana kɨgiyangwuk.
22 Ngwuk wupma yingweyan njambwi nyan ngwuk kat kɨmbut yiga wun
kat manda kat kwangalalaa waagan kat mɨna kwunatɨgangwuk waa
yelavɨka tɨgiyandɨ. Ndɨ kat ana inaka kwunalakiyanɨn.

SɨVA SɨVA GODNA SɨMɨNA KWUSOGA LɨGIYANɨN

23 Nat nɨmba wwalɨgandi. Yetɨneya vak njambiya kai waa walɨgandi.
Ndinai waa vak kɨta vat ana nglaatndɨ. Nat vak yetɨneya vak nat nɨmba
kat ana kwunatɨgandɨ. Nat vak yetɨneya vak nat nɨmba kat kavle vak

yeligandi. 24 Ngwuk ngwutna maawupmba mina ke yelavika yetingwa.
Ngwutna maawupmba yetingweya vapma yetingweyan nat nimbana
maawui kat mbaa kavle yilangwuk. Wan nimba kat apma vapmba
yelavika yeti ngwula.
25 Stuamba klanjeya wimbu kiginda kigiyangwuk. Wan nda kat yanda
kava kat maawupmba ke yelavika. Wan nda kwowa, kigiyangwuk.
26 Nin viliganin. Wan kipmamba tiga nda njambwi nyana nda aywaa tiga.
27 Kraistnana mbaapma nyan ana ndi wuna ngaymba yaa ki ngwula waa wandi maas yingweyan wovuna. Ngwuk kat kwindeya nda wana kai wangweya. Wana ngwutna maawupmba yelavika wata wagalalingweya. Agimbangwuk. 28-29 Kita nyan waagan kat kwilinja wimbu kiginda kan ngwuk kat kwiga ngwuk Kraistna nimba wan wimbu kindiga kiligangwuk? Waa wandeyan ngwuk ke kingwa. Kingwuk mala ngwuk kat waigandi. Ngwuk kavle nimba ngwuk waa waigandi. Kavle nimba ngwuk waa ngwuk kat mbaa yelavitnadi wan nyan. 30-33 Nat nyan wun kat wigandi. Wan kiginda God nin kat kwidi. Ndi kat sivu kilaa kiweyan wovuna. Nat nyan kavle vatna ke kiga waa wandeyan ndinai waigaa vak manda kat wukiyowun waa waigandi.

11

1 Kraist yeta vla yetigowun. Ngi kat tiga wunai yeta vla yeti ngwula.

NAMBU KAPMANJEYA VAT

2 Ngwuk njimbla njimbla wun kat yelavika lingwuk. Ngwuk kat mbukwa nyaangit kupma yeti ngwula waa mbukwa nyaangit kwutaa yetiligangwuk. Wungi kat tiga ngwula si kwusolaa yetiligowun.
3 Nyaangit kuvuk kwutaa yelavika yetingwangat wowun. Kipma liga ndu aywaa ndina njambwi nyan Kraist. Taagwana njambwi ndua. Kraistna njambwi Godna. 4 Kita ndu ndina nambu kapmalaa God kat wagalandeyan wan vat kavle vatna. Ndina nambu kapmalaa Godna nyaangit nat nimba kat mbutndeyan wan vat kavle vatna. Wan kavle vat yindeyan njambwi nyana si kwutaa viyesandagiyandi. 5 Kita lagwa lila nambu kapmalapman God kat wagalaleyan wan vat kavle vatna. Lila nambu kapmalapman kwo liga Godna nyaangit nat nimba kat mbupmat tileyan wan vat kavle vatna. Wupma yeli vilaa nat nimba waigandi. O nyin wup kai? Wupma yinya. Nyina lana kwupmba waa livak kai? Waigandi nat nimba. 6 Kita lagwa lila nambu kapmalapman yileyan nimbi aywaa vilaa yetilingat taagwa vla ligali. Nimbi aywaa vilaa wup yilapman yetilingat taagwa vla yetiligali waa yelavitiganin. Ngi kat tiga taagwa nambu kapmalaa yetigiyandi. 7 Ndu kapma vatna. Nambu ana kapmalaa God kat waignadi. Ndu njambwi nyana. God tiga vak vla ndu kat kwutndi. God ndu kat viga linda vak vla ndu taagwa kat viga ligandi. Ngi kat tiga kwupmba liga nyan vla manda kat nambu kapmagiyandi. Taagwa nduna kwupmba ligandi. Ndu tiga vak vla God taagwa kat kwutndi, tigandi.
8 God taagwa kat ana tak kwutndi. Lila mbangimba ava pangwuka klalaa ana ndu kat kwutndi. God tak ndu kat kwutndi. Ndina mbangimba la ava pangwuka klalaa taagwa kat kwutndi. 9 God taagwa kat yelavitaa ana ndu kat kwutndi. God ndu kat yelavitaa taagwa kat kwutndi. 10 Taagwa nambu kapmalaa yetili mala vilaa waigandi. Wat taagwa lila nduna nyaangit wuka ndina kwupmba yetiligali waa

waigandi. Nyinangwupmba liga ensel nimbun vilaa waigandi. Li apma
vat yetiligali waa waigandi. 11 Taagwa mina kapma livat ana nglaatndi.
Ndu mina kapma livat ana nglaatndi. Wan vak kat njambwi nyan
kai waligandi. njambwi nyan ndu lagwa kita vat tivak kat waligandi.
12 Tamba God nduna ava klala taagwa kat kwutndi. Kan njimbla taagwa
nyangu kwutigandi. Ndu lagwa kita vat yetiga nima sakwat yigiyandi
waa tamba wandi God. kipmana kwanda kwanda nda ndu tagwa yetinja
vak aywaa God viga ligandi.
13 Kita laagwa nambu kapmalapman yetiga yesolaa liga God kat wa-
leyan apma vatna? Kavle vatna? E? Yelavik ngwula. Ngwula ngepmana
vat ana ndi. 14 Ngwutna ngepmana vat kingiyandi. Ndu sivla nimbo
lindeyan kavle vatna. Ndi taagwa sivla nimbo linjeyan wan vak kat
woviyaguga apma vatna waligangwuk. 15 Taagwa sivla mbundinimbo
lileyan lila mbangina yelaga nda vla ligandi. Lila nimbi lila nambu
kapmalaa ligandi. Wupma God li kat sivla nimbi kwindi. 16 Kita nyan
mbutuwa nyaangik kat kai waa yelavitndeyan ndina mala. Ngini la
liga nyaangit kupma ligandi. Nino ngepma ngepmamba liga Godna
mbaapmamba liga nimba wan mbukwa vapmba yetiliganin.

KIGINDA KIVAK KAT JISAS NGWUK KAT WAA VPMBA ANA YETILIGANGWUK

17 Mbambala ngwuk kat nat nyaangitg ngambuvat yigowun. Wan
ngambuweya nyaangit ana ngwula si kwutaa katsogiyowun. Siva
siva yisola lilingwan awat sowat ana kwunatigangwuk. Kavle vat
yiligangwuk. 18 Njimbla njimbla yisola lingwan kita vapmba yelavika
ana yisolaa liligangwuk. Kapma kapma mbaapmamba liga yisolaa
liligangwuk. Wan yilingwa wuka ligowun. Woseka ana wandi waa
yelavitigowun. 19 Kapma kapma yelavika yetingwa vat kiga yisolaa liga
aywaa wan nyaangit ngambu ngwula. Ngambungweyan apma vat tiga
nyaangit kwulatndi mala viga wutaa kwutaa yetigiyangwuk. 20 Tak
Jisas ngwuk kat kitga vak yisolaa kiginda kingwangat wanda vapmba
yisolaa lingweyan kavle vapmba liga yisolaa liligangwuk. 21 Kita vak
ana kiligangwuk. Kwo liga nyan kat viga ana kwiligangwuk. Ngwuk
kapma kiligangwuk. Nat nimba wundi kat tiligandi. Nat nimba nima
sakwat nima ngu kilaa tungwengwan yiga liligandi. Wan vak apma vat
ana ndi. 22 Nso ngu kapma kigat walingweyan ngwuk ngwula ngaymba
yiga wuleilaa agi ngwula. Ngwulagwinala kita mbaapma liga nimba
Godna mbaapma nimba ndi kat manda kat kai waligangwuk. Kwilapma
yingwa vak kat vilaa kwo liga nimba wup yiga liligandi. Yilingwa vak
kat wutiwan apma vat yiligandi waa ana yelavika liligowun. Kavle vat
yeligandi waa yelavika liligowun.

JISAS BRET-NAO NGU NDINA MBAAPMAMBA LA NIMBA KAT KWINDI

23 Tak ngwuk kat mbukwa vat kingweya vat wuna maawupmba ana
yelavitaa mbukwun. Nima nyan waa nyaangitna ngwuk kat mbuknwa.
Jisas kat sinjangat Judas kamwin kwiya ngan njambwi nyan Jisas bret-
nao kwutndi. 24 Kwutaa God kat ngambulaa limbaga kwiga wandi. Kan
wuna mbangina wimba. Wuna mbangi ngwuk kat kwunapmak kat
tiga vatnyagiyandi. Vatnyanjeya vak kat yelavika agi ngwula. 25 Kindi
maa Jisas ngu liga kap klalaa ndi kat kwiga wandi. Kan ngu god
ndinyangu kat kwiya kupi paak kat ava kwiligandi. Wun kat vatnyandi,
wuna yelogwen kipmamba salatndi maa kupi paak ava liga tigiyandi.

Kingweyan njimbla wunai kiya vak kat yelavikiyangwuk waa wandi
Jisas. 26 Wan bret-nao kiga ngu kingweyan Jisas nin kat tiga kiyandi waa
visimogwigiyangwuk nat nimba kat. Kan vak yiga yetilingwuk, ngini
nima nyan lungwamataa yaigandi. Yandi maa wan kiga yetilingweya
vak ngiligiyandi.

KITA NYAN KAVLE MAAWUT YELAVIKA KINDEYAN NDI KAT GOD NIMA VAT YIGIYANDI

27 Kita nyan Jisas kwiya bret-nao ngu kavle savle kindeyan wan nyan
ana nglaatndi. Ndi njambwi nyan kwiya mbango yelogwen kat ana sav-
agu yelavika liligandi. Ndi nglambio liga kiligandi. Ndi njambwi nyana
si kwutaa viiyesandagiyandi. 28 Wan bret ngu kiliga nima sakwat nimba
ndina yelavipmat nima nyan Jisas Kraist kiya vak kat yelavitinjeyan ndi
apma vat tigiyandi. Kraistna vapmba yetiligowun? E? Ana yetiligowun?
Waa maawupmba wagalagiyandi. 29 Jisas kiya vak kat yelavitapman
bret ngu kwo kindeyan ndi kavle nyana. Njambwi nyan ndi kat kavle
vat nima vat yigiyandi. 30 Ngwutna nima sakwat nimba wan kavle vat
yiga liga nat nimba yelogwengat tiligandi. Nat nimba kiyaligandi. 31 Nin
yelavika yetilina vak Jisas kiya vak kat yelavitineyan God nin kat ana
kavle vat nima vat yigiyandi. 32 Nin God kwukna nyangu nin. Ndina
mbaapmamba liga nimba ana ndi nat nimba kavle yilinjangat God ndi
kat siligandi. Nin ndina mbaapmamba liga nimba nin kat kwunapmak
siligandi. Nat nimbagwinala nin kavle vat yivak kat God kai walaa nin
kat kwunapmat siligandi.

33 Kiginda kivat yisola linja njimbla ngwula kapma yelavika wana
kilingweya. Nat kwo tiga nimba kat viga yelavika agwimbangwuk.
34 Nima sakwat nao kiginda kigiyanin waa waliga nimba ndina ngaymba
kigiyandi. Wungi kiginda kat yisolaa liga kavle vat yilangwuk. Nima
nyan ngwuk kat silandi. Ngwutnai liga kava yaweyan ngwutnai kavle
vat yiliga vak kat kwunakiyowun.

12

GODNA WAAGAN KWILIGA VAK

1 Mbambala ngwuk kat Godna waagan kwiliga vak kat ngwuk kat
mbupmat yigowun. Wuna mbaapmamba liga nimba kan vak kat wuk-
wangat mbutigowun. 2 Tamba Godna mbaapma ana wuleigba lingwuk.
Nyaangit ngambulapman ta waagan ngwuk kat viga lindi. Ngwuk kat
kavle maawut yelavika yetingwangat kwilindi. 3 Mbambala kapma
vapmba ligangwuk. Ngwuk awuk ngwula. Kita nyan Godna waagan
ndina maawut ngwandindi maa Jisas kat kavle nyana waa ana waigandi.
Kita nyan ndina maawupmba yelavitaa Jisas wuna njambwi nyana waa
yelavitaa ana waigandi. Godna waagan ndina maawupmba ngwandindi
maa wupma waigandi.

4 Godna waagan kita ligandi. Mandit mandit vak ndinyangu kat
kwiligandi. 5 Nima sakwat mandit mandit njivwa nima nyan kat tiga
kwutiganin. Nima nyan nima sakwat ana ndi. Ndi kita ligandi. Ndi
Godna. 6 Nat nimba kat kwunapmak mandit mandit njivwa kwutiganin.
Kwutina njivwa kat ava kwiya nyan kita ligandi. God. 7 Godna waa-
gan ndina vak kita kita nyangu kat kwiligandi. Awat sowat kwu-
naka yetinjangat kwiligandi. Awat sowat kwunatina vak kat vilaa ndi
Godna waagana vak klandi waa wagiyandi. 8 Apma maawutno liga

nat nimba kat mbutdeya vat Godna waagan nat nyan kat kwiligandi.
Godna vat nat nimba kat simogwindeya vak kat Godna waagan nat
nyan kat kwiligandi. 9 Godna nyaangit wutaa maawupmba yelavika
kwutaa linjeya vak Godna waagan nat nyan kat kwiligandi. Yelogwengat
kwaa liga nimba kat kwunatinja vak Godna waagan nat kita nyan kat
kwiligandi. 10 Kwunatinja nima njivwa kwutinja vak nat kita nyan
kat Godna waagan kwiligandi. Nat nyan Godna nyaangit nat nimba
kat mbutndeya vat klaligandi. Kavle waagan waliga nyaangit Godna
waagan waliga nyaangit siga naguga mbutinja vak nat nyan wutaa
akaligandi. Nat nimbana ngepma kwundi mbutinja vat nat kita nyan
klaligandi. Nat nyan wan nyaangit wutaa ndina ngepma kwundimba
mbutigandi. Godna waagan ndi kat maawut kwindi mala mbutigandi.
11 Wan apma kapma njivwa aywaa Godna waagana kwiliga. Ndi kita
nyana. Kita kita nyangu kat ndina maawupmba yelavitaa kwiligandi.

GODNA MBAAPMA NIMBA NDINYANGUNA MBANGI VLA LIGANDI

12 Ndinyanguna mbangi kita. Mbangimba liga nda nima sakwat
nda tiga. Kraistna mbaapmamba liga nimba ndino wupma ligandi.
Kita mbaapmamba liga nimba ndi nima sakwat nimba kapma kapma
nimba ndi. 13 Godna waagan nina maawupmba ngwandindi maa Godna
mbaapma nin aywaa wuleinin. Nina nat nimba Juda ndi ta tamba. Nat
nimba Juda ana ndi ta tamba. Nat nimba njivwa kwo kwuka wenga
ana klaa lindi tat ta nimba. Nat nimba ndina maawupmba yelavitinja
vapmba yetilindi tamba. Nin aywaa Godna waagan klalaa kitamba
yisolaa liganin. Tiga liga Godna waagan nin kat ava kwiligandi.

14 Nina mbangi kita nda mina ana ligandi. Nima sakwat nda ligandi.
15 Kita nyana man wupma wandi. Wun man wun. Taamba ana wun.
Ngi kat tiga mbangimba liga nda ana wun waa wandeyan woseka
waigandi. 16 Kita nyana waan wupma wandi. Wun waan wun. Mini ana
wun. Ngi kat tiga mbangimba liga nda ana wun waa wandeyan woseka
waigandi. 17 Kita nyana mbangi mini mina lindeyan anda waamba waan
wukkiyandi. Kita nyana mbangi waan mina lindeyan anda ndaamamba
njaangu wukiyandi. 18 God wupma ana mbangi kwutndi. God ndina
maawupmba yelavitaa mbangina mandit mandit nda kwutaa taagandi.
19 Mbangi nda aywaa kita vapmba tindeyan nina mbangi ana njivwa
kwukiyandi. Kavle yigiyandi. 20 Nina mbangi wupma ana ligandi. Nina
mbangimba liga nda mandit mandit nda liga kita mbangimba.

21 Mina wun kapma liga apma vat tigiyowun waa taamba kat ana
waigandi. Nambu wun kapma liga apma vat tigiyowun waa man kat
ana waigandi. Aywaa njivwa kwutigandi. 22 Mbangina nat nda kat
yelavika liganin. Wan nda nima njivwa ana ligandi waa yelavika liganin.
Wan yelavika lina vak ana nglaatndi. Wan nda tilapman yindeyan nina
mbangi kavle yigiyandi. 23 Nina mbangimba liga kavle nda kat yelaga
liganin. Nat mbangimba liga nda kavle savle tindangat kwunatiganin.
24 Mbangimba liga apma nda nat samat ana kwunaka yelaga liganin.
Wan nda tamba apma vat tigandi. Nin mbangimba liga lnda apma nda
kavle nda God waa nyaangimba tigandi. Kavle yelaga linan kat waligandi
God. 25 God manda kat mbangi wan vapmba kwutndi. Mbangina
nda aywaa awat sowat kwunaka linjangat kwutndi. Ana awat sowat
viyaigandi. 26 Nina mbangi kita nda kangit yindeyan mbangi aywaa

kangɨt yigiyandɨ. Mbangɨna kɨta nda apma vat tɨndɨ vɨneya mbangɨ
aywaa wiyo waavi taagagiyandɨ.
27 Nɨno aywaa Kraistna mbangɨ vla lɨndɨ, lɨganɨn. Nɨn aywaa kɨta
kɨta ndɨna mbangɨna nda vla lɨganɨn. Ndɨna mbaapmamba lɨga kɨta
nyana mbangɨ vla lɨganɨn. Ndɨna mbaapmamba lɨga kɨta nyana mbangɨ
vla lɨganɨn. 28 Godna mbaapma nɨmba ndi kat kapma kapma njɨvwa
kwilɨndɨ. Tat aposelno njɨvwa kwukiya nɨmba kat taagandɨ. Ngɨni
ndɨna nyaangɨt mbukiyaa nɨmba kat taagandɨ. Ngɨni nat nɨmba kat
ndɨna vat sɨmogwigiyaa nɨmba kat taagandɨ. Kwunatɨnja njɨvwa kwutɨga
nɨmba kat kwunakaiya nɨmba kat ngɨni taagandɨ. Nat nɨmba kat miwa
yilaa ndina njɨvwa kɨtamba kwukiya nɨmba kat ngɨni taagandɨ. Kan
vapmba njɨvwa kwuka yetɨ ngwula wandeya nɨmba kat ngɨni taagnadɨ.
Mandɨp mandɨp ngepma kwundimba ngambuga yetɨgiyaa nɨmba kat
ngɨni taagandɨ. 29-30 Godna mbaapmamba lɨga nɨmbo aywaa apsoelna
njɨvwa ana kwutɨgandi. Ndi aywaa God waa nyaangɨt ana mbutɨgandi.
Ndi aywaa God tɨga vat nat nɨmba kat ana sɨmogilɨgandi. Ndi aywaa
kwunatɨnja njɨvwa ana kwutɨgandi. Ndi aywaa yelogwengat tɨlɨga nɨmba
kat ana kwunatɨgandi. Ndi aywaa yelogwengat tɨlɨga nɨmba kat ana
kwunatɨgandi. Ndi aywaa mandɨt mandɨt ngepma kwundimba ana
ngambulɨgandi. Ndi aywaa mandɨt mandɨt kwundimba ngambulɨnja vat
wutaa ana ndina ngepma kwundimba mbutɨgandi. 31 Ngwuk Godna
waagan apma glei da klavak nɨmamba yelavɨk ngwula. Apma glei vak
ngwuk kat mbupmat yigowun. Awuk ngwula.

13

NAT NɨMBA KAT NɨMA MAAWUT YELAVɨKA LɨNEYA VAT

1 Kapma kapma ngepma kwundimba ngambuga nyɨnangwupmba lɨga
enselna ngepma kwundimb ngambuga nat nɨmba kat nɨma maawut
yelavɨtapman yiweyan wan apma vat ana dnɨ. Wan ngambuweya
nyaangɨt angwa kai. Mi viyaga belo viyaga kwo viyalɨnja vak vla
lɨgiyandɨ. 2 Nat nɨmba kat Godna nyaangɨt mbuka Godna maawupmba
yelavɨka pogwulaa lɨnda vak kat vɨlaa wun nɨma sakwat vak vɨga apma
nambuo lɨga nyan vla lɨga nɨma avo lɨga mduwi kat nat kavat ay
waa waweyan yigiyandɨ. Wun apma lɨga nyanat tɨga nat nɨmba kat
nɨma maawut yelavɨtapman yiweyan wun kl wo nyan vla lɨgiyowun.
3 Wuno kwanda kwanda nda aywaa kwo lɨga nyan kat kwiga wuna
mbangɨ nat nyan kat tɨga kwiwun, yamba tunjangat kwiga nat nɨmba
kat nɨma maawut yelavɨtapman yiweyan wan yiluwa vat wun kat ana
kwunakiyandɨ. Kwo vatnat tɨgiyandɨ.
4 Nat nɨmba kat nɨma maawut yelavɨka lɨga nyan ana kwiyatapman
kimbut yiga lɨgandɨ. Nat nɨmba kat apma vat yilɨgandɨ. Ana tɨpmwigwula
yilɨgandɨ. Wun apma nyan wun waa ana yelavɨkiyandɨ. 5 Wan vak kat
yelavɨka lɨga nyan nat nɨmba kat ana kavle yilɨgandɨ. Ndɨna nda kat
mɨna ana yelavɨka lɨlɨlgandɨ. Ndɨna maawut ana nyaingi yilɨgandɨ. Nat
nɨmba ndɨ kat kavle vat yinjeyan ndɨ ana ndɨ kat awat kavle vat yigiyandɨ.
6 Nat nɨmba kavle vat yinjeyan wan vak kat vɨlaa ndɨ ana woviyaguga
lɨgiyandɨ. Apma vat yinjeyan ndɨ vɨlaa woviyaguga lɨgiyandɨ. 7 Nat
nɨmba kat kavle vat yinjeya vak kat vɨlaa nat nɨmba kat ana mbutɨgandɨ.
Nat nɨmba kat vɨlaa ndi kavle nɨmba ndi waa ana walɨgandɨ. Ndi kat
vɨlaa yelavɨtɨgandɨ. Ndi yetɨga lɨga ngɨni apma vat anagandi lɨgiyaa. Nat

nimba ndi kat nima vat kavle vat yinjeyan ndi ana nimamba kavle vatna waligandi.
8 Nat nimba kat nima maawut sika yelavika lineya vat ana ngiligiyandi.
Godna nyaangit mbutina vat ngini ngiligiyandi. Ngini tiga kapma kapma
kwundi ngambuga lina vat ngiligiyandi. Save klalinja vat apma nambo
lilina vat ngini ngiligiyandi. 9 Kan mbambala apma nambo lilina vat
aywaa ana klaliganin. Godna nyaangit mbutina nyaangit aywaa ana
mbutiganin. 10 Tiga liga ngini njambwi nyan ngaga yandi maa viga
yelavika ligiyanin. 11 Tat nat nyan tiwan mat nyangu yeta vak vla
yetiwun. Mat nyangu ngambula vak vla ngambuga yetiwun. Mat
nyangu yetiga nambu klalinja vak vla klaliwun. Mbambala tamba
nima nduat tigowun. Ngi kat tiga mat nyangu ta vla tuwa vat tamba
kwagalawun. 12 Mbambala kipmamba linan Godna angwa vat ana
viliganin. Ndina kait vla mina viliganin. Ngini nyinangwut wokelaa
ndina mindama viga ndina tinda angwa vat vigiyanin. Nin kat viga linda
vak vla ngini ndi kat vigiyanin. 13 Ngililapman yeigyaa vak kuvuk tigandi.
Wan vak kingiyan ngwuk kat mbupmat yiwa. Godna nyaangit wutaa
maawupmba yelavika kwutaa lina vat. God nin kat apma vat yindeya
vak kat kawiga lineya vak. Nat nimba kat nima maawut yelavika lineya
vat. Wan vak kuvuk ana ngiligiyandi. Wan vakna njambwi liga vat nat
nyan kat nima maawut sika yelavika lineya vat.

14

MANDIT MANDIT NGEPMA KWUNDIMBA NGAMBUNJA VAT

1 Nat nimba kat nima maawut yelavika lingweya vak klavak kat
yelavik ngwula. Godna waagan kwiliga vak kat aywaa ngwuk klavak
kat yelavik ngwula. God waa nyaangit nat nimba kat mbukngweya
vak ngwuk klavak kat nimamba yelavik ngwula. 2 Kapma kapma
kwundi ngambuliga nyan ndinyangu kat ana ngambuligandi. Ndi
God kat mina ngambuligandi. Ngambulinda nyaangit nat nimba ana
wutigandi. Ndi kapma kwundimba ngambuligandi. Godna waa-
gan ndina maaawupmba ngwandindi maa pogwuga nyaangit ngam-
buligandi. 3 Ndina angwa kwundimba God waa nyaangit mbutiga nyan
ndina maawut kwunakiyandi. Ndina nyaangit wutaa ndi kat vat yiliga
nimba kat ana vaakiyandi. 4 Kapma kapma kwundi ngambuliga nimba
ndi avla ndina maawut mina kwunatigandi. Ndina angwa kwundimba
God waa nyaangit mbutiga nimba Godna mbaapmamba liga nimbana
maawut aywaa ndi kwunatigandi. 5 Kapma kapma kwundimba
ngambungweya vak kat wutaa ngwuk kat woviyaguga ligiyowun.
Ndina angwa kwundimba God waa nyaangit mbutiga nyan kapma
kapma kwundimba ngambuliga nimba kat ndi kwulatigandi. Kapma
kapma kwundimba ngambuliga nimba kat ndi kwulatigandi. Kapma
kapma kwundimba mbutinja nyaangit dni aywaa wutaa ndina ngepma
kwundimba mbutindeyan wovuna. Aywaa wuka ndina maawupmba
yelavika aywaa kwutaa ligiyandi. 6 Kita mbaapmamba lina, ngwutnai
liga kava yalaa kapma kapma kwundimba mbukweyan ngwla maawut
ana kwunakiyandi. God waa nyaangit ngwuk kat mbukweyan ng-
wula maawuk kat God kwunakiyandi. Apma nambu lilinja nyaangit
mbukweyan God ngwuk kat kwunakiyandi. Godna waagan simogwiliga
nyaangit mbukweyan God ngwuk kat kwunakiyandi. 7 Waavi waga

gita viyaga mandɨp mandɨp vapmba yindeyan wukia nɨmba waigandi.
Anda mbangu kwundi yaa waa wutaa waigandi. 8 Walea lɨnja tavɨk
sɨmblan sɨnjeyan wutaa nɨmba walea lɨnja nɨmbi nda ana yiga klaigandi.
Ndɨ woseka waa sɨndɨ? Waa yelavɨkiyandi. 9 Nyaangɨt mbutɨnja
vak vla lɨgandɨ. Kapma kapma kwundimba ngambulɨnjeyan ana
wukiyandi. Kapma kapma kwundimba ngambulɨnjeyan ndinai ngam-
bulɨga nyaangɨt kwo vatnat tɨgiyandɨ. 10 Wan tɨna kɨpmamba kapma
kapma ngepma kwundi nɨma sakwat tɨgandɨ. Wan kwundi aywaa
maawut sɨka lɨgandɨ. Sɨmblan ana ngambulɨgandi. 11 Nat nyan kapma
ngepma kwundimba mbutndeya nyaangɨt ana wukiyowun. Wutaa
wiagowun. Ndɨ kapma ngepma nyana. Kapma kwundimba ngam-
bulɨgandɨ waa waigowun. Ndɨno wun kat wutaa wupma waigandɨ. Ndɨ
kapma ngepma nyana waa waigandɨ. 12 Ngwuk Godna waagan ngwuk
kat kwilɨga vak kat klavak yelavɨka lɨgangwuk. Godna mbaapma nɨmba
kat kwunakngweya vak kat Godna wagananamba wagala ngwula.

13 Kapma kapma kwundimba ngambulɨga nyan God kat
wagalagiyandɨ. Wun kat sɨmogwimɨn mala ndi kat wan nyaangɨt ndina
ngepma kwundimba mbukiyowun waa wagalagiyandɨ. 14 God kat
kapma kapma kwundimba ngambuweyan wan nyaangɨtna angwa
ana vɨga lɨgowun. Kwo wuna maawupmba mɨna ngambulɨgowun.
15 Anda vapmba yiwun wunai yigiyaa vak apma vapmba tɨgiyandɨ.
Apma vat kɨngiyan. Nyaangɨtna angwa vɨga lɨlapman tɨga ana God
kat ngambugiyowun. Nyaangɨtna angwa vɨga lɨlapman tɨga ana
God kat wuna kwundimba mbangu kwundi waigowun. 16 Maawut
yelavɨtapman tɨga God kat sɨvu kɨngweyan ngwutnagwi lɨga nyan ana
wuka yelavɨkiyandɨ. Wutaa apma vat wangwuk waa ana waigandɨ.
17 Kapma kapma kwundi ngambuga God kat sɨvu kɨngweyan wan
vat nat nyana maawut ana kwunakiyandɨ. 18 Ngwuk kɨta vɨlɨlɨk
njambɨ kapma kapma kwundimba ngambulɨgangwuk. Wun njɨmbla
njɨmbla kapma kapma kwundimba ngambulɨgowun. Ngi kat tɨga
God kat sɨvu kɨlɨgowun. 19 God kat yelavɨpmak yalaa yisolaa lɨngwuk
maa wuleilaa sɨvla nyaangɨt kapma kapma kwundimba ngwuk kat
ana ngambugiyowun. Samat nyaangɨt nat nɨmba kat apma nambu
kwigiyandɨ. Yelavɨka lɨwa vat kupma lɨgandɨ.

20 Wuna mbaapmamba lɨga nɨmba maawut sɨtapman mat nyangu
lɨga vla ke lɨngweya. Nɨma nyangu yelavɨka lɨga vat vla tɨgiyangwuk.
Mat nyangu kavle vat ana yelavɨtɨgandi. Wupma ngwutno mat nyangu
lɨga vat vla lɨgiyangwuk. 21 Tamba la nɨmba God waa nyaangɨt tamba
pɨlɨwutndi. Wowun maa kpma kwundimba ngambuga yetɨlɨga nɨmba
kapma ngepma nɨmba wuna nyaangɨt wan nɨmba kat yalaa mbukiyandi.
Ndi ana wukiyandi. Kai waigandi wuna nyaangɨk kat waa wandɨ God
waa tamba pɨlɨwutndi. 22 Kapma kapma kwundimba ngambungweyan
God kat kai walɨga nɨmba vɨlaa yelavɨka waigandi. Ndi Godna kwon-
dumba ngambulɨgandi waa waigandi. Ndina ngepma kwundimba God
waa nyaangɨt ngambungweyan Godna mbaapma nɨmba vɨlaa yelavɨka
waigandi. Ndi Godna kwondumba ngambulɨgandi waa waigandi. God
kat kai walɨga nɨmba kat vɨlaa wupma ana waigandi.

23 Ngwuk yisolaa lɨga kɨta kɨta nyan kapma kapma kwundimba ngam-
bulɨngwuk maa kwo lɨga nyan wuleilaa vɨlaa waigandi. Ndi tungweng-
wan yiga ngambulɨga nɨmba vla lɨgandi waa waigandɨ. 24 Ngwuk yisolaa

liga God waa nyaangit ndina ngepma kwundimba ngambulingwuk maa
kwo liga nyan wuleilaa wutaa maawupmba yelavika apma nyaangitna
ngambulinja waa waga kupi maawut yelavikiyandi. Wun kavle vat
yiga yetiligowun waa yelavika ligiyandi. 25 Wuna maawut kavle savle
lindeya vak kat tamba vigowun waa yelavika ligiyandi. Ndi nambu
silandalaa tiga God kat yelavikiyandi. Ndi ngwuk kat waigandi. God
ngwutnogwinala ligandi waa waigandi.

GOD KAT YELAVIPMAK YISOLAA LINGWEYA VAT

26 Kita mbaapmamba lina nimba kupma kwukngwangat woviyaguga
ligowun. God kat yelavipmak yisolaa lingweya njimbla ngwula kita
nyan laataa mbangu kwundi waigandi. Nat nyan laataa nyaangit
visimogwigyandi. Nat nyan Godnanamba wuta nyaangit mbukiyandi.
Nat nyan laataa kapma kapma kwundimba ngambugiyandi. Nat nyan
laataa ngambundeya kwundi wutaa ngepma kwundimba bukiyandi.
Ndi aywaa yilinja vat awat sowat kwunatnjeya vat mina ligiyandi.
27 Kapma kapma kwundimba ngambuvat yingweyan vililik pali o ku-
vuk nyangu mina kita kita laataa ngambugiyandi. Ngambundi maa
nat nyan laataa ngwula ngepma kwundimba mbukiyandi. 28 Ngepma
kwundimba mbukiya nyan tilapman yindeyan ke kapma kapma
kwundimba ngambuga. Ngwuk kapma liga God kat kapma kapma
kwundimba ngambugiyangwuk. 29 God waa nyaangit wutaa vililik
pali o kuvuk nimba laataa mbukiyandi. Nat nimba ndaaliga wuka
siga naguga ligiyandi. 30 Ndaa liga nimbana kita nyan God ndi kat
mbutndi maa ndi laakiyandi. Ndi laatndi maa mbutiga nyan ndaa
ligiyandi. 31 Ngwuk kita kita laataa God waa nyaangit aywaa mbukiyang-
wuk. Ngi vapmba mbutingweyan apma maawut klalaa apma nam-
buo ligiyangwuk. 32 God kita nyan kat nyaangit mbutndeyanndi wan
nyan maawupmba yelavitaa wan nyaangit nat nimba kat mbukiyandi.
33-34 Simblan ana laataa mbukiyandi. God wan vak kat kai waligandi.
Kita kita laataa apma vat savagu liga vapmba mbukiyandi. God kat
yelavipman yisolaa lingweya njimbla taagawa ana laataa nyaangit
mbukiyandi. Godna nimba aywaa yisolaa wupma yiligandi. Juda ndino
nimbun wupma yiligandi. Ndina nyaangit wandi. Taagwa ndi ndu kat
ana njimbwi ligiyandi waa wandi Judana nyaangit. 35 Mbutinja nyaangik
kat wagalavat wanjeyan ndina ngay wuleilaa lan kat wagalagiyandi.
Lan mbukiyandi. God kat yelavipmak yisolaa lingwa njimbla taagwa
laataa mbutnjeyan wup yilinja vak vla ligandi. 36 Ngwuk piliwutiwa
nyaangipmba ana yetilingwuk. Ngwuk manda kat tiga kapma kapma
vapmba yetilingwuk. Ngwuk Godna mbaapma tat wuleilaa la nimba ana
ngwuk. Godna nyaangit ngwutnamba ana yalindi. Godna nyaangit klala
nimba nima sakwatna ngwula kapma ana klaligangwuk.

37 Ngwula nat nimba Godna waagan nin kat kwondu kwindi maa
Godna nyaangit mbutiganin waa yelavitigandi. Ndi kat wowun. Wan
piliwutuwa nyaangit wuna nyaangit ana ndi. Godna nyaagnitna wowun
ngwuk kat. Ngwuk aywaa awuk ngwula. 38 Kita nyan wan nyaangit
wupmak kat kai wandeyan ndi ndina mala. Ndi kavle maawut yelavitaa
ligiyandi. 39 Godna nyaangit mbutingwa vak klavak kat nimamba
yelavik ngwula. Kapma kapma kwundi ngambulinja vak kat ke kai waa
40 God kat yelavipmat yisolaa yetingwa vat simblan ke yetingwa.

15

JISAS KIYALAA LAATNDA NYAANGɨT

1 Wuna mbaapmamba liga nimba ngwuk kat tak mbukwa apma
nyaangɨt nat njambɨ ak ngwuk kat mbupmat yigowun. Tak wutaa
ngwutna maawupmba yelavɨka kwutaa lingwuk. 2 Wan nyaangɨt wu-
taa kwutaa lingwuk maa God vɨlaa ngwuk kat kwunatndɨ. Ngwuk
kat mbukwa nyaangɨt kwagalalapman yingweyan ngɨni God ngwuk
kat apma vat yigiyandɨ. Wan nyaangɨt kwutaa liga kwagalangweyan
kwutaa lingwa vat kwo vatnat tɨgiyandɨ. 3 Wan apma nyaangɨt wutaa
ngwuk kat mbutɨwun. Wan nyaangɨt nɨma nyaangɨtna. Wan nyaangɨt
kɨngiyan. Kraist nɨna kavle vak kat tɨga kiyandɨ. Wan nyaangɨt tamba
God waa nyaangɨt pɨlɨwuta nɨmba pɨlɨwutndi. 4 Ndɨ kat sɨndi, kiyandɨ
maa waangumba taagani tɨga nandinya kuvut tɨga God wandɨ maa
laatndɨ. Wan nyaangɨt nɨmbun tamba God waa nyaangɨt pɨlɨwuta nɨmba
pɨlɨwutndi. 5 Samat tɨga Pita ndɨ kat vɨndɨ. Tɨga liga wan tamba vɨlikiyeli
vɨlɨlɨk ta ndɨna aposel ndɨ kat vɨndi. 6 Tɨga liga nat nɨma sakwat nɨmba kɨta
njambɨmba ndɨ kat vɨndi. Ndina sakwat 500 kat kwulatndɨ. Wan nɨma
sakwat nɨmbanana kuvut nɨmba wundumbu yindi. Nat nɨma sakwat
nɨmba mbambala kwo yetɨligandi. 7 Tɨga liga Jems ndɨ kat vɨndɨ. Tɨga liga
nat aposel aywaa ndɨ kat vɨndi.
8 Ngɨni nglei wuno ndɨ kat vɨwun. Nat aposel tat vɨndi. Wun ndɨ
kat ngɨni vɨwun. Nat aposel njambwi nyan ndinogwinala liga aposelna
njɨvwa agwuk ngwula waa ndi kat wandɨ. Njambwi nyan kapma
kavamba liga aposelna njɨvwa agwup mɨla waa wun kat wandɨ. 9 Wun
aposelna mbaapmamba ndina kwupmba liga nyan wun. Tat Godna
mbaapmamba la nɨmba kat kavle vat ndi kat yilɨwun. Ngi kat tɨga
manda kat wun kat njambwi nyan aposelna njɨvwa kwindɨ wun kat.
Wun apma nyan ana wun. Ana yelavɨkowun. 10 God wun kat miwa
yilaa wan njɨvwa awagapma kwindɨ maa wan njɨvwa kwutɨgowun. Wan
aposelna njɨvwa kwutuwa vat nat aposel kat kwulaka kwutɨgowun.
Wuna avamba ana kwulaka kwutɨgowun. Nɨma nyan God wun kat ava
kwindɨ maa kwulaka kwutɨgowun. 11 Wunogwi nat aposelo nɨn kɨta vat
aywaa kɨta nyaangɨpmba mbutɨganɨn. Wan apma wutaa maawupmba
yelavɨtaa kwutaa lingwuk.

KIYAA NɨMBA LAAKIYAA VAK

12 Ngwutna nat nɨmba walɨgandi. Kiyaa nɨmba ngɨni ana laakiyandi
waa walɨgandi. Nɨn tak wupma ana walɨnɨn. Ndi manda kat mandɨt
nyaangɨpmba walɨgandi. 13 Ndina kavle nyaangɨt wutaa wan nyaangɨt
apma nyaangɨtna waa yelavɨtneyan nɨna nɨmbun waiganɨn. Kraist
kiyalaa liga ana laatndɨ waa waiganɨn. 14 Kraist kiyalaa laatapman
yigendan wan mbutɨna nyaangɨt kwo valat tɨgendɨ. Wan nyaangɨt wutaa
yelavɨka kwutaa lingwa vat kwo valat tɨgendɨ. 15-16 God kwukna nda
kat ngwuk kat woseka wagenɨn. Tak ngwuk kat walɨnɨn. God wandɨ
maa Kraist kiyalaa laatndɨ waa walɨnɨn ngwuk kat. Kiya nɨmba laat-
apman yigenjan God Kraist kat ana laak wandɨ, laakendɨ. 17-18 Kraist
kiyalaa laatapman yigendan wan apma nyaangɨt wutaa yelavɨka kwutaa
lingwa vat kwo valat tɨgendɨ. God ngwuk kat ana kwunakendɨ. Ng-
wuk kavle vapmba yetɨgengwuk. Kraistna mbaapmamba liga kiyaa
nɨmba ana ngɨni laakendi. Ana God ndi kat ngɨni kwunakendɨ. Kiya
nɨmba tat yelavɨtendi. God ngɨni nɨn kat kwunakiyandɨ waa yelavɨtaa

kiyandi. 19 Kiyanɨn maa Kraist nɨn kat laak ngwula waa ana waigandɨ
waa yelavɨtneyan ana nglaatndɨ. Nɨn njɨmbla njɨmbla ngla kavle
savle yetɨlɨgiyanɨn. Nglaga yelavɨka yetɨlɨneya vak nat nɨmba kat kwu-
lakiyandɨ.
20 Tal kwiwa nyaangɨt apma nyaangɨt ana ndɨ. Kwo nyaangɨtna. Apma
nyangɨt kɨngiyan. Kraist kiyalaa laatndɨ. Kiyalaa laatnda vak vla tamba
kiyaa nɨmba aywaa laapgiyandi. 21 Kiyalɨna vat kɨta nyananamba yandɨ.
Ndɨna sɨ Adam. Kiyalaa laatneya vak ndɨno nɨmbun kɨta nyananamba
yandɨ. Ndɨna sɨ Kraist. 22 Adamna nyangu kiyanda vla kiyaigandi.
Kraistna nyangu kiyalaa laatnda vla laataa apma vat tɨgiyandi. 23 Kraist
nɨna njambwi nyana. Ndɨ tat kiyalaa laatndɨ. Nɨn ndɨna kwupmba
lɨganɨn. Nɨno wupma kiyalaa laatnda vla laakiyanɨn. Ndɨnai yaiga
nandinyamba nɨn ndɨna nɨmba laakiyanɨn.
24 Ngɨni la lɨga nandinya yaigandɨ. Wan nandinya Kraist ndɨna maama
nɨmba kat kwualiyandɨ. Ndɨ kat kai walɨga nɨmba, kɨpmana njambwi
nɨmba, kwonduo lɨga nɨmba ndi kat aywaa kwulakiyandɨ. Kraist ndi kat
kwulataa God kat waigandɨ. Kwulakwa nɨmba ndi kat vɨga lɨgiyamɨn
waa waigandɨ. 25 God wandɨ, ndi kat kwulapmat Kraist njambwi
nyanat tɨgiyandɨ. 26 Ndɨna maama nɨmba kat kwulataa kavle vak yiga
kiyalɨna vak kat vasandagiyandɨ. 27 God wandɨ maa Kraist nujambwi
nyanat tɨga ndɨna maama nɨmba kat aywaa vasandagiyaa vak kat tamba
pɨlɨwutndi. Ndɨ wandɨ maa aywaa ndina njambwi nyanat tɨgandɨ waa
tamba pɨlɨwutndi. Wan nyaangɨt vɨlaa nɨn yelavɨka lɨganɨn. Kraist Godna
njambwi nyan ana ndɨ. God ndɨna njambwi nyana waa yelavɨka lɨganɨn.
28 Kraist ndɨna maama nɨmba kat vasandalaa ndɨna njɨvwa ngɨlɨgiyandɨ.
Ngɨlɨndɨ maa Godna kwupmba lɨgiyandɨ. Kraist Godna kwupmba lɨndɨ
maa God njambwi tɨnda vak aywaa vɨgiyandi.
29 Ngwutna nat nɨmba kiya nɨmba kat tɨga yelavɨtaa ngu yagulɨndi.
Kiyaa nɨmba ngɨni ana laakiyandi waa yelavɨkngweyan ngwuk wupma
manda kat ngu yaguɨgangwuk. Ana nglaatndɨ. 30 Nɨno nɨmbun Godna
nyaangɨt yi ya mbutɨga nɨmba nɨn kat samat vatnya mɨna lɨndi. Nɨn ana
nɨmamba yelavɨka lɨganɨn. Kiyaa nɨmba laakiyandi waa yelavɨtɨganɨn.
31 Wuna kɨta mbaapma nɨmba wun kat nɨma vat yelɨnja njɨmbla
ana nɨmamba yelavɨka lɨgowun. Ngwuk kat yelavɨka lɨgowun. Jisas
Kraist waa nyaangɨk kat maawupmba yelavɨka kwutaa lɨngwa vak kat
yelavɨtaa kiyavak kat ana vaatɨgowun. 32 Mbambala tɨluwa ngepma Efe-
sas walɨnja ngepmana nɨmba wun kat vɨlaa kwapɨmba yetɨga nda kɨtɨnja
vak vla wun kat kɨtɨndi. Ndinangwinala walea lɨwun. Kiyaa nɨmba
ana laapgiyandi waa yelavɨkewan ana nɨma njɨvwa kwuka njambwi
nyana njɨvwa kwukewun ndi kat. Kiya nɨmba ana laakiyandi waa walɨga
nɨmba kupma walɨgandi. Mbambala nɨn nɨna mbangɨ walɨga vapmba
yetɨgiyanɨn. Kinya anaganɨn kiyaigaa waa walɨgandi wan nɨmba.
33 Wan walɨnja vak ana nglaatndɨ. Wundi kavle vat walɨga nɨmbonala
yetɨnjgweyan ngwutna maawat kavle vak yelavɨkiyandɨ yelavɨtnja vak
vla. 34 Yetɨngwa kavle vak kwagalalaa apma maawut yelavɨka yetɨ
ngwula. Ngwula nat nɨmba Godna angwa vat ana wuka lɨgandi. Ngwuk
kat tat ana nyaangɨt wutaa nɨmamba wup yigiyangwuk.

KIYA NɨMBA LAATAA MANDɨP MBANGɨ KLALAA LɨGIYANDI

35 Ngwula nat nɨmba wagalalɨgandi. Kiyaa nɨmba anda vapmba
laakiyandi. Laataa nada mbangɨ klalaa lɨgiyandi waa wagalalɨgandi.

36 Ndi tungwengwan yiga liga wagalaligandi. Kapma kupi mbangi
klanjeya vat mi sik tulinja vak vla ligandi. kipmamba vaangundi ma
njangu veilaa kandi mi vla laakiyandi. 37 Kipmamba tulinja mina sik
vla ligandi. Njingwut ngaanga avamba ana tuligandi. Nima sakwat
mi sik yuwi sik vla tuligandi. 38 Sipmba tunja nda kat God wandi maa
ava ngaanga tiligandi. Nat mi sik nat ngaanga nat ava vla liligandi.
Nat mi sik nat ava nat ngaanga vla liligandi. Wan vak Godna yelavik
vapmba ligandi. 39 Yuvut yiliga nda nimbun ndino nat mbangi nat
mbangi vla ligandi. Ndinyangu nat mbangi. Kwapimba liga nda
mandip mbangi nda liga. Waavi mandip mbangi. Ngumba yetiliga
nda ndino mandip mandip mbangi ligandi. 40 Kipmamba liga nda
nyinangwupmba liga nda mandip mandip nda. Nyinangwut kwutaa
nyinangwupmba God yelaga nda nat nda. Kipma kwutaa kipmamba
God yelaga nda nat nda. 41 Nya mandit yelaga nda. Mbap mandit
yelaga nda. Singwut mandit yelaga nda. Singwut nima sakwat tindan
mandit mandit yelaga nda ligandi. Wan God kwukna yelaga nda
vilaa God nima nyana waligandi. 42 Kiyaa nimba laatnjeyan ndino
wupma ligiyandi. Kipmamba linjan mbangi kiyandi maa waangumba
taagandi tamba mbrendi. Ngini laataa mandip mbangi njimbla njimbla
tigiyaa mbangi klalaa tigiyandi. 43 Waangumba vaangunja mbangi
apma mbangi ana ndi. Ava ana ligandi. Ngini laatndeyan wan mandip
mbangi apma mbangi tagula ava liga mbangi klalaa njimbla njimbla
tigiyandi. Yelaga liga mbangi ligiyandi. 44 Waangumba vaangunja
mbangi kipmana mbangi. Ngini laatndeyan wan mandit mbangi klalaa
nyinangwupmba tindeya mbangi. Ngwut viga ligangwuk. Kipmamba
liga nimba aywaa mbango ligandi. Kiyalaa laataa nyinangwut wokelaa
mbangi lapman tigiyanin waa manda kat yelavitigangwuk. Mandit
mbangi klalaa nyinangwupmba ligiyanin.
45 Tamba la nimba God waa nyaangit piliwutndi. Tat ta nyan
Adam God ndi kat kwutndi maa tiga nin kat njandi maa nima sakwat
yilaa kipmamba tiganin waa tamba ta nimba piliwutndi. Adamna
kwupmba ya nyan Kraist njimbla njimbla nyinangwupmba apma vat
tineya vat kwivat yandi. 46 Tat kipmana mbangi klalaa kipmamba liga
ngini nyinangwupmba njimbla njimbla lineya apma mbangi klaiganin.
Apma mbangi tat ana klaiganin. 47 Tat ta nyan Adam kat God kipma
klalaa kambundu kwutndi. Adamna kwupmba yaa nyan Kraist ndi
nyinangwupmba liga yandi. Tat ya nyan kipmana nyana. Ngini
kwupmba ya nyan nyinangwupmba liga ya nyana. 48 Kipmana nimba
aywaa Adam yeta vak vla yetiligandi. Nyinangwupmba ligiyaa nimba
aywaa Kraist tiga vak vla yetiligiyandi.

ANGWA NYAANGIT

49 Mbambala kipmamba lina Adam ta mbangimba liganin. Ngini
kiyalaa laatneyan Kraist tiga mbangimba ligiyanin. 50 Kita mbaapmaba
liga nimba, mbutiwa nyaangitna angwa kingwiyan. Kipmamba
liga kipmana vapmba yetiliga nimba nyinangwut ana wuleigiyandi.
Kipmamba kwutaa mbango liga nimba njimbla njimbla wan mbango
liga ana yiga nyinangwupmba tigiyandi. 51 Pagwula la nyaangit ngwuk
kat mbambala mbupmat yigowun. Nin aywaa ana kiyaiganin. Nina nat
nimbo kiyalapman tiga mandip mbangi klaigandi. 52 Kwik kwiknala
viliinja vap vla kwiyatapman kaligandi. Nyinangwupmba liga yaiga

kwutna kwundi wutaa mandip mbangi klaigandi. Wan ngini ligiyaa
nandinya kwutna kwundi wutaa kiyaa nimba mandip mbangi njimbla
njimbla linjeya mbangi klalaa laakiyandi. Kwo liga nimba ndi mandip
mbangi klaigandi. 53-54 Wan njimbla kipmana mbangi mbredeya mbangi
kwaglalaa njimbla njimbla tinjeya mandit mbangi klaigandi. Kipmamba
liga kiyalinja mbangi kwagalalaa ngini nyinangwupmba linjeya apma
mbangi klaigandi. Tamba piliwutndi. Kiyalina vak kat tamba ngililndi.
Wan kavle vak kat tamba kwulatnin waa tamba piliwutndi. Piliwutnja
nyaangit wan yaiga njimblamba viga wutaa waigandi. Tamba la nimba
woseka waa ana piliwutndi waa waigandi. 55 Nat tamba la nyan
piliwutndi. Kiyalinja vak nin kat ana kwulaiyandi. Kiyavak kat ana
vakiyanin waa piliwutndi. 56 Manda kat ana vaakiyanin. Tat kavle vat
yiga yetilinangat kiyalinin. Wan kavle vat God tamba limbwindi. Tak
Godna lo vilaa nin kavle vak yiga yetiliganin waa vilinin. Ngi kat tiga
kiyavak kat ana vaatiganin. 57 Ngi kat tiga God nin kat apma vat yinda
vak viliganin. yindangat ndi kat sivu kiliganin. Nina njambwi nyan Jisas
Kraist kiyalina vak kat kwulapmat yandi. Ngi kat tiga nin kiyavak kat
ana vaatiganin.

58 Ngi kat tiga wuna mbaapmamba liga nimba ke vaaka yelavika. God
waa nyaangik kat ngwutna maawupmba yelavika kwutaa ali ngwula.
Njambwi nyana njivwa nimamba kwuka liga kiyalaa laakngwuk maa
ngwuk kat nima wenga kwigiyandi. Ana ndina njivwa kwo kwukiyang-
wuk.

16

SANYA YISOGA TAAGLINJA VAK

1 Sanya kita livwimba yisoga taagangweya vak kat mbupmat yigowun.
Yisogi taagalaa Judia walinja kipmamba liga Godna mbaapma nimba kat
kwigiyangwuk. Tak Galesia walinja ngepmamba liga Godna mbaapma
nimba kat sanya yisoga taagalaa agwi ngwula wowun. Ngwulo nimbun
ngwuk kat wowun. 2 Sande sande ngwutna nat kuvuk sanya yisoga
taagagiyangwuk. Nima sakwat sanyo liga nyan ndi nima sakwat taa-
gagiyandi. Kuvuk sanyo liga nyan ndi kuvuk taagagiyandi. Wan
vak yingweyan ngwutnai liga kava yawun maa sanya kita livwimba
ligiyandi. Ngwutnai liga kava yalaa ngwuk sanya yisoga taaga ng-
wula waa ana waigowun. 3 Ngwutnai liga kava yawun maa wan
sanya Jerusalemat kaligiyaa nimba kat waigangwuk. Jerusalemba liga
nimba kat piliwukweya pas kwutaa kaligiyandi. 4 Jerusalemba kwuk-
weya njivwa lindeyan yigiyowun. Jerusalemat yiweyan wunogwinala
yaigandi.

POL NDI KAT VIVAT WANDI

5 Wan masedonia walinja kipmamba liga nimba kat yiga vilaa ngwuk
kat yaigowun. 6 Ngwutnagwinana samat tigiyowun. Yipma yiliga
njimbla yetigiyowun ngwutnoginana. Ngwutnogwinana tiga liga ngwuk
kat kwagalalaa yiweya yambi kwunakiyangwuk. Ngwuk kat kwagalalaa
yiweya kava ana viga ligowun. 7 Ngwuk kat yaa vilaa kwiyatapman
ngwuk kat kwagalavak kat kai wowun. Njambwi nyan kai wandeyan
ngwutnogwinala ana yetigiyowun. Wuna maawut nima njimbla tivak
kat yelavitigowun. 8 Wan tiluwa ngepma Efesas walinja ngepmamba tiga
Pentekos walinja pesto vigiyowun. 9 Wuna nima sakwat njivwa kumba

ligandi. Nima sakwat nimba God waa nyaangit wupmat waligandi. Aywaa kai. Nat nimba wun kat walea ligandi.
10 Timoti ngwulai liga kava yandeyan ndi kat kwutaa ngwutna ngayat kalilaa ndi kat kiginda agwi ngwula. Ndi njambwi nyana njivwa kwutigandi. kwutiwa njivwa vla kwutigandi. 11 Ndi kat vilaa mat nyana kwo nyana waa ke waa. Ndi kat kwunak ngwula. Ngwuk kat kwagalalaa at wunai liga kavat yaigandi. Nina mbaapma nimba nat nimbonala yaigandi Timoti. 12 Nina mbaapmamba liga nyan Apolas ndi kat nat nyaangit wungi liga. Tat ndi kat wowun. Nat nimbonala Korinmba liga nimba kat yiga avi waa wowun. Mbambala nglei ndina yelavik vapmba yivak wandi. Mbambala yindangat God ndi kat kai wandi. God ndi kat kwiya njivwa ngilindeyan yigiyandi.

NGINI LA NYAANGIT

13 Ngwuk yigumba vigiyangwuk kavle vak kat. God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lingwa vak ke kwagalaga. Nat nimba kat ke vaaka. Tagula maawut yelavika ali ngwula. 14 Kwutingwa njivwa aywaa nat nimba kat nima vat yelavika agwuk ngwula.
15 Nina kita nyan kat Stefanas nino ndina ngaymba liga nimba kat viga ligangwuk. Wan nimba tak Godna mbaapma wuleindi. Akaia walinja nima kipmamba liga nat nimba ndi kat ana kwulatndi. Ndi tat wuleindi. Ndi Godna mbaapma nimba kat kwunatigandi. 16 Ndina nyaangit awuk ngwula. Ndina kwupmba ali ngwula. Ndinogwinana kitamba njivwa kwutaa nimbana nyaangitno awuk ngwula.
17 Ngwutnai la kavamba la ndi kuvuk nimba Stefanas, Fotyeunetas, Akaikas wunai liga kavat yandi. Yandi maa solat siwun. Ngwut Korina nimba wunai liga kavamba ana ligangwuk. Wun kat kwunapmak walingwa njivwa ndinalak klalaa wun kat kwunapmak yandi. 18 Wuna maawut kwunatigandi. Tak ngwutna maawut kwunatindi. Ngi kat tiga ndina si kwusogiyangwuk wundigi nimba kat. 19 Esia walinja nima kipmamba liga Godna mbaapma nimba ngwuk kat apma nandinya waligandi. Akwilagwi Priska ngwuk kat apma nandinya waligambit. God kat yelavipmat mbitna ngaymba yisolaa liga nimba ndino nimbun ngwuk kat apma nglei nandinya waligandi. 20 Wunai liga kavamba liga Godna mbaapma nimba ndino apma nandinya waa waligandi. Awat sowat taamba agwut ngwula.
21 Tak mbukwun maa piliwutnda nyananamba pensil klalaa wuna taambamba apma nandinya waa piliwutigowun. 22 Kiga nyan nina njambwi nyan kat kai wandeyan wan nyan kavle yigiyandi. Nina njambwi nyan yaigandi.
23 Nina njambwi nyan Jisas awagapma nin kat apma vat yilinda vak klangwangat wowun. 24 Ngwuk Kraist Jisasna mbaapma nimba ngwuk kat woviyaguga ligowun. Ngiyambak.

2 KORIN
KORINMBA LIGA NIMBA KAT POL PILIWUKNA VILILIK WAN PAS

1 Wun Pol wun. Wan pas wunayi piliwutiga. God wandi maa wun
Kraist Jisasna nyaangit yiga mbutigowun nat nimba kat. Aposelna
njivwa kwutigowun. Nina kita mbaapmamba liga nyan Timoti wunog-
winala ligandi. Korin walinja ngepmamba yisola liga Godna mbaap-
mamba liga nimba kat wan pas piliwutigowun. Akaia walinja nima
kipmamba liga Godna mbaapmamb liga nimba kat ndino ndi kat wan
pas piliwutigowun. 2 Nina nyaek Godna nina njambwi nyan Jisas
Kraistno ngwuk kat awagapma apma vat kwimba vak kat mbik kat
wagalaligowun. Wan apma vat klangwuk maa ngwutna maawut apma
vat tigiyandi.

POL GOD KAT SIVU KILIGANDI

3 Nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek God kat ndi kat sivu
kigiyanin. Ndi nin kat kwo apma vat yiligandfi. Nin kat njimbla njimbla
kwunatigandi. 4 Nin kat kavle vat yavat yindi, nin kat kwunatigandi.
Nin kat kwunatinda vak vla nat nimba kat vat yiliga nimba kat nino
kwunatiganin. 5 Kraistna mbaapmamba linin, tat ndi kat yinja vak vla
nino nin kat vat yiligandi. Kraistna mbaapmamba linin, nin kat vat yin-
jeyan God nin kat kwunakiyandi. 6 Tak ngwuk kat wan apma nyaangit
mbutina njimbla nin kat kavle vat yilindi. Ngwuk wan mbutina apma
nyaangit wukngwuk maa ngwutna maawuk kat kwunatindi. God nin kat
kwunatnda vak vilaa yelavikiyangwuk. God ndi kat tamba kwunatndi.
Nino nin kat nima vat yivat yinjeya njimbla nin kat kwunakiyandi waa
yelavikiyangwuk. 7 Ninagwi ngwuk kat kita vak vla nima vak yiligandi.
Ninagwi ngwuk kat God nin kat kita vapmba kwunatigandi. Ngi kat tiga
ngwuk kat vat ya njimbla ngwuk kat ana kwulakiyandi. Viliganin.

8 Tamba Esia walinja nima kipmamba liga Godna njivwa kwutina
njimbla nin kat nima vat yilindi. Wan nin kat yilinja vak kat ke maawut
tiviga. Nin kat nimamba vat yilindi, nin kiya mina liganin waa yelavitinin.
9 Samat tiga nin kat manda kat yandi. Wan vat nin kat apma maawut
kwivat yandi. Wan vak nin kat yandi, nin maawupmba yelavitinin.
Nina avamba ana alipsiga kwulakiyanin. God nin kat kwunatndi maa
kwulakiyanin waa yelavintinin. God nima kwonduo liga nyana. Kiyaa
nimba kat wandi maa ndi laakiyandi. 10 Nin kat sivak kat yalindi mala
God nin kat pagwuga kwunatindi. Ngini nin kat kwunakiyandi. God
nin kat njimbla njimbla kwunatigandi waa yelavitiganin. 11 Ngwuk nin
kat tiga God kat nimamba wagalangweyan God nin kat kwunakiyandi.
God nin kat kwunatnda vak vilaa wagalalina nyaangit wutndi waa
waigangwuk. Wagalangweyan God nin kat apma vat yigiyandi. God nin
kat apma vat yindeya vak vilaa God kat sivu kigiyangwuk. Ndi kat apma
vat yimin waa God kat wagalaliga nimba ndino God kat sivu kigiyandi.

POL MANDIT MAAWUT YELAVITNDI

12 Kipmamba yetilina vak kipmana maawupmba ana yetilinin. God
kwiya maawupmba yetiliganin. Ngwuk kat yalaa yetilina vak God
kwiya maawupmba yetilinin. Ana ngwuk kat tiga nyaangit pagwuga

woseka walinin. Tak ngwuk kat yina vak maawupmba yelavika apma
vat ndi kat yinin waa yelavitiganin. 13-14 Ngwuk kat ana pagwula
liga nyaangit piliwutigowun. Ngwuk kat piliwutaa kwiliwa nyaangitna
angwa kapmba ligandi. Ngwutna minimba viga yelavikiyangwuk.
Ngwula nat nimba Pol apma vatna Godna njivwa kwutinda waa
yelavikngwangat wowun. Wupma yelavikngweyan njambwi nyanyaiga
njimblamba wun kat vilaa waigangwuk. Nina ava nyana waa waigang-
wuk. Ngwuk kat vilaa waigowun. Wuna ava nimba ndi waa ngwuk
kat waigowun. 15 Ndi wuna ava nimba ndi waa yelavitaa wuna kwonda
kwonda lamba kwunakwun ngwuk kat yiga vivak kat. Tak yiga ngwutna
maawut kwunakwun. Nat njambi ngwuk kat yalaa kwunapmat wowun.
16 Wun kupma yelavika ligowun. Masadonia yiweya njimbla tak ngwuk
kat vigiyowun. Masadonia yilaa yalaa Judia yiweya njimbla ngwuk kat
vigiyowun. Masadonia yilaa yalaa Judia yiweya njimbla ngwuk kat nat
njamba viigiyowun waa yelavika ligowun. Judia yiweya yambi kwu-
nakiyangwuk walaa wowun. 17 Ngwuk kat wowun. Yaigowun wowun.
Ana yawun Yalapman yiweya vak vilaa Pol ndi maawut vililik tigandi
waa yelavikngwuk. Wan vak ana nglaatndi. Kipmana maawupmba
yetiliga nimba maawut vilililk tilinga vak vla ana ligowun. 18 Ngwuk
kat maawut vililik ana yelavika ligowun. God viga ligandi. 19 Wuna
njambwi nyan jisas Kraist Godna nyan ndino maawut vililik ana yelavika
ligandi. Tak Jisasna vat Sailas, Timoti, wun ngwuk kat mbutinin. Ndi
Godna vapmba yetilindi. Ndi kita maawut yelavika yetilindi. 20 God
ndinyangu kat nima sakwat apma vat yigiyowun wanda nyaangitmba
Kraist nin kat apma vat yindi. Kraist nin kat apma yinda vak kat
vilaa God kat waliganin. Kraistnanamba nin kat apma vat yiligamin.
Min nima nyan min waa waliganin God kat. 21 God ninagwi ngwuk
kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagndi, liganin. Taagalaa wuna
njivwa agwut waa wandi. 22 God nin kat wandi. Ngwuk wuna nimba
ngwuk wandi. Walaa ndina waagan nin kat kwindi. Ngini liga nin kat
kwindeya nima sakwat nda kat tata liga ndina waagan nin kat kwindi.
Godna waagan klana vak kat vilaa nat nda nin kat ana pagwugiyandi.
Kwigiyandi waa yelavitiganin. 23 Nima sakwat kavle vat ngwulamba
ligandi. Korin yivak kat kai wowun. Ngwuk kat ana woseka waligowun.
God wuna maawut viga ligandi. 24 Ngwula njambwi nyanat tivak kat
kai wowun. Ngwuk God waa nyaangit kat maawupmba yelavika tamba
kwutaa ligangwuk. Wuna yelavipvapmba manda kat yetigiyangwuk.
Ana nglaatndi. Ngwutnogwinala Godna njivwa kwupmak kat wowun.
Solat singwangat kwupmak kat wowun.

2

1 Kupma yelavikowun. Ngwuk kat vivak kat kai wowun. Ngwut
kat yaa vilaa ngwutna maawupmba liga kavle vak kat kwunakweya
nima vak yelavika ligiyangwuk. 2-3 Nima vak yelavika lingweyan
wuna maawut ngwuk kat ana woviyaguga ligiyowun. Ngwutna apma
vat tingweya vak vilaa woviyaguga livat wowun. Wuna maawut
wupma yelavitaa tak ngwuk kat pas piliwutwun. Mandit kupi maawut
sikngwangat pas piliwutwun. Ngwuk kat yaa viweyan mbaak kai
waliwun. 4 Tak ngwuk kat pas piliwutkwa njimbla ngwuk kat nima
viyalindi, ngwuk kat yelavika liwun. Maawut nima vak yelavika

liga nglaa piliwutwen. Ngwuk kat piliwukwa pas nima vak yelavika lingwangat ana piliwutwun. Ngwuk kat nima vak yelavika liwa vak vingwangat piliwutwun. 5 Tat wan nyankavle vat yindi, yinda vat ngwula mbaapmamba liga nimba kat wan kavle vat yaa yindi. Wan nyan wunkat ana kavle vat yindi. Ngwula nat nimba yilinda kavle vat vilaa nima vat yelavika lindi. Ngi kat tigawan kavle nyan kat nima vat ay waa ngwuk kat ana waigowun.

NGWULA KITA NYAN YILINDA KAVLE VAK KAT YELAVIKA LINGWA MAAWUT KWAGALA NGWULA

6 Ngwutna nat nimba wan kavle nyan kat kai wandi. Kai wanja vak kat wutaa nimamba yelavika liga kavle vak kat kwagalandi. Tiga ngiyambak kai wangwa. 7 Nat njamba mbambala ndi kat kai waa ke waa. Yilinda kavle vak kat yelavika lingwa maawut kwagala ngwula. Ndina maawuk kat kwunak ngwula. Wan nyan nima vak yelavika wun ana apma vapmba alipsiga yetigiyowun waa wandeyanana nglaatndi. Ngi kat tiga ndina maawuk kat kwunak ngwula. 8 Ndi kat woviyaguga lilingwa vak simaga ngwula ndi kat. 9 Ngwutna yelavik vak vivat tak ngwuk kat pas piliwukwun. Piliwukwa nyaangit wukiyandi? E? Ana wukiyandi? Waa kat yelavika pas piliwukwun. 10 Wan nyan kat kavle vak kat yelavika lingwa maawut kwagalangweyan wuno kwagalagiyowun. Wan nyan wun kat ana kavle vat yindi. Ngwuk kat mina kavle kat yindi. Ngwuk aywaa kita vak yetingwangat wan nyan kavle vat yinda vak kat wuna maawupmba yelavika liwa vak kwagalagtiyowun. Kwagalawa vak kat vilaa Kraist woviyaguga ligiyandi. 11 Nin wan maawut kwagalalapman yineyan Seten nin kat kwulakiyandi. Seten Godna mbaapma nimba kat aywaa kwulapmat waligandi. Nin viga liganin.

POL TROASMBA LIGA NIMA VAK YELAVIKA LINDI

12 Tamba Troas walinja ngepma Kraistna apma nyaangit mbupmat wuleiwun. Nyaangit mbukweya yambi njambwi nyan kwunatndi, mbutiwun. 13 Wan ngepma wuleilaa nina kita mbaapma nyan Taitas kat kwaka vilevilaa liwun. Ngi kat tiga nima vak yelavika liwun. Wan ngepma nimba kat ali ngwula waa kwagalalaa Masedonia walinja nima kipmat yiwun.

KRAISTNA MBAAPMAMBA LINAN KAVLE VAK KAT KWULAKIYANSN

14 God kat sivu agi ngwula. Ndi nin kat apma vat yilingandi. Kraistna mbaapmamba nin kat taagala ndi ava kwindi maa kavle vak kat kwulatiganin. Ndina apma vat ngepma ngepmamba yiga mbutinja vak nin kat kwilindi. Apma vatna. 15 Wan apma nyaangit mbutina njimbla apma njangu veiliga nda vla liganin. God wan njangu wutaa yelavitigandi. Godna mbaapma nimba Setena mbaapma nimba wan njangu aywaa wutigandi. 16 Wan apma nyaangik kat kai waliga nimba wan nyaangit njangu vla lindi wuka yelavitigandi. Wan kavle njangu vla liga nyaangit. Simna njangu vla ligandi waa yelavitigandi. Kraistna mbaapma wuleiliga nimba wan nyaangit njanguvla lindi wuka yelaitigandi. Wan mbutina vak nima njivwa. Kita nyan ndina avamba ana alipsiga mbukiyandi. 17 Sanya klavak God waa nyaangit mbutiga nimba vla ana liganin. Nin kapma vat tiganin. God nin kat yiga ambuk walindi maa yiga mbutiganin. Nin savagu vat mina mbutiganin. Nin Kraistna njivwa kwutiga nimba nin. God nina maawut viga ligandi.

3

GOD WAA KUPI NYAANGɨT MBUTɨGA NɨMBA

1 Nat nɨmba kat nɨna sɨ kwusovak kat pas pɨlɨwutaa Korinmba lɨga
nɨmba kat agwi ngwula waa waneyan ana nglaatndɨ. Nɨna sɨ kwusovak
kat pas pɨlɨwutaa agwi ngwula waa ngwuk kat waneyan ana nglaatndɨ.
Nat nɨmba kɨngi vat pas kat woviyaguga lɨgandɨ. nɨn kai. 2 God
waa vapmba yetɨngwa vak vɨlaa nɨna maawut woviyaguga lɨganɨn.
Nat nɨmba yetɨngwa vak vɨlaa nɨna sɨ kwusogiyandɨ. Ngwuk nɨna
sɨ kwusogiyaa pas vla lɨgangwuk. 3 Ngwuk kat wan apma nyaangɨt
mbutɨnɨn maa Kraist ngwuk kat kwutaa ndɨna mbaapmamba taagandɨ.
Wuleingwa vak vɨlaa nat nɨmba walɨndfɨ. Polagwi ndɨna kɨta njɨvwa
nɨmbo ndɨ Kraistna njɨvwa kwutɨgandɨ waa walɨndɨ. Tamba Moses God
waa apma nyaangɨt kambapmba pɨlɨwutndɨ, vɨlaa wutndɨ. Mbambala
Godna waagan ngwutna maawupmba ngwandɨndɨ maa God waa apma
nyaangɨt yelavɨka kwutaa lɨngwa vak vɨlaa nat nɨmba God waa nyaangɨt
wukiyandɨ. 4 Kraist nɨn kat ava kwindɨ maa ndɨna njɨvwa kwutɨganɨn.
Kwutɨna njɨvwa kat God woviyaguga lɨgandɨ. Vɨlɨganɨn. 5 Nɨna avamba
ana ndɨna njɨvwa alɨpsɨga kwukiyanɨn. Vɨlɨganɨn. God ava kwindɨ maa
kwutɨganɨn. 6 God wandɨ maa ndɨna apma kupi nyaangɨt yiga ngepma
ngepmamba mbutɨganɨn. Godna waagan ngwutna maawut ngwandɨndɨ
maa yetɨ ngwula waa mbutɨganɨn. Tambana lomba yetɨvat yelavɨtnjeyan
ndɨ yelavɨkiyandɨ. Nɨn ana alɨpsɨka tambana lomba yetɨgiyanɨn waa
yelavɨkiyandɨ. Nɨn kavle vapmba yetɨlɨga nɨmba nɨn waa yelavɨkiyandɨ.
Godna waagan waiga vapmba yetɨnjeyan apma vat yetɨgiyandɨ.

TAMBANA VATNO KUPI VATNO

7 Kavle savle yetɨna vak kat tambana lo nɨn kat vɨsɨmogwɨlɨgandɨ,
vɨlɨganɨn. Wan nyaangɨt kambapmba pɨlɨwutndɨ. Wan nyaangɨtna
kwondu God kwiya kwondua. Wan nyaangɨt klalaa Mosesna mɨndama
ya vla lɨndangat tɨga yigumba ana vɨlɨndɨ. Mosesna mɨndama ya vla
lɨlɨnda vat ana njɨmbla njɨmbla tɨlɨndɨ. Wan vak ngɨlɨndɨ. Ngɨ kat tɨga
wan tambana lo kwinja vat kwonduo lɨga vatna. Vɨlɨganɨn. 8 Mbambala
Godna waagan nɨn kat kwɨlɨga vat nɨma glei kwondo lɨga vatna. Wan
tambana vak kat kwulatɨgandɨ. 9 Tambana vak kat apma maawut ana
kwɨlɨndɨ. Ndɨna maawuk kat ana kwunatndɨ. Mbambala ya Godna waa-
gan nɨna maawut kwunaka apma vat kwɨlɨgandɨ. Mbambalana vatna
kwondu tambana vatna kwondu kat kwulatɨgandɨ. 10 Wan tambana
lo tak kwondu lɨndɨ. Mbambala glei ya vatna kwonduvla ana lɨndɨ.
Mbambalana vat kwulatɨgandɨ. 11 Tambana lo njɨmbla njɨmbla tɨgiyaa
vat ana ndɨ. Mbambala ya kupi vat njɨmbla njɨmbla tɨgiyandɨ. Ngɨ kat
tɨga ndɨna kwondu kwulatɨgandɨ.

12 God nɨn kat apma vat yigiyandɨ waa yelavɨtaa wan nyaangɨt mbup-
mak kat nɨna mbangɨ wup ana yɨlɨgandɨ. Vaatapman mbukiyanɨn.
13 Tamba Moses yila vak vla ana mbutɨganɨn. Ndɨ lo klalaa ndɨna
mɨndama waaviwimba kapmandɨ. Isrel walɨnja nɨmba ndɨna mɨndama
na yigumba vɨga lɨndɨ. Moses kwiya lona angwa vat ndɨno ana yigumba
vɨga lɨndɨ. 14 Lona nyaangɨt wuka yigumba maawut ana sɨka lɨndɨ.
mbambala ndɨno wupma. Kraist ndɨ kat maawut kwɨgendan wan lona
nyaangɨt wuka ndɨna angwa vak kat yelavɨka lɨgendɨ. 15 Mbambala
ana kupi maawut klandɨ. Moses kwiya lo kat mɨna vɨlaa yigumba
maawut ana sɨka lɨgandɨ. 16 Njambwɨ nyan kat wagalanjeyan ndɨ kat

kupi maawut kwindi maa apma maawut yelavika ligiyandi. 17 Tambana
lona angwa Kraistna. Godna waagan ndi kat ngilaa ligiyandi. Ndi
apma vat tigiyandi. 18 Mbambala nin njambwi nyana nimba ndina
kwondu kapmba lindi, viga yelavika liganin. Ndina kwondukita nda ana
kapmalaa ligandi. Njambwi nyan ta kwondu liga vat yelavika ndinai ta
vak vla tiganin. Samat ndi kat yelavika lineyan ndinai ta vak vla samat
tigiyanin. Samat tiga nimamba ndi kat yelavika lineyan ndinai ta vak vla
nimamba tigiyanin.

4

1 God nin kat wuna nyaangit yiga ambuk waa awagapma wandi, yiga
mbutiganin. Ngi kat tiga wan njivwa kwutinan nina mbangi ana kilip
mbangi yiligandi. 2 Nin pagwulaa kavle vat kwutinja vak kwagalanin.
Nina maawupmba ana God waa nyaangit mbutiganin. Ana woseka
waga mbutiganin. Godna nyaangit savagu vapmba mbutina vak vilaa
waigandi. Ndi apma vapmba Godna nyaangit savagu vapmba mbutina
vak vilaa waigandi. Ndi apma vapmba Godna nyaangit mbutigandi waa
waigandi. Apma vat mbutina vak God viga ligandi. 3 Nat nima sakwat
nimba wan mbutina apma nyaangit wutaa apma maawut ana yelavika
ligandi. Wundi nimba kavle yigiyandi. 4 Wan kipmana njambwi nyan
Seten ndi kat kavle maawut kwindi maa ana yelavika ligandi. Wan
kipmana njambwi nyan Kraist yeta vakvivak kat ndi kat kai wandi.
Krasitna apma nyaangit mbutina nyaangit wupmak kat ndi kat kai
wandi. Kraist God ta vak vla tigandi. 5 Nina si nima yindangat ana ndi
kat mbutiganin. Nina njambwi nyan Jisas Kraistna si nima yindangat
ndi kat mbutiganin. Nin mat nyangu nin. Jisas wandi maa ndina njivwa
kwutiganin. Ngwuk kat kwunapmak ndina njivwa kwutiganin ngwuk
kat. 6 Tamba God kat kipma kwutindan wandi. Kulun walaa liga vat
ngilindi, nya sigiyandi waa tamba wanddi. Mbambala God nin kat
waligandi. Tambana maawut ngilindi maa apma kupi maawut klalaa
wuna kwonduo liga vat viga yelavika ligiyangwuk waa waligandi. Wan
Godna vat nin kat yaiga yambi Kraistna.

7 Wan mbutina nyaangit apma tagula nyaangitna. Nin wan nyaangit
mbutiga nimba apma tagula nimba ana nin. Nin kipmamba nyanja
aw vla liganin. Kwiyatapman kavle yiliganin. Nat nimba nin kat vilaa
waigandi. Mbutinja vak ndina avamba ana mbutigandi. God ndi ava
kwindi maa mbutigandi waa waigandi. 8 Nima sakwat nimba nin kat
nima vat yiligandi. Nin nimamba ana yelavika vaaka liganin wan vak
kat. Ndi kat anda vapmba kwulakiyanin waa yelavitiganin. God nin
kat tamba kwagalandi waa ana yelavitiganin. 9 Nina maama nimba
nima sakwat tigandi. Godno nino ali nimbo liganin. Nina maama nimba
nin kat kwutaa viyaligandi. Ana nin kat vatnyaligandi. Kwo liganin.
10 Nina njambwi nyan Jisas kat vatnyanja vak vla nin kat wupma njimbla
njimbla wan vak yiligandi. Nin kat vatnyavat tinjeyan ana nima vak
yelavika vaaka ligiyanin. Nina njambwi nyan Jisas kiyalaa laatnda vak
vla kiyalaa laakiyanin. 11 Nin Jisas njivwa kwuka liga nimba kiya vat tivla
linin. Jisas kiyaala laatnda vak vla kiyalaa laakiyanin. 12 Ngwuk kat tak
wan apma nyaangit mbutina njimbla nin kat vatnyavat tindi. mbutina
nyaangit wutaa yelavitaa kwutaa apma vat kwo yetiligangwuk. Nin kat
kavle vat yindi, ngwuk apma vat tigangwuk.

13 Tamba la nyan Sam walinja nyaangipmba piliwutndi. God wun
kat kwunatndi. Viga ligowun. Ngi kat tiga nat nimba kat mbukiyowun
waa piliwutndi. Ndinai yelavika liga vat wunai yelavika liga vak vla
ligandi. God nin kat kwunakiyandi. Viga ligowun. Ngi kat tiga nat
nimba kat mbutuwa vak kat ana vaatigowun. 14 Tak God wandi maa
nina njambwi nyan Jisas kiyalaa liga laatndi. God Jisas kat waa vak vla
nin kat God wandi maa kiyalaa laakiyanin. Laatnin maa Jisas ninagwi
ngwuk kat kwutaa God tiga kava nin kat kalilaa God kat simogwi kiyandi.
Simogwiga wuna yakwa nimba ndi waa Jisas God kat waigandi. 15 God
yiliga wan apma vat ngwuk kat kwunapmak yiligandi. Ndi awagapma
nin kat nimamba kwunatigandi. Nin kat kwunatinda vak kat vilaa
nin God kat sivu kiliganin. Nat nima sakwat nimba ndino vindi. God
ndi apma vat yindi. Ndi apma nyana waa waigandi. 16 Wan yaiga
njimbla kat yelavika njivwa nimamba kwutiganin. Nin kat nima vat
yilindi maa nina mbangi ava lapman tilinja vak vla tinin. Nina maawut
wupma kai. God nina maawut kat njimbla njimbla kwunatindi maa nina
maawut nimamba yelavika wan njivwa kwutiganin. 17 Mbambala nin
kat nima vat yiligandi. Wan yilinja vat njimbla njimbla ana ligiyandi. Nin
yelavitiganin. Ngini apma vat klalaa tigiyanin waa yelavitiganin. Ngini
klaneya apma vat mbambala nin kat yilinja kavle vak kat kwulatigandi.
18 Mbambala kipmamba liga nda kat mina nimamba yelavika liganin.
Kipmamba liga nda njimbla njimbla ana liligiyandi. Ngililgiyandi.
Nyinangwupmba liga nda njimbla njimbla liligiyandi. Ana ngiligiyandi.

5

1 Nin kiyaneyan nina mbangi kat nimamba ana yelavika ligiyanin.
Kyinangwut wokenin maa God nin kat mandit kupi mbangi kwigiyandi.
Wan kupi mbangi njimbla njimbla tigiyandi. Kipmana mbangi ana
njimbla njimbla tigiyandi. 2 Kipmana mbangimba lina njimbla nima
sakwat kavle vat ini kat yaligandi. Ngi kat tigawan nyinangwutna kupi
mbangi klavak kat nimamba woviyaguga liganin. 3 Nyinangwut wokela
kwo wundumbuvla ana yetigiyanin. Kupi mbangi ilalaa yetigiyanin.
4 Mbambala kipmamba lina njimbla kavle vat nin kat yaligandi nin kat
kavle yivak kat. Ngi kat tiga nimamba yelavika yetiliganin. Kwo kiyavak
kat kai wanin wan kavle vak kwagalalaa. Nyinangwut wokelaa apma
kupi mbangi klavat kiyavak kat woviyaguga liganin. Wan yaiga njimbla
mbambala yetilina kavle mbangi ngilindi maa njimbla njimbla apma
vapmba yetigiyaa mbangi klaiganin. 5 Wan apma vat kklangat God tak
nin kat kwunatndi. Nin kat kwunataa ndina waagan nina lak kwindi.
Kwindi maa vilaa yelavitiganin. Nin kat tak kwinda nda tamba kwindi.
Ngini kwindeya nda kwigiyandi waa yelavitiganin.

6 Mbambala kingi kipmamba lina njimbla wan kavle vat yalindan
ana nimamba yelavika liganin. Kan kipma njimbla njimbla tineya kava
ana ndi. Kan kipma kwagalalaa nin njambwi nyanonana yetigiyanin.
7 Kingi kipman nda minimba vilina nda kat ana yelavika liganin. Nyin-
gawupmba wokela klaneya apma nda kat mina nimamba maawut
yelavika liganin. 8 Kingi kipmamba livak kat nimamba woviyaguga
ana liganin. Kan kipma kwagalalaa nyinangwut wokelaa njambwi
nyanonan tivakkat woviyaguga liganin njambwi nyanonana tvak kat
woviyaguga liganin. Ngi kat tigakavle vat yandeyan nin ana nimamba

yelavika ligiyanin. 9 Ngivak kat tiga njambwi nyana njivwa nimamba
kwutiganin. Apma vat kwutindeyan njambwi nyan nin kat apma vat
kwutignagwuk waa waigandi. Kipma kwagalalaa nyinangwut wokenin
maa wunai waa njivwa tamba apma vat kwutingwuk waa waigandi.
Wan wandeya tamba apma vat kwutingwuk waa waigandi. Wan
wandeya vak wupmat kwutiganin. 10 Ngini nin aywaa laatnin maa Kraist
ninai kwuta njivwa kat aywaa siga naguga vigiyandi. Apma njivwa
kwutaa nimba apma nda klaigandi. Kavle njivwakwuta nimba kavle
wenga klaigandi. 11 Nin viga liganin. Ngini njambwi nyan ndinyangu
aywaa kwutinja njivwa kat siga naguga vigiyandi. Ngi kat tiga ndi kat
wan apma nyaangit mbutiganin. Kupi maawut sitnjangat mbutiganin.
Wan njivwa yigumba kwunaka kwutina vak God viga ligandi. Ngwutna
maawut Godna maawut vla ligandi ninai kwutiga njivwa kat? E? Kai?
12 Nina si kwusovak kat ana wan pas ngwuk kat piliwutigowun. Pol
nin kat apma vat yindi. Nin kat wan apma nyaangit apma vapmba
mbutindi waa nat nimba kat wangwangat wan pas piliwutigowun.
Wupma awamba wun kat kai waliga nimba kat. Wan wun kat kai waliga
nimba ndi ndinyanguna nyaangit wuka ligandi. Godna nyaangit ana
wuka ligandi. 13 Wun kat kai waliga nimba ndi Pol tungwengwana
yilinda waa waligandi. Wun kat walinja vak ana yelavitigowun. Wun
Godna njivwa kwutigowun. Ngwuk wunkat waligangwuk. Pol ana tung-
wengwan yiligandi waa waligangwuk. Ngiyambak wangwa. Ngwuk
kat kwunapmak Godna njivwa kwutigowun. 14 Kraist ndinyangu kat
aywaa nimamba yelavika ligandi. Ngi kat tiga wan apma nyangit ndi
kat mbutiganin. Kraist ndinyangu nin kat tiga kiyandi. Ndinyangu nin
kiyaenan wovuna. Ndi wan vak kat kai walaa nin kat tiga kiyandi.
Wupma yelavika ligowun. 15 Ndinai kwunata kwo liga nimba nin ninai
yelavitna maawupmba ana yetigiyanin. Nin kat tiga kiyalaa laatna
nyana maawupmba yetigiyanin.

SIGA NAGUNEYA VAT

16 Kipmana nimba nat nimba kat vilaa siga nagulinja vak vla ana
siga nagugiyanin. Nin kupi maawut tamba klanin. Tak Kraist yandi
maa kipmana nimba Kraist kat siga nagulinja vak vla siga nagulinin.
Ndinai kwunata kwo liga nimba nin ninai yelavitna maawupmba ana
yetigiyanin. Nin kat tiga kiyalaa laatna nyana maawupmba yetigiyanin.
17 Kipmana nimba nat nimba kat vilaa siga nagulinja vak vla ana siga
nagugiyanin. Nin kupi maawut tamba klanin. Tak Kraist yandi maa
kipmana nimba Kraist kat siga nagulinja vak vla siga nagulinin. Mbam-
bala wupma kai. Mbambala ndina angwa vak viga liganin. 18 Kita nyan
Kraistna yelangi wuleindeyan ndi mandit kupi nyanat tigiyandi. Yetinda
kavle maawut ngiligiyandi. Mandit kupi maawut sikiyandi.

19 Wan kupi maawut God kwiligandi. Tak nin Godna maama nimba
vla linin. Mbambala Jisas Kraist nin kat kwunatndi maa ndina ava
nimba tinjangat ndi kat wuna nyaangit yiga ambuk waa God wandi nin
kat. 20 Wupma yiga kan nyaangit mbutiganin. God wandi maa Kraist
yandi. Godna ava nimba tingwangat ngwuk kat kwunapmat yandi.
Godna ava nimba tingwangat ngwuk kat kwunapmat yandi. Ngwula
kavle vak kat tiga ngwuk kat ana sigiyandi waa mbutiganin nat nimba
kat. Ndi kat mbutina vatna njivwa God nin kat kwindi. 21 Nin Kraistna
wugin nimba vla liga wan nyaangit yiga mbutiganin nat nimba kat.

God waa nyaangɨt ngwuk kat mbutɨganɨn. Kraistna wugɨn nɨmba vla lɨga ngwuk kat butɨganɨn. Kraistna ava nɨmba alɨ ngwula waa ngwuk kat mbutɨganɨn. God nɨna kavle vat kwutaa Kraistnanamba taagandɨ. Ndɨnai yila kavle vat ana lɨndɨ ndɨna mbangɨmba. Kraistna mbaapma wuleinɨn maa God Kraistna apma vat nɨnamba taagandɨ.

6

APOSEL NDINA NJƗVWA KWUTƗNDI MAA KAVLE VAT NDI KAT YALƗNDƗ

1 Nɨn Godnonala njɨvwa kwuka lɨga ngwuk kat mbutɨganɨn. God ngwuk kat awagapma kwunatɨgandɨ. Kwunatɨnda vak kat ke kai waga kwaga ngwula. 2 Tamba God ndinyangu kat wandɨ maa wan wanda nyaangɨt pɨlɨwutndi.

Wan apma vat yiweya njɨmbla wun kat wagalangwa
vat wutwun. Ndinyangu kat kwunakngweya njɨmbla
ngwuk kat kwunakwun waa tamba God wandɨ
maa pɨlɨwutndi. Ngwuk wan nyaangɨt awuk ngwula. God kwilɨga apma nyaangɨt klavat wangweyan mbambala agla ngwula. God ndinyangu kat kwunatɨga apma vat klavat wangweyan mbambala agla ngwula.

3 Nɨn kat yetɨlɨna vak kat vɨlaa ndi kavle nɨmba ndi waa mbaa walandi waa yelavɨtɨganɨn. Wupma wanjeyan Godna mbaapma wuleivak kat kai waigandi. 4 Ngi kat tɨga apma vat mɨna yetɨlɨganɨn. Godna njɨvwa apma vat kwutɨgandi waa wambandi walaa apma vat mɨna yetɨlɨganɨn. Nɨn kat kavle vat nɨma vat yandeyan ana nɨmamba vaaka yelavɨtɨganɨn. Nɨn tagula maawutno lɨganɨn. Tagula maawutno lɨna vak kat vɨlaa ndi Godna njɨvwa kwutɨga nɨmba ndi waa waigandi. 5 Nɨn kat viyaga kalabusmba taagalɨndi. Waala mbak kat kɨtɨnja vla nɨn kat kɨtɨndi. Nɨn nɨma sakwat njɨvwa kwuka aa sɨndu kwaga ana nao kɨlɨnɨn. 6 Apma maawut mɨna yelavɨka Godna njɨvwa kwutɨganɨn. God waa nyaangɨt wuka vɨga lɨganɨn. Nɨna maawut tagula maawutno lɨganɨn. Nat nɨmba kat nɨma vat yelavɨka ndi kat kwunatɨganɨn. Godna waagan waiga vapmba wan njɨvwa kwutɨganɨn. 7 God waa apma nyaangɨt mbutɨganɨn. God nɨn kat ava kwilɨgandɨ. Nɨn apma vat yetɨga lɨga wan kavle vak kat kwulatɨganɨn. Apma vat yetɨlɨna vak yaagi ndan ambuge ndan naangɨ vio waagɨt kwutaa lɨnja vak vla lɨganɨn. Wan yetɨlɨna apma vat kat vɨlaa ndi Godna njɨvwa kwutɨga nɨmbandi waa waigandi. 8 Nat nɨmba nɨna sɨ wuka kwusolɨgandi. Nat nɨmba nɨna sɨ wutaa viyesanda lɨgandi. Nat nɨmba nɨn kat vɨlaa ndi apma nɨmba ndi walɨgandi. Nat nɨmba nɨn kat vɨlaa ndi woseka walɨgandi waa walɨgandi. Nɨn woseka ana walɨganɨn. 9 Kan kɨpmana njambwi nɨmba nɨna mɨndama ana vɨga lɨgandi. Ngepma ngepmamba lɨga Kraistna mbaapma lɨga nɨmba nɨna mbangɨ nɨna mɨndama vɨga lɨgandi. Nɨn kat kai walɨga nɨmba nɨn kat njɨmbla njɨmbla yalaa viyalɨgandi. Ana nɨn kat vatnyalɨgandi. Nɨn kwo lɨganɨn. Nɨn kiya mɨna lɨnɨn. 10 Nat nɨmba nɨn kat nɨma vat yilɨndi maa nɨn nɨma vat yelavɨka God nɨn kat kwunatɨga vak kat yelavɨtaa nɨn kan kɨpmana nɨma sakwat kwanda kwanda nda nɨnamba ana lɨgandɨ. Nyinangwutna nda nɨma sakwat kwutaa lɨga nat nɨmba kat yiga kwilɨganɨn.

11 Korinmba lɨga nɨna mbaapma nɨmba awuk ngwula. Ngwuk kat nɨma vak yelavɨka lɨga ngwuk kat ana wan nyaangɨt pagwuka

mbutinin. Nina maawupmba liga vat aywaa ngwuk kat kapmba
mbutinin. 12 Ngwuk kat ana kai wanin. Ngwuk nin kat kai waligangwuk.
13 Ngwuk kat mbutiwa vak wuna nyaangu kat mbutiwa vla mbutigowun.
Ngwuk kat woviyaguga liganin. Nin kat woviyaguga ali ngwula. Nin kat
kai ke wangweya.

GOD KAT KAI WALIGA NIMBA KAT KWAGALA NGWULA

14 Ngwuk God kat kai waliga nimba ndinogwinala kita vat njivwa ke
kwuka. Wan vat ana nglaatndi. Kavle vatno apma vatno kita njivwamba
liga ana njivwa kwukiyandi. Kraistna mbaapma nyan nya vla siligandi.
Setena mbaapma nyan kulun wlaliga nda vla ligandi. Ana alipsiga
kita vat tiga njivwa kwukiyambit. 15 Kraistno Seteno kitamaawupmba
ana yelavika yetiligambit. Godna mbaapmamba liga nimbo Setena
mbaapmamba liga nimba ndino wupma ligandi. Kita maawupmba ana
yelavika yetiligandi. 16 Godna nimba mimba kwutnja waagan kaik kat
ana kwunakiyandi. Ana nglaatndi. Nin Godna mbaapmamba liga nimba
God vla liganin. Nina maawupmba yetiligandi. Tak God wandi maa
wanda nyaangit piliwutndi.

Ndi wuna ngay vla ligiyandi. Ndina maawupmba
yetigiyowun. Wun ndina njambwi nyanat tigiyowun.
Ndi wuna nyanguat tigiyandi waa wandi God
waa tamba piliwutndi. 17-18 God nina maawupmba yetilindan ndina
tamba wanda nat nyaangit awuk njwula. Wan kavle nimba liga kava
kwagala mandit kava ay ngwula. Kavle vak kat kai wangweyan ngwuk
kat ana kai waigowun. Ngwutna nyaek vla ligiyowun. Ngwuk wunanon-
danyan tagwanyan vla ligiyangwuk waa wandi njambwi nyan. God waa
tamba piliwutndi.

7

1 God tamba wanda nyaangit kwo ana wandi. Nin kat wutnangat
wandi. Wuna mbaapmamba liga nimba, nina mbangi kat kavle yiliga
nda, nina maawuk kat kavle yiliga nda kai waa kwagala ngwula. God
nin kat apma vat mina yiga yetinangat wandi. Ngi kat tiga apma vat mina
yiga yeti ngwula.

KORIN APMA KUPI MAAWUT YELAVITNDI MAA POL NDI KAT SOLAT SIGA LINDI

2 Ngwuk nin kat maawupmba yelavika woviyaguga ali ngwula. Nin
ngwula kita nyana yelavik vak ana kavle yilinin. Ngwutna kita nyan
kat ana kavle vat yilinin. 3 Ngwula kita nyana nda ana sikwutinin.
Nin kat kavle vat yingwuk nin kat kavle vak yivak kat yelavitigangwuk
waa ana waligowun. Tak ngwuk kat tamba mbukwun. Ak mbambala
kingiyan. Ngwuk kat maawupmba woviyaguga luwa vapmba wowun.
Ngwulai liga kava kita vat yetiga kiyaweyan wovuna. Ngwuk apma vat
yetiligowun. Viga ligowun. Wan apma vat yetingwa vak kat ana kwa-
galagiyangwuk. Viga ligowun. 4 Ngi kat tiga nat nimba kat mbutigowun.
Ndi Korinmba liga nimba apma vat tigandi waa mbutigowun. Wun kat
kavle vat ya njimbla ngwuk kat yetilingwa vak kat yelavika nimamba
apma vat yelavika ninamba solat siligowun.

5 Tamba Masadonia walinja nima kipma yanin maa wan vat yila nimba
nin kat yalindi. Nat nimba nin kat waleavat yalindi. Nin maawupmba
yelavika vaaka linin. 6 Wan njimbla God nina maawut kwunaka kwondu

kwilindi. Kan Godna vatna. Taitas kat God wandi maa ninai la kava
yandi. Yalaa nina maawut kwunatndi. 7 Taitas yandi maa vilaa nina
maawut apma vat tindi. Ndi yalaa yetingwa vak nin kat mbutindi.
Korinmba liga nimba min kat vivat waligandi. Korinmba liga nimba
kavle vat yilingja vak kat aki walaa nima vat yelavitndi. Ndi kat kai
wama vak wuka ligandi waa wandi Taitas wun kat. Ndinai waa myaangit
wutaa solat siliwun.
8 Tak ngwuk kat piliwutaa kwiwa pas vilaa nima vat yelavika lingwuk.
Wovun piliwukwun. Manda kat piliwukwun waa ana yelavitigowun.
Wan pas piliwutaa kwilaa samat nima vat yelavika liwun. Nima vak
yelavika lingwa vak wutaa samat nima vat yelavika liwun. Nima vak
yelavika lingwa vat wan vat ana njimbla njimbla tilindi. 9 Mbambala
ana nima vat yelavika ligowun. Mbambala solat siligowun. Nima vat
yelavika lingwa vat vilaa ana solat siligowun. Nima vat yelavika liga
apma kupi maawut sikngwa vat vilaa nimamba solat siligowun. Nima
vak yelavika lingwa vat God vilaa apma kapi maawut kwindi ngwuk kat.
Wan tak piliwutaa kwiwa pas ngwuk kat ana kavle vat yindi. Ngwuk kat
kwunandi. 10 Kit nyan kavle vat kat nima maawut yelavika liga apma
kupi maawut sitndeyan wan nima maawut yelavika linfda vat wan kavle
vat ana ndi. Apma vatna. God kwiya vatna. Kita nyan kipmana nda kat
mina nima vat maawut yelavika nyan kipmana nda kat mina nima vat
maawut yelavika lindeyan wan apma vat ana ndi. Kavle vatna. Wan
nyan kavle yigiyandi. 11 Ngwutno wungivat. God ngwuk kat nima vak
kwindi maa ngwuk nima maawut yelavika liga kavle vak kwagalalaa
apma vat yetingwuk. Wan kavle vat kwiyatapman kwagalangwuk. Nin
kavle vat yilinin waa walingwuk. Wan kavle vak kat kai wangwuk. God
kavle vak yilina vak kat silandi waa vaka lingwuk. Nima njivwa kwuka
wan vak yaagingwuk. Kavle vat yila nimba ndi kat kai wangwuk. Wan
kavle vat yingwa vat aywaa kwunakngwuk, ngilindi.
12 Tak ngwuk kat piliwutaa kwiwa pas kavle vat kwutaa nyan kat kwu-
napmak ana kwiwun. Nat nyan kavle vat ya nyan ndi kat kwunapmak
ana kwiwun. Ngwuk aywaa ngwuk kat yelavitaa kwiwun. Ngwuk kat
yelavika liwa vat simogwivat kwiwun. Ngwuk kat yelavika liwa vat
God viga ligandi. 13 Ngwuk kat kai wawa nyaangit wukngwa vat wutaa
solat silinin. Taitas ngwutnai liga kavat yindi maa ndina maawuk kat
kwunakngwuk. Nin kat yalaa solat silinda vak vilaa nin nimamba ngwuk
kat solat silinin. 14 Tak Taitas kat wowun. Korinmba liga nimba ndi
apma vat yetiligandi waa wowun. Ngwuk kat vilaa wawa vat vindi. Ngi
kat tiga wawa vak wuna mbangi ana wup yindi. Ndi kat ana woseka
wowun. Ngwutnagwi ngwuk kat ana woseka waligowun. 15 Taitas
ngwuk kat yilaa kavle vak kat kai wangwa vak kat viga ndi kat vaaka liga
yagwa wangwa vak kat wutaa ngwuk kat ndina maawut woviyaguga
ligandi. Wunai waa nyaangit wutaa yetingwa vak kat vilaa woviyaguga
ligandi ngwuk kat. 16 Yetingweya vak apma vat mina yetigiyangwuk waa
yelavitigowun. Ngi kat tiga solat siligowun.

8

GODNA MBAAPMAMBA TA NIMBA AWAT SOWAT KWUNATINJA VAT

1 Masedoniamba liga Godna mbapmamba liga nimba God ndi kat
wandi maa apma njivwa kwutigandi. Apma vat kwutinja njivwa kat

wuknagwangat ngwuk kat wowun. 2 Nat nimba ndi kat nima sakwat
kavle vat yilindi mala ndina nima sakwat kwanda kwanda ngili mina
lindi. Wan yilinja kavle vak kat nimamba ana yelavititindi. Ndi apma
vatna waa nimamba solat siga lindi. Ndi nat nimba kat yelavika liga nd-
ina sanya nima sakwat ndi kat kwilindi. Ndi waavi namwiya nimbandi.
3 Ndi ndina maawupmba yelavitaa kwilindi. Ndina sanya la sakwak
kat kwulaka kwilindi. 4 Nino kitamba kwigiyanin waa nin kat nimamba
wagalalindi. Judiamba liga Godna mbaapmamba liga nimba kat kwivak
kat nimamba wagalalindi. 5 Tat nin yelavitnin. Ndi Godna mbaapma
nimba kat apma sakwat kwigiyandi waa yelavitnin. Yelavitina sakwak
kat kwulaka kwilindi. Ndi tat wandi. Nina mbangi ava aywaa njambwi
nyan kat kwigiyanin waa wandi. Walaa God wandi maa nima sakwat
sanya kwilindi.

6 Ngi kat tiga Taitas kat wanin. Korin ay mila wanin. Tat ngwuk kat
yindi maa nat sanya yisoga taagalingwuk. Nat njimbla yindeyan wan
njivwa nat nimba kat kwunakngweya njivwa ngiligiyangwuk. Ngi kat
tiga Taitas kat ay wanin. yindi. 7 Ngwuk apma vapmba yetiliga nimba
ngwuk. God waa nyaangit nimamba maawupmba yelavika kwutaa
ligangwuk. God waa nyaangit apma vat nat nimba kat mbutigangwuk.
Apma nambuo ligangwuk. Nat nimba kat kwunapmak waligangwuk.
Nin kat nimamba woviyaguga ligangwuk. Nin woviyaguga liganin nat
apma njivwa kwukngwangat tak wana njivwa. 8 Wan ngwuk kat waliwa
nyaangipmba yetilapman yingweyan wun ngini ngwuk kat nyaangit
kai. Nat ngepmamba liga Godna mbaapma nimba nat nimba kat nima
vat yelavila sanya kwiligandi ndi kat kwunapmak. Wuka vingwangat
wowun. Ngwuk waligangwuk. Nat nimba kat nima vat yelavika liganin
waligangwuk. Wutwun. Wata vigiyowun ngwukkat. Ngwuk woseka
waligangwuk? 9 Nina njambwi nyan Jisas Kraist yeta vat tamba wuka
viga ligangwuk. Ndina ngepma ndina apma nda kwagalalaa ngwuk
kat kwunapmak yandi. Yalaa ngwuk kat njimbla njimbla apma vat
yetingweya vat kwindi. Ndi apma vat ndinamba klangwuk.

10 Yelavika liwa vat kupma ligandi. Angwi naambi nat nimba kat kwu-
napmak nat kuvuk sanya yisoga taagangwuk. Wan kwutingwa njivwa
ngiligiyangwuk waa ngwuk kat yelavika ligowun. Wan sangya kwilinja
njivwa kat ngwut tata liga nimba ngwuk. Nin ndi kat sanya kwigiyanin
waa tat ndi kat wangwuk. Nat nimba wangwa vat wutaa ngwutna
kwupmba yalaa wandi. 11 Wan njivwa kat ngwuk ngiligiyangwuk. Tat
ndi kat kwigiyanin wangwuk. Mbambala ndi kat wangwa vapmba
agwi ngwula. Mbambala ngwula sanya la sakwapmba sanya klalaa ndi
kat agwi. Ke kwundi vak mina ndi kat waliga. 12 Sanya kwivak kat
woviyaguga ligowun waa maawupmba yelavitndyan God kwineya nda
kat vilaa waigandi. Ndi apma vat kwiligandi waa waigandi. Nin nima
sakwat sanya kai nat kuvut sanya ndi kat kwineya vak kat god vilaa
waigandi. Ndi apma vat kwiligandi waa waigandi. Kwineyan sanyana
sakwak kat God ana viga ligandi. Nina maawuk kat mina viga ligandi
God.

13 Wun kai wowun ngwula kapma nima njivwa kwuka sanya kwivak
kat. Nat sanyo liga nimba ndino kwigiyandi kita vat. 14 Awat sowat
kwiga ngwuk kwunakiyangwuk. Mbambala ngwuk nima sakwat sanyo
ligangwuk. Ngi kat tiga nat sanya kwo nimba kat kwigiyangwuk.

Ngɨni ngwut sanya lapman tɨngweyan awat ngwuk kat kwigiyandi. Wungi vapmba yetɨngweyan Godna mbaapmamba lɨga kɨta nyan sanya lapman nyan ana lɨgiyandɨ. 15 Tamba Juda “mana” walɨnja nao sɨga nangalɨnja vak kat pilɨwutndi. Nɨma sakwat “mana” sɨga nangala nyan kɨta kavamba kwo la “mana” kwo ana lɨndɨ. Kuvut mɨna sɨga nangala nɨmba ndi ana wundi kat tilɨndi. Waa tamba pilɨwutndi. Wan vapmba yetɨnjan ndi aywaa kɨta sakwapmba mɨna kɨlɨndi.

POL WANDI MAA NAT NIMBA KORIN YINDI

16 Wan sanya kwilɨngwa njɨvwangɨni ngilɨgiyangwuk wa yelavɨka lɨwa vat Taitas ndɨno wupma yelavɨka lɨgandɨ. yelavɨka lɨnda vak kat vɨlaa God kat sɨvu kɨlɨgowun. 17 Taitas kat Korin ay wowun maa ndɨ yindɨ. Walapman tɨwun maa ndɨ avla woviyagulaa yivat yelavɨka lɨndɨ. Wunai waa nyaangɨpmba ana ngwuk kat yindɨ. Ndɨ avla yelavɨtaa yindɨ. 18 Nɨna mbaapmamba la nat kɨta nyanonala wowun maa mbɨk kɨta vat yimbɨk. Wan nyan God waa nyaangɨt yiga nat nɨmba kat mbutɨga nyana. Godna mbaapmamba lɨga nɨma sakwat nɨmba ndɨna mbangɨ ndɨna mɨndama ndɨ kat vɨga lɨganɨn. 19 Tat Godna mbaapmamba la nɨmba wandi maa nɨnogwinala kwinja sanya Jerusalemat kalivat wan nyan yindɨ. Awat sowat kwunapmat kwilɨna vak kat vɨlaa ndi nɨna njambwi nyana sɨ kwutaa kwusogiyandi.

20 Wan sanya kapma kalivak kat kai wowun. Ngi kat tɨga wan nyan kat wandi. Kapma kaliweyan ndɨ Pol wan sanya sɨkwutndɨ waa anagandi wun kat waigaa. 21 Wun kai walɨgowun nat nɨmba wupma yelavɨpmak kat. Ana sɨkwutɨgowun. Wun kat njambwi nyan vɨga lɨgandɨ.

22 Nɨna mbaapmamba la nat kɨta nyan kat wowun maa mbɨlɨgiwnala ngwutnai lɨga kavat yindɨ. Ndɨ nɨnagwinala lɨga nɨma sakwat apma njɨvwa kwutɨndɨ. Wan kwutndeya njɨvwa nɨmamba kwutɨgiyandɨ waa yelavɨtɨgandɨ wan nyan. 23 Ngwula nat nɨmba Taitas kat vɨlaa ndɨ kanda wandɨ mala yandɨ waa wanjeyan ndi kat awamba. Nɨn kat kwunapmak Pol kwutɨnda njɨvwa Taitas ndɨnogwinala kɨta vat tɨga kwutɨndɨ waa awamba. Taitasonala yanɨna mbaapma nɨmba kat vɨlaa ngwula nat nɨmba kanda wandɨ maa yandi waa wanjeyan ndi kat awamba. Ndi Godna mbaapma nɨmba waa nyaangɨt kiyalɨga nɨmba ndi. Kraist yetɨlɨnja vak kat vɨlaa yelavɨtɨgandɨ. Ndi apma vat yetɨlɨga nɨmba ndi waa yelavɨtɨgandɨ waa awamba. 24 Nat nɨmba kat nɨma vat ngwula maawupmba yelavɨka lɨngwa vat ay wawa nɨmba kat vɨsɨmogwi ngwula. Nɨma sakwat sanya kwingweyan Godna mbaapma nɨmba ngwuk kat waigandi. Korinmba lɨga nɨmba ndi nat nɨmba kat waigandi. Korinmba lɨga nɨmba ndi nat nɨmba kat kwunapmak kat nɨma vat miwa yiga yelavɨka lɨgandi waa waigandi. Ngepma ngepmamba lɨga Godna mbaapmamba lɨga nɨmba ndino wupma waigandi. Tak wanɨn. Korinmba lɨga nɨmba nɨma sakwat sanya kwigiyandi wanɨn. Wana vapmba ndi kat agwi ngwula.

9

1 Godna mbaapma nɨmba kat kwunatɨnja vak ngwuk kat nɨma sakwat nyaangɨt ana pilɨwukiyowun. 2 Ngwuk ndi kat kwunapmak tamba wangwuk. Masedoniamba lɨga nɨna kɨta mbaapma nɨmba kat tamba wowun. Korinmba lɨga nɨmba angwi naambi Godna nɨmba kat kwunapmak walɨndi waa ndi kat wowun. Wan wawa nyaangɨt wutaa ndino sanya

kwivat wandi. 3 Wungi kat tiga nina mbaapma nimba kat ay ngwula
wowun maa ngwutnai liga kavat yindi. Wunai waa nyaangipmba sanya
yisoga taagangwangat mbupmat yindi. Sanya yisoga taagalapman
yingweyanwan Korin kwigiyandi waa mbukwa nyaangit kavle yiga
kwo valat tigiyandi. 4 Ngwuk kat vivat yiweya njimbla Masedoniamba
liga nimba wunogwinala anagandi yigiyaa. Ndi kat tamba wowun.
Korinmba liga nimba sanya kwigiyandi waa wowun. 5 Wungi vak kat
nima vat yelavika nina mbaapma nimba kat ay ngwula wowun mala
ngwuk kat yindi. Ndi tat yindi maa Godna nimba kat kwingweya
sanya yisoga taagagiyangwuk. Tat ngwula maawupmba kwigiyanin
waa wangwuk. Ngwuk kat yalaa wan wangwa sanya kat kwaka vivak
kat kai wowun. Ngwuk tat yisoga taaga ngwula. Ngwuk kat yawun maa
kwo kwigiyangwuk.

6 Nyaangit kita ngwuk kat mbupmat yigowun. Kita nyan ambugapmba
kandi nda tuvak kat ndina mbangi vali yindeyan kiginda lapman
tigiyandi. Ndi wan nyan ambugapmba kandi nda tuvak kat ndina
mbangi vali yindeyan kiginda lapman tigiyandi. Ndi wan nyan am-
bugapmba kandi nda tuvak kat ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan
wan nyan nima sakwat kigindo ligiyandi. 7-8 Nat nimba kat kwunap-
mak kwilingwa vat ambugapmba kiginda tulinja vat vla ligandi. Nat
nimba kat kwivak kat ngwula mbangi vali yindeyan kwingweya vak kat
God ana woviyaguga ligiyandi. Ngwuk kandi nda nima sakwat tuliga
nyan vla ligiyangwuk. Apma nimba ngwuk. Ngwuk kita kita ngwulai
yelavikiyaa kwingweya kwanda kwanda nimba kat kwivak kat ngwuk
nima vat wana yelavikngweya. God ngwuk kat nima sakwat nda alipsiga
kwigiyandi. God ngwuk kat viga lindan kwanda kwanda lapman ana
ligiyangwuk. Nat nimba kat kwingweya kwanda kwanda God ngwuk kat
kwigiyandi. 9 Tamba God waa nyaangit piliwutndi.

Kwanda kwanda lapman nimba kat God apma vat
kwiligandi. Kwilinda vat ana ngiligiyandi

waa tamba piliwutndi. 10 God ndinyangu kat kiginda nat kandi nda
kwiligandi. Ngwut nat nimba kat kwunapmak kwingweya vat God
wandi maa wan vat nima yigiyandi. Ngi kat tiga nima sakwat nimba
kwunakiyangwuk. 11 God ngwuk kat apma maawut kwindi maa waavi
namwiya nimba tigiyangwuk. Waavi namwiya nimba tingwa vat vilaa
God kat sivu kigiyanin. 12 Nat nimba kat kwunapmat kwingweyan apma
vat vililik tigiyambit. Godna mbaapma nimba ana kwanda kwanda
lapman tigiyandi. Wan vak kita vatna. Nat vat kingiyan. Ngwutnamba
klalaa God kat sivu kigiyandi. 13 Ngwutnamba klalaa Godna si kwu-
taa kwusogiyandi. Ndi waigandi. Nin kat kwiya nimba Kraist waa
apma nyaangit wutaa ninagwio nat nimba kat kwunapmat kwiligandi.
God ndi kat apma maawut kwindi waa waigandi. 14 God ngwuk kat
waavi namwiya nimba lingwa vak kat vilaa ngwuk kat tiga God kat
wagalagiyandi. Ngwuk kat woviyaguga liga God kat wagalagiyandi.
15 God apma vat yiga ndi nin kat kwindi. Ngi kat tiga God kat sivu liliganin.

10

APOSEL KAT KAI WANJA VAK KAT POL KAI WANDI

1 Wan maawupmba yelavitingwas kavle vat kwagala ngwula waa
wagalaligowun. Nina njambwi nyan Kraist ndina mbaapmamba la

nimba kat ana nima vat yilindi. Ndi kat yilinda vak vla ngwuk kat
ngi vat wowun. Ngi kat tiga wan kavle vak kwagala ngwula waa
wagalaligowun. Tak ngwutnaila kavamba liga ngwuk kat nima vat ana
yiliwun. Mbambala sivla kavamba liga wan piliwukwa pasmba nima
vat yigiyowun ngwuk kat. 2 Ngwutnai liga kava yalaa wan ngwutnai
liga kavle vat vilaa ngwuk kat nima vat yigiyowun. Wan kavle vat
vilaa ngwuk kat nima vat yigiyowun. Wan kavle vak kwagalangweyan
ana ngwuk kat nima vat yigiyowun. Ngwutna nat nimba wun kat ndi
Pol kipmana vapmba njivwa kwutigandi waa waligandi. Wan nyaangit
waliga nimba ndi kat nima vapmba alipsiga yigiyowun. 3 Nin kipmamba
yetiliganin. Godna njivwa kwutinan kipmana vapmba ana kwutiganin.
4 Nin kipmana vapmba Godna njivwa ana kwutiganin. God kwiya
avamba kavle vak kat waleaga kwulatiganin. Kavle nyaangik kat kai
wanin maa kwo valat tigiyandi. 5 Maawupmba yelavitinja kavle vak
kat kwulatiganin. God waa vak kat kai waliga kipmamba liga njambwi
nimba maawupmba yelavitinja kavle vak kat kai walaa kwulatiganin.
Kipmamba liga nimbana maawuk kat kai wanin. Kraistna maawupmba
tiga vat kwutaa katsoliganin. Nat vat, kipmamba liga nimbana vat
ndina vatna kwupmba tigandi. 6 Korinmba liga nimba wunai waigaa
nyaangit wukngwuk maa ngwula nat nimba wun kat kai wanjeyan ndi
kat kwunapmat nima vat ngwuk kat yigiyowun.

7 Wun kat kai waliga nimba ndina maawut ana viligangwuk.
Kwundimba walinja vat mina wutigangwuk. Ndi waligandi. Nin
Kraistna nimba nin waa waligandi. Ndi Kraistna mbaapmamba liga
nimba anagandi. Kraist ndina kwo kwundi ana wutigandi. Ndina
maawupmba yelavika linja vat ndi viga ligandi Kraist. Ngwuk wun
kat kai waliga nimba yelavik ngwula. Nin Kraistna njivwa kwutiga
nimba nin waa waligangwuk. Wuno wun Kraistna njivwa kwutiga nyan
wun. 8 Kraist wun kat wuna njivwa kwutiga nima nyanat tigiyamin
waa wanda vak ngwuk kat mbukweyan wovuna. Ngwuk kat nima
nyanat tiwa vak kat mbupmak kat wuna mbangi ana wup yigandi.
Wan njambwi nyananamba klawa njivwa ngwuk kat kwunapmak
kat klawun. 9 Ngwuk kwiwa pas vilaa vaatnangat kwindi waa wana
yelavitingweya. Ngwuk kat kupi maawut yelavikngwanat kwiligowun
wan pas. 10 Wan piliwukwa pas vilaa ngwutna nat nimba waigandi.
Wan pasmba nin kat nima vat yiligandi. Ninai liga kava yalaa ana nima
vat yiligandi. Vaakiyandi. Wan piliwutinda nyaangit kwo nyaangitna
waa waigandi.

11 Wan nyaangit wala nimba kat wowun. Ngwuk kat wowun. Ngwuk
kat yalaa mandip vak ana yigiyowun ngwuk kat. 12 Ngwula nat nimba
waligandi. Nin njambwi nimba nin. Nin nat nimba kat kwulatiganin
waa waligandi. Ndi wan nimba ndina maawupmba liga vapmba mina
siga naguga yetiga nat nimbana si kwutaa viyesanda ligandi. Wan vat
ana nglaatndi. Kavle vatna. Wan vapmba nin ana yiga yetigiyanin.
13 Nin yetilina vak kat kipmamba liga vapmba ana siga nagugiyanin.
God nin kat njivwa kwindi. Wan kwinda njivwa kat mina viga siga
naguga waliganin. Nin apma njivwa kwutiganin waa waliganin. Mandip
mandip njivwa kat ana siga naguga waiganin. God kwiya njivwa apma
vat kwuka tak ngwuk kat wan apma nyaangit mbutinin. 14 Wan God
kwiya njivwa kwagalalaa ana nin yiga mandip njivwa kwukiyanan. Wan

njivwa kwuka Kraistna nyaangit ngwpma ngepmamba liga nimba kat yiga mbutinin. Mbuka yiga ngwula ngepmamba mbutinin. 15 Nat nimba kwuta njivwa kat nin apma vapmba kwutinin waa ana woseka ndi kat waiganin. God kwiya njivwa apma vatkwutiganin waa waiganin. Wan apma nyaangit ngepma ngepmamba liga nimba kat yiga ambuk waa God nin kat wandi. Ngi kat tiga ngwutna maawut kwunakwun, apma vat tindi mala ngepma ngepma yiga nat nimba kat mbukiyowun. 16 Ngwuk kat kwagalaa wan apma nyaangit wutapman tiga ngepma nimba kat mbupmat wanin. Nat nyan tamba yiga mbuta ngepma wuleiga mbupmak kat kai wowun. Wuna njivwa ana ndi. Ndina kwutambi njivwa wuna lak ana kwukiyowun. Wan njivwa apma vat kwutiwun waa nat nyan kwuta njivwa kat ana waigowun. 17 Tamba la nyan piliwutndi. Wun apma njivwa kwutiwa waa kita nyan wandeyan ana nglaatndi. Njambwi nyan kwutiga njivwa kwutiwa wuna njivwa ana ndi kwutiwa waa wandeyan wovuna waa piliwutndi. 18 Apma vat njivwa kwutiwun waa kita nyan wandeya nima vat ana ndi. Njambwi nyan ndina njivwa kat vilaa apma vat kwutigamin wandeyan wan nima vatna.

11

WOSEKA WALIGA NIMBA KAT POL KAI WANDI

1 Wuna si kwusovak kat samat nyaangit ngambugiyowun. Wuna si avla kwusoweyan nima vat ana ndi. Mat vatna. Wan mat vat tiga nyaangit ngambuweya nyaangik kat ke kai waa. Awuk ngwula. 2 God ngwuk kat nima vat yelavika linda vak vla yelavika ligowun. Kavle yilangwuk walaa kai wowun. Ngwuk kat yelavitiwa vat kita nyan ndina tagwa nyan ndu klavat tili maa yelavitinda vak vla wupma yelavitigowun ngwuk kat. Wan nyan ndina tagwa nyan kavle vat yilali walaa kai wandi. Apma vat savagu liga ndu klalangat wandi. Ngwuk kat yelavitiwa vat kita vatna. Ngwuk apma vat savagu lingwuk maa ngwuk kat Kraist kat kwivat wowun. 3 Ngwukkat nyaangit kita ngi yelavika luwa. Tak kamboy yalaa Iv kat kavle maawut kwindi. Nima vat yelavika ligowun. Iv kat kavle maawut kwinda vla ngwuk kat Seten mbaa kwilandi walaa nima vat yelavika ligowun. Kwilinda kavle maawut mina yelavikngweyan Kraistna apma vapmba mina yetilingweya vak kat kwagala kiyangwuk. 4 Ngwuk kat yaa nimba Jisas yeta vat ngwuk kat ana mbutigandi. Jisas yeta vak wagalalaa mandit vapmba butigandi. Godna waagan tak ngwuk kat kwilinda maawupmba ana tak mbutigandi. Mandit maawupmba mutigandi. Wan mbutnin maa kwutaa lingwa apma nyaangit ana bmutigandi. Ndi yelavitinja vapmba mina mandit nyaangit mbutigandi. Ngwuk wan mandit kavle nyaangit kat ana kai wangwuk. Kwutaa lingwuk.

5-6 Wan ngwuk kat yaa njambwi nimbana kwupmba ana ligowun. Kita njambwi wun. v 6 Ndinai mbutiga vat wunai butiga vak kat kwulatigandi. Nambuo liwa vat nambuo linja vak kat kwulatigandi. Nambuo liwa vat tamba viga ligangwuk. Ngwuk kat mbutiwa nyaangit wutaa ndi nambuo liga nyana waa wangwuk. 7 Tak ngwuk kat wan apma nyaangit wutaa ndi nambuo liga nyana waa wangwuk. 8 Nat ngepmamba liga Godna mbaapma nimbananamba sanya klalaa ngwuk kat yiga wan apma nyaangit mbutiwun. 9 Tak ngwulogwinala tiwa njimbla wuna nimbundawi ngilindan ana ngwuk kat wagalawun. Nina kita mbaapma

nɨmba masadoniamba lɨga yaa wun kat nɨmbundawi kwilɨndi. Ngwutnamba klavak kat kai wowun. Ngwni wupma lɨgiyowun. Ngwutnamba mɨna ana klaigowun. Ngwutna nɨmbundawi ngɨlɨvak kat kai wowun. 10 Ngwutnamba ana klawun apma vat yiwun waa walɨwa vat wutaa Akaiamba lɨga kɨta nyan Pol woseka wandɨ waa ana waigandɨ. Woseka ana walɨwun. Ndi vɨga lɨgandi. Kraist woseka walapman yilɨnda vak vla wuno woseka ana walɨgowun. 11 Ngwutnamba manda kat kalvak kat kai walɨwun. Ngwuk kat kai walaa klavak kat kai walɨwun? E? Kai luwa. Ngwuk kat ana kai wowun. Nɨma maawut yelavɨka lɨwun ngwuk kat. Yelavɨka lɨwa vak God vɨga lɨgandɨ.

12 Wan apma nyaangɨt mbutɨwa nɨmbananamba sanya klavak kat kai walɨwa vak kat ana kwagalgiyowun. Mbambala ngwutnogwinala lɨga nyaangɨt mbutɨga nɨmba ngwutnamba sanya klalɨnja vak vla wungi vat klavak kat kai wowun. Klalɨnja vak vla klaweyan ndi waigandi. Wupma ana lɨgandɨ. 13 Wan ngwuk kat yaa nyaangɨt mbutɨga nɨmba God wandɨ maa ana yandi wan nyaangɨt mbupmat. Ndi kat vɨlaa yelavɨtɨgangwuk. Ngwuk mbangɨ mɨna vɨlɨgangwuk. Ndina maawut ana vɨlɨgangwuk. Ndina maawut Kraist waa nyaangɨpmba ana yelavɨka lɨgandi. Ndi woseka walɨgandi. 14 Seteno mbaapma wupma yilɨgandɨ. Ndɨno Godna enselna saava kwumbulɨgandɨ. Wan yilɨnda vak kat vɨlaa ngɨpali wata wangweya. 15 Seteno mbaapma nɨmba kumbulɨnda vak vla mandɨt mandɨt kumbulɨnjeyan ngɨpali wata wangweya. Ngwutnogwi lɨga Setena mbaapma nɨmba kat vɨlaa ndi God waa apma nyaangɨt mbutɨga nɨmba ndi waa yelavɨtɨgangwuk. Wupma ana lɨgandi. Kavle njɨvwa kwutaa kavle kavat yigiyandi.

POL APOSELNA NJƗVWA KWUTƗNDA NJƗMBLA NƗMA SAKWAT KAVLE VAT YALƗNDƗ NDƗ KAT

16 Tak mbukwa nyaangɨt nat samba mbupmat yigowun. Kɨta nyan ndɨna sɨ avla kwutaa kwusondeyan tungwengwan mbundɨ nyana. Ngwutnagwi lɨga nɨmba wupma kwusolɨgandi. Kwusolɨnja vak vla wuna sɨ samat kwusogiyowun. Kwusolɨweya vatna nyaangɨt wutaa Pol tungwengwan yiga lɨgandɨ waa wangweyan ndɨna mala. Samat kwusogiyowun. 17 Wuna sɨ kwutaa kwusoweya nyaangɨt njambwi nyananamba ana klawun. Wuna maawupmba yelavɨka klawun. Apma nyaangɨt ana ndɨ. Tungwengwan yiga lɨga nɨmba avla ndina sɨ kwuosonja vak vla wuna sɨ kwusogiyowun. 18 Ngwutnogwi lɨga nɨmba kɨpmamba yetɨnja vak kat vɨlaa avla ndina sɨ kwusolɨgandi. Kwusolɨnja vak vla wun samat kwusogiyowun wuna sɨ. 19 Ngwuk kat mbutɨga nɨmba ndi tungwengwan mbundɨ nɨmba ndi. Ndi kat ana kai walɨgangwuk. Ndi kat woviyaguga lɨgangwuk. Ngwut maawut ana sɨka lɨgangwuk. 20 Wan nɨmba ngwuk kat walɨgandi. Wana nyaangɨtmba yetɨ ngwula waa walɨgandi. Ngwutna kɨgɨnda aywaa kiyagindi. Ngwutna nɨmbundawi sɨkwutɨgandi. 21 Tak ngwulogwinala tɨwa njɨmbla yilɨnja vak vla ana yilɨwun. yilapman yiwa vat an kavle vatna? E? Apma vatna? Angamak yelavɨtɨgangwuk. Tungwengwan yiga ndina sɨ kwutaa kwusovak wanjan wuno wupma wuna sɨ kwutaa kwusogiyowun.

22 Nɨn Hibru walɨnja nɨmba nɨn waa mbutɨgandi. Wuno wupma. Nɨn ngwat Ebrahama wa butɨgandi. Wuno wupma. 23 Nɨn Kraistna njɨvwa kwutɨga nɨmba nɨn waa walɨgandi. Kraistna njɨvwa kwutɨwan ndi kat kwulatɨgowun. Wuna sɨ kwusowun tungwengwan mbundɨ nyan

vla ligowun. Kraistna njivwakwutiwan wun kat nima sakwat njambi viyalindi. Viyalinja njambina sakwat ana nagiwun. Nima sakwat njambi wun kat kalabusmba taagandi. Nima sakwat njambi wun kat vatnya mina lindi. 24 Juda wun kat kwutaa mbunimba yaawmba viyalindi. Viyalinja njambi 39. Wan kwutaa viyalinja vat tambanat njambi wun kat kwutaa viyalindi. 25 Njambi kuvut wun kat kwutaa kivumba viyalindi. Kita njambi wun kat vatnyavak kambat kwutaa yaagilindi. Njambi juvut njaambipmba liwun nyingi ngumba prupga daindi njambit. Nandinya kita ngan kita nyingi ngumba tiwun. 26 Nima sakwat sivla ava yambi yiliwun. Nmia sakwat njambi ngu kiga kiyavat yiwun. Nat nimbana nimbundawi sikwutiga nimba wun kat vatnyavat tindi. Ndi Juda wun kat vatnyvat tindi. Juda ana ndi nat nimba wunkat vatnyavat tindi. Ngepma ngepmamba wun kat vatnyavat tindi. Kwapimba wun kat vatnyavat tindi. Mina kita mbaapma nimba nin waa woseka wala nimba wun kat vatnyavat tindi. 27 Nima sakwat njambi wuna ava kangit yilindi. Nima sakwat njambi wuna mbangi kangit yilindi. Nima sakwat njambi ngan ana sindu kwowun. Wundi kat tiliwun. Kigi ngu lapman tiliwun. Nima sakwat njambi kiginda kivak kat kai walaa God kat wagalaliwun. Nima sakwat njambi wuna mbangi yipma yilindi waavwi lapman tiwun.

28 Wan nima vat aywaa mbangina vatna. Maawupmba nima vat ndino ngiliga. Nandinya nandinya Godna mbaapmamba liga nimba kat nimba vat yelavika ligowun. 29 Godna mbaapma nimba kat kavle vat yandi maa nimamba yelavika liwun. Godna mbaapmamba liga nimba kavle vat yivat wanjeyan ndi kat kwunapmak nima vat yelavika ligowun.

30 Kan vak wuna si avla kwusovak kat kai waligowun. Apma vak ana ndi. Apma vak yetilima vak wun kat ambuk waa kita nyan wandeyan wun kat kavle vat ambuk waa kita nyan wandeyan wun kat kavle vat yinja vak ndi kat mbukiyowun. 31 God nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek woseka walapman tiwa vak viga ligandi. Ndina si njimbla njimbla kwusogiyowun. 32 Tak Damaskas walinja ngepmamba liwa njimbla King Aretasna kwupmba la nyan wunkat kwupmat wandi. Wan nyan Damaskasna soldia kat wandi maa wunkat kwupmat kwaka lindi. 33 Ngepmana tivwimba wokelaa tivwina suwi yambi wogwelaa kimbimba wuleilaa liwun, yaawmba silitaa wun kat kwusendandi mala piliga ngepma kwagalalaa yiwun. Wun kat ana kwutndi.

12

POL SIMAPMBA GOD WAA NYAANGIK KAT VINDI

1 Wuna si avla katsoga wawa vak kat ana woviyagugaligowun. Apma vat ana ndi. Kavla vatna. Wan apma njivwa kwutiwa vak kat wuna lak ana wuna si kwusogiyowun. Simapmba viga njambwi nyananamba klawa nyaangik kat ngwuk kat mbupmat yigowun. 2-3 Tamba vili kiyeli aynat naambi tamba wun simapmba viwun. Wan njimbla Kraistna mbaapmamba wuleilaa liwun. Wun nyinangwut wokelaa wan vat viwun. Wuna mbango maawutno wokendi? Kait mina wokendi? Ana viga ligowun. God mina viga ligandi. God tiga kava wokewun. 4 God tiga kava wokelaa nyaangit ndinyangu kat ana alipsiga mbukiyowun. Wan nyaangit mbukweyan ana nglaatndi. 5 Wan wokelaa wukwa vat nima vatna. Kwutiwa njivwa nima vat ana ndi. Kwutiwa njivwa kat yelavitaa wuna si ana katsogiyowun. Wokelaa wukwa nyaangik kat mina wuna

si katsogiyowun. Apma vat yetilima vak kat wun kat ambuk waa kita
nyan wandeyanwun kat kavle vat yinja vak kat ndi kat mbukiyowun.
6 Wuna si kwusoga wavat tiweyan nima sakwat nyaangit ngiliga. Kita
nyan ndi avla ndina si kwusoga wandeyan apma vat ana ndi. Wuna
si kwusoga wandeyan apma vat aa ndi. Wuna si kwusoga waweyan
apma vat ana ndi. Wuna si kwusoga waweyan ndi wutaa waigandi.
Wan nyan apma nyana njambwi nyana waigandi. Wuna nyaangit mina
wutaa walinjangat kai wowun. Yetiliwa vak kat vilaa wanjeyan ana kai
waigowun.

POLNA MBANGIMBA YELOGWEN KITA LINDI

7 Nyinangwupmba wokelaa viwa vak apma vatna. Wun apma nyan
wun waa waweya vak kat njambwi nyan wun kat kai wandi. Ngi kat
tiga wun kat yelogwen kita God wandi maa Seten wun kat kwindi. Wan
yelogwen wun kat vitindi, apma nyan wun waa ana waligowun. 8 Njambi
kuvut nima nyangat wagalawun. Kan yelogwen kat kwutaa yaagi waa
wagalawun. 9 Wagalawun maa wun kat wandi. Kai. Ana yaagigiyowun.
Min kat wuna njivwa kwupmeya ava kwigiyowun. Yelogwen kat timin
ma mina ava ngilindi, min kat kwiweya avamba nima njivwa kwuka
ligiyamin waa wandi God. Ngi kat tiga nat nimba kat waigowun. Wun
ava lapman nyan wun. Kwutiwa njivwa Kraist wunkat kwiya avamba
kwutigowun waa waigowun. 10 Kan yelogwen wun kat vitiga vak kat
ana nimamba yelavika ligowun. Kraistna njivwa kwutiwa njimbla kavle
vat wun kat yaga, wun kat njika waga, wun kat kai walinja vak kat ana
nimamba yelavika ligowun. Wuna ava ngilindi maa God kwiya avamba
nima sakwat njivwa kwulaka kwukiyowun.

POL KORINMBA LIGA NIMBA KAT NIMA MAAWUT YELAVIKA LIGANDI

11 Wuna si kwusovak nima sakwat nyaangit mbukwun. Mbutiwa
nyaangit tungwengwan yiga liga nimba mbutiga vla mbukwun. Wuna
si kwusovak kat ana woviyaguga ligowun. Wun kat kai wangwut maa
kwusowun. Ngwutnalak wuna si kwutaa kwusongweyan apma vala.
Ngwutnogwinala liga aposel walingwa nimba ndina si kwusoligangwuk.
Wun ndina kwupmba ana ligowun. Ngwut manda kat wuna si kwu-
solapman yiligangwuk. 12 Tak ngwulogwinala tiwa njimbla aposelna
njivwa kwutiwun, vilingwuk. Wan tiwa njimbal nat nimba wun kat kavle
vat yilindi, wun ana nima vak yelavika liwun. Wan njimbla ndinyangu
kat kwunatiga vak nima njivwa kwutiwun. Godna kwondu simogwiliga
vatna njivwa nima njivwa kwutiwun. Tamba vingwuk. 13 Nat nimbonala
aposelna njivwa kwutiwa vat ngwutnogwinanala liga kita vat kwutiwun.
Ngwuk kat kita vak ana pagwuwun. Ngi kat tiga ndina kwupmba ana
ligangwuk. Ndi kat yuwa kita vat ngwuk kat ana yiwun. Ndinamba
kiginda sanya klaliwun. Ngwutnamba ana klaliwun. Ngwuk kat kavle
vat yiwun? E? Kavle vat yimin wa yelavikngweyan wunkat miwa yiga
wan yelavitingwa vak kwagala ngwula.

14 Kuvut wan njambi ngwuk kat vivat ya mina ligowun. Ngwutna
kiginda sanya klavak kat ana yaigowun. Ngi vat nda klavak kat kai
wowun. Ngwuk kat mina kwutaa Godna mbaapmamba taagavak kat
wowun. Kiginda sanya yisoga nyaek nyime kat kwivat mat nyanguna
njivwa ana ndi. Nyaek nyime kiginda sanya yisoga kwiligandi mat
nyangu kat. Ngwuk wuna nyangu vla ligangwuk. Ngwutnamba manda
kat kiginda sanya klaigowun. 15 Ngwuk kat kwunapmak nima njivwa

kwutiwan wuna ava mban kangit yindangat woviyaguga liwangat ngwuk wun kat ana woviyaguga ligangwut.
16 Ngwutna nimbundawi ana klaliwun. Ngwutna nat nimba yelavitindi. Pol ana kapmba nina nda klalindi. Pagwugaklalindi waa yelavitindi. 17 Korinmba liga nimba kwigiyaa sanya yiga agla ngwula waa wawa nimba ngwutnamba klalaa ana kwutaa lindi. Aywaa yiga kwindi. 18 Taitasogwi nina mbaapomamba liga nat nyan kat ndinamba yiga agla mbila waa wowun. Ngwutnamba klalaa mbit ana kwutaa limbik. Aywaa yigakwigiyambit Jerusalemba liga nimba kat. Tak ngwutnogwinala yetiwa vak vla Taitas ndino yetindi. Viga ligangwuk.
19 Wan ngwuk kat mbutiwa nyaangit wuna si kwusongwangat ana ngwuk kat mbutigowun. Kraistna mbaapmamba liwangat Godna njivwa kwutigowun. Godna si mbaa viyesandalangwuk mbutigowun. Kita mbaapma nimba, kwutina njivwa aywaa ngwuk kat kwunapmak kwutiganin. Kwutina njivwana nat angwa kai. 20 Kita vak kingi yelavika liwa. Ngwuk kat yawun maa kavle vat mina yetilingweyanana ngwuk kat woviyaguga ligiyowun. Ngi kat tiga wun kat vilaa ana solat siga ligiyangwuk. Kaawa viya mandip mandip nyaangit ngambulingwa vat, tipwigwula yiga lingwa vat, nat nimbakat waleavak kat kai wangwa vat, nat nimba kat kimbut yilingwa vat, nat nimba kat njika walingwa vat, nat nimba kat kwulatiganin waa walingwa vat, kapma kapma mbaapma kalitingwa vak wan kavle vat ngwutnamba lindeyan ngwuk kat nimamba kimbut yiga ligiyowun. Ngi kat tiga nimamba yelavika ligowun. 21 Tak ngwula nat nimba sikwuka yambisik kwuka kavle vat yetindi. Ndi wan kavle vat kwagalalaa mandip kupi maawut sitapman yetinjeyan ndi kat nima vat yigiyowun. Kupi maawut sitapman yetinjeyan nima vak yelavika miiwa yiga ligiyowun. Ana solat sigiyowun. Korinmba liga nimba wan apma nyaangit wunamba wutaa ana kwutaa lindi waa wup yiga God kat waigowun ngwuk kat.

13

1 Nat kuvut wan njambi ngwuk kat yaa vi mina ligowun. Ngwuk kat vivat yalaa kavle vat yiliga nimba kat nima vat yiga kwunakiyowun. Nat nyan laataa kan nyan kavle vat yiliga nyana waa wanjeyanwan nyana nyaangit ana wukiyowun. Vililik pali kuvuk nyangu laataa wan nyan kavle vat yiliga nyana wanjeyan wan nyan kat nima vat yiga kwunakiyowun. 2 Ngwuk kat yalaa kavle vat yiliga nimba kat wuna maawut ana tivigiyandi. Ndi kat nima vat yiga kwunakiywoun. Tak vililik wan njambi ngwutnogwinala tiwa njimbla ngwuk kat wupma wowun. Mbambala kumba sivlamba liga ngwuk kat nat njambi waigowun. Pol kavle vat yiliga nimba kat ana kwunakiyandi waa wana yelavingweya. Ngi kat tiga ngwuk kat tak wowun. 3 Ngwuk Korin tiga nimba wun kat yelavitigangwuk. Pol Kraistna nyaangit nin kat mbutindi? E? Ana mbutindi? Waa yelavitigangwuk. Ngwuk kat yalaa Kraistna nyaangit mbutiwa vat ngwula minimba vigiyangwuk. Ngwuk kat yalaa Kraistna vapmba kavle vapmba yetiliga nimba kat nimba vat yigiyowun, vigiyangwuk. Yigumba ana ndi kat waigowun. Nimamba ndi kat mbuka waigowun. 4 Kraist kiyaa njimbla ndi kat va nimba ndi ava lapman nyana waa wandi. Ndi ava lapman nyan ana ndi, God wandi maa ndi kiyalaa laatndi. Nin ndina njivwa kwutiga nimba nino nin kat vilaa waligandi. Ndi ava lapman nimba ndi waa waligandi. Ngwuk

wupma wana yelavɨtɨngweya. Ngwuk kat vɨvat yanɨn maa God nɨn kat
ava kwindɨ maa ngwuk kat nɨma vat yiga kwunakiyanɨn.
5 Ngwuk kɨta kɨta ngwutna maawupmba avla yelavɨk ngwula. Wun
Kraistna mbaapmamba lɨgowun? E? Ana lɨgowun? Waa yelavɨk ng-
wula. Ngwuk kɨta kɨta maawupmba yelavɨk ngwula. Kraist wuna
maawupmba lɨgowun? E? Ana lɨgandɨ? Waa yelavɨk ngwula. Kraist
ngwutna maawupmba tɨlapman yindeyan God ngwuk kat kai waigandɨ.
6 Ngwuk kat vɨvat yawun mala wun kat vɨlaa Kraist ndɨna maawupmba
lɨgandɨ waa wangweyan ngwuk kat woviyaguga lɨgowun. 7 Njɨmbla
njɨmbla ngwuk kat tɨga God kat wagalalɨgowun. Kavle vat yilandi
walaa wagalalɨgowun. Apma vat yetɨngwangat ngwuk kat woviyaguga
lɨgowun. Wuna sɨ kwutaa kwusongwangat ana wan nyaangɨt ngwuk
kat mbutɨgowun. Wuna sɨ kat kai waa viyesandaga ngwuk apma
vat yetɨlɨngweyan ana ngwuk kat kai waigowun. 8 Ngwuk kat vɨvat
yaweyan kwo vat ana ngwuk kat yigiyowun. God waa apma vat mɨna
ngwuk kat yigiyowun. Ndɨna apma vak kai walaa ngwuk kat kwo
yiweyan ana nglaatndɨ. 9 Pol ndɨ ava lapman nyana waa yelavɨka
ngwuk apma vat mɨna yiga yetɨlɨngweyan wan vak kwowa. Kɨta nda
kat mɨna wun woviyaguga lɨgowun. Kavle vak kwagalalaa apma vat
mɨna yiga yetɨngwangat woviyaguga lɨgowun. 10 Ngi kat tɨga ngwuk
kat kwunapmak wan nyaangɨt pɨlɨwutɨgowun. Pɨlɨwukwa nyaangɨt
vɨga wukngweyan ngwuk kat yalaa ana nɨma vat yigiyowun. Ndɨna
mbaapma nɨmba kat kwunapmak kat nɨma vat yiweyakwondu njambwi
nyan wun kat kwindɨ. Kan kwondungwukkat kavle vat yivak kat ana
kwindɨ. Apma vat kwunatɨnja vak mɨna yiga yetɨngwangat wun kat
kwindɨ. 11 Kɨta mbaapma nɨmba kan nyaangɨt ngiyambak ngwuk kat
aywaa mbukwa. Alɨ ngwula. Apma vat mɨna yiga yetɨ ngwula. Apma
maawut mɨna yelavɨka yetɨ ngwula. Ngwut awat sowat ke waleangwa.
Ngwuk wupma apma vat lɨngweyan God ngwutnogwinala tɨgiyandɨ. Ndɨ
nɨn kat nɨma vat yelavɨka lɨgandɨ. Ndɨ nɨn kat apma maawut kwilɨgandɨ.
12-13 Awat sowat ngwutna taamba agwuk ngwula. Wunogwinala
Kraistna mbaapmamba lɨga nɨmba aywaa ngwuk kat apma nandinya
walɨgandi. 14 Nɨna njambwi nyan Jisas Kraist nɨn kat kwunatɨnda vak
wan vak kuvuk vɨga wukngwangat wowun ngwuk kat. Ngiyambak.

GALESIA

1 Wun Pol wun. Wan pas wunayɨ pɨlɨwukna. Wun Aposel wun.
Ndu nyan wun kat ana wandɨ aposel tɨwangat. God kɨta nyan kat wan
nyaangɨt ana kwindɨ wun kat wandɨ maa aposel tɨwangat. Jisas Kraistno
nɨna nyaek Godno mbɨtnai wambɨt maa aposel tɨgowun. Tat God wandɨ
mala Jisas Kraist kiyalaa laatndɨ. 2 Wunogwinala lɨa kɨta mbaapma
nɨmba ngwuk kat apma nandinya walɨgandi. Ngwutna kava Galesia
walɨnja kavamba lɨga ngepma ngepmamba God kat yelavɨpmak yisolaa
lɨga nɨmba kat aywaa apma nandinya walɨganɨn.
3 Nɨna nyaek Godno nɨna njambwi nyan Jisas Kraistno ngwuk
kat apma vat awagapma kwimbangat wowun. Apma maawutno
tɨngwangat apma vat kwimbangat wowun. 4 Kraist yalaa ndɨna mbangɨ
nɨn kat tɨga avla kwo kwindɨ. Mbambala lɨga kavle vat tat nɨn kat ngilaa
lɨndɨ. Wungi kavel vak kat njalapmat Krasit yandɨ. Nɨna nyaek God
wandɨ mala yandɨ. 5 God nɨn kat apma vat yindɨ. Ngi kat tɨga njɨmbla
njɨmbla ndɨna sɨ kwusogiyanɨn. Apma vatna.

WAN APMA NYAANGɨT KɨTGA MɨNA LɨGANDɨ

6 Walɨngwa vak wutaa ngɨpali waa laakwun. Sɨvla ana lɨ ngwuk kat
kwagalawa. Kwagalawun maa kwiyatapman Kraistna apma nyaangɨk
kat kwagalalaa mandɨt nyaangɨt kwutaa lɨgangwuk. God ngwuk kat
wuna lak yagwa ngwula waa wandɨ. Ngwuk ndɨ kat manda kat kwa-
galavat tɨgangwuk. 7 Wan apma nyaangɨt nɨma sakwat kai. Kɨta lɨgandɨ.
Nat apma nyaangɨt ana lɨgandɨ. Nat nɨmba ngwutna lak yandi. Kraistna
apma nyaangɨk kat kai walaa nat mandɨt nyaangɨt mbutɨndi. Mandɨt
nyaangɨt ngambuga kavle vak yelavɨkngwangat ngwuk kat kwilɨgandi.
8-9 Ke wula wan nyaangɨt. Ensel kɨta nyɨnangwupmba lɨga ngaga yalaa
ngwuk kat mbutɨna apma nyaangɨk kat kai walaa mandɨt nyaangɨt
kwindeyan ke wuka. Wan ensel ya vɨtɨga kavat yigiyandɨ. Nɨno nɨmbun
ngwuk kat mbutɨna apma nyaangɨk kat kai walaa mandɨt nyaangɨt
kwineyan ya vɨtɨga kavat yigiyanɨn.
10 Wan nyaangɨt tat tamba wowun. Nat njamba wavat yigowun.
Nɨnamba wutaa kwutaa lɨngwa nyaangɨk kat kɨta nyan kai walaa mandɨt
nyaangɨt mbutndeyan ana nglaatɨ. Wan nyan ya vɨtɨga kavat yigiyandɨ.

POL APOSEL TɨNDA VAK

11 Kɨta mbaapma nɨmba kɨta nyaangɨt ngwuk kat mbupmat tɨgowun.
Ngwuk kat mbukwa apma nyaangɨt ndu nyan waa nyaangɨt ana ndɨ.
12 Kɨta nyananamba wungi vat nyaangɨt ana wutwun. Kɨta nyan wungi
vat nyaangɨt wun kat ana mbutndɨ. Jisas Kraist ndɨ ndɨnayɨ wun kat wan
nyaangɨt mbukna.
13 Tamba la njɨmbla Juda yeta vak vla yetuwa njɨmbla yetɨluwa vak kat
tamba wukngwuk. God yagwa wanda nɨmba ndi kat nɨma vat yilɨwun.
Godna mbaapma nɨmba kat sɨvat tɨlɨwun. Tamba wukngwuk. 14 Wuna
kɨta lɨvɨ nɨmba kat Judana pavu kat kwulakwun. Nɨna ngwatna vak
nɨmbun ndi kat kwulakwun.
15 God yetuwa vapmba yetɨwangat kai wandɨ. Apma vapmba
yetɨwangat God wandɨ. Ngi kat tɨga name wun kat kwutapman tɨla
njɨmbla God wun kat vɨga lɨndɨ. Wun kat vɨlaa mɨn wuna lak yaigamɨn
ndɨna maawupmba God wandɨ. 16 Wun tamba nɨma nyan tɨwun mala

God ndɨna maawupmba wun kat ndɨna nyan Jisas kat vɨsɨmongwindɨ waa vɨwun. God wun kat wandɨ. Wuna apma nyaangɨt Juda ana ndi nat nɨmba kat yiga ambuk waa wandɨ. Ndɨna nyaangɨt wutaa nat nɨmba kat ana wagalawun. 17 Jerusalemat ana yiwun aposel kat wagalavat. Jerusalemba lɨga nɨmba tat aposelat tɨndi. Wun ngɨni aposel tɨgowun. God waa nyaangɨt wutaa nat kavat Arebia walɨnja kavat yiwun. Wan kava kwagalalaa Damaskas walɨnja ngepmat yiwun.

18 Naambi kuvut yindɨ maa Pita kat wagalavat Jerusalemat yiwun. Ndinonala sande vɨlɨlɨk tɨwun. 19 Nat nɨma sakwat aposel kat ana vɨwun. Aposel vɨlɨlɨk mbɨk kat mɨna vɨwun. Pitogwi Jems kat mɨna vɨwun. Jems Jisasna yakwa nyana. 20 Ngwuk kat pɨlɨwukwa nyaangɨt woseka ana wowun. Apma nyaangɨtna. God wun kat vɨga lɨgandɨ. Woseka ana wowun ndɨ vɨga lɨgandɨ.

21 Jerusalem kwagalalaa Siria walɨnja nɨma kɨpmamba lɨga ngepma ngepmat Silisia walɨnja nɨma kɨpmamba lɨga ngepma ngepmat yi ya lɨwun. 22 Yi ya yetɨwa njɨmbla Judiamba lɨga Kraistna mbaapma nɨmba wuna mɨndama ana vɨga lɨndi. Wuna sɨ ana wuka lɨndi. Kwutuwa njɨvwa nat nɨmba vɨlaa ndi kat yiga mbutndi. Mbutndi maa wutndi. 23 Waa nɨmbɨ wun kat wupma wandi. An nyan Pol tat nɨn kat nɨma vat yilɨndɨ. Pol vat yiga ndi kat sɨga viya yetɨnda nɨmba mbuta apma nyaangɨt ndɨ yiga mbutɨgandɨ waa walɨndi. 24 Wan nyaangɨt wutaa Judiamba lɨga nɨmba wandi. God Pol kat apma vat yindɨ. God apma nyana waa wandi.

2

POLAGWI NAT APOSELO

1 Tɨga lɨga ndɨmwe tamba vɨlɨi kiyeli aynat yindɨ maa wunagwi Banabaso Jerusalemat yili. Kɨta nyan Taitas ndɨ kat wowun mala angwinala kɨta vat yindɨ. 2 God wun kat wandɨ, wun yiwun. Jerusalemba la Jisasna mbaapmamba la nɨma nɨmbanala wun yiga yisolaa lɨwun. Juda ana ndi nat nɨmba kat mbutuwa apma nyaangɨt ndi kat mbutɨwun. Jerusalema la nɨma sakwat kwo nɨmba kat ana mbutɨwun wan njɨmbla. Nɨma nɨmba kat mɨna mbutɨwun. Pol mbuta nyaangɨt wutaa ngɨni kavle nyaangɨtna waa wana walɨngweya waa ndi kat mbutɨwun. Pol mbuta nyaangɨt kavle nyaangɨtna waa nɨma wanjeyan wunai kwutaa njɨvwa kwo vatnat tɨgiyandɨ. Kwukweya njɨvwa nɨmbun kwo vatna tɨgiyandɨ. 3-5 Nat nɨmba wan yisolaa lɨna kava yalaa nɨn kat woseka wandi. Nɨno ngwutnogwinala kɨta mbaapma nɨmba nɨn waa woseka wandi. Nɨna mbaapma nɨmba ana ndi. Nɨn Kraist Jisasna mbaapma wuleilaa Juda yeta vak vla ana yetɨnɨn. Kwagalalaa vak kat wan nɨmba sɨga naguga vɨvat yandi. Nɨn kat yalaa Judana yeta vapmba yetɨnɨngat wandi. Wunagwinala yeta nyan Taitas ndɨ Juda ana ndɨ. Ndɨ Grikna. Wan nyan kat Judana mbangɨ pɨtɨnja vak vla ndɨna mbangɨ wan woseka wala nɨmba pɨpmak wandi. Ndi kat kai waa kwulaknɨn. Ndɨna mbangɨ ana pɨtndi. Tak ngwutnogwinala yetɨna njɨmbla ngwuk kat Juda yeta vak vla yetɨ ngwula waa ana wanɨn. Jerusalemba lɨga wan wana apma nyaangɨt kat kalɨpmak kat kai wanɨn. Ngi kat tɨga ndi kat kai wanɨn.

6 Wan Jerusalemba la nat nɨmba ndina nat nɨmba kat nɨmba nɨmba tɨnja vak vɨga lɨndi. Nɨma nɨmba tɨnja vak wun ana vɨga lɨgowun. Nɨma nɨmba tɨnja vak God ana vɨga lɨgandɨ. Ndɨ ndina maawut mɨna vɨga lɨgandɨ. Wan wanja nɨmba nɨmba wuna nyaangɨk kat kalɨpmak ana

ngambundi. 7 Wan Jerusalemba la nat nɨmba ndina nat nɨmba kat nɨma
nɨmba tɨnja vak vɨga lɨndi. Nɨma nɨmba tɨnja vak wun ana vɨga lɨgowun.
Nɨma nɨmba tɨnja vak God ana vɨga lɨgandɨ. Ndɨ ndina maawut mɨna
vɨga lɨgandɨ. Wan wanja nɨma nɨmba wuna nyaangɨk kat kalɨpmak ana
ngambundi. 8 God Pita kat kwondu kwindɨ maa Juda kat aposelna njɨvwa
kwuka waa apma nyaangɨt Pita mbutɨndɨ. Wuno nɨmbun. God wun
kat kwondu kwindɨ maa Juda ana ndi nat nɨmba kat aposelna njɨvwa
kwuka waa apma nyaangɨt wun mbutɨwun. 9 Kuvuk nɨmba Pita, Jems,
jon ndi kat njambwi nɨmba ndi wandi. God wun kat nɨma njɨvwa kwindɨ
waa ndi kuvut nɨmba vɨga lɨndi. Ngi kat tɨga wunogwi Banabas kat
angat taamba kwutndi. Kɨmbɨk kwutaa wandi. Pologwi banabaso wan
Godna apma nyaangɨt Juda ana ndi nat nɨmba kat mbukiyambɨt. Nɨn
wan apma nyaangɨt Juda kat mbukiyanɨn waa wandi. 10 Wun kat kɨta
nyaangɨt mɨna mbutndi. Nɨnogwinala lɨga kwanda kwanda lapman
wutaa maawupmba yelavɨka kwutaa yetɨwun. Ndi kat kwunapmak
nɨma njɨvwa kwutɨwun.

ANTIOKMBA POL PITA KAT KAI WANDI

11 Wun Antiok walɨnja ngepmamba lɨwun. Pita yandɨ. Kapmba vasɨgla
laataa ndɨ kat kai wowun. Ndɨ kavle vat yindɨ maa ndɨ kat kai wawa
vat nɨma sakwat nɨmba wutndi. 12 Pita ya kavle vat kɨngiyan. Tak Pita
Antiok yalaa Juda ana ndi Jisasna mbaapma nɨmbonala Pita kɨtamba
nao kɨga lɨndɨ. Jems wandɨ maa Jerusalemba la ndi Juda Jerusalem
kwagalalaa Antiokat yandi. Yandi mala Pita Jisasna mbaapma nɨmba
kat kwagalandɨ. Wan yaa Juda wupma yelavɨtndi. Juda ana ndi yetɨna
vapmba ndina mbangɨ pɨtapman yijeyan ana glaatndɨ waa yelavɨtndi.
Pita Juda waiga vak kat wutaa vaaka Jisasna mbaapma nɨmba kat
kwagalandɨ. 13 Nat Jisasna mbaapmamba la Juda Pita kwagala la yetɨnda
kavle vapmba yetɨndi. Banabas ndɨno wupma yivat yelavɨtndɨ. 14 Ndi
Kraistna apma nyaangɨpmba ana yetɨndi. Ngi kat tɨga yetɨnja kavle
vak kat vɨlaa ndi kat kai wowun. Pita kat ndina mɨndama sambɨmba
wowun. Mɨn Juda mɨn. Mɨn tat Juda ana ndi nat nɨmbonala tɨga nao
kɨga lɨmɨn. Juda yeta vak ana ndɨ. Mɨn Juda yeta vak kat kai walaa
yetɨmɨn. Mbambala yaa Juda yetɨna vapmba Juda ana ndi nat nɨmba kat
yetɨgiyandi waa wandi. Mɨn manda kat ndina kwundi wutaa ndina lak
yimɨn waa wowun Pita kat.

NDINYANGU AYWAA GOD NDI KAT KITA VAPMBA KWUNATIGANDI

15 Nɨn kat name kwutɨ mala Judana mbaapma tɨganɨn. Juda ana ndi
nat nɨmba ana nɨn. 16 Nɨn kɨta vak kat vɨga lɨganɨn. Kɨta nyan Juda yeta
vapmba yetɨndeyan God ndɨ kat mɨn apma nyan mɨn waa ana waigandɨ.
Kɨta nyan Jisas Kraist kwuta njɨvwa kat wuna lak yaandɨ wandeyan
God ndɨ kat mɨn apma nyan mɨn waa waigandɨ. Wanja nyaangɨt nɨno
tamba wanɨn. Nɨn Juda nɨmbun wan vapmba waneyan God nɨn kat
apma nɨmba ngwuk waa waigandɨ. Kɨta nyan Kraist kwuta njɨvwa
kat kwagalalaa Judana lomba yetɨndeyan God ndɨ kat apma nyan mɨn
waa ana waigandɨ. 17 Nɨn Kraist kwuta njɨvwa kat nɨna lak yaandɨ
waa wanɨn. Nɨn wupma waga yelavɨtɨganɨn. Kɨta nyan Judana lomba
yetɨlapman wuna lak yaandɨ wandeyan God ndɨ kat mɨn apma nyan
mɨn waigandɨ waa yelavɨtɨganɨn. Judana lomba yetɨlapman yeineyan
Juda ndi nɨn kat vɨlaa waigandi. Ngwuk kavle vak yetɨlɨgangwuk waa
waigandi. God nɨn kat vɨlaa wupma ana waigandɨ. Wungi kat tɨga

Kraistna vapmba yetindeyan kavle vak ana yetigiyanin. 18 Nat nimba kat
Juda yeta vapmba yeti ngwula waneyan wan kavle vatna. Tak ngwuk kat
mandit nyaangit wanin. Tak kupma wanin. Juda yeta la vapmba yetilina
vak kat vilaa God nin kat apma vatna waa ana waigandi waa tat ngwuk
kat wanin. Tat ngwuk kat mbutina apma nyaangit twagalalaa ngini
mandit nyaangipmba ngwuk kat waneyan waa kavle vatna. 19 Wun
Juda yeta lomba ana yetiligowun. Ana alipsiga yetiligowun. Wuna
tamba yelavika yetuwa kavle maawut tamba kiyandi. Wun kiya nyan
vla ligowun. Anda vapmba Juda yeta lomba yetigiyowun. Ana alipsiga
yetigiyowun. Wun kat God waa nyaangipmba alipsiga yetiligowun.
20 Kraist diwai krosmba kiya vla wuna tamba yelavika yetuwa kavle
maawut kiyandi. Wunai yelavika yetiga vapmba ana yetiligowun. Kraist
waa nyaangitmba yetiligowun. Ndi wuna maawupmba liga yetiweya
vak kat wun kat mbutigandi. Godna nyan wun kat yinda vak kat yelavika
yetiligowun. Wun kat nima maawut yelavika lindi. Wun kat tiga kiyandi.
21 God nin kat awagapma kwunatinda vak kat ana kai waigowun. Lomba
yetiliga nimba kat mina God apma nimba ngwuk waa wandeyan Kraist
manda kat nin kat tiga kiyandi. God wupma ana waligandi.

3

GOD NIN KAT APMA NIMBA NGWUK WAA WAIGAA VAT

1 Ngwuk Galesiamba liga manda kat tungwengwan yiga
yelavitigangwuk. Kanda ngwutnamaawut kavle ya. Jisas Kraist
kiwai krosmba kiya vak ngwuk kat tamba mbukwun maa wukngwuk.
Kiyanda vak va nimba bla tamba ligwuk. 2 Lomba yetingwa vak kat
vilaa God ndina waagan ngwuk kat kwindi? E? Kai luwa. Wan apma
nyaangit wutaa ngwutna maawupmba kwutaa lingwa vak vilaa God
ndina waagan ngwuk kat kwindi. 3 Manda kat tungwengwan yiga wan
vak kwagalaligangwuk. Tak God ndina waagan ngwuk kat awagapma
kwindi. Wan vak kwagalalaa mbambala yelavitigangwuk. Nina apma
njivwamba God kat kwunakiyanin waa yelavitigangwuk. Wupma ke
yelavika. 4 God ngwuk kat tat ya vak kat ngwutna maawut tiviligandi?
Wun ngwutna maawut ana tiviligandi waa yelavitigowun. 5 Manda kat
God ndina waagan njwutna lak kwindi. Manda kat ngwuk kat God nima
njivwa kwutndi. Lomba yetingwa vak vilaa kwutndi? Kai luwa. Wan
apma nyaangit wutaa ngwutna maawupmba kwutaa lingwa vak vilaa
kwutndi.

6 Ndino Ebraham wupma. Tamba God waa nyaangitmba piliwutndi.
Ebraham God waa nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi.
Taaganda vak vilaa God ndi kat wandi. Min apma nyan min waa
wandi waa piliwutndi. 7 Kita nda vingwangat wowun. God kat ngwula
mbangi wiyo waavi taagnadeyan ngwuk Ebrahamna yelangi nimba
ngwuk. 8 Tamba God waa nyaangit piliwutaa nimba wan vak piliwutndi.
Juda ana ndi nat nimba God kat ndina mbangi wiyo waavi taaganda
vak kat vilaa God ndi kat apma nimba ngwuk waa wandeya vak kat
tamba piliwutndi. Ngi kat tiga tat wan apma nyaangit Ebraham kat
piliwutndi. God min kat kwunatnda vak vla wan kipmana ngepma
ngepmamba la nimba kat aywaa God ndi kat apma vat yigiyandi waa
tamba Ebraham kat piliwutndi. 9 Ebraham God kat ndina mbangi wiyo
waavi taagandi maa God ndi kat apma vat yindi. God kat ndina mbangi

wiyo waavi taaganda vla nɨna mbangɨ wupma wiyo waavi taagandeyan
nɨno wupma nɨn kat god apma vat yigiyandɨ. 10 Apma vapmba lomba
yetɨma vak kat vɨlaa God wun kat apma vat kwigiyandɨ waa kɨta nyan
ytelavɨtndeyan ndɨ kat miwa ay. Tamba God waa nyaangɨt pɨlɨwuta
nɨmba pɨlɨwutndi. “Kɨta nyan lo waa nyaangɨpmba aywaa yetɨlevilaa”
waa tamba pɨlɨwutndi. 11 Kɨta vak vɨlaa lɨga maawupmba yelavɨtnɨn.
Lomba yetɨlɨngwa vak kat vlɨaa God ngwuk kat apma nɨmba ngwuk
waa ana waigandɨ. Tamba God waa nyaangɨtmba pɨlɨwutndi. Kɨta nyan
God kat ndɨna mbangɨ wiyo waavi taagdndeyan God ndɨ kat kwunatndɨ
maa apma vat kwo lɨgiyandɨ waa tamba pɨlɨwutndi. 12 Lomba yetɨngwa
vak Jisasna njɨvwa wuna lak yaandɨ waa waneya vat kapma kapma
vat mbɨt. Lomba yetɨngwa vat kapma vatna. Wan vak kat God waa
nyaangɨtmba tamba pɨlɨwutndi. Kɨta nyan nɨma njɨvwa kwuka sakat
samat lona vak kwutaa lɨndeyan ndɨ apma vapmba kwo lɨga tɨgiyandɨ
waa tamba pɨlɨwutndi.
13 Lomba yetɨna vak nɨn kat kavle vat yigiyandɨ. Wan kavle vat
Kraistna lak yindɨ nɨn kat tɨga wan kavle vak nɨn kat ana vɨga lɨgandɨ.
Tamba wan vak Kraist yinda vak kat God waa nyaangɨtmba pɨlɨwutndi.
Kɨta nyan mɨmba kaalajeyan wan nyan kai kavle vat aywaa ndɨna lak
yindɨ waa tamba pɨlɨwutndi. 14 God nɨn kat apma vat yivat wandɨ. Tak
God Ebraham kat wandɨ. Ndinyangu kat apma vat yigiyowun wandɨ.
God Juda ana ndi nat nɨmba kat apma vat yivat wandɨ God. Ngi kat tɨga
God yelavɨtndɨ. Kraist Jisas kiyanda vak kat nɨn kat tɨga kiyandɨ waa
yelavɨtnjeyan ndi kat wuna waagan kwigiyowun waa yelavɨtndɨ God.

TAMBA LA LO GOD WAA NYAANGɨK KAT ANA KWULAKIYANDɨ

15 Wuna kɨtambaapma nɨmba ngwuk kat wupuseput mbupmat
yigowun. Kan mbukwa wapuseput ngwula maawuk kat kwunakiyandɨ.
Vɨlɨlɨk palɨ paak awat sowat tamba kwiga klambɨt. Ngɨni yaiga nat kɨta
nyan mbɨla paak kat ana kai waigandɨ. 16 Tamba Ebrahamgwi Godno
paak awat sowat kwiga klambɨt. Ebrahamogwi ndɨna yelangɨmba
lɨgiyaa nyano mbɨk kat God paak kwindɨ. Wan paakmba lɨga God waa
nyaangɨt Ebrahamna yelagɨmba lɨgiyaa nɨma sakwat nɨmba kat ana
wandɨ. Ndɨna yelangɨmba lɨgiyaa kɨta nyan kat wandɨ. Wan kɨta nyan
Kraist Jisasa. 17 Wan nyaangɨk kat yelavɨk ngwula. Godnogwi ebrahamo
paak tamba kwiga klambɨt. Ndimwe 430 yindɨ maa Moses kwiya lo
wan tamba klamba paak kat ana kai wandɨ. God tamba Ebraham kat
waa nyaangɨk kat ana kwulatndɨ. 18 Lomba yetɨnangat God nɨn kat
kwivat wanda nda nɨn kat kwindeyan nɨn wupma waiganɨn. God waa
nyaangɨtmba ana klanɨn. Nɨn nɨna njɨvwamba klanɨn waa waiganɨn. God
wupma ana kwigiyandɨ. Mɨn kat apma vat yigiyowun waa Ebraham
kat walaa God ndɨ kat apma vat yindɨ. Ebraham lomba yetɨnda vak kat
vkilaa God ana kwindɨ.
19 Lo manda kat God Moses katkwindɨ. Lona vat mɨnda vatna. Wan
lona vak kɨngiyan. Ndinyangu aywaa wan lo kat vɨlaa yelavɨkiyandi.
Nɨn kavle savle yetɨnɨn waa yelavɨkiyandi. Kavle savle ytɨnja vak kat ndi
kat sɨmogwivat God wan lo ngɨni kwindɨ. Ebrahamna yelangɨmba la kɨta
nyan Kraist yandɨ maa lona njɨvwa ngɨlɨndɨ. Wan lo God ensel kat kwindɨ,
Moses kat kwindi. Kwindi maa ndinyangu kat kwindɨ. Wan nyan Moses
nɨndɨmba la nyana. 20 God Ebraham kat paak kwinda njɨmbla nɨndɨmba
la nyan ana lɨndɨ. God ndɨ kapma lɨga kwindɨ.

LONA VAT

21 Wan lo God waa nyaangɨk kat ana kalɨkiyandɨ. Wan lo God waa
nyaangɨt kapma kapma njɨvwa vla lɨgambɨt. Wan lo ndinyangu kat ana
kwunatɨgandɨ. Ndɨna njɨvwa kapma njɨvwa vla lɨgandɨ. Lona njɨvwa
ndu nyan kat kwunatɨga vla lɨndeyan kɨta nyan lomba yetɨga nyan ndɨ
wan nyan kwo lɨgiyandɨ. 22 God waa nyaangɨt tamba pɨlɨwutnja nyaangɨt
kapma nyaangɨtna. Ndinyangu aywaa kavle savle yetɨlɨgandi. God waa
lomba ana yetɨlɨgandi waa tamba God waa nyangɨtmba pɨlɨwutndi. Ngi
kat tɨga God ndinyangu kat wandɨ. ngwuk Jisas Krasit kwuta njɨvwa nɨna
lak yaandɨ wangweyan ngwuk kat apma vat kwo kwunakiyowun waa
wandɨ God. 23 Tat lo nɨn kat ngilaa lɨndɨ. Mbambala ngilaa lɨnda vak
ngɨlɨndɨ. Mbambala Jisas kwutaa njɨvwa kat maawupmba yelavɨtneyan
God nɨn kat kwo kwunakiyandɨ. 24 Tat lo nɨn kat vɨga la nyan vla
lɨndɨ. Jisas Kraistna mbaapma wuleinangat nɨn maawupmba lɨga wandɨ.
Nɨna maawupmba God waa nyaangɨt kwutaa lɨnɨn, God nɨn kat apma
nɨmba ngwuk wandɨ. 25 Mbambala nɨna maawupmba God waa nyaangɨk
kat kwutaa lɨganɨn. Nɨn kat vɨga la lo ana vɨga lɨgandɨ. 26 Nɨn Kraist
Jisas kwuta njɨvwa kat vɨlaa nɨn kat tɨga kwutndɨ waa yelavɨtɨganɨn.
Maawupmba yelavɨtna vak kat vɨlaa God ngwut wuna nyangu ngwuk
walɨgandɨ. 27 Kraistna yelangɨ wuleilɨga nyan ndɨ Kraist yeta vak vla
yetɨlɨga nyana. 28 Jisasna mbaapma nɨmba ndi kɨta vapmba lɨga nɨmba
ndi. Nɨn kapma kapma nɨmba nɨn waa ana waiganɨn. Nɨn Juda nɨn ng-
wuk Juda ana ngwuk waa ana waiganɨn. Nɨn njɨvwa kwutɨga nɨmba nɨn
ngwuk kwo vɨga la nɨmba ngwuk waa ana waiganɨn. Nɨn ndu nɨn ngwuk
taagwa ngwuk waa ana waiganɨn. Kraist Jisasonala nɨn kɨta vapmba
yetɨlɨganɨn. 29 Kraistna mbaapmamba lɨngweyan ngwuk Ebrahamna
nyangu ngwuk. God Ebraham kat kwivat wanda nda ngwulo ngwuk kat
kwigiyandɨ.

4

1 Tamba ngwuk kat wawa nyaangɨt nat samat ngambuvat wowun. Kɨta
nyana mat nyan ngɨni ndɨna nyaekna wowun. Kɨta nyana mat nyan
ngɨni ndɨna nyaekna kwanda kwanda klalaa vɨga lɨgiyandɨ. Mbambala
mat nyana. Ana vɨga lɨgandɨ. Ndi kwo nyan vla lɨgandɨ. 2 Mat nyan tɨga
yetɨnda vak ndɨna nyaek waa nɨmba nat nɨmba vɨga lɨndi ndɨ kat. Dɨna
nyaek waa njɨmbla yandɨ maa ndɨ kat vɨga la nɨmba kwagalandi maa
ndɨ avla vɨga lɨgiyandɨ ndɨna nda kat. 3 Nɨno wungi vat sɨgɨt. Tat mat
nyan vla lɨnɨn. Kɨpmana vat nɨn kat vɨga lɨndɨ. Nɨna maawut yigumba
ana yelavɨka lɨnɨn. 4 God waa nandinya yandɨ maa God ndɨna nyan nɨn
kat kwindɨ. Kɨpmana taagwa ndi kat kwutɨ maa lɨndɨ. Yalaa Juda yeta
vapmba yetɨndɨ. 5 Juda yeta vak nat nɨma sakwat nɨmba kat ngilaa lɨndɨ.
Wungi vak kat njalapmat yandɨ. Godna nɨmba tɨnangat yandɨ.

6 Ngwuk Godna nɨmba tɨngwangat ngwuk kat sɨmagavat God ndɨna
waagan kwindɨ. Godna waagan nɨna maawupmba lɨga walɨgandɨ. God
ngwula nyaekna waa nɨn kat walɨgandɨ. 7 Mbambala ngwut kwo nɨmba
ana ngwuk. Tamba Godna nyangu ngwuk. Ngwuk Godna nyangu kat
kwindeya kwanda kwanda klalaa vɨga lɨgiyangwuk.

GALESIAMBA LA NƗMBA KAT POL NƗMA VAT YELAVƗKA LƗNDƗ

8 Tamba ngwuk Godna mɨndama vɨga ndɨna sɨ ana wuka lɨngwuk.
Kɨpmana vapmba yetɨngwuk. 9 Mbambala Godna mɨndama vɨga ndɨna

si wuka ligangwuk. God ngwuk kat viga ligandi. Ngwuk manda kat wan
vak kwagalalaa kipmana vapmba nat njamba yetivak waligangwuk.
Manda kat wan vak kwagalalaa kipmana sivu njambiyana vapmba
kwutaa yetivak waligangwuk. 10 Ngwuk nandinyana njambiya mbakna
njambiya ndimwena njambiyana vapmba yetiligangwuk. 11 Wan kavle
vak yingwa vak kat vilaa nima vak yelavika tigowun. Gwutnogwinala
liga ngambuwa vat kwo vatnat anagandi ya.
12 Ngwuk kita mbaapma nimba Judana njambiya kat yelavikwa vat ng-
wutno yelavik ngwula. Wan njambiya kat ana yelavika ligowun. Ngwulo
tak ana yelavika lingwuk. Tat ngwuk kat mbukwa njimbla wun kat ana
kai wangwuk. Manda kat mbambala kai waligangwuk. 13 Tak ngwula
ngepma yiga tuwa njimbla wun kat yelogwen kwutndi, tiwun. Tiga
liga ngwuk kat wan apma nyaangit mbukwun. 14 Ngwuk kat yelavika
ligowun. Wuna mbangi vivak kat kai walingwuk. Wuna yelogwen wuna
mbangi kavle savle lindi. Ngwuk wun kat ana kai wangwuk. Wun kat
yingwa vak ensel kita kat yingwa vak vla yingwuk. Wun kat yingwa
vak Jisas Kraist kat yingwa vak vla yingwuk. 15 Ngwuk wun kat solat
silingwuk. Mbambala manda kat mandit maawut yelavitigangwuk. Tak
ngwuk wuna yelogwen kat kwunapmak kat tingwuk. Ngwuk ngwutna
mini pingwuga klalaa wuna lak kwivak kat tingwuk wuna yelogwen
kwunapmak. Mbambala manda kat mandit maawut yelavitigangwuk.
16 Ngwuk kat savagu la nyaangitna mbukwa. Ngwuk wun kat kimbuk
yiga ligangwuk?
17 Wuna kwupmba ya nimba ngwuk kat nimba njivwa kwutindi.
Apma mnaawut yelavika ana kwutindi. Kimbik kwutaa vak kalipmat
tilindi. Wun kat kai walaa ndina vapmba wukwangat tilindi. 18 Ngwuk
kat apma vat yivat njivwa kwutnja vat apma vatna. Woviyaguga
ligowun. Mbambala wunngwulogwinala ana ligowun. Nat nimba
ngwuk kat kwunapmat yanjan apma vatna. Woviyaguga ligowun. Wan
nimba ngwuk kat yaa nimba ngwuk kat kavle vat yivat yandi. 19 Ngwuk
wuna nyangu vla ligangwuk. Wun nyan tiga taagwa kangit waa liga
vla wupma ligowun ngwuk kat. Kraist yeta vak ngwula maawupmba
lindeyan kangit yila vak vla ngiligiyandi. Wunai kwukna nimba vla
ligiyangwuk. 20 Ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwutnai liga ngepmat
yivat tigowun. Ngwutna mindama viga wan nyaangit mbupmak kat
wowun. Pasmba piliwukweya ana nglaatndi. Ngwuk kat nimamba
yelavika ligowun.

HEGAOGWI SERANA WAPUSEPUT

21 Ngwuk Judana lomba yetivak waligangwuk. Ngwuk kat kitga
nda kat wagalavat yigowun. Lona vak kat yelavika yetigangwuk? E?
Ana yelavitigiyangwuk? Lona vak kat ngwuk kat mbupmat yigowun.
22 Tamba Ebrahamna nyaangit piliwutndi. Ebraham taagwa vililik
klalindi. Nat taagwa ndina taagwat. Nst taagwa ndina ngayna njivwa
kwuta taagwat. Wumbit taagwa nyan kita kita kwupmbik. 23 Ndina
ngayna njivwa kwuta taagwakat Ebraham nyan taagandi maa kwuti.
nat taagwa God waa nyaangipmba Ebraham nyan taagandi, kwuti.
24-25 God ndinyangu kat kwiya vililik ndana aveyambi vla liga taagwa
mbit. Nat taagwana si Hega. God Moses kat lo kwiya njimbla Moses
Sainai walinja nduwimba wokelaa klandi. Sainai walinja nduwi Hega
walinja taagwana kipma. Hegagwi lila nyanondi kat nat nimba viga

lindi. Ndina maawupmba ana yetindi. Wan lo klala nimbana angwa
ngepma Jerusalema. Ndi Juda ndi. Wundi Juda ndi lona njivwa kwutiga
nimba ndi. Nat nimba Hegana nyangu kat viga linja vak vla lo Juda kat
viga lindi. Ndi ndina maawupmba ana yetindi. 26 Nin Jisasna mbaapma
nimba nin. Jerusalem nina angwa ngepma ana ndi. nina angwa ngepma
nyinangwupmba ligandi. Lona njivwa kwutiga nimba ana nin. Lo nin kat
ana kwutaa viga ligandi. 27 Tamba Aisaia God waa nyaangit piliwutndi.

Nyin taagwa nyin nyan kwutapman tinya vak kat
nyin ke kilimali yelavika laga. Nyan kwutapman
tiga nyin solat siga yeti. Ngini nyangu nima
sakwat kwukiyanyin. Nyan kwutiga taagwa kat
kwulakka nyan kwukiyanyin

waa wandi God waa tamba Aisaia piliwutndi. 28 Wan God waa
nyaangit Sera kat yandi maa Aisak kat kwuti. nino Godna mbaapma
nimba Godna nyangu nin. God wandi maa ndina nyangu vla ligangwuk.
Aisak ta vla liga nin. 29 Hegana nyan ndi kwo yandi. Ebrahamo Hego
mbilai kwuta njsvwamba yandi. Serana nyan God waa nyaangipmba
yandi. Hegana nyan Serana nyan kat walea lindi. Wan vak vata
tivwaligandi wan walea limba vat. Nat nimba ndi Judana vapmba
yetinangat waligandi. Ngi kat tiga nin kat walea ligandi. Nin Godna
waagan waa nyaangipmba yetiga nimba nin.

30 Tamba God Ebraham kat wanda nyaangit ndi Moses
piliwutndi. Mina ngayna njivwa kwuta taagwa
lila nyano mina ngaykat kai wamin yigambit.
Wan nyan mina kwanda kwanda nda ana klaigandi.
Nat nyan Sera kwukna nyan ndi mina kwanda
kwanda nda aywaa klaigandi

waa wandi God Ebraham kat waa tamba piliwutndi Moses. 31 Wuna
kita mbaapma nimba, nin Hegana nyangu vla ana liganin. Juda yetiliga
lo nin kat ana kwutaa viga ligandi. Serana nyangu vla liganin.

5

KWO LINA VAPMBA KWO YETIGIYANIN

1 Lo nin kat ngilaa lindangat Kraist njalapmat yandi. Ngwuk wupma
kwo ligiyangwuk. Judana loat nat njamba wana wuleingweya.

2 Wuna kwundi mina awuk. Wun Pol wun. Kan nyaangit ngwuk
kat mbukowun. Juda mbangi pitinja vapmba nina mbangi pitneyan
God nin kat apma nimba ngwuk waa waigandi waa yelavikngweyan
Kraist ngwuk kat kwuta njivwa ngwukkat ana kwunakiyandi. 3 Ak
wawa vak nat njamba ngwuk kat wowun. Juda mbangi pitinja vla
nina mbangi pitneyan God nin kat apma nimba ngwuk waa waigandi
waa yelavikngweyan Judana lomba aywaa yetigiyangwuk. Ndina
lomba yetilevilaa yingweyan kavle vat tigiyangwuk. 4 Judana lomba
yetina vak God vilaa ngwuk apma nimba ngwuk waa waigandi waa
yelavikngweyan ana glaatndi. Wupma yelavikngweyan Kraist ngwuk
kat ana alipsiga kwunakiyandi. God ngwuk kat ana alipsiga awagapma
apma vat yigiyandi. 5 Nin wupma ana yelavitiganin. Kraist ya vak
nina lak yaandi waa waneya nyaangit God wutaa nin kat awagapma
apma vat yilingadi waa yelavitiganin. God ndina waagan nin kat kwindi
maa nat njamba apma vat yindeya vak kat kawiga liganin. 6 Kraist

Jisasogwinala kita vat tineyan mbangi pitneya vat God ana vigiyandi. Pitapman tineya vak God ana vigiyandi. Wan vak nima vak ana ndi. Nima vak kingiyan. Kraist kwuta njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagavat tigandi. Taagandi maa nat nimba kat kwunaka woviyaguga liganin. Wan nima vatna.

7 Tak ngwuk wan apma nyaangit wuta savagu yetingwuk. Kanda wandi maa wan apma nyaangik kat kwagalagangwuk. Anda vatna butndi maa mandit vat yelavikngwa. 8 Ngwuk kat mbutnja nyaangit Godna nyaangit ana ndi. God ngwuk kat mandit nyaangitmba yagwa wandi. 9 Yis samat taaganja bret-nao nima nglei yindi. Ndino wupma. Wan kavle nyaangit mbutinja nyaangit ngwutna maawupmba wuleilaa nima nglei vak kavle yindi. 10 Wupma yelavika ligowun. Wan kavle vat kwagalagiyangwuk. Nin njambwi nyanonala kita vat tiganin. Kita mbaapmamba liganin. Ngi kat tiga kingi vat tinan wan kavle vat kwagalagiyangwuk waa yelavika ligowun. Wan nyan ngwutna maawut kavle yiliga nyan kat God ndi kat nima vat yigiyandi.

11 Kita mbaapma nimba ngwuk Judana vapmba mbangi apik ngwula waa ana yiga butigowun. Ngi kat tiga wun kat Juda waleavat tigandi. Judana vapmba mbangi apik ngwula waa mbukweyan Juda wun kat ana waleavat tigiyandi. Kraist kiyaa vak kat mbukwa nyaangik kat ana kai waigandi. Wan nyaangit mbangi apik ngwula waa ana mbutigowun. 12 Wan nimba ngwuk kat mbangi apik ngwula waa nimba ngwuk kat kai waa kwagalanjangat wowun.

13 Kita mbaapma nimba, lo ngwuk kat yiga livak kat God kai wandi. kwo linangat wandi. Wupma wana yelavikngweya. Nin kwo liga tamba maawupmba yetigiyanin waa wana yelavikngweya. Mandip vapmba yeti ngwula. Nat nimba kat yelavika ndi kat kwunaka woviyaguga ali ngwula. 14 Lona angwa vat kingiyaa. Avla yelavika woviyaguga lingwa vla nat nimba kat wupma yelavika woviyaguga ali ngwula. 15 Ngwuk mbatna maaawut waalana maawut klalaa nat nimba kat kavle yivak kat wana yelavitingweya. Wan vapmba awat sowat yetingweyan ngwuk aywaa kavle yigiyangwuk.

GODNA WAAGANA VATNO TAMBA MAAWUTNA VATNO

16 Wun kupma ngwuk kat mbutigowun. Godna waagan waiga nyaangitmba yeti ngwula. Tamba yelavika yetingwa maawutmba kavle vat ke yetingwa. 17-18 Godna waagan waiga vat nina tamba yetina maawut waiga vat kapma kapma vat mbit. Wan vak vililik awat sowat walea ligambit. Mama nimba liga vak vla ligambit. Ngi kat tiga kwo ana yetigiyanin. Wan vililik vat waiga nyaangitmba yetingweyan lo ngwuk kat ana kwutaa viga ligiyandi.

19 Nin aywaa tambana maawut ta vat viga liganin. Ndina vak kingiyan. sikwuka yambisik kwuka yetinja vak. Nat nimba kat kavle vat yilinja vat. Simblan wangilinja vat. 20 Waagan kat kwunatinja vat. Sivu walinja vat. Nat nimba kat walea linja vat. Kaawa viyaga ngambulinja vat. Tipmwigwula yilinja vat. Nyingi maawut tiga yilinja vat. Avla ndina mbangi mina kwunapmat yelavitinja vak. Nat nimba kat kai walinja vat. Nin apma nimba nin ngwuk kavle nimba ngwuk waa walinja vat. 21 Nat nimbana nda klavat walinja vat. Nat nimba kat vatnyalinja vat. Nima sakwat nima ngu kilaa tungwengwan yiga kavle vat yilinja vat. Ngi vat vapmba tamba maawutmba yetiliga nimba yetiligandi. Tak ngwuk

kat wan vak wana yiga yetilingweya wowun ngwukkat. mbambala nat njamba waigowun. Ngwuk kat. Wan vak ke yiga. Ngi vat kavle vapmba yetiliga nimba God viga liga kavat ana wuleigiyandi.

22 Godna waagan waiga vat kapma vatna. Ndinai waa vapmba yetigiyaa nimba ngi vapmba yetigiyandi. Nat nimba kat woviyaguga ligiyandi. Ndi solat siga yetigiyandi. Ndina maawut apma vat tindi, yetigiyandi. Ndi kat yinjeya kavle vak kat tiga ndina maawutmba kimbut ana kwiyatapman yigiyandi. Nat nimba kat apma vat yigiyandi. Ndi apma vat tiga nimbat tigiyandi. Ndi ngambulinja vapmba yetiligandi. 23 Nat nimba kat yelavika yetiligandi. Ndina maawut waiga kavle vak kat kwulatigandi. Ngi vapmba yetiliga nimba kat lo ana ndi kat kai waligandi. 24 Kraist Jisasna mbaapmamba liga nimba tamba yetinja ndina kavle maawuk kat kai waga kwagalanin. Wan tamba maawut Kraist kiya vla kiyandi. Ngi kat tiga wan tambana maawut waliga vak kat ana wutiganin. Tamba kiyandi.

25 Godna waagan yetineya kupi vat nin kat kwindi. Ngi kat tiga ndfinai waiga vapmba yeti ngwula. 26 Nin apma nimbanin. nat nimba kavle nimba ndi waa wana yelavitigweya. Nat nimbana maawuk kat kavle vat ke yingwa. Nat nimba kat tipmwigwula ke yingwa.

6

AWAT SOWAT KWUNAK NGWULA

1 Wuna kita mbaapma nimba, ngwula kita nyan kavle vat yindeyan vilaa ndina maawuk kat kwunak ngwula. Ngwuk Godna waagan waliga nyaangitmba yetiga nimba ngwuk ndina maawuk kat kwunak ngwula. Yigumba kwunak ngwula. Ngwulo ngwukkat yigumba viga ligiyangwuk. Seten ngwuk kat kavle maawut kwilandi. 2 Awat sowat yelavika kwunak ngwula. Awat sowat kwunakngweyan Kraist waa nyaangitmba yetiga nimba vla ligiyangwuk. 3 Kita nyan ndina maawupmba wun nima nyan wun waa yelavitgndeyan ndi nima nyan ana ndi. Wan nyan kavle maawut yelavika ligandi. 4 Ngwuk aywaa yetingwa vak kita kita avla siga nagu ngwula. Apma vapmba yetiligowun waa siga nagungweyan wovuna. Ngwutna maawutmba solat siga yelavika ligiyangwuk. Wun apma vat tuwa vat nat nimba kat kwulatigowun waa wana yelavikngweya. 5 God ngwuk kat wupma ana siga naguga viligandi. Kita kita ngwula njivwa kat God siga naguga vigiyandi.

6 Kita nyan ngwuk kat God waa apma nyaangit mbutindeya ndi kat kiginda kwiga wenga agwimba ngwuk.

7 Kavle maawutmba ke yelavikngwa. God kat ana kita vat pagwuga woseka waigangwuk. Kwutina njivwa vilaa God nin kat wenga kwigiyandi. Kita nyan kandi nda tundeyan nat mandit nda na wakiyandi. Wungi tunda nda mina wakiyandi. 8 Nino wupma yetigiyanin. Kita nyan tamba maawutmba yetindeyankavle vat yilinja vat klaigandi. Kita nyan Godna waagan waiga nyaangitmba yetindeyan wan nyan njimbla njimbla apma vat yetindeya vat kaligandi. 9 Nin apma vat yivak kat kilipangi yilanin. Apma njivwa mina kwuka yilineyan wan apma vak nina lak yaigandi God wenga kwindeya njimblamba. 10 Nat nimbonala lingwuk, ndi kat apma vat ay ngwula. Nina kita

mbaapmamba la nɨmba Jisas kat yelavɨka la nɨmba kat ndi kat apma nglei vatay ngwula.

NGƗNI LA NYAANGƗT

11 Tat wawa nyaangɨt pɨlɨwuta nyanamba pensil klalaa wan ngɨni nyaangɨt wuna taambamba pɨlɨwutɨwun. Wan nɨma nɨman pɨlɨwukwa vandɨ vɨga lɨgangwuk. 12 Wundi nyangu ngwutna mbangɨ pɨpmat tɨga nyangu. Alagumba la vak kat mɨna yelaɨka lɨndi. Ndina sɨ avla kwusovak wan vak yilɨgandi. Wan nɨmba kupma yelavɨtandi. Juda ndi Jisas Kraist kiya vak kat yelavɨtɨna vak kat mbak vɨlandi waa yelavɨtndi. Juda yelavɨtina vak kat vɨlaamba nɨn kat nɨma vat yigiyandi waa yelavɨtndi. Ngi kat tɨga Juda yetɨla vapmba yetɨlɨgandi. 13 Mbangɨ pɨtɨga nɨmba aywaa Judana lomba ana yetɨlɨgandi. Yetɨlambɨlaa lɨgandi. Ngwuk mbangɨ pɨtɨngwa vak kat nat nɨmba kat mbupmat walɨgandi. Kupma waigandi. Wan nɨmba sɨ avla kwusovak waigandi. 14 Wun wan vak kat mbupmak kat kai walɨgowun. Nɨna njambwi nyan Jisas Kraist kiyanda nyaangɨt mɨna mbuka ndɨna sɨ kwusovak tɨgowun. Ndɨ kiyandɨ maa wan kɨpmana kavle vak wun kat ana kwutaa vɨga lɨgandɨ. Ndɨ kat tɨga wun kiya nyan vla lɨgowun. Kɨpmana vapmba yetɨvak kat wunkai walɨgowun. 15 Mbangɨ pɨtnja nyan, o, mbangɨ pɨtapman yinja nyan kwo vatna. Alagumba yinja vatna. Wan nyan mandɨt kupi maawut klandeyan wan nɨma vatna. Angwa vatna. 16 Wan angwa vapmba yetɨlɨga nɨmba ndi apma vat klambandi walaa wun woviyaguga lɨgowun. God ndi kat awagapma yinda vat klambandi walaa wun woviyaguga lɨgowun. Godna nɨmba aywaa ndino wupma klambandi walaa wowun.

17 Mbambala ngɨnina nyaangɨt pɨlɨwupmat yigowun. Nat nɨmba wunkat kai walandi. Wun Jisasna njɨvwa kwutɨga nyan wun. Jisasna njɨvwa kwutɨwun maa wun kat viyanja nglaw ngilɨga wuna mbangɨmba.

18 Wuna kɨta mbaapma nɨmba, nɨna njambwi nyan Jisas Kraist awagapma kwilɨnda vat klambangwut walaa ngwuk kat wowun. Ngiyambak.

EFESAS

1 Wun Pol wun. Wunayɨ lavu nyingamba pɨlɨwuta ngwuk kat kwiga.
God wandɨ maa Kraist jisasna njɨvwa aposelat tɨga kwutɨgowun. Efesas
walɨnja ngepmamba tɨga Godna mbaapma nɨmba ngwuk kat kan pas
pɨlɨwutaa kwigowun. Ngwuk Kraist Jisas kat maawupmba yelavɨka
kwutaa yetɨlɨgangwuk. 2 Nɨna nyaek Godno nɨno njambwi nyan Jisas
Kraistno ngwuk kat awagapma kwunapmbɨk maa apma vat tɨngwangat
wowun.

GOD NɨN KAT APMA VAT YINDɨ

3 Kraistna mbaapma wuleinɨn maa God nɨn kat apma vat yindɨ. Nyi-
nangwutna apma nda nɨn kat aywaa kwindɨ. Ngɨ kat tɨga nɨna njambwi
nyan Jisas Kraistna nyaek God ndɨ kat nɨma sɨvu kɨga tɨgiyanɨn. 4 Tamba
God kɨpma ana kwuka lɨndɨ. kwutapman tɨga yelavɨtndɨ. Wundi nɨmba
ngɨni Kraistna mbaapma wuleigiyandi waa yelavɨtndɨ. Wuleilaa kavle
wak yilapman apma vat mɨna yiga yetɨnan kat God nɨn kat wandɨ.
nɨn kat nɨma maawut yelavɨka ndi kat kwutaa Kraistna mbaapmamba
taagagiyowun waa yelavɨka tɨndɨ. 5 Tamba God nɨn kat yelavɨtndɨ. Jisas
Kraist ndi kat kwutaa kiyandɨ maa wuna nyanguat tɨgiyandi waa ndɨna
maawupmba yelavɨka tɨndɨ. 6 God wandɨ maa ndɨna apma nyan nɨn kat
kwunapmak ngaga yandɨ. God nɨn kat awagapma apma vat yindɨ. Ndɨ
kat sɨvu kɨganɨn.

7-8 Tak wan kavle vat nɨn kat ngilaa tɨndɨ. Kraist nɨn kat tɨga kiyandɨ
maa ngɨni ana wan nda ngilaa lɨgandɨ. Nɨna kavle vat tamba sɨlɨmbwindɨ.
God nɨn kat nɨma vat awagapma apma vat yindɨ. God nɨn kat apma
maawut yelavɨtaa nɨn kat yindɨ. 9 God ndɨna maawupmba yindeya vak
kat yelavɨt tɨndɨ. Kraist kat wowun maa ndi kat yiga kwunak kiyandɨ waa
yelavɨt tɨndɨ. Tak yelavɨtɨnda vak pogwula tɨndɨ. Mbambala pogwulɨnda
vak tamba nɨn kat vɨsɨmogwindɨ. 10 God ndɨna yelavɨtnda vak ngɨni yaiga
njɨmbla God wandɨ maa kak kiyaigandɨ. Wan vak kɨngiyandɨ. Kɨpmamba
lɨga nda nyinangwupmba lɨga nda aywaa God ndi kat kwutaa kiyalaa yaa
kɨtamba tɨndi, Kraist ndina njambwi nyanat tɨgiyandɨ. God wan vak kat
maawupmba yelavɨtndɨ.

11 Mbambala lɨga vak ngɨni yaiga vat kwo ana yaigandɨ. God
maawupmba yelavɨtaa wandɨ maa yaigandɨ. God tamba nglei
maawupmba yelavɨaa wandɨ maa mbambala Kraistna mbaapma
wuleilaa ndɨnogwionana kɨtamba yetɨlɨganɨn. 12 Nɨn Juda tak Kraistna
nyaangɨt wutaa maawupmba yelavɨka kwutaa tɨnɨn. God nɨn kat apma
vat yindɨ. Ndɨ apma nyana waa walɨganɨn.

13 Ngwuk Juda ana ngwuk. Ngwutno ngɨni Kraistna apma nyaangɨt
wutaa maawupmba yelavɨka ngwutno kwutaa lɨngwuk. Kwutaa
lɨngwuk maa ngwutna kavle vat sɨlɨmwindɨ. sɨlɨmbwilaa ngwuk wuna
nɨmba ngwuk walaa ndɨna waagan ngwuk kat kwindɨ. Wuna waagan
kwigiyowun waa tak wanda vapmba ngwuk kat kwindɨ. Ndɨna waagan
nɨn kat kwindɨ, klalaa nɨn ndɨna nɨmba nɨn waa yelavɨka lɨganɨn. 14 God
nɨn kat mbambala samat kwunatndɨ. Ngɨni wuna nɨmba ngwuk ngwuk
kat aywaa kwunakiyowun waa God nɨn kat wandɨ. Nɨn kat kwinda
waagan klalaa woseka ana wandɨ. Ngɨni aywaa nɨn kat kwunakiyandɨ
waa yelavɨtɨganɨn. God apma vat yindɨ. Ndɨ apma nyana waa walɨganɨn.

POL NDI KAT TIGA GOD KAT WAGALANDI

15 Njambwi nyan Jisas kat maawupmba yelavika kwuta lingwa vak
wuno wukwun. Godna nimba kat nima maawupmba yelavika kwu-
natingwa vak wuno wukwun. 16 Wutaa ngwutna si waga God kat sivu
kiligowun njimbla njimbla. God kat wagalaweya njimbla ngwuk kat
apma vat yilinda vak kat yelavika tigowun. 17 Nina njambwi nyan
Jisas Kraistna nyaek God ngwuk kat apma maawut kwindangat wagala
tigowun. Ndinamba apma maawut klalaa apma vak yelavika Godna
angwa vak viga ligiyangwuk. 18 Godna angwa vak kemba liga nda
vla tigandi. Ndina angwa vak ngwulo vingwangat wagala tigowun.
Ndina angwa vak vilaa ngini ngwuk kat yindeya apma vat mbambala
vigiyangwuk. Mbambala wan vak klavak kawiga ligangwuk. Ngwuk
kat yindeya apma vatna sakwat mbambala vigiyangwuk. 19-20 Ndina
angwa vak vilaa ndi kat kwutaa la nimba nin nin kat kwinda kwondu
vigiyangwuk. Tagula ava liga kwondua. Nin kat kwinda kwondu tak
Kraist kat kwindi maa kiyalaa liga laatndi. Laataa nyinangwut wokelaa
ndina nyaek Godna yaagindan naangimba ndaa ligandi. 21 Ndaa liga
njambwi nyan tiga nat nimba kat yiga ligandi. Nyinangwupmba liga
njambwi liga nima nimba kat viga ligandi. Kan kipmamba liga njambwi
nimba ndina nima nyana. Ngini tigiyaa njambwi nimba ndina nima
nyanat tigiyandi. 22 God wandi maa ndina njambwi nyanat tigandi.
God wandi maa ndina mbaapma nimbana njambwi nyanat tigandi. Nat
nimba kat kwulatiga nyan ndina njambwi nyanat tigandi. Ngi kat tiga
nat nimba kat ana vaak kiyandi ndina mbaapma nimba. 23 Kraistna
mbaapma nimba ndina mbangi vla ligandi. Ndi ndina nambu vla tigandi.
Ndinai kwiya kwondumba ndina mbaapma nimba njivwa kwutigandi.
Nyinangwut kipmamba liga nda aywaa ndinai kwiya kwondumba ndina
njivwa kwutigandi.

2

KIYALAA LIGA LAAKNA NIMBA VLA TIGANGWUK

1 Tamba ngwuk Juda ana ngwuk aywaa God kat kai waa kavle savle
yiga yetingwuk. Ngwuk kiya nimba vla yetingwuk. 2 Ngwuk tamba
njimbla kipmana kavle vak kwuka kavle vat yeta waagana njambwi
nyana kwundimba yetingwuk. Mbambala wan kavle nyan God kat kai
waliga nimbana njambwi nyana. 3 God kat kai waliga nimba nin aywaa
tamba yetinja vla yetinin. Nina kavle maawut yelavika nina mbangina
kavle kwundi wuka yetinin. God kavle nimba kat sindeya vak vla nino
nin kat wupma sigenda.

4 Nin kat ana sindi. Nin kat nimamba miwa yiga nima maawut yelavika
tindi. 5 Nin tamb Godna kwundi wupmak kat kai wanin. Kiya nimba
vla linin. God wandi maa Kraist nin kat kwunatndi maa apma vat
tinin Kraist kiyalaa laatnda vla kiyaga laakna ndina nimba vla tiganin.
God nin kat awagapma kwo kwundatndi. Nimamba wengaklalaa tiga
ana kwunatndi. 6 Kraist Jisasna mbaapma wuleinin maa God nin kat
wandi. Wuna nyannyinangwut wokelaa nat nimba kat viga linda vla
ngwulo ndinogwinana viga tigiyangwuk waa wandi God. 7 Nin kat
manda kat wupma wandi. Nin kat nima maawut yelavika Jisas Kraist
kat ay wandi. Jisas Kraist yalaa nin kat kwunaka kalilinda vak vilaa nat
nimba waigandi. God ndi kat awagapma apma vat yindi waa njimbla

njɨmbla waigandi. 8 God kat yelavɨka kwutaa lɨnɨn maa nɨn kat God
kwo kwunatndɨ. Nɨn nɨna maawupmba avla ana kwunatnɨn. Godna
maawupmba nɨn kat two kwunatndɨ. 9 Nɨn nɨma njɨvwa kwuka nɨn avla
ana kwunatnɨn. Ngi kat tɨga kɨta nyan wun nɨma njɨvwa kwuka avla
kwunakwun. Apma nyan wun waa ana waigqandɨ. God ndɨ nɨn kat
kwo kwunatndɨ. 10 Tamba God nɨn kat yelavɨtgndɨ. Wundi nɨmba Kraist
Jisasna mbaapma wuleilaa apma njɨvwa kwukiyandi waa God yelavɨtaa
nsn kat kwutndɨ.

KRAIST MBAAPMA VɨLɨLɨK KWUTAA KɨTA SɨMBA TɨGIYAMBɨK WAA WANDɨ

11 Ngwuk Juda ana ngwuk. Juda ndina mbangɨ pɨtɨgandi. Ngwuk kat
vɨlaa walɨgandi. Mbangɨ pɨtapman tɨga nɨmba ndi waa walɨgandi. Tamba
yiga yetɨngwa vak kat yelavɨk ngwula. 12 Tamba Kraistna nyaangɨt ana
wuka tɨngwuk. Tamba Godna nɨmba vla ana tɨngwuk. Ngwuk nɨmɨngi
vla tɨngwuk. God Juda kat kwinda vak ngwuk ana klalɨngwuk. Ndi kat
mbuta nyaangɨt ana wuka lɨngwuk. Ngwuk Godna nyaangɨt wutapman
tɨga kwo yetɨngwuk. God nɨn kat ngɨni apma vat yigiyandɨ waa ana
yelavɨka yetɨngwuk. 13 Mbambala sɨvla ngepma tɨga nɨmba vla ana
tɨgangwuk. Kraist ngwuk kat tɨga kiyalaa ngwuk kat kwutaa ndɨna
mbaapmamba taagandɨ. Mbambala ndɨnogwinana kɨtamba yetɨga Ju-
dogwinala kɨta ngepma nɨmba vla tɨgangwuk. 14 Tamba Judagwi Juda
ana ndi nat nɨmbo awat sowat ndi kai walɨndi. Ksi walɨnja vak ndina
nɨndɨmba kɨlɨnja tɨvwi vla lɨndɨ. Ndɨ Kraist ndi kat tɨga kiyandɨ maa kai
walɨnja vat ngɨlɨndɨ. Tɨvwi ndanda vla ngɨlɨndɨ. 15 Judana njambia tɨga
nyaangɨk kat Kraist kai waakalɨtndɨ. Juda walɨnja nɨmbo nat nɨmbo ndi
kat Kraist kwutaa ndɨna kɨta mbaapmamba taagandɨ. Taagandɨ maa
awat sowat kai walɨnja vak ngɨlɨndɨ. 16 Kraist ndi kat tɨga kiwai krosmba
kiyandɨ maa mbapma vɨlɨlɨk nɨmba awat sowat kai walɨnja vak ngɨlɨndɨ.
Ndi kat tɨga kiyalaa ndi kat kwutaa kɨta mbaapmamba taagalaa God
waa nyaangɨt wutnjangat ndi kat kalɨndɨ. 17 Tamba ngwuk Juda ana
ngwuk. Godna ngwaymba ana tɨngwuk. Sɨvlamba tɨngwuk. Juda ndi
Godna ngwaymba tɨndi. Ngwuk mbaapma vɨlɨlɨlk nɨmba ngwuk aywaa
Kraist yalaa ngwuk kat wan apma nyaangɨt yaa mbutɨndɨ. Mbutndɨ maa
wutaa ngwuk awat sowat kai walɨngwa vak ngɨlɨndɨ. 18 Mbambala Judo
nat nɨmbo nɨn aywaa Kraist nɨn kat kwunatndɨ. Kwunatndɨ maa nɨn
Godna waagan klanɨn. Ndɨna waagan klalaa God tɨga kava yalaa kɨtamba
ngambugiyanɨn. 19 Ngwuk Juda ana ngwuk. Mbambala Judana nɨmɨngi
vla ana tɨgangwuk. Sɨvla ngepmamba lɨga nɨmba vla ana tɨgangwuk.
Ngwutno Judo Godna mbaapma nɨmba kɨtamba tɨgambaapma nɨmba
vla tɨgangwuk. Ngwuk Godna nyangu ngwuk. 20 Godna mbaapma
ngay vla lɨgandɨ. Kraist Jisas ngayna kwaalɨk vla tɨgandɨ. Ndi aposel
profet ndi waswak vla lɨgandi. Ngwuk mbaw vla lɨgangwuk. 21 Kraist
ngay nginja kɨvu vla tɨgandɨ. Ndɨ ngay kwutaa lɨndɨ maa ngay ana
kavle yigiyandɨ. Kavle yilapman tɨga God yetɨgiya ngay vla tɨgiyandɨ.
22 Ngwutno Kraistna mbaapmamba wuleilaa kan ngayna mbaw vla
tɨgiyangwuk. Nat nɨma sakwat mbaw vla tɨga nɨmbonana tɨgiyangwuk.
Kan ngay Godna waagan yetɨga ngaya.

3

1 Wun Pol wun. Kraist Jisana njɨvwa kwutɨwun maa wunkat kwu-
taa kalabusmba taagndi. Nat njɨvwa kwagalalaa ndɨna njɨvwa mɨna

kwutigowun. Ngwuk Juda ana ngwuk. Nat nimba ngwuk. Judo
Juda ana ndi nat nimbo ndi kat God kwutaa ndina kita mbaapmamba
taaganda vak vilaa ngwuk kat tiga God kat wagala ligowun. 2 Ngwuk
kat kwunakweya njivwa wan njivwa God wun kat awagapma kwindi.
Kwinda njivwana nyaangit tamba wuka tigangwuk. 3 God nima sak-
wat ngepma ngepmamba liga nimba kat kwunatndeya vak tak pog-
wulaa tindi. God wun kat wan vak tamba pogwulaa tindi. God
wun kat wan vak tamba visimogwindi. Wa visimogwinda vak samat
tamba lavu nyingamba piliwutaa ngwuk kat kwigowun. 4 Ngwuk kat
kwiwa nyaangit vingweyan Kraist wun kat simogwinda vat ngwuk
vigiyangwuk. 5 Tamba la nimba God pogwula linda nyaangit ndi ana
wuka lindi. Mbambala Godna njivwa kwutiga aposelogwi profetno ndi
wuka ligandi. Godna waagan ndi kat visimogwindi. 6 Tak pogwula
tinda nyaangit kingiyandi. Tamba God Juda kat mina apma vat yilindi.
Mbambala ninyangu aywaa wan apma nyaangit wutaa Godna mbaap-
mamba wuleigiyandi. Tamba Juda klanja vla klaigandi Godnanamba.
God wandi maa Kraist Jisas ndinyangu aywaa ndi kat kwunapmak ngaga
yandi. Juda kat mina ana yandi. Wan nyaangit tak pogwula tindi.
7 Wan apma nyaangit yiga mbukweya kwondu God wun kat kwindi.
Apma nyanat tiwa vak vilaa ana kwindi. Kwo kwindi. 8 Wun Godna
nimbana njambwi nyan ana wun. Wun mat nyan wun waa yelavikwun.
Nat nimba kat yiga Kraist yigiya nima apma vatna nyaangit Juda ana
ndi nat nimba kat mbukweya njivwa God wun kat kwo kwindi. Wan
njivwa manda kat wun kat kwo kwindi. Ana viga tigowun. Apma nyan
ana wun. Kwinda vak apma vatna. Wan njivwa kwupmat woviyaguga
tigowun. Apma njivwa. 9 Tak powula tinda nyaangit ndinyangu kat
aywaa yiga mbupmbambin waa God wun kat wandi. Tak pogwula tinda
nyaangit kak kiyandeya vat ndi kat ambuk waa God wun kat wandi.
Tamba kan kipma God kwutndi, tamba wan nyaangit pogwula tindi.
10 Mbambala wan nyaangit tamba kak kiyandi. Nima sakwat nimba
wan nyaangit wutaa Kraistna mbaapmamba wuleindi. Wuleinja vak
vilaa nyinangwupmba tiga njambwi nimbagwi enselo waigandi. God
apma nambo tiga yinda vak vla ndino wupma wuleindi. God yelavika
tinda vak sakwat vatna. Apma vatna waa waigandi. 11 God nin kat
wupma ana kwo yindi. Tamba ndina maawupmba yelavika linda vapma
yindi. God ndinai yelavikna vapmba wandi maa nina njambwi nyan
Kraist Jisas nin kat kwunapmak ngaga yandi. 12 Kraist kat maawupmba
yelavitaa ndina mbaapma wuleilaa tiganin. Tiga liga God kat ana vaak
kiyanin. Ndi kat yalaa ngambugiyanin. 13 Kita nda ngwuk kat mbuka
tigowun. Ngwuk kat kwunapmak njivwa kwuka kaliliwun maa wun
kat siga viyaligandi. Wun kat viyalinja vak kat ngwuk ke yelavikngwa.
Ngwuk kat kwunatuwa njivwa njgwulo ngwuk kat kwunakiyandi. Ngi
kat tiga solat asi ngwula.

KRAIST NIN KAT YELAVIKA LINDA VAK VINJANGAT WANDI POL

14 Nina nyaek God wan njivwa wun kat kwindi maa kwali kwali silaa
ndi kat sivu liligowun. 15 God nina nyaekna. Kipmo nyinangwutno
mbaapma mbaapma tiga nimbana nyaekna. 16 Godnana apma vat nima
sakwat tigandi. God wandi maa ndina waagan ngwuk kat kwondu
kwindangat wowun. Kwindi maa klalaa njwula maawut tagula maawut
tigiyandi. 17 Kraist kat ngwula maawupmba yelavikngwangat wowun.

Kraist ngwuk kat nima maawut yelavika tinda vak kat yelavikngweyan
ngwut nima njingwut tiga mi vla tigiyangwuk. Ana kavle yigiyangwuk.
18 Ngwutno Godna mbaapmamba liga aywaa tiga nimbo Kraist nin kat
nima maawut yelavika tinda vak ngwulo vingwangat wowun. Samat
vingwangat ana wowun. Aywaa vingwangat wowun. 19 Kan kipmamba
liga wan vak aywaa ana viga tigiyangwuk. Nyinangwut wokengweyan
aywaa viga tigiyangwuk. Godnana vak ngwutna maawupmba nima
sakwat tindangat wowun.

20 God kat wagalaneya vak kat kwulaka apma vat yiligandi nin kat.
ndinamba klavat yelavitneya vak kat kwulaka apma vat yiligandi nin
kat. Nin kat ndina kwondu kwindi maa apma vat tiganin. 21 God ndina
mbaapma nimba kat apma vat yindi. Apma vat yinda vak vilaa nat
nimba waigandi. God apma nyana waa waigandi. God wandi maa Kraist
Jisas apma njivwa kwutnda vak vilaa waiganin. God apma nyanat tinda
vat njimbla njimbla tigiyandi. Ana ndi ngiligiyandi waa waiganin.

4

NIN KRAISTNA MBANGI VLA TIGANIN

1 Wun njambwi nyana njivwa kwutiwun maa vilaa wun kat kwutaa
kalabusmba taagandi, tigowun. God ngwuk kat ndina mbaapmba taa-
ganda njimbla ngwuk kat wupma yeti ngwula waa wanda nyaangipmba
yeti ngwula. Ke kwagalaga. 2 Wun njambwi nyan wun waa ke wangwa.
Nat nimba kat nimamba kwondu wogwuga ke tingwa. Nat nimba kat
kawiga ali ngwula. Nat nimba kat nima maawut yelavikngweyan ndi
kat kwkunak ngwula. Kwunatingwa vak vilaa nin kat nima maawut
yelavika tigandi waa waigandi. 3 Godna waagan kita vat yetingwangat
ngwuk kat waligandi. Wan walinda vak ke kwagalangwa. Ngwuk kat
kwinda apma maawut ngwuk kat kita mbaapmamba nginja yaaw vla
tigandi. 4 Godna mbaapma kita mbaapmat. Godna waagan kita mina
tigandi. God nin kat yagwa walaa ngini nin kat kwunatndeya vak kat
kawiga liganin. Kawiga tina vat kita vakna. 5 Nina njambwi nyan
kita nyana. Maawupmba yelavika kwutaa lina nyan kita nyana. Ngu
yagulaa ndina mbaapma wuleina vat kita vatna. 6 God ndi kita tigandi.
Ndinyangu aywaa ndina nyaekna. Ndinyangu aywaa ndina njambwi
nyana. Nino aywaa ndina kwundi wuka yetiliganin. Nino aywaa nina
maawupmba yetiligandi God.

7 Kraist nin kat kita nyan kita nyan kwutneya njivwana kwondu nin
kat kwindi. 8 Tamba la nimba God waa nyaangit lavu ningamba kupma
piliwutndi.

Yiga nima sakwat nimba kat kandi kwutaa kaliga
nyinangwut wokela ndina nimba kat nima wenga
kwindi

waa tamba piliwutndi. 9 Nyinangwut wokendi waa manda kat
piliwutndi. Anda kaamba tiga wokendi. Tak ndaindi. kipma pulat
ndailaa wokendi. 10 Kipma pulat ndailaa nyinangwutnat wokendi.
Wokelaa kava kava aywaa wun viga ligowun wandi. 11 “Ndi kat nima
wenga kwindi” waa tamba lavu nyingamba piliwutndi. Ndi kat kwut-
njeya njivwana kwondu kwindi. Nat nimba kat aposelna njivwa kwindi.
Nat nimba kat profetna njivwa kwindi. Nat nimba kat ngwuk kava
kava yiga wuna nyaangit mbuka evanselisna njivwa akwuk ngwula

waa wandɨ. Nat nɨmba kat ngwuk wuna mbaapma nɨmba kat vɨga lɨga
pastona njɨvwa akwuk ngwula wan wandɨ. Nat nɨmba kat tisana njɨvwa
kwindɨ. 12 Nat nɨmba Godna njɨvwa apma vat kwutnjangat ndi kat
mandɨp mandɨp njɨvwa kwindɨ. Wan njɨvwa kwuka Kraistna mbaapma
nɨmba awat sowat ndino kwunak kiyandi. 13-14 Kwunatndi maa kɨta
vak yelavɨka Godna nyana angwa vak yelavɨka vɨga lɨgiyanɨn. Ndɨna
nagwa vak vɨlaa mat nyangu vla ana tɨgiyanɨn. Nɨno nɨma nyangu vla
lɨgiyanɨn. Kraist tɨnda vla tɨgiyanɨn. Kraist tɨnda vla tɨga woseka waiga
nɨmbana kwundi ana wuka tɨgiyanɨn. Nat nɨmbana maawut kavle yivak
kat ngambunjeyan ana wuk kiyanɨn. tagula maawutno tɨgiyanɨn. Mwuk
pali viyandɨ, yi ya lɨga vaala vla nɨna maawut ana wupma tɨgiyandɨ.
15 Wan kavle vat ana yigiyanɨn. Nɨn nat nɨmba kat ana woseka waiganɨn.
Ndi kat nɨma maawut yelavɨka apma nyaangɨpmba ngambu kiyanɨn.
Yetɨneya vak aywaa Kraist yeta vla yetɨgiyanɨn. Ndɨ nɨna njambwi nyana.
16 Nɨn katkwinda mandɨp mandɨp njɨvwa kwuka ndɨna mbangɨna nda vla
lɨgiyanɨn. ndɨnai yelavɨk vapmba mandɨp mandɨp njɨvwa kwutɨganɨn.
Kɨita nyana mbangɨna nda kavle yindɨ, ndɨna mbangɨna nat nda kwu-
nakiyandɨ. Nɨno wupma tɨganɨn. Mandɨp mandɨp njɨvwa kwuka awat
sowat kwunatɨganɨn.

MANDƗP VAPMBA YETƗ NGWULA

17 Njambwi nyan waa vak ngwuk kat wowun. Awuk ngwula. Godna
nyaangɨt wutapman nɨmba yetɨnja vla ke yetɨngwa. Ndi kavle savle
maawut yelavɨka yetɨgandi. 18 Ndina maawut kulun wala tɨga nda vla
tɨgandɨ. God kwiya apma maawut ana klalɨndi. Ndi klavak kat kai waa
kavle savle yelavɨka tɨgandi. 19 Ndina mbangɨ wup ana yilɨgandɨ. Apma
vat kwagalalaa kavle vat mɨna yiga yetɨgandi. Mandɨp mandɨp kavle vak
yiga yetɨgandi.

20 Yiga yetɨnja vak Kraistnanamba wukngwa nyaangɨt kapma
nyaangɨtna. 21 Kraistna nyaangɨt tamba wuka yetɨgangwuk. Wutaa
ndɨna mbaapma wuleingwuk maa nat nɨmba Jisasna angwa vak ngwuk
kat vɨsɨmogwindi. 22 Ngwutna tamba maawut kwagala ngwula. Tamba
wungi kavle maawupmba yetɨngwuk. Kwagala ngwula. Tamba yiga
yetɨngwa kavle vat ngwula maawuk kat kavle yilɨndɨ. 23 Mbambala kupi
maawupmba yelavɨka yetɨ ngwula. 24 Kan wawa kupi maawut Godnana
maawut tɨga vla tɨgandɨ. Kan kupi maawupmba yelavɨkngweyan apma
njɨvwa mɨna kwuka apma vat yelavɨka yetɨgiyangwuk.

25 Tamba woseka waa yetɨngwa vak kwagala ngwula. Ngwuk kɨta
mbaapma nɨmba ngwuk. Ngwuk awat sowat ke woseka wangwa. 26 Nat
nyan kat njɨkngweyan wan njɨkngweya vat ke wata lɨnda. Tɨga yiga ngan
ndandeyan kavle vat yigiyangwuk. Kwiyatapman kwagala ngwula.
Kavle vatna. 27 Seten kat njɨka wangwuk, yigandɨ. Njɨka walapman
yingweyan ngwula maawuk kat kavle yigiyandɨ. 28 Tamba lamba nat
nɨmbana nda sɨkwutɨga nɨmba wan vak kwagala ngwula. Wan vak
kwagalalaa njɨvwa kwutaa wenga klalaa sanya lapman nɨmba kat agwi
ngwula. 29 Nat nyan kat ke sɨmbwiga wangwa. Ndɨ kat kwunakngweya
vat mɨna ngambu ngwula. Wupma ngambungweyan wutqa nɨmba
apma maawut yelavɨka apma vat yetɨgiyandi. Ndi kat kwunakiyang-
wuk. 30 Kɨta kavle nda ke ngambungwa. Godna waagana maawut
ngwuk kat mbaak kavle yilandɨ. Godna waagana maawut ngwuk kat
mbaak kavle yilandɨ. Ndɨ Godna waagan ngwuk kat apma maawut

kwiligandi. Kwinda maawupmba yelavitigangwuk. Ngini God nin kat
apma vat aywaa kwunak kiyandi waa yelavitigangwuk. 31 Kavle nimba
ndi waa ngwula maawupmba ke yelaviknngwa. Ngwula mbangi waiga
vak ke wukngwa. Nat nimba kat ke woku walea tingwa. Nat nimba
kat ke kai wangwa. 32 Wan kavle vat kwagalalaa nat nimba kat nima
maawut yelavika apma vat ndi kat ay ngwula. God kat kavle vat yingwa
vak tamba kwagalandi. Kraist silimbwindi maa kwagalandi. Ana ngini
yelavika tigandi wan vak. Ngwuk kat nat nimba kavle vat yinja vak
ngwutno kwagala ngwula. Ngini ke yelavika tingwa.

5

APMA VAT YIGA YETI NGWULA

1 Ngwuk Godna nimba ngwuk. Ngwuk kat woviyaguga tigandi. Ngi
kat tiga yetinda vla yeti ngwula. 2 Kraist nima maawut yelavika tiga nin
kat tiga kiyandi. Kiyanda vat tamba la Juda God kat kwunapmak kwinja
nda vla tigandi. Tamba Juda God kat kwinja ndana njangu wutaa liga
wandi. Apma vatna wun kat yingwa waa God wandi. Kraist nin kat nima
maawut yelavika tinda vla nino nat nimba kat wupma nima maawut
yelavika tigiyanin.

3 Sik yambisik yiga kavle vat yiga nat nimbana nda klavat walinja
vak ke yingw 4 Kavle kwundi, nat nimba kat kwusisiligan ngambulinja
kwundi, njika walinja kwundi ngwuk ke wangwa. God kat mina apma
kwundi ngambuga ndi kat sivu kiga ali ngwula. 5 Kita nda vingwangat
wowun. Sik yambisik yiliga nimba kavle vat yiliga nimba, nat nyana
nda klavat waliga nimba Godno Kraist iga liga kava ana wuleigiyandi.
Ndi kita nyan nat nimbana nda klavat yelavika tindeyan kavle waagan
kwunatigiya nyan vla tigiyandi.

6 Wan kavle vat yingweyan God ngwuk kat ana sigiyandi waa waliga
nimbana nyaangit ke wukngwa. Ngwuk kat woseka waligandi. Ndina
nyaangit wupmak kat kai waliga nimba ndina nyingi maawupmba tiga
ndi kat sigiyandi. 7 Kindi nimba kavle nyaangit woseka waa yetiga nimba
ndi. Ndinogwinana ke yetingwa. 8 Ngwuk tamba kulun wala la kava ta
nimba vla tingwuk. Mbambala tamba njambwi nyana nimba tigangwuk.
Ngwuk kemba liga kava tiga nimba vla tigangwuk. Kembaga liga kava
tiga nimba apma vapmba yetigandi. Ngwulo wupma apma vat yeti
ngwula. 9 Kemba kavamba tiga vla apma vat yetiga nimba ndi kavle vat
kwagalalaa apma vat mina yetiga woseka ana waligandi. 10 Njambwi
nyan woviyaguga tinda vak kat kwaka ali ngwula. 11 Kulun wala liga
kavamba tiga kavle vat yetiga nimbanala ke lingwa. Yilinja kavle vat
kwo vatna. Ndi kat wan apma vat visimogwi ngwula. 12 Pogwuga yilinja
kavle vat kat wun ana mbuk kiyowun. Mbupmak kat wuna mbangi
wup yigandi. 13 Pogwula kavle vapmba yetiga nimba apma vat yiga
yetineya vak kat vilaa yelavikiyandi. Nin kavle vat yiga yetiliganin waa
yelavikiyandi. 14 Nin kavle vak yiga yetiliganin waa yelavitaa kavle vak
kwagalalaa apma vak yetigiyandi. Tamba la nyan lavu nyingamba ndino
wupma piliwutndi.

Sindukwaliga nyan laap mila. Kiya nyano laap
mila. Laapmin maa Kraist yalaa apma vat min kat
simogwi kiyandi.
waa tamba piliwutndi.

15 Ngwuk simblan ke yetingwa. Apma maawut yelavika yeti ngwula.
Maawut yelavitapman yetiga nimba vla ke yetingwa. 16 Kan mbambala
tina njimbla nima sakwat kavle vat tigandi. Ngi kat tiga nima njivwa
kwuka apma vapmba yeti ngwula. Ke kwo yetingwa. 17 Ngwuk simblan
ke yetingwa. Njambwi nyan woviyaguga tinda vak vilaa wungi vapmba
yeti ngwula.

18 Nima ngu nima sakwat ke kingwa. Nima sakwat kingweyan tung-
wengwan yiga kavle yigiyangwuk. Godna waagan ngwukkat nimamba
wuleiga ngwula mbangi tavindeyan wovuna. Apma vatna. 19 Godna si
katsovat vi mbangu veiga Godna nyaangit tiga mbangu kwundi nglasi
kwundi, wama kwundi awat sowat waga ali ngwula. Wan apma vatna.
God kat ndi kat wama kwundi nglasi kwundi ndi kat katsovat ngambu
ngwula. 20 Nina nyaek God nin kat yinda nda kat yelavitaa ndi kat sivu
agi ngwula. Nina njambwi nyan Jisas Kraistna si waga ndi kat sivu agi
ngwula.

NDU TAAGWANA NYANGIT

21 Kraist nina njambwi nyana. Nin mat nyangu vla liganin walaa nat
nimbana nyaangit awuk ngwula. 22 Njambwi nyana kwundi wutina vak
vla ngwut taagwa ngwutno ngwula lana kwundi awuk ngwula. 23 Kraist
ndina mbaapma nimbana njambwi nyanat tinda vla ndino wupma ndu
ndina taagwana njambwi nyanat tigandi. Kraist ndina mbaapma nimba
kat kwunatndi maa ndina mbangi vla tigandi. 24 Nin Kraistna mbaapma
nimba ndina kwundi wutina vla ngwulo taagwa wupma ngwula lana
kwundi awuk ngwula.

25 Kraist ndina mbaapma nimba kat nima maawut yelavika tiga ndi
kat tiga kiyandi. Ndi kat nima maawut yelavika tinda vla ngwukn-
dungwutna taagwakat wupma yelavika ali ngwula. 26 Ndi Kraist ndina
mbaapma nimba kat tiga kiyandi maa ndina nyaangit wutaa ngu ya-
gundi. Ngu yagundi, ndina kavle vak ngilindi. Ngilindi maa Kraist ndi
kat kwutaa wenga nda vla God kat kwindi. 27 Kraist ndina mbaapma
nimba kwunataa ndu taagwa kat klanja vla Kraist wupma ndi kat klandi.
Ndi kat Kraist kwunatndi maa ndi apma vat mina tigandi. Ndi yigin
taagwa vla tigandi. Mbangi kisi tapman nglambi tapman tiga nyangu
vla tigandi. Apma vat mina tigandi. 28 Ngwut ndu avla ngwula mbangi
kwunakngweya vak vla ngwutna taagwana mbangi wupma kwunak
ngwula. Ngwut kita mbangi nda vla tigangwuk. 29 Nat nyan ana ndina
mbangi avla kavle yiligandi. Ndina mbangi kwunaka kiginda kwiligandi.
Kraist wupma ndina mbaapma nimba kat kwunatigandi. 30 Ndi ndina
mbaapma nimba nin. 31 Ndi tamba la nyan God waa nyaangit wutaa ndi
lavu nyingamba tamba piliwutndi.

God wandi maa kita nyan ndina nyaek nyime
kwagalalaa ndina taagwonana yetigiyandi. Mbik
ngini kita nda vla tigiyambik

waa tamba lavu nyingamba piliwutndi. 32 Wan piliwuta nyaangitna
angwa vak ngiliga. Kraist ndina mbapma nimba kitamba yetinja vak
kat yelavitaa lavu nyingamba piliwutndi. 33 Wan piliwuta nyaangitna
angwa vat nat kita ligandi. Ndu taagwakat nima maawut yelavika lavu
nyingamba piliwutndi.

6

1 Mat nyangu ngwutna nyaek nyimena nyaangɨt awuk ngwula.
Njambwi nyan wupma yingwangat ngwuk kat wandɨ. Ndina nyaangɨt
wukngweyan apma vatna. 2 God tambakwiya njambiyana kɨta njambiya
kwupma lavu nyingamba pɨlɨwutndi.
Nyaek nyimena nyaangɨt kwuka ndi kat kwunak ngwula waa lavu
nyingamba pɨlɨwutndi. Nat njambiya kwo pɨlɨwutndi. Kan njambiya
apma nyaangɨtno kɨtamba pɨlɨwutndi.
3 Nyaek nyimena kwundi wuka tɨngweyan apma vat tɨga ka kɨpmamba
nɨma njɨmbla tɨgiyaangwuk. Waa pɨlɨwutndi.
4 Nyaek nyime ngwutna nyangu kat nɨma vat kwo ke yingwa. Nɨma
vat kwo yingweyan ngwuk kat awat walea tɨgiyandi. Njambwi nyan waa
nyaangɨpmba ndi kat kwunak ngwula.
5 Njɨvwa kwuta nɨmba ngwutna vɨga la nɨmbana nyaangɨt awuk ng-
wula. Ndi kat kai waa ke wangwa. Maawut vɨlɨlɨk vɨlɨlɨk yelavɨka njɨvwa
ke kwukngwa. Kraistna njɨvwa kwukngwqa vla ndina njɨvwa agwuk
ngwula. 6 Njɨvwa vɨga lɨga nyan ngwuk kat vɨga la njɨmbla mɨna ke wanda
njɨvwa kwukngwa. Njwmbla njɨmbla wanda njɨvwa agwuk ngwula.
Ngwuk kat vɨlapman yinda njɨmbla nɨmbun wanda njɨvwa agwuk ng-
wula. Nɨmamba ngwutna njɨvwa kwukngwangat God ngwuk kat wandɨ.
Kraistna njɨvwa kwuta nɨmba vla tɨgangwuk. 7 Kwutɨngwa njɨvwa kat ke
njɨka waga. Ngwuk kwo solat sɨga njɨvwa kwuka tɨgiyangwuk. Njambwi
nyan Polna njɨvwa kwutɨgowun waa yelavɨtaa nat nyana njɨvwa ndɨno
agwuk ngwula. 8 Sanya klavat njɨvwa kwutɨga nɨmbo apma vat njɨvwa
kwutnjeyan God ndi kat apma wenga kwigiyandɨ.
9 Ngwuk njɨvwa vɨga lɨga nɨmba ngwutna njɨvwa kwutɨga nɨmba kat
apma vat ay ngwula. Ngwuk kat apma vat yinja vla ndi kat wupma apma
vat ay ngwula. nɨmaba ndi kat wupma apma vat ay ngwula. Nɨmaba
ndi kat mugu njaw viya ke waa. Yigamba ndi kat wangwuk vaatap-
man tɨga nɨjvwa kwukandi. Kɨta vak kat yelavɨk ngwula. Ngwutno
ngwutna njɨvwa kwuta nɨmbo ngwut aywaa ngwutna njambwi nyan
God kɨta lɨgandɨ nyinangwupmba. Njambwi nyanat tɨna vat vɨlaa nɨn
kat ana yilɨgandɨ. God nɨn kat aywaa kɨta vat mɨna yilɨgandɨ. 10 Ngɨnina
nyaangɨtna pɨlɨwupmat yuwa. njambwi nyanonana yetɨga ndɨnai kwiya
ava agla ngwula. 11 God kwiya kao nɨmba kwusoa waavwi ngwutno
kwuso ngwula. kwusolaa Seten ngwuk kat kavle vat yindeya vak kat
kwulak kiyangwuk. Ngwuk kat ana sɨgiyandɨ. 12 Nat nɨmba kat kao yilɨga
nɨmba vla ana tɨganɨn. Nɨn nyinangwupmba lɨga kavle nɨmba kat kao
yiga lɨganɨn. Nɨn kavle waagan kavle wundumbu kavle wunjumbu kat
kao yiga tɨganɨn. Wundi kavle nda Setena kwundi wuka ndɨna njɨvwa
kwutɨgandi. 13 God kwiya kao nɨmba kwuso waavwi mbambala ngwuk
kwuso ngwula. Wan waavwi kwusongweyan kao yiga tɨga nɨmba ngwuk
kat ana sɨga viyaigandi.
14 Kao yavat yigandɨ. Vɨga alɨ ngwula. God waa apma nyaangɨt
yipmamba sɨkngwa let vla tɨgiyandɨ. God apma vat yiga yetɨnda vak
mawlava kapmongwa siot kapa vla tɨgiyandɨ. 15 Nat nɨmba kat wan
apma nyaangɨt mbutnja vak kwusolaa lɨngwa su vla tɨgandɨ. 16 God
kat yelavɨka kwutaa lɨnja vak ngwula waagɨt vla tɨgiyandɨ. Kan waagɨt
kwukngweyan Seten ngwuk kat yaagigiya ya vɨtɨga vi ngwuk kat ana
sɨgiyandɨ. 17 God nɨn kat kwunatnda vak kumbula lɨngwa kapa hat vla

lɨgiyandɨ. Godna waagan Godna nyaangɨt ngwuk kat mbutɨga vak waleavat kwutaa yingwa yak vla tɨgiyandɨ. Wan walea nda Godnanamba klalaa kavle vak kat waleagiyangwuk. 18 Ngwuk kwo kavle vak kat ana kao yigiyangwuk. God kat wagalangwuk, ngwuk kat kwondu kwindɨ maa mɨna kao yigiyangwuk. Godna waagan God kat wagala ngwula waa wandɨ maa ngwuk wagala ngwula. Godna nɨmba kat tɨga God kat wagala ngwula. Kavle vak kat kao yilɨngwa vak ke kwagalangwa. Kao yivak kat ngwula mbangɨ ke kɨlɨp mbangɨ yinda. 19 Wuno wun kat tɨga God kat wagala ngwula. Mbukweya njɨmbla mbukweya nyaangɨt wun kat sɨmogwimbandɨ walaa wunkat wagala ngwula. Tamba pogwula yetɨnda apma nyaangɨt mbambala kapmba mbukwangat wagala ngwula. 20 Wuna njɨvwa kɨngiyan. Wun kapmba wan apma nyaangɨt yi ya mbutɨgowun. mbambala ana yi ya yetɨlɨgowun. Kalabusmba yetɨlɨgowun. Wan apma nyaangɨt nɨma kwundimba kapmba ngambuweyan wovuna. Apma vatna. Wupma mbukwangat wagala ngwula. 21 Wowun maa kɨta nyan yetuwa vɨlaa ngwuk kat yiga mbuk kiyandɨ. Ndɨna sɨ Tikikas. Ndɨ nɨna kɨta mbaapma nyana. Ndɨ apma nyana waa walɨganɨn. 22 Yetɨlɨna vat ngwuk kat yiga mbutndangat wowun. Wowun maa yigiyandɨ. Ngwutna ngepma yalaa ngwutna maawut kwunak kiyandɨ.

23 Nɨna nyaek God nɨna njambwi nyan Jisas Kraistno ngwuk kat apma maawut kwimbangat wowun. God kat yelavɨka lɨga nɨna mbaapma nɨmba kat nɨma maawut yelavɨka lɨngwa vat ngwuk kat kwimbangat wowun. 24 Nɨna njambwi nyan Jisas Kraist kat njɨmbla njɨmbla woviyaguga tɨga nɨmba God awagapma kwilɨnda apma nda klambandi walaa wowun. a kat klanja vla Kraist wupma ndi kat klandɨ. Ndi kat Kraist kwunatndɨ maa ndi apma vat mɨna tɨgandi

FILIPAI

POL FILIPAI KAT PƗLƗWUTA PAS

1 Wun Pol wun. Timoti wunogwio tigandi. An Kraist Jisasna njivwa
kwutiga nyanli. Filipai walinja ngepmamba Godna mbaapma nimba kat
kan pas piliwutaa kwiligowun. Ngwuk Kraist Jisasna nyaangit ngwutna
maawupmba yelavika kwutaa tigangwuk. Ngwulogwi lika njambwi
nimba ndinogwi wutnjangat kan pas piliwutaa ngwuk kat kwiliigowun.
Ngwuk kat Godna njivwa kwuka simogwi liga nyangu kat ndino ndi kat
piliwutigowun. 2 Nina nyaek God nina njambwi nyan Jisas Kraist ngwuk
kat apma vat yelavika yetingweya maawut awagapma kwimbambit
walaa ngwuk kat wowun.

POL GOD KAT SƗVU KƗNDƗ

3 Tiga liga ngwuk kat yelavika tuwa njimbla wuna njambwi nyan God
kat gwuk kat tiga sivu kiligowun. 4 Ngwuk kat tiga God kat wagalaweya
njimbla nima vat solat siligowun. 5 Tamba liga wan apma nyaangit
butiwa njimbla wunogwi nala kita vat njivwa kwutingwuk. Yiga liga
mbambala wunogwinala kita vat at kwutigangwuk. Wunogwinala kita
vak njivwa kwutingwa vak kat yelavitaa ngwuk kat nima vat solat
siligowun. 6 Kita da tamba viga ligowun. Tak God ngwuk kat kwunap-
mak njivwa kwutindi. Ngwuk kat kwunaka liga yiga Kraist Jisas yaiga
njimblamba apma vat tigiyangwuk. Ngwuk kat kwunatinda njivwa
ngilindi maa Kraist Jisas yaigandi. Viga ligowun. 7 Njimbla ngwuk
kat yelavika luwa vat nglaatndi. Tamba wan apma nyaangit yi ya
butuwa njimbla wunogwinala kita vat njivwa kwutingwuk. Mbutuwa
nyaangit kat kaiwalaa wun kat kalabusmba taagandi. Mbambala wun
kalabusmba liwun, wun kat ana kwagala ligangwuk. Ngi kat tiga ngwuk
kat njimbla njimbla nimamba yelavika ligowun. 8 Ngwuk kat wuna
maawupmba yelavika tuwa vat Kraist Jisas ndino ngwuk kat yelavika
linda vat kita vakna. Ngwuk kat woseka ana wowun. God viga ligandi.
9 Ngwuk kat tiga god kat wagalaweya njimbla kupma wagalaligowun.
Nat nimba kat nima maawut yelavika tinja maawut yiga nima yimbandi
walaa waligowun ndi kat. Godna angwa vat viga wuka tinja vak nima
yimbandi walaa ndi kat waligowun. Kan vat apma vat kan vat kavle
vat waa siga nagulinja apma vat yiga nima yimbandi walaa waligowun
ndi kat waa wupma God kat wagala ligowun ngwuk kat tiga. 10 Wagala
luwa vat klangweyan apma vat tiga kavle vat kwagalalaa apma vat mina
tigiyangwuk. Ngini Kraist yaiga nandinya ngwuk kavle vat ana ligiyandi
ngwulamba. Apma vat mina ligiyandi ngwulamba. nat nimba ngwuk
kat vilaga ndi kavle nimba ndi waga ana ngwuk kat waigandi. 11 Jisas
Kraist ngwuk kat kwiya apma vapba yetigiyangwuk. Wan apma vak
nat nyanamba ana klaigangwuk. Nat nimba yetilingwa vak vilagalaga
Godna si kwutaa katsoga apma nyan min waa waigandi.

POL KALABUSMBA LINDA VAT

12 Wuna mbaapmamba liga nimba mbambala kita vat vingwan kat
wowun. Wun kat kwutaa kalabusmba taaganja vak kavle vat ana
ndi. Taagandi maa vilaa nima sakwat nimba wan apma nyaangit
wutndi. Kan apma vakna. 13 Wun kat kalabusma taagandi maa vilaa

ndɨ Kraistna njɨvwa kwutɨndan kat vɨlaa ndɨ kat kalabusmba taagandi waa walɨgandi. Njambwi nyan Sisana gay vɨga la nɨmbo nat nɨmba vɨlaa wupma walɨgandi. Kan apma vakna. 14 Nɨna kɨta mbaapma nɨmba kalabusmba tuwa vat vɨlaa vaaka lɨnja vak kwagalalaa wan apma nyaangɨt vaat tapmannat nɨmba kat mbutɨgandi.

15 Nat nimba wun kat kai walaa Krasitna apma nyaangɨt yiga mbuka pol kat kwagalalaa nɨna kwupmba yagwa ngwula waa walɨgandi. Nat nɨmba Pol ndɨ apma nyana waa Kraistna apma nyaangɨt vɨga mbutɨgandi. 16 Wuna sɨ katsoga nyaangɨt mbutɨga nɨmba wun kat woviyaguga lɨgandi. Tak God wunkat wandɨ maa kavle nyaangɨk kat kai walaa wan apma nyaangɨt mɨna mbutɨgowun. Ndi wan nɨmba kwutuwa njɨvwa kat vɨgalɨgandi. God wan njɨvwa Pol kat kwindɨ waa vɨga lɨgandi.

17 Wun kat walɨga nɨmba kavle maawut yelavɨka lɨga Kraistna apma nyaangɨt mbutɨgandi. Avla nɨna sɨ katsolɨna vak Pol kalabusmba lɨga vɨlaa ndɨ mbangɨ valɨ yilɨndɨ, tɨgandɨ. Apma vatna waa yelavɨtaa mbutɨgandi. 18 Apma maawut yelavɨka kavle maawut yelavɨka mbutɨnjeyan wovuna. Ndɨna mala. Kraistna apma nyaangɨt mbutɨnjeyan wun wutaa solat sɨgiywoun.

KAN KƗPMAMBA KWO LƗWEYAN JISASO TƗGIYOWUN

19 Kalabusmba tɨwun, wun kat God kat wagala lɨgangwuk kalabus kwagalalaa wogwewangat God kat wagala lɨngwa vat vɨga lɨgowun. Jisas Kraist kwiya waagan ndɨna apma maawut wun kat kwilɨgandɨ. Ngi kat tɨga kalabusmba tɨga kwagalalaa wogweweya vak vɨga lɨgowun. 20 Wunai yelavɨka lɨga vat kɨngiyan. God wun kat kwiya njɨvwa wun kwagala vak kat kai wowun. Nandinya nandinya vaat tapman kwupmat wawun. Mbambala nɨmbun kwupmat wowun kan njɨvwa. Kan njɨvwa kwutɨwunmala Kraist wun kat vɨlaa apma njɨvwa kwutɨma waigandɨ. Kan njɨvwa kwuka lɨga kiyaweyan Kraist wun kat waigandɨ. Apma njɨvwa kwutnɨmɨn waa waigandɨ. 21 Kiya lapman kan kɨpmamba kwo lɨweyan wovuna. Kɨpmamba kwo lɨga Kraistnonana kɨtamba yetɨgiywoun. Kiyaweyan wovuna. Kiyalaa apma wenga klalaa apma kavamba yiga lɨgiyowun. 22 Kiya lapman kan kɨpmamba kwo lɨweyan nɨma sakwat apma njɨvwa kwuka tɨgiyowun. Kiyaweyan apma kavat yigiyowun. Kiyaweyan apma vakna? Kiya lapman yiweyan apma vatna? Wun ana yelavɨka vɨga lɨgowun. 23 Maawat vɨlɨlɨk yelavɨka lɨgowun. Kan kɨpma kwagalalaa Kraistnana yiga tɨvat tɨgowun. Apma vatna. 24 Kɨpmamba tɨweyan ngwukkat kwunapmak njsvwa kwukiyowun. Wan apma nglei vatna. 25 Kan kɨpmamba kiya lapman kwo lɨweyan apma vala. Vɨga lɨgowun. Kwo lɨga ngwuk kat kwunapmak kan njɨvwa kwuka lɨgiyowun. Ngwuk Kraistna nyaangɨt wutaa solat sɨga maawupmba yelavɨka kwutaa lɨngwuk. Ngwuk kat kwunakwun, solat sɨngwa vat nɨma yigiyandɨ. 26 Ngwutnai lɨga kava yawun maa maawupmba yelavɨkiyangwuk. Nɨn Kraist Jisas kat ndɨ kat tɨga wagalanɨn, kalabus kwagalalaa wogwelaa yandɨ. Kraist Jisas kat kwutaa lɨna vat tagula vatna waa yelavɨkiyangwuk.

WUNOGWINANA NJƗVWA AGWUK NGWULA WAA WANDƗ POL

27 Kɨta nda nɨma nda ngwuk kat mbukiyowun. Ngwuk apma vat mɨna yiga Kraist waa nyaangɨt mɨna wuka yetɨngwula. Ngwuk kat

ngɨni vɨvat yaweyan apma vat yetɨngweya vak vɨgiyowun. Ngɨni ngwuk kat vɨvat ya lapman yiweyan apma vat yetɨngweya vak waamba wukiyowun. Ngwuk kɨta maawut yelavɨka kɨtamba njɨvwa kwuka wan apma nyaangɨt mbutɨngwa vak wukiyowun. 28 Ngwuk kat kai walɨga nɨmba kat ke vaakngwa. Vaatapman kwondumba alɨ ngwula. Vaatapmankwondumba lɨngwa vak kai walɨga nɨmba vɨlaa waigandi. Nɨn kavle yigiyanɨn waa waigandi. God ngwuk kat kwondu kwindɨ, apma vat tɨgiyangwuk. 29 God gwuk kat njɨvwa kwuka tɨgangwuk. Nat kɨta njɨvwa kɨngiyan kwinda. Kraistna sɨ mbukngwuk maa nat nɨmba gwuk kat vɨlaa nɨma vak yigiyandi. Ngwuk wan vak kat ana kai waigangwuk. 30 Wuno wun kat wupma yilɨndi. Mbambala wuno ngwutno kɨta njɨvwamba kwutɨganɨn. Mbambala kwutuwa njɨvwa tak kwutuwa njɨva vla kwutɨgowun. Njɨvwa kwutuwa vak tamba waamba wuka lɨgangwuk. Ngi kat tɨga wunokwinala kɨta vat njɨvwa agwuk ngwula.

2

NAT NƗMBA KAT NƗMA MAAWUT YELAVƗKIYANƗN

1 Kraistna mbaapma wuleilaa kwondu maawutno lɨgangwuk? O kai. Kraist nɨn kat nɨna yelavɨka tɨnda vat apma vatna waa yelavɨka lɨgangwuk? Ana yelavɨka lɨgangwuk. Godna waagan yelavɨka lɨga vat kɨta vat yelavɨka lɨgangwuk? Kai ana yelavɨka lɨgangwuk. Awat sowat woviyaguga kwunatɨgangwuk? Ana kwunatɨgangwuk. Wungi apma nda ngwulamba tɨndeyan wuna nyaangɨt ngwuk awuk ngwula.

2 Wungi apma nda ngwutnamba lɨgandɨ. Vɨga logowun. Wungi apma nda ngwulamba tɨndɨ, vɨga lɨga solat sɨga lɨgowun. Ngwuk kɨta maawupmba yelavɨka alɨ ngwula. Wupma yilɨngweyan ngwuk kat solat sɨlɨweya vat nɨman nglei yigiyandɨ. 3 Avla ngwutna sɨ katsovat njɨvwa ke kwukngwa. Wun apma nyan wun waa wavat njɨvwa ke kwukngwa. Nat nyan kat yelavɨpmbangwuk njɨvwa kwupmak kat. Nat nɨmba kat kwulatɨgowun waa ke yelavɨkngwa. 4 Ngwuk avla kwunapmak kat ke yelavɨt tɨngwa. Nat nɨmba kat kwunakngweya vak kat yelavɨk ngwula. 5 Tat Kraist Jisas yelavɨtnda vak vla mbambala ngwulo wupma yelavɨk ngwula. 6 Kraist Jisas tak yelavɨtnda vak kɨngiyandɨ lɨga. Tak ndɨ God tɨnda vla tɨndɨ. God ta vla tuwa vat ana kwutaa lɨgiyowun waa yelavɨka lɨndɨ. 7 Ndɨna maawupmba God tɨnda vak kwagalalaa kan kɨpma ngega yandɨ. Yalaa ndunyana mbangɨ klalaa ndu nyan vla lɨndɨ. Njɨvwa kwuta nyan vla lɨndɨ. 8 Ndɨna yelavɨk vapmba ana yetɨndɨ. Godnana yelavɨk vapmba yetɨndɨ. Yetɨga lɨga God wandɨ mala kiyandɨ. Diwai krosmba ndɨ kat kaalandi maa kiyandɨ. 9 Ngi kat tɨga God kwuta njɨvwa kat vɨlaa ndɨ kat nyinangwut kalilaa njambwi nyan mɨn waa wandɨ. Mɨna sɨ nat nɨmbana sɨ kat kwulatɨgandɨ waa wandɨ. 10 Ngɨni nyinangwupmba lɨga nɨmba, kɨpmamba lɨga nɨmba, kiya nɨmba aywaa Jisas kat vilaa ndaa kwali mamba sɨlaa ndɨna sɨ kwutaa katsogiyandi. 11 Jisas Kraist mɨn njambwi glei nyan mɨn waa kwundimba waigandi. Walaa nɨna nyaek God mɨn Jisas kat apma vat yimɨn waa waigandi.

YA VƗTƗGA LAM VLA LƗGANGWUK

12 Ali nɨmba tak ngwulogwinala lɨwun, wuna nyaangɨt wuka lɨngwuk. Mbambala tulala sɨvlamba tɨgowun. Mbambala nɨmbun wuna nyaangɨt awuk ngwula. God ngwuk kat kwutaa tamba ndɨna mbaapmamba ngwuk kat taagandɨ, tɨgangwuk. Mbambala Godna nyaangɨt wuka ndɨna

njɨvwa nɨmamba kwuka tɨgiyangwuk. Nɨma njɨvwa kwuka lɨngweyan
God ngwuk kat kwunapmat tɨnda vak klalɨgiyangwuk. 13 God ngwuk kat
apma maawut kwilɨgandɨ. Kwinda maawupmba yelavɨka ndɨna njɨvwa
mɨna kwutɨgiyangwuk. 14 Kan aywaa kwutɨngwa njɨvwa woku walea
wata kwutɨngweya. Kwo akwuk ngwula.
15 Wupma kwutɨngweyan Godna apma nyangu vla tɨgiyangwuk. Kavle
vat ngwulamba ana lɨgiyandɨ. Kan kɨpmamba lɨga nɨmba ndi kavle
vat yiga yetɨlɨga nɨmba ndi. Ndina nɨndɨmba lɨga ya vitɨga lam vla
lɨgiyangwuk. Apma yambɨ ndi kat vɨsɨmogwigiyangwuk. 16 Ndi kat
Kraistna apma nyaangɨt mbukngwuk maa di apma yambɨmba yigiyandi.
Wupma yaigweyan wun solat sɨgiyowun. Kraist yaiga nandinya wun
ngwuk kat vilaa yelavɨkiyowun. Ndi kat kwunapmak kwutuwa njɨvwa
kwo njɨvwa ana ndɨ kwutuwa. Ndi tamba apma vat tɨgandi.
17 Tak ngwuk kat wan apma nyaangɨt mbukwun. Mbukwun mala
wutaa kwutaa lɨgangwuk. Kwutaa lɨngwa vak God vɨlaa apma vatna
waa walɨgandɨ. Ngwuk kat kwunatuwa njɨvwa ana kwagala lɨgowun.
Kwutaa lɨgowun. Kan njɨvwa kwuka lɨga kiyaweyan apma vala. Ngwuk
kat kwunakwun, ngwula maawut tagula vat tndeyan wun vɨlaa solat
sɨgiyowun. Solat sɨweya vat ngwuk kat mbupmat wowun. 18 Wawa
nyaangɨt wutaa ngwulo wun kat solat sɨngweya vat wun kat ambuk
ngwula.

SAMAT TɨGA TIMOTI NGWUK KAT YAIGANDɨ

19 Njambwi nyan Jisas kai walapman yindeyan samat tɨga wowun maa
Timoti ngwuk kat yigiyandɨ. Ngwuk kat vɨlaa yalaa yetɨngwa vak wun
kat yaa mbukiyandɨ. Wutaa solat sɨgiyowun. 20 Timoti yeta vla yetɨgiya
nat nyan ana lɨgandɨ. Ndɨno wuno kɨta maawut yelavɨka tɨgaa. Ngwuk
kat nɨma maawut yelavɨka lɨgandɨ. 21 Nat nɨmba avla ndina nda kat
mɨna yelavɨka lɨgandi. Jisas Kraistna njɨvwa kat ana yelavɨka lɨgandi.
Ndɨ wupma kai. 22 Timoti kat vɨga lɨgangwuk. Apma nyana. Ndɨnagwio
wunogwio kɨta vat wan apma nyaangɨt mbuta. Nyaek nyan vla lɨgaa.
23 Timoti mɨn Filipaiat ay waa yelavɨtaviga tɨgowun. Wun kat yaiga vat
ana viga lɨgowun. Yaigowun? Ana yaigowun. 24 Nɨma nyan kat wagala
lɨgowun. Ngwutnai lɨga kava kwiyatapman yavat wagala lɨgowun.

SAMAT TɨGA EPAFRODAITAS NGWUK KAT YAIGANDɨ

25 Epafrodaitas kat ay wowun maa ngwuk kat ndɨ yigandɨ. Ndɨ nɨna
kɨta mbaapma nyana. Wuno ndɨno kɨtamba Godna njɨvwa kwutɨli maa
angat vat yilɨndi. Ngwuk kat tɨga wun kat kwunatɨgandɨ. 26 Ndɨna
woviyaguga vat nɨma nglei tɨgandɨ ngwuk kat vɨvat. yelogwen kat tɨnda
vak kat wukngwa vak wutaa ndɨ ana ngalaatndɨ wandɨ. Wun kat nɨma
maawut mbaak yelavɨka lɨgandi waa wandɨ. 27 Mat yelogwen ana ndɨ.
Nɨma yelogwena. Tamba kiya mɨna lɨndɨ. God ndɨ kat miwa yilaa
kwunatndɨ, laatndɨ. Wuno wun kat miwa yindɨ. Epafrodaitas kiyaindan
wuna mbangɨ ngumɨk kwukendɨ. 28 Ndɨ laatndɨ mala kwonduo wogwuga
tɨgowun ngwula lak kwivat. Ndɨ kat vɨlaa solat sɨgiyangwuk. Solat
sɨngweya vak wutaa wuno solat sɨvat tɨgowun. 29 Ngi kat tɨga solat sɨga
ngwula ngayat kali ngwula. Ndɨna njambwi nyanngwutna njambwi
nyan kɨta nyana. Ngwuk kɨta yakwa nɨmba vla lɨgangwuk. ndɨnai lɨga
vla tɨga nɨmba ndɨna sɨ kwutaa katsongwula. 30 Ndɨ Kraistna njɨvwa
kwuka lɨga tamba kiya mɨna lɨndɨ. Ngi vak kat ana yelavɨka lɨndɨ kiyavak
kat. Apma vak walɨndɨ. Ngwuk sɨvlamba tɨngwuk. Wun kat ngwuk ana

alitsiga kwunatingwuk. Ndi wuna ngwaymba tindi. Ngwuk kat tiga wun kat kwunatindi.

3

POL KRAISTNA ANGWA VAK KAT KWATIGANDI

1 Nina kita mbaapma nimba ngini la nyaangit kingiyan ndi piliwukwa. Nima nyan ngwuk kat apma maawut kwindi maa solat singwan kat wowun. Tak piliwukwa nyaangit at nat njambi piliwutaa kwigiyowun. Nima sakwat njambi kan nyaangit piliwutaa kwiweyan wovuna. Kan nyaangit wuka lingweyan ana kavle yigiyangwuk.

2 Kavle vat yiga yetiga nimba kat viga tigiyangwuk. Ndi kwapimba yetiga waala vla tigandi. Ndi mbangina vak mina yelavika gwutna mbangi pipmak wandi. 3 Mbangi nglambi ana ligandi waa pitigandi. Pitndi maa nglambi nglambi ligandi. Godna waagan mina nglambi silimbwiligandi. Nina maawupmba la nglambi Godna waagan ngega yaa silimbwindi, nin kwo liganin. Mbangina nda nin ana nima yelavika tiganin. Nin Kraist Jisasna mbaapmamba wuleilaa tiganin. 4 Kan mbangina nda nima nda ana ndi. Mbangina nda wuna nglambi silimbwigiyandi waa kita nyan yelavitndeyan wan ana glaatndi. Kavle vakna. Tamba wupma yelavitiwun. Mangina nda kat yelavika nima njivwa tamba kwutiwun. Njivwa kwuka nat nimba kat tamba kwulakwun. 5 Mat nyan tiga wuna nandinya sila kuvuk tindi, wuna mbangi pitndi. Wuna nyaek nyime Isrel nimba mbik. Wuna yelangi Bensamin walinja yelangi. Judana angwa yelangi. Nat yelangi kat kwulaka tigandi. Judana vak wuta kan vapmba mina yetiwun. Ferisi yetina vak vla yetiwun. 6 Judana vak nimamba kwutaa liwun. Kwutaa liga Kraistna mbaapma nimba kat siga viya liwun. Judana vak ana kai waa kalikwun. Nat nyan yetiwa vak vilaa wagedi. Ndi Pol Judana vak aywaa wuka yetiligandi waa wagendi. 7 Tamba yetuwa vak kat yelavikwun. Yetuwa vak apma vatna waa yelavikwun. Mbambala wupma ana yelavikowun. Kraistna mbaapma wuleilaa mandip vat yelavik vak yelavikowun. Tamba yetuwa vak kwo vatna waa yetiwun mbambala yelavikowun. 8 Yetuwa vak mina wupma ana yelavikowun. Kan kipmana ka kat aywaa kwo da waa yelavikowun. Nima nda kita ligandi. Wuna njambwi nyan Kraist Jisasna angwa vat vivak waligowun. Kan nima vatna. Nat nda kavle vak vla lindi, kai waga yaagilii Kraistna angwa vak kat kwatigowun mbambala. 9 Ndinokwinana kitamba yetivat wawun. Judana vak wuka yetiga apma nyan wun waa ana waigowun. Apma nyanat tuwa vatna angwa kwutuwa njivwa ana ndi. Apma nyanat tuwa vatna angwa Kraist kat maawupmba yelavika kwutaa luwa vatna. 10 Kraistna angwa vat mina vivat yelavika tigowun. Kiyandi, God ndi kat kwondu kwindi, laatndi. Wungi kwondu klavat tigowun. Tak Kraist kat nima vat yilindi. Wuno wun kat nima vat yinjangat wowun. Wuno wun kat sinjeyan apma vatna. 11 Wun kat sinjeyan kiyalaa liga laaiyowun waa yelavika ligowun.

GOD NDI KAT KWINDEYA NDA KLAVAT NDI POL NIMA NJIVWA KWUTINDI

12 Kraistnana angwa vat yigumba ana viga ligowun. Samat mina viga ligowun. Nima ana viga ligowun. Wungi vat vivat nima njivwa kwutigowun. Tak wun kat kwunapmak Jisas Kraist nima njivwa ndino

kwutindi. 13 Kita mbaapma nimba mbambala ana yigumba viga ligowun.
Samat samat viga ligowun Kraistna angwa vat. Kwutuwa njivwa wuno
kingivat kwutigowun. Tamba yetuwa kavle vat kai waa kwagalalaa
God wun kat kwindeya da klavat mbambala nima njiivwa kwutigowun.
14 Wokwi kwulak vla tiga nyan vla kwutigowun. Wokwi kwulaka
kwuka yiga kwulakweyan apma wenga klaigowun. God wun kat vilaa
waigandi. Kraist Jisasna mbaapmamba liga apma vat tiga nyan min. Wu-
nai liga kavat yaigamin waa waigandi wun kat. 15 God tiga maawupmba
tiga nimba wunai kwuka njivwa vla yelavika kwutigandi. Ngwula kita
nyan kwutuwa njivwa kat kai wandeyan God ndi kat mandip maawut
kwindi, yelavikiyandi yigumba. 16 Godnanamba klana vat ana kwagala
kiyanin. Kwagala lapman yineyan apma vat yetigiyanin.

17 Kita mbaapma nimba kan wunai kwutiga njivwa vilaa ngwulo
kwuka ay ngwula. Wuna kwupmba liga nimba kwuta njivwa vla ngwulo
vilaa kwuka ay ngwula. 18 Tak ngwuk kat nima vak ngambuliwun.
Mbambala ngwuk kat ak mbuka tigowun. Nat nima sakwat nimba ndi
kat tiga diwai krosmba Kraist kiyanda kat tiga kai waa ligandi. Ndi
kat miwa yiga yelavika nglaa tigowun. 19 Ndi kavle kava yilaa kavle
yigiyandi. Ndina ali mbangi kwunapma kat yelavika tigandi. God kat
ana yelavika tigandi. Kan kipmana kavle nda kat mina yelavika tigandi.
Kavle vat yiga linja vak kat ana wup yiga tigandi. 20 Nin wupma ana
liganin. Kan kipma nina ngepma ana ndi. nyinangwut nina ngepma
wungian. Nin kat kwunakna nima nyan Jisas Kraist nyinangwupmba
tiga ngega yandeyan njimbla kat kawika tiganin. 21 Ndi ngega yandi maa
nina kavle mbangi kwagalalaa mandip mbangi klalaa ligiyanin. Ndina
apma mbangi vla nina mbangi tigiyandi. Ndi nima kwonduo tiga nyana.
Nat nda aywaa ndina kwupmba tigiyandi. Wan nda kat viga ligiyandi.
Ndina nima kwondumba nin kat mandip mbangi kwigiyandi.

4

KWUKA KALILINJA NJIVWA

1 Wuna mbaapma nimba ngwuk kat nima vat yelavika tigowun. Ng-
wuk kat vivat yelavika ligbowun. Ngwuk kat yelavika solat siga tigowun.
Ngwuk apma vat yetiga ngwuk. Wovuna. Njambwi nyana mbaapma
wuleilaa apma vak yetignweya vak mbuka tigowun.

2 Tak ngwula ngepmana taagwa vililikmba mbuka tigowun. Mbitna
si Yuodias Sintiki. Walea limba vat kwagalalaa kitamba kanaguga
yetimbila. Mbit taagwa kita mbaapmba nda mbit. Mbila njambwi nyan
kita nyana. 3 Tak wunagwinala njivwa kwutqa nyan min. Min mbik
kat awamba min. Mbik walea limba vak kat min mbik kat kwunapmila.
Tak wunogwinana yiga wan apma nyaangit yiga mbutimbik. Nat nyan
Klemino nat nimbo yiga wunogwinana ndino yiga mbutindi. God ndina
si lavu nyigamba tamba piliwutndi. Njimbla njimbla apma vat tigiyaa
nimba aywaa ndino ndi kat piliwutndi.

4 Njambwi nyana mbaapmamba wuleilaa tingwa vak kat solat asi
ngwula. Ngwuk kat nat njambi wowun. Solat asi ngwula.

5 Yigumba yeti ngwula. Nat nimba kat ke njika waga yetingwa.
Nyinangwupmba tiga nima nyan tamba ngega ya mina tigandi. 6 Nima
vat ke yelavikngwa. God kat mina wagala ngwula. Nin kat apma vat
yiligamin waa wagala ngwula. 7 Wupma wagalangweyan nima maawut

yelavika yetingwa vak ngiligiyandi. Ngilindi, apma maawut yelavika nin Kraist Jisasna nimba nin waa yelavikiyangwuk. Ngini apma maawut yelavikngweya vat ana ngiligiyandi.
8 Kwukngweya vatna nginina nyaangit kingiyan ndi. Apma vat, savaguwanda vat, woseka walapman yinda vat, tagulo maawutno liga vat, nat apma vat aywaa, kan vak kat mina maawupmba yelavika yetingwula. 9 Wunamba wukngwa nyaangit kingi nyaangit mina yelavika yeti ngwula. kwutuwun, vingwa vak wungi vak mina yelavika yeti ngwula. Wupma yelavika yetingweyan God ngwuk kat apma maawut kwilaa ngwulogwinana tigiyandi.

POL NDI KAT SIVU KINDI

10 Wun kat kwingwa wenga tamba klawun. Klalaa yelavikowun. Ndi wun kat nima maawut yelavika tigandi waa yelavikowun. Njambwi nyan wun kat kwunatndi waa yelavika solat siga tigowun. Tak wun kat njambi njambi ana kwilingwuk. Ava yambi kai. Njambi njambi wun kat nima maawut yelavika tingwa vak viga tigowun. 11 Ngwutnamba wenga klavak wagalavak kat kai wowun. Wenga vak kat ana nimamba yelavika ligowun. Kwuta luwa nda ngiyambak kwutaa luwa. Nat nda klavat kat kai wowun. 12 Wenga nda lapman tiweyan ana yelavitigowun. Ndina mala. Wenga nda nima sakwat tiweyanana yelavitigowun. Ndina mala. Wuna maawat kupma ligandi. Ngepma ngepmamba tiweyan kava kavamba liweyan ana yelavikowun. Wundi kat tiweyan wun yaak kiliwun mala tatndeyan ndina mala. Kwanda kwanda lapman kwanda kwanda nima sakwat tindeyan ndina mala. 13 Kraist wun kat kwondu kwindi maa kan kipmana vak kat ana niman yelavika ligowun. Ndina mala.
14 Mbambala kwo liwun mala wun kat wenga kwingwan apma vatna. 15 Tak wan apma nyaangit ngambuvak laakwa nandinya Masedonia kwagalalaa nyaangit mbupmat yiwun. Yiwun maa Godna mbaapmamba la nat nimba wun kat wenga ana kwilindi. Filipaimba liga nimba ngwula kapma apma wenga wun kat kwilingwuk. Nima sakwat njambi wun kat kwilingwuk, klawun. 16 Tesalonaikamba kwo liwun, nima sakwat njambi wenga kwilingwuk, klawun. 17 Wenga nda klavak kat kiyaandi waa ana wowun ngwuk kat. Wun kat kwingwuk maa God ngwuk kat apma wenga kwigiyandi waa yelavikowun. 18 Mbambala tamba klawun waa lavu nyingamba piliwutaa kwigowun ngwuk kat. Nima sakwatna kwingwa. Kwingwuk maa klalaa kwo luwa vak kat tamba ngilindi. Ngilindi maa nat samat wenga kwo ligandi. Kwingwa wenga Epafrodaitas klalaa wunkat yaa kwindi. God kat kwunapmak kwinja apma njangu veiliga yagimbi vla tigandi wun kat kwingwa wenga. Wun kat kwingwa vak kat vilaa God ngwukkat woviyaguga ligandi. 19 Kwingwuk mala kwo luwa vat tamba ngilindi. Wuna njambwi nyan God ndino ngwuk kat kwindi maa kwo lingwa vak ngiligiyandi. Kraist Jisasna mbaapmamba tingwan ngwulo ngwuk kat kwigiyandi. 20 Nina nyaek God ndi apma nyana. Njimbla njimbla ndina si kwutaa katsoga tigiyanin.

NGINI LA LIGA NYAANGIT

21 Godna nimba Kraist Jisasna nimba ngwuk kat apma nandinya waa wowun. Wunogwinana liga kita mbaapma nimba ndino ngwuk kat apma nandinya waa waligandi. 22 Wunowinana liga Godna mbaapma

nɨmba ngwuk kat apma nandinya waa walɨgandi. Njambwi nyan Sisana ngaymba lɨga Godna mbaapma nɨmba ndino apma nandinya waa walɨgandi.
23 Nɨn njambwi nyan Jisas Kraist awagapma kwilɨnda apma vak klambangwuk walaa wawun.

KOLOSI

KOLOSIMBA LA NƗMBAKAT POL PƗLƗWUTA PAS

1 Wun Pol wun. Wunayi pas piliwukna. Wun Kraist Jisasna nyaangit
yiga mbutiga nyan wun. Wun aposel wun. God wandi mala aposelat
tiwun. Timoti wunogwinala tindi maa wan pas piliwutiwun. 2 Ngwuk
Kolosi walinja ngepmamba liga Godna mbaapma nimba ngwuk kat
kan pas piliwutiwun. Kraist kat yelavika lingwan wuna kita mbaapma
nimba ngwuk. Nina nyaek God ngwuk kat awagapma kwilinda vat
kalangwangat wowun. Wan vak klalaa apma maawutno lingwangat
wowun.

GOD KOLOSIMBA LA NƗMBA KAT APMA MAAWUT KWINDƗ

3 Nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek God kat ngambuliya njimbla
ndi kat walili. Kolosimba liga nimba kat apma vat yimin waa walili.
Ndi kat sivu kilili. Kan yilingwa vak kat wutaa sivu kilili. 4 Jisas
Kraist kat ngwutna maawupmba yelavika nimamba kwutaa ligangwuk.
Godna mbaapma nimba kat kwunaka nimamba woviyaguga ligangwuk.
Wan vak yingwa vak tamba wukna. 5 Wan apma nyaangit savagu liga
nyaangit wukngwa njimbla, njimbla njimbla apma vat yetingweya vatna
nyaangit wukngwuk. Wan apma vat klangweya vat God ngwuk kat
nyinangwupmba taagandi, ligandi. Wan nda ana siliwokiyandi. Wan
klangweya nda kat yelavika Jisas Kraist kat kwutaa liga nat nimba
kat kwunaka woviyaguga ligangwuk. 6 God ngwuk kat awagapma
kwunatnda vak kat wutaa maawupmba yelavika kwutaa apma vat
yetingwuk. Apma maawupmba yelavika kwutaa yetindi. Wan vak
tak ngwuk kat tindi. Mbambala wun kipmana ngepma ngepma wan
vak tigandi. 7 Tat wan apma nyaangit Epafras mbutndi, wukngwuk.
Epafras Kraistna njivwa kwutiga nyana. Anogwinonala kitamba njivwa
kwutiga nyana. Angat walaa njivwa kwutigandi. 8 Epafras ngwuk kat
vilaa angat yalaa mbutndi. Wupma wandi. Godna waagan Kolosimba
liga nimba kat apma maawut kwindi, nat nimba kat nima maawut
yelavika kwunaka ligandi waa angat wandi. 9 Wan nyaangit wutaa
ngwuk kat God kat ngambuligali. Godna maawupmba yetingweya
vak nimamba wukwangat waa. Godna waagan savagu yelavika liga
maawut ngwuk kat kwindangat wali. 10 Wan apma vat klalaa njambwi
nyan waa nyaangipmba yetigiyangwuk. Kwutingweya njivwa kat vilaa
njambwi nyan woviyaguga ligiyandi. Aywaa kwovak apma njivwa
kwuka yetigiyangwuk. Ngwutna maawut Godnat savaguyelavika linda
vat niman yigiyandi. 11 Godnanamba liga kwondu nima ngleia. An
God kat ndina kwondu ngwuk kat kwindangat wali. Wan kwondu
klalaa ngwula lak kavle vat yandeyan wan kavle vat ngwuk kat ana
kwulakiyandi. Apma vat tagula vat tigiyangwuk. 12 Ngwuk nina nyaek
God kat solat siga sivu agi ngwula. God nin kat kwunatndi maa ndina
apma kava wuleilaa ndina nimba kat kwindeya apma nda klaiganin. Nin
kat kwunatapman yindeyanwan apma nda ana alipsiga klaiganin. 13 Tat
nin kulun wala kavamba yeti vla kavle savle yetinin. Wan kavle vat nin
kat viga lindi. God ndina apma nyan yeta vat nin kat kwindi maa ndina
nyan nin kat viga ligandi. 14 Jisas nin kat tiga Godna kimbut maawut

kwunapmak ndɨ kat wenga kwindɨ. Ngi kat tɨga God nɨn kat ana kavle yigiyandɨ.

KRAISTNA VAT

15 God kat kɨta nyan ana vɨndɨ. Kraist kat mɨna vɨndi. Godna angwa vat yetɨnda vak sɨmogwivat yandɨ. Ndɨ Kraist ndɨ tat ta nyan. God kwukna nda aywaa ndɨna kwupmba lɨga ndɨ. 16 God wandɨ maa ndɨ aywaa kwutndɨ. Kɨpmamba lɨga nda nyɨnangwupmba lɨga nda ndɨ Kraist aywaa kwutndɨ. Vɨga yetɨna nda vɨlapman yetɨa nda ndɨ Kraist aywaa kwutndɨ. Waagan vla lɨga nda ndɨ Kraist aywaa kwutndɨ. God wandɨ maa Kraist aywaa kwutndɨ. Kraistna sɨ kwusonjangat ndɨ God wandɨ, kwutndɨ. 17 Ndɨ Kraist tamba la nyana. Mbambala lɨga nda Kraistna kwondumba lɨgandi. 18 Ndɨ ndɨnagwi lɨga nɨmbana njambwi nyana. Ndɨna mbaapma kat njambwi lɨga nyana. Ndɨna mbaapmamba lɨga nɨmba ndɨna kwondumba yetɨlɨgandi. Ndɨ Godna tata lɨga nyan. Kiyalaa lɨga laakiyaa nɨmba kat tata lɨga nyana. Ndinyangu aywaa nɨna njambwi nyan tɨmbandɨ walaa God ndi kat wandɨ, kiyalaa laatndɨ. 19 God ndɨna maawupmba wandɨ. Wuna maawut klalaa wunai lɨga vla lɨgiyamɨn wandɨ ndɨna nyan kat. 20 Tamba la nda nyɨnangwutna nda kɨpmana nda Godna nda mɨna lɨndɨ. Kavle vat yandɨ maa God waa vɨga lɨnda nda kat kai waa kwagalandɨ. Wan kavle vat ya nda kat tɨga God ndɨna nyan kat wandɨ mala kɨpmat yandɨ. Wan nda kat wumba yambɨ ndɨna lak kiyalaa God kat kwivat yandɨ. God ndɨnai kwukna nda ndɨ kat maama nɨmba vla lɨndi. Kraist Godna nyan ndi kat kɨmbɨk kwupmat diwai krosmba kiyandɨ. Kiyalaa kɨmbɨk kwutndɨ. Kɨpmamba lɨga nda nyɨnangwupmba lɨga nda kat ndɨna lak kiyalaa wumba yambɨ God kat kwindɨ.

21 Tamba God kat sɨvlamba lɨ la nɨmba ngwuk. Ngwuk kavle vak yiga yetɨlɨngwuk. Ngwuk kavle maawut yelavɨka lɨngwuk. Ngi kat tɨga ngwuk Godna nɨmɨngi vla lɨngwuk. 22 Mbambala Godna nyan nɨna mbangɨ nyana tɨga kiyalaa Godnogwi kɨpma lɨga nɨmba kat kɨmbɨt kwutndɨ. Mbambala Godna alɨ nɨmba ngwuk. Ngɨni Godna nyan ngwuk kat kwutaa Godna mɨndama sambɨmba kalindɨ, tɨgiyangwuk. Apma vat mɨna yetɨlɨgiyangwuk. Kavle nɨmba waa ana waigandɨ. 23 Wan apma vat klavat wangweyan kwutaa lɨngwa apma nyaangɨt ke kwagalangweya. Ngwuk aywaa wan kwutaa yetɨngwa apma vat tagula vat kwutaa lɨgiyangwuk. Mandɨp maawut ke klangweya. Tak wan apma nyaangɨt wutaa wan nyaangɨt nɨn kat kwunakiyandɨ waa yelavɨka yetɨngwuk. Wan vak kat ke kwagalangweya. Wan apma nyaangɨt ngepma ngepma lɨga nɨmba kat mbutuwa nyaangɨtna. Wan mbutuwa vat wuna njɨvwa. Wan apma nyaangɨt ngepma ngepmamba lɨga nɨmba kat mbutɨndi.

POL KWUTA NJɨVWA

24 Wan mbutuwa nyaangɨt ngepma ngepmana nɨmba kat yɨga mbutɨwun. Wan njɨvwakat nɨma sakwat nɨmba kai walaa wun kat waleaga viyavat tɨlɨgandi. Wan vak kat ana vaaka lɨgowun. Wuna mbangɨ wiyo laagandɨ, lɨgowun. Kraist kat ndɨno ndɨna mbangɨ nɨmamba viyandi kangɨt yilɨndɨ, lɨndɨ. Wan kavle vat ndɨna mbaapmamba la nɨmba kat tɨka klandɨ. Wuno ndɨnai yeta vapmba yetɨvat tɨgowun ngwuk kat tɨga. Godna njɨvwa kwutɨga nɨmba kat aywaa nat nɨmba kavle vat yigiyandi. Ngɨni yaigaa nandinya wan val ngɨlɨgiyandɨ. 25 God wandɨ, ndɨna mbaapma nɨmba kat njɨvwa kwuka ngwuk kat kwunapmak yiwun. God wandɨ, ndɨna apma nyaangɨt

aywaa ngwuk kat kwunapmat mbutɨgowun. 26 Wan nyaangɨtnana
nat nyaangɨt kɨta pagwula lɨndɨ. Tamba la nɨmba ana vɨga wuka lɨndi.
Mbambala wan nyaangɨt ana pagwugandɨ. God ndɨna nɨmba kat aywaa
sɨmogwiga mbutndɨ. 27 God wan pagwuga la nyaangɨt ndinyangu kat
aywaa sɨmogwiga mbupmat walɨgandɨ. Wan nyaangɨt apma nyaangɨtna.
Tagula vat tɨga nyaangɨtna. Wan nyaangɨt aywaa ndɨ kambu nɨmbana
nyaangɨtna. Wan nyaangɨt kupma lɨga nyaangɨtna. Kraist ndɨ ngwula
maawupmba yetɨlɨgandɨ. Tɨga lɨga ngɨni Kraist kat God apma vat yinda
vat ngwulo ngwuk kat wupma apma vat yigiyandɨ. 28 Kan Kraistna
nyaangɨt kambu nɨmba kat kwunapmakat mbutɨna nyaangɨtna. Apma
vat yelavɨka ndi kat mbutɨganɨn. Wan kavle vat ke yiga wan apma
nyaangɨt kwutaa alɨ ngwula waa ndi kat mbutɨganɨn. Kraistnonala kɨta
vat apma vat tɨmbandi walaa ndi kat mbutɨganɨn. Ngi kat tɨga God ndi kat
vɨlaa waigandɨ. Ngwuk tamba maawut sɨka lɨgangwuk waa waigandɨ.
29 Ndi kat mbupmat ana samat njɨvwa kwutɨgowun. Nɨma njɨvwamba
kwuka lɨlɨgowun. Ndɨ Kraist kwiya kwondumba kwutɨgowun. Wan
kwondu wunamba lɨga wunkat ava kwilɨgandɨd waa kwukweya njɨvwa
kat.

2

1 Ngwuk kat kwunapmak kat nɨma njɨvwa kwutɨwun. Kwutuwa vat
vɨngwangat wowun. Ngwutna kapma kai. Leodisia walɨnja ngepmamba
lɨga nɨmba kat ndino ndi kat nɨma njɨvwa kwutɨwun. Nɨma sakwat
Godna mbaapma nɨmba ndina mɨndama vɨlapman yuwa nɨmba ndi
kat kwunapmak njɨvwa kwutɨwun. 2 Tagula maawutno tɨmbangwuk
walaa ngwuk kat njɨvwa kwutɨgowun. Awat sowat woviyaguga lɨga kɨta
vapmba yetɨmba ngwuk walaa ndi kat njɨvwakwutɨgowun. God waa
nyaangɨtna tat pagwula la nyaangɨk kat wutaa maawupmba yelavɨka
yetingweya vat maawut sɨka ana yetɨgiyangwuk. Wan tat pagwula la
nyaangɨt Kraist ya vat ta nyaangɨtna. 3 God nɨn kat apma maawut
kwindeya vatna angwa Kraist. Nat nyan kai.

4 Kɨta nyan kavle vak kat ngwukapmba woseka wandɨ maa ngwutna
maawut kavle yilandɨ. Ndi kat tɨga wan nyaangɨt ngwuk kat tamba
mbukwun. 5 Mbambala ngwulogwinala ana lɨgowun. Sɨvlamba lɨga
ngwuk kat nɨma vat yelavɨka lɨgowun. Kraist kat nɨma vat maawupmba
kwutaa lɨngwa vat vɨlaa ngwuk kat woviyaguga lɨgowun.

KRAIST JISASAGWINALA KɨTA VAT YETɨ NGWULA

6 Ngwuk kupma wangwuk. Kraist Jisas nɨna njambwi nyana waa
wangwuk. Ngi kat tɨga ndɨnogwinala kɨta vat yetɨ ngwula. 7 Ngwuk
mi vla lɨgangwuk. Kraist kɨpma vla lɨgandɨ. Ngwutna njɨngwut nɨma
ngleimba ndaiga wungi kɨpmamba kwukandɨ. Kraist kat yelavɨka alɨ ng-
wula. Nat nɨmbananamba wutaa ndɨ kat yelavɨka ngwula maawupmba
kwutaa lɨngwa vat nɨmamba yelavɨka alɨ ngwula. God ngwuk kat apma
vat yindɨ. Ngi kat tɨga ndɨ kat sɨvul kɨga yetɨ ngwula.

8 Kɨta nyan ngwuk kat yalaa wun apma maawutno lɨgowun waa
walandɨ. Ngwuk kat woseka nyaangɨt walandɨ. Wan kavle nyaangɨt
ndinyangu kat mbutseli mbutsela mbutɨnja nyaangɨtna. Wan Kɨpmana
nyaangɨtna. Kraist wa nyaangɨt ana ndi. Ngwuk avɨmba ngwuk wan
kavle vat yalandɨ.

9 Ngwuk kapma vat tiga ngwuk. Ngwuk Kraistna nimba ngwuk. Kraist
kipma liga nimbana mbangi klalaa ndina maawut ana klandi. God ndi
kat maawut kwindi maa God yeta vapmba yetindi. 10 Kraistnogwinala
kita vat yetingweyan wan apma vat aywaa tamba klangwuk. Kraist ndi
kipmana waagan vla liga ndana njambwi nyana. 11 Kraistnogwinala
kita vat yetingweyan kavle vak kat kai wavat mbangi pitinja vak tamba
klangwuk. Ndinyangu mbangi pitinja vak kat ana wowun. Wungi
pitinja vla Kraist ngwuk kat kwutaa tamba yetingwa kavle maawut
kat limbwindi. Mbambala tamba yetingwa kavle maawut ngwuk
kat ana viga ligandi. 12 Wan ngu yaguling wa njimbla Kraist kiyandi,
waangumba ndi kat taaganja vak vla wupma ngwuk kat ngumba
yaguling di. God kwondu kwindi maa Kraist kiyalaa laatndi. Gwutno
wupma God kwuta njivwa kat ngwutna maawut yelavika kwutaa
lingwan Kraist waangumba liga laatnda vla tamba laakngwuk. Laataa
kupi maawupmba yetigangwuk. 13 Ngwuk tamba kavle vapmba yetiga
ngwutna maawut God waa nyaangit ana yelavika lingwuk. Kiyaa nimba
vla lingwuk. Judana lo ana viga lingwuk. Mbambala God wandi, Kraist
laatnda vla laakngwuk. Laataa apma kupi maawut yelavika yetingwuk.
Kavle vat yetingwa vak God tamba silimbwindi. 14 Tak Godna lo kalitaa
savagu ana yetingwuk. Wan lo kalikngwa vak tamba siga naguga
piliwutndi. Wan piliwutnja nyaangit God kwutaa silimbwindi. Wan
nyaangit diwai krosmba God kaalandi. Jisasnogwinala wan nyaangit
kita kita tamba kiyandi. 15 Kraist kiwai krosmba kiyalaa wan kipmana
waagan vla liga nda kat kwulatndi. Ndina nambu kalitaa kwutaa
kiyandi. Aywaa viga wandi. Min ndi kat tamba kwulapmin waa viga
wandi. 16 Kraist wan kipmamba la njambiya kat kwulatndi. Ngi kat
tiga nat nimba ngwuk kat njambiya laaganjeya vak ke wuka. Kigindana
njambiya, nguna njambiya, nandinyana njambiya, pestona njambiya,
sila vili wan nandinyana njambiya, ngwuk kat laaganjeya vat ke wuka.
17 Wan kipmamba la njambiva mi kait vla ligandi. Njambiyana nagwa
Kraistna. Tamba la nimba Kraist ngini kwutndeya njivwa kat yelavitaa
mi kait kwutnja vak vla njambiya taagandi kipmamba. Mbambala
Kraist yandi maa ndi kat maawupmba yelavika kwutaa liganin. 18 Nima
sakwat nimba ngwuk kat yalaa waigandi. Nin simapmba vilaa apma
nambu klanin. Nin kiginda kat kai walaa yetiliganin. Ensel kat nin
kwunatiganin. Nin njambwi nimba nin. Ngwuk mat nyangu vla
ligangwuk. Ngwuk kavle vapmba yetiligangwuk waa waigandi. Ngwuk
kat kai walinja vak kat ngwuk ke yelavikngwa. Wundi nimba kavle
maawupmba yelavitaa nin nima nimba nin waa woseka waligandi.
19 Wundi nimba Kraist kat maawupmba yelavika ana kwutaa ligandi.
Kraist njambwi nyanat tinda vat ana viga ligandi. Nin wungi vat kai.
Kraist njambwi nyanat tiga nin ndina mbaapma nimba ndinai waa
nyaangipmba kita vapmba yetigiyanin. Apma vat yetineya vat niman
yigiyandi.

KRAISTNOGWINALA KITA VAT KIYALAA TIGA LAATNIN

20 Kraistnogwinala kita vat kiyangwuk maa wan kipmana njambiya
ana ngwuk kat kwutaa viga ligandi. Kipmana njambiya kat mina kwutaa
yetiligan nimba kat manda kat ndina kwupmba yiligangwuk. 21 Manda
kat wan njambiya kwutaa yetiligangwuk. Wan nda ke kwuka walinja
njambiya. Wan da ke kiga walinja njambiya. Wan da ke sinyika walinja

njambiya. Manda kat wan njambiya kwutaa yetiligangwuk. 22 Kai
walinja nda njimbla njimbla liliga nda ana ndi. Wan kipmamba liga
nda. Wan njambiya ndu nyan taaga njambiya. Ndu nyan mbutika
nyaangitna. 23 Nima sakwat nimba wan njambiya kat apma vatna waa
yelavitigandi. Ensel kat kwunatneyan apma vatna waa yelavitigandi.
Kiginda kat kai waneyan apma vatna waa yelavitigandi. Nina mbangi
kat kavle vat yineyan apma vatna waa yelavitigandi. Wan vat apma vat
ana ndi. Wan vak tamba yelavika yetinja maawuk kat ana kwunatigandi.

3

GOD WANDI MAA KRAIST LAATNDA VLA LAATNIN

1 Ngwuk wupma ana yetigangwuk. Ngwuk Kraist kiyalaa laakna vak
vla kiyalaa laakngwuk. Wan kipmana vak kat mina ke yelavika yetiga.
Ngwuk nyinangwupmba liga nda kat mina yelavika yeti ngwula. Wan
kava Kraist Godna yaagindan naangamba ndaaligandi. 2 Wan kipmana
nda mina klavat ke yelavika yetingwa. Ngwuk nyinangwutna nda klavak
kat yelavikiyangwuk. 3 Wan kipmana nda mina yelavitingwa maawut
ndi tamba ngilindi. Mbambala Godnagwi Kraistnonala kita vat kupi
maawupmba yetigangwuk. Tiga liga wan tamba la kavle vat ngwuk
kat ana kwulakiyandi. 4 Kita vat yetilina nyan Kraist yandi mala kita
vat yetigiyanin. Apma vat yetinda vak klalaa yetinda vla yetigiyanin.
5 Ngwutna maawupmba liga vat wan kipmana vapmba yeti ngwula waa
waliga vak kat vatnya ngwula. Kingi kavle vak kat kai waa waligowun.
Yambisik yiga yetinja vak, kavle vak yetivak kat walinja vak, sikwuka
yetilinja vak, nat nimbana nima sakwat nda kat klavak kat woviyaguga
yetilinja vak. Nat nimbana nda kat klavak kat yelavitinja vak waagan
kwunatinja vak vla ligandi. Kavle vak mbit. 6 Wan kavle vapmba
yetiliga nimba kat God kimbut yiga ndi kat sigiyandi. Ndinai waa
nyaangit wupmak kat kai waligandi. 7 Ngwutno tak wungi vat kavle vat
yilingwuk. Tak wungi vat kavle vat ngwuk kat kwutaa viga lindi.

8 Wan vak mbambala aywaa kwagala ngwula. Nat nyan kat njika
nat nyan kat kimbut yiga ke yetiga. Nat nyan kat kavle vat yiga ndina
si kat ke viyesandaga. Kavle nyaangit ke mbuka. 9 Nat nimba kat
ngwutna maawupmba ke woseka waa. Wan tamba yelavika yetingwa
maawut tamba kwagalangwuk. Tambana maawut wala vapmba
manda kat yetigiyangwuk. 10 Mbambala kupi maawut klalaa mandip
vapmba yetigiyangwuk. Wan kupi maawut God kwukna maawutna.
Nandinya nandinya kwunatigandi wungi kupi maawuk kat. God
ndinai yeta vapmba yetingwangat ngwutna kupi maawut kwunatigandi.
Wungi kupi maawupmba God kat yelavika yetingwangat kwunatigandi.
11 Kraistnonala kita mbaapmamba kita vat tiganin. Juda ana ndi Juda ndi
waa ana kapma kapma kalikiyandi. Mbangi pitnja nimba ndi mbangi
pitapman nimba ndi waa ana kapma kapma kalikiyandi. Nambuo
liga nimba ndi nambu lapman tiga nimba ndi wa ana kapma kapma
kalikiyandi. Njivwa kwutaa nimba ndi kwo nat nimba kat viga la
nimba ndi waa ana kapma kapma kalikiyandi. Kraistnonala nin aywaa
kita vat tiganin. Wan mbaapma nimbana maawupmba aywaa ndina
maawupmba Kraist yetiligandi.

NAT NIMBA KAT APMA VAT YETINA VAT

12-13 Ngwuk aywaa Godna apma nɨmba ngwuk. Ngwuk kat
woviyaguga lɨga ngwuk aywaa wuna nɨmbat tɨgiyangwuk waa wandɨ
God. Yagwa ngwula aywaa waa wandɨ God. Ngivak kat tɨga nat nɨmba
kat yelavɨka apma vat ay ngwula. Nat nyan ngwuk kat njɨtndeyan
awat ke ndɨ kat njɨka. Njɨtnda vak kat ke yelavɨkngweya. Njambwi
nayan kat njɨkngwa vat yelavɨtapman yinda vak vla nat nɨmba kat
ke yelavɨkngwa. 14 Wundi apma vapmba yetɨga ngwuk awat sowat
woviyaguga alɨ ngwula. Nat nɨmba kat woviyaguga lɨngweyan wan
apma vatna angwa vatna. 15-16 Kraist ngwutna maawupmba taaganda
apma vapmba yetɨ ngwula. Wan apma vapmba yetɨngwangat wuna
mbaapmat aywaa yagwa ngwula waa wandɨ God. Tɨga lɨga ngwutna
maawupmba tɨgandɨ. Wan apma nyaangɨt awat sowat yigumba mbuka
vɨsɨmogwiga apma vat alɨ ngwula. Godna sɨ kwusoga God waa nyaangɨt
tɨga mbangu kwundi waga alɨ ngwula. God kat sɨvu kɨga mbangu kwundi
waga alɨ ngwula. 17 Kwutɨngwa njɨvwa aywaa njambwi nyan Jisasna
sɨmba agwuk ngwula. Walɨngwa nyaangɨt aywaa ndɨna sɨmba waga awa
ngwula. Jisasna sɨmba waga nɨna nyaek God kat sɨvu agɨ ngwula.

DU, TAAGWA, NYANGUNA NYAANGƗT

18 Ngwuk taagwa ngwutna lana kwupmba lɨga ndɨna kwundi wuka
yetɨ ngwula. God wungi vak kat woviyaguga lɨgandɨ. 19 Ngwut ndu ng-
wutna taagwa kat yigumba kwunaka nɨma maawut yelavɨka alɨ ngwula.
Ndi kat ke nɨma vat yiga njɨka.
20 Ngwut mat nyangu nyaek nyɨmena kwundi wuka yetɨ ngwula. God
wungi vak kat woviyaguga lɨgandɨ. 21 Ngwuk nyaek nyɨme sɨva sɨva
nyangu kat nɨma vat yingweyan ndina maawut kavle yiga tɨpmwigwula
yigiyandi.

NJƗVWA KWUTA NƗMBO NAT NJƗVWA KAT VƗGA LA NYANA NYAANGƗT

22 Ngwuk kontrakna nɨmba ngwutna njambwi nyana kwundimba
wuka njɨvwa agwuk ngwula. Ngwuk kat yiga vɨndeya njɨmbla mɨna
ndɨna kwundimba njɨvwa kwukngweyan ana nglaatndɨ. Njɨmbal
njɨmbla ndɨna kwundi wuka yigumba alɨ ngwula. God njɨmbla njɨmbla
nɨnai kwutaa njɨvwa vɨga lɨgandɨ waa yelavɨk ngwula. Ngi vak kat tɨga
apma vat njɨvwa kwukiyanɨn. 23 Kwutɨngweya njɨvwa aywaa nɨmbamba
agwuk ngwula. maawupmba yelavɨk ngwula. Wan kwutuwa njɨvwa
ndinyangu kat ana kwutɨgowun. God kat kwutɨgowun waa yelavɨk
ngwula. 24 God ngwuk kat wenga kwigiyandɨ. Ndɨna nyangu kat kwivat
taakanda nda ngwuk kat kwiga tɨgandɨ. kwutɨngwa njɨvwana njambwi
nyan ndu nyan ana ndɨ. Njambwi nyan Kraistna. 25 Kɨta nyan kavle
njɨvwa kwutndeyan God ndɨ kat kavle wenga kwigiyandɨ. God nat ana
woseka waiganɨn.

4

1 Ngwuk njɨvwa kat vɨga la njambwi nɨmba ngwuk ngwutna njɨvwa
kwutɨga nɨmba kat apma wenga kwiga apma nyaangɨt ambuk. Ngwuk
wupma yelavɨpmba ngwuk. Wuna njambwi nyan nyinangwupmba
lɨgandɨ waa yelavɨk ngwula.

KOLOSIMBA LƗGA NƗMBA KWUTNJEYAN NJƗVWA KAT POL MBUTA NYAANGƗT

2 God kat ngambuvak kat ngwutna mbangɨ wana kɨlɨpmbangɨ
walɨngweya. Njɨmbla njɨmbla awamba. God kat ngambungweya

njɨmbla ndɨ kat sɨvu agɨmba ngwuk. 3 God kat wagalangweya njɨmbla
God kat wagalamba ngwuk wun kat. God kat wagalangwuk wun kat vɨga
lɨndɨ, mbukweya apma nyaangɨt ndina waamba wupmbandi. Kraist
ndinyangu kat kwunatɨnda va kat mbupmat wowun. Mbukwangat
wun kat kalabusmba taagandi, tɨgowun. 4 God kat wagalangwuk
mala wuna kwundi apma vat tɨndi mala mbukwa nyaangɨt wutaa
maawupmba yelavɨkiyandi. Nyaangɨt ngambuvat wuna njɨvwa. Kavle
vak ngambuvak kat kai walɨgowun.
5 Nat nɨmba Kraistna mbaapma nɨmba naa ndi. Ndinogwinala
yetɨngweya njɨmbla yigumba yetɨmbangwuk. Ndinogwinala
yetɨngweya njɨmbla ndi kat wan apma nyaangɨt ambupmba ngwuk.
Kwo wana yetɨlɨngweya. 6 Ndi kat mbukweya njɨmbla ngwula mbangɨ
wiyo waavi laagandɨ, apma maawut sɨka mbukiyangwuk. Ndi kɨta kɨta
yelavɨka lɨnjeya maawuk kat vɨlaa ngwuk kat wagalanjeya nyaangɨt
wutaa ndi kat wan apma nyaangɨt ambuk ngwula.

NGƗNI LA NYAANGƗT

7 Ana kɨta mbaapma nyan Tikikas ngwula ngepma yilaa ngwuk kat
anai yetɨga kwutɨga njɨvwa ngwuk kat mbukiyandɨ. Anogwinala lɨga
wan nyan njambwi nyana njɨvwa yigumba kwutndɨ. 8 Kan kwutɨngwa
njɨvwa kat vɨlaa ngwuk kat mbuka ngwutna maawut kwunakiyandɨ. Ngi
kat tɨga ndɨ kat wowun maa ngwutna lak yigiyandɨ. 9 Kɨta nyan Onisimas
ndɨnogwinala yigiyandɨ. Ndɨ ngwutna ngepma nyana. Nɨnogwinala
apma vat tɨga kɨta mbaapma nyana. Wan ngepmamba yina vak
ngwuk kat mbukiyambɨt. 10 Wunogwinala kɨta vat kalabuɨmba la
nyan Aristakas ngwuk kat apma nandinya walɨgandɨ. Makno ndɨno
wupma ngwuk kat apma nandinya walɨgandɨ. Wan nyan Banabasna
swamba. Ngwuk kat tamba mbukwun wan nyan Mak kat. Ngwuk
kat yindeyan ndɨ kat apma nandinya waa ndɨ kat yagwa waa awamba
ngwuk. 11 Jisas waa Jastas walɨnja nyan ngwuk kat ndɨno apma nandinya
walɨgandɨ. Wundi kuvuk nyangu Aristakas, Mak, Jastas tat ndi Juda ndi.
Mbambala Kraistna mbaapmamba yalaa Godna nyaangɨt wunogwinala
mbutɨgandi. Wunogwinala lɨga nat nɨma sakwat Juda walɨnja nɨmba kai.
Kuvuk nyangu mɨna lɨndi. Wun kat nɨma sakwat njɨvwa kwuka wun kat
kwunapmat tɨgandi.
12 Ngwula ngepmana nat nyan Epafras ngwuk kat apma nandinya
walɨgandɨ. Ndɨ Kraist Jisasna njɨvwa kwutɨga nyana. Nɨma sak-
wat njɨmbla God kat nɨmamba wagalalɨgandɨ ngwuk kat kwunatn-
dangat. Apma maawut yelavɨka God kat kwutaa lɨngwangat God kat
wagalalɨgandɨ. Mandɨt maawupmba mbaak yelavɨtandi walaa ngwuk
kat God kat wagalalɨgandɨ. God waa nyaangɨpmba yetɨmba ngwuk
walaa wagalalɨgandɨ. 13 Ngwuk kat kwunapmak kwutɨnda nɨma sakwat
njɨvwa tamba vɨwun. Ngwuk kat mɨna ana wan njɨvwa kwutɨgandɨ.
Leodisia walɨnja ngepma Hirapolis walɨnja ngepmamba lɨga nɨmba kat
waa njɨvwa kwutɨgandɨ. 14 Nɨna apma dokta vla lɨga ndɨ Luk ngwuk
kat apma nandinya walɨgandɨ. Dimas ndɨno ngwuk kat apma nandinya
walɨgandɨ.
15 Leodisia walɨja ngepmamba lɨga kɨta mbaapma nɨmba ndi kat apma
nandinya waweya nyaangɨt ambuk ngwula. Nimpa walɨnja taagwa li
kat apma nandinya waweya vak ambupmba ngwuk. Lɨla ngaymba
yisolaa la nimba kat ndino ndi kat mbukiyangwuk. 16 Kan pas vɨlaa

Leodisiamba liga kita mbaapma nimba kat agwimba ngwuk. Ndino vigandi. Ndino Leodisiamba liga nimba ngwuk kat ndina pas kwindi mala avimba ngwuk. 17 Ngwuk Akipas kat ambupmba ngwuk. Nima nyana njivwa min kat wawa njivwa aywaa agwupmba min waa ndi kat ambuk.

18 Wan pasmba tat ta nyaangit wowun maa piliwuta nyananamba pensil klalaa wan ngini la nyaangit wuna taambamba piliwukwun. Ngwuk kat apma nandinya waa piliwutigowun. Kalabusmba liwun. Wun kat ke maawut siliwoka. God ngwuk kat awagapma kwunatndangat wowun. Ngiyambak.

1 TESALONAIKA

1 Wun Pol wun wan pas pilɨwutaa kwiwun. Timoti sailaso wunogwinala tɨgambɨt. Nɨna nyaek Godnagwi nɨna njambwi nyan Jisas Kraistna yelangɨ nɨmba kat kan pas pilɨwutaa kwiwun. God ngwuk kat apma vat awagapma kwinda vat klaigangwuk wanɨn. Apma maawupmba yelavɨka yetɨngweya vak klaigangwuk wanɨn.

TESALONAIKAMBA LA NɨMBA GOD WANDA NYAANGɨK KAT NDI NDINA MAAWUPMBA YELAVɨKA NɨMAMBA KWUTAA LɨNDI

2 Njɨmbla njɨmbla ngwuk kat yelavɨtaa God kat walɨganɨn. Tesalonaikamba la nɨmba kat apma vat yimɨn waa walɨganɨn God kat. 3 God waa apma nyaangɨt wutaa kwutaa apma njɨvwa kwutɨgangwuk. Nat nɨmba kat woviyaguga lɨga kwunatɨgangwuk. Ngwula maawut tagula vat tɨndɨ mala njambwi nyan Jisas Kraistna yaiga nandinya kat kawiga lɨgangwuk. Wungi kat tɨga nɨna nyaek God kat walɨneya njɨmbla yetɨlɨngwa vak kat yelavɨtɨganɨn. 4 Wuna mbaapma nɨmba, God ngwuk kat woviyaguga lɨgandɨ. God ngwuk kat wandɨ, lɨgangwuk. Wan vak vɨga lɨganɨn. 5 Tak ngwuk kat yalaa wan apma nyaangɨt mbutna nyaangɨt kwo nyaangɨt ana ndɨ. Tagula nyaangɨtna mbutna. Godna waagan nyaangɨtnonala yandɨ. Wan nyaangɨt ngwula maawut ngwandnɨ mala kwutaa yetɨngwuk. Ngwuk kat kwunapma yana njɨmbla yetɨna vak vɨga sɨga naguga lɨgnwuk. 6 Yetɨna vak kat sɨga nagulaa ngwuk yetɨna vak vla yetɨngwuk. Njambwi nyan yetɨnda vak vla yetɨngwuk. Nɨma sakwat nɨmba wan apma nyaangɨt kalangwangat ndi kat walɨndi. Ndi ngwuk kat nɨma vat yindi. Godna waagan njwula maawut ngwandɨndɨ maa ngwuk kat nɨma vak yinja vak yelavɨtapman nolin ngwandɨlɨgangwuk. 7 Masedonia walɨnja nɨma kɨpmamba lɨga Akaia walɨnja nɨma kɨpmamba lɨga Godna yelangɨ nɨmba ngwuk yetɨngwa vak kat vɨlaa ngwulai yeta vapmba yetɨndi. 8 Masedoniamba Akaiamba la nɨmba mɨna ana wutndi ngwulai waa njambwi nyana apma nyaangɨt. Ngepma ngepmana nɨmba aywaa wuka lɨgandi. God kat ngwula mbangɨ wiyo waavi taaganda vak kat aywaa wuka lɨgandi. Tamba wuka lɨgandi. Manda kat ndi kat yiga mbukiyanɨn. 9 Tak ngwuk kat yanɨn mala nɨn kap apma vat yagwa waa nɨn kat kwunakngwuk. Nɨn kat apma vat kwunakngwa vat nɨn kat ngepma ngepma la nɨmba nɨn kat mbutndi. Kavle waagan kat kwagalalaa njɨmbla njɨmbla apma vat tɨlɨga nyan, God ndɨna njɨvwa kwutɨngwa vat nɨn kat mbutndi. 10 Godna nyan nyɨnangwupmba lɨga nganga yaiga njɨmbal kat kawiga lɨngwa vak nɨn kat mbutndi. God wandɨ, ndɨna nyan kiyalaa laatndɨ. Kavle vak yetɨnja vak kat God ndinyangu kat sɨvat tɨgiyaa vak kat Jisas lamba nɨn kat tɨga sɨlɨmbwindɨ.

2

TESALONAIKAMBA POL KWUTA NJɨVWA

1 Kɨta mbaapma nɨmba, tat ngwuk kat yanɨn. Yalaa mbutna nyaangɨt ana kwo valak yindɨ. Vɨga lɨgangwuk. 2 Filipai walɨnja ngepmamba lɨga ngwuk kat yanɨn. Wan ngepmamba nɨn kat kavle vat nɨma vat yindi. Nɨn kat njɨka waga viyandi. Tamba wukngwuk. Ngwuk kat yalaa God waa apma nyaangɨt mbupmak kat ana vatnɨn. God nɨn kat ava kwindɨ. Ngwutna ngepmamba lɨga nɨma sakwat nɨmba nɨn

kat kai waliga nimba ndi kat ana vatnin. 3 Ngwuk kat walaa mbutna
nyaangitna angwa kavle vat ana ndi. Wan nglambio liga vat ana ndi.
Woseka walinja vat ana ndi. 4 Ndina angwa God waa vatna. God
nina maawupmba liga vak siga naguga vilaa nin kat ambuk wandi
mala wan apma nyaangit mbutiganin. ndinyanguna maawupmba ana
mbutiganin. Godna maawupmba mbutiganin. Nina maawupmba liga
vat God viga siga naguliigandi 5 Ngwuk kat yalaa woseka waga kwusiliga
ana mbutinin. Ngwutna kwanda kwanda nda klavat ana woseka waa
mbutinin. Viga ligangwuk. God ndino yilina vak viga ligandi. 6 Ngwuk
kat yaa ngambulinan nina si kwusonjangat ana mbutinin. Nat nimba
nina si kwusonjangat ana mbutinin. Nin Kraistna nyaangit mbutiga
nimba nin. Nin aposel nin. Ngi kat tiga ngwutna kwanda kwanda
alainan wovuna. Wupma ana klanin. 7 Tamba ngwutnonala linan apma
lagwa mat nyangukat viga kwunaka lilat takwa vla ngwuk kat yigumba
viga linin. 8 Mbaapma nimba, ngwutnogwinala liga nandinya ngan
ngwuk kat God waa apma nyaangit mbutina njimbla ianya klavat nima
sakwat njivwa kwutnin. Ngwuk kat woviyaguga liga ngwuk kat God waa
apma nyaangit mbupmak wanin. Ngwuk kat kwunapmak wan apma
nyaangit mbutinin. Ngwuk kat nimamba woviyaguga liga. Ngwuk kat
kwunapmat kat tiga kiyaneyan wovuna waa yelavitinin. 9 Mbaapma
nimba ngwutnogwinala liga nandinya ngan ngwuk kat God waa apma
nyaangit mbutina njimbla sanya klavat nima sakwat njivwa kwutinin.
God waa apma nyaangit ngwuk kat mbutina ngwutnamba sanya klavak
kat kai wanin. Ngwutna sanya klaneyan ngililandi walaa kai wanin. Ngi
kat tiga nima sakwat njivwa kwutnin. Tak ngwuk kat yina vat ngwutna
maawut ana tiviligandi.
10 Ngwuk Jisasna mbaapma nimba, ngwuk kat yina vat apma vatna.
God yeta vak vla yetinin. Ngwut kavle vak yiligangwuk waa nin kat ana
wangwuk. Ngwuk viga ligangwuk. God ndino viga ligandi. 11 Kita nyan
ndina nyan kat kwunatinda vak vla ngwuk kat kwunatinin. Ngwuk kat
kita kita apma nyaangit mbutinin. Ngwutna maawut kwunatinin. Wan
vapmba yeti ngwula waa ngwuk kat mbutinin. 12 Ngwuk kat wanin. God
yelavika liga vapmba yeti ngwula waa wanin. God ngwuk kat wunai viga
liga kava yagwa ngwula wandi. Wuna apma yelaga nda liga kavat yagwa
ngwula waa wandi.

GOD WAA NYAANGIK KAT NIMBAMBA KWUTAA LIGANDI

13 Tat God waa apma nyaangit ngwuk kat mbutnin, yelavikngwuk.
Ndinyanguna nyaangit ana ndi. God waa nyaangitna waa yelavikngwuk.
Ngwuk wan apma nyaangit kwutaa la nimba ngwuk. Wan apma
nyaangit ngwutna maawut kat kwunatigandi. Wan apma nyaangit
kwuta lingwangat God kat njimbla njimbla sivu kiliganin. 14 Mbaapma
nimba, Judiamba yisola liga nimba god kat yelavika Kraist Jisasna
yelangi nimba ndi kat ndina ngepma nimba kavle vat yindi. Ng-
wutnogwi kita vatna. Ngwuk kat ngwutna ngepma nimba kavle vat
yindi. 15 Wan Juda ndi nina njambwi nyan Jisas kat vatnyandi. Tamba
Godna nyaangit mbuta nimba kat ndi kat vatnyandi. Nin kat kiklindi.
Ndi kai waliga nimba ndi. God ndi kat kimbut yiga kai waligandi. 16 Juda
ana ndi nat nimba kat wan apma nyaangit mbupmak kat Juda nin kat kai
waa kematigandi. God Juda ana ndi nat nimba kat kwunapmak kat kai
waligandi. Ndina kavle vat yilinja vak nandinya nandinya yiga yisolindi,

nima sakwat tindi. God kimbut yiga tindeya vapmba ndi kat sigiyandi. Ana silabigiyandi. Aywaa sigiyandi.

POL NDI KAT VIVAT WANDI

17 Kita mbaapma nimba, ngwuk kat kwagalalaa kapma liganin. Ngwuk kat nina maawut ana tivilindfi. Ngwuk kat yelavitsimbla linin. Ngi kat tiga ngwula mindama vivat nima njivwa kwutinin. 18 Ngwulai liga kava yavat tilinin. Wun Pol nima sakwat njimbla ngwutnai la kava yavat tiwun. Nin kat Setena kemata. Ngi kat tiga ngwulai la kava ana silimataa yalinin. 19 Nina njambwi nyan Jisas yaiga njimbla apma vat yiga yetingwa vak kat tiga solat sigiyanin. Wan njimbla lingwa vat nin kat kwinda apma vat vla ligiyandi. Wan vak yaiga vak kat yelavika liganin. 20 Yiga vak kat yelavika solat siga nolin ngwandiliganin. Yiga yetilingwa vat nina si kwutaa kwusoligandi.

3

TIMOTI NDI KAT KWUNAPMAK KAT POL AY WANDI

1-2 Ngwuk kat vivak kat ana alipsiga kawiga ligiyanin. Ngi kat tiga nina mbaapma nyan Timoti kat wali, ngwuk kat yindi. Ndi Godna njivwa kwutiga nyana. Ndi Kraist waa apma nyaangit mbutiga nyana. Ngwutna maawupa God waa apma nyaangik kat nimamba kwutaa lingwa vat kwunapmak kat wali, yindi. Ngwuk kat mbupmak kat wali, yindi. Yindi maa Atensmba kapma liga. 3 Nima sakwat nimba apma vapmba tingwangat aki waa ngwuk kat kavle vapmba yiligandi. Wan apma vat kwagalangwangat nin kai waliganin. God nin kat kwutaa wandi. Nat nimba ngwuk kat kavle vapmba yigiyandi waa wandi. Viga ligangwuk. 4 Tat ngwulogwinala lina njimbla ngwuk kat wupma mbutnin. Nat nimba nin kat kavle vapmba yigiyandi waa mbutnin. Mbutna vapmba tigandi. Wan vak viga ligangwuk. 5 Wungi kat tiga ngwuk kat vivak kat ana alipsiga kawiga ligiywoun. Wungivak kat tiga Timoti kat wowun mala yindi. God waa nyaangit ngwula maawupmba kwutaa ligangwuk? Tamba kwagalangwuk? Waa wagalavat yindi. Wun yelavikwun. Kavle maawut kwiliga nyan, Seten ndi kat kavle maawut kwindi mala ndinogwinala kwutna njivwa kwo valat anagandi ya waa yelavikwun. Ngwuk kat vilaa yetingwa vak wun kat mbukiyandi.

TIMOTI APMA NYAANGIT MBUTNDI, POL SOLAT SINDI

6 Timoti ngwuk kat yilaa lungwamataa yalaa ngwutna nyaangit nin kat mbutndi. God waa nyaangitmba nimamba kwutaa ligandi. Nat nimba kat woviyaguga liga kwunatigandi. Ngwuk kat vivat waligandi. Apma vapmba ngwuk kat yelavika ligandi waa nin kat mbutndi. Nino ngwuk kat vivat tiganin. 7 Kita mbaapma nimba, nin kat nima vat ya vak kat ana nimamba yelavika vaatiganin. Kavle vat nin kat yinjeya vak kat ana nimamba yelavika liganin. God waa apma nyaangit maawupmba nima vat kwutaa lingwa vak kat mina yelavika nina maawut apma vat tigandi. 8 Njambwi nyan waa nyaangitmba ngwuk nimamba kwutaalingweyan nin solat siga apma vat tigiyanin. 9 Ngwuk apma vak yetingwa vak kat tiga god kat mbutiganin. Mbuka solat siliganin. God kat waliganin. Ndi kat apma vat yimin waa waliganin. God kat ngwuk kat tiga mbuka sivu kiliganin. 10 Nandinya ngan ngwutna mindama vivak kat God kat wagalaliganin. Ngwutyna maawupmba liga vat tambi kalalindeyan nin kwunakiyanin.

NDINAI LƗGA KAVA YIVAK KAT GOD KAT POL WAGALANDƗ

11 Nina nyaek Godnogwi nina njambwi nyan Jisaso mbik vililik pali nin
kat ngwulai liga kavat kaligiyambit wanin. 12 Njambwi nyan kat ngwuk
kat tiga wowun. Awat sowat woviyaguga kwunaka tinjeya vak ndi kat
nimamba agwi. Nat nimba kat woviyaguga kwunaka tinjeya vat ndi
kat nimamba agwi waa wowun. Ngwuk kat woviyaguga tineya vat nin
kat tamba kwindi. 13 Njambwi nyan Jisas ndina mbaapma nimbonala
yaiga njimblamba ngwutna maawut apma vat tindangat wowun. Wan
njimbla nina nyaek God ngwutna maawupmba ligiyaa vak kat vilaa
kavle vatna waa ana waigandi wowun. Maawupmba liga kavle vat ana
vigiyandi wowun.

4

ANDA VAK YETƗLƗNJA VAK KAT GOD WOVIYAGUGA LƗGANDƗ

1 Mbambala nina kita mbaapma nimba, ngwuk kat njambwi nyan
Jisasna simba nima kwundimba mbupmat tiganin. Wukngwangat
wanin. God yelavika liga maawupmba yeti ngwula. Tak ngwuk kat
wupma mbutnin. Mbambala Godna maawupmba samat yetiligangwuk.
Godna maawupmba aywaa yetingwangat wanin. 2 Tat njambwi nyan
Jisasna simba ngwuk kat mbutna nyaangik kat ngwula maawut ana
tiviligandi. 3 Apma vat yetingwangat God wandi. Yambisik kwuka
yetingwa vat kwagalangwangat wandi. 4 Taagwa klangweya vak kat
ngwuk kat mbupmat yigowun. Simblan ke klangwa. Li kat kalalaa
li kat kwunaka ligiyangwuk. 5 Kwo yetiga nimba god kat vilapman
nimba simblan taagwa klaligandi. Nat nimba kat ana yelavitigandi.
Ndina maawupmba mina yelavitaa klaligandi. 6 Wan kavle vapmba yiga
yetiligweyan njwula mbaapma nimba kat kavle vat yigiyangwuk. Wan
kavle vak kat yiga yetilingweyan njambwi nyan ngwuk kat wan nima
vapmba yigiyandi. Wan vak ngwuk kat tamba nimamba wowun. 7 Kavle
vak yetiga yambisik kwuka yetivak kat God nin kat ana wandi. Apma vat
yetivak kat God nin kat wandi. 8 Kita nyan wan mbutina nyaangik kat kai
wandeya nin kat ana kai waigandi. Ndi God kat kai waigandi. God ndina
waagan nin kat apma vat simogwivak kat kwiligandi.

9 Ngwulagwi kita mbaapma nimba kat woviyaguga ali waa ana ng-
wuk kat piliwukiyanin. Wan vak tamba God ngwuk kat simogwindi.
Awat sowat woviyaguga ali ngwula waa God ngwuk kat simogwindi.
10 Masedonia walinja nima kipmamba liga ngwula kita mbaapma nimba,
wan vak ke kwagalangwa. Nimamba kwutaa ali ngwula. 11 Yigumba
alingwula. Ngwutna nda mina viga ali ngwula. Nat nimbanala ke
viga njatndangwa. Ngwutna njivwa mina yigumba kwuka ali ngwula.
Wan nyaangit tat ngwuk kat mbutna nyaangitna. 12 Wungi vapmba
yetingweya kwo liga nimba ngwuk kat vilaa kan nimba apma vatmba
yetiga nimba ndi waa waigandi. Wungi vapmba yetingweyan kwanda
kwanda kat kwaka ana ligiyangwuk.

JISAS YAGA YANDƗ, KIYAA NƗMBA LAAKIYANDI

13 Kita mbaapma nimba, kiya nimba kat yelavitingwangat ngwula
maawut kwunapmat tiganin. Kwo liga nimba ndi nglaga lindi. Kiyaa
nimba laakiyaa nandinya kat ndi ana kawiga lindi. Ngwut nd-
inai la vla tilangwuk. 14 Jisas kiyalaa laatndi waa maawupmba
yelavitiganin. God kwondu kwindi, Jisas laatndi. Jisas laatnda vak vla

God wandɨ maa Jisasna mbaapmba lɨga kiyaa nɨmba laakiyandi. Laat-
ndi, God ndi kat kwutaa kaligiyandɨ. Jisas yaiga njɨmbla ndɨnogwinala
yaigandi. 15 Mbutɨna nyaangɨt nɨna angwa nyaangɨt ana ndɨ. njambwi
nyana nyaangɨtna mbutɨna. njambwi nyan yaiga njɨmbla kwo lɨga
nɨmba ana tata wokegiyandi. Kiya nɨmba laataa tatak wokegiyandi.
16 Njambwi nyan nyɨnangwutmba lɨga ngaga yaigandɨ. Ngaga yaga nɨma
kwundimba wandɨ, ndɨna njambwi ensel nɨma kwundimba waigandɨ.
Godna kwuk klalaa vɨlɨtnja vak kwukiyandi. Wan kak wutaa Kraistna
yelangɨmba lɨga kiya nɨmba tata laataa wokegiyandi. 17 Nɨn kwo
lɨga nɨmba nɨn kat ndina kwupmba God nɨn kat wandɨ, wokegiyanɨn.
Njambwi nyanonala kɨta vat aywaa nyɨnangwupmba yisolaa lɨgiyanɨn.
18 Wan mbutna nyaangɨt ngwuk awat sowat mbukngweyan kiya nɨmba
kat ana nɨmamba nglaigangwuk. Awat sowat ngwula maawut kwu-
nakiyangwuk.

5

NAT NƗMA SAKWAT NYAANGƗT

1 Kɨta mbaapma nɨmba, manda kat njambwi nyan yaiga njɨmbla kat
ngwuk kat pɨlɨwukiyanɨn. 2 Wan nandinya njambwi nyana nandinya
pagwuga yaigandɨ. Sɨkwupmak ngan yalɨga nyan vla yaigandɨ. Tamba
vɨga lɨgangwuk. 3 Ngɨni waigandi. Apma vat yetɨlɨganɨn waa waigandi.
Wanjeya njɨmbla mba kwiyatapman yalaa ndi kat sɨgiyandɨ. Ndi kavle
yigiyandi. Ndi ana pagwulaa lɨgiyandi. Wan vat taagwa nyan kwupmat
tɨga kangɨt waa lɨga kwutaa vak vla lɨgiyandɨ. 4 Kɨta mbaapma nɨmba,
ngwula maawut ana tɨvɨlɨgandɨ. Ngwula maawut kavle mɨnio lɨga nyan
vla ana lɨgandɨ. Ngi kat tɨga wan nandinya ngwuk kat pagwulaa ana
yaigandɨ. Ngwuk kat sɨkwutɨga nyan vla ana yaigandɨ. 5 Ngwula
yelavɨpmak kemba lɨga kava vla lɨgandɨ. Ngwula yelavɨpmak kangan
walɨga kava vla ana lɨgandɨ. ngwuk kemba lɨga vapmba lɨga nɨmba
ngwuk. Kangan valɨga vapmba lɨga nɨmba ana ngwuk. 6 Nɨn sɨndu
kwalɨga nɨmba vla ana lɨganɨn. Ngwuk sɨndu wana kwalɨngweya. Mɨni
vɨgba alɨmba ngwuk. 7 Sɨndu kwalɨga nɨmba nganat sɨndu kwalɨgandi.
Nɨma ngu kɨlaa tungwengwan yilɨnga nɨmba nganat kɨlɨgandi. 8 Nɨn
kapma vapmba lɨga nɨmba nɨn. Nɨma ngu kɨlaa tungwengwan ke yiga
yetɨngwya. Nɨn kemba lɨga vapmba lɨga nɨmba nɨn. Apma maawut
yelavɨka yetɨ. God kat ngwula mbangɨ wiyo waavi taagandɨ alɨ ngwula.
Ndɨ kat woviyaguga alɨ ngwula. Wan vapmba yetɨngweyan waagɨt
kwutaa lɨnja vak vla lɨgandɨ. Wan vlɨlɨlɨk vak kat pagwundɨ maa ana
kavle yigiyanɨn. God nɨn kat kwunakiya vak kat yelavɨk ngwula. Wan
vapmba yelavɨkngweyan kapamba kwutnja hat nambumba kumbulɨnja
hat tɨga vla tɨgandɨ. Wan vak nɨmbun. Wan vak nɨn kat pgwundɨ, ana
kavle yigiyanɨn. 9 God nɨn kat kimbut yiga lɨga sɨvak kat nɨn kat ana
wandɨ. Nɨna njambwi nyan Jisas Kraist ya vapmba apma vat yetɨneya
vat klangangat God nɨn kat wandɨ. 10 Jisas Kraist nɨn kat tɨga kiyandɨ.
Wundumbu yineyan wovuna. Kwo lɨneyan wovuna. Nɨn aywaa kiya
nɨmbo kwo lɨga nɨmbo njɨmbla njɨmbla ndɨnai lɨga kavamba tɨgiyanɨn.
11 Ngwut apma nyaangɨt awat sowat mbukiyangwuk. Awat sowat
ngwutna maawut kwunak. Wan vak mbambala yelɨgangwuk.

NAT NYAANGƗT

12 Kita mbaapma nimba, ngwuk kat nat vat mbupmat yiganin. Wutaa
kwutaa yetimbangwuk. Ngwutnogwinala njambwi nyan waa nyaangit
mbuka visimogwiliga nimba kat ndina si kwuso. 13 Ndina si kwu-
solaa ndi kat woviyaguga ali ngwula. Ngwulogwinala apma njivwa
kwutiga nimba ndi. Awat sowat wana walea lingweya. Ngwuk kwo
ligiyangwuk. 14 Kita mbaapma nimba wan nyaangit ngwuk kat nimamba
mbutigowun. Nat nimba njivwa kat kilipangi yiga ligiya nimba ndi kat
wan vak ke yiga waa awa. Nat nimbana maawut apma vat tilapman
yinjeyan ndina maawuk kat kwunak. Kita nyan wan nyaangik kat
kwagalavat wandeya ndi kat kwunak. nat nima sakwat nimba kat
kimbut yilapman yigumba ndi kat kwunak ngwula. 15 Kita nyan ngwuk
kat kavle vat yindeyan awat ndi kat ke kavle vat yiga. Ndi kat awat
apma vat ay. Njimbla njimbla nima sakwat nimba aywaa apma vat
mina yivak yelavik ngwula. Awat sowat apma vat yivak yelavik ngwula.
16 Njimbla njimbla God kat wagala ligiyangwuk. 17 Ngwuk Kraist Jisasna
yelangimba liga nimba ngwuk. 18 God wandi, ngwuk kat tigiyaa vak
yandi. Ngi kat tiga ngwuk kat tigiyaa vak kat vilaa God kat sivu agi
ngwula. Wan apma vat yingwangat ngwuk kat God wandi. 19 Godna
waagangat ke kai waga kemakngweya. 20 Kita nyan God waa nyaangit
mbutndeyan wan nyaangik kat ke kai waa. 21 Wan nyaangit aywaa
wuka siga naguga ali ngwula. Apma nyaangit wutaa kwutaa ali ngwula.
22 Kavle kavle vak aywaa kwagala ngwula.

23 God apma maawut kwiliga nyana. Ngwuk kat aywaa kwunatn-
dangat wowun. Kwunatndi mala apma vat mina yetigiyangwuk. Nina
njambwi nyan Jisas Kraist yaiga njimbla yelavitingwa vak, ngwula
mbangi, ngwula maawut wan kuvut nda apma vat mina tingjangat
wowun. Wan njimbla kavle vat yiga yetiligandi waa ngwuk kat walap-
man yinjangat wowun. 24 Ngwuk kat waa nyan God Simblan vat yiliga
nyan ana ndi. Wanda nyaangipmba yigiyandi. Ngwuk kat kwunakiy-
owun waa wandi. Kwunakiyandi.

25 Kita mbaapma nimba, God kat nin kat tiga wagala ngwula.

26 Ngwulai liga kita mbaapma nimba ndi kat taamba kwuka apma
nandinya awa.

27 Ngwuk kat nimamba njambwi nyana simba wowun. Ngi kat tiga
awuk ngwula. Wan pas piliwutna pas kita mbaapma nimba kat aywaa
viga ambuk.

28 Nina njambwi nyan Jisas Kraist awagapma kwilinda vak klalaa
kwutaa yetingwangat wowun.

2 TESALONAIKA

1 Wan pas wun Pol pɨlɨwukna pasa. Sailas, Timoti wunogwinala
lɨgambɨt. Tesalonaikamba yisola la nɨna nyaek Godna mbaapma nɨmba
kat pɨlɨwutɨna pasa. Nɨna njambwi nyan Jisas Kraistna mbaapma nɨmba
ngwuk. 2 Nɨna nyaek God nɨna njambwi nyan Jisas Kraist awagapma
kwilɨmba vak klangwangat wanɨn. Apma maawut sɨka yetɨngweya vak
klangwangat wanɨn.

POL GOD KAT SƗVU KƗLƗGANDƗ

3 Kɨta mbaapma nɨmba, awat sowat woviyaguga lɨngwa vat nɨman
yilɨgandɨ. God waa nyaangɨt kwutaa lɨngwa vat nɨman yilɨgandɨ. Kwutaa
lɨngwa vat vɨlaa God kat ngwuk kat tɨga njɨmbla njɨmbla sɨvu kɨlɨganɨn.
Sɨvu kɨlɨna vat nglaatndɨ. 4 Ngi kat tɨga God kat yelavɨpmak kat yisola
la nɨmba kat kwutaa lɨngwa vak kat tɨga mbutɨganɨn. Ngwutna sɨ
kwusolɨganɨn. Nat nɨma sakwat nɨmba ndi kat kavle vat yilɨngandi.
Ndi vaaka kwutaa lɨnja vak apma vak ana kwagalandi. Ndi ndina
maawutmba nɨmamba kwutaa lɨgandi waa ndi kat mbutɨganɨn.

NGWUK KAT YILƗNJA KAVLE VAK KAT GOD ANA KEMATƗGANDƗ

5 Ngwuk kat yilɨnja kavle vak kat God ana kematɨgandɨ. Wan ngwuk
kat yinjeya nɨma vak ngwuk kat kwunakiyandɨ waa God yelavɨtɨgandɨ.
Wan kavle vat ngwuk kat kwunatndɨ maa ndɨna mbaapmamba wuleilaa
apma vat nɨnogwi lɨgiyangwuk. Wan kavle vat ngwuk kat kwunatndɨ
maa God tɨga vla tɨgiyangwuk. 6 Ngwuk kat nɨma vat yilɨga nɨmba kat
ngɨni God awat ndi kat nɨma vat yigiyandɨ. Ndi kat nɨma vat yiweyan
nlaakiyandɨ waa wandɨ God. 7-8 Njambwi nyan Jisas yaiga njɨmblamba
ndɨna njambwi enselonala yaigandɨ. Ya vla vɨka yaigandɨ. God kat kai
walɨga nɨmba kat yandeya njɨmbla awat ndi kat kai waga sɨgiyandɨ. Nɨna
njambwi nyan Jisas kat wanja apma nyaangɨk kat kai walɨga nɨmba kat
yandeya njɨmbla awat ndi kat kai waga sɨgiyandɨ. Mbambala ngwuk
kat nɨma vapmba yilɨgandi. yandeya njɨmbla ngwuk kat yat njawiya
ngwula waa waigandɨ. Nɨno nɨn kat wupma waigandɨ. 9 Wan kavle
nɨmba ndi kat sɨndɨ mala njɨmbla njɨmbla kavle savle yetɨgiyandi. God
tɨga kavamba ana lɨgiyandi. Ndi kat kɨkligiyandɨ. kapma kavamba
yiga lɨgiyandi. Wan kavamba lɨga God kwondumba apma vat tɨndeya
vat ana vɨga lɨgiyandi. 10 Ngwuk kat wan apma nyaangɨt mbutnɨn
maa wutaa ngwula maawupmba kwutaa lɨngwuk. Jisas yaiga njɨmbla
ndɨnai waa nyaangɨt maawupmba yelavɨka kwutaa lɨngwa vak ndɨna
sɨ kwusogiyandɨ. Mɨnagwi ndɨna mbaapmamba lɨga nat nɨmba ndɨ
kat vɨlaa apma nglei njɨvwa kwutndɨ waa waigangwuk. 11-12 Apma
vapmba yetɨnjangat ndi kat kwunap mɨla waa God kat njɨmbla njɨmbla
wagalalɨganɨn. Ngwutna maawupmba apma vat yetɨvak wangwa vak
God ngwuk kat kwondu kwindɨ maa kwukngwangat wanɨn. God kat
ngwula maawupmba yelavɨka kwutaa lɨga kwukweya apma njɨvwa God
ngwuk kat kwondu kwindɨ maa kwukngwangat wanɨn.

2

GOD WAA LO KAT KAI WALƗGA NYAN

1-2 Nina njambwi nyan Jisas Kraist yaiga njimbla ngwuk kat mbupmak
yiganin. Ndinai liga kavamba yisolaa lineya vak kat ngwuk kat mbup-
mat yiganin. Kita mbaapma nimba, nat nimba ngwuk kat mbutindi.
Njambwi nyan yaiga njimbla tamba yandi waa mbutndi. Nat nimba kwo
waa kwudimba mbutndi. Nat nimba Godna waagan wuna maawupmba
ngwandindi mala mbutigowun waa wan nyaangit mbutndi. Nat nimba
pas nina simba waga piliwutaa wan nyaangit ngwuk kat kwindi. Ndinai
waa nyaangit ke ngwut nimamba yelavika. Mandit maawut ke yelavika.
3 Ngwuk kat woseka walandi. Nat nda tata yandi mala wan nandinya
ngini yaigandi. Tat nima sakwat nimba yisola liga God kat kai wavat
nima sakwat nimba yisola liga God kat kai wavat laataa yaigandi. Tata
God kat kavle vat yiliga nyan laataa ligiyandi. Ndi ya vitiga kava yilaa
nimamba kavle yigiyandi. 4 Ndi waigandi. Nat vat nima nda kat
yelavikngwa vat kwaga ngwula. Wun ndi kat kwulatigowun. Wun
kat mina yelavika ali ngwula waa waigandi. Godna ngay wuleilaa
ndaaliga wun God wun waa waigandi. 5 Tamba ngwulogwinala liga wan
nyaangit mbukwun ngwuk kat. Ngwuk yelavitigangwuk? 6 Mbambala
kita vatna ndi kat kematiga. Kematiga nda viga ligangwuk. Wan nda
kemati mala ndi kan njimbla ana laakiyandi. Wandeya njimblamba
laakiyandi. 7 Wan kavle nyan kavle vat yindeya vak kan njimba wan
vak pagwuga yiligandi. Wan kavle nyan kat kematiga nda ngini ana
kemakiyandi. 8 Wan kavle nyan kat kematapman yindeya ngini laataa
kapmba ligiyandi. Nina njambwi nyan Jisas Kraist ngaga yalaa wan
kavle nyan kat kai waa ndi kat vatnyagiyandi. Njambwi nyan nima ya
vitiga vak vla yandeya vak wan kavle nyan vigiyandi. Vindi maa kwundi
mwupmba ya vilik puvwinda vak vla wan kavle nyan kat Jisas vat-
nyagiyandi. 9 Wan kavle nyan setena kwondumba yalaa nima vat yilinja
vak woseka waa simogwigiyandi. Yindeya nima vak vilaa waigandi.
Ndi apma nyana kwondu wogwuliga nyana waa waigandi. 10 Ndi kat
woseka wandi maa ndina maawut kavle yigiyandi. Wan nimba god
waa apma nyaangiik kat kai waigandi. Kai wanjangat God ndi kat ana
kwunakiyandi. Wan nimba wan kavle nyan woseka waa yilinda vat vilaa
maawupmba yelavika ligiyandi. Tiga liga kavle vat yigiyandi. 11 God ndi
kat kavle maawut yelavika yetinjeya maawut kwigiyandi. Ndina kavle
maawupmba kavle nyan woseka waiga nyaangitg kwutaa ligiyandi.
12 God waa apma nyaangit ndi kwutaa livak kat kai waigandi. Ndi kavle
vapmba yetivat woviyaguga ligiyandi. God wungi kavle vapmba yetiliga
nimba kat aywaa kimbut yiga lindeya maawupmba siigiyandi ndi kat.

TAMBA GOD NGWUK KAT KWUNAPMAK WANDI

13 Ngwuk kapma vapmba liga nimba ngwuk. Kita mbaapma nimba,
njambwi nyan ngwuk kat woviyaguga ligandi. Tamba ngwuk kat
yelavitaa kwunakiyowun waa wandi ngwuk kat. Wunai waa apma
nyaangit ndi kwutaa ligiyandi. Ndi kat wuna waagan kwigiyowun.
Wuna waagan tavindi maa apma mandit maawupmba yetigiyandi. Ndi
kat apma vapmba yigandi waa tamba God wandi ngwuk kat. Ngi kat
tiga God kat ngwuk kat tiga sivu kineyan nglaatndi. 14 God wandi, ngwuk
kat wan apma nyaangit mbutinin. nina njambwi nyan Jisas Kraist apma
vak tinda vla tingwangat God nin kat ambuk, waa wandi maa ngwuk kat
mbutiganin. 15 Kita mbaapma nimba wan nina kwundimba ngambunin,
wukngwa nyaangit pasmba piliwutna nyaangit ke kwagalaga. Ngwula

maawupmba kwutaa yeti ngwula. 16 Nina njambwi nyan Jisas Kraistno
nina nyaek Godno nin kat woviyaguga ligambit. Njimbla njimbla apma
vat tineya vat nin kat awagapma kwimbit. Apma vat nin kat yimbeya
vak kat yelavika kawiga liganin. 17 Ngwula maawut kwunapmbangat
wagalanin. Ngwuk kat kwondu kwimbit maa apma njivwa kwuka apma
nyaangit mbukngwangat mbik kat wagalaa liganin.

3

NIN KAT TIGA GOD KAT WAGALA NGWULA

1 Nin mbaapma nimba, ngwuk kat mbutina nyaangitna ngtini la liga
nyaangit kingiyan ngwuk kat mbutna. Nin kat tiga God kat wagala
ngwula. Ngepma ngepmamba liga kwiyatapman mbutseli mbutsela
mbutnjangat wagala ngwula. Wan apma nyaangit ndi kat kwulatndan-
gat wagala ngwula. Ngwuk kat mbutnin, wan apma nyaangit ngwuk
kat kwulatndi, ngwula maawupmba yelavika kwutaa lingwuk. 2 Nin
kat kavle vat yivat waliga kavle nimba nin kat mbaa kwulatandi waa
wagala ngwula. Wan nimba nina mbaapmamba liga nimba ana ndi.
Ngepma ngepmamba liga nimba nina mbaapmamba ana aywaa ligandi.
Ndina nat nimba mina nina mbaapmamba ligandi. 3 Njambwi nyan
waiga nyaangitmba yigiyandi. Ngwuk kat ava kwindi mala ligiyangwuk.
Ngwuk kat God tivwi kilindi mala ngwuk kat Seten ana wuleiga kavle
vat yigiyandi. 4 Njambwi nyan ngwula maawutmba ngwandindi maa
ngwuk kat wana nyaangitmba yiga yetigiyangwuk. Yiga yetingweya vak
kat nina mbangi ana kilipangi yigiyandi. Nguwk wan vak tamba yiga
yetilingwa vatna. 5 Njambwi nyan njwula maawupmba ngwandila lindi
maa God kat woviyaguga lingwangat wanin. Kraist wan nyaangitmba
ngwula maawupmba yelavika nima vat kwutaa lingwangat wanin.

6 Kita mbaapma nimba njambwi nyan Jisas Kraistna simba ngwuk
kat nimamba mbutiganin. Ngwula kita nyan njivwa kwutapman kwo
lindeyan ndinagwinala ana ligiyangwuk. Wan nyan tat ngwuk kat
mbutna vapmba ana yetiligandi. 7 Yetina vapmba yeti ngwula. Ngwut-
nagwinala tiga njivwa kwutapman kwo ana yetilinin. Viga lingwuk. 8 Nat
nimbana nao kwo klalaa ana kilinin sanya kwilapman. Ngwutnamba
sanya klavak kat kai walaa nandinya ngan nima njivwa kwutinin.
Ngwuk kat nima njivwa kwivak kat kai wanin. 9 Yetina vapmba yeti
ngwula waa ngwuk kat mbupmak wanin. Ngi kat nima njivwa kwivak
kat kai wanin. Ngwutnamba tamba sanya klaligenin nglaakendi. Yetina
vapmba yeti ngwula waa ngwuk kat mbupmak wanin. Ngi kat tiga
ngwutnamba sanya ana klanin. 10 Ngwulogwinana liga wan nyaangit
ngwuk kat mbutnin. Kita nyan ndi njivwa kwupmak kat kai wandeyan
ndi kat nao ke kwiga. 11 Ngwutno nat nimba ndina njivwa kwagalalaa
nat nimbana njivwa kat ndi njangumba wuka yiga vindi. Yinja vak
wuka linin. 12 Njambwi nyan Jisas Kraist waa vapmba wundi nyangu
kat njsvwa agwut waliganin. Nat nimbana njivwa kat njangumba wuka
ke yilingwa waa waliganin. Ndina njivwamba kwuka sanya klaigandi.
13 Kita mbaapma nimba, ngwuk apma njivwa kwupmak kat ngwula
mbangi kilipangi yilandi. 14 Kita nyan wan pasmba piliwutna nyaangik
kat kai wandeya ndi kat yigumba avimba. Ndi kat kwagala. Ndi kat
kwagalangweyan ndina mbangi ngwuk kat vindeyan wup yigiayndi.
15 Maama nimba kat yinja vak vla ndi kat wupma ke yingwa. Ndi

kat ambupmbangwuk. 16 Apma vat kwiliga njambwi nyan ngwuk kat
maawupmba apma vat kwindangat wanin. Njimbla njimbla mandit
mandit vapmba kwindangat wanin. Njambwi nyan ngwutnogwinala
kita vat tindangat wanin.
17 Wun Pol wun ngwuk kat apma nandinya waa piliwupmak wowun.
Ngi kat tiga wuna taambamba wan kavamba wan vandi piliwutigowun.
Piliwukwa pas aywaa piliwutigowun. 18 Nina njambwi nyan Jisas
Kraist nin kat awagapma kwinda vak klambangwuk walaa ngwuk kat
waligowun.

1 TIMOTI

1 Wun Pol wun. Kan nyaangɨt wunayɨ pɨlɨwutaa kwiya. Jisas Kraist
waa nyaangɨt mbutɨga nyan wun. Godnagwi Jisaso wun kat yiga ambuk
wambɨt maa wan apma nyaangɨt mbutɨgowun. God nɨn kat kwunatndɨ.
Kraist Jisas yaiga nandinya kat yelavɨka lɨganɨn. 2 Kan pas Timoti kat
pɨlɨwutɨgowun. Jisasna mbaapma wuleimangat wuna nyan vla lɨgamɨn.
Mɨn kat tamba kandi kwutaa kalɨwun. Nɨna nyaek Godnogwi nɨna
njambwi nyan Kraist Jisaso mɨn kat woviyaguga lɨga sɨka lɨmeya vat
kwimbangat wowun.

KAVLE NYAANGƗT NGAMBULƗNJA VAK KWAGALAGIYANƗN

3 Masedonia walɨnja nɨma kɨpma yivat tɨga mɨn kat wowun. Efesas
walɨnja ngepmamba alɨ mɨla wowun mɨn kat. Kan ngepmamba lɨga
nɨmba kat mandɨt kavle nyaangɨt sɨmogwingwa vat kwagala ngwula
waa nɨmamba awamba ndi kat. 4 Apma nyaangɨtna angwa wupmat
yilɨnjan ndina nyaek awat kwutaa yeta kavle vapmba ke ngambulɨngwa
waga awambamɨn ndi kat. Wungi vapmba ngambulɨnjeyan God waa
apma nyaangɨt ana wukiyandi. God kat wagalanjeyan ndɨnai waa apma
nyaangɨt vɨsɨmogwindɨ maa ndina maawupmba yelavɨka lɨgiyandi. 5 Nɨn
ndi kat mandɨt vapmba yetɨnjangat yelavɨka lɨganɨn. Nɨn ndi kat
apma maawut yelavɨka lɨnjangat wanɨn. God kat ngwula maawupmba
yelavɨka lɨnjangat wanɨn. Wungi vapmba yetɨnjeyannat nɨmba kat
kwunaka woviyaguga lɨgiyandi. 6 Ndina nat nɨmba wan apma nyaangɨt
kwaglalaa kwo nyaangɨtmba ngambulɨga yetɨlɨgandi. 7 God tamba
wandɨ, pɨlɨwutnja nyaangɨk sɨmogwivat wan nɨmba walɨgandi. Mbut-
nja nyaangɨt ndina maawut ana yelavɨtɨgandi. Maawut yelavɨtapman
nɨmamba kwundi mɨna ngambulɨgandi. 8-10 God waa lona njɨvwa
kɨngwiyan. Kɨta nyan God waa lo kavle vat yiga yetɨlɨga nɨmba kat
mbutndeyan wovuna. God kwiya lo ndina nda. Tamba vɨga lɨganɨn.
Apma vat yetɨlɨga nɨmba kat God ana ndɨna lo kwindɨ. God kat kai waa
kavle vat yiga yetɨlɨga nɨmba kat ndɨna lo God kwindɨ. Ndɨna lo wuka
yetɨvak kat kai walɨga nɨmba kat kwindɨ. God yeta vapmba yetɨvak
kat kai walɨga nɨmba kat wan lo kwindɨ. Nyaek, nyɨme, nat nɨmba kat
vatnyalɨga nɨmba kat wan lo kwindɨ. sɨkwuka yambɨsɨk kwuka yetɨlɨga
nɨmba kat kwindɨ. Ndu vɨlɨlɨk kavle vat yetɨvat ngambulɨga nɨmba kat
God ndɨna lo kwindɨ. Kandi kwuka kalɨlɨga nɨmba kat wan lo kwindɨ.
Woseka walɨga nɨmba kat wan lo kwindɨ. God waa nyaangɨk kat kai waa
yetɨlɨga nɨmba kat kwindɨ. 11 Wan apma nyaangɨt wuna nyaangɨt ana ndɨ.
Apma nyan God wun kat wan apma nyaangɨt yiga ambuk wandɨ mala
mbutɨgowun ngwuk kat.

GOD POL KAT APMA VAK KWUTƗNDA NJƗVWA KAT SƗVU KƗLƗNDƗ

12 Nɨna njambwi nyan Kraist Jisas wan apma nyaangɨt mbukwangat
wun kat kwondu kwindɨ. Jisasna mbangɨ ana vali yindɨ wan njɨvwa
wun kat kwivat tɨndangat. Wuna njɨvwa kwutɨga nyanat tɨgiyamɨn
waa wun kat wandɨ. Ngi kat tɨga ndɨ kat sɨvu kɨlɨgowun. 13 Tat Jisas
Kraist kat kai waa yetɨla nyan wun. ndɨna mbaapma nɨmba kat kavle
vat yila nyan wun. Ndɨ kat njɨka kwusɨlɨga yila nyan wun. Maawut
yelavɨtapman wan kavle vat yiga yetɨlɨwun. Ndɨna mbaapmamba ana

liwun. Ngi kat tiga God wun kat awat ana nima vat yindi. 14 Njambwi
nyan wun kat awagapma nimamba apma vat yilindi. Kraist Jisas wuna
maawut ngwandindi maa ndi kat wuna mbangi wiyo waavi laagandi.
Ngwandindi maa nat nimba kat kwunapmak kat woviyaguga liwun.
15 Kraist Jisas kavle vat yetiliga nimba kat kwunapmak kan kipma yandi.
Kavle vat yiluwa vak kavle vak yiga yetiliga nimba kat kwulatindi.
Wan nyaangst apma nyaangitna. Awuk ngwula. 16 Manda kat God
wun kat awat silapman yindi. Wun kavle nglei nyan Jisas Kraist wun
kat kwunatnda vat nat nimba vilaa yelavikiyandi. Wan kavle nglei
nyan kat ana nima vat yindi. Nin kat ana nima vat yigiyandi. Nin
kat alipsiga kwunakiyandi waa yelavikiyandi. Wupma Jisas Kraistkat
yelavitnjeyan njimbla njimbla apma vat yetinjeya vat klaigandi. 17 Wun
Godna si katsoga waigowun. God nat nyana kwupmba ana ligandi. Ndi
njambwi nglei ligandi. njimbla njimbla apma vapmba ligiyandi. Njimbla
njimbla nina kingat tigiyandi. Ndi ana wundumba yigiyandi. Nat nimba
minimba ndi kat ana vlilgandi. Apma vatna.

TIMOTI KAT NJIVWA NIMAMBA AGWUT WAA WANDI POL

18 Mbambala min kat wowun wuna nyan min Timoti, wawa kita
nyaangit min awup mila. Tamba God wandi, nat nimba min kat tat
mbutndi. Min Godna njivwa apma njivwa kwukiyamin waa tat min
kat mbutndi. Mbutnja nyaangit yelavika Godna apma njivwa nimamba
agwut. 19 Wan apma nyaangiik kat mina maawupmba yelavika apma
vat agwut. Nat nimba maawupmba yelavika kwupmak kat kai walaa
wan apma vat tamba kwagalandi. 20 Vililik pali kat wowun. Mbitna
si Haimenias, Aleksanda. Mbilo ngivat kavle vat yimbit. Mbik kat
waga kikliwun. Mbik kat Seten viga ligiyandi wowun, Seten mbik kat
kavle vat yilindi, wan yilimba God kat kavle nyaangit ngambulimba vak
kwagalagiyambit.

2

GOD KAT WAGALANEYA VAT

1 Tat min kat God kat wagalamangat wowun. Ndi kat wagalameya
nat nimba kat tiga God kat wagalamba. God kat wagalameyan ndi kat
sivu agimba. Nat nimba kat tiga aywaa God kat wagalamba. 2 King
kat tiga wagalamba. Yetineya vak kat vilaa njambwi nimba woviya-
gunjeya vak kat God kat wagalamba. 3 Wungi vapmba wagalameyan
apma vatna. Nin kat kwunakna nyan God apma vatna waa waigandi.
4 God ndinyangu kat kwupmak waligandi. Wan apma nyaangit wutaa
maawupmba yelavika yetinjangat walingandi God. 5 God kita ligandi.
Ndina nyan kita nyan mina ligandi. Wan nyan Godnogwi ndinyanguna
nindimba ligandi. ndina si Kraist Jisas. 6 Jisas ndinyangu kat tiga ngaga
yalaa ndina mbangimba nina kavle vak kat wenga kwindi. Jisas kiya vak
kat vilaa God ndinyangukat aywaa kwunapmat waligandi. Viliganin. Ngi
kat tiga mbambala Jisas ya vak kat nat nimba kat yiga mbutiganin. 7 Tiga
liga wan nyaangit yiga ambuk nat nimba kat waa God wun kat wandi.
Juda ana ndi nat nimbak wan apma nyaangit simogwi liga nyan wun.
Ndi kat simogwiwun maa wan apma nyaangik kat ndina maawupmba
yelavika kwuta limbandi walaa mbukwun.

8 Ngepma ngepmamba liga nimba kat wowun. God kat wagala ngwula
wowun. Apma maawupmba yelavkia ndi kat kawiga ali. Ngwuk

kat kwunakiyandɨ. Ngwuk ke kimbuk yiga waleavat yelavɨka ndɨ kat
wagala waa wowun. 9 Wun taagwa kat wowun. Ngwutna mbangɨ
mɨna ke nɨma vak yelagaga. Apma waavwi kwusongwengan wovuna.
Ngwutna mbangɨ mɨna kwunaka wana yelavɨka yetɨlɨngweya. Nɨma
sanyo lɨga vandɨ nda klalaa ke yelagaga. 10 Godna yelangɨmba lɨngweyan
apma njɨvwa agwut. Godna njɨvwa kwukngweyan ngwula mbangɨ
yelagangwa vandɨ nda vla wan apma njɨvwa lɨgiyandɨ. 11 Ngwut taagwa
kiyak walea Godna nyaangɨt wuka lɨgiyangwuk. Ana kwundi waiga-
wuk. Nyaangɨt wupmbangwuk. Nyaangɨt wutaa apma maawut yelavɨka
tɨmbangwuk. 12 Wun kai wowun. Taagwa laataa lɨvak kat ndu kat lɨlai
ana ndɨ vɨga kaliga yetɨgiyaa. Ngwuk taagwa ke kwundi waa. Ngwuk
kiyak waa alɨ waa wowun. 13 God Adam kat tak kwutndɨ. Ngɨni Iv kat
kwutndɨ. Ngi kat tɨga taagwa nduna kwupmba lɨgiyandi. 14-15 Adam
Seten woseka waa vak kat ana wutndɨ. Iv wutaa maawupmba yelavɨka
kavle vat yilɨ. Taagwa nyan kwutnjeyan apma vatna. God kat yelavɨka
nat nɨmba kat woviyaguga kwunaka yetɨnjeya apma vat yetɨgiyandi.
Wun nɨma nyan ana wun waa yelavɨka apma vat yetɨnjeyan wan vak
wovuna. Wan vapmba yetɨnjeyan God ndi kat kwunakiyandi.

3

JISASN YELANGɨ NɨMBA KAT VɨGA LA NɨMBANA NYAANGɨT

1 Kan nyaangɨt kwo wanja nyaangɨt ana ndɨ. Kɨta nyan Jisasna yelangɨ
nɨmba kat vɨga lɨvat wandeyan wan apma vatna. 2-3 Nat nɨmba kat vɨga
lɨgiyaa nyan kat ndɨ kavle nyana waa wanjeyan ndɨ njambwi nyan ana
lɨgiyandɨ. Taagwa kɨta klalɨgiya nyan mɨna wan njɨvwa kwukiyandɨ.
Njɨmbla njɨmbla nɨma ngu kɨga tungwengwan yiga yetɨlɨgiyaa nɨmba
kan njɨvwamba ana lɨgiyandi. Apma maawutno lɨga nyan mɨna kɨngi
njɨvwamba lɨgiyandɨ. Nat nɨmba kat yagwa walaa kwunaka kɨginda
kwilɨga nyan mɨna kɨngi njɨvwamba lɨgiyandɨ. Nat nɨmba kat alɨpsɨga
nyaangɨt vɨsɨmogwilɨga nyan mɨna kɨngi njɨvwamba lɨgiyandɨ. Nyingi
lapman maawutno lɨga apma nyan kɨngi njɨvwamba lɨgiyandɨ. Sanyo
klavat woviyaguga lɨga nyan kɨngi njɨvwamba ana lɨgiyandɨ. 4 Wan
nyan ndɨna ngaymba lɨga nɨmba kat yigumba vɨga lɨgiyandɨ. Ndɨna
nyangu kat waigandɨ. Wuna nyangu wuna nyaangɨt awuk ngwula waa
waigandɨ. Ndi wukiyandi. 5 Kɨta nyan ndɨna ngaymba lɨga nɨmba
kat kavle savle vɨga lɨndeyan Godna yelangɨ nɨmba kat ana apma
vapmba ndi kat vɨga lɨgiyandɨ. 6 Mbambala glei Jisasna yelangɨ wuleia
nyan vɨga lɨgiyaa nyan ana lɨgiyanɨ. Mbambala glei wuleia nyan vɨga
lɨndeyan ndɨ yelavɨkiyandɨ. Wan apma nambuo lɨga nyan wun waa
yelavɨka lɨgiyandɨ. Wungi vapmba tala Seten yelavɨka la kavle vak vla
yelavɨtɨgandɨ. 7 Kwo lɨga nɨmba vɨga lɨgiyaa nyan kat waigandi. Ndɨ kan
nyan apma nyana waa waigandi. Wan nyaangɨt mbutapman yindeyan
ndi Setena mbaapma nɨmba ndɨ kat kavle vat njɨka waigandi. Wungi
vapmba Seten ndɨ kat kavle yigiyandɨ.

JISASNA YELANGɨMBA NJɨVWA KWUTAA NɨMBANA NYAANGɨT

8 Jisasna yelangɨmba njɨvwa kwutɨgiyaa ndi apma maawut sɨka
yelavɨka lɨgiyandi. Ndi kwundi vɨlɨlɨk ngambuga ana lɨgiyandi. Ndi
kwundi kɨta nyaangɨt mɨna ngambuga lɨlɨgiyandi. Ndi wundi nɨmba
nɨmamba nɨma ngu ana kɨgiyandi. Sanya klavat walɨgiyaa nɨmba ana
lɨgiyandi. 9 Ndi wundi nɨmba God waa nyaangɨtna angwa mnaawupmba

sika yelavika wan nyaangit kwutaa yetigiyandi. 10 Wundi nimba wan njivwa kwutnjeya vak viga avi. ndi apma vat kwukiyandi? E? Kavle vak kwukiyandi waa viga avi. Apma vat kwutinjeyan ndi kat wan njivwa agwi kwukandi. 11 Wundi nimbana taagwa ndinagwi apma maawut sika yelavika ligiyandi. Ndi ke yi yaga kavle nyaangit ngambuga simblan yetilinjeya. Ndi nimamba nima ngu ke kiga. Ndi mandip mandip ke yiga yetinjeya. 12 Jisasna yelangina njivwa kwupmat tigaiyaa nyan kita lagwa klaiga nyana kwukiyaa. Ndina ngaymba ligiya nimba ndina mat nyangu kat aywaa yigumba viga ligiyandi. 13 Jisasna yelangina njivwa kita nyan kwutndeyan nat nimba ndi kat viga waigandi. Ndi njambwi nyana waa waigandi. Ndi kwonduo ligiyaa tigiyandi. Kwonduo lindangat tiga ndina mbangi Kraist Jisas kat wiyo waavi taaganda vat kat vaatapman nat nimba kat mbutigandi.

GODNA VATNA ANGWA NYAANGIT

14 Wun ngwuk kat kwiyatapman yalaa vivat wowun ngwuk kat. Tat ngwuk kat wan nyaangitna ngwuk kat piliwukwa. 15 Wun kat kematnjeyan ngwuk kat piliwukwa nyaangit viga lamba yelavika ligiyangwuk. Piliwuka nyaangit vilaa Godna mbaapma nimbonala yetingweya vak kat yelavika wuka ligiyangwuk. Ngwuk Godna ngay vla ligangwuk. God ngwula maawupmba yetilgandi. Ngay kat tawnja kwaalik wan ngay kat kwutaa ligandi. Ngay ana ndaigandi. Ngwuk God waa apma nyaangit kwutaa ligangwuk. Ana ndaga kavle yiga kwo vatnat tigiyandi. Ngwuk ngay kat tawnja kwaalik vla ligangwuk. 16 Maawupmba yelavika kwutaa lina nyan ndi njambwi nyana Kraist. Nin kat Godna angwa vat nin kat simagaligandi. Ngwuk kat mbukwun. Ndinyanguna mbangi klalaa yandi mala ndinyangu vindi ndi kat. Ndina maawut God kwiya maawupmba yelavika apma vat mina yetindi. Ensel ndi kat vilaa wandi. Ndi nima nyana. Ndi njambwi nyana waa wandi. Nat nimba ngepma yiga ndina si mbutindi. Ngepma ngepmamba la nimba ndina si wutaa maawupmba yelavika kwutaa lindi. God wandi, nyinangwutnat wokendi.

4

WOSEKA WALIGA NYANGUNA NYAANGIT

1 Tamba Godna waagan kupma wandi. Ngini nat nimba wan apma nyaangit kwagalalaa kavle nyaangit woseka walinja nyaangit wukiyandi. Seten waiga nyaangit wukiyandi waa wandi. 2 Woseka waliga nimba wan kavle nyaangit mbutigandi. Kavle maawut yelavika yetiliga nimba wan kavle nyaangit mbutigandi. Ndina maawut kiya nimbana maawut vla ligandi. Ana yigumba sika ligandi. 3 Ngwuk taagwa ke kla waa waligandi. Nat kiginda ke kingweya waligandi. Kiginda aywaa kinangat God kwutndi. God kat maawupmba yelavika God waa nyaangit kwutaa liga nimba God kat wagalaga sivu kilaa kiginda aywaa kiligandi. 4 God kwukna kiginda apma kiginda mina ligandi. Wan kiginda kat ke kai waa kwagalaga. God kat wagalaga sivu kilaa kigiyangwuk. 5 God wan apma kiginda waa wandi. Nin God kat wagalalaa kiginda kat sivu kilaa kiliganin. Wumbik vililik nda timban kiginda nglaatigandi.

6 Min kat piliwukwa nyaangit vilaa minagwi liga kita mbaapma nimba kat mbupmeyan apma vatna. Mbupmeyan apma vat Kraist Jisasna njivwa kwukiyamin. Ndina njivwa kwuka mina mbangi Jisas

Kraist kat wiyo waavi taagandɨ, tɨgiyaa nyanat tɨgiyamɨn. Ndɨna apma
nyaangɨtmba yetɨga nyanat tɨgiyamɨn. 7 Mɨna ngwak walanga kwutaa
la wapusepuk kat ke mɨn yelavɨka. Wan nyaaɨgɨt God kat ngambulɨnja
nyaangɨt ana ndɨ. God yeta vak kat wutaa God yeta vapmba yetɨ
mɨla. 8 Njɨvwa kwuka mɨna ava mɨna mbangɨ tagula vat tɨndɨ, apma
vat tɨgiyamɨn. Mɨna maawut God yetɨga vak kat nɨma vat yelavɨka
lɨmeyan mbambala apma glei vat tɨgiyamɨn. Yelavɨka yetɨmbandi walaa
wowun. 9 Mbutɨwa nyaangɨt wan nyaangɨt nglaatndɨ. Wan nyaangɨt wu-
taa ndinyangu ndina maawupmba yelavɨka yetɨmbandi walaa wowun.
10 Tɨga lɨga Godna njɨvwa nɨmamba kwutɨganɨn. God nɨn kat vɨga lɨgandɨ.
Nɨn kat maawut ana tɨvɨlɨgandɨ. Vɨlɨganɨn. God ndinyangu yelavɨka
kwutaa la nɨmba kat kwunatɨga nyana. Ndɨ kat maawupmba yelavɨka
kwutaa la nɨmba kat ndɨ God ndi kat kwunatɨgandɨ.
11 Wan mɨn kat mbutɨwa nyaangɨt nat nɨmba kat vɨsɨmogwi mɨla. Wan
nyaangɨtmba yetɨ ngwula waa awa mɨla. 12 Mɨn kwandɨ nyan mɨn.
Mɨn apma vapmba yetɨ mɨla. Kavle vapmba yetɨmeyan nat nɨmba mɨn
kat waigandi. Ndɨ kan mat nyana. Ndɨna maawut yigumba ana sɨka
yelavɨka lɨgandɨ. Ngi kat tɨga apma nyaangɨt mɨna ambuk. Apma vat
mɨna yiga yetɨ. Nat nɨmba kat vɨga woviyaguga alɨ. God kat nɨmamba
yelavɨka kwutaa alɨ. God walɨga vapmba yetɨ mɨla. Wungi yetɨma apma
vapmba yetɨmeyan Godna mbaapmamba la nat nɨmba vɨga mɨnai yetɨga
vapmba yetɨgiyandi. 13 Yaweya nandinya kat kawiga kan njɨvwa kwuka
lɨgiyamɨn. Ndina nɨndɨmba laataa God waa apma nyaangɨt ndi kat
vɨga ambuk. Ndi kat mɨna maawupmba yelavɨtaa wan apma nyaangɨt
ambuk. Ndi kat wan apma nyaangɨt vɨsɨmogwi mɨla. 14 Tamba Godna
yelangɨna nɨma nɨmba mɨn kat taamba laagaga Godna yelangɨna nɨma
nɨmba mɨn kat taamba laagaga Godna nyaangɨt ngambundi maa Godna
njɨvwa kwupmeya kwondu mɨna tamba klamɨn. Wan vak ke kwagalaga.
Mɨn yelavɨka kwutaa wungi vapmba yetɨ. 15 Wan njɨvwa njɨmbla njɨmbla
agwup mɨla. Nat vak kat kai waa kwagalaa wan yetɨma njɨvwa mɨna
agwup mɨla. Nat nɨmba mɨn kat vɨga waigandi. Apma vat yetɨnda vat
lamba nɨma yigandɨ waa waigandi. 16 Wan yilɨma vak kat yigumba vɨga
lɨgiyamɨn. Nat nɨmba kat vɨsɨmogwilɨma vat kat yigumba vɨga lɨgiyamɨn.
Wan vak mɨn ke kwagalalga. Wan njɨvwa kwuka yetɨmeyan mɨn apma
vat yetɨgiyamɨn. Mɨnai waa nyaangɨt wukiytaa nɨmba apma vapmba
yetɨgiyandi.

5

GODNA MBAAPMAMBA LA NɨMBA KAT KWUPMEYA VAT

1 Avɨt ndu kat ke njska. Mɨn yigumba ndina maawut kwunap mɨla.
Mɨna nyaek vla lɨgandi. Kwandɨ nyangu wuna yakwa nɨmba vla lɨgandi
waa yelavɨp mɨla. 2 Avɨt taagwa wuna nyɨme vla lɨgandi waa yelavɨp mɨla.
Mwunyawia nyangu wuna nyange vla lɨgandi waa ytelavɨp mɨla. Ndi kat
kavle vak ke yelavɨka yetɨga.
3 Ndu kiyandi kwo yetɨga tolagwa kat mɨn Timoti ndi kat kwunaka
kɨgɨnda kwiga vɨga lɨgiyamɨn. 4 Wat tolagwa nyan yanano lɨleyan lɨla
nyangu lɨ kat kwanda kwanda kat vɨga klaga kwigiyandi. Ndɨ kat tat ndi
kat kɨgɨnda nɨma sakwat kwilɨlɨ. Lɨ kat lɨgɨmda awat lwinjeya wovuna.
Awat kwinjeyan God ndi kat apma vatna yingwa waa waigandɨ. 5 Nat
tolagwa lɨ kat vɨga la nɨmba lapman tɨleyan lɨ kwo lɨgiyalɨ. Ngan nandinya

God kat yelavika wagala tigiyali. 6 Wat tolagwa lila mbangi kat mina
yelavika lileyan ana nglaatndi. Apma vapmba ana yetigiyali. Apma
maawut sika lila vak tamba ngilindi. 7 Kan min kat mbukwa nyaangit
wundi nimba kat ambup mila. Mbukwa nyaaignitmba yetinjeyan nat
nimba ndi kat viga kavle vat yetigandi waa ana waigandi. 8 Kita nyan
ndina yelangi nimba kat kwunatapman yilindeyan wanb nyan wan
apma nyaangitmba ana yetiligandi. Setena yelangi nimbana kavle vak
kat ndi kavle vat yetinda vak kwulatigandi.

9 Tolagwana naambi ndumi kuvut yindi, li kat viga livak lilla si piliwuk
ngwula. Tak ndu kita klala lat tolagwa kat mina ndina si piliwutaa ndi kat
kwunaka kiginda kwiga viga ligiyamin. 10 Kita tolagwa kat wat tolagwa
apma vat tigali waa nat nimba walinjeyan li kat viga ligiyangwuk. Tamba
nyangu kat yigumba viga ligiyangwuk. Nat nimba kat kiginda kwilaa
yigumba kwutilan Jisasana mbaapmamba la nimbak kwunaka yeta
tagwat lilleyan awat li kat kwunakiyangwuk. Yelogwen kat ta nimba
kat kwunaka yetilat tagwat tileyan awat li kat kwunakiyangwuk. Wan
apma vat yiga yetilat taagwa tileyan li kat viga ligiyangwuk. 11-12 Mat
nyan tolagwa kat ke viga lingwa. Ndi wandi. Kapma liga nat vak
wagalalaa Kraistna njivwa mina kwukiyanin wandi. Mat nyan tolag-
wana samat tiga wanja nyaangik kat kai walaa ndu klavat waigandi.
Wanja nyaangit kat kai wanjeyan ana nglaandi. Ndi kat tiga ndi kat ke
viga lingwa. 13-14 Mat nyan tolagwa njivwa kwutapman kwo tinjeyan
ana nglaatndi. Ndi ngay ngay yilaa mandip mandip nyaangit ngam-
bugiyandi. Nima sakwat nyaangit ngambugiyandi. Nat nyan tolagwa
nat ndu klaigandi wowun ndi kat. Ndu klalaa nyan kwutaa nyan
kat viga ligiyandi. Wupma yilinjeyan nat nimba ndi kat vilaa Godna
mbaapmamba la nimba kavle vat yetiligandi waa ana ndi kat waigandi.
15 Nat tolagwa kan kavle vat kan mbambala yiligandi. Ndi Setena
vapmba yeligandi. 16 Nan tolagwanda kita mbaapmamba la taagwa
Jisasna mbaapmamba linjeyan tolagwa kat kiginda kwigiyali. Kwileyan
ngwuk Godna mbaapma nimba kapma liga tolagwa kat mina kiginda
kwigiyangwuk.

17 Ngwulogiwnala wan apma nyaangit mbutiga njambwi nimba ndi
kat nimamba sanya agwi ngwula. 18 Tamba God waa nyaangit kingiyandi
piliwutnda. Yuwi sik veimblivak palingwenga yi yaliga bulmakau ndina
tipmi ke sangiga. Kigiyandi wan yuwina sik waa wandi God. Nat
nyaangit wandi. Njivwa kwutiga nyan sanya klaigandi wandi God waa
piliwutndi. 19 Kita nyan Jisasna mbaapma nimbana njambwi nyan kat
kavle nyaangit njambwi nyan kat wanjeya vat awuk ngwula. 20 Ngwula
kita nyan kavle vapmba yetivat wandeyan ndi kat kai awa. Nat nimbana
nindimba laataa liga kai awa. Waneya vak wutaa nat nimba ndinai ya
kavle vak ana yigiyandi. 21 Wan nyaangit nin kat wawa nyaangitna min
yiga ndi kat aywa mbukiyamin. Simblan ke mbuka. Ndi kat aywaa kita
vat tindi, ambuk. Yiliya vat God, Kraist Jisas, Godna apma ensel min
kat aywaa wan yiliya vat viligandi. Wungi kat tiga wawa nyaangitmba
ambup mila.

22 Kwo nimba kat ndi kat taamba laagalaa ke waa Godna njivwa agwut
waa ke waa. Tat kwo nimba kat ndi kat avi. Apma nimbandi? E? Kavle
nimbandi? Waa avi. Wamin maa kavle njivwa kwutnjeyan wan kavle
vak mina lak yigiyandi. Mino nimbun apma vak mina yeti mila. 23 Mina

yapmba yelogwen tigandi waa wandi, wutwun. Wungi kat tiga ngu mina
ke kiga. Nima ngu kuvuk agimba. Wan nima ngu mina yak kwunatndi
maa nima sakwat njambi ana yelogwen kat tigiyamin. 24 Nat nimba kavle
vak yiga yetilinja vak kat nat nimba ana viligandi. Ngini kak kiyandi
mala God vilaa sigiyandi. 25 Nat nimba apma vat yiga yetilinja vat kat
nat nimba aywaa viligandi. Nat nimba apma vat yiga yetilinja vak kat
nat nimba ana viligandi. Ngini kak kiyandi mala vigiyandi aywaa.

6

SANYA KLALAPMAN KWO NJIVWA KWUTIGA NIMBANA NYAANGIT

1 Sanya klalapman kwo njivwa kwutiga Jisasna mbaapmamba liga
nimba ndina njambwi nyan kat ndina maawupmba yelavikiyandi.
Ndi apma nyana waa ndina si kwusoga waigandi. Wungi vat
mba yetilapman yinjeyan nat nimba kwo liga nimba ndi kat vilaa
yelavikiyandi. Ndi kavle vapmba yetiligandi. Ndina njambwi nyan God
ndi kat kavle vat simogwiligandi waa yelavikiyandi. 2 Sanya klalap-
man njivwa kwutiga Jisasna mbaapmamba liga nimba ndina njambwi
nyan Jisasna mbaapmamba liga nimba ndina njambwi nyan Jisasna
mbaapmamba kita vat tindeyan nca kat wupma ana yelavikiyandi. Ndi
nina kita mbaapma nyan. Ndinai waigaa nyaangit ana wukiyanin waa
ana yelavikiyandi. Kapma vak yelavik ngwula. Ndina njambwi nyan
Jisasna mbaapmamba kita vat tindeyan ndinai waigaa njivwa apma
vat kwukiyandi. Ndi nina kita mbaapma nyana. Ngi kat tiga ndi kat
kwunaka woviyaguga liganin waa yelavitaa ndina njivwa apma vat
kwukiyandi. Min ndi kat ambup mila wan vak.

APMA VAT KLANEYA VAT

3 Nat nimba yandi maa mandit kavle nyaangit mbutigandi. Nina
njambwi nyan Jisas Kraist waa nyaangik kat kai walaa mandit kavle
nyaangit mbutigandi. God yeta vak kat kwagalalaa mandit kavle
nyaangit mbutigandi. 4 Ndi wundi nimba yelavitigandi. Wun apma vat
mina yetiligowun waa yelavitigandi. Wupma waa nimba ndina maawut
apma vat yelavitigandi. Ndi ngambulinjeyan nima sakwat kavle vat
mina ligiyandi. Tipmigwula yiga yetilinja vat tigiyandi. Wan waleavat
yetilinja vatno ngiliga. Nat nimbana si viyesanda walinja vatno ngiliga.
5 Wundi nimba apma maawut ana yelavika yetiligandi. Wan apma
nyaangik kat kai walaa ndi ndina maawupmba yelavika waleavat mina
kwutaa ligandi. Wupma yelavitigandi. God waiga vapmba yetineyan
kan kipmana kwanda kwanda nda aywaa klaiganin waa yelavitigandi.
Wupma yelavitinja nyaangit ana nglaatndi. 6 Kan kipmana kwanda
kwanda nda kat yelavitapman God waiga vapmba yetineyan God nin
kat apma nglei vat kwigiyandi. Kwindeya nda kipmana kwanda kwanda
ana ndi. 7 Nin kat name kwukna nandinya kwanda kwanda ndo kwutaa
ana yanin. Wundumba yineya njibla ndino wupma. Kwanda kwanda
nda kwutaa ana yigiyanin. 8 Nina kiginda nina waavwi tindeyan ngiyam-
bak. Nat kwanda kwanda nda kat nin ana yelavika yetigiyanin. 9 Kita
nyan nima sakwat nda klavat ndina maawupmba yelavika yetilindeyan
wan nyan ndi mbak waangu veigitika ndaiya vap vla kavle yilaa tigandi.
Ndinyangu ndino wupma. Kipmana kwanda kwanda nda kat klavak
yelavika yiga kavle yilaa ligandi. Kipmana nda kat klavat yelavika
linjeyan kavle vat yelavika kavle savle yetigiyandi. 10 Sanya klavat

maawupmba nimamba yelavitnjeya vat wan kavle vatna angwa vatna. Nima sakwat nimba wan kavle vak kat klavak nimamba yelavika apma nyaangik kat kai waa yetindi. Ndina maawut ngini ana nolin ngwandigiyandi. Kavle vat ndi kat nima vat yaatigandi apma vat klavak kat.

WAN APMA VAK KAT NIMAMBA KWUTAA ALI NGWULA

11 Min Timoti Godna nyan min. Wan kavle vat yiliga nimbana kwupmba ke yiga. Min mandip vak yiga yeti. Min apma vat kwo yeti. Min God yetiliga vak vla yeti. Wan apma nyaangik kat nsmamba kwutaa ali mila. Nat nimba kat miwa yiga kwunaka woviyaguga ali. Wan apma vat ke kwagalama. Nat nimba kat nima vat ke yiga. 12 Min kwulak kwulapmba yiliga nyan vla ligamin. Min kavle vak kwagalalaa ngi apma vapmba kwutaa yetigiyamin. Min God nima sakwat nimbana nindimba laataa wun kat yeta vapmba yetigowun waa wamin. Wan nima sakwat yisolaa la nimba min kat aywaa viga wutndi wana vak. Walaa njimbla njimbla apma vat yetimeya vat min Godnanamba tamba klamin. Wan yetivat wama vak at ke kwagalama. 13-14 Min kat wowun, wawa nyaangitmba min kwutaa yeti. Wan min kat wawa nyaangit ke kwagalaga. Mandit vak min ke yiga. Min wan min kat mbukwa nyaangit kwutaa njimbla njimbla timin mala njambwi nyan Jisas Kraist yaigandi. Godnagwio Jisaso nyaet nyano kwutaa yetimeya vak kat min kat viga ligiyambit. Yelavik min. God kwanda kwanda aywaa kwutndi, yuvut yiligandi. Kraist Jisas Pontias Pailat kat vilaa wun Godna nyan wun waa ndi kat visimogwindi. Min yelavip mila. Wan nima nyan mbit min kat viga ligambit. Ngini Jisas Kraist yaigandi. 15 God ndina maawupmba yelavitaa wandi maa Kraist yaigandi. God njambwi nyana. Ndi wan kipmana kingna njambwi nyana. Wan kipmana njambwi nimbana njambwi nyana. 16 Ndi wan nimba aywaa wundumbu yigyandi. Ndi God kwo ligiyandi. Ndi nima ngleimba kemba liga kavamba yetiligandi. Ndinyangu wan kava ana wuleiga ndi kat vigiyandi. Kita nyan God kat ana viligandi. Kita nyan ana alipsiga God kat vigiyandi ndina minimba. Godna si kwutaa kwusovak kat waiganin. Njimbla njimbla ndi viga ligiyandi. Apma vatna.

NIMA SAKWAT NDO LIGA NIMBANA NYAANGIT

17 Wan nima sakwat ndo liga nimba kat awa mila. Nin nima nimba nin waa ke yelavikngwa waa ndi kat awa mila. Ngwutna kwanda kwanda kat nimamba ke yelavika lingwa waa awa mila. Kwanda kwanda nda ngini ngiligiyandi. God kat nimamba yelavika tigiyangwuk waa awa mila. God nin kat apma nda mina tigiyangwuk waa awa mila. God nin kat apma nda mina aywaa kwindi. Ndi kat solat siga nolin ngwandiga lineya nda nin kat kwindi. 18 Ndi kat awa mila. Apma njivwa nima sakwapmba agwut ngwula waa ndi kat ambuk. Kwanda kwanda nat nimba kat kwiga waavi nambwiya nimba ali ngwula waa ndi kat ambuk. 19 Wungi vapmba yetinjeyan ngini yaiga nandinya ndi kat apma nda ngini tigiyandi. Njimbla njimbla ngini tinjeyan njimbla apma vapmba yetigiyandi.

KWUPMEYA NJIMBLA NJIMBLA NGINI TINJEYAN

20 Timoti min kat kwinja njivwa min yigumba kwunaka kwutaa yetimba. Nat nimba god waa nyaangit kwagalalaa ndi ndina maawupmba yelavitnja vapmba ngambuga yetiligandi. Nina

maawupmba lɨga vak apma vatna waa walɨgandi. Ndinai kwuta yetɨga vat apma vat ana ndɨ. Mɨn ndi kat kwaglala mɨla. 21 Wan kavle nyaangɨt kwutaa yetɨlɨga nɨmba God waa apma nyaangɨk kat maawut tɨvɨga yetɨlɨgandi. God awagapma mɨn kat kwunatndangat wowun.

2 TIMOTI

1 Wun Pol wun wan pas pɨliwutaa kwiya. God wandɨ maa Kraist Jisas
yeta vak kat ngepma ngepmamba la nɨmba kt yiga mbutɨwun. Kraist
Jisas kwutɨnda njɨvwamba God nɨn kat apma vat yetɨneya vak kat kwivat
wandɨ. Ngi kat tɨga wan vak yiga mbutɨwun. 2 Wan pas Timoti mɨn kat
pɨliwutaa kwiwun. Wuna apma nyan vla lɨgamɨn. Nɨna nyaek Godnogwi
nɨna njambwi apma vat yimbangat wowun. Yimbɨt mala apma vat
tɨgiyamɨn waa wowun.

WAN APMA NYAANGIT MBUPMAK KAT NINA MBANGI ANA WUP YIGIYANDI

3 Wunogwio wuna ngwat nyaetno God kat maawupmba yelavɨka lɨnɨn.
Kavle savle maawut ana ndɨ kat yelavɨka lɨnɨn. Sɨva sɨva mɨn kat yelavɨtaa
mɨn kat tɨga walaa God kat sɨvu kɨlɨgowun. 4 Mɨn kat kwagalawun mala
nglalɨma vak kat tɨga yelavɨkwun mɨn kat. Nandinya ngan mɨn kat vɨvat
nɨma vat yelavɨka lɨgowun. Mɨn kat vɨlaa solat sɨgiyowun mɨn kat. 5 God
waa apma vak kat kwutaa lɨma vak vla tat mɨna mbaambu Lois kwutaa
lɨlɨ. Mɨna nyɨmeo Yunis kwutaa lɨlɨ. God waa apma vak kat. Kwutaa lɨma
vak vɨga lɨgowun.

WAN APMA NYAANGIK KAT KWUTAA LIMANGAT MIN KAT WAVAT YIGOWUN

6 Tat mɨna nambumba wuna taamba taagwun. God mɨn kat apma
vat kwindɨ. Kwinda vak ke kwagalama. Kwinda vapmba yetɨ mɨla.
7 Nat nɨmba kat vaaka yetɨneya vat God nɨn kat ana kwindɨ. Apma
vat kwonduo woguga yetɨneya vat mɨna God nɨn kwindɨ. Nat nɨmba
kat kwunaka woviyaguga yetɨneya vak God nɨn kat kwindɨ. Nɨn nɨna
maawuk kat mɨna vɨga kwunaka yetɨnangat God nɨn kat kwindɨ. 8 Nɨna
njambwi nyan waa nyaangɨk kat mɨna mbangɨ wup ke yindeya. Wun
Godna njɨvwa kwutɨwangat tɨga kalabusmba lɨgowun. Tɨwa vak kat
mbupmak kat mɨn mɨna mbangɨ wup ke yindeya. Wan apma nyaangɨt
mbupmɨn mala nat nɨmba mɨno mɨn kat kavle vat yinjeya vak kat mɨn
ke vaka nɨma vat yelavɨka. God mɨn kat ava kwilɨgandɨ. 9 God nɨn kat
kwunatndɨ. Apma vapmba yetɨnangat nɨn kat wandɨ God. Nɨna apma
njɨvwa kat tɨga vɨlaa ana kwunatndɨ. Ndɨna maawupmba mɨna yelavɨtaa
nɨn kat awagapma mɨna kwunatndɨ. Tamba glei God yelavɨtndɨ. Ndi kat
kwunapmak kat Kraist Jisas kat ay mɨla waigowun waa tamba yelavɨtndɨ
God. 10 Mbambala God yelavɨtnda vak vɨlɨganɨn. Nɨn kat kwunatna nyan
Kraist Jisas yalaa kavle vat yiga yetɨlɨna vak kat Kraist Jisas tamba kwu-
latndɨ. Wan apma nyaangɨt mbuka njɨmbla njɨmbla apma vat yetɨneya
vak nɨn kat mbutndɨ. 11 Wan apma nyaangɨt mbuka yiga ndinyangu
kat vɨsɨmogwiwangat God wun kat wandɨ, yiwun. 12 Ngi kat tɨga nat
nɨmba kavle vat yetɨla nɨmba wun kat kavle vat yilɨgandi. Wan njɨvwa
kwutɨwa njɨvwa wun kat God kwindɨ mala kwutɨwun, mandɨt nyaangɨt
wun kat ana waigandɨ. Yelavɨka vɨga lɨgowun. Wungi kat tɨga wan
njɨvwa kwupmak kat wuna mbangɨ ana wup yigandɨ. Wan kwutɨma
njɨvwa kwuka lɨga ngɨni njambwi nyan yaigan nandinya ndɨ kat vɨwun,
wuna njɨvwa njɨlɨgiyandɨ. 13 Wunamba wupma apma nyaangɨpmba yiga
yetɨ mɨla. Wan Kraist Jisas waa nyaangɨk kat kwutaa yetɨma vak kat
ke kwagalaga. Kraist Jisas nat nɨmba kat yɨga kwunaka woviyaguga

yetilinda vapmba mino wupma yeti mila. 14 Godna waagan mina
maawupmba ligandi. Ndi mina maawupmba liga wan apma nyaangit
min kat visimogwiligandi. Wan nyaangik kat mina maawut ke silawoka.
Min yelavitsimbla yetigiyamin.
15-16 Esiamba la nimba wun kat kai waa kwagalandi. Viga yelavika
ligamin. Ndina vililik pali Fiselas Hemosenis mbitno wun kat kai waa
kwagalambi. Wun kat senmba tulaa kalabusmba yiga taaganja vak
kat ndi ndina mbangi ana wup yindi wun kat. Njambwi nyan God
ndino ndina ngaymba liga nimba kat nima vak yelavika kwunatndangat
wowun. 17 Wan nyan Onesiforas rom walinja ngepma wun kat kwaka
yiga wun kat vindi. 18 Efesas walinja ngepmamba liwa njimbla wan nyan
wun kat nima sakwat apma vat yinda wun kat. Viga yelavika ligamin.
Njambwi nyan yaiga nandinya Jisas Kraist wandi maa God ndi kat apma
vat yindangat wowun.

2

KRAIST JISASNA SOLDIA VLA LIGANIN

1-2 Min wuna nyan, mino wupma ligiyamin. Kraist Jisas awagapma
kwinda apma vat klalaa min tagula ava ligiyamin. Min nima sakwat
nsmbana nindimba laataa limin min kat mbukwa nyaangit nat apma
nimba kat yiga ambuk. Nat nimba kat simagagiyaa nimba kat vilaa
ambup mila. Ndino mbupma nyaangit nat nimba kat mbupmba ndi.
Ndina maawupmba mbup mbutandi. 3 Nin Kraist Jisasna soldia vla
liganin maa kavle nimba ndi vat yiliga nin kat. Min kat vat yivat
yindi wana vaatimeya. Min tamba soldia min. 4 Soldia kwo liga
nimba kwutiga njivwa ana kwutigandi. Wan njivwa kwagalalaa ndina
njambwi nyan waliga njivwa mina ndi kwutigandi. Ndina njambwi
yelavitiga maawupmba njivwa kwutigandi. 5 Kwulaka yiliga nyan ndina
maawupmba yelavika pilindeyan ndi wan nyan apma wenga nda ana
klaigandi. Wanjeya vapmba yelavika piliga kwulaka tata yindeya ndi
wan nyan apma wenga nda klaigandi. 6 Kita nyan ambugat kwutaa
naandeyannda apma vat wokega sik wagwundi, ndi wan nyan ndina
lak tatak ndina ambuna nda klandeyan wovuna. 7 Min kat mbutiwa
nyaangit yelavip mila. Njambwi nyan min kat apma maawut wawa vak
kat yelavika yetimeya maawut kwigiyandi.
8 Jisas Kraist kat ndino ndi kat nima sakwat kavle vak yalindi. Wan vak
kat mina maawut ke tiviga. Jisas ndi Devitna mbaapmamba la nimbana
mbaapmamba yalaa tindi. Ndi kat sindi, Wundumbu yilaa liga laatndi.
Njimbla njimbla wan nyaangit mbutigowun. 9 Wuno wun kat nima sak-
wat kavle vat wun kat yalindi. Wan apma nyaangit mbutiwangat wun
kat kwutaa man taamba ngilaa kalabusmba taagandi. Kavle nimba kat
nginja vak vla wun kat ngilaa kalbusmba taagandi. God waa nyaangit
mbutiwa nyaangik kat kai wandi maa ana ngilindi. 10 Wun kat nima vat
yinjeya vak kat wun nimamba ana yelavika ligowun. God wandi liga
nimba kat tiga wan njivwa kwutigowun. Kraist Jisas ndi kat kwigiyaa
apma vat yetinjeya vak klanjangat wowun. Wan vak klalaa ndi njimbla
njimbla Godnogwinala kita vat apma vat yetigiyandi. 11 Tamba wanja
nyaangit wan apma nyaangit kingiyan. Jisas kiya vak vla kiyavak kat
nin ana vakiyanin. Ngini kiyalaa njimbla njimbla ndinogwinala apma
vat tigiyanin. 12 Ndi kat kwagalalapman yineyan ndinogwinala tiga nat

nimba kat viga ligiyanin. 13 Jisasna njivwa kwukiyanin waa walineya
nyaangik kat kai walaa kalitaa mandip vak yineyan ndi Jisas nin kat
mandip mandip vak ana yigiyandi. Wanda nyaangipmba mina yigiyandi
nin kat.

GODNA NJIVWA KWUTIGA NIMBA GOD NDI KAT VIGA LIGANDI

14 Min kat mbukwa nyaangit nat nimba kat ambuk. Kaawa viya
nimamba nyaangit ngambulinja vak kat God wutaa kai waligandi. Kai
walinda vak ndi kat awamba wan vak ke yetinja waa awa. Wan kavle
nyaangit wutaa ndina maawut kavle yigiyandi. 15 God min kat kwiya
njivwa min apma vat kwuka ali. Apma vat kwupmeya ngini God
kat vilaa mina mbangi ana wup yigiyandi. God waa apma nyaangit
yigumba ndinyangu kat savagu ambup mila. 16 God kat kai walinja
nyaangit kwagala. Ke wuka. Wan nyaangit wan God kat kai wan-
jeya nyaangit wukiya nimba kavle vat yetinjeya vak niman yigiyandi.
17 Wan nimba ngambuliga kavle nyaangit wutiga nimbana maawupmba
kawiya vla kiligandi. Kavle vat ngambuliga nimbanala tiligambik vililik
pali Haimenias Failitas. 18 Wumbit vililik pali apma nyaangik kat kai
waa kwagalalaa mandit nyaangipmba ngambulimbit. Wumbit nyan
kupma wambit. Kiya nimba tamba laatndi waa wambit. Nat nimba
wan nyaangit wutaa ndina maawut nyim nyim walindi, wan apma
nyaangit kwagalavat nat nimba wandi. 19 Wan mbaapma nimba ana
alipsiga Godna mbaapma nimba kat kwulaiyandi. Godna mbaapma
nimba taunja kwaalik tiga vla ligandi. Wan njambiya taaga nyan, God,
anda nimba ndi wuna mbaapmamba liga nimba. Anda nimba ndi nat
mbaapmamba liga nimba waa viga God njambiya taagaligandi. Kita
nyan wuna mbaapmba wuleilaa tindeyan ndi wan nyan kavle vak kat
kwagalagiyandi waa walaa God njambiya taagaligandi.

20 Nima ngaymba nima sakwat aw yaanji ligandi. Nat aw yaanji
golmba kwutnjana. Nat aw yaanji silvamba kwutnjana. Nat aw yaanji
mimba kwutnjana. Nat aw yaanji kipmamba kwutnjana. Nat aw
yaanjimba apma nda naangalaa nat aw yaanjimba kavle nda naan-
gandi. 21 Ngwula kita nyan kavle vak kat kwagalalaa apma vapmba
yetinjeyan wan apma nda naaganjeya aw yaanji vla ligiyandi. Wan
ngayna njambwi nyan vilaa wan apma aw klalaa wan apma nda naa-
gagiyandi. Ngwutno nimbun nima sakwat apma njivwa njambwi nyan
njivwa kwukiyangwuk. 22 Min kwandi nyangu yetiga kavle vak yeti
mila. God waa apma nyaangipmba min nimamba kwutaa yeti mila. Nat
nimba kat viga yetiga woviyaguga ali mila. Nat nimba kat viga yetiga
woviyaguga ali mila. Waliavak yilinja vak kwagala mila. Nat nimba
ndina apma maawupmba yelavitaa njambwi nyan kat wagalaligandi.
Ndinogwinala kita vat yeti mila. 23 Kwo kavle nyaangik kat kaawa viyaa
ngambulinja nyaangit wan nyaangit kat min ke wuka. Kwagala mila.
Wungi vat kavle nyaangit waliavat ngambulinja nyaangitna. Min ke
wuka. 24 Njambwi nyana njivwa kwutiga nyan waliaga viyavak kat min
mina maawupmba ana yelavika ligiyamin. Min kwo yetigiyamin. Min
apma vat mina nima sakwat nimba kat kwunaka yeti. Ndi kat wan apma
nyaangit visimogwiga yetiligiyamin. Wan kavle vat yetinjeya vak kat
mina maawupmba wana ndi kat kimbut ygia yelavitimeya. 25 Mbutima
nyaangik kat wupmak kat kai waligiya nimba ke ndi kat njika waga.
Ndi kat yigumba tangaka ndina maawut kwunakiyamin. Kupi maawut

yelavitaa wama apma nyaangipmba kwutaa linjangat God anagandi ndi
kat waigaa. 26 Wan nimba mbambala Setena nyaangit tamba wuka
ligandi. Seten ndi kat tamba kwutaa ligandi. Mandit kupi maawupmba
yelavitnjeyan Seten kat kwagalalaa apma vat yetigiyandi.

3

NGINI LA LIGA NANDINYAMBA KAVLE VAT YAIGANDI

1 Yaiga ngini la liga nandinya nima sakwat kavle vat yaigandi. Wuka
yelavipmangat wowun. 2 Wan njimbla tigiyaa nimba ndi ndina mbangi
kat mina kwunaka ndina mbangi kat mina woviyaguga ligiyandi. Nat
nimba kat ana viga woviyaguga ligiyandi. Nima vat sanya kat maawut
viyalindi yelavika ligiyandi. Nin apma nimba nin waa waigandi. Nat
nimbana si viyesendagiyandi. Nat nimba kat njika waigandi. Ndina
nyaek nyime waa nyaangik kat wupmak kat kai waigandi. Ndi ana sivu
kigiyandi nat nimba kat. God waa vapmba yetivak kat ndi kai waigandi.
3 Nin mbak waala kat yilina kavle vak vla ndi nat nimba kat wupma
yigiyandi. Nat nyan ndina kavle maawut kwunapmat wandeyan ndi
kai waigandi. Ndi nat nimba kat watsoga waigandi. Ndi namwiya
nimba ndi. Apma vak yetivak kat ndi kai waigandi. 4 Ndi kwundi
kamwin kwi namwiya nimba ndi. Nat nimba kat yelavitapman ndi
ndina mbangi mina yelavika yetiligiyandi. Nin apma nimba nin waa
ndi yelavitigiyandi. Ndi God kat ana yelavika woviyaguga ligiyandi.
Ndi ndina mbangi kat mina yelavika yetiligiyandi. 5 Nat nimba yetinja
vak kat vilaa God waa vapmba yetigandi waa yelavikiyandi. Ndi nd-
ina maawupmba ana God waa vak yetiligandi. Mandip mandip waga
mandip vapmba yiga yetiligandi. Wungi vat kavle vat yiga yetiliga nimba
kat min kai waa kwagala mila. 6-7 Wundi kavle vapmba yeta nimbana nat
nimba kavle nyaangit yi ya mbuka yetiligandi nat nimba kat. Ndi ngay
wuleilaa maawut sitapma ta taagwa kat wan kavle nyaangit wuleiga
ndi kat mbutigandi. Ndi kat mbutinja nyaangit ndina maawupmba
lamba ngwandilaa tigandi. Ndi woviyaguga wan nyaangik kat tigandi.
Wundi taagwa kita nyaangit mina wutiga tsaagwa ana ndi. Mandit
mandit nyaangit wutiga taawa ndi. Ndi tagula maawutno ana ligandi.
Ndi kavle maawut sika liga tagwa ndi. Wan kavle vapmba yetinjeyan
apma nyaangitna angwa ndina maawut ana ngwandindi, yelavikiyandi.
8 Tamba wumbit vililik pali mbila si Janis Jambris Moses kat kai wambit.
Wundi kavle nimba wumbit nyan kai wamba vla ndino wan apma
nyaangik kat kai waligandi. Ndina maawut kavle savle yetilinja vat
mina yelavika ligandi. Ndina maawupmba God waa apma nyaangit
ana yelavika lindi. 9 Wan yetilinja kavle vat niman ana yigiyandi. Kwo
kavle vatnat tigiyandi. Kavle vat yiga yetilinja vak ngini la nat nimba
ndina minimba vilaa yelavikiyandi. Yetilinja vak kwo vatnat tigandi waa
yelavikiyandi. Tamba wumbit nyan yiga yeta kavle vak kat vilaa mbik
kavle nyan mbik waa mbik kat wandi.

GOD WAA APMA NYAANGIT MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTAA ALI MILA

10 Tamba minogwinala liga wan apma nyaangit visimogwiwa vat viga
wupmin. Yetiwa vak vimin. Wuna maawupmba liga vat aywaa mbuk-
wun mala viga wuka ligamin. God kat maawupmba yelavika kwutaa
yetiwa vak vimin. Mandip mandip vak yilapman yetiwa vak vimin. Nat

nɨmba kat kwunaka woviyaguga yetɨwa vak vɨmɨn. Tagula maawutno
tɨwa vat vɨmɨn. 11 Wun kat nɨma vat yinja vak vɨmɨn. Wun kat nɨma vat
yinjangat tɨga wan kwutaa yetɨwa apma vat ana kwagalawun. Antiok
Aikoniam Listra walɨnja ngepma kuvupmba la nɨmba wun kat nɨma
vak kavle yivat yilɨnja vak kat vɨlaa ana vaaka yiwun. Njambwi nyan
wun kat kwunatndɨ mala kwo lɨwun. 12 Kɨta nyan Kraist Jisasnogwinala
kɨta vat apma vat yetɨvat wandeyan nat nɨmba wan nyan kat kai waa
nɨma vat yigyandi. 13 Wundi kavle nɨmba woseka walɨga nɨmba ndi
kavle vat yigiyandi. Ndinai njɨtɨga kavle vat nat nɨmbana maawut
kavle yilɨgandɨ. Ndino ndina maawut nɨmbun kavle yigiyandɨ. 14 Mɨn
kapma vapmba lɨga nyan mɨn. Mɨna waamba wutaa maawupmba
yelavɨka kwutaa lɨma nyaangɨt mɨn ke kwagalaga. 15 God wandɨ, tamba
pɨlɨwutnja nyaangɨt mat nyan tɨga mɨn wan nyaangɨt mɨn wuka lɨma
nyaangɨtna. Wan apma nyaangɨt wutaa Kraist Jisas kat mɨna mbangɨ
wiyo waavi taagandɨ, lɨmeyan njɨmbla njɨmbla wan apma vat yetɨmeya
vat klaigamɨn. 16 God wandɨ, tamba pɨlɨwutnja nyaangɨt ndina yelavɨk
vapmba ana pɨlɨwutnji. God ndina maawupmba ngwandɨlaa wandɨ
mala wan nyaangɨt pɨlɨwutndi. Wan tamba pɨlɨwutnja apma nyaangɨt
apma vatna angwa vɨsɨmogwilɨgandɨ. Kavle vat yiga yetɨnjeyan wan
apma nyaangɨt nɨn kat kai walaa kwunatɨgandɨ. Apma vat tɨneya vat
nɨn kat vɨsɨmogwilɨgandɨ. 17 Wan Godna apma nyaangɨt kwutaa yetɨna
nyaangɨt nɨn kat kwondu kwindɨ. Wan kwondu klalaa nɨn Godna nɨmba
nɨn ndɨna njɨvwa nɨn apma vat kwukiyanɨn.

4

1 Mɨn kat kɨta nyaangɨt mbupmat yigowun. Mbukweya nyaangɨpmba
kwutaa yetɨmba. Godno Kraist Jisaso wan yilɨma vat mɨn kat vɨlɨgambɨt.
Samat tɨga Kraist Jisas ngaga yalaa kiya nɨmba kwo lɨga nɨmba kat aywaa
ndi kat sɨga nagugiyandɨ. Sɨga naguga ndina njambwi nyanat tɨga ndi kat
vɨga lɨgiyandɨ. Wan njɨmbla yimeya vat vɨlaa sɨga nagugiyandɨ. 2 Wan
apma nyaangɨt nat nɨmba kat ambup mɨla. Nat nɨmba wan nyaangɨk
wupmak kat kai waa lɨnjeyan wan kwutaa lɨma nyaangɨt ndi kat ambup
mɨla. Nat nɨmba wan nyaangɨt wupmak walɨnjeyan ndi kat ambup
mɨla. Mɨn ndi kat ambup mɨla mandɨt maawut klambandi. Kavle
vapmba yetɨnjeyan wan vak kwagala ngwula waa ndi kat awa. Ngwuk
apma vapmba yetɨ njwula waa awa. Ndi kat asɨk gleimba wana kavle
maawut yelavɨtaa njɨka walɨmeya ndi kat. Ndi kat vɨsɨmogwimeya apma
vat ke kwagalaga wan vat. 3 Ngɨni lɨgiyaa njɨmbla tɨgiyaa nɨmba wan
apma nyaangɨt wuka yetɨvak kat kai waigandi. Ndina maawupmba
yelavɨka yetɨnjeya kavle vak kat mbukiya nɨmba kat wupmak kat kwaka
yigiyandi. Ndi kat mɨna wukiyandi. 4 Wan apma nyaangɨt wupmak kat
kai walaa woseka walɨnja kavle nyaangɨt mɨna wukiyandi. 5 Mɨn wan
apma nyaangɨt mɨcn kwutaa yetɨ mɨla. Nat nɨmba mɨn kat nɨma vat yivat
tɨnjeyan ke nɨmamba yelavɨka. Wan apma nyaangɨt nat nɨmba kat yiga
ambup mɨla. God mɨn kat kwiya njɨvwa mɨn nɨmamba kwuka yetɨ mɨla.

6 Wun wuna njɨvwa tamba ngɨlɨvat yigandɨ. Wun kat tamba vatnya
tamba kiyaa mɨna lɨgandi. God kat kwilɨnja nɨma ngu salatɨga vap
vla wunkat vatnyandi, wuna yelogwen wupmasalakiyandɨ nɨma ngu
vla. 7-8 Wun kɨta nyan kwulaka walealɨga nyan vla lɨgowun. Wun
kwulaka tambat yilɨga nyan vla lɨgowun. Wan apma vat yetɨlɨwa vat ana

kwagalawun. kwutaa ligowun. Ngi kat tiga ngini Godnanamba apma wenga klaigowun. Ngini njambwi nyan yaiga nandinyamba kipmana nimba aywaa yetilinja vak vilaa liga apma vat siga nagugiyandi. Wan nandinyamba wun kat waigandi. Wun kat mina kita nyan wun kat ana waigandi. Yandeya njimbla kat kawiga liga woviyaguga liga nimba kat ndi kat aywaa wunai liga vla ligangwuk waa waigandi.

NAT NYAANGIT

9 Nat njivwa min kat kematnandi. Wun kat vivat kwiyatapman yagwambamin. 10 Wan Dimas ndi kipmana nda kat woviyaguga liga wun kat tamba kai waa kwagalandi. Ndi Tesalonaika walinja ngepmat yindi. Kresens Galesia walinja ngepmat yindi. Taitas Dalmesia walinja ngepmat yindi. 11 Luk mina wunagwinala ligandi. Yameya njimbla wan nyan kat Mat kat kwutaa agiya. Ndi wunogwinala kita vat tiga alipsiga njivwa kwukiyandi. 12 Wun Tikias kat wowun. Efesas walinja ngepmat yindi. 13 Tak alagumba kwusowa waavwi Troas walinja ngepmamba laapmiga taagala kwagalalaayawun. Kita nyan Kapas wan waavwi kat viga lindi. Yameya njimbla wan waavwi kwutaa agiyambamin. Wuna buk wuna pepa kwutaa agiyambamin. Nima maawut yelavika ligowun wat pepa kat Kiyatapman agiya. 14 Alesanda bras walinja kapa kwutiga nyan wun kat nima vat kavle vat yindi. Ngini njamwi nyan ndi kat kavle vat yigiyandi. 15 Mino wan nyan Aleksanda kat yigumba viga ligiyamin. Wan mbutina apma nyaangik kat ndi kaiwaliga nyana. 16 Tat kotmat laataa yiwa siva nat nimba wunogiwnala ana yindi. Wun kat kwagalandi. Wun kapma yiga laataa liga kotwun. Wun God kat wagalawun. Wun kat kwagala nimba ndi kat ke nima vat yiga waa God kat wagalawun. 17 Kotmat yiga wuleilaa laataa liwa njambla njambwi nyan wunogwinala lindi. Wun kat kwunaka wun kat ava kwindi mala man nyaangit apma vak ngambuwun kotmba. Yisola la Juda na ndi nat nimba ndi aywaa ngambuliwa nyaangit wutndi. Wan kotmat laataa liwa nandinya wun kat ana vatnyaga kavle yindi. Kwo liwun. 18 Wun yelavika liwun. Wun kat njambwi nyan viga ligiyandi waa yelavika ligowun. Kavle vak wun kat ana kwulaiyandi waa yelavika ligowun. God viga linda ngepma nyinangwutnat wun kat kaligiyandi waa yelavika ligowun. God njimbla njimbla apma vat mina tiligandi. Apma vatna.

19 Priskagwi Akwila kat apma nandinya waa mbik kat awa. Onesiforasna ngaymba liga nimba kat vilaa apma nandinya waga ndi kat awa. 20 Irastas Korin walinja ngepmamba lindi, ndi kat kwagalalaa yawun. Trofimas walinja nyan ndi kat Mailitas walinja ngepmamba yelogwen kat tindi, kwagalalaa yawun. 21 Yipma yiliga njimbla yalapman kangan waliga nandinyamba yagwa mila. Kita njivwa min kat kematandi. Wunogwinala liga nimba min kat apma nandinya wandi. Yubyulas. Pyudens, Lainas, Klodia, Jisasna mbaapmamba njivwa kwuka yetiliga nat nimba min kat apma nandinya wandi. 22 Njambwi nyan wan mina maawut kwunatndangat wagalawun. God awagapma ngwuk kat kwunatndangat wowun.

TAITAS

1 Wun Pol wun. Wan pas wunayɨ pɨlɨwutaa kwiya. Wan Godna njɨvwa
kwutɨga nyan wun. Jisas Kraist wan apma nyaangɨt yiga ambuk wun
kat wandɨ maa yiga mbutɨgowun. Jisasnana nyaaangɨt klalaa Jisasnana
kwondumba yiga mbutɨgowun. Wunai kwutɨga njɨvwa kɨngiyan. God
waa nɨmba ndi God kat maawupmba yelavɨtnja vak kat wun kwu-
natɨgowun. Wan apma nyaangɨk kat ndina maawupmba yelavɨpmbandi
walaa ndi kat mbutɨgowun. Wan apma vak kat yelavɨtnjeyan God yeta
vak vla yetɨgiyandi. 2 Nyaangɨt mbutɨwa nɨmba njɨmbla njɨmbla apma
vat yetɨnjeya vak kat yelavɨka lɨgandi. Tamba nglei God wan vak apma
vak yetɨngweya vak ngwuk kat kwigiyowun wandɨ. Ndɨ woseka walɨga
nyan ana dɨ. 3 Ngi kat tɨga God waa njɨmbla kɨngiyan apma vat klanjeya
vak ndɨnai waa nyaangɨpmba mbutɨndɨ God. Nɨn kat kwunatɨga nyan
God wun kat wandɨ mala ndɨnai waa nyaangɨt wun yiga ndinyangu kat
mbutɨgowun.

4 Wan pas Taitas mɨn kat pɨlɨwutaa kwiwa pasa. Ngi kat tɨga mɨn
wuna nyan vla lɨgamɨn. Tat mɨn kat kwutaa Godna mbaapmamba
taagawun. God kat kɨtamba yelavɨka nɨma sakwat nɨmbonala ndɨna
mbaapmamba kɨtamba tɨgali. Nɨna nyaek God nɨn kat kwunatɨga nyan
Jisas Kraist awagapma kwilɨmba vak klamangat wowun. Apma maawut
sɨka yetɨngweya vak klangwangat wowun.

TAITAS KRIT WALɨNJA NɨMBUPMBA KWUTNDA NJɨVWA

5 Krit walɨnja nɨmbupmba lɨga Godna njɨvwa wun kwutambɨlaa
yawun. Kwutambɨlaa yawa njɨvwa kwupmangat mɨn kat kwagalalaa
yawun. Ngepma ngepma Jisasna mbaapma nɨmba kat vɨga lɨgiyaa nɨmba
kat kɨta kɨta taagamɨn, tɨgandi. Tat mɨnogwinala lɨga wan nyaangɨt mɨn
kat wupma mbukwun. 6 Mɨn kat waigowun angamat tɨga nyamba vɨlaa
njambwi nyanat tɨndangat taagagiyamɨn. Kavle vat yiga yetɨlɨga nyan
kat ke taagaga. Taagameya nyan taagwa kɨta klaa lɨgiyaa nyamba vɨlaa
taagamba. Ndɨno wan nyana nyangu Jisasna mbaapmamba lɨnjeyan ndɨ
kat taagagiyamɨn. Nat nɨmba ndi kat ngepmana vat kai waa kwagalalaa
ndɨ sɨkwuka yambɨsɨk kwuka yetɨlɨga nyana waa wanjeyan waa nyan
kat ke taagaga. 7 Kɨta nyan Godna njɨvwa kwuka nat nɨmba kat vɨga
lɨvat wandeyan ndɨ wupma lɨgiyandɨ. Ndɨ kavle vat yiga ana yetɨgiyandɨ.
Wun njambwi nyan wun waa ana yelavɨka lɨgiyandɨ. Nyingi maawut
tɨgiyaa nyan ana lɨgiyandɨ wan njsvwamba. nɨma sakwat nɨma ngu
kɨga nɨma vat tungwengwan yilɨga nyanwan njsvwamba ana lɨgiyandɨ.
Sanya kat klavak kat nɨma vat yelavɨka lɨga nyan wan njɨvwamba ana
lɨgiyandɨ. 8 Nat nɨmba kat ndɨna ngaymba kalilaa kwunaka lɨgiyaa nyan
ndɨ wan njɨvwamba lɨgiyandɨ. Apma vak mɨna yiga yetivat walɨga nyan
wan njɨvwamba lɨgiyandɨ. Kɨta nyan ndɨna mbangɨ waigaa vak kat kai
waa kwagalalaa yetɨgiyaa nyan wan njɨvwamba lɨgiyandɨ. Kɨta nyan
ndɨna maawupmba tɨgiyaa kavle vak kat kai waa kwagalalaa yetɨgiyaa
nyan wan njɨvwamba tɨgiyandɨ. Nat nɨmba kat apma vat yetɨga God yeta
vak vla yetɨgiyaa nyan wan njɨvwamba lɨgiyandɨ. 9 Wan apma nyaangɨt
wutaa maawupmba yelavɨka kwutaa lɨgiyaa nyan wan apma njɨvwa

kwukiyandɨ. Wan apma nyaangɨk kat kaiwalɨga nɨmbana maawut kwu-
nakiyandɨ kɨngi vat tɨga nyan. 10 Kan mbambala lɨga nɨma sakwat nɨmba
wan apma nyaangɨt wupmak kat ndi kai walɨgandi. Ndina nat nɨmba
walɨgandi. Juda mbangɨ pɨtɨga vak vla ngwula mbangɨ apɨk ngwula waa
walɨgandi. 11 Mɨn wamɨn mala wan ngambulɨnja kavle nyaangɨt kiyak
waa kwagalagandi. Nɨma sakwat nsmba ndina maawupmba yelavɨka
yetɨlɨnja vak kat ndi ndina maawuk kat kavle yilɨgandi. Ndinamba
sanya klavat wan kavle nyaangɨt woseka waga mbutɨgandi. Wan kavle
nyaangɨt mbutɨnja vat ana nglaatndɨ. Kavle vatna. 12 Wan kavle
nɨmbana mbaapmamba yetɨlɨga kɨta nyan, nyaangɨt ngambulɨga nyan
ndi kat wandɨ. Kritmba lɨga nɨmba njɨmbla njɨmbla woseka walɨga nɨmba
ndi. Kavle maawut yelavɨka nyingi yiga tɨndi. Njɨvwa kwutapman kwo
lɨga yelavɨka nyingi yiga tɨndi. Njɨvwa kwutapman kwo lɨga nɨmamba
kɨlɨga nɨmba ndi waa ndina kɨta nyan wandɨ. 13 Wanda nyaangɨt woseka
ana wandɨ. Ngi kat tɨga wan kavle nɨmba kat nɨmamba kai awa. Apma
nyaangɨt wutaa maawupmba yelavɨka kwutaa lɨmbandi walaa ndikat
nɨmamba ambuk. 14 Juda walɨnja wupuseput kwagala ngwula waa ndi
kat ambuk. Apma nyaangɨk kat kai walɨga nɨmba waa nyaangɨk kat wup-
mak kat kai awa waa ndi kat ambuk. 15 Kɨta nyan ndɨna maawupmba
Godna apma vak kat yelavɨka lɨndeyan wan kɨpmana nda ndɨna maawuk
kat nglambi ana kwukiyandɨ. Ndɨna maawupmba Godna apma vak
kat yelavɨtapman tɨga kɨpmana nda kat mɨna yelavɨka lɨndeyan wan
kɨpmana nda ndɨna maawuk kat nglambi kwukiyandɨ. Kɨpmana nda
ndɨna maawuk kat gwandɨndɨ maa ndɨna maawut kavle sɨka lɨgandɨ.
Tɨndangat tɨga ndɨna maawut nglambio lɨgandɨ. 16 Wan nɨmba Godna
sɨ wuka Godna mɨndama vɨga lɨganɨn waa ndi woseka wandi. God waa
vapmba ana yɨga yetɨlɨgandi. Vɨlɨganɨn. Ndi kavle vat yiga yetɨlɨgandi.
Ndi God kat kai walɨgandi. Apma vat yiga ana alɨpsɨga yetɨgiyandi.

2

AVɪT NDU AVɪT TAAGWA KAT WANDA NYAANGɪT

1 Mbupmeya nyaangɨt kapma nyaangɨtna. Apma nyaangɨtna. Mɨn
ndikat God waa apma nyaangɨpmba ndi kat vɨsɨmogwiga ambup mɨla.
2 Avɨt ndu kat wupma ambup mɨla. Nɨma ngu nɨmamba ke kɨga waga
ndi kat ambuk. Ndina mbangɨ waiga vak kat yigumba kwulapmak kat
vɨga lɨgiyandi. Ngwut tagula maawutno lɨga nɨmba ngwuk alɨ ngwula
waa awa ndi kat. Wan apma vat ngwutna maawupmba yelavɨka agwuk
ngwula waga awa ndi kat. Nat nɨmba kat kwunaka woviyaguga alɨ
ngwula waga awa ndi kat. Wan apma nyaangɨt ke kwagalangwa ndi
kat waa ambuk. 3 Avɨt taagwa kat ndino ndi kat wupma ambup mɨla.
God kat yelavɨka waga ambut ndi kat. Nɨma ngu nɨmamba ke kɨga
waga awa ndi kat. Nat nɨmba kat wan apma vat ndi kat yiga ɨsɨmogwi
ngwula waga awa ndi kat. 4 Avɨt taagwa wan apma vapmba yetɨnjeyan
kwandɨ lagwa ndinai yetɨga vak vɨlaa ndinalan nyangu kat apma vak
kwunaka ndinai yetɨga vla yetɨgiyandi. 5 Avɨt taagwa yetɨga vak vla ndino
kwandɨ lagwa wupma tagula maawutno lɨga yetɨgiyandi. Kwandɨ lagwa
avɨt taagwa yetɨga vap vla yetɨnjeyan ndi ana sɨkwuka yambɨsɨk kwuka
yetɨgiyandi. Ngayna njɨvwa kat ndi apma vat kwukiyandi. Nat nɨmba kat
ndi ana kavle yigiyandi. Ndina lan nyan waigaa nyaangɨt ndi wukiyandi.
Wan apma vapmba yetɨlapman yinjeyan nat nɨmba ndi kat waigandi.

Ndi God waa nyaagipmba yetiliga nimba ndi. God waa nyaangit kavle nyaangitna waa waigandi.

KWANDI NDU KAT WANDA NYAANGIT

6 Min kwandi nyangu nimba kat mbukiyamin. Ngwutna mbangi waiga vak kat kwulapmak kat viga ali ngwula waga ndi kat awa. 7 Mino apma vat yiga yeti mila. Yetimin mala minai ligiya vak kat vilaa nat nimba waigandi. Ndi apma vat yetigandi waa waigandi. God waa nyaangit ndi kat visimogwimeya njimbla ke ndi kat mandip vapmba mbuka. Ke sika ke kasega mbuka wan apma nyaangit. 8 Apma vat ndi kat mbupmeyan nat nyan kavle vatna mbupma waa ana waigandi. Apma vat ndi kat mbupmeyan mbupma nyaangit wupmak kat kai waiga nyan min kat kai ana waigandi. Minai waigaa apma nyaangit wutaa ndina tipwi wup yindi, ana kai waigandi.

SANYA KLALAPMAN KWO NJIVWA KWUTIGA NIMBA KAT WANDA NYAANGIT

9 Min sanya klalapman kwo njivwa kwutiga nimba kat min ambup mila. Ngwula njambwi nyan waiga nyaangit awuk ngwula waga awa ndi kat. Kgwutna njambwi nyan waiga nyaangipmba njivwa agwuk ngwula waga awa ndi kat. Ndi kat ke kai wangwa waga awa ndi kat. 10 Njambwi nyana nda ke sikwukngwa waga awa ndi kat. Apma maawut sika yetinjeyan ndina njambwi nyan ndi kat ana kilipangi yigiyandi. Njimbla njimbla apma vapmba yiga yetinjeyannat nimba yetinja vak vilaa God min kat kwunatiga nyan ndinai waa nyaangit mbutina nyaangik kat wutaa woviyaguga ligiyandi.

KRAIST YAIGA NANDINYA KAT KAWIGA LIGANIN

11 God nin kat awagapma kwunatinda vat tamba ndiyangu kat aywaa yandi. Tamba viga wuka liganin. 12 Wan vak nin kat apma nyaangit mbutigandi. Kipmana nda kat yelavikngwa vak kwagala ngwula waa mbutigandi. God yeta vat vla yeti ngwula waa mbutigandi. Wan kipma yetingwa njimbla apma vat yelavika apma maawut sika wan God yeta vak vla yeti ngwula waa mbutigandi. 13 Nin maawut viyalindi, nima njambwi nyan yaiga njimbla kat kawiga liganin. Nin kat kwunatiga nyan Jisas Kraist ngini apma vapmba yaigandi. Ndi kat kawiga liganin. 14 Ndi Jisas Kraist yalaa nin kat tiga kiyandi. Kavle vat yetina vak kat Jisas Kraist kiyalaa God kat nin kat tiga wenga kwindi. Ndinai kiwya apma maawupmba yetinan aywaa ndina nyangu nin. Apma vapmba yetivak yelavika woviyaguga linangat Jisas nin kat kiyalaa kwunatndi.

15 Min kat mbukwa nyaangit nat nimba kat yiga ambuk. Mbupmeya vatna kwondu ngi liga. Ndi kat ambuk. Kavle vapmba yetiliga nimba kat kaiwaga ambuk. Apma vapmba yetiliga nimba kat apma vat yetiligangwuk waga ambuk. Mina nyaangit wutapman yinjeyan wan kavle vatna. Wan nyaangit wukaandi wowun min kat.

3

1 Min ndi kat awamba. Gavmana njambwi nyan waiga nyaangit awupmbangwuk waga ndi kat awamba min. Wutaa wan nyaangipmba yetimbangwuk waa ndi kat awamba min. Ngepma kwunatinja apma njivwa aywaa agwupmba ngwuk waga ndi kat awamba min. 2 Nat nimba kat ndi kat kavle nyaangit ke ngambungweya waga ndi kat awamba min. Kwundimba ke nimamba walea kwundimba walinja waga awamba min

ndi kat. Apma maawut sika nat nimba kat aywaa kwunapmba ngwuk
waga ndi kat awamba. 3 Ninagwi nino tak kavle maawupmba yelavika
yetinin. Nin God kat kaiwaa nat nimba kat kaiwaa yetila nimba nin. Nina
mbangi waiga vat mina wuka yetinin. Nat nimba kat njika waga ndi kat
tipmwigwula yiga yetilinin. Nat nimba nin kat kai walindi. Nin awat
sowat kai walinin. 4 Wan kavle vat yiga yetilina njimbla God nin kat viga
woviyaguga liga nin kat yalaa kwunatndi. 5 Apma vat yiga yetilina vak
kat vilaa ana kwunatndi. Kavle savle yetina vak kat vilaa nin kat miwa
yilaa God nin kat awagapma kwunatndi. Godna nyangu laataa linin maa
God nina kavle vak kat limbwindi. God ndina waagan nin kat kwindi
mala apma kupi maawut sika yelavika apma vat yetiganin. 6 Jisas Kraist
nin kat kwunatndangat God nimamba ndina waaga nin kat kwindi mala
nina mbangimba tavilaa lindi. 7 Tavilaa lindi maa God nin kat awagapma
kwunaka waligandi. Ngwuk wunai liga vla ligangwuk waa waligandi.
Wandi maa ndina nyangu vla tiganin. Tiga liga njimbla njimbla apma
vat yetineya vak kat klavak kat yelavika kawiga liganin.

8 Wan min kat wawa nyaangit min kat woseka wawa nyaangit ana
ndi. Wan nyaangit nat nimba kat nimamba mbupmangat walaa min
kat mbukwun. God kat yelavkia kwutaa la nimba apma njivwa kwuka
yetinjangat ambup mila wowun. Apma maawut sika apma njivwa
kwuka yetinjan ndi nat nimba kat kwunaka yetigiyandi. 9 Kaawa viyaga
kwo ngambulinjeya kavle nyaangit min kwagala mila. Ke wuka. Tamba
la ngwat walangana si kat min ke ngambuga. Nat nimba kat kwundimba
ke waliavat wameya. Moses kwinda nyangik kat wutaa kwundimba ke
waliavat wameya. Wan vak kat wutaa waliavat wameyan min apma
vat ana ligiyamin. 10 Ngwula kita nyan kwundimba waliavat njimbla
njimbla ngambulindeyan ndi kat min ndina maawut kwunapmak ndi
kat awamba. Wan vak ke ngambuma waa ndi kat awa. Njamba vili
wan vat ndi kat wamin mala wupmak kat kai wandeyan ngini ke ndi
kat ngambuga. Ndi kat kwagala. Dinogwinala min ke kita vat yetiga.
11 Ngi vat nyan apma vat kwagalalaa kavle vapmba yetiliga nyana. Ndina
maawupmba yelavitinda vak God yelavika liga maawup vla ana ndi
yelavitigandi. Tamba viligamin.

12 Kimbit wunogwi kita vat tigambit nyan Atemis Tikikas mbitna
kita nyan kat wowun mala minai liga kava yaigandi. Minai liga kava
yandi maa ndi kat kwagalalaa wumba lindi awat min wunai liga kavat
yagwa mila. Yipma yigiya njimbla Nikopolismba ligiyowun. Wupma
yagwamba min. 13 Minogwi liga mbit vililik pali Sinas lona nyaangit
simogwi liga nyano, Apoloso mbik min kat kwagalalaa yivat tigambit.
Mbik kat kwutaa yimbeya kwanda kwanda nda apma sakwat agwimila
mbik kat. 14 Nina mbaapma nimba nat nimba kat kwunaka ndi apma
njivwa kwutnjangat wowun. Kwanda kwanda lapman yetiga nimba kat
kwanda kwanda kwinjangat wowun. Apma vat yiga kwuka yetinjeyan
njivwa nima yigiyandi waa min kat wowun.

15 Wunogwinala kita vat tiga nimba min kat apma nandinya waligandi.
Ninagwi kita mbaapma liga min kat woviyaguga liga nimba ndi kat apma
nandinya waa awamba min. God ngwuk kat awagapma kwunatindi maa
apma vat yeti ngwula.

FILIMON
PITA PIŁIWUKNA TATA LIGA PAS

1 Wun Pol wun. Wan pas wunayi piliwukna. Wun Kraist Jisasna njivwa
kwutiwun maa wun kat kwutaa kalabusmba taagandi. Kalabusmbaliga
kan pas min kat piliwukowun. Timoti nina kita mbaapmamba liga
nyana. Wunogwinala ligandi. Filimon min kat kan pas piliwupmat
yigowun. Min ninogwinala kita njivwamba liga nyan min. Min kat
woviyaguga ligowun. 2 Mina taagwa kat Apia kat piliwukowun. Li
ninagwi kita mbaapmamba ligat taagwat. Mina nyan Akipas ndino ndi
kat piliwukwun. Tat ninogwinala Godna njivwa kwutindi. Ndi soldia
vla liga kan njivwa kwutindi. Minagwinala mina ngaymba yisola liga
Godna mbaapma nimba ndino ndi kat kan pas piliwukwun. 3 Nina nyaek
Godno nina nyamwun Jisas Kraistno awagapma nin kat kwilimba apma
vat klangwangat ngwuk kat wowun.

FILIMON GOD KAT NIMA VAT NDINA MAAWUPMBA YELAVIKA LINDI

4-5 Min njambwi nyan Jisas kat nima maawut yelavika limin. Wutwun.
Godna mbaapmamba liga nimba kat woviyaguga kwunatigamin.
Wutwun. Ngi kat tiga God kat waweya njimbla min kat yelavika God
kat mbukiyowun ndi apma nyana waa mbukiyowun. 6 Min God kat
mina maawupmba yelavika liga vak nat nimba kat mbutigamin. Ndi
wutaa Kraist nin kat apma vat yinda vat klambandi walaa ndi kat
wowun. 7 Godna mbaapmamba liga nimba kat woviyaguga liga ndi kat
kwunatigamin. Wutwun. Wutaa min kat solat siga yelavika liwun.

POL FILIMON KAT WAGALAVAT TINDI

8 Wun Kraistna njivwa kwutiga nimbana nima nyan wun. Min kat
nimamba waweyan apma vatna. Wun njambwi nyan wun. Waweya
vak wukiyamin. 9 Min kat wupma ana waigowun. Min kat kwo
wagalaveigowun. Wun Kraist Jisasna njivwa kwutiwun, wun kat kal-
abusmba taagandi. Wun avit ndu wun. Njambwi nyan vla liga ana
nima kwundimba min kat wagalagiyowun. Kwo nyan vla liga min
kat wagalagiyowun. 10 Wuna nyan vla liga nyan kat tiga min kat
wagalagiyowun. Ndina si Onisimas. Kalabusmba liga ndi kat Godna
nyaangit mbukwun, wutaa Godna mbaapma wuleindi. Ngi kat tiga
Onisimas wuna nyan vla ligandi. 11 Tamba mina njivwa apma vat
ana kwutindi. Kavle njivwa kwuka yetindi. Mbambala wonogwinala
tiga wuna njivwa apma vat kwutigandi. Ngini minai liga kava yilaa
mina njivwa apma vat kwukiyandi. 12 Wowun maa minai liga kavat
yaigandi. Ndi kat nima vat yelavika solat siga ligowun. Apma njivwa
kwutigandi. 13 Wunogwinala tigendan apma vatna. Kalabusmba luwa
njimbla wun kat apma vat kwukendi. Min sivlamba ligamin. Min
wun kat kwunapmak kwukemin njivwa vla ndi ngwaymba liga wun kat
kwunakendi. 14 Ndi kat lungwamataa ay mila waa kwo ana waigowun.
Tak min kat wagalalaa ay mila waa kwo ana waigowun. Tak min kat
wagalalaa ndi kat waigowun. Wunai waiga vapmba ndi kat apma vat
yivak kat kai wowun. Minai yelavika liga vapmba ndi kat apma vat
yigiyamin. Viga ligowun.

15 Tat min kat kwagalalaa yindi. Wan nima vat ana ndi. Samat tiga
lungwamata yiga minogwinala njimbla njimbla tigiyandi. Wan nima
vatna. 16 Tak mina njivwa kwuta nyanat tindi. Ngini mina mbaapma
nyanat tiga mina njivwa kwukiyandi. Ndi kat vilaa solaat sigiyamin.
Ndi mbaapma wuleindi, ndi kat solat siga liwun. Mino ndi kat solat
sigiyamin. Mina kita mbaapma nyanat tiga mina njivwa kwukiyandi.
Min ndi kat nimamba woviyaguga solat sigiyamin.
17 Minai liga kava yandi maa ndi kat yagwa waa awambamin. Min
wunkita njivwa kwutiga nyan li. Minai liga kava yandi maa wun kat
yagwa wama vla ndi kat yagwa awamba. 18 Min kita nda sikwutan wuna
lak min kat wenga kwigiyowun. Min kat kavle vat yindan wuna lak min
kat kwunakiyowun. 19 Kan nyaangit wuna taamba piliwuka min kat
kwigowun. Wuna lak min kat kwigiyowun waa min kat piliwukowun.
Min awat wun kat apma vat ana yimin. yilapman yima vak kat ana
waigowun. 20 Min njambwi nyana kita mbaapma nyanmin. Awat wun
kat apma vat yigiyamin. Apma vat yimin maa wuna maawut apma vat
tigiyandi.
21 Min kat wagalawa nyaangit wutaa apma vat yigiyamin. Viga
ligowun. Wagalawa vak wutaa apma njivwa kwuka kaligiyamin.
22 Njivwa kwuka liga mina ngaymba sindu kwaweya kava wun kat
kwunap mila. God kat wagalamin mala minai liga kava givat wowun.

NGINI LA LIGA NYAANGIT

23 Epafras min kat apma nandinya waligandi. Ndinogwi Kraist Jisasna
njivwa kwutindi maa ndi kat kalabusmba taagandi. 24 Wunogwinala kita
vat njivwa kwutiga nimba Mak, Aristakas, Dimas, Luk, ndi aywaa min
kat apma nandinya waligandi.
25 Nina njambwi nyan Jisas Kraist kwiya apma vat klambamin walaa
min kat wowun. Wan apma vat klameyan mina maawut apma vat
tigiyandi. Ngiyambak.

HIBRU

GODNA NYAN NDɨNA NYAEK TɨGA ANGWA VAK NɨN KAT VɨSɨMOGWINDɨ

1 Tamba God nima sakwt njambi nima sakwat vapmba tamba la profet
kat wandi maa ndi nina walanga kat mbutindi. 2 Mbambala Godna nyan
yalaa ndina nyaekna nyaangit nin kat mbutindi. God wandi. Wuna nyan
njambwi nyana. Nat nimba nat nimbundawi nywaa ndina kwupmba
ligandi waa wandi God. God wandi maa ndina nyan kipma nyinangwut
kwanda kwanda aywaa kwutndi. 3 Godna nyan kat viga God apma
vat yetinda vak vinin. Godna angwa vat nin kat visimogwindi. Kipma,
nyinangwut, nya, mbak, mwuk, meik Godna nyan waa nyaangipmba
ndina kwundimba wuka aywaa kwanda kwanda njivwa kwuka yi yaga
ligandi. Nina kavle vak kat tiga limbwivat kiyalaa nyinangwutnat
wokelaa njambwi nyana yaaginda taambamba ndaligandi. Nin kat
kwunatinda njivwa ngilindi, God ndi kat wandi. Min apma nyan min. Ngi
kat tiga wuna yaaginda naangimba nsaali waa wandi ma ndaa ligandi.

GODNA NYAN ENSEL KAT KWULATɨGANDɨ

4 God wandi maa ndina nyan ensel kat kwulatigandi. God ndina si
kwutaa katsonda vak vla ensel kat wupma ana katosndi. 5 Tamba God
ndina nyan kat wandi.
Mbambala tiga ngini wuna nyanat tigiyamin.
Nat njambi god ndi kat wandi.
Wun mina nyaek vla ligowun. Min wuna nyan vla ligamin waa wandi
God.
Wan ndina nyan kat wanda nyaangit ensel kat wupma ana wandi.
6 Tamba God ndina ngima nyan kat kipmat ay mila wanda njimbla wandi.
Wuna ensel aywaa wuna nyana si kwutaa katso ngwula god ndi ensel
kat wandi.
7 Mwukno vlapm lakna wuna nyaangit wuka ligandi. Wuna ensel
ndinonimbun wunai waa vapmba yi ya wuna njivwa kwuka ligandi waa
wandi God. 8-9 Ndina nyan kat wupma ana wandi. Kapma vatna wandi.
Ndi kat wandi.
Njambwi nyan, njimbla njimbla kipma nyinangwut kat
viga ligiyamin. Apma vak tivak mina yelavika
ligamin. Kavle vak tivak kat kai waligamin. Ngi
kat tiga min kat nima si kwiwun, njambwi nyanat
ligiyandi waa wandi, God.
10-12 Nat njimbla god ndina nyan kat wandi.
Njambwi nyan, tamba kipma nyinangwut kwupmin.
Ngini kipma nyinangwut ngiligiyandi. Kavle waavwi
vla ngilikiyandi. Min ana ngiligiyamin. Njimbla
njimbla tigiyamin. Kita nyan waavwi klalaa
mbaatnda vak vla wupma kipma nyinangwut
mbaakiyamin. Mbaapmin maa mandit kupi nyinangwut
kipma tigiyandi. Min wupma ana ngiligiyamin waa
wandi God.
13 Nat njambi ndina nyan kat wandi
Wuna yaagindan naangimba min kwo ndaali. Min kat
kao yiliga nimba kat min kat tiga kwulakiyowun.

Min njivwa kai. Kwo ligiyamin waa wandi God.

Ensel kat wupma God ana wandi. 14 Ensel ndi Godna njivwa kwutiga nimba ndi. God ndi kat aywandi maa ndina mbbapma wuleigiya nimba kat ndi kat kwunatigandi.

2

GODNA NYAN NJAMBWI NYANA

1 Kraist nima nyanga. Nin ndina kwundi wutapman yilanin. Ndina kwundi yigumba wuka yetigiyanin. Ndi kat kwagalalnin. 2 Tamba God waa nyaangit ensel kat mbutndi, tat ta nimba kat mbutindi. Wan nyaangit ana kwo vala tindi. Wan nyaangit kat kwutaa yetilapman ya nimba kavle vat yiga yetilinja vak kat God vilaa ndi kat kavle vat yindi. 3 Mbambala nino nimbun. Mbamvala nin kat kwunapmat ya Godna nyan mbukna nyaangit wutapman yineyan God nin kat nima vak kavle vat yigiyandi. Kavle vat yiga yetilina vak kat aywaa kwunapmat yandi. Wan apma nyaangit tat Kraist mbutini. Ngini ndinamba nyaangit wuta nimba wan apma nyaangit nin kat mbutinii. 4 Godna nyaangit nin kat mbuta nimba God ndi kat ava kwindi maa mbangi kwunatinja nima njivwa kwutindi. Nat nima sakwat nima njivwa kwutindi. Godna waagqan ndi kat ndina vat kwindi maa njivwa kwuka wan apma nyaangit mbutindi. Nima njivwa kwutinja njivwa vilaa nin yelavintinin. Ndi Godna nyangit mbutiga nimba ndi waa yelavitinin.

5 Wan ngini ligiya kipma, wan kipmamba ligiya kwnda kwanda nda, tigiya nimba kat ana ensel viga ligiyandi. Ndinyangu wan kipmamba ligiya nda, tigiya nimba kat viga ligiyandi. God wupma wandi. Wan ngini ligiya kipma kat tamba ngwuk kat wowun. 6-8 Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Nin ndinyangu nima nimba ana nin. God nin manda
kat nin kat yelavika limin. Manda kat nin kat
kwunatigamin. Enselna kwupmba nin kat taagamin,
tiganin. Nina si kwutaa katsomin. Kan kipmamba
kwupma kwanda kwanda nda kat viga linangat
kwupmin. Wan kwanda kwanda nda aywaa nina kwupmba
taagamin, tigandi waa tamba la nyan piliwutndi.

Kwanda kwanda ndana njambwi nimba tinangat God nin kat wutndi. Tamba la nyan piliwukna nyaangit wata ana kak kiyaligandi. Mbambala ndinyangukwanda kwanda nda kat ana aywaa viga ligandi. 9 Nina kita nyan njambwi nyanat tinda vak mina viga liganin. Ndi Jisasa. Ndi ndinyanguna mbangi klalaa yandi. Yanda njimbla enselna kwupmba lindi ninogwinala. Nin kat tiga kiyavat yandi. God waa kwundimba ya kiyandi maa God ndina si kwutaa nimamba katsondi. 10 Wan kipmana nda, wanda kwanda nda, ndinyangu aywaa ndina si kwutaa katsonjangat kwutndi God. Ndi ndinyangu nima sakwat ndina apma vapmba yetinjangat wandi God. Ndi ndina nyanguat tinjangat waligandi. Ngi kat tiga ndina nyan kat aywandi, yandi. Kipman nima sakwat kavle vat ndinamba yiga yisondi maa wundumbu yindi. Yetilina kavle vak kat tamba viga lindi. Ngi kat tiga yalaa nin kat alipsiga kwunakiyandi. 11 Nin kat kwunatnda nyan Jisasagwi nino ndinai kwunatnda nimba nin kita mbaapmamba liganin. Ngi kat tiga nin kat yakwa nimba wavak

kat ana wup yiligandi. 12 Kraist God kat wanda nyaangit tamba la nyan
piliwutndi.
Wuna yakwa nimba kat minai liga vak
visimogwigiyowun. Wuna mbaapmamba liga nimba
kat min njambwi lima vat ndi kat visimogwigiyowun
waa wandi Kraist God kat waa tamb la nyan
piliwutndi.
13 Nat tamba la nyan Kraist waa nyaangit piliwutndi.
Ndinyangu God kat yelavika linja vak vla wunogwi
yelavika ligiyowun waa wandi Kraist waa
piliwutndi.
Nat nyan piliwutndi.
God wuna mbaapmamba taaganda nimba wuna nyaangu
vla ligandi waa wandi Kraist waa tamba la nyan
piliwutndi.
14 Kraistna mbaapmamba liga ndina nyanguvla liga nimba kipmamba mbango liga nimba ndi. Kraist ndino nimbun kipma ngaga yalaa ndinyanguna mbangi klandi. Mbangi klalaa kipmamba liga wundumbuyindi. Kiyaga wundumbu yilaa nin kat kiyalina vat kwiliga nyan Seten kat kwulatndi. 15 Nin kipmamba liga tat kiyavak kat vaaka yetinin. Wan kavle vat ninamba ngilaa lindi. Wan kiyalina kavle vak kat Kraist kwulatndi maa kwo liganin. Ngini ana vaakiyanin. 16 Ndinyanguna mbangi klalaa yandi. Ensel kat kwunapmak ana yadi. Ndinyangukat kwunapmak yandi. 17 Nina mbangi klalaa liga yetilina vak kat viga lindi. Ngi kat tiga nin kat miwa yiga lindi. Ninai yila kavle vak kat God nin kat nyingi yiga linda maawut kat kwunatndi. Ana samat kwunatndi. Aywaa kwunatndi. 18 Kraist kipmamba yetindi mala kavle vat yila nyan yalaa ndi kat kavle vat ay mila wandi. Kavle vat ay ngwula wandeyan Kraist wan vak kat viga liga nin kat kwunakiyandi. Wan nyangit Kraist kat tamba wandi.

3

JISAS WAA NYAANGIT AWUK NGWULA

1 Nina njambwi nyan Kraist kat samat nyaangit piliwupmat tigowun. Ngwuk Kraistna mbaapmamba tiga Juda ngwuk awuk ngwula. Ngwut nyinangwut klangweya vak kat yelavika liga nimba ngwuk. Kraist Jisas nin kat wan apma nyaangit yalaa mbutindi. Nin kat tiga Godna nyingi maawut kwunatigandi. Ngi kat tiga nina Hetpris vla ligandi. 2 Kraist yalaa god ndi kat kwiya njivwa aywaa kwutndi. Ana kwutambiga kwagalandi. Tamba la nyan Moses ndino God ndi kat kwiya njivwa aywaa kwutndi. Mbik kita lulu kwupmbik. 3 Mosesna si kwutaa samat katsolaa Jisasna si nimamba kwutaa katsoneyan wovuna. Ndi Moses kat kwulatigandi. Ndi Moses kat kwutndi. Kita nyan apma ngaykwutndeyan wan ngayna si ana nimamba kwutaa katsogiyanin. Ngay kwuta nyana si nimamba kwuta katsogiyanin. 4 Ngay avla ana laatigandi. Ngay aywaa ndu nyan kwutiga nda. kipmamba liga nda aywaa kwukna nyana God. 5 Moses ndi kat god kwiya njivwa apma vat aywaa kwutndi. Ndi Godna njivwa kwuta nyana. Godnanamba nyaangit wutaa ndina mbaapma nimba kat mbutindi. God ngini kwutndeya vak kat mbutindi. 6 Kraist Godna njivwa kwuta nyan aa ndi. Ndi Godna nyana. Kraist nin Godna

mbaapma nɨmba nɨn kat vɨga kwunaka lɨgandɨ. Tamba God waa vak
maawupmba yelavɨka kwutaa lɨna vak kwutaa lɨneyan Godna mbaapma
ana kwagalagiyanɨn. Wan apma nyaangɨt wutaa woviyaguga kwutaa
lɨna vak kwutaa lɨneyan Godna mbaapma ana kwagalagiyanɨn.

7 Godna waagan tamba la nyan kat mbutndɨ maa pɨlɨwutnda nyaangɨt
kapma nyaangɨt ana ndɨ. Kɨta nyaangɨtna. Awuk. God waa nyaangɨt
kupma pɨlɨwutndi.
8 Mbambala wunai waa nyaangɨt awuk ngwula. Tamba
la Juda kwo kavamba lɨga wuna nyaangɨt wupmak kat
kai wanja vla ngwuk wupma kai wata wangwega. 9 Wan tamba la
njɨmbla ngwutna walanga ndi kat
kwunatɨwa nɨma njɨvwa vɨlɨndi. Naambi ndumi
vɨlɨlɨk vɨga lɨndi. God nɨma vak yigiyandɨ? E?
Ana yigiyandɨ? Waa yelavɨka vavle vat yilɨndi.
Wuna nyaangɨt ana wuka lɨndi.
10 Ngi kat tɨga wan
nɨmba kat maawut kimbut yiga lɨwun. Ndi kat
wowun. Ndina maawupmba kavle vat mɨna yelavɨka
lɨgandi. Wawa vapmba ana yetɨlɨgandi. 11 Wungi
kat tɨga kimbut yiga wowun. Wan nɨmba ndi kat
kwunakwa apma kava kwo lɨnjeya kava ana
wuleigiyandi waa wowun waa wandɨ God waa tamba
la nyan pɨlɨwutndɨ.

12 Yakwa nɨmba wan nyaangɨt wutaa maawupmba yelavɨk ngwula.
God nɨn kat apma vak yetɨneya vak kwivat wandɨ. Ndɨna nyaangɨt kat
kai walaa maawut tɨvɨga mbaa yetɨlangwuk. Ndɨ kat mbaa kwagalalang-
wuk. Kwagalaneyan nɨn kat vɨga nɨma vat yigiyandɨ. Mbambala ndɨnai
waa vapmba yetɨnangat God walɨgandɨ. 13 Ngi kat tɨga ngwuk awat sowat
nandinya nandinya maawut kwunaka alɨ ngwula. Ngwuk kavle vat
mɨna yilɨngweyan ngwutna maawut mbaa kavle yilandɨ. Kavle yilɨnan
nɨna maawut ana kavle yigiyandɨ waa wana yelavɨtɨngweya. Kai. Kavle
yigiyandɨ. 14 Tat Kraistna mbaapma wuleingwa njɨmbla ndɨna nyaangɨt
maawu0pmba yelavɨka kwutaa lɨngwa vat kwagalapman yingweya
apma vat tɨgiyangwuk. Ndɨnogwinala kɨta mbaapmamba lɨgiyangwuk.
Kwagalangweyan kai. 15 Wungi vat tamba la nyan pɨlɨwutnda nyaangɨt
nat njambɨ ngwuk kat pɨlɨwukiyowun.
Tamba la Juda kwo kavamba lɨga Godna nyaangɨt
wupmak kat kaiwanja vla ngwuk wupma kai wata
wangweya.

16 Tamba la nɨmba God waa nyaangɨt wupmak kat kai wala nɨmba ana
nɨmba ndi. Ndi Juda ndi. Ndi Isipmba la Moses kwuta kaliya nɨmba ndi.
17 Naambi ndumi vɨlɨlɨk tɨga anda nɨmba kat God nyingimaawut yelavɨka
lɨndɨ. Ndɨ Godna nyaangɨt wupmak kat kai waa la nɨmba ndi. Kwo Godna
nyaangɨt wupmak kat kaiwaa la nɨmba ndi. Kwo nɨndɨ kavamba kiya la
nɨmba ndi. 18 Ngwuk kat kwukwa apma kava kwo lɨngweya kava ana
weuleigiyangwuk waa anda nɨmba kat God wandɨ. Ndi God kat kai waa
la nɨmba ndi. 19 Ndi ndɨna nyaangɨt kat kaiwalɨnjangat ndi kat kwutnda
apma kava kwo lɨnjeya kava ana wuleindi. Vɨlɨganɨn.

4

GODNA NIMBA APMA KAVA WULEINJEYA KAVA

1 Nino viga ligiyanin. Godna nyaangit kat kai walaa nin kat kwutaa
wanda apma kava kwolineya kava ana wuleigiyanin. 2 Ndi tamba la
Juda ndi kat God wan apma nyaangit mbutndi. Nino min kat mbutndi.
Wan apma nyaangit ndi kat ana kwuatndi. Ndi kwo waamba wuka
kwagalandi. Ana kwutaa lindi. 3 God waa nyaangit wutaa kwutaa ligiyaa
nimba mina God kwukna apma kava wuleigiyandi. Ndina nyaangit kat
wutaa kai waiga nimba wan kava ana wuleigiyandi. Wupma God wandi
tamba la Juda kat. Kimbut maawupmba liga God wandi. Wunai kwukna
apma kava ana wuleigiyangwuk waa wandi God. Wan kava tamba glei
kwutndi, tigandi. 4 God nin kat tamba kwutaa kava kwutnyagilaa God
kwo lindi. Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Kwutuwa njivwa kwutnyagilaa silavili wan
nandinya kwo ligowun waa wandi God waa tamba la
nyan piliwutndi.

5 Ndi kat apma vat tinjeya kava God kwutndi. Ndi wan apma kava ana
wuleindi. God ndi kat wandi. Ana wuleigiyanguwk wandi. 6 God wan
apma kava kwo ana kwutndi. ndinyanguwuleilaa tinjangat kwutndi. Tat
ta Juda ndi wan nyaangit tak wutndi. Ngi kat tiga wan kava ana wuleindi.
7 Nat nimba wan kava wuleinjeya njimbla kat God wandi mala Devit
piliwutndi. Tamba Juda ndina angwa kipma wuleindi. Ngini Devit wan
nyaangit wupmak kat ke kai waa waa piliwutndi. 8 Josua tamba Juda kat
kwutaa kalinda kipma God ndinyangukat kwuta kava ana ndi. Kapma
kava. Judana kipma god ndinyangu wuleinjeya apma kava kat ana
piliwukendi. 9 Godna mbaapmamba liga nimba wuleinjeya apma kava
ngiliga. Viliganin. Wan kava wuleineya vak kat kawiga liganin. 10 Kita
nyan wan kava wuleilaa ngini kipmamba nat njivwa ana kwukiyandi.
God njivwa kwutaa kwo linda vak vla ndino kwo ligiyandi. 11 Wan apma
kava wuleivat tineyan nimamba njivwa kwuka wuleigiyanin. Tamba
la ndi Juda kai waa linja vak vla nino kaiwalaa wan kava wuleilapman
yilanin. 12 Godna nyaangit nima nyaangitna. Avo liga nyaangitna. Ndina
ava way vililik ta bainatna way liga vla tigandi. Nina maawupmba
liga vat siga naguligandi. Yiga yetilineya vak kat viga ligandi. 13 God
ndinyanguna maawut tigavak aywaa viga ligandi. Nin ana alipsiga kita
vat ndi kat pagwugiyanin. Ngini nin kat vaga nin kat siga naguga aywaa
viga ligiyandi.

JISAS JUDANA PRIS VLA LIGANDI

14 Nin kat siga nagundeya vak kat ana vaaka ligiyanin. Nina nindimba
ligiyaa nyan ndi njambwi nyana. Ndi Jisasa. Ndi Godna nyana. Nina
nindimba liga God nin kat nyingi maawut tinda vak kat kwunakiyandi.
Judana Hetpris God kat kwunatnja vak vla kwunakiyandi. Ngi kat tiga
God nin kaat waa nyaangit kwutaa lina vak ana kwagalgiyanin. 15 Nina
nindimba liga nyan kapma nyan ana ndi. Ninagwinala kita nyana.
Kavle vat yilina vak kat vilaa nin kat nimamba miwa yiga ligandi. Tak
ninogwinala kipmamba yetindi mala wan kavle vat yila nyan ndi kat
kavle vat ay wandi. Ndi kavle vat ana yilindi. Kavle vat yilina vak kat
viga ligandi. 16 Ngi kat tiga God kat ngambuvak kat ana vaakiyanin. Ndi

kat wagalaneyan yilina kavle vat silimbwigiyandi. Nin kat awagapma kwunakiyandi yilina kavle vak kat.

5

1 Judana kita nyan God wandi maa Hetpris tigiyandi. Godnagwi ndinyanguna nindimba liga God waa njivwa kwukiyandi. Sivu kiga kwanda kwanda nda ndinyangu kat tiga Good kat kwiligandi. God nyingi maawut ndinyangu kat tinda vak kat kwunapmak ndinyangu kat tiga God kat kwiligandi. 2 Kita nyan Hetprisna njivwa kwupmat wandeyan nimamba miwa yiliga nyanat tigiyandi. God waa nyaangit kat kwagalalaa kavle vat yiga yetiliga nimba kat ndi miwa yigiyandi. Wuno nimamba miwa yigiyandi. 3 Ndi kavle vat yiliga nimba kat tiga Godna kimbut maawut kat kwunatigandi. Avla kavle vat yilinda vak kat avla Godna kimbut maawut kat kwunatigandi. 4 Wan Hetprisna njivwa God wandi maa kwukiyandi. Ndina yelavik vapmba ana kwukiyandi. Hetprisna tamba la nyan Eron ndino wupma lindi.

5 Kraist ndino nimbun ndina yelavik vapmba Hetprisna njivwa ana kwutindi. God ndi kat wandi. Min wuna nyan min. Mbambala kwupmeya njivwa min kat kwiwun, kwukiyamin waa wandi God. 6 Nat njambi God Kraist kat wandi. Tamba la nyan Melkiseded Hetprisna njivwa klanda vla klaigamin. Njimbla njimbla wan njivwa kwutigiyamin waa wandi God.

7 Kraist Hetpris miwa yiga linja vak vla alipsiga nin kat miwa yiga ligandi. Nin kat yaliga nima kavle vat tak ndi kat yalindi. Kan kipmamba liga God kat nglaga yawiga wagalandi. Kiyavak kat nima vat yelavika liga wagalandi God kat. God wanda nyaangit wutndi, ndi kat ava kwindi. 8 Kraist Godna nyana. Ndina yelavitnda vapmba ana yetindi. Nima kavle vat yavat tindi vilaa ana ndina maawupmba yelavitaa vaaka yigiyandi. Ndina nyaek waa nyaangitmba kwutaa liga wan ndi kat yaa kavle vat ndina lak klandi. 9 Ndina nyaekna kwundimba wutaa kipmamba liga nimba nin kat kwunatnda njivwa kwutndi. Kita nyan ndina kwundi wutndeyan wan nyan apma vat tigiyandi. 10 God wandi maa Kraist Hetprisna njivwa klandi. Melkisedek klanja vak vla Kraist klandi.

NIMA NYAANGIT MBUPMAT WANDI

11 Melisedek yeta vak kat wun nima sakwat nyaangitno ligowun. Ngwuk kat mbupmat wowun. Wan nyaangitna angwa nyaangit ngwuk kat ana mbukiyowun. Apma nambu ana ligangwuk. Mbukweyan wan nyaangit ana wukiyangwuk. 12 Tamba ngwuk Kraistna mbaapma wuleingwuk. Mbambala gleri ana wuleingwuk. Kraistna mbaapmamba sivla mbundi la nimba nat nimba kat yiga wan apma nyaangit visimogwigiyandi. Ngwuk visimogwigiyangwuk. Kita nyan ngwuk kat yalaa Godna nyaangit mbutndeyan wovuna. Ngwutna nambu mwunya kiliga mat nyanguna nambu liga vak vla ligandi. Nima nimba tagula kiginda kiliga nimba yelavika liga nambu liga vla ana ligandi. 13 Ngwuk Godna nyaangitna angwa nyaangit ana wukiyagwuk. Njimbwi nyaangitna mina wukiyangwuk. Mat nyangu wuka liga vak vla wukiyangwuk. 14 Godna vak viga yelavika liga nimba mina Godna angwa nyaangit wukiyandi. Wan nimba nyaangit wutaa waigandi. Wan nyaangit God waa nyaangitna? E? Kavle nyaangitna? Waa maawupmba yelavika siga naguga viligiyandi.

6

1 Tat Kraistna mbaapma wuleingwa njɨmbla wukngwa nyaangɨt ana
nat njambɨ ngambugiyowun. Wan kavle vat yiga yetɨngwa vak kwa-
galalaa God waa apma vat mɨna kwutaa alɨ ngwula. Ngwuk kat tak
wanja nyaangɨt tak wukngwa nyaangɨtna. Ngɨni lɨga nyaangɨt mbukiy-
owun. 2 Ngu yagu ngwula waa tak ngwuk kat wanja nyaangɨt at nat
njambɨ ana ngwuk kat waigowun. Taamba taagaga Godna waagana
vat kwilɨnja vak kat ngwuk kat nat njambɨ ana mbukiyowun. Kiyaa
nɨmba aywaa laatndi maa God ndi kat sɨga naguga vɨndeya vak kat ana
ngwuk kat nat njambɨ bukiyowun. 3 God wun kat kwondu kwindɨ maa
wan tak wukngwa nyaangɨt kwagalaa ngɨni lɨga nyaangɨt ngwuk kat
mbukiyowun. 4 Nat nɨmba tamba God waa vak maawupmba yelavɨka
lɨndi. God kwiya apma vat ndi tamba klandi. Godna waagan tamba
klandi. 5 God waa nyaangɨt tamba wuka lɨndi. God nat nda ngɨni
kwutndeya vat tamba vɨga lɨndi. 6 Wundi nɨmba God waa nyaangɨt kat
kai waga kwagalanjeyan kupi maawut ngɨni ana sɨkiyandi. Tak Jisas
kat kai walaa diwai krosmba kaala nɨmba ya vak vla ndino kai walaa
diwai krosmba kaala nɨmba ya vak vla ndino kai walɨnja vak kɨta vatna.
Tak Jisas kat njɨka wala nɨmba ya vak vla ndino kai walɨnja vat kɨta
vatna. 7 Kɨpmamba lɨga waatɨga nda vla kɨta vatna. Meik ndalɨndɨ maa
kɨgɨnda apma vat wotɨndɨ maa vɨga la nyan kɨga lɨgiyandɨ. God wan
vak tɨgandɨ wandɨ, tɨgandɨ. 8 Wan kɨpma meik ndandɨ maa nɨmbio lɨga
yamboy mɨna waatndeyan wan kavle vatna. Ndinyangu wugni vak kat
ana woviyaguga lɨgandi. Ndi wan nda kalɨtaa yisolaa yamba tugiyandi.

9 Ngwuk kɨta mbaapma nɨmba kavle vat ana yigiyangwuk. Vɨlɨganɨn.
God waa nyaangɨt kat kai walɨga nɨmba kavle yigyandi waa wawa
nyaangɨt ngwuk kat ana wowun. Ngwuk kavle vat ana yigiyangwuk.
God ngwuk kat tamba kwunatndɨ. 10 God ngwuk kat vat sɨmblan
ana yigiyandɨ. Ngwuk Godna njɨvwa nɨmamba kwutɨgangwuk. God
kat woviyaguga lɨga tak Godna nɨmba kat kwunatɨngwuk. Mbambala
nɨmbun kwunatɨgangwuk. Ndi kat woviyaguga lɨngwa vat God tamba
vɨndɨ. Ngi kat tɨga God ngwuk kat apma vat yigiyandɨ. 11 Nɨmamba
njɨvwa kwuka God waa nyaangɨt maawupmba yelavɨka nɨmamba kwu-
taa lɨngwangat ngwuk kat woviyaguga lɨgowun. Apma vat mɨna yiga
yetɨngweyan ngwutna maawut tagula vat tɨgiyandɨ. 12 Ngwuk kwo ke
yilɨngwa. Ngwut tagula maawutno lɨga God kwiya nda klaiganɨn waa
yelavɨka lɨga nɨmba vla alɨ ngwula.

NGWUK KAT KWUNAKIYOWUN WAA GOD NIN KAT WANDA VAK

13-14 Tak God Ebraham kat wandɨ. Mɨn kat apma vak yigiyowun. Mɨna
nyangu nɨma sakwat tɨgiyandi waa God wandɨ Ebraham kat. God kat
kwulata lɨga njambwi nyan kai. Wungi kat tɨga God nat njambwi nyana
sɨ sɨge yiga ana Ebraham kat wandɨ. Ndɨ avla ndɨna sɨ mɨna sɨge yiga
Ebraham kat wandɨ. 15 Ebraham wan nyaangɨt wutaa ndɨna mbangɨ ana
kɨlɨpangɨ yindɨ. Ndɨ woviyaguga kawiga lɨndɨ. Tɨga lɨga Godnanamba
klandɨ. 16 Ndinyangu nɨna vat ndɨ kapma vala. Nɨn kat kwulata njambwi
nyana sɨmba sɨge lɨganɨn. Sɨge lɨna vak wuta nɨmba wutaa eylavɨtɨgandi.
Ndɨ ana woseka walɨgandɨ waa yelavɨtɨgandi. 17 God waa nyaangɨt wutaa
ndɨ God woseka ana walɨgandɨ waa wanangat wandɨ God. Wungi kat tɨga
avla ndɨna sɨ sɨge yindɨ. God nɨn kat kwigiyadɨ luwa. Ana nɨn kat woseka

waigandɨ waa yelavɨtɨganɨn. 18 God ndinyangu kat apma vak yiga kwu-
nakiyowun waa wanda nyaangɨt wutaa maawupmba yelavɨka kwutaa
lɨganɨn. Yaiga vak kat ana nɨmamba yelavɨka lɨganɨn. God tak nyaangɨt
kwindɨ. Kwo ana kwindɨ. Ndɨna sɨ sɨge yiga kwindɨ. Ngi kat tɨga ana
alɨpsɨga woseka wandɨ waa yelavɨtɨganɨn. 19 Njambɨtna samban ndaiga
nɨmbumba taagalaa njambɨt kat kwutaa lɨlɨgandɨ. God nɨn kat kwunakiy-
owun waa wanda nyaangɨt nɨna maawupmba yelavɨka kwutaa lɨna vak
kɨta vatna. Njaambɨt samban kwutaa lɨndeyan wan njaambɨt ana kavle
yigiyandɨ. Nɨno wupma. God waa nyaangɨt maawupmba yelavɨka kwu-
taa lɨneeyan nɨna maawut ana kavle yigiyandɨ. Nɨn nyɨnangwut wuleilaa
klanda klaneya vak kat yelavɨka lɨganɨn. 20 Nɨna njambwi nyan Jisas tat
nyinangwut tamba wuleindɨ. Nɨn ndɨna kwupmba wuleigiyanɨn. Judana
Hetpris God tɨga kava wuleinda vak vla Jisas nyinangwut wuleindɨ. Wan
njɨvwa Jisas kwutɨnda njɨvwa ana njgɨlɨgiyandɨ. Melkisedek walɨnja
tamba la nyan Hetprisna njɨvwa klanda vak vla Jisas wan njɨvwa wupma
klandɨ.

7

MELISEDEKO JISASO KƗTA VAT TƗGAMBƗT

1 Wan nyan Melkisedek kat samat ngambuvat yigowun. Ndɨ Selem
walɨnja ngepmana kinga. Ndɨ nɨma nyan God kat kwunatɨga njambwi
nyana. Tamba Ebraham nat ngepmana njambwi nɨmba kat sɨlaa yalɨndɨ
maa Melkisedek ndɨ kat ava yambɨmba sɨlagɨlaga vɨndɨ. Vɨlaa Godna
sɨmba waga Ebraham kat kwunatndɨ. 2 Ebraham sɨnda nɨmbananamba
klanda nda aywaa mbaapma taamba vɨli yisoga taagalaa nat kɨta
mbaapma yisoga laaganda nda Melkisedek kat kwindɨ. Melkisedekna sɨ
ndɨ angwo lɨgandɨ. Ndɨna sɨna angwa vat kɨngiyan. Apma vat yiga yetɨla
nɨmbana njambwi nyana. Ndɨna nat sɨna angwa vat kɨngiyan. Apma
mawupmba yelavɨka yetɨlɨga nɨmbana njambwi nayana. 3 Melkisedekna
nyaek nyɨme kat nɨn ana wuka lɨganɨn. Ndɨnai njanga nɨmba kat nɨn
ana wuka lɨganɨn. Nyɨme ndɨ kat kwutna njɨmbla ana vɨga wuka lɨganɨn.
Ndɨnai kiyaa njɨmbla ana vɨga wuka lɨganɨn. ndɨna njɨvwa pris tɨga
kwutɨnda njɨvwa ana ngɨlɨgiyandɨ. Godna nyan pris tɨga vak vla ana
ngɨlɨgiyandɨ.

4 Ngwuk yelavɨk ngwula. Ndɨ njambwi nyana. Nɨna walanga Ebraham
mbaapma taamba vɨli taaganda nda ndɨ kat kɨta mbaapma kwindɨ.
5 Ebrahamna nyangu Livaina yelangɨmba lɨga nɨmba ndino prisna
njɨvwa kwuka yetɨnjeyan ndina yakwa nɨmbananamba klalɨgandi.
Ndi aywaa Ebrahamna nyagu ndi. Taamba vɨli mbaapma taaganja
ndanana nat kɨta mbaapma klalɨgandi. 6 Tamba ndina yelangɨ nyan
ana ndɨ. Melkisedek nat yelangɨ nyana. Ndɨ Ebrahamnanamba
klandɨ. Ndɨnamba klalaa Godna sɨ waga Ebraham kat kwunatndɨ. Tak
God Ebraham kat apma vat mɨn kat kwunatndɨ. Tak God Ebraham
apma vat mɨn kat yigiyowun waa wandɨ maa Melkisedek Ebraham
kat apma vat yiga kwunatndɨ. 7 Mat nyan njambwi nɨmba kat ana
kwunakiyandɨ. Vɨlɨganɨn. Njambwi nyangu mɨna mat nyangu kat
kwunakiyandi. Ngi kat tɨga Melkisedek Ebrahamna njambwi nyana waa
vɨlɨganɨn. 8 Mbambala taamba vɨli mbaapmamba la nda kɨta mbaapma
klalɨga nɨmba kiyalɨgandi. Tamba kla nyan Melkisedek ndɨnai kiya
vak ana vɨga wuka lɨganɨn. 9 Tamba Ebraham Melkisedek kat kwinda

njɨmbla Livai walɨnja yelangɨmba lɨgiyaa nɨmba ndino Melkisedek kat kwindi. 10 Tamba Ebraham Melisedek kat kwinda njɨmbla Livai walɨnja yelangɨmba lɨgiyaa nɨmba ana kak kiyalɨndi. Ndi Ebrahamna mbangɨmba lɨndi. Ngi kat tɨga ndino Melkisedek kat kwindi waa walɨgowun.

JISAS LIVAINA YELANGƗ NYAN ANA NDƗ

11 Livaina yelangɨ nɨmba God kat kwunatɨnja vapmba ndinyangu Godna nyaangɨt wutndi. Livai kwunatɨnja vak ndinyangu kat apma kupi maawut ana kwilɨndɨ. Ndinyangu kat apma kupi maawut kwigendan wuna nyingi maawut kwunapmak kat Livaina yelangɨmba lɨgiyaa nyan ana ndɨ, Melkisedekna yelangɨmba lɨgiyaa mandɨt nyan kat kwigiyowun waa ana wagendɨ God. 12 Mandɨt nyan kwigiyowun wandɨ God. Tat ta nɨmba Livaina yelangɨmba la nɨmba ndi avla ana laatndi. Moses kwiya nyaangɨtmba tɨga laatndi. Ndinai kwuta njɨvwa ngɨlɨndeyan Moses kwiya nyaangɨt ndɨno ngɨlɨgiyandi. Mandɨt vat tɨgiyandɨ. 13 Nyaangɨt mbutuwa nyan Jisas ndɨ Livaina yelangɨmba ana yalaa lɨndɨ. Ndɨ kapma yelangɨmba yalaa lɨndɨ. Ndɨnai yaa yelangɨ nɨmba ndi ana God tɨga kava wuleilaa ndɨ kat kwunapmat kwilɨndi. 14 Nɨna njambwi nyan Jisas Judana yelangɨmba yalaa tɨndɨ. Judana yelangɨ nɨmba God kat kwunatɨgandi waa ana Moses wandɨ.

MELKISEDEK NJƗVWA KWUTNDA VAK VLA JISAS KWUTNDƗ

15 Melkisedek njɨvwa kwutnda vak vla Jisas Godna nyingi maawut kat kwunapmak kat God wandɨ maa yandɨ. Wan wawa vak vɨlaa mandɨt vat tɨgandɨ waa vɨlɨganɨn. 16 Kraist Moses kwiya nyaangɨtmba ana laataa njɨvwa kwutndɨ. Livaina yelangɨmba lɨga ana laataa njɨvwa kwutndɨ. Ndɨ njɨmbla njɨmbla tɨlɨga nyana. Avla laataa njɨvwa kwutndɨ. 17 Tak God ndɨ kat wandɨ. Wuna nyingi yiga luwa maawut kat kwunatɨma njɨvwa ana ngɨlɨgiyandɨ. Njɨmbla njɨmbla lɨgiyandɨ. Melkisedek kwunatɨnda vak vla mɨno wupma kwunatɨgiyamɨn waa wandɨ God. 18 Tamba God kat kwunatɨnja njɨvwa Livaina yelangɨmba la nɨmba mɨna kwutɨndi. Wan tamba la vak ndinyangu kat ana apma kupi maawut kwilɨndɨ. Ngi kat tɨga wan vak God wandɨ maa ngɨlɨgandɨ. 19 Moses kwiya nyaangɨt ndinyanguna maawut ana kwunatɨndɨ. Mbambala God kwiya kupi nyaangɨt ndinyangu nɨna maawut kwunakiyandɨ. Wan kupi nyaangɨt wuka yetindeyan God tɨga kava wuleigiyanɨn. God ana nɨn kat kai waigandɨ.

GOD WANDƗ MAA JISAS NJƗVWA KLANDƗ

20 God Jisas kat wandɨ. Mɨn wuna nyingi maawut kat njɨmbla njɨmbla kwunatɨgiyamɨn waa ana kwo wandɨ. Avla ndɨna sɨ sɨge yiga wandɨ. 21 Livaina yelangɨmba lɨga God kat kwunatɨga nɨmba ndina njɨvwa wupma ana klandi. Ndi kwo klandi. Tamba God avla ndɨa sɨ sɨge yiga Jisas kat wandɨ. Wuna nyingi lɨga luwa maawut kat kwunatɨma njɨvwa ana ngɨlɨgiyandɨ. Njɨmbla njɨmbla lɨgiyandɨ. Wan wawa nyaangɨt ana kwagalagiyowun waa wandɨ God. 22 God avla ndɨna sɨ sɨge yiga wandɨ maa Jisas yalaa God waa apma njɨvwa kwutndɨ. Wan njɨvwa kwuka Godna nyingi maawut kwunatndɨ maa God tɨga kava wuleigiyanɨn. Jisas kwutɨga njɨvwa ana kwovalak yigiyandɨ. Vɨlɨganɨn. God ndɨ kat taagandɨ maa kwutɨgandɨ. Mbambala wan kupi yambɨ God tɨga kava

wuleineya yambɨ wan tamba Godna nyingi maawut kat kwunatɨnja vak
kat kwulatɨgandɨ.
23 Tamba la nɨmba God kat kwunata nɨmba ndi kiyalɨndi. Ngi kat
tɨga ndina mbaapma nɨmba nɨma sakwat tɨndi. Nat nyan kiyandɨ, nat
nyan laataa ndɨna sakwat tɨndi. Nat nyan kiyandɨ, nat nyan laataa ndɨna
sakwat tɨndi. Nat nyan kiyandɨ, nat nyan laataa ndɨna njɨvwa klalaa
kwutɨndɨ. Ndina kɨta nyan mɨna njɨmbala njɨmbla ana kwutɨndɨ. 24 Jisas
kapma vat tɨgandɨ. Ndɨ ana kiyaigandɨ. Ndɨ njɨmbla njɨmbla tɨga Godna
nyingi maawut kat kwuntɨgiyandɨ. 25 Wun kat tɨga Jisas Godna nyingi
maawut tamba kwunatndɨ waa yelavɨka God kat yaneyan nɨn kat ana kai
waigandɨ. Nɨn kat tɨga Jisas Godna nyingi maawut ana kwunatambɨndɨ.
Aywaa tamba kwunatnyagindɨ. Ndɨ njɨmbla njɨmbla lɨga kwunatɨgandɨ.
Ana kiyagandɨ.

JISAS YETA KAVLE VAK KAI

26 Ndɨ Jisas apma maawutno lɨga nyana. Nat nɨmba kat ana kavle
yilɨndɨ. Ndɨ kavle vat ana yilɨndɨ. Kavle vat yiga yetɨla nɨmbana maawut
vla ana yetɨlɨndɨ. Ngi kat tɨga god nɨn kat ya nyingi maawut aywaa
alɨpsɨga kwunatɨgandɨ. Mbambala God ndɨ kat wandɨ maa nyinang-
wupmba wokelaa lɨgandɨ. 27-28 Tamba la nɨmba God kat kwunatnda
nɨmba ndi nandinya nandinya tat avla kavle vat yilɨnja vak kat Godna
nyingi maawut kat kwunatndi. Ngɨni ndinyangu kavle vat yilɨnja vak
kat kwunatɨndɨ. Ndɨ kavle vat ana yilɨndɨ. Ndɨ kɨta njambɨ nat nɨmba
kat tɨga avla ndɨna ndi kɨpmana nɨmba ndi. Kavle vat yilɨndi. Moses
kwiya nyaangɨt wandɨ maa ndi ndina njɨvwa klandi. Wan nyaangɨt tat
tɨndɨ. Ngɨni God avla ndɨna sɨ sɨge yiga wandɨ maa ndɨna nyan wan njɨvwa
klandɨ. Ndɨ wa njɨvwa njɨmbla njɨmbla kwutɨgiyandɨ. Ana ngɨlɨgiyandɨ.

8

GODNAGWI NƗNA NƗNDƗMBA LƗGA NYAN JISASA

1 Mbutuwa nyaangɨtna angwa kɨngiyan. Nɨn kat tɨga Godna nyingi
maawut kat kwunatɨga nyan ngilɨga. Nyinangwut wokelaa Godna
yaagindan naangamba ndaa lɨgandɨ. 2 God tɨga kavamba lɨga nɨn kat
tɨga wan njɨvwa kwutɨgandɨ. Tamba la ndi Juda God tɨgiyaa ngay ndi
selmba kwutndi. Jisas mbambala tɨga kava God tɨga kava ndinyangu
wan ngepma ana kwutndi. Ndɨ God kapma kwutndɨ.

JISAS HETPRIS KWUTA NJƗVWA KWUTƗGANDƗ

3 Hetprisna njɨvwa kɨngiyan. Ndi kwanda kwanda God kat sɨvu
kɨgakwilɨndi. Nat kwanda kwanda nda vatnyaga God kat kwunap-
mak wilɨgandi. Nɨna Hetpris Jisas ndɨno God kat kwindeya nda tɨndɨ.
Ndɨna mbangɨ kwindɨ. kwindeya nda tɨlapman yigendan Hetprisna
njɨvwa ana kwukendɨ. 4 Jisas wan kɨpma tɨgendan wan Hetpris kwuta
njsvwa ana kwukendɨ. Kan kɨpmamba Hetprisna njɨvwa kwuta nɨmba
wundɨgi lɨga. Moses kwiya nyaangɨt wandɨ maa ndi laataa wan njɨvwa
kwutɨndi. 5 Ndi kɨpmamba lɨga Jisas nyinangwut wokelaa kwutɨnda
vla kwutɨndi. Moses ndɨno nɨmbun God nyinangwupmba tɨga ngay vla
Hetpris God kat kwunatɨnja ngay selmba kwutɨndɨ. Kwutɨnda njɨmbla
God ndɨ kat wandɨ. Wan ngay kwo ke kwuka. Tamba nduwiat wokemɨn
mala mɨn kat sɨmogwiwa vak vla wan ngay wupma agwuk mɨla waa
wandɨ God. 6 Tamba la Hetpris kwutɨnja njɨvwa kavle njɨvwa ana ndɨ.

Mbambala Jisas kwutinda njivwa tak kwutinja njivwa kat kwulatndi.
Kwutinda njivwa apma ngleia. Tamba la nimba ndi kat God tamba
mbutinda nyaangipmba wutaa kwutindi. Ndi Jisas God ngini mbukna
nyaangipmba wutaa apma njivwa kwutigandi. God ngini mbukna
nyaangit tamba mbuta nyaangit kat kwulatigandi.

KUPI NYAANGIT YANDI MAA TAMBANA NYAANGIT NGILINDI

7 God tamba wanda nyaangit apma nglei nyaangit tigendan ngini ana
nat nyaangit mbukendi. 8 Tak kwiwa nyaangit samat ana nglaatndi waa
waga God Juda kat tamba wandi, piliwutndi.
Ngini yaiga nandinya ngwuk kat wupma mandit kupi
nyaangit mbukiyowun. Juda waa Isrel walinja nimba kat mbukiy-
owun. 9 Ngwula walanga kat tamba mbukwa
nyaangit ngwuk kat mbukweya nyaangit kita
nyaangit ana ndi. Kapma kapma nyaangitna. Ndi
Isipmba lindi, ndi kat kwutaa kaliwa njsmbla ndi
kat tamba mbukwa nyaangit mbukwun. Ndi kat mbukwa
nyaangit kat kai walaa wan nyaangipmba ana yiga
yetindi. Ngi kat tiga ndi kat kai wowun. 10 Ngini Isrel walinja nimba
kat mbukweya nyaangitna vat
kingiyan. Wuna nyaangit ndina maawupmba
taagagiyowun. Ndi maawupmba yelavika kwutaa
ligiyandi. Ndina njambwi nyanat tigiyowun. Wuna
nyangu vla ligiyandi. 11 Ndi njambwi nyan waliga
vapmba yeti ngwula waa awat sowat ana waligandi.
Ndi aywaa nima nimba mat nyangu wunai waliga
vapmba yetigiyandi. 12 Kavle vat yiga yetinjeya
vak wan vak silimbwigiyowun. Kavle vat yiga
yetinjeya vak kat ana njimbla njimbla yelavika
ligiyowun. Wan vak kat ana kimbut yigiyowun. Kwagalagiyowun waa
wandi God.
13 God wandi. Mandit kupi nyaangit mbukiyowun. Wandi maa tak
wanda nyaangit tamba nyaangitna waa viliganin. Tamba la nda aywaa
ngili mina ligandi.

9

TAMBA GOD KAT KWUNATINJA VAT

1 God ndinyangu kat tat kwinda nyaangit God kat kwunatnjeya vak
kat mbutndi. Ndi kat kwunatnjeya ngay kat mbutndi maa wan ngay
selmba kwutndi. 2 Wan kwutnja haus sel rum vlilik tindi. Tat ta rumba
kendel lam vitnja nda tindi. Njamba kita lindi. Wan njambamba God
kat kwilinja vret-nao tagandi, lindi. Wan rum njambia tiga rumna waa
walindi. 3 Tata la rumba liga vililik wan sel lavwilaa vililik wan rum
wuleindi. Wan rum God tiga rumna. Wan rum nima njambia tiga rumna
waa walindi. 4 Wan nat vlililik wan rum golmba kwutnja kugimbi njangu
veila yagimbi wlkela kugimbi lindi. God waa nyaangit ta bokis tindi. Wan
bokismba liga nda kingiyan. Golmba kwutnja aw “mana” walinja nao
ta aw. Erona vasi vasi wumba kandi woke lindi. God kwiya nyaangit
piliwutnja kambak tindi. Wan bokisna plang aywaa golmba kapmondi,
lindi. 5 Wungi bokismba ensel vla la mbit kait timbit. Angangi limbit.
Bokisna nindimba mbitna wiyo kapmondi. Mbila nindimba God kat

kwunapmak yelogwen salɨtɨnja kava tɨndɨ. Wan haus selmba la nda kat nɨma sakwat nyaangɨt ana ngambugiyowun.
6 Selmba kwutnja ngay yaawmba katelaa tulaa God kat kwunata
nɨmba pris walɨnja nɨmba wan kɨta wan rum wuleilɨndi. God kat
kwunapmak wuleilɨndi. 7 Vɨlɨlɨk wan rum ana wuleilɨndi. Ndina
njambwi nyan Hetpris mɨna naambi kɨta kɨta mɨna kapma wuleilɨndɨ.
Yelogwen awmba salɨka kwuta wuleilɨndɨ. Kavle yilɨnda vak kat Godna
nyingi maawut kwunapmat wan yelogwen samat salatndɨ. Kwunantaa
ndinyangu kavle vat yilɨnja vak kat Godna nyingi maawut kwunapmat
nat samat salatndɨ. 8 Tamba yilɨnja vak Godna waagan vɨsɨmogwinda
vapmba yilɨndi. Yilɨnja vat ngɨlɨlapman tɨndan nyinangwut wuleineya
yambɨ ana kak kiyalɨndɨ. Vɨlɨganɨn. Mbambala ndɨna vak ngɨlɨlɨndɨ.
Ngɨlɨndɨ, nyinangwut wuleineya yambɨ kak kiyandɨ. 9 Tamba yilɨnja vak
nyinangwut wuleineya vak kat vɨsɨmogwi lɨgandɨ. Ndi God kat kwanda
kwanda nda vatnyalaa kwilɨndi. Kwunata nɨmba wan kwilɨnja vat ndi
kat wan vak ana kupi maawut kwindɨ. 10 Wan yinja nda mbangɨna
nda. kɨpmana nda. Wan tambana vatna nyaangɨt kɨlɨnja kɨgɨnda kat
mbutɨndɨ. Ndina mbangɨ yagulɨnja vak kat mbutɨndɨ. kɨpmana njambia
nɨma sakwat nyaangɨt wan vak kat mbutɨndɨ. Wan vak tɨndɨ, ngɨni kupi
nyaangɨt yandɨ. Yandɨ, ngɨlɨndɨ.

MBAMBALA KRAIST GODNA NYINGI MAAWUT KAT KWUNATNDɨ

11 Mbambala Godna nyingi maawut kat kwunapmat tɨgandɨ Kraist.
God tɨga kava wuleineya kupi yambɨ Kraist kwutndɨ. Kɨpmamba lɨga
ngay wuleilaa ana kwunatndɨ. Ndɨ nyinangwut wuleilaa kwunatndɨ.
12 Ndɨ bulmakau memena yelogwen kwutaa wuleilaa ana kwunatndɨ.
Ndɨ avla ndɨna mbangɨna yelogwen kwutaa wuleilaa kɨta njambɨ kwu-
natndɨ. Kwunatndɨ maa God nɨn kat njɨmbla njɨmbla ana sɨlɨgiyandɨ.
13 Tamba bulmakau yamba tundi maa ndɨna mbaw mɨna lɨndɨ. Wan
mbaw bulmakau memena yelogwen kwutaa God kat kwunapmak
wuleindi. Wan vak ndinyanguna maawut ana kwunatndɨ. Ndina
mbangɨmba la nglambi mɨna lɨmbwindɨ. 14 Kraist wupma ana yindɨ. Ndɨ
nɨna maawut nɨmbun kwunatndɨ. Nɨna tamba la maawut kavle vapmba
yelavɨka lɨndɨ. kwunatndɨ maa God waa nyaangɨt wuka yelavɨka Godna
njɨvwa kwukiyanɨn. Kriast kat Godna waagan ava kwindɨ maa avla
ndɨna mbangɨ Godnat kwindɨ. Ndɨ Kraist kavle vat ana yilɨndɨ. Apma vat
mɨna yiga yetɨlɨndɨ.
15 God nɨn kat yigiyaa kupi vat kiyalɨga nyan Kraistna. God ndi kat
tamba ya vat ndina kavle vak kat aywaa ana sɨlɨmbwindɨ. Nɨn kat kuypi
yigiyaa vak kavle vat aywaa sɨlɨmbwigiyandɨ. God wandɨ maa Kraist kan
kɨpma ngaga yalaa wundumbu yindɨ. Wundumbu yiga Godna nyingi
maawut kwunatndɨ. Kwunatndɨ maa God nɨn kat ana sɨgiyandɨ. Nɨn
God yagwa waa nɨmba lɨga njɨmbla njɨmbla ana God kat vaaka lɨgiyanɨn.
Njɨmbla njɨmbla apma vat tɨgiyanɨn.

GOD JUDA KAT WANDA NYAANGɨTNA KWONDU YELOGWENA

16 Kɨta nyan kiyavat tɨga ndɨna kwanda kwanda kansaga ndɨna nyangu
kat kwigiyadɨ. Kwindeya vak tak pasmba pɨlɨwukiyandɨ. Kiyandɨ mala
vɨlaa lɨga wumba kansaga klaigandi wan nda. Kiyalapman yindeyan
ndi ana klaigandi. 17 Pasmba pɨlɨwuta nyan kiyalapman yindeyan
pasmba pɨlɨwutnda nyaangɨt kwo nyaangɨtna. Wan nyaangɨpmba ana
klaigandi. Kiyandɨ mala wan nyaangɨpmba klaigandi. 18 God Juda kat

tamba kwiya nyaangɨt kɨta vatna. God waa nyaangɨt ndi kat kwindɨ
maa bulmakau vatnyalaa yelogwen salatndi mala wan nyaangɨt tindɨ.
Yelogwen vɨlaa kwo nyaangɨt ana ndɨ waa walɨndi. 19 Tamba Moses
wan njambia mbutndɨ mala kwanda kwanda nda vatnyalaa God kat
kwindi. Ngɨni nyan bulmakaugwi memenana yelogwen klalaa ngu
klalaa awmba salatndɨ. Awmba salataa sipsipnana yelogwen mbangɨ
yuwio "hisop" walɨnja mi nganga kwutaa ngu awmba tolaa yelogwen
winkwutndɨ. God kwiya nyaangɨt pɨlɨwutnja pepamba winkwutndɨ. Ndi
Judana mbangɨmba winkwutndɨ. 20 Moses winkwutaa lɨga wandɨ. Wan
yelogwen winkwutɨwan God kwiya nyaantɨt kat tagula ava kwilɨndɨ.
Winkwutapman yiga yiwan ana wukengwa. 21 Moses wupma waga God
kat kwuatɨnja selmba kwutnja ngaymba winkwutndɨ. Wan ngayamba
lɨga aw, yaanjɨ, kugɨmbɨmba winkwutndɨ. 22 Judana vat kɨngiyan. Ndi
nglambi kwo ana lɨmbwindi. Yelogwensalataa mɨna lɨmbwindi. Ndi
nɨma sakwat mandɨp mandɨp nglambi wungi vapmba lɨmbwindi. Nat
nglambi nat vapmba lɨmbwindi. Godna nyingi maawut nat vapmba ana
lɨmbwindi. Yelogwen salataa lɨmbwindi.

GOD NIN KAT WANDA NYAANGITNA KWONDU

23 Juda ndi God kat kwunatɨnja vak Kraist nyinangwut wuleilaa God
kat kwunatɨnda vat kɨta lulu lɨvat tɨmbɨt. Wan vak vɨlɨlɨk vapmba Godna
nyingi maawut yelogwenmba kwunapmbɨk. Kraist kwiya yelogwen kat
kwulatndɨ. 24 Ndi tamba la ndi Juda ndinai kwukna ngay wuleilaa God
kat kwuatndi. Tamba selmba kwutnja ngay nyinangwut vla lɨgandɨ.
Kraist God kat kwunapmak ndu nyan kwukna ngay ana wuleindɨ. Ndɨ
God tɨga kava nyinangwut wuleindɨ. Mbambala nɨn kat tɨga Godna
nyingi waawut kwunatɨgandɨ. 25 Judana vat kɨngiyan. Naambi naambi
ndia Hetpris bulmakauna yelogwen awmba salataa kwutaa nɨma njam-
blia lɨga kava wuleilɨndɨ. Wuleilaa God kat kwunapmak salatndɨ. Kɨta
njambɨ mɨna ana wuleindɨ. Naambi naambi wuleilɨndɨ. Kraist wupma
ana yindɨ. Ndɨ kɨta njambɨ mɨna ndɨna mbangɨna yelogwen Godna
nyingi maawut kwunapmak kwindɨ. Nɨma sakwat njambɨ ana kwilɨndɨ.
26 Kraistna yelogwen bulmakauna yelogwen tɨga vla tɨgendan ndɨ nɨma
sakwat njambɨ kiyalɨgendɨ. Kraistna yelogwen bulmakauna yelogwen
kapma kapma. Mbambala Kraist ngɨni yalaa Godna nyingi maawut
kɨta njambɨmba kwunatndɨ. Kiyalaa kwunatndɨ. 27 Ndinyanguna vat
wupma lɨgandɨ. Kɨta njambɨ mɨna kiyalɨgandi. Nɨma sakwat njambɨ ana
kiyalɨgandi. Kiyanɨn maa God nɨn kat vɨga sɨga nagugiyandɨ. 28 Kraist
ndɨino nɨmbun. Kɨta njambɨ mɨna kiyandɨ. Nɨma sakwat nɨmba yin-
jakavle vat sɨlɨmbwivat kiyandɨ. Ngɨni nat njambɨ ngaga yaigandɨ. Ndɨ
kat kawiga lɨga nɨmba ndɨ kat vɨgiyandi. Ngɨni yandeya njɨmbla kavle vat
sɨlɨmbwivat kiyavat ana yaigandɨ. Ndɨna mbaapma nɨmba kwunapmak
yaigandɨ.

10

TAMBANA VAT NDINYANGU KAT ANA KWUNATNDI KRAIST MINA

1 Tamba Juda Moses kwiya nyaangɨtmba God kat kwunatɨnja vak
kɨngian. Naambi naambi God tɨga kava wuleilaa God kat kwunatɨndi.
Kwunatɨnja vak ndina maawut ana apma vat tɨndɨ. Wan tamba yilɨnja
vak ngɨni yaiga apma vak kat vɨsɨmogwilɨndɨ. 2 Wan tamba yilɨnja vat
Godna nɨmbana maawut apma vat tɨgendan wan vak ngɨni naambi

naambi ana yiligendi. Wan vak ndina maawut kwunatigendan ngini
nina maawupmba liga kavle vak kat God kat kwunakiyanin waa ana
kwunatigendi. 3 Kwunatinja vak ngi vak ana ndi. Kwunatinja vak
kat yiga kavle vat yetinja vak nimamba yelavika lindi. Yelavitsimbla
lindi. 4 God kat kwunapmak kwinja kaala bulmakau memena yelogwen
ana alipsiga ndu nyan kat kwunakiyandi. Ana ndi kat apma maawut
kwigiyandi.
5 Kraist kan kipma ngaga yavat tiga God kat wandi.
Ambugatna nda kwiga kwanda kwanda nda vatnyalaa
min kat kwunapmat yilinja vak kat kai wamin. Min
kat kwunapmat kwiweya mbangi wun kat awagapma
kwimin. 6 Min kat kwunapmat kwanda kwanda nda kat
vatnyalaa yamba tulaa kwivat yilinja vak kat ana
woviyaguga ligamin. 7 God, minai yelavik vapmba
njivwa kwupmat tamba yawun. Wan kwupmat yawa vat
tamba la nimba piliwutndi.
8 Kraist waa nyaangitna angwa kingiyan. Ndi wandi. God kat
ambugatna nda kwiga kwanda kwanda nda vatnyalaa yamba tulaa
kwunapmat yilinja vak kat God kai wandi waa wandi Kraist. God wan
tamb la Juda Moses kwiya nyaangitmba yinja vak kat ana woviyaguga
lindi. 9 Nat samat vat wandi. God minai yelavik vapmba njivwa kwupmat
tamba yawun waa wandi Kraist. Manda kat wupma wandi. Tamba la
vak kat nglindangat wandi. Mandit kupi vat taagavat wandi. 10 Wan
mandit kupi vapmba God wandi maa Jisas Kraist nin kat tiga Godna
nyingi maawut kita njambi aywaa kwunatndi. kwunatndi maa God nin
kat vilaa kavle vat yilina vak ana viligandi. Ndi apma nimba ndi waa viga
ligandi.

KRAIST GOD KAT KITA NJAMBI MINA KWUNATNDI

11 Wan kipmamba la God kat kwunata nimba ndi nandinya nandinya
nima sakwat njambi wuleilaa God kat kwunapmak kwilindi. Wan
kwilinja vat yilina kavle vak kat ana silimbwilindi. 12 Kraist wupma
ana yilindi. Mandit apma vatna yilinda. Ndi kita njambi mina ndina
mbangi God kat kwunapmat kwindi. Kwilaa njivwa kwagalalaa yiga
Godna yaagindannaangimba ndaaliga yat njawia ligandi. 13 Ndaaliga
kawiga ligandi. Ndina maama nimba kat God ndi kat walaa sindangat
kawiga ligandi. 14 Kraist kita njambi ndina mbangi Godnat aywaa kwidi
maa ndina mbaapma nimba aywaa mandit kupi maawut tamba klandi.
15 Godna waagan ngwuk kat wawa nyaangit ndino nin kat tamba wandi.
Ngini yaiga kupi vak kat wandi maa tamba piliwutndi.
16 Wan ngini yaiga njimbla yandi maa nat mandit
kupi nyaangit ndi kat mbukiyowun. wunai yila vak
kat ndia maawupmba yelavika yetigiyandi. Ana
kwagalagiyandi. Ndinai yelavikiya vak wuna yelavik
vapmba yetigiyandi. 17 Kavle vat yilinja vak kat
ana yelavika viga ligiyowun waa njambi nyan
wandi
waa tamba piliwutndi. 18 Njambwi nyan yilina kavle vak kat viga
yelavitapman tiligandi. Ngi kat tiga nin ana ndi kat kwunakiyanin.
Nyingi maawut kai.

GOD KAT ANA VAAKIYANIN

19 Kita mbaapma nimba nin God tiga kava nima njambia liga kava
wuleiliganin. Wuleivak kat ana vaakiyanin. Jisas kiyalaa ndina yel-
ogwen salatndan wuleineya yambi tamba kwutndi. 20 Wan wuleineya
yambi mandit kupi yamba. Apma vapmba yiga yetineya yamba. Kraist
wan yambi nin kat tiga kwutndi, ligandi. Tamba la Juda sel lavwilaa
God tiga ngay wuleindi. Kraist kiyalaa nyinangwut wuleineya yambi
kwutndi. Ndina mbangi tamba la sel vla ligandi. 21 Kita mbaapma
nimba, nin kat tiga God kat kwunakna nyan ngiliga. Ndina si Jisas.
22 Ngi kat tiga God tiga kava wuleivak kat ana vaakiyanin. Nin kat
tiga Godna nyingi maawut Kraist kwunakna vat viliganin. Kraist nin
kat apma kupi maawut tamba kwindi. Kwindi maa kupi maawupmba
yelavika yetiganin. God nin kat yilina kavle vak kat ana sigiyandi
waa yelavika yetiganin. Ninamba liga nglambi tamba ndina apma
ngumba njangindi, wan nglambi ngilindi. Ngi kat tiga God tiga kava
wuleivak kat ana vaakiyanin. 23 God waa nyaangit ngwula maawupmba
yelavika kwutaa lingwa vak ke kwagalaga. God ngwuk kat apma
vat yigiyowun waa tamba wandi. Woseka ana wandi. yigiyandi.
24 Ngwulogwinala kita mbaapma nimba ngwutna maawut awat sowat
kwunak ngwula. Kwunakngwuk maa nat nimba kat apma maawut
yelavika yiga kwuakiyandi. 25 Ngwutna nat nimba Godna mbaapma
nimbonala yisoga livak kat kai waligandi. Ngwuk wupma ke yiga. Kita
vat yisolaa liga awat sowat nyaangit ambuk ngwula. Njambwi nyan
yaiga nandinya tamba ngway tolagandi. Ngi kat tiga wan wawa vat
nimamba kwutaa ali ngwula.

GOD WAA NYAANGIT KWAGALANEYAN KAVLE YIGIYANIN

26 God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lina nyaangit kai
waa kwagalaneyan Godna nyingi maawut kwunakiya vak kai. 27 Ndina
nyingi maawut tiga vat ngini nin kat yalaa sigiyandi. Nin vaaka kawiga
ligiyanin. Ndi kat kai waliga nimba aywaa yandeya njimbla ndi kat
aywaa sindi maa ngiligiyandi. 28 Moses ta njimbla wan vat tindi. Moses
kwiya nyaangit kat kai waa nimba vlililik pali kuvut nimba kai wanja
vak kat vilaa ndi kat sindi. Ndi kat kavle vat yandi. 29 Mbambala kita
nyan Godna nyan kwuta njivwa kat kai walaa Kraist wun kat tiga kwiya
yelogwen kavle nda waa walaa Godna waagan kavle nda ana nin kat
kwunatigandi waa wandeya wan nyan kat nima nglei kavle vat yaigandi.
Moses kwiya nyaangit kat kaiwaa nyan kat kavle ya vat nima nglei
vatna. 30 Tamba God waa nyaangit wuka liganin. Kita nyan wun kat kai
wandeyan ndi kat sigiyowun waa God wandi. Nat njambi wandi. Wuna
wandi God. 31 God ana wundumbu yindi. Kwo ligandi. Ngi kat tiga nin
kat sivat wandeyan kavle glei vatna. Nin vaaka ligiyanin.

MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTAA LINGWA VAK KE KWAGALAGA

32 Tat wan apma nyaangit wutaa kwutaa yetingwut maa nat nimba
ngwuk kat waleavat kavle vat ngwuk kat yilindi. Wan njimbla apma
kupi maawut klangwuk. Wan klangwa vat ngwula maawut ke tiviga
kwagalaga. 33 Nat nimba ngwuk kat njitindi. Nat nimba ngwuk kat kai
walaa nima vat yilindi. Nat vatnoliga nimba kat kwunatigwuk. 34 Tat
wun kat kalabusmba taagandi maa wun kat nima maawut yelavika
liga kwunatingwuk. Ngwuk kat kai waliga nimba ngwutna kwanda
kwanda nda sikwutndi maa ana nimamba yelavika lingwuk. Nima nda
njimbla njimbla tigiyaa nda nyinangwupmba ligandi waa yelavitaa ana

nimamba yelavika lingwuk. 35 Ngwuk kat nima vat yandi, God kat kwu-
taa lingwa vak ke kwagalaga. Wan vak kwagalalapman yingweyan God
ngwuk kat apma vat yiga kwunakiyandi. 36 Tagula maawutno liga apma
vat god waa njivwa kwuka lilingwa vak kwagalalapman yingweyan God
ngwuk kat kwuankiyowun wandi. Wanda vla kwunakiyandi. 37 Tamba
God wandi maa piliwutndi.
Nin kat kwunatndeya njimbla sivla ana ndi. Nina
njambwi nyan ya mina ligandi. Ana sivla kawiga
ligiyandi. 38 Mbambala wuna mbaapma nimba ndi kat
apma vat yiweya vak kat yelavika yetigiyandi. Wuna
mbaapmana kita nyan wun kat kai waa kwagalandeyan
ndi kat ana woviyaguga ligiyowun waa wandi God
waa tamba piliwutndi. 39 God kat kai waa kwagalalaa kavle vat yiliga
nimba vla ana liganin. Godna apma nyaangit wutaa apma maawut
klalaa apma vat yetiliga nimba vla liganin.

11

MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTAA LINA VAT

1 God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lina vat kingiyan.
God nin kat ngini kwindeya nda kwigiyandi waa maawupmba yelavika
kwutaa liganin. Mini vilapman yineya nda ngini vigiyanin waa nina
maawupmba yelavika kwutaa liganin. 2 Tamba la nimba Godna nyaangit
kwutaa lindi maa ndi kat vilaa ndi apma nimba ndi waa wadi God.
3 Tat God kan kipma kwutndi, kipma kwuta nda vilinja nda ana ndi.
Mbambala kipma viliganin. Ndi ndina kwundimba waga kwutndi waa
maawupmba yelavika kwutaa liganin.

EBEL, INOK, NOA KUVUT NIMBA

4 Tamba la nyan Ebel Godna nyaangit maawupmba yelavika kwutaa
God kat kwanda kwanda nda vaatnyalaa kwindi. Ndina yakwa nyan Ken
ndino kwindi. Ebel kwiya nda Ken kwiya nda kat kwulatndi. God Ebelna
maawut vilaa wandi. Min apma vat tiga nyan min waa wandi. Ebel
tamba wundumbuyindi. Mbambala tina njimbla ndinai yeta vak kat
yelavitaa ndina si waliganin. Kwo liga nyana si vla waliganin. 5 Tamba
la nyan Inok Godna nyaangit maawupmba yelavika kwutaa yetindi maa
God ndi kat kwutaa nyinangwut kalindi. Inok ana wundumbuyindi.
Kwo lindi maa God ndi kat kwutaa kalindi ndina ngepmat. Nat nimba
ndi kat kwatevilaa lindi. Tamba la nimba piliwutndi. God ndi kat
woviyaguga ligandi waa piliwutndi. Ndi mbangonala tindi, kalindi. 6 God
kat maawupmba yelavitapman yineyan nin kat God ana woviyaguga
ligiyandi. God kat ana wagalgiyandi. God wun kat ana kwunakiyandi
waa yelavitndeyan ndi kat ana wagalgiyandi. 7 Tamba la nyan Noa ndino
God kat maawupba yelavitindi. God ndi kat kavle vat yaigandi wandi
maa kwiyatapman njaambit kwutndi. ngini yaiga kavle vat minimba
ana vindi. God waa nyaangit mina wutaa yelavika kwutaa lindi. Wan
njaambitmba ndina ngaymba la nimba wuleilaa kwo lindi. Nat nimba
wan njambit wuleilapman alagumba la nimba aywaa ngu kiga kiyandi.
Ngu ping waa wokendi, vilaa Noa apma vat yelavitndi. Nin kavle vat
mina yelavika yetinin waa yelavitndi. God Noana maawupmba liga vak
vilaa ndi kat wandi. Min apma nyan min waa wandi.

EBRAHAM

8 Tamba God Ebraham kat wandi. Tima ngepma kwagalalaa min kat
simogwilaa kwiweya ngepma ay waa wandi. God wun kat woseka ana
wandi waa maawupmba yelavitaa yindi. Yindeya ngepma vilapman tiga
yindi. 9 God kat yelavika god ndi kat kwinda ngepma haus sel mina
kwutaa tindi. Nima ngay ana kwutndi. Njimbla njimbla tiweya kava
ana ndi waa yelavitaa kwo lindi. ndina nyan ngwat Isak, Jekop ngini
wumba yetimbik. Ndi aywaa God ndi kat kwideya da kat maawupmba
yelavika kawiga lindi. 10 Ndi Ebraham kan kipmamba tiga ngepma
kat ana nimamba yelavika lindi. God kwukna nyinangwupmba liga
ngepma njimbla njimbla tigiya ngepma kat nimamba yelavika kawiga
lindi. 11 Ndina taagwa Sara lilo nimbun god an kat wanda nyaangipmba
yigiyandi waa yelavika tili. Ngi kat tiga God li kat ava kwindi maa avit
taagwa tiga nyan kwuti. 12 Ebraham Sara tamba vit ndu avit taagwa mbit.
Kiya mina limbit. God wandi maa Ebraham nyan njandi maa Sara nyan
kwuti. Wan nyana nyangu nima sakwat yindi. Singwut tiga sakwat vla
tindi. Yawia tiga sakwat vla lindi. Ndinai la sakwat kita nyan ana alipsiga
siga nagugiyandi.
13 Wan wawa tamba la nimba aywaa God ndi kat kwindeya nda
aa klandi. Klalapman tiga kiyandi. Sivlamba liga vila nyan vla viga
lindi. God nin kat wanda vak kwigiyandi waa maawupmba yelavitaa
kwutaa lindi. Ndi nat nimba kat walindi. Nin kan kipmamba tinan nat
ngepmamba ya nimba vla liganin. Ngepma ngepma yi ya liga nimba vla
liganin. Ngini lineya ngepma kat yelavika kawiga liganin waa walindi.
14 Wan nyaangit mbutiga nimba kat yelavikiyanin. Ndi ngini yiga tinjeya
ngepma kat kwatigandi waa yelavikiyanin. 15 Ndina nagwa ngepma
yivak kat yelavika woviyaguga ligenjan yigendi. lungwamataa yigendi.
16 Kipmamba liga ngepma kat yivak kat kai wandi. Apma ngepma
nyinangwupmba liga ngepma kat yivat yelavika lindi. God ndi kat
wandi. Ndi kat kwukwa ngepma yavak kat yelavika linjan wuna nyangu
vla tigandi waa wandi God. Wun ndina nyaek vla ligowun. Ndi kat wuna
mbangi ana wup yigandi waa wandi God.
17 Ebraham God waa nyaangit wutaa ngina maawupmba yelavika
kwutaa liga ndina nyan Aisak kat vatnyalaa God kat kwivat tindi. Tak
God Ebraham kat wandi. Mina yelangimba ligiya nimba nima sakwat
tigiyandi waa wandi God. Wuna nyan kat vatnyawun maa anda vapmba
wuna yelangi nima sakwat nimba ligiyandi waa ana yelavitndi Ebraham.
18 Tak God Ebraham kat wandi. Mina nyan Aisak njangiya nimba mino
minai liga yelangimba ligiyandi. Mina nat nyan kai. 19 Ebraham ndina
nyan kat vatnyavat tiga ndina maawupmba yelavitindi. Vatnyawun
maa God wandi, alipsiga laapkiyandi waa yelavitindi. Tak God wandi
maa wun kiya mina liga nyan njangwun. Ngi kat tiga God wandi maa
vatnyawun maa alipsiga laapkiyandi waa yelavitindi Ebraham.

AISAK, JEKOP, JOSEP

20 Aisak God ngini yigiyaa apma vak kat ndina maawupmba yelavitaa
Jekopo Iso kat wandi. God mbik kat ngini apma vat yigiyandi waa wandi.
Wupma wanda vak kat ana ndina mbangi kilipmbangi yindi.
21 Jekop ndino God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika lindi. Yelavika
liga ndina nyan Josepna nyan vililik kat God apma vat yigiyandi mbik kat
waa wandi. Avit ndu liga vasi vasi kwutaa liga Godna si kwutaa katsoga
wandi.

22 Josep ndino God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika lindi. Isipmba
liga kiya mina liga wandi. ngini God Juda kat apma kavat kalindeya
njimbla wuna ava kwutaa kalilaa waangu valaa taagagiyangwuk waa
wandi.

MOSES

23 Mosesna nyaet nyime God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika
limbit. Moses kat nyime kwuti maa mbak kuvut ndi kat pagwuga
limbit. Wan nyan kat vilaa ndi apma nyana walaa njambwi king waa
nyaagitmba vatnyavak kat kai wambit. 24 Moses ndi nima nyanat
tiga wandi. Wun kat Isipna king Ferona taagwa nyan viga la nyana
waa wun kat ke wangweya waa wandi. 25 Moses tiga liga yelavitndi.
njimbla njimbla kipmamba ana tigiyowun. Ngi kat tiga Isipna apma
kwanda kwanda nda klavak kat kai wowun. Godna nimba vatno liga
ninagwinala tivak kat wowun waa yelavitndi Moses. 26 Isipna kwanda
kwanda nda apma nda aa ndi waa yelavitndi Moses. Godna mbaapma
nimbogwinala liga nat nimba wun kat njitnjeya vak wovuna. Ngini
Godnanamba apma wenga klaigowun waa yelavitndi Moses. Tat Moses
kat njitinja vak vla ngini Kraist kat njitindi. 27 Moses God waa nyaangit
wutaa Isip kwagalalaa yindi. Isipna king kat ana vaaka lindi. Ndi God
waa njivwa mina kwuka lindi. Nin Godna mindama ana viga liganin.
Moses ndi Godna mindama viga la nyan vla ndina njivwa mina kwuka
lindi. 28 God wandi maa Moses "pasova" walinja pesto kwutndi. Sip sip
vatnyalaa ndina ngayna ndaamangemba yelogwen taagandi. Taagandi
maa ngima nyan kat vatnyaliga ensel ndina ngaymba la ngima nyangu
kat ana vatnyandi.

NAT JUDA NIMA SAKWAT GOD WAA NYAANGIT KAT MAAWUPMBA KWUTAA LINDI

29 God waa nyaangit wutaa maawupmba kwutaa Yelogwen Mbangi
walinja nyingi nguliga sak valigendi. God ngukat lavwindi maa
kipmamba veiga valigedi. Ndina kwupmba ya Isipna soldia wan
kipmamba valigevat yilindi maa ngu vuviliti, ngu kiga kiyandi. 30 Tamba
la Juda Jeriko walinja ngepmana tivwi nandinya sila vili mamba veiga
palingwenga yetindi. Veiga palingwendindi maa tivwi avla wuliga
kipmamba ndandi. 31 Jerikomba la yambisik yiga simblan yeta taagwa
lila si Rehep. Li God waa nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa
wan ngepma kat yiga pagwuga va Juda vililik kat vilaa pagwuli. Wan
ngepmana tivwi nda njimbla wan ngnepmana nimba kat aywaa vat-
nyandi. Wat taagwa Rehep kat ana vatnyandi. Kwo lili.

32 Nat nima sakwat nimba God waa nyaangit maawupmba yelavika
kwutaa lindi. Yilinja vak ana alipsiga piliwukiyowun. Nima sakwat
nyaangitna. Gidion, Berek, Samson, Jefta, Devit, Samyuel, profet nima
sakwat, ndinai yila nima sakwat vak ana piliwukiyowun. 33 Ndi God waa
nyaangit maawupmba yelavika kwutaa nima sakwat kingna kao liliga
nimba kat kwulatndi. Nima sakwat apma njivwa kwutindi. God kwivat
wala nda ndi klalindi. Ndi kat kao yiliga "laion" walinja kwapimba
liga nda kat kwulatindi. 34 Ndi kat yamba tuvat yilindi maa wan ya
sugwitndi maa kwutnyandi, kwo lindi. Ndi kat yapmba vatnyavat
walindi maa nat kavat yindi. Ndi ava mbundi nimba ana ndi. God ndi
kat ava kwindi maa wan nimba njivwa kwutindi. Nat nimba kat kao
liga nimamba silindi ndi kat sivat yila nimba kat laaptaa kiklindi maa

vaaka yindi. 35 Nat nɨmba kiyalaa laatndi. Laatndi maa ndina nyɨme
ndu ndi kat vɨlaa wandi. Kiyalaa laakiyangwuk waa yelavɨka kɨnɨn
ngwuk kat. Nat nɨmba kat kavle vapmba vatnyalɨndi. Yelavɨtingwa vak
kwagalangweyan ana ngwuk kat vatnyagiyanɨn waa walɨndi. Ndi ana
kwagalalɨndi. Kwagalalapman yetɨneyan apma vat tɨneya vat klaiganɨn
waa yelavɨtndi. 36 Nat nɨmba kat nɨmamba njɨtɨndi. Nat nɨmba kat
viyalɨndi. Nat nɨmba kat man taamba sangilaa kalbusmba taagalɨndi.
37 Nat nɨmba ndi kat vatnyavak kambak yaagilɨndi. Nat nɨmba kat plang
mbɨlɨlɨnja so kwutaa ndina mbangɨ angɨ vɨlɨlɨk mbɨlɨlɨndi. Apma vat
kwagalalaa kavle vapmba yetɨ ngwula waa ndi kat walɨndi. Nat nɨmba
kat yapmba vatnyalɨndi. Nat nɨmba waavwi lapman tɨga sip sip memena
sɨmbɨmba kwutaa kwusolaa yi ya yetɨlɨlndi. Ngepma kai. Ndi kwanda
kwanda nda kai. Ndi vat mbundɨ nɨmba ndi. Ndi kat kavle vat yilɨndi.
38 Ngepma lapmankava yi ya yetɨlɨndi. Nduwi la kwo kava yi ya yetɨlɨndi.
Ndi ngay kai. Kɨpma kambat ta waangumba wuleilaa yetɨlɨndi. Ndi apma
glei nɨmba ndi. Kan kɨpmamba la nat nɨmba ndi kavle nɨmba ndi. Wan
apma nɨmba kavle nɨmbonala kɨta kavamba yetɨnjeya vak ana nglaatndɨ.
39 Wan nɨmba aywaa God apma vat yigiya vak kat maawupmba
yelavɨka kwutaa lɨndi. Ndina maawupmba lɨga vakvɨlaa God ndi kat
wandɨ. Ngwut apma nɨmba ngwut waa wandɨ God. God apma vat
yindeya vak kat maawupmba yelaɨtaa kwutaa lɨndi. Ana vɨlaa klandi
wan vak. 40 Nɨn wupma kai. God apma vat yigiyowun waa tamba wanda
vat tamba vɨga lɨganɨn. Tamba la nɨmba ndi ana vɨga lɨndi. Mbambala
glei nɨn kat God kwiya apma vat yandɨ maa nɨngwi ndinagwi klalaa
kwutaa lɨganɨn.

12

GODNA NJɨVWA NɨMAMBA AGWUK

1 Wan tamba la nɨmba God kat maawupmba yelavɨka kwutaa lɨnja
vak kat yelavɨtaa Godna njɨvwa nɨmamba kwukiyanɨn. Yelavɨka lɨga
nɨna mbangɨ kɨlɨpangɨ yilɨnda vak kat kwagalalaa kavle vat yetɨlɨna vak
kat kwagalalaa God nɨn kat kwiya njsvwa nɨmamba kwuka yetɨgiyanɨn.
Wan kavle vat kwagalalapman yineyan wan njɨvwa apma vapmba ana
kwukiyanɨn. 2 Jisas nɨn kat kwunapmak yinda vak kat yelavɨtaa yinda
vla yigiyanɨn. Ndɨ kat diwai krosmba kaalanja njɨmbla wun kat nɨma
vatna yilɨnja wa ana nɨmamba yelavɨka vaaka lɨndɨ. Wun ngɨni apma
vat tɨgiyowun waa maawupmba yelavɨtndɨ. Mbambala apma vat tɨgandɨ.
Ndɨna nyaek God ndaa lɨga tɨgɨt tɨga kavamba yaagindan naangɨmba
ndaa lɨgandɨ.
3 Wan kavle nɨmba tak Jisas kat nɨmamba njɨka kai walɨndi. Wan
yilɨnja vak kat yelavɨtaa ngwuk kat wupma yinjeyan ngwuk ana vaaka
yelavɨka lɨgiyangwuk. 4 Kavle vat ta nɨmba Jisas kat kwutaa vatnyandi,
ndɨna yelogwen salatndɨ. Ngwulo ngwuk kat vat yilɨgandi. Ngwuk kat
wan vat yiga lɨga ana kwutaa vatnyandi. Ngwuk kat yalɨga nɨma vat
nɨma vat ana ndɨ. Ngwuk ke vaaka lɨga. 5 Ngwuk maawut viyalɨndɨ,
lɨngweyan God ndɨna nyangu kat tat wanda nyaangɨt tamba maawut
sɨlɨwokngwuk waa yelavɨtɨgowun. Tamba God kupma wandɨ. Wuna
nyangu ngwuk kat kwunapmak kat viyaluwa vak kat ke kai waa.
Wupma ke yiga waa waweyan ngwuk ke vaaka lɨga. 6 Wun njambwi
nyan ngwuk kat nɨmamba yelavɨka lɨweyan viyaigowun ngwuk kat.

Wuna mbaapma yaliga nimba kat aywaa kwunapmak viyaligowun waa
wandi God. 7 Kipmamba liga nyaek ndino ndina nyangu kat kwunapmak
viyalignadi. God ngwuk kat viyalinda vak kat kai walapman yingweyan
God ngwutna nyaek vla ligiyandi. 8 God ngwuk kat viyalapman yindeyan
ngwuk yelavikiyangwuk. Nin Godna nyangu ana nin. Nat nyana nyangu
nin waa yelavikiyangwuk. 9 Nina kipmamba liga yaek nin kat kwunap-
mat viyalindi maa ana kai walinin. Ndina kwundi wutinin. Nina nyi-
nangwupmba liga nyaek nin kat kwunapmak viyandeyan wukiyanin.
Wutneyan apma vat tigiyanin. 10 Nina kipmamba liga nyaek mat nyangu
linin maa nin kat ndina maawupmba yelavitaa viyalindi. Nina nyinang-
wupmba liga nyaek nin kat kwunapmak viyaligandi. God nin kat kwu-
napmak viyandi maa nin apma vat yetigiyanin. 11 Nin kat kwunapmak
viyalinja njimbla ana solat silinin. Nina mbangi kilipangi yindi, nin kwo
lililnin. Nyaek viyala vak kat yelavitaa ngini apma vapmba yetigiyanin.
Tagula maawutno ligiyanin.

YIGA YETINGWA VAK AVI NGWULA

12 Wan vat yandeyan ngwula mbangi kilipangi ke yinda. Ngwuk man
taamba kangit yiga ava kiyalaa tindi yetiga nyan vla ke yetilingweya.
Ngwutna ava tagula vat tindi, Godna njivwa kwukiyangwuk. 13 Yiga
yetingweya vak ngwuk avla kwunak ngwula. Kavle vat kita lindeyan
tagula maawut tapma nimba kavle yigiyandi. Ngi kat tiga wan kavle
vat kwagala ngwula. 14 Nat nimba kat apma vat yiga yeti ngwula.
Ndi kat ke waleaga. Wan apma vapmba yetilapman yigiyaa nimba
njambwi nyan kat ana vigiyandi. 15 Ngwut avi ngwula. Ngwula kita
nyan God awagapma kwiliga apma vak mbaa kwagalandi. Kavle vat
ngwutnamba mbaa tilandi. Kavle vat tindeyan ngwutna nima sakwat
nimbana maawut kavle yigyandi. 16 Ngwutna nat nimba tamba la nyan
Iso kavle yila kavle vak vla mbaa yilandi. Ndi njambwi nyan God kwiya
nda kalvak kat kai waa yilindi. Ndina mbanginana nda kat mina nima
vat yelavika lindi. Kiginda kuvut klalaa God ndi kat kwindeya nda kat
awat ndina sambu kat wokwindi. 17 Wokwilaa wungi wokwinda nda kat
nglaga klavat wandi. Wan nda klandeya yambi kai. God ndi kat tamba
kai wandi. Wan nyaaangit tamba viga wuka liganin. 18 Tamba la Juda
kat God ndi kat nduwimba liga mbutndi. Wan nduwimba ya vitindi,
nimamba kulun walaa mwutolo kwutindi. 19 Ndina waamba kwutna
kwundi wuka Godna kwundi wutindi. Wan kwundi wuka vaaka liga
wan vat nat samat ke waa waa walindi. 20 God waa kwundi wupmak
kat vaaka lindi. God wan nduwi kat njambia taagandi. Wan nduwimba
ndu nyan kita nat kiginda wokega veinjeyan wundiki nda kat vatnya
waa wandi God. Kambapmba viyaga vatnya nat nimbi nda klalaa
siga wan singweya nda kat vatnya waa wandi God. 21 God ndi kat ya
vak kat vilaa maawut viyalindi, nimamba yelavika lindi. Moies ndino
wandi. Wan vak vilaa wuno ava plaga vaaka ligowun waa wandi Moses.
22 Nin God kat yaneya njsmbla ana vaakiyanin. Kapma vatna. Nin
kipmamba liga nduwi ana yaliganin. God tiga ngepma nyinangwupmba
ligandi. Wan ngepma nyinangwut tiga Jerusalem walinja ngepma nin
yaliganin. Wan ngepmana nat si Saion. Nima nglei sakwat enselonala
nyinangwupmba ligandi God. 23 Godna mbaapma tak wuleia nimba
ndino nyinangwupmba yisolaa ligandi. Ndi Godna tak njanda nyangu
vla ligandi. Ndina si nyinangwupmba liga lavu nyingamba piliwutndi,

tigandi. God ndino ndinyangu kat viga siga nagugiya nyan ndino ngi liga. Godna mbaapmamba liga kiyaa nimba ndina kait wungi liga Godna ngepmamba. Ndina kait apma vat tigandi. 24 Jisas ndino wungi liga. Ndi God nin kat mbuta apma kupi nyaangit kiya nyana. Nin kat tiga kiyandi maa ndina yelogwen salatndi. Tamba Ebel God kat kwunapmat vatnya ndana yelogwen Godna nyingi maawut samat kwunatndi. Jisas kwiya yelogwen ndina nyingi maawut aywaa kwunatndi.

25 Wan apma nyaangit mbutiga nyan Godna. Ndi kat ke kai wangwa. Tamba la Juda kat Moses God waa nyaangit mbutindi. Ndi kat kai waa la nimba ndi kavle yindi. Nino wupma nyinangwupmba liga nyan nin kat mbutiga nyan Godna. Ndi kat kai waneyan kavle glei yigiyanin. 26 Sainai walinja nduwimba liga God tamba la nimba kat mbuta njsmbla kipma yinaw kwutindi. Ndi wandi. Tat wowun maa yinaw kwutindi. Ngini wowun maa kipma nyinangwut yinaw kwukiyandi waa wandi God. 27 Wan ndinai buta nyaangitna angwa kingiyan. Yinaw kwukiyandi waa wanda vla wan nda kipma nyinangwutno ngiligiyandi. Njimbla njimbla ligiyaa nda mina kwo ligiyandi. Kan God kwutndi, viga lina nda aywaa ngini ngiligiyandi. 28 God nin kat kwindeya vat wan njimbla njimbla ligiyaa nda. Ngi kat tiga God waa apma nyaangit kat nimamba yelavika ndina njivwa nimamba kwukiyanin. 29 Nina njambwi nyan mat nyan ana ndi. Nimamba kwanda kwanda kat vitiga ya vla ligandi.

13

NAT NIMBA KAT KWKUNAKA APMA VAT YETI NGWULA

1 Awat sowat maawut yelavika kwunatingwa vak ke kwagalaga. 2 Kapma ngepma nimba ngwuk kat yandi maa kiginda agwi ngwula. Tak nat nimba wupma yinjan ensel kat kiginda kwilindi. Ndi ensel ndi waa ana yelavika viga lindi. Ndi ndinyangu ndi waa yelavika kiginda kwilindi. 3 Kalabusma liga ngwula mbaapma nimba kat nima maawut yelavika ali ngwula. Kallabusmba liga yelavika lingwa vak vla yelavik ngwula. Vatno liga nimba ndi kat nima maawut yelavika ali ngwula. Vatno liga yelavika lingwa vak vla yelavik ngwula. 4 Taagwa klalingwa vat apma vatna. Wan taagwa klalingwa vat apma vatna. Wan taagwa klalingwa vat simblan ke yiga. Yambisik yiga yetiliga nimba God ndi kat sigiyandi. 5 Kwanda kwanda nda klavak kat ke yelavika yetiga. Klangwa nda yigumba kwutaa ligiyangwuk. Tak God nin kat wandi. Ngwuk kat ana kai waa kwagalagiyowun wandi God. Ngi kat tiga manda kat nat nima sakwat nda kat kwakiyanin. 6 Tamba la nyan mbuta nyaangit nino mbupmat wanin.

Njambwi nyan wuna lak kwaligandi. Nat nyan wun kat
vat yivat tindeyan ana vaakiyowun waa tamba la
nyan mbutndi.

7 Tak ngwuk kat wan apma nyaangit mbuta nimba god waa nyaangit kat maawupmba yelavika yetinja vak kat yelavik ngwula. Maawut ke tiviga. Tak ngwuk kat viga lindi. Mbambala ndi tamba kiyandi. Yetinja vak vla ngwuk yeti ngwula. 8 Nina njambwi nyan Jisas Kraist mandip mandip nyaangit ana mbutindi. Mbutinda nyaangit vla mbambala ndi wumba mbutigandi. Ngini nimbun wumba nyaangit mbukiyandi. 9 Mandip mandip nyaangit mbutiga nimba ndina nyaangit ke wuka yetingweya. Ndi kigindana njambia mina taagaligandi. Wan vak nina

maawut ana kwunakiyandɨ. God nɨn kat awagapma kwilɨnda vak mɨna nɨna maawut kwunakiyandɨ. 10 Ndi Judana vapmba kwanda kwanda nda kat vatnyalɨgandi God kat kwunapmak kat. Kwanda kwanda vatnyalaa God kwilaa nat wimbu kɨndi. Nɨn Kraistna mbaapma nɨmba nɨn kat tɨga Kraist kiya vat Godna nyingi yiga lɨnda maawut kwunatndɨ. Nɨn Kraistna mbaapmamba tɨga nɨmba Kraist nɨn kat tɨga kwunatɨnda vak vla ana ndi wupma kwunatɨgandi. 11 Ndina vak kɨngiyan. Kwanda kwanda nda vatnyalaa ndina yelogwen awmba kwalalaa ndina Hetpris God ta ngay wuleilaa God kat kwilɨndɨ. Wan vatnyanja ndana ava wimbu ngepma kwagalalan alagumba yamba tulɨndi. 12 Nɨna njambwi nyan Jisas nɨno ndɨna yelogwen salatndɨ. Nɨna kavle vat kat tɨga ndɨna yelogwen salatndɨ. Nɨna kavle vat njangilaa nɨn kat tɨga Godna nyingi maawut kwunapmat ndɨna yelogwen salatndɨ. Ndɨ kat ngepma kwagalalaa kalilaa algumba kdiwai krosmba ndɨ kat kaalandi. 13 Ndɨ ngepma kwagalalaa yinda vla kɨpmana kavle vat kwagalalaa nɨno nɨn kat kwinda njwvwa kwuka yigiyanɨn. Ndɨ kat njɨka walɨnja vak vla nɨn kat njɨka wanjeyan wovuna. 14 Kan kɨpma njɨmbla njɨmbla tɨneya ngepma ana ndɨ. Ngɨni njɨmbla njɨmbla tɨneya ngepma kat yelavɨka lɨganɨn. 15 Tamb la nɨmba Juda God kat kwiya vat vla nɨno Jisas kwuta yambɨmba yalaa God kat vɨlaa nɨna kwundimba ndɨna sɨ kwutaa njɨmbla njɨmbla katsolɨgiyanɨn. Ndɨ kat sɨvu kɨga walɨgiyanɨn. 16 Nat nɨmba katapma vat yiga ndi kat kwunatɨngwa vak kat ke maawut tɨvɨga. Wan vak yingweyan God ngwuk kat vɨga woviyaguga lɨgiyandɨ. Tak Juda kwila nda kat woviyaguga lɨnda vla ngwuk kat woviyaguga lɨgiyandɨ.

17 Ngwutnogwinala tɨga Godna njɨvwa kwutɨga njambwi nɨmba waiga vak awuk ngwula. Ngwutna maawut kat kwunapmak tɨgandi. Kwunapmak tɨlɨna vak ngɨni God vɨlaa sɨga nagugiyandɨ waa yelavɨka lɨndi. Ndina kwundi wuka lɨngweyan ndi solat sɨga apma njɨvwa kwukiyandi. Ndina kwundi wutapman yingweyan ana solat sɨga njɨvwa kwukiyandi. Wan kwutɨnja njɨvwa kwagalagiyandi. Kwutɨnja njɨvwa ndi kwagalanjeyan ngwuk kavle yigiyangwuk.

APMA VAT TƗNJANGAT WANDƗ

18 Nɨn kat tɨga ngwuk God kat wagala ngwula. Kavle vat yiga yetɨvak kat nɨn kai wanɨn. Apma vat mɨna yiga yetɨvat nɨn maawupmba yelavkɨa lɨganɨn. 19 Ngwuk kat vɨvat yavat tɨgowun. Tak yivat tɨwa yambɨ kɨta nda wun kat tagwendɨ, ana yiwun. Ngwuk God kat wagalangwut maa yambɨ kwunakiyandɨ wun kat. Ngi kat tɨga wagala ngwula waa ngwuk kat wowun.

20 God nɨn kat apma tagula maawut kwilɨgandɨ. Tak wandɨ maa nɨna njambwi nyan Jisas kiyalaa lɨga laatndɨ. God nɨn kat kwiya nyaangɨt ndɨnai nɨn kat kiya. Wan nyaangɨt njɨmbla njɨmbla tɨlɨgiyandɨ. Kiyaga yaa nyaangɨt nɨn kat mbuka lɨga wundumbu yindɨ maa ndɨna yelogwen nɨn kat njangindɨ. Ngi kat tɨga Jisas nɨna mbaapma kat njambwi lɨga vɨga la nyana. 21 God ngwuk kat kwunatndangat wowun ngwuk kat. Kwunatndɨ maa ndɨnai yelavɨka lɨga vapmba apma njɨvwa kwukiyangwuk. Ndɨna maawupmba ngwuk kat kwunatndangat wowun. Ndɨ Jisas Kraist kwiya yelogwemba ngwuk kat njangiga kwunakiyandɨ. Kraistna sɨ kwutaa katsogiyanɨn. Njambwi nyan tɨnda vak ana ngɨlɨgiyandɨ. Apma nyana.

NGƗNI LA NYAANGƗT

22 Nɨna kɨta mbaapma nɨmba ngwuk kat pɨlɨwukwa nyaangɨt awuk
ngwula. Nɨma sakwat nyaangɨt aa ndɨ pɨlɨwukwa. 23 Nɨna mbaapmaba la
nyan Timoti kalabusmba lɨndɨ maa ndɨ kat kwagalandi. Ndɨ kwo lɨgandɨ.
Wunai lɨga kava kwiyatapman yandeyan ngwuk kat vɨvat an yaiga.
24 Ngwutna mbaapma lɨga njambwi nɨmba kat ndi kat wuna sɨ waga
apma nandinya awa ngwula. Wunai lɨga kava Itali walɨnja kavamba lɨga
Godna mbaapma nɨmba ngwuk kat apma nandinya walɨgandi. 25 Ngwuk
apma vat alɨ ngwula. Ngiyambak.

JEMS

1 Wun Jems wun. Godna njɨvwa kwutɨga nyan wun. Nɨna njambwi
nyan Jisas Kraistna njɨvwa kwutɨga nyan wun. Kan pas wunayɨ
pɨlɨwutɨga. Isrelna tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk yelangɨ nɨmba kat kan pas
pɨlɨwutaa kwigowun. Ngwuk ngwula ngepma kwagalalaa yiga ngepma
ngepmamba yetɨlɨgangwuk. Ngwuk kat apma nandinya wowun.

NƗMA VAK YANDEYAN NƗN KAT AVA KWIGIYANDƗ

2 Wuna mbaapma nɨmba, mandɨp mandɨp nɨma vak gwuk kat
yandeyan solat sɨgiyangwuk. Ngwula mbangɨ ke valɨ yinda. 3 Nɨma vak
yandɨ, God kat yelavɨka tɨngweya vak kwagala lapman yingweyan apma
maawut tɨgiyangwuk. Tamba vɨga lɨgangwuk. Ngi kat tɨga nɨma vat
yandeyan solat asɨ ngwula. 4 Tagula maawut yelavɨka tɨngweyan apma
vak tɨgiyangwuk. Apma vat tɨga apma nda kat ana kwak kiyangwuk.
Apma nda aywaa klanɨn waa yelavɨka lɨgiyangwuk.

KAVLE MAAWUTNO LƗGA NYAN GOD NDƗ KAT APMA MAAWUT KWIGIYANDƗ

5 Ngwula nat nyan apma maawut yelavɨk tapman tɨndeyan God kat
wagala kiyadɨ. Wagalandɨ maa God ndɨ kat apma maawut kwigiyandɨ.
God ndinyangu kat nɨma sakwat apma nda kwilɨgandɨ. Wun kat manda
kat wagalamɨn waa ana waigandɨ God. Kwo kwigiyandɨ. Tamba wagala
lɨndɨ, wuka lɨgandɨ. 6 God kat wagalangweya njɨmbla nɨn kat kwigiyandɨ?
O. Ana kwigiyandɨ waa ke yelavɨkngwa. Maawut vɨlɨlɨk yelavɨka lɨga
nyan mwuk kwutɨndɨ lɨga pali vla lɨgandɨ. 7-8 Maawut vɨlɨlɨk yelavɨka tɨga
nyan sɨmblan njɨvwa kwuk kiyandɨ. Ngi vat tɨgiya nyan njambwi nyana
nda ana klaigandɨ. Ndɨ klaigandɨ waa ke yelavɨkngwa.

SANYA LAPMAN TƗGA NƗMBA SANYA TƗGA NƗMBA

9 Nɨna mbaapma nyan sanyu lapman tɨndeyan ana yelavɨka tɨgiyandɨ.
Ngɨni God wun kat kwutaa wuna sɨ katso kiyandɨ waa yelavɨka lɨga solat
sɨgiyandɨ. 10 Nɨma sanya tɨgiya nɨna mbaapma nyan ana ndɨna nɨma
sanya kat solat sɨgiyandɨ. Yuwi mwe kavle yilɨga vak vla ndɨno tɨga
lɨga kavle yigiyandɨ. Ndɨna kwanda kwanda nda ngɨlɨndɨ maa yelavɨk
kiyandɨ. God wandɨ maa ngɨlɨndɨ waa yelavɨka solat sɨga lɨgiyandɨ. 11 Nya
nɨman sɨlɨndɨ, yuwi lɨga wulɨgandɨ. Mwe nɨmbun lɨga wuga nda lɨgandɨ.
Ndandɨ mala mwena apma mbangɨ kavel yigiyandɨ. Nɨma sakwat sanyo
tɨgiya nɨmba ndina sanya kat mɨna yelavɨka njɨvwa kwuka lɨga ndino
kavle yigiyandi.

GOD NƗN KAT KAVLE VAT AY NGWULA WAA ANA WANDƗ

12 Kavle vak aygwula waa wanda vak ngwuk kat yandeyan nɨma
maawut ke yelavɨkngwa. Wan vak kat kwulakngweyan God ngwuk
kat apma wenga kwigiyandɨ. Tak God wandɨ. Wun kat yelavɨka lɨgiya
nɨmba ngwuk kat nɨma wenga kwigiyowun waa tak God wandɨ. Kan
wenga ndɨnamba klalaa njɨmbla njɨmbla apma vat tɨgiyangwuk. 13 Kavle
vat ayngwula waa wanda vat yandeyan God wun kat kavle vat ay
walɨgandɨ waa ke wangwa. God wupma ana walɨgandɨ. Kavle vat ay
ngwula waa wanda vak ndɨ ana wuka lɨgandɨ. 14 Kavle vat ay ngwula
waa walɨnja nda nɨna kavle maawutna yelavɨtɨna. Nɨna kavle maawut
yelavɨtɨna vapmba kavle vat yilɨganɨn. 15 Kavle maawutna nyaangɨt

wuka lineyankavle njivwa kwuk kiyanin. Kavle njivwa mina kwuka lineyankavle vat yigiyanin.
16 Wuna mbaapma nimba, ngwuk kat woseka ana wowun. Wupma
yineyan kavle vat yigiyanin. Yelavik ngwula. 17 Nina nyinangwupmba
liga nyaek nin kat apma vak mina yiligandi. Kavle vak kai. Ndi njimbla
njimbla tiliga ya vitiga lam vla ligandi. Nyinangwupmba liliga singwut
kuntndan ndi kat kwulataa angwa ya vla vitigandi. Ndi mandip nin
kat ana viligandi. Apma vat mina viligandi. 18 God ndina maawupmba
yelavitaa nin kat ndina apma nyaangit mbutindi. Ndina nyaangit wutaa
ndina mbaapmamba wuleinin. Nin tak wuleiya nimba nin. Ngini nat
nima sakwat nimba wulei kiyandi. 19 Wuna mbaapma nimba, ngwuk
kat nima vak yelavika ligowun. Kita nda kat vingwangat wawun. Awuk
ngwula. Nat nimbana nyaangit awuk ngwula. Ndi kat wata wangweya.
Kwo nda liga awuk ngwula. Kwo ndi kat ke walea lingweya. 20 Ndi
kat walea lingweyan ndina kavle vat kwagalalaa Godna apma vapmba
ana tigiyandi. Walea lingwa nyaangit Godna angwa vat ana visimogwi
kiyandi. Ngi kat tiga walea lingwa nyaangit ana wuka ligiyandi. 21 Wan
kavle vat kwagala ngwula. Godna nyaangit mina awuk ngwula. Nin
kavle nimba nin. Godna nyaangit nin kat kwunak kiyandi waa yelavika
awuk ngwula. Wukngweyan Godna nyaangit ngwutna maawupmba
yelavika liga apma maawut mina tigiyangwuk. Ngini njimbla njimbla
apma vat tigiyangwuk.
22 Godna nyaangit kwo wana wuka kwagala lingweya. Godna nyaangit
wutaa liga wanda njivwa kwutaa ali ngwula. 23 Kita nyan Godna
nyaangit kwo wutaa kwagalandeyan glasmba mindama viga liga nyan
vla tigandi. 24 Mindama vilaa kwagalalaa yilaa mindama tinda vak ana
yelavika tigandi. Maawut tamba tivindi maa mindamamba la nglambi
ana njangi kiyandi. 25 Kita nyan Godna nyaangit wutaa God wanda
njivwa kwuka lindeyan God ndi kat apma vat yigiyandi. God waa
nyaangit apma nyaangitna. Nima sakwat njambiya tiga nyaangit ana
ndi. Kita nyan wutaa kwutaa lindeya ndi kat ngilaa la kavle vat njalatndi
maa kwo ligiyandi.
26 Kita nyan wun Godna vapmba yiga yetiligowun waa walaa nima
sakwat kavle nyaangit ngambundeyan ndi woseka waliga nyana. Ndi
Godna vapmba simblan yeti ligandi. Kavle maawut tiga nyana. 27 Nina
nyaek God apma vat yiga yetinangat wandi. Nin kat kupma wandi.
Kwo yetigiya tolagwa nyaek nyime tapman tiga mat nyangu kat kwunak
kiyangwuk waa God wandi. Kan kipmana kavle vak ke yiga yetingwa
waa God wandi.

2

NDINYANGU AYWAA NDI KAT KITA VAPMBA YIGAT

1 Wuna mbaapma nimba, nina apma njambwi nyan Jisas Kraist kat ndi
kat maawupmba yelavika ligangwuk. Nguk nat nyan kat nat vapmba
yetiga nat nyan kat nat vapmba yetingweyan kavle vatna. Jisas Kraist
waa apma vak ana ndi. 2-3 Godna nyaangit wupmak yisolaa tingwa
njimbla sanyo tiga nyan yandeyan ndina apma waavwi yelaga nda vilaa
min apma tikitmba ndali mila waa ke wangwa. Kavle waavwi tigiyaa
nyan yandeyan min kwo laataa tigiyamin. Wuna man kavamba ngay
yapmba nda ligiyamin waa ke wangwa. 4 Mbik kat wupma wangweyan

kavle vatna. Mbila mbangi mina vilaa nat nyan apma nyana nat nyan kavle nyana waa yelavika wana tingweyan. 5 Wuna mbaapma nimba, God wupma ana yelavika ligandi. Kan kipmana sanya lapman tiga nimba God ndi kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi. Ndi kat apma maawut kwindi. Tak God wandi. Wun kat yelavika liga nimba ndi kat apma wenga nda kwilaa ndi kat viga ligiyowun waa wandi. Ndino ndi kat kwigiyandi. 6 God ndina si kwutaa katsondi. Ngwuk ndina si kwutaa manda kat viyesandangwuk. Sanya liga nimba ndina si kwutaa manda kat katso ligangwuk. Ndi ngwuk kat apma vak ana yiligandi. Ngwuk kat kotmak kali ligandi. 7 Ndi sanyo liga nimba Godna si kwutaa viyesanda ligandi. Ndi kavle nyan ana ndi. Ndina si manda kat kwutaa viyesanda ligandi. Ndi God ngwuk kat apma vat yindi. Ngwuk kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi.

8 God waa angwa nyaangit lavu nyingamba tamba piliwutndi. Avla ngwula kwunatingwa vak nat nimba kat wupma kwunak kiyangwuk waa tamba piliwutndi. Wan nyaangit wutaa liga yeti ngwula. Wutaa yetingweyan apma vat yetigiyangwuk. 9 Nat nyan kat nat vapmba yiga nat nyan kat nat vapmba yilingweyan kavle vatna yilingwa. God waa nyaangit kat kaiwalaa kavle vapmba yilingangwuk. 10 Kita nyan God waa nyaangit aywaa wutaa liga kita nyaangit mina wupmak kat kai wandi. Nat nyan God waa nyaangit aywaa wupmak kat kai wandi. Vililik pali kita vapmba tigambik. God waa nyaangit wupmak kat kai wambik. 11 Tamba God wandi. Yambisik yilinja vak ke yingwa. Nat nimba kat ke vatnyangwa waa tamba wandi. Yambisik yilinja vak yilapman tiga nat nyan kat vatnyangweyan God waliga nyaangit wupmak kat kai waa tiga nimba vla ligangwuk. 12-13 Ngwuk yelavik ngwula. Ngini yaiga nandinya God nin kat vilaa siga naguga tigiyandi. Yilina vak kat vilaa liga God yelavik kiyandi. Nat nimba kat miwa yiga liga nimba ndi kat miwa yiga liga ana ndi kat sigiyowun waa yelavik kiyandi God. Ngi kat tiga nat nimba kat miwa ay ngwula. Wupma yilingwa vak yilingweyan God ngwula kavle vak vilaa liga ngwuk kat aa sigiyandi.

GOD KAT MAAWUPMBA YELAVIKA LIGA APMA NJIVWA AKWUK

14 Wuna mbaapma nimba, kita nyan laataa wun God kat wuna maawupmba yelavika ligowun waa walaa apma njivwa kwutapman yindeyan kavle vatna. Maawupmba yelavika tinda vak ndi kat ana kwunak kiyandi. 15 Ngwutna kita mbaapmana ndu lakwa waavwi kiginda lapman tiga ngwuk kat yalaa wagalanjeyan ngwuk angamak yigiyangwuk. 16 Ndi kat kwi lapman kwo apma vat ay ngwula. Ngwutna mbangi apma vat tigiyandi. Ngwutna yat taak kiyandi waa kwo wang-weyan di apma vat tigiyandi? Kai la. Apma vat ana tigiyandi. Kavle vat tigiyandi. 17 God kat maawupmba yelavika tingwa vak kita vatna. Maawupmba mina yelavika apma njivwa kwutapman yingweyan nat nyan kat ana kwunak kiyangwuk. Avla ngwutna maawut ana kwunak kiyangwuk.

18-19 Nat nyan laataa wandi. Min waligamin. God kat maawupmba mina yelavika ligowun waa waligamin. Maawupmba yelavitima vak wuna minimba ana viga ligowun. Anda vapmba vigiyowu. Wun apma njivwa kwutigowun. Kwutuwa apma njivwa vilaa God kat maawupmba yelavika tuwa vak vigiyamin vak nima vak ana ndi. God kita ligandi

waa maawupmba yelavika tingwa vat apma vatna. Setena mbaapmamba nimba ndino wupma maawupmba yelavika tigandi. Yelavika liga God kat vaaka liga ndina ava pla ligandi. 20 Mbutwa nyaangit ngwuk ana yelavika ligangwuk. Apma njivwa kwut tapman tiga God kat maawupmba mina yelavika lingwa vak apma vak ana ndi. Kwo vatnat. Tamba la nimba ya vak ngwuk kat mbukiyowun. Wutaa wuna nyaangit yelavika ligiyangwuk. 21 Nina tamba la walanga Ebraham God kat kwivat ndina nyan Isak kat vatnyavat tindi. Apma njivwa kwutndi mala God ndi kat vilaa apma nyan min wandi. 22 Ndina maawupmba God kat yelavika liga God waa njivwa kwutndi. Kwo maawut mina ana yelavika lindi. Yelavika liga apma njivwa kwutndi. 23-24 Tamba la nimba piliwukna vak vla Ebraham ndino wupma yindi. kupma piliwutndi. Ebraham God kat maawupmba yelavika tindi maa God ndi kat vilaa min apma nyan min waa wandi waa tamba piliwutndi. God Ebraham kat wandi. Min wuna ali nyan min waa ana wandi. Ndina maawut tiga vat ndina apma njivwa vilaa ndi kat min apma nyan min waa wandi God. 25 Tamba la yambisik yila taakwa Rehep lilo wupma yilili. Josua ay wanda nimba lila ngay wuleindi mala ndi kat pakwuli. Pakwulaa yinjeya yambi visimokwili. Ndi kat apma vat yilangat ngini God wandi maa li kat ana sindi. Kwo lili. 26 Kita nyana wudumbu yindeyan ndina mbangi kiya nyan vla ligiyandi. Ndina mbangi wundumbu lapman tindeyan kiyaigandi. God kat maawupmba yelavitina vak kita vatna. Apma njivwa kwutapman tiga God kat maawupmba yelavitneya vak kiya vak vla ligandi.

3

KAVLE NYAANGIT NGAMBULANIN

1 Wuna mbaapma nimba, ngwuk nat nimba kat simogwingweya njivwa klavat wana wagalangweya. Ngini yaiga nandinya God ndinayngu kat vilaa siga nagu kiyandi. Wan njimbla nat nimba kat simogwi liga nimba kat vilaa nima vak ndi kat siga nagu kiyandi. 2 Nin aywaa nat njimbla kavle vat yiliganin. Kita nyan nat njimbla kavle nyaangit ngambu lapman yindeyan ndi apma nglei nyana. Kavle nyaangit ngambu lapman tiga nyan ndina mbangi waiga kwundi ana wuka ligiyandi. Ndina mbangi ndi kat ana kwulak kiyandi. 3 Hosnana ngaanga vapmba mat ain taagalaa way way yaaw ngilaa nagangi taamba kwutaa ndina nambu kwutaa katendi. Nambu kwutaa katenja kava kos wupma yiligandi. 4 Nyingi ngu yiliga nima njambit ndino wupma yiligandi. Nima mwuk kwutiga njimbla mwupmba sel kwutaa kali ligandi. Ndina kengwi njaambitmba liga ngusa nima nda ana ndi. Ngusamba njaambit vagala lindi maa nima njaambit yiligandi yelavitnja kavat. 5 Ngambulina mat nyaangit wupma ligandi. Mat nyaangit ngambu linin maa wan nyaangit nima njivwa kwutigandi. Mat nyaangit ya vla ligandi. Mat ya wimba sagalandi maa yiga nima vika tigandi. 6 Kavle nyaangit ya vla ligandi. Ya mat tiga yiga vika niman yiligandi. Kavle nyaangit wupma ligandi. Kavle nyaangit ngambulindi, mbutseli mbutsela yiga nima yiligandi. Ndina kavle vak niman yindi maa ya vitiga kavamba tiga kavle vak vla ligiyandi. 7 Kwapi nda, waavi, ngumba yetiliga nda wan nda aywaa ndu nyana kwundi wuka ligandi. Wan nda kat aywaa ndu nyan viga ligandi. 8 Kita nda kat mina ndinyangu ana viga ligandi. Wan nda kavle nyaangitna.

Kavle nyaangɨt kat ana alɨsɨga ndu nyan kemak kiyandɨ. Wan kavle
nda avla wogwelɨgandɨ. Ndu nyan valɨlɨga kavle kamboy vla tɨgandɨ.
9 Nɨn mandɨp mandɨpnyaangɨt ngambu lɨganɨn. Nat nyan kwundimba
nɨna njambwi nyaek Godna sɨ kwutaa katsolaa ndu nyana sɨ kwutaa
viyesanda kiyandɨ. Tamba God ta vak vla nɨn kat kwutndɨ. Manda
kat nat nɨmbana sɨ kwutaa viyesanda kiyanɨn. Wan vak ana nglaatndɨ.
Kavle vatna. 10 Kɨta nyan tak apma nyaangɨt ngambulaa ngɨni kavle
nyaangɨt njɨka ngambu lɨgandɨ. Wuna mbaapma nɨmba, wan vak kai.
Ana nglaatndɨ. Kavle vatna. 11 Waangumba woke lɨga ngu wupma ana
woke lɨgandɨ. Apma ngukavle ngu kɨta waangumba ana woke lɨgandɨ.
12 Wuna mbaapma nɨmba, mi sɨk wupma ana waat tɨgandɨ. Oliv walɨnja
mi sɨk fik walɨnja mimba ana waat tɨgandɨ. Fik walɨnja minana sɨ diwai
wain walɨnja ndamba ana waat tɨgandɨ. Kavle nyingi ngu avla kɨgin ngu
ana tɨgiyandɨ.

GOD NƗN KAT APMA MAAWUT KWIGIYANDƗ

13 Ngwutna kɨta nyan apma maawut yelavɨka lɨndeyan apma vat ndɨ
yiga yetɨ kiyandɨ. Yiga yetɨnda apma vak vɨgiyangwuk. Wun apma
nyan wun waa ana waigandɨ. Kwo apma vak yetɨ kiyandɨ. 14 Ngwutna
nat nɨmba kat tɨpmwi kwula yiga lɨgandi. Nat nɨmba kat kwulapmak
yelavɨka lɨgandi. Wan vak ana nglaatndɨ. Wan vapmba yelavɨka
lɨngweyan apma maawut sɨka tɨganɨn waa ke wangwa. Apma maawut
ana sɨka lɨgangwuk. 15 Kan kavle maawut God kwiyan ana ndɨ. Kan
kɨpmana maawutna. Kan kavle maawut Godna vak kat ana yelavɨkandɨ.
Setena vak kat mɨna yelavɨka tɨgandɨ. 16 Nat nɨmba kat tɨpmwi kwula
yiga ndi kat kwulapmat yelavɨka lɨngweyan nɨma sakwat kavle vat
ngwulamba tɨgiyandɨ. Kavle savle yiga yetɨ kiyangwuk. 17 God kwiya
maawut wupma ana lɨgandɨ. God kwiya maawupmba yelavɨka lɨga
nɨmba kupma yilɨgandi. Apma vat mɨna yilɨgandi. Kao yilɨnja vak kat
kai walɨgandi. Nat nɨmba kat yigumba apma vak yilɨgandi. Nat nɨmbana
nyaangɨt wuka lɨgandi. Nat nɨmba kat miwa yiga lɨgandi. Apma njɨvwa
kwut tɨgandi. Tagula maawutno tɨgandi. Mandɨp mandɨp ana yilɨgandi.
18 Apma maawut yelavɨka lɨga nyan walea lɨnja vak kat ndɨnayɨ kai
walɨga. Nat nɨmba awat sowat walea lɨnja vak kwunak kiyandɨ. Wupma
yindeyan nat nɨmba ndɨ kat vɨlaa mɨn apma nyan mɨn waa walea kavle
vat kwagalalaa apma vat yiga yetɨ kiyandi.

4

KAN KƗPMANA VAK KAT WOVIYAGUGA LƗGA NYAN GOD KAT MAAMA NYAN VLA LƗGANDƗ

1 Ngwutna mbangɨ walɨga kwundi awat sowat walea lɨngwa vatna
angwa nda. 2 Nat nɨmbana nda klavak kat nɨmamba yelavɨka lɨgangwuk.
Wan nda klavak kat nat nɨmba kat vatnya lɨgangwuk. Nat nɨmbana nda
klavak kat ndi kat kao yilɨgangwuk. God kat wagalangweyan kwilɨnda
apma nda klaigangwuk. 3 Nat njɨmbla God kat wagalangwuk maa ana
kwindɨ. Avla ngwutna mbangɨ kat mɨna kwunapmak wagalangwuk.
Wungi kat tɨga God ana kwindɨ. 4 Ngwuk God kat kwagalalaa mandɨp
mandɨp yelavɨka lɨgangwuk. Kɨpmana nda kat klavak yelavɨka lɨngwa
vak kat God kai walɨgandɨ. Kɨpmana nda kat mɨna klavak yelavɨka
tɨngweyan Godna maama nɨmba vla tɨgiyangwuk. 5 Tamba la nyan
Godna nyaangɨt lavu nyingamba kupma pɨlɨwutndɨ. God ndɨna waagan

nɨn kat kwindɨ, yaa tavindɨ. God kwiya waagan kat kai wangweyan
God gwukkat kai waigandɨ waa tamba pɨlɨwutndɨ. Woseka waa ana
pɨlɨwutndɨ. Ngwuk yelavɨk ngwula.
6 God ngwuk kat kwunatndɨ waa wan kavle vat ana kwulak kiyandɨ.
Nat tamba la nyan Godna nyaangɨt tamba pɨlɨwutndɨ. Wun apma nyan
wun waa walɨga nyan God ndɨ kat kai walɨgandɨ. Wun apma nyan
wun waa walɨga nyan God ndɨ kat kai walɨgandɨ. Wun kavle nyan
wun waa walɨga nyan God ndɨ kat kwunak kiyandɨ waa pɨlɨwutndɨ.
Ngiyambak pɨlɨwutndɨ. kwunak kiyandɨ. 7 Godna nyaangɨt wuka ndɨna
kwupmba ay ngwula. Seten kat kaiwangweyan ngwukkat kwagalalaa
vaaka yigiyandɨ. 8 Godna gwaymba yaa ndɨna nyaangɨt wuka tɨngweyan
ngwuk kat ngwaymba yaa kwunak kiyandɨ. Kwutɨngwa kavle njɨvwa
kwagala ngwula. Yelavɨtɨngwa kavle maawut kwagala ngwula. Maawut
vɨlɨlɨk yelavɨtɨngwa vak kwagala ngwula. 9 Tak kavle vat yingwa vak kat
yelavɨka solat sɨgiyangwuk. Solat sɨlɨngwa vak kwagalalaa nglaigang-
wuk. Apma nɨmba nɨn waa yelavɨtɨngwa vak kwagalalaa kavle nɨmba
nɨn waa yelavɨk kiyangwuk. 10 Nɨn kavle nɨmba nɨn waa njambwi nyan
kat wangweya ngwuk kat wutaa ngwutna sɨ kwutaa katso kiyandɨ.

NAT NƗMBA KAT KAVLE NYAANGƗT KE WANGWA

11 Wuna mbaapma nɨmba, ngwuk awat sowat kavle nyaangɨt ke
wangwa. Ngwutna kɨta mbaapma nɨmba kat kai waa kavle nyaangɨt
ngambungweyan God kwiya nyaangɨt kat kai walɨga nɨmba vla
lɨgiyangwuk. God kwiya nyaangɨt kat kai wangweyanwan nyaangɨtmba
ana yetɨ kiyangwuk. Ndɨ kat kai walɨgan nɨmba vla lɨ kiyangwuk. 12 God
ndɨna nyaangɨt tamba kwindɨ nɨn kat. Nɨn kat sɨga nagulaa ndɨ apma
nyana ndɨ kavle nyana waa walɨgandɨ. Ngwuk nat nɨmba kat sɨga naguga
ndɨ apma nyana ndɨ kavle nyana waa ke wangwa. Ngwutna njɨvwa ana
ndɨ. Godna njɨvwa. Ndɨ ndinyangu kat sɨga nagulaa apma nɨmba kat
apma vat yi kiyandɨ. Kavle nɨmba kat sɨ kiyandɨ.

GOD NƗMA NYANA. NGWUK MAT NYANGU NGWUK

13 Ngutna nat nɨmba kupma wa lɨgangwuk. Mbambala o kinya laataa
nat ngepma vilaa ndɨmwe kɨta lɨga nɨma njɨvwa kwuka nɨma sakwat
sanya klaiganɨn waa wa lɨgangwuk. Wangwa vak ana nglaatndɨ. 14 Ngɨni
yaiga vak ana vɨga lɨgangwuk. Kwo lɨ kiyangwuk? Wundumbu yi
kiyangwuk? Ana vɨga lɨgangwuk. Nɨn ndinyangu yagɨmbi vla lɨganɨn.
Yagɨmbi yiga ngɨlɨ lɨgandɨ. Nɨma sakwat njɨmbla ana lɨ lɨgandɨ. Nɨno
wupma lɨganɨn. 15 Wa lɨngwa vak kwagalalaa kupma awa ngwula.
Njambwi nyan wandɨ maa nɨn kwo lɨga njɨvwa kwuk kiyanɨn. Kai
wandeyan wundumbu yi kiyanɨn waa awa ngwula. 16 Mbambala
wupma ana wa lɨgangwuk. Njambwi nɨmba vla lɨga nɨna kwondumba
njsvwa kwuk kiyanɨn waa mbambala wa lɨgangwuk. Njambwi nɨmba
nɨn wa yelavɨkngwa vak kavle vatna. 17 Tak wa lɨngwa kavle vatna waa
ana yelavɨka lɨngwuk. Mbambala ngwuk kat wan vak kavle vatna waa
wowun, wuka lɨgangwuk. Tak wangwa vak kwagala lapman tɨngweyan
God ngwuk kat vɨlaa ndi kavle nɨmba ndi waa waigandɨ.

5

NƗMA SAKWAT SANYO TƗGA NƗMBANA NYAANGƗT

1 Ngwuk nɨma sakwat sanyo lɨga nɨmba samat tɨga ana solat sɨ kiyang-
wuk. Samat tɨga nɨma vak yandɨ maa nglaikangwuk. 2 Ngwutna apma

nda kavle yi kiyandɨ. Ngwutna apma waavwi vɨlɨngɨni kɨndɨ maa kavle yi kiyandɨ. 3 Ngwutna gol ngwutna sanya tamba sinkwutndɨ. Ngutna sɨnkwuta lɨga sanyanat nɨmba vɨlaa lɨga waigandi. Ndi manda kat nɨma sakwat sanya yisolaa taagnadi waa waigandi. Kavle vatna yinja waa wandi maa yisoga taaga lɨngwa sanya kat vaaka lɨgiyangwuk. Vɨtɨga ya kat vaaka lɨngwa vla vaaka tɨgiyangwuk. 4 Tak ngwula ambukat kwuta nɨmba kat nat sanya mɨna kwingwuk. Ndina nat sanya ana kwingwuk. Sɨkwutaa kwutaa lɨngwa vak God vɨga lɨgandɨ. Ngwutna njɨvwa kwuta nɨmba nɨn kat aywaa ana kwingwuk waa walɨnja kwundi God wuka lɨgandɨ. God ndɨ kwondu mbundɨ lɨga nyana. Ngwuk ana vaaka lɨgangwuk? 5 Kan kɨpmamba lɨngwan nɨma sakwat apma nda nɨma sakwat sanya kwutaa lɨngwuk. Klavak yelavka tɨngwa nda tamba klangwuk. Nɨma sakwat kwio lɨndɨ vatnyanja mbak vla wupma ngwutno nɨma sakwat kwando kwandona tɨngwuk God ngwuk kat sɨ kiyandɨ. 6 Apma nɨmba kat kai walea ndi kat vatnya lɨngwuk. Ngwuk kat aywaa ana alɨsɨga kwulatndi. Ndi kat kwo vatnyangwuk.

NJAMBWI NYAN YA MɨNA LɨGANDɨ

7 Wuna mbaapma nɨmba, njambwi nyan ya mɨna lɨgandɨ. Ndɨ kat kawiga lɨga ngwuk kat nɨma vat yilɨnja vak kat nɨma maawut ke yelavɨka lɨngwa. Ambukat kwutɨga nyan kɨgɨnda kat kawiga lɨgandɨ. Kandi nda tulaa lɨga meik nya kat kawiga lɨgandɨ. 8 Ngwutno njambwi nyan kat kawiga alɨ ngwula. Tagula maawutno yelavɨka kawiga alɨ ngwula. Nɨma nyan ya mɨna lɨgandɨ. Sɨvla kai.

9 Wuna mbaapma nɨmba, awat sowat ke walea lɨngwa. Awat sowat walea lɨngweyan nɨma nyan ngwuk kat kai waigandɨ. Tamba ya vla lɨgandɨ. Tamba bapmo viyalɨga nyan vla lɨgandɨ. 10 Tamba la profet ndi tamba God waa nyaangɨt mbutɨndi. Nat nɨmba ndi kat nɨma vat yilɨndi maa ndina maawupmba yelavɨka lɨnja vak ana kwagalandi. Tamba yinja vak vla ngwuk yelavɨk ngwula. Yinja vla ngwutno ay ngwula. 11 Tagula mawupmba yelavɨka lɨnja vak kat kwagala lapman tɨga yilɨnja vak kat yelavɨtaa ndi apma nɨmba ndi waa walɨganɨn. Nat tamba la nyan Jop ndɨ tamba wupma yilɨndɨ. Ndɨ kat kavle vat yandɨ maa God kat tagula maawupmba yelavɨka tɨnda vak ana kwagalandɨ. Ngi kat tɨga God ndɨ kat kwunatndɨ. ndɨ kat yinda vak vɨlaa God nɨn kat yilɨnda vak vɨga lɨgangwuk. Nɨn kat miwa yiga lɨga apma vat mɨna yilɨgandɨ.

NɨMA SAKWAT NYAANGɨT KE NGAMBUNGWA

12 Wuna mbaapma nɨmba, nyinangwupmba lɨga nɨmba wun kat vɨga lɨgandi wan njɨvwa kwuk kiyowun waa ke wangwa. Kɨpmamba lɨga nɨmba wun kat vɨga lɨgandi wan njɨvwa kwuk kiyowun waa ke wangwa. Kɨngi vak vapmba nɨma sakwat nyaangɨt wangweyanana nglaatndɨ. Kɨta nyan ngwuk kat wagalandeyan ndɨ kat awa o kai waa awa ngwula. Nɨma sakwat nyaangɨt ke wangwa. Nɨma sakwat nyaangɨt wangweyan God ngwuk kat kai waigandɨ.

APMA NYAN GOD KAT WAGALANDA NYAANGɨT TAGULA NYAANGɨTNA

13 Ngwutna kɨta nya ndɨ kat nɨma vat yandeyan ndɨ God kat wagala kiyandɨ. Ngwutna kɨta nyan solat sɨndeya ndɨ Godna sɨ kwutaa katsoga mbangu kwundi waigandɨ. 14 Ngwutna kɨta nyan yelokwen kat tɨndeyan ngwutna mbaapmana njambwi nɨmba kat yagwa waigandɨ. Yagwa wandɨ maa yalaa njambwi nyana sɨ waga ndɨna mbangɨ wel salɨtaa

God kat wagala kiyandi. 15 God ndɨ kat kwunak kiyandɨ waa yelavɨka
Godkat wagalanjeyan kwunak kiyandɨ. Wan nyan yelogwen tapman
tɨga kwo lɨgiyandɨ. Kavle vat yinda vak God sɨlɨmbwi kiyandɨ. 16 Kavle
vat yingwa vat nat nɨmba kat awat sowat ambuk ngwula. Mbukngwuk
maa wutaa God kat wagala ngwula nat nɨmba kat tɨga. Nat nɨmba
kat tɨga wagalangweyan God ndi kat kwunatndɨ maa apma vat kwo
lɨgiyandi. Apma nyan God kat wagalanda nyaangɨt tagula nyaangɨtna.
Wan nyaangɨt nɨma apma njɨvwa kwuk kiyandɨ. 17 Tamba la nyan Ilaija
tɨna vla ta nyan. God kat meik kemap mɨla waa nɨmamba wandɨ maa
meik ana ndandɨ. naambi kvuvuk mbak sɨla kɨta tɨga meik ana ndaa lɨndɨ.
18 Tɨga lɨga ngɨni God kat wandɨ mala meik ndandɨ. Ndandɨ maa kɨgɨnda
avla waatndɨ.

KƗTA NYAN KAVLE VAT YINDEYAN NDƗ KAT KWUNAK NGWULA

19 Wuna mbaapma nɨmba, ngwutna kɨta nyan Godna nyaangɨt kwaga-
landeyan ndɨna maawut kwunak ngwula. 20 Godna nyaangɨt kwagalalaa
kavle vat ya nyan kat kwunakngweyan ndɨ ana kavle yigiyandɨ. Ndɨ
kat kwunakngwuk maa ndɨna kavle vak kwagala kiyandɨ. Ngɨni nɨma
sakwat kavle vat ana yigiyandɨ.

1 PITA
PITA PIŁIWUKNA TATA LIGA PAS

1 Wun Pita wun. Wunayi lavu nyingamba piliwuka. Wun Jisas
Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Ngwuk Godna nimba ngwuk. Ng-
wuk kat kan pas wun piliwutigowun. Ngwuk tingwa ngepma kwagalalaa
ngwpma ngwpma yilaa yetiliga nimba ngwuk. Ngwuk Pontas, galesia,
Kapadosia, Esia, Bitinia walinja ngepma ngepmamba yetiligangwuk.
2 God ndina yelavik vapmba yelavitaa ngwuk kat ndina mbaapmamba
taagandi. Godnana waagan ngwuk kat kupi maawupmba kwindangat
taagandi. Ngwuk Jisas Kraist waa nyaangit wukngwangat taagandi.
Jisas Kraistna yelogwenmba ngwutna kavle vak kat silimbwindangat
taagandi. God nin kat miwa yiga linda vak aywaa viga lingwangat walaa
wowun. God klangwangat wowun.

NYINANGWUTNAT WULEILAA APMA WENGA KALIGANIN

3 Nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek God ndi kat sivu kigiyanin.
Nin kat miwa yilaa wandi maa Jisas Kraist ngega yandi. Kiyalaa lindi maa
God ndi kat wandi, wasagla laatndi. Laatnda vak vla nino kiyalaa ngini
wupma laakiyanin waa yelavitiganin. Apma vatna. Ngini laatneya apma
vak kat yelavika apma vat yetigiyanin. 4 Yelavika liga God ndina nimba
katkwindeya apma nda klavat nino yelavika tiganin. Wan kwindeya
nda nyinangwupmba yisoga taagandi, tigandi. Nyinangwupmba liga
ana kavle yigiyandi. Kwo ligiyandi. 5 Wan taagandi, tiga nda ngwutna
nda liga. God kat maawupmba yelavika kwutaa ligangwuk. Ngi kat
tiga ndina kwondumba ngwuk kat viga ligandi. Ngwuk ana kavle
yigiyangwuk. Apma vat tigiyangwuk. Ngini yaiga nandinya kat God nin
kat kwunatndeya vak kat kawiga ligangwuk.

6 Ngini klangweya vak kat yelavitaa solat siga ali ngwula. Mbambala
nima sakwat kavle vatna yaliga ngwuk kat. Ke vaakngwa. Ngini
yaiga apma vak kat mina yelavika ali ngwula. 7 Kavle vat ngwuk
kat yandi maa vilaa waigandi. God kat yelavika maawupmba kwutaa
linja vat kwagala kiyandi? O. Ana kwagala kiyandi waa waigandi.
Gol walinja kapa wupma ligandi. Gol klalaa yamba taagandi. Taa-
gandi, ndina kavle nda ngilindi, apma nda mina tigiyandi. Gol ngini
ngiligiyandi. God maawupmba yelavika kwuta lingwa vak ngini ana
ngiligiyandi. God kat yelavika maawupmba kwutaa lingwa vak gol kat
kwulatigandi. Kavle vat yandi, God kat kwagala lapman yingweyan
ngini yaiga nandinya Jisas Kraist ngega yaiga nandinya god ngwuk kat
vilaa ngwutna si kwutaawaga katsoga wigandi. Ndi apma nimba ndi
waa ngwuk kat waigandi. 8-9 Ngwuk God kat woviyaguga tiga nimba
ngwuk. Ndina mbangi mindama ana yingwuk. Vilapman tiga ndi
kat woviyaguga likangwuk. Ndi kat vilapman maawupmba yelavika
kwutaa tigangwuk. Kita nda viga ligangwuk. God kat maawupm-
bayelavika kwutaa lingwuk maa ngwuk kat maawut kwunatinda vak
viga ligangwuk. Vilaa nimamba solat siga tigangwuk. Solat silingwa vat
kwundimba nat nimba kat ana alisiga mbutigangwuk.

10 Tamba la profet God ngini ngwula maawut kwunatndeya vak kat
lavu nyingamba tamba piliwutndi. Wan vatnana angwa vak kat kwaka
liga piliwutndi. 11 Kraist kwiya waagan ndina maawupmba wuleindi

maa Kraist kat yaigakavle vak kat piliwutndi. Kavle vat yandi, wan vak kat kwulataa njambwi nyanat tigiyandi waa tamba piliwutndi. Kraist nin kat kwunapmat tinda vak aywaa ana viga lindi. Anda njimbla nina maawut kwunakiyandi waa wagala lindi. Anda vapmba nin kat kwunakiyandi waa wagala lindi. Wan tamba piliwutnja vak mbambala kak kiyandi, vinin. 12 Kan tamba la profet God ndi kat yindeya vak kat ana piliwutndi. God ngwuk kat yindeya vak kat tamba piliwutndi. God ndi kat mbutnda nyaangit ana kak kiyaigandi. Tilina njimbla kan nyaangit piliwutina nyaangit ana kak kiyaigandi. Ana vigiyanin maa maawupmba yelavitindi. Tamba piliwutinja nyaangit mbambala wuka ligangwuk. God wandi maa Godna waagan nyinangwupmba liga ngega yalaa nat nimbana maawupmba ngwandindi maa ndi ngwuk kat wupma wan apma nyaangit mbutindi. Wan nyaangitnana angwa nat ensel ndino vivat yelavika tigandi. Ana viga ligandi.

APMA VAPMBA YETI NGWULA

13 Ngwuk apma vat savagu vapmba yelavika yeti ngwula. Kavle vak kat kai waa yeti ngwula. Jisas Kraist ngega yaiga nandinya klangweya nda kat mina yelavika yeti ngwula. Nat nda kat ke yelvaika yetingwa. 14 Godna kwundi wuka yigumba ali ngwula. Tamba Godna nyaangit wutapman yetingwa vapmba mbambala wupma ke yetingwa. 15 Tamgana vak kwakalalaa apma vat mina yeti ngwula. God ndi ngwuk kat yagwa waa nyana. Ndi apma vat mina yetiligandi. Kavle vat ana yetiligandi. Yetinda vla ngwulo wupma apma vat mina yeti ngwula. 16 God wandi, tamba la nimba ndi piliwutndi. God wandi. Apma vat yetuwa vla ngwulo wupma yeti ngwula waa wandi waa tamba piliwutndi.

GOD NIN KAT KWUNAPMAK NIMA WENGA VLA NIN KAT KWINDI

17 Ngwuk God kat wagalangweya njimbla nina nyaekna waa ndi kat waligangwuk. Ndi nin kat viga simblan ana siga naguligandi. Kwutina njivwa vilaa siga naguligandi. Ngi kat tiga kan kipmamba linan God nin kwukiyanin. 18 Tamba yetingwa kavle vat ngwula ngwaak walangamba klalaa yetingwa kavle vatna. Ngwuk kat tiga God nima wenga kwindi maa wan kavle vat tamba ngilindi. Tamba viga ligangwuk. God kiiya wenga sanya kwanda vla ana ligandi. Wan kipmana nda ngiligiyandi. Ndi apma wenga kwinda. kwinda wenga ana ngiligiyandi. 19 Kwinda wenga kingiyan. Kraist nin kat tiga kiyandi. Ndi Kraist mbangi lumwin tapman tiga God kat kwinja sip sip vla lindi. Ndi kiyalaa ndina yelogwen ngwuk kat kwunatndi. 20 Kan kipma God kwutapman tiga Kraist kat wandi. Ngini yiga ndi kat tiga kiyaigamin waa wandi. mbambala God nin kat kwunapmak tinda vak tamba kak kiyandi. Mbambala nin kat tiga yandi, ak ndi kat viliganin. 21 Kraist ya vak kat wutaa God kat maawupmba yelavika kwutaa lingwuk. God wandi maa Kraist kiyalaa liga vasagla laatdi. Vasagla laataa njambwi nyanat tindi. Laatndavak vilaa God nin kat wupma yigiyandi waa yelavika ligangwuk.

NGWULA KITA MBAAPMA NIMBA KAT NIMA MAAWUT YELAVIKA ALI NGWULA

22 Wan apma nyaangit wuka liga apma maawut klalaa apma vapmba yelavika yetiligangwuk. Yetiga liga ngwula kita mbaapma nimba kat nima maawut ndi kat yelavika yeti ngwula. Ndi kat nima maawut yelavika tiganin waa woseka ke wangwa. Ndi kat yelavika yeti ngwula. 23 Godna nyaangit njimbla njimbla tigiyandi. Ana ngiligiyandi.

Wan Godna nyaangɨt wutaa tambana kavle vat kwagalalaa mandɨp
kupi nyangu vla lɨngwuk. Kupi vat kwinda nyaangɨt njɨmbla njɨmbla
tɨgiya nyaangɨtna. Kɨpmana nda aywaa ngɨlɨndeya vla ana ngɨlɨgiyandɨ.
24-25 Wan nyaangɨt kat tambala nɨmba ndino lavu nyingamba pɨlɨwutndi.
Ndinyangu avla watɨga yuwi vla tɨgandi. Kɨpmamba
lɨga ndinai kwukwa njɨvwa mwe vla tɨgandɨ. Tɨga
lɨga yuwi kiyandɨ, mwe kiyalaa ndaigandɨ.
Njambwi nyana nyaangɨt wupma ana lɨgandɨ. Wan
nyaangɨt njɨmbla njɨmbla tɨgiya nyaangɨtna.
waa tamba pɨlɨwutndi.

2

NGWUK GODNA NƗMBA NGWUK

1 Ngwuk kavle vak kwagala ngwula. Woseka ke wangwa. Mandɨp
mandɨp nyaangɨt ngambunja vak ke kwukngwa. Nɨma sakwat kwanda
kwanda lɨga nyan kat kai wanja vak ngwuk ke kwukngwa. Njɨka walɨnja
vak ngwuk ke kwukngwa. 2 Mat nyangu mwunya ngu kɨvak yelavɨka
tɨgandi. yelavɨka tɨnja vla God waa nyaangɨt wupmat ngwutno wupma
yelavɨka alɨ ngwula. Wan nyaangɨt wuka apma maawut yelavɨka apma
vat tɨgiyangwuk. 3 Ndɨna nyaangɨt kɨlɨnja apma nda vla lɨgandɨ. Tamba la
nɨmba ndino pɨlɨwutndi. “Njambwi nya nɨn kat yilɨnda apma vat kalalaa
kɨngwuk” waa lavu nyingamba pɨlɨwutndi.

4 Njambwi nyan Jisasat yagwa ngwula. Ngwuk kat tagula vak tɨgiya
maawut kwigiya nyana. Ndɨ tagula vat tɨga gambak vla lɨgandɨ. Ngay
kwutaa nɨmba kan kambak kat vɨlaa kan kavle kambakna waa yaagindi.
God wupma ana yindɨ. Wan kambak vɨlaa apma nglei kambakna waa
wandɨ God. 5 Ngwulo apma vat tɨga akbak vla lɨgangwuk. God kat yang-
wuk maa ngwuk kat kwutaa Godnana waagan tɨgiyaa ngay ngwutno
ngwuk kat god kwagiyandɨ. Tamba God kat kwunapmat ta nɨmbana
nyaangɨt god wutɨndɨ. Ngwutno wan God kwutnda ngay wuleilaa
Jisas Kraistna sɨ waga God kat mbukngweya nyaangɨt ndɨ wukiyandɨ.
6 God waa nyaangɨt wutaa tamba la nɨmba ndino kan kambak kat lavu
nyingamba pɨlɨwutndi.
God wandɨ. Apma nglei kambak kalalaa ngay kwupmak
taagawun. Wan kambak kalalaa way ngemba lɨga
kwaalɨk vla tɨndangat taagawun. Kwutuwa ngay
Saion waa Juda walɨnja nɨmbana nɨndɨmba kwutuwa
ngaya. Kɨta nyan wan kambak kat vɨlaa ndɨna
kwupmba yigiyowun wandeyan ngɨni ndɨ ana wup
yigiyandɨ.
waa pɨlɨwutndi. 7 Tamba pɨlɨwutnja kambak apma kambakna. Wan
kambak vla lɨga nyan kat maawupmba yelavɨka kwutaa lɨngweyan
apma vat tɨgiyangwuk. Ndɨ kat kaiwaiga nɨmba ndi kavle yigiyandi. Ndi
kat tamba lavu nyingamba pɨlɨwutndi.
Kambapmba ngay kwutaa nɨmba wan kambak kat vɨlaa
kavle kambakna ana kalalaa yaagindi. Kavle kambak
ana ndɨ. Apma kambakna. Ndi kavle vak yelavɨka
tɨnjan kat tɨga ndi klalaa yaagindi. Yaaginja
kambak nat kambak kat aywaa kwulatɨgandɨ.

waa pɨlɨwutndi. 8 Nat tamba la nyan an kambak kat ndɨno lavu
nyingamba wupma pɨlɨwutndɨ.
Nat nɨmba mamba viyalaa ndaigandi.
waa pɨlɨwutndɨ. Kambak mamba viyandɨ, ndaigandi waa pɨlɨwuta
nɨmba ndi. Ngi kat tɨga kavle yindi. Ndi God waa nyaangɨt wupmak
kat kaiwala kavle yindi. Ndi God waa nyaangɨt wupmak kat kai wala
kavle yindi. Kavle vak yilɨnja vak tamba God vɨga lɨndɨ. 9 Ngwuk wupma
ana lɨgangwuk. Ngwuk God yagwa waa nɨmba ngwuk. Ngwuk apma
vat yiga yetɨlɨga mbaapma nɨmba ngwuk. Ngwuk Godna nɨmba ngwuk.
Tamba kulun waa kavamba yetɨngwuk. God ngwuk kat yagwa ngwula
waa wandɨ. Ngwuk kat yiwa apma vat yiga nat nɨmba kat ambuk ngwula
waa wandɨ God. 10 Ngwuk tamba Godna nɨmba ana ngwuk. Mbambala
tamba godna nɨmba ngwuk. Tamba God ndinyangu kat miwa yiga lɨnda
vat ngwuk ana vɨga lɨngwuk. Mbambala tamba vɨga lɨgangwuk.

NƗN GODNA NJƗVWA KWUTƗGA NƗMBA NƗN

11 Wuna alɨ nɨmba ngwuk. Kan kɨpma ngwutna ngepma ana ndɨ.
Ngwuk kapma ngepma nɨmba ngwuk. Kan kɨpmamba yetɨngwa njɨmbla
ngwula mbangɨ waiga vak kat ke wukngwa. Ngwula mbangɨmba lɨga
vatno ngwula maawupmba lɨga vatno mandɨp mandɨp nda mbɨk. Awat
sowat walealɨgambɨt. Ngwula mbangɨ kat mɨna yelavɨkngweyan ngwula
maawut kavle yigiyandɨ. 12 God kat kai wala nɨmbanana tɨngwa njɨmbla
apma mɨna yelavɨka yetɨ ngwula. Wupma yingweyan ngwuk kat vɨlaa
kavle vat yiga yetɨga nɨmba ndi waa ana waigandi. Ngɨni God ngega
yaiga nandinya yetɨngwa apma vak kat yelavɨtaa Godna sɨ kwutaa
katsogiyandi. 13 Kan kɨpmana njambwi nɨmbana nyaangɨt ngwulo awuk
ngwula. Nɨna njambwi nyan god ndɨno wupma yinangat wandɨ. Nɨna
kɨpmana njambwi kingna nyaangɨt awuk ngwula. 14 Ndɨna kwupmba
njambwi nɨmbana nyaangɨtno awuk ngwula. Kɨpmana njambwi King
wandɨ maa ndino tɨgandi. Kavle nɨmba kat viyavat apma nɨmbana
sɨ kwutaa katsovat tɨgandi. 15 God wupma yinangat nɨn kat wandɨ.
Wupma yingweyan ngwuk kat kavle nyaangɨt ngambuga njɨka walɨga
nɨmba ndi ana nyaangɨt waigandi. Apma vat yiga yetɨngwa vak vɨlaa
ndi nyaangɨt ana waigandi. 16 Njaambiya ngwuk kat ana vɨga lɨgandɨ.
Njambiya lapman tɨga kavle vat yiga yetɨgiyanɨn waa ke yelavɨkngwa.
Nat vak wagalalaa Godna njɨvwa mɨna akwuk ngwula. 17 Nat nɨmba kat
ke kwusɨsɨlɨga njɨka wangwa. Ngwula kɨta mbaapma nɨmba kat nɨma
maawut yelavɨka alɨ ngwula. God waa nyaangɨt awuk ngwula. Nɨna
kɨpmana njambwi kingna nyaangɨt awuk ngwula.

KRAISTNA MBANGƗ KANGƗT YINDA VAK VLA NƗNA MBANGƗ KANGƗT WUPMA YIGIYANDƗ

18 Ngwuk njɨvwa kwutɨga nɨmba ngwula njambwi nyan ngwuk kat
vɨga lɨga nyana kwundi awuk ngwula. Ndɨ kat kai waa ke wangwa.
Apma vat tɨga nyana kwundi kavle vat tɨga nyana kwundio ndɨno awuk
ngwula. 19 Apma vat yilɨngwuk, ngwuk kat viyanjeyan nɨmamba ke
yelavɨkngwa. Ndi kat awat walea lapman yingwangat ngwuk kat God
wandɨ. Ndi kat ana walea lɨgiyanɨn. God kai wandɨ waa yelavɨka
yetɨngweyan God ngwuk kat apma wenga kwigiyandɨ. 20 Kavle vat
yilɨngwuk, ngwuk kat viyanjeyan apma wenga ana klaigangwuk. Apma
vat yilɨngwuk, ngwuk kat kwo viyanjeyan apma wenga klaigangwuk

Godnanamba. 21 Wupma yilingwangat God ngwuk kat ndina mbaap-
mamba taagandi. Kraist ndino ndi kat kwo viyandi. Vak yiga lindi,
ana viyandi. Ndino yinda vla ngwutno yigiyangwuk. 22 Ndi kavle vat
ana yilindi. Apma vat mina yiga yetindi. Woseka ana walindi. 23 Ndi
kat njika wandi maa awat ndi kat ana njitindi. Ndi kat viyandi maa
ngini awat ngwuk kat viyaigowun waa ana wandi. God wun kat yilinja
kavle vak kat vilaasavagu vapmba siga nagugaliga ndi kat siigiyandi waa
yelavika tindi. 24 Kraist nina kavle vak klalaa diwai krosmba kaalandi,
kiyandi. Kiyandi, nin kat viga linda kavle vat ngilindi, apma vapmba
yiga yetigiyanin. Ndi kat viyaga sindi maa ndi nin kat kwunatndi. 25 Nin
tamba yambi siliwota sip sip vla linin. Mbambala sip sip yiga lan nyan
kat lungwamataa yanin. Ndi nina maawut kat kwunaka nin kat viga lindi
maa apma vat tigiyanin.

3

NDU TAAGWANA NYAANGIT

1 Ngwut taagwa ngwula lana kwupmba liga ndina kwundi wuka ali
ngwula. Ngwutna lan Godna nyaangit wupmak kat kai wandeyan
apma vat yetingwa vak kat vilaa mandip maawupmba yelavika God waa
nyaangit wukiyandi. God waa nyaangit awuk waa wangwa nyaangit
ana wukiyandi. Apma vat yetingwa vak vilaa wukiyandi. 2 Wuna
taagwa apma vat yetiga wuna kwundi wuka ligali. God waa nyaangit
wukiyowun waa waigandi. 3 Nima njivwa kwuka mbangi yelagaga
yetingwangat kai wowun. Ngwula mbangi yelagavat apma waavwi
ke kwusongwa. Ngwula nambuna nimbi nima njivwa kwuka ke yela-
gangwa. Nima njivwa kwuka nyo tamba ke ngwula mbangi yela-
gangwa. 4 Ngwula maawut apma vat tindeyan ngwula mbangi kat ana
nagigiyandi. Ngwula mbangimba yelagangweyan nda avit taagwa ying-
weyan anda vapmba ngini mbangi yelagagiyangwuk. Ngwula maawut
apma vat tindeyan avit taagwa tingweyan wan vak ana ngiligiyandi.
Njika walapman apma maawut yelavika apma vapmba yetingweyan
God ngwuk kat vilaa woviyaguga ligiyandi. Apma vat tiga maawut
apma yelaga nda vla tigandi. 5 Tamba la taagwa God kat yelavika ta
ndi taagwa ndino wupma yindi. Ndina apma maawut ndina yelaga
nda vla tindi. Ndi ndina lana kwundi wuka ndina kwupmba tindi.
6 Ebrahamna taagwa Sara lilo wupma tili. Li Ebrahamna kwundi wuka
ndi kat njambwi nyana waa wali. Nima maawut yelavit tapman tiga
Sala yeta vla apma vat yetingweyan ngwuk lila nyangu vla tigiyangwuk.
7 Ngwut ndu ngwula taagwa kat yelavik ngwula. Ndi nima avo tiga vla
ana ligandi. Ngi kat tiga ndi kat nima maawut yelavika ndi kat kwunak
ngwula. Ndina si ke tasandaga. God kwiya njimbala njimbla tignweya
apma vat ngwuk kapma ana klaigangwuk. Ngwutna taagwa ndino
klaigandi. Ndina si tasanda lapman yingweyan God kat wagalangweya
nyaangit wukiyandi.

KITA MAAWUPMBA YELAVIKA YETI NGWULA

8 Ngini ngwuk kat piliwututuwa nyaangit kingiyan ndi. Kita
maawupmba yelavika yeti ngwula. Ngwuk kita mbaapma nimba
ngwuk. Ngi kat tiga awat sowat nima maawupmba yelavika ali ngwula.
Awat sowat apma vat ay ngwula. Nat nyana si viyesandaalaa avla
ngwutna si ke katsoga ngambungwa. 9 Kita nyan ngwuk kat kavle vat

yindeyan awat ndɨ kat kavle vat ke yingwa. Ngwuk kat kavle nyaangɨt
ngambundeyan awat ndɨ kat kavle nyaangɨt ke ngambungwa. Ndɨ kat
apma vat ay ngwula. God nɨn kat yilɨnda vat apma vatna yilɨnda. Kavle
vat ana ndɨ yilɨnda. God ngwuk kat yagwa ngwula waa walaa ngwuk
kat apma vat yigiyowun waa wandɨ. 10 Tamba la nyan God waa nyaangɨt
wutaa ndɨno lavu nyingamba pɨlɨwutndɨ.
Kan kɨpmamba tɨga kɨta nyan apma vat solat sɨvat
wandeyan ndɨ kavle nyaangɨt kwagalalaa woseka
walɨnja vak kwagalagiyandɨ. 11 Kavle vat
kwagalalaa apma njɨvwa mɨna kwukiyandɨ. Kwondu
mbundɨ yetɨnja vat kwagalalaa apma vat kwo
yetɨgiyandɨ. 12 Njambwi nyan God apma vat yetɨga
nɨmba kat vɨga lɨgandɨ. Vɨga lɨga ndɨ kat
wagalanjeya nyaangɨt ndɨ wuka lɨgandɨ. Kavle vat
yetɨga nɨmba kat God kai walɨgandɨ.
waa tamba pɨlɨwutndɨ.

APMA VAT YINɨN MAA NɨN KAT SɨGA VIYANJEYAN NDɨNA MALA

13 Apma vat mɨna yiga yetɨngweyan nɨma sakwat nɨmba ana ngwuk
kat sɨga viyaigandi. 14 Apma vat yetɨngwuk, kɨta nyan ngwuk kat sɨga
viyandeyan ke yelavɨkngwa. Apma vatna. Nat nɨmba kat ke vaaka
lɨngwa. Nɨn kat sɨga viyaigandi waa ke yelavɨkngwa. 15 Kraist kat mɨna
maawupmba yelavɨka alɨ ngwula. Ngwuk kat vɨga lɨgiyandɨ. Kraist
nɨna njambwi nyan vla lɨgandɨ waa awa ngwula. God ngɨni nɨn kat
apma vat yigiyandɨ waa yelavɨkngwa vak kat kavle nyan ngwuk kat
wagalandeyan ndɨ kat ambuk ngwula. 16 Ndɨ kat ke nɨmamba njɨka
waa kavle vapmba ke yelavɨka yetɨngwa. Nɨn kavle vak ana yinɨn waa
yelavɨkngwuk maa kavle nɨmba vɨlaa ndi Jisas Kraistna mbaapmamba
lɨga kavle vak yilɨga nɨmba ndi waa njɨtnjeyan ngɨni njɨtnja nyaangɨk kat
yelavɨtaa wup yigiyandi. 17 God nɨmba vɨlaa ngwuk kat sɨga viyanjeyan
apma vatna. Kavle vat yiga yetɨngwa vak kat vɨlaa ngwuk kat sɨga
viyanjeyan wan kavle vatna.

NɨNA KAVLE VAT SɨLɨMBWIVAT KRAIST KIYANDɨ

18 Kraist ngwuk kat tɨga kiyandɨ. Ngwutna kavle vak kat sɨlɨmbwivak
kɨta njambɨ kiyandɨ. Ngwukkat kwutaa Godnanala kɨta tɨngwangat
ngwuk kat Jisas wundumbuyindɨ. Ndɨ ndɨna mbangɨmba tɨga kiyandɨ.
Ndɨna mbangɨ mɨna kiyandɨ. God ndɨna wundumbu kat njɨvwa kwindɨ.
19 Kwindɨ maa ndɨna wundumbu tamba kiyala kalabusmba la nɨmba
kat yiga wan apma nyaangɨt mbutɨndɨ. 20 Wan kiya nɨmba Noa la
njɨmblamba ta kiya nɨmba ndi. Noa nɨma njaambɨt kwukna njɨmblamba
ta kiya nɨmba ndi. Ndi tamba God waa nyaangɨt ana wuka lɨndi. God
ndi kat asɨk ana sɨndɨ. Ndi mandɨp maawut anagandi yelavɨkiyaa waa
yelavɨka kawiga tɨndɨ. Noa wan njaambɨt kwutndɨ maa sɨla kuvuk
nɨmba wuleilaa lɨndi. Nat nɨmba aywaa ngumba kɨgiyatndi. 21 Wan
njaambɨt Noa kwutndɨ maa ngumba wiyala wokendɨ. Wokendɨ, wan
njaambɨtmba wuleilaa la nɨmba ana kavle yindi. Kwo lɨndi. Mbambala
ngwuk kat yagunja ngu tamba la ngu vla lɨgandɨ. Ngu yagulaa kwo lɨnja
vla kwo lɨgangwuk. Mbangɨna kɨsɨk njangivak ngu ana yagu lɨgangwuk.
Ngɨni God wuna maawut kat kwunatndɨ maa yetɨgiyowun God kat walaa
ngu yagu lɨgangwuk. Jisas Kraist kiyalaa lɨga laatnda vla ngwuk ngu

yagulaa wupma laataa apma vat yiga yetiligangwuk. 22 Jisas Kraist ny-
inangwut wokelaa Godnana yaagindan naangimba ndaa ligandi. Ndaa
liga enselogwi nyinangwupmba liga bnjambwi nimba kat viga tigandi.

4

MANDIP VAPMBA YETI NGWULA

1 Kraist kat siga viyandi, ndina mbangi kangit yindi. Yinda vla
nino yigiyanin waa yelavik ngwula. Kan kipmana kavle vapmba yiga
yetilapman yineyan nat nimba nina mbangi siga viyaigandi. Ngwuk
kat siga viyandi maa nin apma vat yetiliga nimba nin waa yelavika
yetigiyangwuk. 2 Yiga liga kan kipmamba yetingwan Godnana yelavita
vapmba yelavika yeti ngwula. Kan kipmana kavle vapmba ke yelavika
yetingwa. 3 Tamba God kat kai wala nimba yiga yetinja vla yilingwuk.
Mbambala wupma ke yetingwa. Ndi kavle vak yiga yetindi. Ndi sik
yambisik kwuka yetindi. Ndi nima sakwat nima ngu kiginda kiga kavle
savle yetindi. Ndi kavle vapmba kavle waagan kat kwunaka yetindi.
4 Tak ndinogwinana yetingwa kavle vak kat kai wangwuk maa vilaa
ngipaliga ndalaa ngwuk kat njitigandi. 5 Ngwuk kat njitinja kavle vak kat
God ndi kat ngini wagalalaa sigiyandi. Kiya nimba tiga nimba kat yiga
yetinja kavle vak kat God siga nagugiyandi. 6 Tak kiya nimba kat Kraist
ndi yiga wan apma nyaangit ndi kat mbutindi. Ndi kipmamba kwo liga
kiyandi. Ndu lagwa aywaa kavle vak yilaa kiyanja vak vla ndino kiyandi.
Ndi mandip maawut yelavitaa God yeta apma vak vla yetinjangat wan
apma nyaangit Kraist ndi kat mbutndi.

GOD NGWUK KAT KWINDA NJIVWA NJWULA AGWUT NGWULA

7 Kipma nyinangwut ngiligiya njimbla sivla ana li. Tamba tambi
kaligali. Ngwuk yigumba vi ngwula. Tagula maawutmba yelavika yeti
ngwula. Wupma yetingweyan God kat wagalangweya nyaangit God
wukiyandi ngwula nyaangit. 8 Yiga yetingweya kita vat nima vatna.
Kan vat kingwiyan. Nat nimba kat nima maawupmba yelavika yeti
ngwula. Ndi kat nima maawupmba yelavika yetingweyan kavle vat
yiga yetinjeya vak kat ana yelavikiyangwuk. 9 Nat nimba kat ngwula
ngayat kiyalaa kiga yagwega ali ngwula waa awa ngwula. Ndi kat
kiginda kwivak kat kai waa ke waa. 10 God ngwuk kat kwinda mandip
mandip njivwa wan njivwa nat nimba kat kwunapmak ndina kwon-
dumba agwuk ngwula. 11 Nyaangit mbutiga vat ngwula njsvwa kingiyan
ndi waa God ngwuk kat wandeyan God waa nyaangit nat nimba kat
awa ambuk ngwula ndi kat. Nat nimba kat kiginda kwiliga vat ngwula
njivwa kingiyan ndi waa God ngwuk kat wandeyan God ngwuk kat
kwiya avamba nimba agwuk ngwula. Njivwa wupma kwutingweyan
nat nimba ngwuk kat vilaa waigandi. Jisas Kraistna mbaapmamba tiga
nimba ndi apma njivwa kwuka ligandi. God ndi kat apma vat kwunatndi.
God apma nyana waa waigandi. Wupma wanjeyan wovuna. Awa luwa
ndi njambwi nyana. Ndi nima kwonduo liga nyana. Nima nyanat tinda
vat ana ngiligiyandi. Njimbla njimbla tigiyandi.

KRAIST KAT KAVLE VAT YINJA VLA NGWULO NGWUK KAT KWUPMA KAVLE VAT YIGIYANDI

12 Wuna ali nimba ngwuk. Nima kavle vat ngwuk kat yandi maa
ke ngipali wangwa. Wan kavle vak nat nimba kat ana yalindi waa ke
yelavikngwa. Nat nima sakwat nimba kat yaligandi. Wan kavle vat

yandɨ maa maawupmba yelavɨka lɨngwa apma vat ke kwagalangwa. Kwutaa alɨ ngwula. 13 Kavle vat yandɨ, ngwuk solat sɨga yelavɨka alɨ ngwula. Nɨna njambwi nyan Kraist kat kavle vat yilɨnja vla nɨn kat yilɨgandi waa yelavɨka alɨ ngwula. Wupma yelavɨka tɨngweyan ngɨni njambwi nyanat tɨga ngega yandeya njɨmbla ngwuk kat apma vat yindɨ maa ngwuk solat sɨga tɨgiyangwuk. 14 Nat nɨmba ngwuk kat vɨlaa ngwuk Kraistna kavle nɨmba ngwuk waa njɨka wanjeyan ngwuk solat sɨga alɨ ngwula. Njɨka wanja vak wutaa Godna apma waagan nɨnamba tɨga nɨn kat apma vat kwindɨ waa yelavɨgiyangwuk. 15 Nat nɨmba kat sɨga viyaga, nat nɨmbana nda sikwuka, kavle vat yiga, mandɨp mandɨp kavle nyaangɨt ngambungwuk maa ngwuk kat sɨga viyanjeyan apma vat ana ndɨ. Kavle vatna yingwa. 16 Kraistna mbaapmamba tɨngwan nat nɨmba ngwuk kat sɨga viyanjeyan kavle vat ana ndɨ. Apma vatna yingwa. Ngwutna mbangɨ wup ke yingwa. God kat awa ngwula. Nɨn Kraistna nɨmba nɨn. Apma vatna nɨn kat yima waga God kat sɨvu agɨ ngwula.

17 Kavle vak yaiga njɨmbla mbambala. Godna nɨmba nɨn tak nɨn kat kavle vat yaigandɨ. Nɨn kat yalaa God waa apma nyaangɨt wupmak kat kai waa tɨga nɨmba kat nɨma kavle vatna yaiga. Kɨndi kavle nɨmba kavle nglei yigiyandi. 18 God waa nyaangɨt tamba pɨlɨwukna nyan ndɨno kupma pɨlɨwutndɨ.

God apma nɨmba kat kavle vak yalandɨ walaa nɨma
njɨvwa kwutɨnda. God kat kai waga kavle vat yiga
yetɨlɨga nɨmba kat wupma ana waigandɨ. Kavle vat
ndi kat yaigandɨ.

waa tamba lavu nyingamba pɨlɨwutndɨ. 19 God wandɨ maa nɨmamba ngwuk kat sɨga viyanjeyan ke yelavɨkngwa. Apma vat mɨna yiga yetɨga God nɨn kat kwutndɨ. Nɨn kat kwunak kiyandɨ waa yelavɨka yetɨ ngwula. Ngwuk kat kwunakiyowun waa wandɨ God. Ndɨ woseka walɨga nyan ana ndɨ. Vak klagemba walɨga nyana.

5

GODNA SIP SIP VLA LƗGANGWUK

1 Wun samat nyaangɨt kɨki lɨga ngwutna njambwi nɨmba kat kwivat tɨgowun. Wuno Kraistna mbaapma nɨmbana njambwi nyan wun. Kraist kiyanda vak wuna mɨnimba vɨwun. Ngɨni Kraist ngega yalaa ndɨna mbaapma nɨmba kat kwindeya apma nda wuno klaigowun. 2 Ngwuk kat wowun. Vɨga tɨngwa nɨmba ndi sip sip vla lɨgandi. God wandɨ maa ngwuk sip sip vɨga lɨga nɨmba vla lɨgangwuk. Nat nyan ngwuk kat Godna sip sip kat vɨga alɨ ngwula waa wandeya vapmba mɨna ngwuk ke kwukngwa. Ngwutna maawupmba yelavɨka wan njɨvwa agwuk ngwula. Wupma yilɨngwangat God ngwuk kat woviyaguga ttɨgandɨ. Wenga klavat Godna sip sip kat vɨga lɨvat kwutɨngwa njɨvwa mɨna ke kwukngwa. Wan njɨvwa apma njɨvwa Godna njɨvwa kwo kwukiyowun waa maawupmba yelavɨtaa agwuk ngwula. 3 Vɨga lɨngwa nɨmba ndi nɨma vak ke yingwa ndi kat. Apma vat yetɨngweyan yetɨngwa vak kat vɨlaa ndino apma vat yetɨgiyandi. 4 Wupma yingweyan nɨna njambwi nyan ngega yalaa ngwutna sɨ kwutaa katsoga ngwuk kat apma wenga kwigiyandɨ. Kwindeya wenga njɨmbla njɨmbla tɨgiyandɨ.

NAT NƗMBANA NYAANGƗT AWUK NGWULA

5 Ngwuk kwandɨ nyangu njambwi nɨmbana nyaangɨt awuk ngwula.
Ngwuk aywaa awat sowat nat nɨmbana nyaangɨt wuka ndina njɨvwa
akwuk ngwula. Tamba la nyan lavu nyingamba Godna nyaangɨt kapma
pɨlɨwutndɨ.
Nɨn apma nɨmba nɨn waa kwundimba kwo walɨga
nɨmba kat God ndi kat kaiwalɨgandɨ. Nat
nɨmbana nyaangɨt wutɨga nɨmba kat God ndi kat
awagapma apma vat kwilɨgandɨ.
waa tamba pɨlɨwutndɨ. lavu nyingamba.
6 Avla ngwutna sɨ viyesandalaa nɨma nyan God waa nyaangɨt awuk
ngwula. Wupma yingweyan ngɨni God ngwula sɨ kwutaa katsogiyandɨ.
7 Nɨma maawut yelavɨka tɨngwa vak God kat ambuk ngwula. Wutaa
ngwuk kat kwunakiyandɨ. God ngwuk kat nɨmamba yelavɨka tɨgandɨ.
8 Ngwuk yigumba vɨga yetɨ ngwula. Ngwuk kat kao yilɨga maama nyan
Seten ngwuk kat kao yivat yiya lɨgandɨ. Ndɨ kwapɨmba yetɨga “laion”
vla tɨgandɨ. Yi yaga nɨma kwundi waga kɨta nyan kat valɨlaa kɨvat yi ya
lɨgandɨ. 9 Maawupmba yelavɨka kwutaa lɨngwa vak ke kwagalangwa.
Seten kat kai awa ngwula. Ndɨ yalaga ngwuk kat nɨma vat kavle vak
kwindeyan ke nɨma yelavɨkngwa. Ngepma ngepmamba tɨga ngwula kɨta
mbaapma nɨmba kat kavle vat ndɨno wupma yalɨgandɨ. Vɨga lɨgangwuk.
10 Nat nɨmba ngwuk kat kavle vat yilɨnja vat sɨvla ana tɨgiyandɨ. Samat
tɨga ngɨlɨgiyandɨ. Ngɨlɨndɨ maa God ngwuk kat kwunakiyandɨ. God
nɨn kat awagapma apma vat yilɨgandɨ. Nɨn kat walɨgandɨ. Kraistna
mbaapma wuleilaa ndɨnogwiona apma vat njɨmvla njɨmbla tɨgiyangwuk
waa walɨgandɨ. Ngwuk kat tagula maawut kwiga ngwuk kat kwondu
ava kkwigiyandɨ. 11 Godna kwondu njɨmbla njɨmbla tɨgiyandɨ. Ana
ngɨlɨgiyandɨ.

NGƗNINA NYAANGƗT

12 Kan nyaangɨt Silvenes kat mbukwun maa lavu nyingamba
pɨlɨwutndɨ. Ndɨ nɨna kɨta mbaapmamba tɨga apma nyana. Ngwutna
maawut kwunapmak kan apma nyaangɨt ngwuk kat kwigowun. Kan
nyaangɨt ngwuk kat pɨlɨwutnda nyaangɨt Godna nyaangɨtna. Wan
nyaangɨt wutaa nɨmamba kwutaga alɨ ngwula.
13 Babilon walɨnja ngepmamba tɨga Godna mbaapma nɨmba ngwuk
kat apma nandinya walɨgandɨ. Ndino ndi kat God yagwa ngwula wandɨ
maa ndɨna mbaapmamba wuleindi. Wuna nyan vla lɨga nyan Mak
ndɨno ngwuk kat apma nandinya walɨgandɨ. 14 Ngwuk aywaa ngwula
mbaapma nɨmba kat taamba agwuk ngwula. Taamba kwukngwa vak
kat vɨlaa nɨn kat woviyagu lɨgandi waa waigandi. Ngwuk Kraistna nɨmba
apma maawutmba yetɨngwangat wowun.

2 PITA
PITA PIŁIWUKNA VIŁIŁIK WA PAS

1 Wun Saimon Pita wun. Wun Jisas Kraistna njivwa kwutiga aposel
wun. Kan nyaangit ngwuk kat piliwukowun. Apma vat tiga nyan
Godnogwio nin kat kwunata nyan Jisas Kraistno nin kat apma vat tamba
yimbik. Wan vak kat wutaa ngwulo nino kwutaa liganin. Kwutaa linin
maa God nin kat aywaa kwutaa ndina mbaapmamba taagandi. 2 God
ngwuk kat awagapma njambwi nyan Jisaso mbila angwa vak vilaa apma
maawut klaigangwuk ngwulo.

GOD NGWUK KAT WANDI. WUNA NIMBA NGWUK WAA WANDI

3 God nin kat kwondu kwindi maa Kraistna angwa vat vilaa God yeta
vak vla ninogwi yetigiyanin. Apma vat yetineya vak kat God nin kat
nima kwonda tamba kwindi. Kraistnanagwi yetiga apma njsvwa kwuka
yetinangat nin kat God wandi. 4 Kraistna angwa vat vingwangat tak God
ngwuk kat wandi. Ngwuk kat nima sakwat apma nglei nda kwigiyowun
waa God ngwuk kat wandi. Wan kwindeya nda klalaa kipmana kavle
vat kai waa kwagalalaa apma vat God yeta vak vla yetigiyangwuk. God
yelavika liga maawupmba njwulo wupma yelavika ligiyangwuk.
5 Kipmana kavle vak kat kwagalavak God nin kat apma vat yigiyandi
waa yelavitaa apma vapmba yeti ngwula. Apma vapmba yetiga God-
nana angwa vak kat vivat yelavika yeti ngwula. 6 Ndina angwa vak
kat vivat yetiga liga ngwula mbangi waiga vak kat ke wukngwa. Wan
vaatapman tingwa vak ke kwagalangwa. God yeta vak vla yeti ngwula.
7 Yetiga liga ngwula mbaapma nimba kat nima maawut yelavika ali
ngwula. Nat nimba ndino ndi kat nima maawut yelavika ali ngwula.
8 Ngwuk wawa apma vapmba nimamba yiga yetingweyan nina
njambwi nyan Jisas Kraistna angwa vak vigiyangwuk. Vilaa apma
njivwa kwuka yetigiyangwuk. 9 Wawa apma vapmba yetilapman nimba
ndi mini mbaw viyandi, yetiga nimba vla yetigandi. God ndina tambana
kavle vak kat silimbwinda vak kat siliwoka kwagala la nimba vla ligandi.
10 Kita mbaapma nimba ngwuk. Ngwuk wupma ke yetingwa. Ngwuk
nima njivwakwuka God nin kat ndina mbaapmamba linangat yelavitaa
kwutaa taagandi waa njimbla njimbla yelavika yeti ngwula. Wupma
yelavika yetingweyan God kat ana kwagalagiyangwuk. 11 Wupma
yetingweyan God wandi maa nin kat kwunakna njimbwi nyan Jisas
Kraist viga liga kava wueligiyangwuk. Wuleilaa njimbla njimbla apma
vat yetigiyangwuk.
12 Wuleingweya vak kat yelavitaa ngwuk kat wawa nyaangik njimbla
njimbla mbutigowun. Tak wukngwa apma nyaangit tamba wutaa ng-
wuk kwutaa ligangwuk. Ngwuk kat viga ligowun. 13 Wan nyaangit
kat nimamba maawupmba yelavikngwangat wawun. Njimbla njimbla
kan kipmamba liga ngwuk kat wan nyaangit wata mbuka ligiyowun.
14 Samat tiga wun kiyaigowun. Wun tambaviga ligowun Nina njambwi
nyan Jisas Kraist wun kat mbutndi maa tamba viga ligowun. 15 Kiyawun
maa kan lavu nyingamba piliwukwa nyaangit vilaa yelavik kiyangwuk.
Wungi vak kat lavu nyingamba piliwukowun.

KRAIST NJAMBWI NYANAT TINDA VAT VININ

16 Nina njambwi nyan Jisas Kraist Godna nyanat tiga kwondumba
yaiga vak ana woseka kwo ngwuk kat walinin. Godna nima nyanat tinda
vak nina minimba vinin. 17 Nina nyaek God Jisasna si kwutaa katsonda
njimbla tinin. Nya vla sila timbumba liga kwundi Jisas kat wasanda
wandi. Wan nyan wuna nyana. Ndi kat nima solat siligowun waa wandi
maa wuka linin. 18 God nduwimba ta wokelaa tiga wasandanda nyaangit
wutnin. Nat nimba wutna walina nyaangit ana wuka ligandi. Tamba la
profet vina vak vla piliwutndi.
19 Tamba la profet njambwi nyan yaiga vak kat lavu nyingamba
piliwutnja nyaangit vilaa ndi woseka ana piliwutndi waa waliganin.
Ngwutno ndina nyaangit awuk ngwula. Ndina nyaangit kulun walaa
liga viltiga lam vla ligandi. Jisas yandi maa awangin vla silindi,
vigiyangwuk. Vilaa ndi njambwi nyana waa ngwutna maawupmba
yelavika ligiyangwuk. 20 Kita nda nima nda. Yelavikiyangwuk. Tamba la
God wan nyaangit lavu nyingamba piliwutnja nyaangit nin vlilaga ndina
angwa nina maawupmba ana yelavikiyanin. 21 Ndi ndina maawupmba
ana piliwutndi. Ndina maawupmba Godna waagan ngwandindi maa
God waa nyaangit lavu nyingamba piliwutndi.

2

WOSEKA WALIGA PROFETNA KAVLE VAT

1 Tamba nat nimba yalaa Juda kat. Wungi vat tiga nimbo ndino wupma
ngwuk kat yaigandi. Ndi ngwuk kat woseka wanjeya nyaangit wukng-
weyan ngwula maawut kavle yigiyandi. Ndi kat kwunakna njambwi
nyan kat ndi kai waligandi. Ngi kat tiga God ndi kat siga viyaigandi. Ndi
kat siga viyavat tidneya njimbla ndi ana viga wuka ligiyandi. 2 Nima
sakwat nimba ndina kavle nyaangit wutaa ndina kwupmba yigiyandi.
Kavle vat yiga yetinja vak kat vilaa nat nimba waigandi. Ndi Godna
mbaapma nimba kavle vak yiga yetiligandi waa njika waigandi. 3 Wundi
nimba ngwula wenga nda klavat ngwuk kat woseka waigandi. Ndi kat
vilaa siga nagundeya njambwi nyan tamba laataa tigandi. Ndi kat siga
viyandeya nyan ndina kavle vat tamba viga ligandi.
4 Tamba la ensel kavle vat yindi maa God ndi kat siga viyandi. Ndi kat
kwutaa ya vitiga kavamba sandandi. Mbambala ndi kat man taamba
sangindi, kulun wala liga kavamba tigandi. Ngini yaiga nandinya kat
God ndi kat siga nagundeya nandinya kat kawiga ligandi. 5 Tamba
la kavle yeti nimba kat God ndi kat ana sigiyowun waa ana wandi.
God wandi maa nima ngu lumataa ping waa wokendi, ngu kigiyantndi.
Noagwi nat sila vili nimbo mina kwuka njaambitmba kwo wuleilaa
tindi. Noa ndi God waa apma nyaangit mbuta nyana. 6 Wumbit kavle
ngepma Sodomo Gomora kat God ya sandandi ngega yaa aywaa ya
vitndi. Nat kavle nimba Sodomo Gomora kat ya vita vak vilaa vaaka liga
yelavikiyandi. God kavle nimba kat sigiyandi waa vaaka tigiyandi. 7 Kita
nyan kat mina kwutaa kalindi. ya ndi kat ana vitndi. Ndi apma nyana.
Ndina si Lot. Kavle vat yiga God waa nyaangit wutapman yetinja vak kat
vilaa Lot ndi kat nima maawut yelavika lindi. 8 Ndinogwinana yetindi.
Apma nyana. Nandinya nandinya yilinja kavle vat vilaa mbutinja
kavle nyaangit wutaa ndi kat nima maawut yelavika yetindi. 9 God ndi
kat yelavika liga nimba kat ndi kat kwutaa kalindi maa kavle vak kat
kwagalagiyandi. Ndi kat Godna maawut ana tiviligandi. Kavle nimba

ndi kavle vak kat ana kwagalgiyandi. God ndi kat kai wandi. Ngini
ndi kat siga nagundeya nandinya God ndi kat sigiyandi. Ndina maawut
ana tiviligandi. 10 Wundi woseka waliga nimba God kat kai walaa ndina
mbangi wwaiga kavle vat mina God kat kai walaa ndina mbangi waiga
kavle vat mina yelavika tigiya nimba kat God ndi kat sigiyandi. Wundi
woseka waliga nimba nin apma nimba nin waa woseka waligandi.
Njambwi nimbana nyaangit ana wuka ligandi. Nin enselna kwupmba
tiganin waga ana yelavika ligandi. Ndi ensel kat njika waligandi. 11 Ensel
ndi kat kwulatigandi. Ensel njambwi nimba ndi. Ndi ensel kat njitndi
maa ndi ensel Godna mindama sambimba liga ana awat njitigandi.

12 Wundi nimba ndina kavle maawut tiga vapmba yetigandi. Ndi
ndunyan valiliga kwapimba yetiliga nda vla ligandi. Wundi kwapimba
liga kavle nda ndinyangu ndi kat vilaa vatnyaligandi. Nat angwa vat
kat yelavika ligandi. Yelavitapman tinja angwa vak kat kwusisiliga
njitigandi. Kwapimba yetiga kavle nda kat vatnyanjeya vla ndino
wupma God ndi kat vatnyagiyandi. 13 Nat nimba kat kavle yindi, awat
ndi kat God kavle vat ygiyandi. Ndina mbangi wup ana yiligandi.
Ndina mbangi waiga kavle vat wutaa kapmba kavle vat yiligandi. God
kat yelavika yaa yisolaa nao kiga tingwa njimbla wundi nimba kita
vat kiligandi. Kiga liga ndi kavle savle yiligandi. Kavle savle yilinjan
nglambio ligangwuk aywaa. Nat nyan kat kiginda nao kat kwivak kat
ana yelavitigandi. Ndina kapma kiligandi. 14 Sik yambisik yiliga taagwa
kat mina vivat yelavika tigandi. Kavle vat ngiyambak yina waa ana
waligandi. Tagula maawut yelavitapman tiga nimba kat kalindi maa
kavle vat yiligandi. Nat nimbana nda klavat maawupmba yelavika
ligandi. God ndi kat sigiyandi. 15 Ndi apma yambi kwagalalaa siliwokna
nimba vla tigandi. Ndi tamba la nyan Belam Beona nyan ndi sanya klavat
kavle vat yindi. Yinda vla ndino wupma yiligandi. 16 Belam kavle vat
yilindi, vilaa ndina donki kwunimba ndi kat kai walaa kavle vat yivat
yindeya yambi ndi kat tivindi.

17 Wundi kavle nimba ngu litndi mala kwo la waangu vla ligandi.
Meik kulun walaa lindi, mwuk viyandi, meik ana ndaigandi. Wundi
nimba wupma vla liga nimba ndi. Nimamba kulun wala liga kavamba
ndi kat taagavat God wun kava tamba kwutndi. 18 Nin apma vat
yiga yetineya vak viga liganin waa woseka waligandi. Tungwengwan
yiga yelavika waliga nimba ndi. Nat nimba mbambala glei kavle vat
kwagalalaa ligandi. Mbambala glei kwagala nimba kat ndi waligandi.
Ngwutna mbangi waiga vapmba ngwuk yeti ngwula waa waligandi.
19 Ngwutna mbangi waiga vapmba yetingweya njaambiya ngwuk kat
ana viga ligiyandi. kwo ligiyangwuk waa woseka waligandi. Ndi ana
kwo liligandi. Ndina kavle vat ndi kat viga ligandi. Ndinai yetiga kavle
vak kat ana alisiga kwulatigandi. Ngi kat tiga ndi kat viga tigandi. 20 Nat
nimba nin kat kwunata njambwi nyan Jisas Kraistna nyaangit wutaa
kipmana kavle vat kwagalanjeyan apma vatna. Kipmana kavle vat
kwagalalaa wundi nimba waiga kavle nyaangit wutaa ndina kwupmba
yinjeyan kavle vatna. Tak njambwi nyan Jisas Kraistna nyaangit wu-
tapman tinjan kavle vat tindi wundi nimba. Jisasna nyaangit wutaa
at ngini kai wanjeyan nimamba kavle savle tigiyandi. 21 Apma vat
yiga yetineya vak kat wutapman yigenjan kavle vat yigendi. God waa
nyaangit wutaa kai wanjeyan nimamba kavle savle yigiyandi. 22 God

waa nyaangɨt wutaa kwagalanjeyan walaa mbak kat walɨnja nyaangɨt vla tɨgiyandɨ. Waala mbak kat kupma walɨgandɨ. Waala ngwiyalaa ak yiga kɨlɨgandɨ. Mbak kat tamba ngu njangindɨ maa yiga kɨpmamba pagandɨ waa walɨgandɨ mbak waala kat.

3

NJAMBWI NYAN YAIGANDƗ

1 Wuna alɨ nɨmba kan pɨlɨwukwa pas vɨlɨlɨk wan pasa ngwuk kat pɨlɨwukwa. Ngwutna maawut kwunapmak pas vɨlɨlɨk pɨlɨwukwun. Pɨlɨwukwa nyaangɨt vlɨaa apma maawut yelavɨpmbangwuk walaa wawun. Pɨlɨwukwa nyaangɨt tamba wukngwuk. Vɨlaa yelavɨpmbangwuk walaa pɨlɨwukwun. 2 Tamba la God waa nyaangɨt lavu nyingamba pɨlɨwuta nɨmba pɨlɨwukna nyaangɨt kat yelavɨk ngwula. Nɨn kat kwunakwa njambwi nyan wandɨ maa aposel ngwk kat yiga mbutnja nyaangɨk kat yelavɨk ngwula.

3 Kɨta nda kat tak avɨ ngwula. Ngɨni lɨgiya nandinya mbangɨ waiga vapmba yiga yetɨga nɨmba ngwuk kat yalaa ngwuk kat kwusɨsɨlɨga waigandɨ. 4 Kwusɨsɨlɨga waigandɨ. Njambwi nyan yaigowun wandɨ? O. Ana wandɨ. Ndɨ andamba tɨgandɨ. Ana vɨga lɨganɨn. Nɨna ngwak walanga tɨga tamba kiyandɨ. God kɨpma kwutndɨ maa kwanda kwanda tɨga lɨga mandɨp vak ana lɨndɨ. Kɨta vak mɨna lɨndɨ. Ngɨni tɨlɨna kɨta vat mɨna tɨgiyandɨ. Njambwi nyan ana yaigandɨ. Yalaa mandɨp vak ana kwukiyandɨ waa kwusɨwɨlɨga waigandɨ. 5 Tamba la kɨta nda kat kai wandɨ. Tak God kɨpma kat kavle yindɨ. Tamba God wandɨ maa nyinangwut kɨpma kak kiyandɨ. Tamba kɨpma ngumba lɨga wiyalaa nɨndɨ ngumba tɨndɨ. 6 Tɨga lɨga god ngu kat wandɨ maa ping waa wokendɨ, ndu lakwa aywaa ngu kɨgiyatndɨ. 7 Mbambala vɨga lɨna nyinangwutno kɨpma ngɨni God wandɨ maa aywaa ya vɨkiyandɨ. Mbambala God kawiga lɨgandɨ. Kavle nɨmba kat sɨga naguga sɨndeya nandinya kat kawiga lɨgandɨ.

8 Nɨma sakwat nandinya kwo kawiga tɨgandɨ waa yelavɨka lɨganɨn. Ana ngega yalaa kale nɨmba kat sɨgiyandɨ waa ke yelavɨka tɨngwa. God ndɨmwe kat nagindeya vat nɨno ndɨmwe kat nagineya vat kapma kapma vat tɨgandɨ. God nagindeya vat kɨngiyandɨ. Kɨta nandinya ndɨmwe 1,000 kɨta vana waa nagɨlɨgandɨ God. Nɨn wupma kai. Wan vak ngwutna maawut ke tɨvɨndɨ, tɨngwa. Yelavɨka alɨ ngwula. 9 Wun kavle nɨmba kat sɨgiyowun waa God wandeyan ndɨ sɨgiyandɨ. Ana maawut yelavɨtapman tɨgiyandɨ. Ndɨ ana sɨgiyandɨ vak ana nglaatndɨ. Kavle vatna. ndinyangu kavle yivak kat God kai wandɨ. Ngi kat tɨga ndi kat tɨga mandɨp maawut sɨtnjangat yelavɨka kawiga tɨgandɨ.

NYINANGWUT KƗPMA NGƗLƗGIYANDƗ

10 Ngayna nda sɨkwutɨga nyan pagwuga wuleinda vla njambwi nyan yaiga nandinya wupma pagwuga yaigandɨ. Wan nandinya nɨma kak yandɨ maa nyinangwut ngɨlɨgiyandɨ. Nyinangwupmba lɨga singwut ya vɨtndɨ, aywaa ngɨlɨgiyandɨ. Kɨpma, kɨpmambalɨga nda aywaa ndɨno ngɨlɨgiyandɨ. 11 Kan vɨlɨngwa nda ngɨni aywaa ngɨlɨgiyandɨ. Wungi kat tɨga wan nda kat nɨmamba ke yelavɨkngwa. Wan nda kwagalalaa God kat mɨna yelavɨka alɨ ngwula. 12 God kat mɨna yelavɨka God yaiga nandinya kat mɨna nɨma yelavɨka kawiga alɨ ngwula. Godna njɨvwa nɨma vat

kwutɨngweyan kwiyatapman yaigandɨ. Wan nandinya nɨma ya vɨtandɨ
maa nyinangwut sɨngwut aywaa ngɨlɨgiyandɨ. 13 Tak God wandɨ.
nyinangwut kɨpma ngɨlɨndɨ maa ngɨni mandɨp kupi
nyinangwut kɨpma kwukiyowun. Kan kupi nyinangwu
kɨpmamba tɨgiyaa nɨmba apma apma njɨvwa kwuka apma
vat mɨna yiga yetɨgiyandi.
waa wandɨ God. Wan yaiga nda kat nɨn kawiga tɨganɨn.

NƗMA NYAN KAT KAWIGA ALƗ NGWULA

14 Wuna alɨ nɨmba ngwuk. Njambwi nyan yaiga nandinya kawiga lɨga kavle vak wagalalaa apma vat mɨna yelavɨka yetɨn ngwula. Wupma yetɨngweyan ngwuk kat God vɨlaa apma nɨmba ndi waa walaa ngwuk kat ana waleagiyandɨ. 15 Kavle vak kwagalalaa mandɨp maawut sɨkngwangat God kawiga lɨgandɨ. Kawiga lɨga ngɨni yaigandɨ. Wan kawiga lɨnda vat vɨngwangat ngwuk kat wowun. Nɨna mbaapma nyan Pol ndɨno wupma lavu nyingamba pɨlɨwutndɨ ngwuk kat. God ndɨ kat apma maawupmba kwindɨ, pɨlɨwutndɨ. 16 Njambwi nyan yaiga vapmba pɨlɨwukwa nyaangɨt vla ndɨno wupma pɨlɨwutɨndɨ. Pol pɨlɨwutna nat nyaangɨt pagwula lɨga nyaangɨt vla tɨgandɨ. Kavle maawut tɨga nɨmba Pol pɨlɨwuta nyaangɨt vɨlaa Pol pɨlɨwuta angwa nyaangɨt kɨngiyan ndɨ waa woseka walɨgandi. God wandɨ maa pɨlɨwutnja nɨma sakwat nyaangɨt kat vɨlaa wupma woseka walɨgandi. Wupma woseka wanjangat God ndi kat sɨgiyandɨ.

17 Wuna alɨ nɨmba ngwuk. Wan vak tamba aywaa vɨga lɨgangwuk. God waa nyaangɨk kat kai walɨga nɨmba waiga nyaangɨk kat ke wukngwa. Wan kavle nyaangɨtna. Ndina nyaangɨt wukngweyan apma vat yetɨngwa vak kwagalalaa kavle yigiyangwuk. 18 Nɨn kat kwunata njambwi nyan Jisas Kraistna angwa vak nɨmamba yelavɨka alɨ ngwula. Nɨn kat awagapma kwilɨnda vak nɨmamba yelavɨka alɨ ngwula. Nɨn kat awagapma kwilɨnda vak nɨmamba yelavɨka laɨ ngwula. Ndɨ apma vat tɨga nyana. Apma vat tɨlɨnda vak njɨmbla njɨmbla tɨgiyandɨ. a lɨga ana kavle yigiyandɨ. Kwo lɨgiyandɨ.

1 JON
JON PŁŁWUTA KŁTA WAN PAS

APMA VAT YINEYA VAK KAT KWILŁGA NYANA

1-3 Ngwuk kat Jisas Kraist kat mbupmak yigowun. Tamba nat nimba kat mbutnja nyaangit ngwuk kat mbupmat yigowun. Tamba wan nyaangit tindi, ndi kat mbutndi. Kwo nyaangit ana ndi. Jisas Kraist kat nina minimba kwuka vinin. Ndi kat viga kitamba yetinin. Ndi apma vat njimbla njimbla yineya vak kat mbuka kwilinda vak wuka vinin ndi kat. Wan vak mbuka kwilinda vak ndina nyaeknanamba klanda vatna. Wungi kat tiga wan vak ngwuk kat mbutigowun. Mbutuwa nyaangit wutaa ngwutna maawupmba yelavika yetingweyan kita vat yetigiyanin. Nin Godnonala ndina nyan Jisas Kraistnonala kita vat yetiliganin. 4 Mbutiwa nyaangit wutaa ngwutna maawupmba yelavika yetingweyan nolin ngwandiga solat siweya vat nima vat yigiyandi.

GODNA VAK APMA VAK MŁNA LŁGANDŁ

5 Ngwuk kat mbutiwa nyaangit Kraistnanamba klalaa mbupmat yigowun. Wan nyaangit kingiyan. Godna vak apma vak mina ligandi. Kavle vat ana ligandi. 6 Kita nyan kavle vapmba yetiga liga Godnonala kita vat yetiligowun waa wandeyan woseka waigandi. Woseka waga kavle vat yiga yetigiyandi. 7 God tiga vla yetindeyan Godna yelangi nimbonala kita vat yetigiyandi. God tiga vla yetindeyan Godna nyan Jisas kwuta njivwa dina kavle vak yiga yetinda vak aywaa silimbwigiyandi.

8 Kavle vak yetiliga nyan ana wun. Apma vat mina yetiligowun waa kita nyan wandeyan di apma maawut ana yelavika ligandi. Woseka waligandi. Woseka walinda nyaangitmba ndina maawut kavle vat mina yelavika ligandi. 9 Wun kavle vat mina yiga yetiligowun waa kita nyan God kat wandeyan ndina kavle vak kat God ngwaat siga kwunakiyandi. Ana kwunakiyowun waa God ana wandi. Wan apma vat yigiyandi. Kavle vak kat silimbwigiyandi. 10 Kavle vat ana yiga yetiligowun waa kita nyan wandeyan God woseka waliga nyana wandeya nyaangit vla ligandi. Wan kavle nyaangit waa nyan God waa nyaangitmba ana waligandi. God waliga nyaangit wan wupma walinda nyaangitna. Ndinyangu aywaa kavle vat mina yetiligandi waa God waligandi.

2

KRAIST GODNA KIMBUK MAAWUK KAT KWUNATŁGANDŁ

1 Ngwuk wuna apma nyangu ngwuk. Kavle vat yilingwangat kai waa ngwuk kat wan nyaangit piliwutigowun. Ngwutna kita nyan kavle vat yindeyan nimamba ke yelavika lilingweya. Nin kat tiga God kat ngambuliga nyan Jisas Kraist ngiliga. Ndi apma vat mina yiga yetiliga nyana. 2 Ndi nina kavle vak kat wenga kwiga Godna kimbuk maawut kwunatndi. Nina kavle vak kat mina ana kwunatndi. Kipmamba ngepma ngepmamba liga nimbana kavle vak kat aywaa kwunatndi.

3 Kita nyan Godna si wuka ndina mindama viga tinda vak anda vapmba vigiyadi. Wupma vigiyandi. God waa nyaangitmba yetigiyaa nyan ndi Godna si wuka ndina mindama viga liga nyana. 4 Godna si wuka ndina mindama viga ligowun waa kita nyan walaa God waa nyaangit

kat kai wandeyan wan nyan woseka waliga nyana. Woseka walinja
vapmba waligandi. 5 Kita nyan God waa vapmba yetindeya ndi God
kat apma vapmba woviyaguga lindi. God waa vapmba yetindeyan
ndi Godnonala kita vat tindangat vigiyandi. 6 Kita nya Godnonala kita
vapmba yetigowun waa walaa Jisas yeta vap vla yetindeyan nglaatndi.

KUPI NYAANGITNA

7 Wuna apma nimbangwuk kat kapma vat tiga nyaangit ana
piliwutigowun. Tamba la nyaangitna piliwutiwa. Tak wan nyaangit
wukngwuk. 8 Ngwuk kat nat samat kupi nyaangitna piliwupmak yiwa.
Wan kupi nyaangitmba yetiga tat Jisas yalaa ngwuk kat apma vat yindi.
Apma vat yinda vat kulun waa kavamba liga kembanda vak vla ligandi.
Nin kat kulun wala la kavle vat tamba ngilivat yigandi. Apma vat
tamba yandi. 9 Kita nyan ndina kita mbaapma nyan kat kai walindeyan
ndi kulun waa kavamba yetiliga nyan vla ligandi. Wun apma vapmba
yetiligowun waa wandeyan ndi woseka waigandi. 10 Kita nyan ndina kita
mbaapma nyan kat kwunaka woviyaguga lindeyan ndi wan nyan kemba
liga kavamba yetiliga nyan vla ligandi. Ndi kavle vak ana yetiliga nyana.
Ndinai yetiliga vak wan nat nimbana maawut ana kavle yigiyandi.
11 Kita nyan ndina kita mbaapma nyan kat kai walindeyan ndi kavle
maawut yelavika yetiliga nyana. Apma vat yindeya yambi kai. Mini
kiya la yetiliga nyan vla ligandi. Apma vat yiga yetindeya yambi kat ana
viligandi.

12-14 Ngwutna nat nimba mat nyangu vla ligangwuk. God Jisas kwutna
njivwa vilaa ngwula kavle vat yilingwa vat yilingwa vat silimbwindi.
Gwuk God kat viga ligangwuk. Mbambala nglei ngwula maawupmba
wan vak klangwuk. Ngwuk kat piliwutigowun. Ngwutna nat nimba
nima nimba vla ligangwuk. Tamba la nyan God ndina si wuka ndina
mindama viga ligangwuk. Ngwutno ngwuk kat piliwutigowun. Ng-
wutna nat nimba kwandi nyangu vla ligangwuk. Ngwuk Seten kat
kwulakngwuk. Ngwuk kwonduo liga nimba ngwuk. God waa nyaangit
ngwula maawupmba ligandi. 15 Wan kipmamba liga vak kat nimamba
ke yelavika yetiga. Kita nyan wan kipmana vak kat nimamba yelavika
yetindeyan God kat nimamba ana yelavik kiyandi. 16 Wan kipmana vat
kingiyan. Kavle nda klavat walinja vat. Kavle vat vivat walinja vat. Wun
nima nyan wun wun apma vat yetiga nyan wun waawalinja vat. Wan
vak God kwiya vak ana ndi. Kipmana vatna. 17 Kipmana vat ngini aywaa
ngiliga yiga kwo vatnat tigiyandi. Klavat walinja vat ngini ngiliga yiga
kwo vatnat tigiyandi. Kita nyan God waa vapmba yetindeyan wan nyan
njimbla njimbla apma vat tigiyandi.

KRAIST KAT KAI WALIGA NYANA

18 Wuna nyangu, kipmana vat ngiligiya njimbla tamba ngwaya. Kraist
kat kai waiga nyana yaiga njimbla tamba ngwaya. Wupma wukngwuk.
Mbamala nima sakwat nimba Kraist kat kai waligandi. Ndina vak vilaa
kipmana vat ngiligiya njimbla tamba ngwaya waa yelavitigangwuk.
19 Kraist kat kai waliga nimba tat ninagwinala yetindi. Nina mbaapma
nimba ana ndi. Kwo nimba ndi. Nina mbaapma nimba tiga yinjan nin
kat ana kagalgedi. Nin kat kwagalanjangat vilaa nina mbaapma nimba
ana ndi waa winin.

20 Gwuk kapma vat tiga nimba ngwuk. Godna waagan ngwuk kat
taviga apma maawut kwindi. 21 Ngwuk Godna vak ana viga ligangwuk

waa ana waigowun. Viga ligangwuk. Godna vak woseka waa vak ana ndi waa viga ligangwuk. Wungi kat tiga ngwuk kat piliwutigowun.
22 Jisas God waa nyan ana ndi Kraist ana ndi waa waliga nyan ndi
woseka waliga nyana. Ndi Kraist kat kai waliga nyana. Godnogwi ndina
nyan kat kai waliga nyana. 23 Jisas God waa nyan ana ndi waa kita
nyan wandeyanwan nyan Godnonala kita vak ana yetiligandi. Jisas
God waa nyana waa kita nyan wandeyan wan nyan Godnonala kita
vat yetiligandi. 24 Tak wukngwa apma nyaangit ngwutna maawupmba
taaga. Wan apma nyaangit ngwula maawupmba lindeyan Godnogwi
ndina nyanonala kita vat yetigiyangwuk. 25 Tak God nin kat wandi.
Njimbla njimbla apma vat yetingweya vak gwuk kat kwigiyowun waa
wandi God.
26 Nat nimba ngwutna maawuk kat kavle vat yivat wandi. Ngwutna
maawut kwunapmak kat kdinai yetiga vak ke viga waa ngwuk kat
piliwutigowun. 27-28 God dina waagan gwuk kat kwindi, tavilaa ngwula
maawupmba ligandi. Wun manda kat ngwula maawuk kat kwunapmak
piliwutigowun. Godna waagan ngwula maawuk kat kwunaka gwuk
kat apmavat aywaa simagaligandi. Ngwuk kat simagalinda vak woseka
wa vak ana ndi. Savagu liga vatna. Ngwuk kat simaganda vapmba
ndinogwinala kita vat yeti. Kita vat yetingweyan yaiga njimblamba
ngwutna mbangi wup ana yigiyandi. Ndi kat viga an vakiyangwuk.
29 Jisas Kraist apma vat mina yetilindi. Viga wutigangwuk. Kita nyan
apma vat yetiliga ntyan tindeyan Jisas Kraist njanga nyanat tigandi waa
viga wutigangwuk.

3

GODNA NIMBA

1 God nin kat wuna nyangu ngwut wandi, ndina nyanga vla liganin.
Nin kat viga woviyaguga lindangat wuna nyangu ngwuk waligandi.
Wanda vak kat ngwuk yelavik ngwula. Tak Jisas yandi, kipmamba la
kwo nimba yilinda vak ana viga lindi. Wungi kat tiga mbambala nin
ndina yelangi nimba yilina vak ana viga ligandi. 2 Kita mbaapma nimba,
mbambala nin Godna nyangu nin. Ngini tineya vak ana viga liganin. Kita
nda mina viga liganin. Kraist yaiga njimbla Kraist tiga vla tigiyanin. Wan
njimbla Kraist yilinda vat viga ligiyanin. 3 Wan yaiga vak kat maawumba
yelavika yetineyan apma maawut yelavika ligiyanin. Kraist yelavika liga
vla yelavika liganin.
4 Kita nya kavle vat yiga yetilindeyan dni God kat kai waliga nyana.
Kavle vat yilinja vak God kat kai walinja vat kita vatna. 5 Jisas kavle
vak yiga yetilinja vak kat kwunapmat yandi. Viligangwuk. Ndi kavle
vak yiliga nyan ana ndi. 6 Kita nyan Kraistnogwinala kita vat yetindeyan
kavle vat ana yiga yetiligiyandi. Kita nyan kavle vat yiga yetilindeyan
ndi Godna si wuka ndina mindama ana viga ligandi. Godna vak ana viga
ligandi.
7 Mat nyangu, ngwutna maawut nat nimba yaa kavle yilandi. Kita
nyan apma vat yiga yetilindeyan God ndi kat wunai liga vla ligamin
waa waigandi God. Wan nyan Kraist tiga vla liga nyana. 8 Kavle vat
yiga yetiliga nyan ndi Setena nyana. Ndina njambwi nyan Seten tamba
la njimblakavle vak mina yiga yetilindi. Kan njimbla nimbun. Seten
yeta kavle vak kat Godna nyan Jisas kwulapmat yandi. 9 God njanga

nyan kavle vat ana yiga yetiligiyandi. Ndi Godna vak ndina maawutmba
ngwandilaa ligandi. God ndi kat njanda mandit maawut klandi. Wungi
kat tiga kavle vat ana yiga yetiligiyandi. 10 Yiga yetilinjeya vak kat vilaa
siga nagugiyanin. Anda nimba Godna nimba. Anda nimba Setenana
nimba waa siga nagugiyanin. Kavle vat yiga yetiligiyaa nyan Godna nyan
ana ndi. Ndina kita mbaapma nyan kat kai waliga nyan ndi Godna nyan
ana ndi.

AWAT SOWAT KWUNAKA WOVIYAGUGA ALI

11 Awat sowat kwunaka woviyaguga lineyan apma vala. Wan nyaangit
tak wutingwa nyaangitna. 12 Wupma Ken ya vak vla ke yiga. Ndi kavle
nyana. Ndina yakwa ndu kat vatnyandi. Manda kat ndi kat vatnyandi.
Ken ndinai yila vat kavle vatna. ndina sambu yila vat apma vatna. Ngi
kat tiga nyambwun laataa sambu kat tipmwigwula yiga vatnyandi.
13 Mbambala kipmamba liga kwo liga nimba kwutingwa njivwa kat
kai waa tipmwigula yiga ligandi. Ngwuk nima sakwat vak ke yelaitiga.
Wan vak ndinai ya vatna. 14 Nin nina kita mbaapma nimba kat kwunaka
woviyaguga liganin. Kavle vat yetilinja vak kwagalaa apma vat yetilinja
vapmba yetiliganin waa yelavitiganin. Anda vapmba viga yelavitiganin.
Kita mbaapma nimba kat woviyaguga linangat viga yelavitiganin. Kita
nyan nat nyan kat kwunaka woviyaguga tilapman yindeya dni kavle
vat yetiliga nyana. 15 Kita nyan ndina kita mbaapma nimba kat kai
wandeyan wan nyan ndu nyan vatnya liga nyan vla ligandi. ndi njimbla
njimbla ama vat yetnijeya vak ndina maawupmba ana kwutaa ligandi.
16 Woviyaguga linja vatna angwa kingiyan. Jisas woviyaguga nin kat tiga
kiyandi. Ngi kat tiga nat nimba kat kwunapmak tiga kiyaneyan wovuna.
17 Kita nyan nima sakwat do lindi. Ndina kita mbaapma nyan kwanda
kwanda nda lapman nyana. Ndi kat kwivak kat kai wandeyan God nin
kat woviyaguga linda vamba ana yiligandi. 18 Mat nyangu, nat nimba
kat kwunapmak kat kwundimba kwo mbak walanin. Ndi kat kwunak
kiyanin.

GOD KAT ANA VAAKIYANIN

19 Nat nyan kat kwunatneyan nin apma vat tiganin waa yelavik
kiyanin. God yetina vak kat ana kai waigandi waa yelavik kiyanin.
20 Nina maawut waiga nyaangit min kavle nyan min waa wandeya
nyaangik kat ke wuka. God waiga nyaangit mina awut. ndi njambwi
nyana. Nina maawutmba liga waiga vat nima vak ana ndi. 21 Nina
maawupmba liga kavle nyaagit min kavle nyan min waa walapma
yindeyan wovuna. Ngi kat tiga God kat ana vakiyanin. 22 Godnanamba
wagalaneya da klaiganin. Ndinai waa nyaangitmba yetiga ndinai
yelavika liga vapmba yetineyan wagalaneya nda klaiganin. 23 Ndinai
waa nyaangit kingiyan. Godna nyan Jisas Kraist kat gwutna mbangi wiyo
waavi taakandeyan wovuna. Awat sowat kwunaka woviyaguga ali ng-
wula waa wandi God. 24 Wan nyaangitmba yetineyan Godnogwinala kita
vat yetigiyanin. Wan nyaangitmba yetineyan nin kat kwinda waagan
nina maawupmba ligiyandi. Godna waagan nina maawupmba lindeyan
Godnogwinala kita vat yetina vak viliganin.

4

ANDA NYAANGIT GOD WAA NYAANGIT. ANDA NYAANGIT KRAIST KAT KAI WALINJA NYAANGIT

1 Wuna nyangu, wukngwa nyaangɨt aywaa ke maawupmba kwutaa yetɨga. Wan nyaangɨt Godna nyaangɨtna? E? Godna nyaangɨt ana ndɨ?
Waa maawupmba yelavɨk ngwula. Nɨma sakwat nɨmba kɨpmamba
lɨgandi. Wun God waa nyaangɨt kiyalɨga nyan wun waa woseka
walɨgandi. 2 Ngwuk yelavɨkngwuk. Anda nyaangɨtna Godna nyaangɨt.
Godna nyan Jisas Kraist yalaa ndinyanguna mbangɨ klalaa kɨpmamba
lɨndɨ waa wanjeyan Godna nyaangɨtna waa yelavɨk kiyangwuk. 3 Kɨta
nyan yandan wan nyaangɨt ana mbutndɨ Godna nyaangɨt ana ndɨ. Ndɨna
nyaangɨt Jisas Kraist kat kaiwalɨnda nyaangɨtna. Jisas Kraist kat kai
walɨnja vak ngɨni yaigandɨ waa wowun gwuk kat. Wan vak mbambala
samat tamba yandɨ.

4 Mat nyangu ngwuk Godna nyangu ngwuk. Ngwuk Jisas Kraist kat
kaiwalɨga nɨmba kat ngwuk kwulak kiyangwuk. Ngwula maawupmba
lɨga nyan nɨma nyana. Ndina maawupmba lɨga nyan mat nyana. 5 Ndi
wan kɨcpmana nɨmba ndi. Ndi kɨpmana vat mɨna ngambulɨgandi. Wan
kɨpmamba lɨga kwo nɨmba ndinai walɨgavat wutɨgandi. 6 Nɨn Godna
nɨmba nɨn. Godna nɨmba nɨnai walɨga nyaangɨt wutɨndi. Kɨta nyan nɨnai
walɨga vak wutapman yigiyaa nyan Godna nyan ana ndɨ. Nɨn yelavɨk
kiyanɨn. Kandana apma maawut tɨga nyan. kandana kavle maawut tɨga
nyan. Wutnjeya nyaangɨt wutaa yelavɨk kiyanɨn. Ndi kana nyaangɨtna
wutnjeya waa yelavɨk kiyanɨn.

GOD WOVIYGUGA NAMWIYA NYANA

7 Wuna nyangu, ngwuk awat sowat woviyaguga alɨ ngwula. Awat
sowat woviyaguga lɨneya vat God kwiya vatna. Kɨta nyan nat nɨmba
kat woviyaguga lɨndeyan wan nyan Godna nyana. 8 Kɨta nyan nat
nɨmba kat woviyaguga lɨlapman yindeyan Godna nyan ana ndɨ. Ndɨ God
woviyaguga yeta vak vla ana yetɨlɨndɨ. God woviyagu namwiya nyana.
9 Tɨnda vak nɨn kat sɨmogwilɨgandɨ. God tamba ndɨna kɨta nyan kat
kɨpma ay wandɨ mala ngaga yandɨ. Apma vat tɨneya vak sɨmagavat ngaga
yandɨ. God ndɨ kat ay wandangat nɨn kat woviyaguga lɨnda vak vɨlɨganɨn.
10 Nɨn God kat ana nɨmamba woviyaguga lɨnganɨn. God nɨn kat nɨmamba
woviyaguga lɨgandɨ. Woviyaguga lɨndangat ndɨna kavle vak yiga yetɨnja
vak kat wuna kimbuk maawut mɨna lak yiga kwunak wandɨ mala ngaga
yandɨ. 11 Wuna nyangu, God nɨn kat nɨmamba woviyaguga lɨneya vat
nglaatndɨ. 12 Kɨta nyan ana God kat vɨga lɨgandɨ. Awat sowat woviyaguga
lɨneyan God nɨna maawupmba yetɨlɨgandɨ. God nɨna maawupmba lɨga
nat nɨmba kat kwunapmak kat yilɨganɨn ndɨnai waa nyaangɨtmba. Waa
nyɨɨngɨtmba.

13 Anda vapmba Godna yelangɨmba yiga tɨneya vak vɨgiyanɨn. Anda
vapmba God nɨna maawupmba yalaa tɨndeya vak vɨgiyanɨn. Ndɨna
waagan nɨn kat kwindɨ. Ndɨna waaganwan vak nɨn kat sɨmogwilɨgandɨ.
14 Kɨpmamba lɨga nɨmba kat kwunapmak kat God ndɨna nyan kat kwindɨ.
kwindɨ, yandɨ mala vɨnɨn. Vɨna vak mbutɨganɨn ngwuk kat. 15 Jisas Godna
nyana waa kɨta nyan wandeyan God ndɨna maawupmba yetɨlɨgandɨ. Ndɨ
Godna yelangɨmba lɨgandɨ. 16 God ya vak vɨlaa God nɨn kat woviyaguga
lɨnda vak kat vɨlɨganɨn. God nɨn kat woviyaguga lɨnda vak kat wutaa
nɨna mbangɨ wiyo waavi laagalɨgandɨ. God nɨn kat woviyagu namwiya
nyana. Kɨta nyan nat nɨmba kat woviyaguga lɨndeyan ndɨ Godnonala
kɨta vat yetɨlɨgandɨ. God ndɨna maawupmba yetɨlɨgandɨ. 17 God nɨna
maawupmba lɨga nɨna mbangɨmba lɨndɨ, God kat woviyaguga lɨganɨn.

God tiga vla tiga nimba nin. Ngi kat tiga yaiga nandinya God siga
nagugiya nandinyamba God kat ana vakiyanin. 18 God kat maawupmba
yelavika woviyaguga lineyan nina mbangi ana vak vak yigiyandi. God
kat woviyaguga lineya vak vatinjeya vak kat kwulatigandi. God wun
kat sigiyandi waa waiga nyan ndi vakiyandi. God wun kat woviyaguga
ligandi waa waiga nyan ndi ana vakiyandi.
19 God kat kwo ana woviyaguga liganin. Tat nin kat woviyaguga
lindangat tiga awat ndi kat woviyaguga liganin. 20 Kita nyan God kat wun
woviyaguga ligowun waa walaa ndina wakwa nyan kat kai wandeyan
wan nyan woseka waligandi. Ndina yakwa nyan kat ndina mindama
kat viiga ligandi. Ndi kat kai waligandi. Mindama vilapman yindeya
nyan God wan nyan anda vapmba ndi kat woviyaguga ligandi. Ana
alipsiga woviyaguga ligiyandi. 21 Wawa nyaangit kwo ana waligowun.
God wandi, waligowun. God wandi.
Kita nyan wun kat mina ana woviyaguga ligiyandi.
Ndi ndina wakwa nimba kat ndino aywaa
woviyaguga ligandi.
waa wandi God.

5

GOD KAT YELAVITAA KIPMAMBA LIGA VAK KAT KWULAK KIYANIN

1 Jisas God njana nyana waa yelavikiyaa nimba ndi Godna nimba ndi.
Kita nyan nina nyaek God kat woviyaguga lindeyan Godna nyangu kat
aywaa woviyaguga ligiyandi. 2-3 God kat woviyaguga liga ndinai waa
nyaangitmba yetineyan ndina nyangu kat woviyaguga ligiyanin. Kimbik
vat kita vap mbit. God kat woviyaguga lineya vat. God waa nyaangitmba
yetyineya vak. Bit kita vat bit. God nin kat wagalanda njivwa vali
liga njivwa ana ndi. 4 God njana nimba kipmamba liga kavle vak kat
kwulak kiyandi. Jisas Kraist ninagwinala tigandi waa yelavitnjeyan wan
kavle vak kat kwulak kiyandi. 5 Jisas God njana nyana waa kita nyan
yelavitndeyan wan nyan kipmamba liga kavle vak kat kwulak kiyandi.

JISAS GOD NJANA NYANA WAA WALIGA NIMBA

6 Jisas Kraist ngaga yalaa ngu yagulaa tiga kiyandi. Ngu mina yaguvat
ana yandi. Ngu yagulaa kiyavat yandi. 7 Jisas God njana nyan tindangat
Godna waagan ana woseka waligandi. 8 Jisas God njana nyana waa
mbutikandi kuvut da. Godna waagan mbutikandi. Jisas ngu yagua
njimbla nyinangwutmba ligaliga kwundi wandi. Jisas kiyanda njimbla
God njana nyanat tindangat vindi. Wundi kuvut nda kita nyaangit
mina mbutinkandi. Mandip mandip nyaangit ana mbutikandi. 9 Kwo
nimba waiga vat wutiganin. God waa nyaangit ndina nyaangik kat
kwulatigandi. Ngi kat tiga ndina nyaangit wukiyanin. God wandi.
Jisas wunai njana nyana waa wandi. 10 Kita nyan Jisas kat ndina
mbangi wiyo waavi laagandeyan wan nyan Jisas God njana nyana waa
maawupmba yelavik kiyandi. Kita nyan God waa nyaangik kat kai
wandeyan wan nyan God kat min woseka waligamin waa waliga nyana.
Wan nyan God ndina nyan kat walinda nyaangik kat kai wandi. 11 God
waa nyaangit kingiyan.
Wuna nyan kwiwun maa ngwuk kat njimbla njimbla waa wandi God.
12 Godna nyan kat kwutaa la nimba njimbla njimbla apma vat tindjeya

vat klandi. Godna nyan kat kwutapman la nimba njimbla njimbla apma
vat tinjeya vat ana klandi.

NJIMBLA NJIMBLA APMA VAT YETINEYA VAT KLAMIN WAA YELAVIK KIYANIN

13 Ngwuk Jisas God waa nyana waa yelavitiga nimba ngwuk. Ngwuk kat wan pas piliwutigowun. Piliwukwa nyaangit vilaa njimbla
njimbla apma vat yetineya vak tamba klanin waa yelavik kiyangwuk.
14 Godna yelavik vapmba wagalaneyan ninai waiga vat God wukiyadi.
Wutndeyangat nina mbangi ana kilipangi yigiyandi. 15 Ninai waiga vat
wutigandi. Viliganin. Ngi kat tiga wagalaneya nda kwigiyandi. Viliganin.
16 Kita nyan ndina kita mbaapma nyan kwo kavle vat yetindeyan wan
nyan God kat wagalgiyandi. Wuna kita mbaapma nyan kat kwunak
waa wagalgiyandi. Wagalandeyan God ndi kat kwunatndi, apma vat
tigiyandi. Nat nimba ana kwo kavle vat yetiligandi. Ndi God kat kai
walaa kavle vat yiga yetiligandi. God kat ndi kat manda kat wagalgiyangwuk. Ndi kat ana alipsiga kwunakiyandi. 17 Kita nyan kavle vat yiga
yetindeyan ana nglaatndi. Nat nimba God kat kai walapman kwo kavle
vat yiga yetilinjeyan nima glei vat ana ndi. God ndi kat alipsiga kwunak
kiyandi.
18 God njana nimba ana kavle vat yiga yetilgandi. God njana nyan Jisas
dina lak kwaligandi. Ngi kat tiga wan kavle nyan Seten ana ndi kat ngway
tolala kwutaa ligiyandi. 19 Nin god njana nimba nin. Wan kipmamba liga
kwo nimba kat wan kavle nyan Seten ndi kat kwutaa ligandi.
20 Godna nyan ngaga yalaa nin kat apma maawut kwindi. Nin kat
kwinda maawupmba Godna si wuka ndi kat yelavika liganin. Nin
Godnonala kita lulu liganin. Di apma vat tiga nyana. Nin ndina nyan Jisas
Kraistonala kita lulu liganin. Ndi ndino apma vat tiga nyana. Jisas Godna.
Ndi njimbla njimbla apma vat tineya vak kwiliga nyana.
21 Mat nyangu, waagan kait kwunatinja vak kwagala ngwula.

2 JON
JON PILIWUTA VILILIK WAN PAS

TAT MBUTNDA NYAANGITNA

1 Gwuk wan ngepmamba yisolaa liga Jisasna mbaapmamba liga nimba
ngwuk kat wan pas piliwutigowun. Wun njambwi nyan wun. Ngwuk kat
nimamba yelavika ligowun. God waa nyaangit wuka kwutaa la nimba
ndi ngwuk kat nima vat yelavika ligandi. 2 Wan apma nyaangit nina
maawupmba tigandi. Njimbla ligiyandi. Nin ngwuk kita maawupmba
tinangat ngwuk kat yelavika liganin. 3 Nina nyaek God nin kat awagapma
kwinda vat ninogwinala ligiyandi. Ngwaama yiga tinangat apma vat nin
kat kwindi. Ndi kapma ana kwindi. Ndina nyan Jisas Kraistona ndino
kwimbit. Kwimba vak nina maawupmba yelavika liganin. Kwimba
vapmba yetiga nat nimba kat woviyaguga liganin.

KRAIST WAA APMA VAPMBA YETI NGWULA

4 Ngwula nat nimba God waa apma vapmba yetilingitma yetiligandi.
5 Ngwuk kat kita nyaangit mbupmat yigowun. Wukngwangat
mbutigowun. Mandit kupi nyaangit ana piliwutigowun. God tamba
wanda nyaangitmba piliwutigowun. Wan nyaangit kingiyan. Ngwuk
awat sowat woviyaguga ali. 6 Woviyaguga lingweya vat kingiyan. God
waa nyaangitmba yeti ngwula. God tamba ana mala mbutnda. “Ngwuk
woviyaguga liga yeti ngwula” waa mbutndi. 7 Woseka waa kavle savle
nyaangit ngambuliga nima sakwat nimba nin kat kwagalalaa ngepma
ngepmat yilandi. Jisas Kraist ndi ndu nyan vla livat ana yandi waa
woseka waligandi. Wan nimba woseka wa namwiya nimba ndi. Ndi
Jisas Kraist kat kai waliga nimba ndi. 8 Ngwuk yigumba ndi kat viga
ligiyangwuk. Ngwuk ndina nyaangit wutingweyan wan apma vak
yetingwa vak kwo vatnat tigiyandi. Ngini God siga nagugiyaa nandinya
ngwuk kat apma vak ana kwigiyandi. 9 Kita nyan Kraist waa nyaangik
kat kai walaa yetindeyan ndi God kat kwutaa liga nyan ana ndi. Kita
nyan Kraist waa nyaangit maawupmba yelavika yetindeyan Godagwi
ndina nyan kat kwutaa liga nyana. 10 Kita nyan Kraist waa nyaangit
mbutapman mandit kavle nyaangitmba mbupmak yandeyan wan nyan
kat ngwula ngayat ke kalingwa. God Min kat kwunak kiyandi waa ndi
kat ke waa. 11 Wupma wameyan ndinai kavle yak yetiliga vak mbak
klalangwuk.

NGINI MBUTNDA NYAANGIT

12 Ngwuk kat nima sakwat nyaangitno ligowun. Pepawi pensilmb
piliwupmak kat wuna mbangi kilipangi yiligandi. Wun ngwula mindama
viga ngwuk kat ngambuvat tigowun. Ngwuk kat viwun mala awat sowat
ngambuga solat siga nolin ngwandigiyanin.
13 Ngwutnagwi wan ngepmamba liga kita mbaapma nimba ngwuk kat
apma nandinya waa waligandi.

3 JON
JON PIŁIWUTA KUVUK WAN PAS

TAK MBUTNDA NYAANGITNA

1 Wun njambwi nyan wun. Gaias kat wan pas piliwutigowun. Min kat
nimamba yelavika ligowun.
2 Wuna nyan, min kat yelogwen mbak vitandi apma vak yetigiyamin
wa wowun. Mina maawut apma vat tigandi. Viligowun. 3 Min God waa
apma nyaangitmba wuka yetiligamin. minagwi kita mbaapmamba la
nimba wun kat yalaa apma vat yetima vat kat wun kat mbutndi. Wanja
nyaangit wutaa min kat nolin ngwandiga solat siligowun. 4 Mina wuna
nyan vla ligamin. Wungi kat tiga God wa nyaangitmba yiga yetimangat
wutaa nolin ngwandiga solat siligowun. Nat nda ana wuna maawut
kwukiyandi. kwutndi, solat siga nolin ngwandigiyowun.

GAIAS NAT NIMBA KAT KWUNATIGA NYANA

5 Wuna nyan. Jisasna mbaapma nimba kat kwunatima vat apma
vatna. Jisasna mbaapmamba la nimba tat vilapman nimba kat kwu-
natima vat apma vatna. Apma vat yima vak kat God ngini awat min kat
kwigiyand. 6 Kwunapma nimba kumba yalaa Jisasna mbaapma nimba
kat yima vak kat mbutndi. Ndi Godna njivwa kwutiga nimba ndi. Ngi kat
tiga yinjeya yambi kwunapmeyan wovuna. 7 Godna njivwa kwupmat
yindi. Godna nyangit mbutinja nimbananamba wenga ana klalindi.
8 Ngi kat tiga ndi kat kwunak kiyanin. Ndi kat kwunatneyan wan apma
nyaangit mbutnjeya njivwa kita vat kwutigiyanin.

DAIOTREFIS KAI WALIGA NYANA

9 Minai liga Godna yelangi nimba kat tat nat nyaangit piliwutwun.
Ngwula kita nyan Daiotrefis mbukwa nyaangik kat kaiwandi. Ndi wan
mbaapma nimbana njambwi nyanat tivat wandi. Njambwi nyan tiwa
vat ana viga ligandi. 10 Ngwuk kat yaweyan ndinai yiliga kavle vak aywaa
mbukiyowun. Wun kat kavle vat kwo ngambuligandi. Ndina kavle vat
yetilinda vak wata ligandi. Jisasna mbaapma nimba ngwuk kat yindi
maa ndi kat yagwa waa ana waligandi. Yagwa waa wagia nimba kat ke
yagwa waa waligandi. Ndi kat kai waa kikliligandi.

DEMITRIAS APMA VAT TIGA NYANA

11 Wuna nyan, ndi kavle vak yinda vla ke yiga. Apma vat mina yiga
yeti. Apma vat yiga yetiliga nyan ndi Godna nyana. Kavle vat yiga yetiliga
nyan God kat ana viga ligandi.
12 Ngwula kita nyan Demitrias ndi apma nyana. Ndi aywaa waligandi.
Ndi apma nyana waa waligandi. Wun wuno apma nyana waa
waligowun. Wun woseka waliga nyan ana wun. Viligangwuk.

NGINI MBUTNDA NYAANGITNA

13 Wun ngwuk kat piliwukweyan nyaangit nima sakwatno ligowun.
Pensilmba piliwupmak kat kai wowun. 14 Ngwuk kat vilaa awat sowat
ngambugiyanin.
15 Min apma vat yeti mila. Wunagwinala liga mina ava nimba apma
nandinya waligandi min kat. Minagwinala liga wuna ava nimba kat ndi
kat apma nandinya awamba.

JUT
JUT PIŁIWUTA PAS

1 Wun Jut wun. Kan nyaangit piliwutigowun. Wun Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Wun Jemsna yakwa nyan wun. Ngwuk Godna nimba ngwuk kat yelavitaa piliwutigowun ngwuk kat kwivat. Nina nyaek God ngwuk kat vilaa woviyaguga tigandi. Jisas Kraist ngwuk kat kwunaka viga ligandi. 2 God ngwuk kat miwa yiga linda vat, ngwuk kat apma maawut kwiga linda vat, ngwuk kat woviyaguga linda vat kat aywaa yelavika ali ngwula.

NIMA SAKWAT VAT WOSEKA WALIGA NIMBA NDI

3 Wuna ali nimba tak Jisas Kraist nin kat kwunatnda vak kat lavu nyingamba piliwupmak kat yelavikowun. Piliwuka liga nat vak kat yelavikowun. God ngwuk kat kwinda nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lingwa nyaangit ke kwagalangwa waa piliwupmak kat yelavikowun. 4 God kat kai waa tiga nimba kai walinja vak pagwuga nina mbaapma wuleindi. Ndina nyaangit kingiyan. Kavle vat yilinda vat God awagapma silimbwi tigandi. Ngi kat tiga kavle savle yiga yetineyan nyaangit kai waa woseka waligandi. Jisas Kraist nina njambwi nyan ana ndi. Ndina kwupmba yetinda vla yetilapman yineyan nyaangit kai waa woseka waligandi. God ndi kat kavle yindeya vak tamba God waa nyaangit wuta nimba ndi tamba lavu nyingamba piliwutndi. 5 Tamba Isrel walinja nimba Isipmba lindi. Isipmba la nimba ndi kat viga liga viyaga nima njivwa kwilindi. God ndi kat kwutaa nat ngepmat kalindi. Ndi kat kalindi maa ndi kat kaiwaliga Juda God ndi kat sindi. Kan nyaangit tamba wuka ligangwuk. Ngwula maawut wan nyaangit kat ke siliwoka tingwa. 6 Tamba lan ensel God kat wandi. Mina nyaangit ngini ana wuka ligiyanin. Nina maawupmba liga vapmba yelavika yetigiyanin waa wandi maa God ndi kat kwutaa man taamba sangilaa kulun wala liga kavamba yiga taagandi ndi kat. Ngini yaiga nandinya kat God ndi kat sigiyaa nandinya kat yelavka tigandi. Njsmbla njimbla kavle vat tigaiyandi. Kan ensel ya vak kat ngwula maawut ke siliwoka tingwa. 7 Tamba la ngepma vililik Sodomogwi Gemora kat yelavik ali ngwula. Wan ngepmamba la nimba ndina ngwaymba la ngepma nimba ndino kavle ensel ya vat vla yindi. Sik yambisik yiga kavle savle yiga yetindi. God ndi kat nyinangwupmba liga ya sandandi, ngega yandi. Ngega yaa, wan ngepma aywaa ya vitndi. Va nimba ndi yelavitndi. God kavle nsmba kat tamba siligandi waa yelavitndi. Nino yelavikiyanin. Sindi maa njimbla njimbla kavle akvamba yiga tigiyandi. 8 Ngwulogwionana tiga kavle nimba ndino kavle savle tigandi. Apma vat ana tigandi. Kavle simak vilaa ndi wungi vapmba yetigandi. Njambwi nimba kat kai waa tigandi. Nyinangwupmba liga ensel kat kwusisiliga kasendi. 9 Ndi wuma kwusisiliga kaselinja vak ana nglaatndi. Kavle vatna. Tamba enselna njambwi nyan Maikel Setenonana kwundimba walea limbit. Moses kiyandi maa ndina sim kalivat kwundimba walea limbit. Maikel Seten kat ana kwusisiliga kaselindi. Njambwi nyan min kat kaiwandi waa Seten kat wandi. Ndi wan nimba manda kat kwusiliga kaseligandi. 10 Yelavitapman tinja angwa nda klavak kat kaiwaa wan

nda kat kwusisiliga kasetigandi. Ndina maawupmba tindi yetinja kavle
vat wungi vat mina yiga yetiga kavle yiligandi. Ndina maawut mbak
waalana maawut vla tindi, yetigandi. Mbak waala kavle yigiya vla ndino
wupma kavle yigiyandi. 11 Ndi kat kavle savle yetinja vak kat ndi kat
miwa yiga ligowun. Ndi tamba la kavle nyan Ken ya vak vla yiligandi.
Tamba la nyan Belem tamba wanda vla waligandi. Tamba wandi, wun
kat wenga kwimeyan kavle vatna angwa vat min kat visimogwigiyowun
waa wandi Belem. Tamba la nyan Kora ndina njimbwi nyan Moses kat
kaiwandi maa God ndi kat sindi. Ndino ndina njambwi nimba kat kai
wandi maa God ndino ndi kat sigiyandi.
12 God kat yelavika yaa yisolaa nao kiga wundi nimba kita vat
kiligandi. Kiga liga di kavle savle yiligandi. Kavle savle yilinjan nglam-
bio ligangwuk aywaa. Nat nyan kat kiginda nao kat kwivak kat ana
yelavitigandi. Ndina kapma kiligandi. 13 Ndi nyingi nguna pali vla
ligandi. Pali kwutndi mala mbiyak wokenda vla wupma ndina kavle
vat tigandi. Ndi kava kava yi y liga sngwut vla simblan yi ya yetiligandi.
Nimamba lulun wala liga kavamba God ndi kat taagavak kat wan kava
tamba kwutndi. 14 Tamba tat ta nyan Adam. Vililik wan nyan ndina
nyana. Ndina nyana nyan kuvuk wan nyana. Yiga liga sila vili wan
nyan Inok. Ndi Inok mbambala ngwutnoginana liga nimba kat tamba
piliwutndi.

Ngwuk avi ngwula. Nima nyan tamba yaligandi. Ndina
ensel nima sakwat ndinogwionana yaligandi. 15 Kan
kipmana ndu lagwa kat aywaa siga naguga
yetigandi. Ndi kat kai walaa kavle vat yiga
yetiliga nimba kat God ndi kat sigiyandi. God kat
kavle nyaangit kwusisiliga kaseliga nimba kat God
ndi kat sigiyandi.

waa tamba piliwutndi Inok. 16 Ndi nima sakwat nyaangit ngambuga
kali liga nimba ndi. Nat nimba kavle vat yetiligandi waa waliga nimba
ndi. Njika waliga nimba ndi. ndina kavle maawupmba yiga yetiligandi.
Nin apma nimba nin waa kwundimba kwo waligandi. Nat nimba kat
kwowaga ndina nda klaligandi.

GODNA NIMBA YINJEYA VAT

17 Ngwuk wuna ali nimba ngwuk. Nina njambwi nyan Jisas Kraist waa
nyaagit wutaa mbutiga aposel tak ngwuk kat mbutnja nyaangit ngwula
maawut ke tivinda. Wata yelavika yeti ngwula. 18 Tak ngwuk kat aposel
wandi. “Nginiyaiga nandinya nat nimba yalaa ngwuk kat kwusisiliga
kasegiyandi. Kavle maawupmba yetiga nimba ndi” waa tak ngwuk kat
wandi. 19 Ngwuk kat mbaapma kalitaa mandip mandip mbaapmamba
taagagiyandi. Taagani mala awat sowat waleagiyangwuk. Ndina kavle
maawut mina yelavika yetiligandi. Godna waagan kwiya maawupmba
ana yelavika yetigandi.
20 Ndina kwuni ke wukngwa. Godna nyaangit maawupmba yelavika
kwutaa yetingwa vak ngwuk kwutaa ali ngwula. Kwuta lingwa vat
apma vatna. Godna waagan ngwula maawupmba ngwandindi maa
God kat ngwuk wagala ngwula. 21 God ngwuk kat woviyaguga tinda
vak ngwutna maawut ke tivinda. Wata yelavika yeti ngwula. Nina
njambwi nyan Jisas Kraist ngega yaiga njimbla kat wata yelavit simbla
yeti ngwula. Ndi yalaga njimbla njimbla ngwuk apma vat tingweya vak

kat ngwuk kat awagapma kwigiyandɨ. 22 Maawut vɨlɨlɨk yelavɨka yetɨga nɨmba kat ngwuk miwa ay ngwula. 23 Ndina maawut kwunakngweyan
apma vat tɨgiyandi. Ndina maawut kwunataa ya vɨtɨga kavamba tɨndi,
kwutaa lavu sagu kiyangwuk. Nat kavle maawut tɨga nɨmba kat ndi kat
nɨma maawut yelavɨtaa ndi kat miwa ay ngwula. Kavle vat yiga yetɨnja
vak kat kai awa ngwula. Ndina kavle vak waavwimba lɨga kɨgɨn vla
tɨgandɨ. Wan kavle vak waavwimba lɨga kɨgɨn vla tɨgandɨ. Wan kavle vak
ke kwuka yetɨngweya. Kavle vatna. 24 God ngwuk kat kwutaa lɨndeyan
ana kavle yigiyangwuk. Ngɨni njambwi nyanat tɨga yandeya njɨmbla
apma vat tɨgiyangwuk. Kavle vat ngwula maawupmba ana lɨgiyandɨ.
Ngwuk solat sɨga tɨgiyangwuk. 25 Nɨna njambwi nyan God ndɨ kɨta ngega
yalaa nɨn kat kwunatndɨ. God ndɨ njambwi nyana. Nɨma kwonduo tɨga
nyana. Tagula avo lɨga nyana. Apma vat tɨga nyana. Tamba wupma lɨndɨ.
Mbambala at wupma tɨgandɨ. Ndɨni at wupma lɨgiyandɨ njɨmbla njɨmbla.
Ngiyambak.

REVELESEN
KRAIST JON KAT SIMOGWINDA NYAANGIT

1 Kan nyaangit Jisas Kraist wun kat simogwiya nyaangitna. Godna
njivwa kwutiga nimba kat simogwivat kat Jisas Kraist kat God mbutndi
kan nyaangit. Kan nyaangit ngini yaiga vak kat mbutigandi. Wun
Jon. Wun Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Kraist wandi maa ensel
yalaa wun kat kan nyaangit simogwindi. 2 Vuwa nda wukwa nyaangit
anwaa kingiya lavu nyingamba piliwukwa. Ngwuk kat mbukiyowun
kan nyaangit. God waa nyaangit Jisas Kraist wun kat simogwindi maa
wutaa ngwuk kat mbukiyowun.
3 Kita nyan kan piliwukwa nyaangit vindeyan apma vatna. Nat nyangu
piliwukwa nyaangit wuka maawupmba yelavika yetinjeyan ndi apma
vat tigiyandi. Kan piliwukwa vatna nyaangit tamba ngway tologandi.
Sivla ana tiga yaigandi.

NGEPMA SILA VILIMBA LA GODNA MBAAPMA LA NIMBA KAT APMA NANDINYA WANDI JON

4 Wun Jon wun. Esiamba liga ngepma sila vilimba liga Godna
mbaapma nimba ngwuk kat kan nyaangit piliwutigowun. God
ndinyangu kat awagapma kwilinda apma vat klangwangat waligowun.
God ndi tamba tindi. Mbambala tigandi. Ngini at tigiyandi. Njimbla
njimbla tigiyandi. Njamwi king ndaa la tigit ta kavamba Godna waagana
njivwa kwutiga ensel sila vili ndina mindama sambimba tigandi.
Ndinyangu kat apma vat yilinja vak klangwangat wowun. 5 Jisas Kraist
ndinyangu kat apma vat yilinda vat klangwangat wowun. Ndi God
ndinamba waa nyaangit wutaa nin kat savagu vapmba mbutiga nyana.
Kiyalaa laatndi. Kan kipmamba liga kingna njambwi nyana. Nin kat
nima maawut yelavika liga nin kat tiga ngaga yalaa kiyandi. Ninai
kwuta la kavle vak kat kalipmak ngaga yalaa kiyandi. 6 Kraist nin kat
kwutaa ndina kupi apma mbaapmamba taagandi. Kan mbaapmamba
liga tamba God kat kwunata nimba kwuta njivwa vla God na njivwa
kwutiganin. Ndi Jisas Kraist nin kat apma vat yindi. Ndi apma vat
nima kwonduo tiga nyana. Apma vat kwonduo linda vak ngini njimbla
njimbla tigiyandi.
7 Ngwuk viga awuk ngwula. Ndi nyinangwupmba liga ngaga mina
ligandi. Yandi maa kipmamba tiga nimba aywaa vigiyandi ndi kat. Ndi
kat sa nimbagwi ndino laataa ndi kat vigiyandi. Ngepma ngepma kava
kavamba liga nimba ndi kat vilaa vaaka nglaigandi. Kan ngwuk kat
wawa vat ngini tigiyandi luwa.
8 Njambwi nyan God wun kupma ligowun wandi. Wun tata liga nyan
wun. Wun ngini la liga nyan wun waa wandi. Ndi ngiyambak wandi.
Kwondu mbundi nyana. Tamba lindi. Mbambala tigandi. Ngini at
tigiyandi. Njimbla njimbla tigiyandi.

JON KRAIST KAT VINDA VAK

9 Wun Jon wun. Ngwula kita mbaapma nyan wun. Ngwulogwi
wunogwi kitamba Jisasna mbaapmamba tiga nimba nin. Nat nimba
ngwuk kat kai wanja vak wuno wun kat wupma kai waligandi. God
ngwuk kat apma vat yindeya vak wuno wun kat wupma yigiyandi. Ngini

yaiga apma vak kat kawiga lingwa vla wuno wupma ngini apma vak kat kawiga ligowun. God waa nyaangit Jisas wun kat simogwinda nyaangit nat nimba kat tamba yiga mbutiwun. Nat nimba wutaa kai wala nimba wun kat kwutaa kaliga kalabusmba taagandi, tigowun. Patmos walinja nindi nyingi ngumba liga nimbukmba tigowun. 10 Sande kita Godna waagan yaa wuna mbangimba tavindi maa wuna kwupmba liga kwundi yalindi, wutwun. Wan wukwa kwundi nima kwundia. Kwuk silinja vak vla yalindi. Wukwun. 11 Wan kwuni kupma walindi. Viga wupma vak lavu nyingamba piliwutaa ngepma sila vilimba Godna mbaapmamba liga nimba kat agwi. Kwimin, vigandi. Wan sila vili ngepmana si kingian. Efesas, Leodisia waa walindi.

12 Walindi maa wutaa kandana waliga waa lungwamataa viwun ndi kat. Lungwamataa viwan golmba kwutnja lam sila vili viwun. 13 Ndina nindimba kita nyan laataa lindi. Ndi ndu nyan vla tindi. Sivla waavwi kwusolaa lindi. Kwusonda sivla waavwi tagu man kapmalaa lindi. Golmba kwutnja yipmanglo mawlavamba sitndi. 14 la nyan vla tiwun. Yalaa wuna mbangimba ndina yaagindan taamba taagalaa wandi wun kat. Ke vaka wun kat. Wun tata liga nyan wun. Wun ngini la liga nyan wun. 15 Ndina man kami mbangi vla lindi. Yamba vita la gol-bras vla lindi. Nduwimba liga ndai liga nguna kak vla ndina kwundi yalindi. wukwun. 16 Ndina yaagindan taamba singwut sila vili kwutaa lindi. Angangi way liga yak ndina ngangamba wogwela lindi, viwun. Ndina mindama nima nandinya siliga nya vla silindi, viwun.

17 Ndi kat vilaa kipmamba ndalaa tiwun. Kiyalaa Ndina nambuna yuwi sawun mina lindi. Sip sipna yuwi vla lindi. Sawun mbangi timbu vla lindi. Ndina mini ya vla vitindi, viwun. 18 Mbambala wun kwo ligowun. Tamba wun kiyawun. Avi mila. Wun kiyalaa liga tamba laakwun. Ndinyangu kiya liga vak kat kwulakwun. Kiya nimba tiga kava wuleinjeya ava yambi kat viga ligowun. Wogwenjeya yambi viga ligowun. 19 Vima nda aywaa lavungamba piliwuk. Nat nda vima nda kan mbambala tiga nda. Nat nda vima nda ngini yaiga nda. Kan vima nda vilaa aywaa piliwuk lavu nyingamba. 20 Wuna yaagindan taambamba tiga singwut sila vilina angwa vat min kat mbukiyowun. Golmba kwutnja lam sila vilimba liga Godna mbaapma nimba kat viga liga ensel ndi. Lam sila vili ngepma sila vilimba liga Godna mbaapmamba liga nimba ndi waa wun kat wandi.

2

EFESAS KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT

1 Wun Jon wun kat wan njambwi nyan wandi. Efesas walinja ngepmamba liga Godna mbaapmamba liga nimba kat viga la ensel kat kupma piliwut lavu nyingamba. Kan nyaangit wun yaagindan taambamba singwut sila vili kwutaa la nyan mbutuwa nyaangitna. Wun golmba kwutnja lam sila vili ta kavamba yilaa yalaa yetiligowun.

2 Kwutingwa njivwa viga ligowun. Nima njivwa kwutingwa. Wan kwutingwa njivwa ana kwiyatapman kwagalangwuk. Ngwuk kat viga ligowun. Nat njivwa kat ana yi ya ligangwuk. Viga ligowun. Ngwuk kavle vat yiga yetiliga nimba kat kai waligangwuk. Nin aposel nin waa woseka waliga nimba ndi kat viga siga naguga lingwuk. Woseka walinja vak kat tamba vingwuk. 3 Ngwuk tagula maawutno tiga nimba

ngwuk. Wuna si waga nat nimba kat mbuka yetilingwan kat ngwuk kat kwutaa nima vat ngilindi. Nima vat yilinja vak kat vaaka wun kat ana kwagala lingwuk. 4 Kita nda mina ana nglaatndi. Tamba wuna nyaangit wutaa wun kat woviyaguga maawupmba lingwa vak mbambala wupma ana woviyaguga ligangwuk. Woviyaguga lingwa vat samat kwagalangwuk. Ngi kat tiga ngwuk kat nyaangitno tigowun. 5 Kwagalangwa vak kat yelavik ngwula. Mbambala yilingwa kavle vat kwagalalaa tamba yilingwa apma vapmba yeti ngwula. Wupma yilapman yilingweyan ngwuk kat yalaa ngwuk kat taagawa lam klalaa yaagigiyowun. Ngwula lam mbambala tinda kavamba ana ligiyandi ngini. 6 Ngwula vak kavle vat mina ana ligandi. Apma vatno tigandi. Ngwuk Nikolas walinja mbaapmamba la nimbana kavle vak kat kai waligangwuk. Wan apma vatna wupma yilingwa. Wunogwi ndi kat kai waligowun.

7 Ngwuk awuk ngwula kan nyaangit. Godna waagan mbuta nyaangitna. Ndi Godna mbaapmamba tiga nimba kat mbutigandi. Wan nyaangit yigumba awuk ngwula. Kwondu mbundi liga kavle vak kat kwulatiga nyan kat vilaa waigowun. Min God kwukna ambukapmba liga mi sik agi mba min. Wan mina sik kilaa njimbla njimbla min apma vat yetigiyamin waa piliwuk waa wun kat wandi.

SMENA KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT

8 Smena walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimba na ensel kat kan nyaangit piliwutaa agwi ndi kat. Viga wukandi.

9 Kan piliwupmeya nyaangit wuna nyaangitna. Wun tata liga nyan wun. Wun ngini la liga nyan wun. Wun kiyalaa tiga laakna nyan wun. Ngwuk Smenamba liga nimba ngwuk kat ya nima vak viga ligowun. Sanya lapman tingwa vatno viga ligowun. God ngwuk kat kwiya nima sakwat wenga ngwulamba tigandi. Nin God waa vapmba yetinga Juda nin waa waliga nimba ndi ngwuk kat kwusiliga njika waligandi. Waliga nimba ndi ngwuk kat kwusiliga njika waligandi. Walinja vak viga ligowun. Ndi God waa vat yetiga Juda ana ndi. Ndi Setena mbaapmamba liga nimba ndi. 10 Ngwuk kat yaiga nima kavle vat ngwuk vilaa ke vaaka. Ngwuk awuk ngwula. Seten ngwuk kat yalaa nima vat yigiyandi. Ngwula nat nimba kat kwutaa kalabusmba taagagiyandi. Kan ngwuk kat yaiga kavle vat nandinya tamba vili tiga ngiligiyandi. Ngwuk ke vaaka. Ngwuk kat siga viyanjeyan wun kat kwutaa lingwa vak ke kwagalaga. Kwagalalapman yingweyan njimbla njimbla apma vat yetingweya vat kwigiyowun ngwuk kat.

11 Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi. Kavle vak kat kwulatiga nimba ngini vililik wan njambi kavle yilaa linjeya vak ndi ana kavle yigiyandi waa ndi kat piliwuk wandi.

PEGAMAM KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT

12 Wan nyan wun kat wandi. Pegamam walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimbana ensel kat kan nyaangit lavu nyingamba piliwutaa agwi mila. Viga wuka yelavika yetigandi. Wan piliwupmeya nyaangit wuna nyaangitna. Wun angangi way kwutiga yak kwuta liga nyan wun.

13 Ngwutna ngepma tiga vak viga ligowun. Wan ngepma Seten viga liga ngepma. Ngwuk wun kat kwutaa yetingwa vak kavle vak kat vilaa ana kwagalangwuk. Tak ngwutnogwinala ta nyan Antipas wuna nyaangit

apma vat yiga mbutnindi. Mbutindi maa ngwutna ngepma nimba ndi kat kaiwalaa ndi kat sindi. Ngwutna ngepmamba sindi. Sinja vak vilaa wun kat kwutaa yetingwa vat ana vaaka kwagalangwuk. 14 Yiga yetingwa vak apma vak mina ana tigandi. Ngwutna nat vak kavle vatna. Ngwula nat nimba tamba yeta nyan Belam yetinda vla yetiligandi. Tamba Belam Isrel walinja nimba kat kavle yinjeya vak kat Belek kat simogwindi. Kavle waagan kat kelonja kiginda Belek klalaa Isrel walinja nimba kat kwindi maa kindi. Yambisik yinjeya vak Belek ndi kat simogwindi, dni yambisik yindi. 15 Mbambala ngwula nat nimba Belam ta vla ligandi ak. Ndi Nikolas walinja mbaapma nimbana kavle nyaangit kwutaa ligandi. 16 Ndinai yiga yetiga kavle vat wangwuk maa kwagalagiyandi. Mbambala kavle vak kwagala ngwula waa ana ndi kat waligangwuk. Ndi kat awa ngwula. Kavle vak kat kwagalalapman yingweyan wuna ngaangamba liga wogwegiya yamba ndi kat sigiyowun.

17 Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk kat mbutiga nyaangitna. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi. Kavle vak kat kwulatiga nimba kat nyinangwupmba pagwula liga kiginda ndi kat kwigiyowun. Kita kita ndi kat sawun mbangi kambak kwigiyowun. Kita kita kambapmba kupi si piliwutaa ndi kat kwigiyowun. Kapma kapma kambapmba liga si nat nyan ana vigiyandi. Klagiga nya mina viga ligiyandi waa piliwuk wandi.

TAIATAIRA KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT

18 Wan nyan wun kat wandi. Taiataira walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimbana njambwi nimba kat kan nyaangit lavu nyingamba piliwutaa angwi mila ndi kat. Viga wuka yelavika yetigandi. Wan piliwupmeya nyaangit wuna yelavika yetigandi. Wan piliwupmeya nyaangit wuna nyaangitna. Wun Godna nyan wun. Wuna mini ya vla vitigandi. Wuna man yuwa mbangi vla lindi. Yamba vita la bras vla lindi.

19 Ngwula njivwa viga ligowun. Nat nimba kat kwunatingwa vak viga ligowun. Tagula vat tiga wuna njivwa kwutingwa vak viga ligowun. Mandip mandip njivwa kwutapman yilingwa vak viga ligowun. Tak kwutingwa njivwa samat njivwa. Mbambala kwukngwa njivwa nima njivwa kwukngwa. Viga ligowun.

20 Yilingwa vak apma vak mina ana yiligangwuk. Kavle vatnonana yilingwa vak kat ngwuk kat waigowun. Kita lagwa lila si Jesebel ngwutnogwinala tigali. Wun Godna nyaangit mbutiga taagwa wun waa woseka waligali. Ngwuk ana li kat kai waa ay nyila waa waligangwuk. Wan ana nglaatndi. Wuna njivwa kwutiga nimba kat yambisik yilinja vat mbuti mala wutaa ndino yambisik yilinja vat mbuti mala wutaa ndino yambisik yiligandi. Kavle waagan kat taaganja kiginda kat mbuti mala klalaa ndino kiligandi. Wan kavle vatna. 21 Ki kat asik ngleimba ana siwun. Li kat kawiga ligowun. Mandip maawut yelavikiyali walaa kawiga ligowun. Li kavle vat yilila vak kat kwagalavak kat kai waa tigali. 22 Wuna kwundi wutapman yililangat ngi kat tiga li kat siwun maa yelogwen kat tigiyali. Sik yambisik yetila vak kat vila lilai yeta vak vla yeta nimba ndi kat siwun maa yelogwengkat tigiyandi. Ndi kavle glei yigiyandi. Ana nglaakiyandi. Kavle vat yilinja vak kwagala lapman yinjeyan ndi kat sigiyowun. 23 Lila nyangu nimbun kat aywaa sigiyowun. Ndi kat siweya vak vilaa wuna mbaapmamba tiga nimba yelavika ligiyandi. Ndu lagwa maawupmba yelavika tinja vak God viga

ligandi waa yelavikiyandi. Ngwulo yelavik ngwula. Ngwuk kat aywaa kwutingwa apma njivwa kavle njivwa kat kita kita wenga kwigiyowun.

24 Taiatairamba liga nima sakwat nimba ngwuk wat taagwa yila kavle vak ana vilaa kwutaa ligangwuk. Wan kavle vat ngwuk ana viga ligangwuk. Kat kavle vat Setena angwa vakna waa walinja vakna. Ngwuk kat nima sakwat njambiya ana taagawun. Ngwuk kat njambiya kita mina taagawun. 25 Wan njambiya kingiyan dni. Kavle vak kat kai walaa ngwutna maawupmba yelavika kwutaa yetingwa vak nimamba kwutaa yetin ngwula. Yetingwuk tiga ngini yaigowun. 26-27 Wuna nyaangit wutaa kavle vak kat kwulaka yetiga yiga nimba ngini la liga nandinya yaweya njimbla ndi kat nat nimba kat viga linjeya kwondu kwindi. Wuna nyaek wun kat kwiya vat awat ndi kat kwiweya nat nimba kat viga linjan kat. Nat kwutaa kipmamba kwutnja aw vulatiga nyan vla ligiyandi. Kavle nimba kat wupma viyaigandi.

28 Nat kita nda ndi kat kwigiyowu. Awangin walinja singwut ndi kat kwigiyowun.

29 Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk kat mbutiga nyaangitna. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi waa piliwuk wandi.

3

SADIS KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT

1 Wan nyan wun kat wandi. Sadis walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimba kat yiga la ensel kat kan nyaangit lavu nyingamba piliwutaa agwi miila ndi kat. Ngwuk kat kan nyaangit mbutigowun. Wun Godna waagan sila vili kat viga liga nyan wun. Ngwulai kwutiga njivwa kat viga ligowun. Nat nimba ngwuk kat vilaa apma vat tigandi waligandi. Wupma ana ligandi. Ngwuk kiyala liga nimba vla ligangwuk.

2 Sindu kwaa lingwa vak kwagalalaa laak ngwula. Apma vat yetingwa vak samat vaknat. Kan vat nimamba kwunaka yeti ngwula. Kwutingwa njivwa kat wuna njambwi nyan God vilaa waligandi. Samat samat apma vat kwutigangwuk waa waligandi. 3 Tak ngwuk kat mbutnja apma nyaangit ngwutna maawut yelavik ngwula. Tak wan apma nyaangit wutaa maawupmba yelavitaa wan kavle vat tamba kwagalangwuk. Kan mbambala apma vat yilingwa vak kat ngwuk tamba maawut tiviga kwagalagangwuk. Kavle savle sindu kwaa nyan vla mbaa tilangwuk. Sikwutiga nimba ngan pogwuga yaligandi. Ngini wuno wupma yaigowun. Yaweya nandinya ngwuk ana viga ligangwuk. Ngwuk yelavik ngwula. 4 Ngwutna ngepma Sadismba nat apma vat yetila nimba wundigi tiga. Ndina waavwi ana kigin siligandi. Ndina kigin tapma sawun mbangi tiga waavwi kwusolaa wunogwinala kita vat yetigiyandi. Ndi apma nimba tinjan kat wun ndi kat ana kai waigowun. 5 Kavle vat kat kwulaka yetiga nimba ndino wupma sawun mbangi waavwi kwusolaa yetigiyandi. Njsmbla njimbla apma vat yetigiya nimbana si liga lavu nyinga ngiliga ndina si. Ndina si ana silimbwigiyowun. Wun nyaekno ensel kat vilaa ndi wuna mbaapma nimba ndi waa waigowun.

6 Kan wuna nyaangɨt ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk
kat mbutɨga nyaangɨtna. Godna mbaapmamba lɨga nɨmba kat ndɨ
mbutɨgandɨ waa pɨlɨwuk wandɨ.

FILADELFIA KAT JON PɪLɪWUKNA NYAANGɪT

7 Wan nyan wun kat wandɨ. Filadelfia walɨnja ngepma nɨmba,
Godna mbaapmamba ta nɨmba kat vɨga la ensel kat kan nyaangɨt lavbu
nyingamba pɨlɨwutaa agwi mɨla ndi kat. Ngwuk kat kan nyaangɨt
mbutɨgowun. Wun apma vat savagu lɨga nyan wun. Tamba la nyan Devit
kwuta la duana ki wun kwuta lɨgowun. Wun wan ndua lavwimeyan nat
nyan ana wan dua tɨvɨgiyandɨ. Wun wan dua tɨvɨweyan nat nyan ana
wan dua lavwigiyandɨ.
8 Ngwula njɨvwa vɨga lɨgowun. Nat nɨmba ngwutna nyaangɨt ana wuka
lɨgandi. Ngwuk kat vɨga lɨgowun. Wuna kwundi wutaa maawupmba
yelavɨka lɨga wun kat kwutaa lɨlɨngwuk. Wuleingweya dua lavwiwun
mala nat nyan ana tɨvɨgiyandɨ. 9 Ngwuk awuk ngwula. setena mbaapma
nɨmba ndina kwundimba kwo apma vat tɨga Juda nɨn waa walɨgandi.
Ndi woseka walɨgandi. Ngɨni wowun maa ndi yalaa ngwutna man-
gandɨmba kwali mamba sɨlaa ngwutna sɨ kwutaa katsogiyandi. Ndi
ngwuk kat woviyaguga lɨga kwunatuwa vak vɨgiyandi. 10 Apma vak
asɨk ke kwagalaga waa ngwuk kat wawa vak wukngwuk. Ngi kat tɨga
ngɨni nɨma vat yaiga njɨmbla ngwuk kat kwunakiyowun. Wan nɨma
vat yalaa ngepma ngepma kava kava lɨgiya nɨmba kavle yigiyandi.
Yaiga nɨma vak kavle vat apma vak kat sɨga naguvat yaigandɨ. 11 Sɨvla
lɨga ana yaigowun. Ya mɨna lɨgowun. Ngwula maawupmba yelavɨka
kwutaa lɨngwa vak ke kwagalangwa. Kwagalapman yingweya ngwuk
ngɨni apma wenga klaigangwuk. 12 Kavle vak kat kwulatɨga nyan ndɨ
kat kwutaa wuna njambwi nyan God ndɨ kat kwukweya ngayna sambɨ
kwaalɨk vla tauwun, tɨgiyandɨ. Tauweya kavamba ndɨ njɨmbla njɨmbla
tɨgiyandɨ. Ndɨ wan kava ana kwagalgiyandɨ. Wuna njambwi nyan Godna
sɨ ndɨna mbangɨmba pɨlɨwukiyowun. Pɨlɨwutaa wuna njambwi nyan
God tɨga ngepmana sɨ ndɨna mbangɨmba pɨlɨwukiywoun. Ndɨna ngepma
kupi ngepma. Tamba la Jerusalem walɨnja ngepma vla tɨgiyandɨ. Wan
ngepma wuna njambwi nyan God nyinangwupmba keutndɨ maa ngaga
yaigandɨ. Wan ngepmana sɨ pɨlɨwutaa wuna kupi sɨ pɨlɨwukiyowun
ndɨna mbangɨmba.
13 Kan wuna nyaangɨt ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk
kat mbutɨga nyaangɨtna. Godna mbaapmamba lɨga nɨmba kat ndɨ
mbutɨgandɨ waa pɨlɨwuk wandɨ.

LEODISIA KAT JON PɪLɪWUKNA NYAANGɪT

14 Wan nyan wun kat wandɨ. Leodisia walɨnja ngepma nɨmba,
Godna mbaapmamba ta nɨmba kat vɨga la ensel kat kan nyaangɨt lavu
nyingamba pɨlɨwutaa agwi mɨla ndi kat. Ngwuk kat kan nyaangɨt
mbutɨgowun. Wun njɨmbla njɨmbla tɨgiya nyan wun. Wun Godna vak
vɨlaa savagu lɨga vak mbutɨga nyan wun. God wandɨ mala kɨpmagwi
nyingangwutna nda aywaa kwukwun.
15 Ngwula njɨvwa vɨga lɨgowun. Ngwuk wuna nyaangɨt wutaa ana
maawupmba yelavɨka kwutaa lɨgangwuk. Wuna nyaangɨt kat kai waa
ana kwagalangwuk. Ngwuk kwuta lɨngwa vak kat ana yigumba yelavɨka
lɨgangwuk. Ngwuk nɨndɨmba kwo lɨga nɨmba vla tɨgangwuk. Wuna

nyaangɨt kat kai waa kwagalangweyan ngwula sɨpana. 16 Ngwuk wupma
ana lɨgangwuk. Nɨndɨmba lɨgangwuk. Ngɨ kat tɨga ngwuk kat kaiwalaa
savɨlɨwun, yigiyangwuk. 17 Ngwuk kupma walɨgangwuk. Nɨn apma vat
tɨganɨn. Nɨna kwanda kwanda apma vat tɨgandɨ. Kɨta nda kat ana kwaka
lɨganɨn waa walɨgangwuk. Ngwula nyaangɨt ana nglaatɨgandɨ. yilɨngwa
kavle vak kat ana vɨga lɨgangwuk. Ngwuk kwanda kwanda lapman
tɨgangwuk. Ngwuk waavwi lapman nɨmba bla lɨgangwuk. Ngwuk mɨni
kiya nɨmba vbla lɨgangwuk. 18 Ngwuk kat wowun. Ngwuk apma gol yaa
wunamba kla ngwula waa wowun ngwuk kat. Apma gol klangweyan
sanya lapman tɨga nɨmba vla ana tɨgiyangwuk. Sawun mbangɨ waavwi
yaa wunamba kla ngwula waa wowun ngwuk kat. Sawun mbangɨ
waavwi klangweyan waavwi lapman nɨmba vla ana lɨgiyangwuk. Mɨni
taaga marasin yaa wunamba kla ngwula. Ngwula mɨnimba taagang-
weyan ngwula mɨni apma vat tɨgiyandɨ. 19 Nɨma maawut yelavɨka luwa
nɨmba ndina kavle vat vɨlaa ndi kat kai walaa viyalɨgowun. Ngɨ kat
tɨga ngwuk yilɨngwa kavle vat kwagala ngwula. Kwagalagiyanɨn waa
woseka wun kat ke wangwa. 20 Wuna nyaangɨt ngwuk awuk ngwula.
Wun ndaamangemba lɨga dua viyalɨgowun. Ngaymba lɨga nyan wuna
kwundi wutaa dua lavwindeya ngay wuleilaa kɨtamba daa lɨga kɨgɨnda
kɨga lɨgiyaa. 21 Kavle vak kat kwulatɨga nɨmba ndi kat wowun maa wuna
ngwaymba daa lɨgiyandi. Nat nɨmba kat vɨga lɨvat wuna nɨma tɨgɨtmba
daa lɨweyan ndi wuna ngwaymba yaa daa lɨgiyandi. Tak yuwa vak vla
yigiyandi. Tak kavle vat kat kwulataa lɨga wuna nyaek daa lɨnda tɨgɨtmba
ndaa lɨwun.
22 Kan wuna nyaangɨt ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk
kat mbutɨga nyaangɨtna. Godna mbaapmamba lɨga nɨmba kat ndɨ
mbutɨgandɨ waa pɨlɨwuk wandɨ.

4

NYINANGWUPMBA LɨGA NɨMBA GODNA SɨKWUTAA KATSOLɨNDI

1 Tɨga lɨga nat kɨta sɨmapvlawɨwun. Nyinangwut wuleinja yambɨna
mbapma lavwindi, vɨwun. Tak wukwa kwupvla walɨnja kwundi nat
njambɨ wutwun. Wun kat wandɨ. Mɨn wokela ngaga ya. Ngɨni tɨgiya
vak mɨn kat vɨsɨmogwi kiyowun waa wandɨ. 2 Wandɨ maa Godna waagan
wun kat kwutaa klawak kalindɨ. Nginangwut wuleilaa njambwi nyana
tɨgɨt tɨndɨ, vɨwun. Njambwi nyan kɨta tɨgɨtmba ndaa lɨndɨ, vɨwun. 3 Wan
nyan sagalanja lam vla kembandɨ, vɨwun. “Jaspa” walɨnja nɨma wenga
lɨga kambak “konilian” walɨnja nɨma wenga lɨga kambak kemba la vla
wupma kembandɨ maa wɨwun. Wan tɨgɨtna sɨsomba tɨmbɨn viyesola
lɨndɨ. Tɨmbɨna mgangɨ “emeral” walɨnja nɨma wenga lɨga mbangɨ
njangwi mbangɨ kambak vla lɨndɨ. 4 Wan nɨma tɨgɨt nɨndɨmba lɨndɨ.
Yiga wegwula lɨndi tɨgɨt kɨta ndumi kiyeli aynat nɨmba. Wan tɨgɨtpmba
njambwi nyangu kɨta ndumi kiyeli aynat ndaa lɨndi. Ndisawun mbangɨ
waavwi kwusolaa lɨndi. Ndina nambu golmba kwutnja njambwi nɨmba
kumbula nat kumbula lɨndi. 5 Nɨndɨmba la tɨgɨt pulmba vlap vlap
walɨndɨ. Ndɨna kap vlap vlap kwutɨnda vak alagumba yadɨ vɨga wutɨndi.
Nɨma tɨgɨtna mɨndama sambɨmba tuway sɨla vɨli sangilaa taundi, vɨtɨndi.
Wundi sɨla vɨli say tuway ndi Godna sɨla vɨli ensel ndi. 6 Nɨma tɨgɨt ta
mɨndama sambɨmba sak vla la ngu kwandɨ. Pali kai. Mɨndama vɨlɨnja
glas vla lɨndɨ. Wundi nɨma tɨgɨt kat aynat kwapɨmba lɨga nda wegwula

lindi. Yuvut yila nda ndi. Wan aynat kwapimba liga ndana mini nima sakwat tindi. Savagumba la mini kwupmba la mini wupma lindi. Ndina mbangi aywaa mini mina lindi. 7 Wundi aynat kwapimba liga ndanana nat kita kwapimba yeta liga "laion" vla lindi. Nat nda nyan bulmakau vla lindi. Nat kita ndu nyana mindama vla tindi. Nat nda nima ngaawi vla lindi. 8 Wundi aynat nda Godna si kwutaa katsoga God kat sivbu kiga min nima nyan min waa walindi. Njimbla njimbla tigiyaa tigitmba ndaa liga nyan kat yelavitaa walindi. 9-10 Walinja njimbla kita ndumi kiyeli aynat njambwi nimba tinja tigit kwagalalaa kwali manmba silaa nindimba la tigitmba la nyan kat yelavitaa ndina nambumba la hat ngay yapmba yaagilaa walindi.

11 "God nina njambwi nyan min. Min apma vat tigamin. Mina si kwutaa katsoneya apma vala. Min nima nyan min waa waneyan apma vala. Min kwondu mbundi nyan min waa waneyan apma vala. Min kwondu mbundi nyan min waa waneyan apma vala. Min kipmagwi nyinangwutmba liga nda aywaa kwupmin. Wamin maa wan nda tigandi. Yuvut yindangat wamin maa wuvut yiligandi. Ngi kat tiga mina si katsoliganin" waa walindi.

5

BUK SILA VILI MINA NJAAMBIYA LIGIGA TAAGANJA BUK JON VINDI

1 Nima tigitmba ndaa la nyan ndina yaagindan taambamba buk kita kwutaa lindi, viwun. Alagu vando lindi, awlak vando lindi. Wan buk sila vili mina njaambiya ligiga taagandi, lindi. 2 Nima kwonduo la ensel yandi, viwun. Yalaa nima kwundimba wanda vak wutwun. Kupma wandi. "Apma tagula nyan kandana. Ndi yalaa liginja njaambiya tiga yaagilaa wan buk lavwigiya" waa walindi ensel. 3 Nyinangwupmba kwaka kipmamba kwaka kipma yambimba kwaka kwatevilaa lindi. Buk lavwilaa vigiyaa nyan kat kwatevilaa lindi. 4 Buk lavwilaa vigiyaa nyan kat kwatevilaa lindi maa wun nimamba ngla liwun. 5 Ngla liwun maa kita ndumi kiyeli aynat ta ndi njambwi nimbana kita nyan wun kat wandi. Ke ngla. Avi mila. Juda walinja yelangimba la tagula nyan ngiliga. Ndi kwapimba yetiliga "laion" vla ligandi. Ndi Devitna ngwatna. Kwonduo lindangat nima sakwat nimba kat kwulatndi. Sila vili njaambiya liginja buk wan njaambiya liginja buk wan njaambiya kla yagilaa ndi alipsiga lavwigiyandi waa wun kat wandi.

JON MAT SIP SIP KAT VINDI

6 Wandi maa nima tigitna nindimba mat sip sip laataa lindi maa viwun. Tak wawa aynat yuvut yiliga nda wegwula lindi. Kita ndumi kiyeli aynat njambwi nimba ndino wegwula lindi. Wan mat sip sip vatnyanja nyan sip sip vla lindi. Sip sipna nambumba la kom sila vili mina lindi. Ndina mini sila vlii mina lindi. Ndina mini anda nda ndi. Ndi Godna ensel sila vili ndi. Tak God wandi maa ndina waagan slia vili kan kipmana kava kava yi ya lindi. 7 Sip sip yilaa nima tigitmba liga yangindan taambamba buk kwutaa la nyana buk klandi. 8 Klandi maa ayant ndagwi kita ndumi kiyeli aynat njambwi nimbo sip sipna mindama sambimba kwali manmba kipmamba silaa sip sipna si katsondi. Ndi kita kita gita kwutaa lindi. Apma njangu veiliga yagimbi watiga golmba kwutnja aw kwutaa lindi. Wan yagimbi Godna nimba ndi kat wagala linja nyaangitna. 9 Ndi kwali manmba silaa mandit kupi mbangu kwundi walindi.

Mɨn njambwi nyan mɨn. Mɨn njaambiya vɨtɨtaa wan
buk kwupmeyan apma vala. Alɨpsɨga tɨk kiyamɨn.
Tak mɨn kat vatnyandi maa mɨna yelogwen salatndɨ.
Ndinyangu kat wenga kwilaa nɨn kat kwutaa God tɨga
kava kalimɨn. Kɨta ngepma nɨmba kat mɨna ana
kwutaa kalimɨn. Kɨta ngepma nɨmba kat mɨna ana
kwutaa kalimɨn. Ngepma ngepmamba lɨga nɨmba, kapma
kapma kwundi ngambu lɨga nɨmba, kapma kapma mbangɨ
lɨga nɨmba ndi kat aywaa kwutaa kalimɨn.
10 Kwutaa kalimɨn maa Godna sɨ kwutaa katsonjeya
njɨvwa ndi kat kwimɨn. Ndi Godna njɨvwa kwuta
mbaapma nɨmba ndi. Ngɨni ndi kɨpmamba lɨga nɨmba
kat vɨga lɨgiyandi. Nɨma njɨvwa kwupmɨn. Ngi kat
tɨga njambiya alɨpsɨga tɨkiyamɨn.
waa walɨndi.

MAT SIP SIPNA SɪI KWUTAA KATSO LɪNDI

11 Vɨga yitega vɨwun. Nɨma nglei sakwat ensel yandi maa vɨwun. Yanja kak wutwun. Nɨma sakwat ana nagi kiyowun. Nɨma tɨgɨt yuvut yilɨga aynat nda, kɨta ndumi kiyeli aynat njambwi nɨmba kat wegwulaa laataa lɨndi. 12 Laataa lɨga nɨma kwundimba mbangu kwundi ndi aywaa walɨndi.
Wan vatnyanja mat sip sip ndɨ njambwi nyana. Ngi
kat tɨga ndɨna sɨ kwutaa katso lɨganɨn. Ndɨ kwondu
mbundɨ nyana. Ndɨ nɨma sakwat kwanda kwanda dona
lɨga nyana. Ndɨ apma njambwi nyana
waa walɨndi. 13 Wutaa nyinangwupmba lɨga nda, kɨpmamba lɨga nda, kɨpma yambɨmba lɨga nda, ngumba lɨga nda, kava kavamba lɨga nda aywaa mbangu kwundi walɨndi wutwun. Kupma walɨndi.
Nɨma tɨgɨtmba ndaa lɨga nyano mat sip sip kat
walɨnɨn. Mbɨtna sɨ kwutaa katso lɨganɨn. Mbɨk
njambwi nyan mbɨt. Mbɨt apma nyan mbɨt. Mbɨt
kwonduo lɨga nyan mbɨt. Apma vak tɨlɨmba vak ana
ngɨlɨgiyandɨ. Njɨmbla njɨmbla wan apma vat
tɨgiyandɨ.
waa walɨndi, wutwun. 14 Walɨndi maa wundi aynat nda awat wandi. Ngiyambak wangwuk waa wandi maa njambwi nɨmba kwali man sɨlaa mbɨtna sɨ kwutaa katsondi.

6

MAT SIP SIP BUK TA NJAAMBIYA SɪLA KɪTA VɪLɪTNDɪ

1 Mat sip sip njaambiya kɨta kwutaa vɨtɨtndɨ, vɨwun. Vɨtɨtndɨ mala yuvut yilɨga aynat ndanana kɨta wan nyan wandɨ. Vlap vlap vla la nɨma kwundimba wandɨ. Yagwa mɨla wandɨ. 2 Wandɨ maa sawun mbangɨ hos wogwendɨ, vɨwun. Hosna mbunimba kɨta nyan ndaa lɨndɨ. Ndɨna taamba nɨmbi nda kwutaa lɨndɨ. Ndɨna nambu kapamba kwutnja kwulataa nɨmba kumbula hat kumbulaa lɨndɨ. Ndɨ kao namwiya nyana. Nat nɨmba kat sɨvat yi ya yetɨndɨ.
3 Mat sip sip vɨlɨlɨk wan njaambiya vɨtɨtndɨ maa wan aynat ndanana vɨlɨlɨk wan nyan wandɨ. Yagwa mɨla. 4 Wandɨ maa yelogwen mbangɨ hos wogwendɨ, vɨwun. Kɨta nyan hosna mbunimba ndaa lɨndɨ. Ndɨna

taambamba nɨma sɨvla yak kwutaa lɨndɨ. Kava kava yi ya yetɨndɨ. Yilɨnda kavat ta nɨmba yindɨ maa apma vat ana tɨlɨndi. Yindɨ maa awat sowat sɨvat yelavɨka lɨndi. Ndi kat walea lɨnja vat sɨlɨnja vat kwilɨndɨ.

5 Kuvuk wan njaambiya vɨtɨtndɨ maa wan aynat ndanana kuvuk wan nyan wandɨ. Yagwa mɨla wandɨ. Wandɨ maa ngɨk mbangɨ hos wogwendɨ, vɨwun. Hosna mbunimba kɨta nyan nda lɨndɨ. Ndɨna taambamba kelola kɨgɨnda kat nagi lɨnja skel kwutaa lɨndɨ. 6 Wan aynat nda nɨndɨmba lɨga yaa kak wutwun. Wan kak kwundi vla yandɨ. Wan kwundi kupma wandɨ. Mat awmba taaga lɨnja witmil walɨnja yuwi sɨk aw kuvuk taagandi maa dola kɨta yaagilaa kaligandi. Sanya nɨma nglei sakwat kwilaa kɨgɨdnda kaligandi. Wel kat kla lɨnja sanya nɨma ngu kat vla lɨnja sanya ana nɨman yigiyandɨ waa wandɨ wan kwundi.

7 Aynat wan njaambiya vɨtɨtndɨ maa wan anyat ndanana aynat wan nyan wandɨ. Yagwa mɨla wandɨ. 8 Wandɨ maa vɨwun. Kamwin mbangɨ hos wogwendɨ, vɨwun. Kɨta nyan hosna mbunimba ndaa lɨndɨ. Wan nyan ndinyangu kiya lɨga vat kwi lɨga nyana. Kavle kava kat vɨga lɨga nyan ndɨna kwupmba yalɨndɨ. Mbɨtna njɨvwa kɨngiyandɨ. Kɨpmamba lɨga nɨmba kat mbaapma aynat kansalaa nat aynat wan mbaapma nɨmba kat aywaa sɨvat tɨmbɨt. Nat nɨmba kat nɨmbi ndamba sɨga vatnyambɨk. Kɨgɨnda yalɨnda vak kemapmbɨk maa nat nɨmba wundɨ kat tɨga kiyandi. Nat nɨmba kat yelogwen kwi lɨmbɨt maa kiya lɨndi. Kwampɨmba yetɨ la nda kat wambɨt waa nat nɨmba kat yiga vatnyandi.

9 Tambanat wan nat njaambiya vɨtɨtndɨ maa God kat kwunapmak taagandi la njambɨ pulumba la ndi wundumbu nɨma sakwat tɨndi, vɨwun. Tat God waa nyaangɨt yiga mbutɨndi maa nat nɨmba laataa ndi kat sɨndi. 10 Ndi nɨma kwundimba walegawandi. Njambwi nyan mɨn aywaa vɨga lɨgamɨn. Mɨn apma nyan mɨn. Savagu lɨga nyan mɨn. Angambala sakwat nandinya kawiga lɨga awat nɨn kat sa nɨmba kat sɨgiyamɨn waa wandi. 11 Wandi maa God sawun mbangɨ waavwi kɨta kɨta ndi kat kwilaa wandɨ. Kumba ndaa lɨga samat kawiga alɨ ngwula. Ngwutnogwina njɨvwa kwuta ngwutna kɨta mbaapma nɨmba kat yaa sɨndi maa awat ndi kat sɨgiyowun. Mbambala sɨvat tɨnjeya nɨmba ana aywaa sɨgandi. Wata ngɨni siɨiyandi. Ngwuk kat sɨnja vla ngɨni ngwutna mbaapma nɨmba sɨ kiyandi waa ndi kat wandɨ.

12 Mat sip sip sɨla kɨta wan njaambiya vɨtɨtndɨ maa nɨma yinaw kwutndɨ mala vɨwun kɨpmamba. Nya yiga ngɨp mɨna lɨndɨ. Mbap yelogwen mɨna lɨlɨ. 13 Nyinangwupmba la sɨngwut pɨka kɨpma ndaindi. Ak wula lɨga mina sɨk vla mwuk viyandɨ maa nda vla nda lɨndi. 14 Nyinangwut ndɨno waavwi vla mbaka yiga nɨgɨlɨndɨ. Nɨma nduwi nyingi ngumba lɨga nɨmbuk tɨnja kava kwagalalaa mandɨp kava yindi. 15 Wan vak yindɨ maa kɨpmamba la njambwi king, nɨma nɨmba, sanya kalalaa njɨvwa kwutɨga nɨmba, ndinyangu aywaa waangumba wuleilaa nduwimba lɨga kambak pulumba pagwula lɨndi. 16 Pagwulaa lɨga nduwi la kambak kat wandi. Ndai ngwula nɨna lak. Ndailaa nɨn kat pagwungwuk mala njambwi nyan nɨn kat ana vɨgiyandɨ. Ndɨna nɨma tɨgɨtmba ndaa lɨga nɨn kat kwatɨgandɨ. Mat sip sip mɨn kat maawut nyingi yiga lɨga sɨvat tɨgandɨ. 17 Nɨn kat maawut nyingi yiga lɨmba vat mbambala kak kiyandɨ. Nɨn ana kwulak kiyanɨn mbɨk kat waa walega wandi.

7

ISREL NƗMBA 144,000 GODNA SƗ KLANDI

1 Tiga liga ensel aynat viwun. Wundi ensel aynat aynat agwimba
laataa lindi. Wundi ensel aynat kindi agwina mwuk aynat kat viga
lindi. Mwuk ke kwuka waa wandi maa ana kwutindi. Kipmamba,
nyingi ngumba, kwapimba ana kwutindi. 2 Nat ensel woli agwimba
nya woke liga kavamba liga wokendi, viwun. Njambla njimbla tigiyaa
nyan God ndina si wan ensel taambamba kwutaa lindi, viwun. Kipma
nyingi ngu kat kavle yigiyaa ndi ensel aynat kat nima kwundimba
walega wandi, watwun. 3 Kupma wandi. Kipma, nyingi ngu, kwapi
kat ke kavle vat yingweya. Samat kawiga ali ngwula. Godna njsvwa
kwuta nimbana maagamba ndina si piliwutwun maa wan kavle vat
yigiyangwuk. Piliwukwun maa wan ngini ndi kat vilaa kwunakiyandi
waa walega wandi. 4 Godna si piliwutnda nimbana sakwat kingiyandi.
144,000 ndu lagwa. Isrel nimbana yelangi tamba vili kiyeli vililik yelangi.
Kita yelangi nimbana nyan kat ana kwagalandi. Aywaa piliwutndi Godna
si. 5 Juda walinja ndi yelangi nimba kat 12,000 nimba kat piliwutndi. Nat
Ruben walinja ndi yelangi nimba kat wupma 12,000 piliwutndi Godna
si. Gat walinja ndi yelangi nimba kat 12,000 nimba kat wupma Godna
si piliwutndi. 6 Asa walinja ndi yelangi nimba kat 12,000 piliwutndi.
Manasa wupma ndinondi kat 12,000 piliwutndi. 7 Simion wupma ndino
ndi kat 12,000 piliwutndi. Livai wupma ndino ndi kat 12,000 pioiwutndi.
Manasa wupma ndino ndi kat 12,000 piliwutndi. 8 Sabyulan wupma
ndino ndi kat 12,000 piliwutndi. Josep wupma ndino ndi kat 12,000
piliwutndi. Bensamen wupma ndino ndi kat 12,000 piliwutndi.

NƗMA SAKWAT NDU LAKWA GODNA SƗ KWUTAA KATSONDI

9 Piliwutnda vak ngilindi maa nima sakwat nimba yisolaa linja vak
viwun. Nima nglei sakwat nimba ndi. Alipsiga ana nagi kiyowun.
Kapma kapma ngepma nimba ndi. Kapma kapma mbangi nimba ndi.
Kapma kapma kwundi nimba ndi. Njambwi nyan ta tigitno mat sip sipna
mindama sambimba aywaa laataa lindi, viwun. Sawun mbangi sivla
waavwi kwusolaa atipma ngla kwutaa lindi viwun. 10 Nima kwundimba
walindi. Nima tigitamba ndaa liga nina njambwi nyan God min, mino
mat sip sip nin kat tamba kwunapmbik waa walindi.
11 Walindi maa ensel nima sakwat laataa lindi. Nima tigitno njambwi
nimbo wandi yuvut yilingwa aynat nda kat wegwuga laataa liga Godna
si kwutaa katsoga wandi. 12 Kupma wandi.

Ngiyambak wangwa. Nina njambwi nyana si kwusovat
waliganin. Ndi nima nyana. Ndi nambuo liga nyana.
Ndi kat sivuk kiliganin. Ndina si nima si. Ndi
tagula avo liga nyana. Ndi kao mbundi nyana. Ndi
njimbla njimbla wupma ligiyandi. Apma vatna.
waa walindi wundi ensel.

WUNDI NƗMBANA MBANGƗ KANGƗT YILA VAT NGƗLƗNDƗ

13 Njambwi nimbana kita nyan wun kat wagalandi. Sivla sawun
mbangi waavwi kwusoga la nimba anda nimba ndi. Andambapmba
yandi waa wagalandi maa ndi kat wowun. 14 Njambwi nyan wun kat
manda kat wagalgamin. Min tamba viga ligamin ndi kat waa wowun.
Wowun maa wandi. Kwo wagalawun. Ndi kat viga ligowun. Wundi
nimba tak kipmamba liga kipmamba linja njimbla kavle nimba ndi

kat nima vat yiga viyaga silindi. God kat yelavika kwuta yetinja vak ana vaaka kwagalandi. Mat sip sip salakna yelogwen ndina waavwi njangilindi maa sawun mbangi lindi ndina waavwi. 15 Njangi lindi maa God ndaa la tigitna mindama sambimba laataa liga ngan nandinya Godna ngaymba liga laataa liga Godna njivwa kwupmat tigandi. Nima tigitmba ndaa liga nyan ndi kat pagwundi maa nat nimba ana ndi kat kavle vat yigiyandi. 16 Ngini ana wundi kat tigiyandi. Ngini ndina mbanjige ngu kigi ana yigiyandi. Ngini nya sindi, ndina mbangi ana kangan waigandi. Ngini nya sindi, ndina mbangi ana kangan waigandi. Ngini kangan waliga mwuk kwutindi, ndina mbangi ana kangan waigandi. 17 Nima tigit ngwaymba tiliga mat sip sip ndi kat viga ligiyandi. Kita nyan sip sip kat viga lida vla ndi kat viga ligiyandi. Sip sip apma ngu kinja vla ndinamba njimbla njimbla apma vat tinjeya vak klaigandi. Ndina minina ngu ndaindi maa God nyangakiyandi. Ngini ana nglaigandi.

8

MAT SIP SIP SILA VILI WAN NJAAMBIYA VITITNDI

1 Mat sip sip sila vili wan njaambiya vititndi maa nyinangwut kindigin kai. Kwo lindi. Samat kwo lindi hap aua. 2-3 Kindingin tapman tinja njimbla ngilindi maa Godna mindama sambimba ensel sila vili laataa lindi maa viwun. Vilitinja kwuk kwutaa lindi. Kita kita ensel kwutaa lindi. Laataa lindi maa nat ensel yalaa nima njambina mindama sambimba laataa lindi. Ndi golmba kwutnja aw kwutaa lindi. Wan awmba ya vitindi, apma njangu veiliga yagimbi woke lindi. Ndi kat nima sakwat apma njangu veila mbaw kwindi maa kwutaa yamba taagandi. Godna apma nimba ndi kat wagalanja apma nyaangit wungi nima njambimba liga yagimbi vla wokendi, God wutndi. 4 Ensel kwuta la yagumbio nyaangitno kita vat wokendi, God wutndi. 5 Wan ensel njambimba vita ya kwuta awmba tuga taagalaa yisendandi maa ndaiga kipmamba ndandi. Ndandi maa nima vlap vlap kwutndi kak wutaa kembanda vak viwun. Vlap vlap kwutaa nima yinaw kwutndi kipmamba.

ENSEL AYNAT KWUK VILITNDI

6 Kwuk kwuta la ndi ensel sila vili mina van kwup vilik mina lindi. 7 Nat kita ensel kwuk vilitndi maa yipma yiliga ngu vla liga kambakno ya vita kambakno yelogweno kipmamba ndandi. Kipma mi aywaa nagilaa mbaapma kuvut taagandi. Nat kita mbaapma ya vitndi, kavle yindi. Mbaapma vlililik kwo lindi. Kipmamba liga yuwi aywaa ya vitndi, ngilindi.

8 Nat vlililik wan ensel kwuk vilitndi maa nduwi vla la nima ya vita nda aywaa luwiga ndaiga nyingi ngumba ndandi. 9 Nyingi ngu la ngu mbaapma kuvuk taagandi maa nat kita mbaapma yelogwenat valindi. Vililik mbaapma kwo lindi. Nyingi ngumba yeti la nda mbaapma kuvuk taagandi maanat mbaapma mina kavle yiga kiyandi aywaa. Nyingi ngumba yiliga njaambit ndino wupma ligandi.

10-11 Nat kuvuk wan enselkwuk vilitndi maa nyinangwupmba la singwuk pita tuwaymba sagalanja ya vla vika ndaiga kipmamba ndandi. Kigin ngumba ndandi. Wan singwutna si Kavle Njangu Veiliga Ngu. Kigin ngu mbaapma kuvuk taagandi maa nat kita mbaapma kavle yiga kavle njangu veindi. Kan kavle ngu ki la nimba nima sakwat kiya lindi.

12 Nat aynak wan ensel kwuk vɨlɨtndɨ maa nya mbap sɨngwut
mbaapma kuvuk taagandi maa nat kɨta mbaapma kavle yindɨ. Nya
samat kulun walaa nandinya tambɨ kalɨlɨ. Mbap samat kuvun walaa
sɨlɨla njɨmbla ya tambɨ kaalandɨ. Sɨngwut samat kulun walaa lɨndɨ
nɨmamba ana sɨlɨndi. 13 Nɨma ngawi nyinangwupmba wiyaka yilɨndɨ,
vɨwun. Ndɨ nɨma kwundimba walɨndɨ, wutwun. Kɨpmamba lɨga nɨmba
ngwuk kat nɨma vat miwa yiga lɨgowun. Nat ensel kuvuk kwuk vɨlɨtndi
maa nɨma kavle vat ngwuk kat yaigandɨ waa walɨndɨ, wutwun.

9

NAT TAMBANAT WAN ENSEL KWUK VɨLɨTNDɨ

1 Nat tambanat wan ensel kwuk vɨlɨtndɨ maa nyinangwupmba la
sɨngwut pɨka ndaiga kɨpmamba ndandɨ, vɨwun. Wan nda sɨngwut
ndu nyana. Ndai lɨmbwilaa la waanguna mbapmona ki kwutaa
lɨndɨ. 2 Ndailaa mbapmo lavwindɨ maa nɨma ya nɨmbi vla vɨtɨndɨ,
yagɨmbi wokendɨ maa nyana mɨndama pagwundɨ maa kulun walaa
lɨndɨ. 3 Wakalavali vla lɨga nda yagɨmbimba lɨga wogwendi. Nɨma sak-
watna. kwukwula ndinyangu kat valɨ lɨnja vla ndino wupma valɨlɨndi.
4 Kɨpmamba watɨga yuwi nat kandi nda mi nganga ke kɨngwa waa ndi
kat wandɨ. Godna sɨ maagamba pɨlɨwut tapman tɨga nɨmba kat mɨna
valɨgiyangwuk waa ndi kat wandɨ. 5 Ndu lagwa kat valɨ lɨndi, mbak
tambanat ngɨlɨndɨ. Ndi kat samat mɨna valɨ ngwula. Nɨmaba ke valɨga
vatnyangwa waa ndi kat wandɨ. Valɨnja nɨmba nɨma kangɨt yilɨndɨ maa
tɨlɨndi. Kwagwula valɨ la vla valɨ lɨndi. 6 Wan valɨ lɨnja njɨmbla ndu lagwa
kiyavak kat woviyaguga lɨndi. Kiyanjeya vak ana vɨga lɨndi. Kwo kavle
savle kwo lɨndi.
7 Wakalavali vla la ndana mbangɨ kɨngi vat tɨndɨ. Kao yilɨga hos vla
lɨndi. Golmba kwutnja hat vla la nda ndina nambumba kumbu lɨndi.
Ndina mɨndama ndu nyana mɨndama vla lɨndɨ. 8 Ndina nɨmbɨ sɨvla
mbundɨ. Taagwana nɨmbɨ vakna. Ndina nɨmbi kwapɨmba yetɨga laiona
nɨmbi bla lɨndɨ. 9 Ndina mawlava siot kapa vla lɨndɨ. Ndina wiyona
kap nɨma nglei vat yalɨndɨ. Hos nɨma sakwat katris kwutaa kao kat yiga
pɨlɨga yinja kak vla lɨndɨ. 10 Ndina ngɨni kwagwula valɨ la vla valɨ lɨndi.
Mbap tambanat tɨga kavle njɨvwa yiga kwutɨndi. 11 Ndina njambwi king
ngi lɨga. Wan nyan ndai lɨmbwilaa la waangu vɨga la nyana. Judana
kwundimba ndɨna sɨ “Abadon” walɨndi. Grikna kwundimba ndɨna sɨ
“Apoliyan” wandi. (Nɨna kwundi Kavle Vat Yilɨga Nyana waa walɨnɨn.)
12 Ndu lagwa kavle vat yila kɨta wan vak tamba ngɨlɨndɨ. Kavle vat
vɨlɨlɨk yaigambɨk.

NAT SɨLA KɨTA WAN ENSEL KWUK VɨLITNDɨ

13 Nat sɨla kɨta wan ensel kwuk vɨlɨtndɨ maa Godna mɨndama
sambɨmba golmba kwutnja njambɨmba yaa kwundi wutwun. Wan
njambɨ God kat kwunapmak kat taaganja njambɨ. Wan njaambɨ way
waymba kom aynat tɨndɨ. Wan kwundi komba ya lɨndɨ, wutwun. 14 Kwuk
kwutaa lɨga nat sɨla kɨta wan ensel kat wandɨ. Wamɨn maa “Yufretis”
walɨnja avɨsetmba nginja ensel aynat njalakiyandi waa wandɨ. 15 Wandɨ
maa njalak ngwula wandɨ wan ensel. Wandɨ maa njalatndi. Nɨma
njɨmbla kawiga lɨndi. Ndi kat njalatnjeya ndɨmwe, njalatnjeya mbak,
njalatnjeya nandinya, njalatnjeya aua kat kawiga lɨga yelavɨka lɨndi.
Nɨn kat njalatndi maa ndi ndu lagwa mbaapma kuvut taagalaa nat

mbaapma kat vatnyagiyanɨn waa yelavɨka lɨndi. 16 Ndi kat njalatndi
maa nɨma sakwat hosna mbunimba nda la soldia sɨvak yindi maa vɨwun.
Ndina sakwat 200,000,000 nɨmba. Ndi kat sɨmak vla vɨwun. 17 Hosna
mbunimba ndaa la nɨmba mawlava siot kapa kwusondi. Nat kɨta yelag-
wen mbangɨ. Nat kɨta mbangɨ njangwi mbangɨ. Nat kɨta kamwin mbangɨ
nambu vla landɨ. Ya, yagɨmbi, ya vɨtɨga kambak ndina ngaangamba
wogwendɨ. 18 Wundi soldia ndu lagwa kat mbaapma kuvut taagalaa nat
kɨta mbaapma nɨmba kat aywaa vatnyandi. Nat nɨmba kat yamba tundi
maa kiyandi. Nat nɨmba kat yagɨmbi sɨndɨ maa kiyandi. Nat nɨmba kat ya
vɨta kambak viyandɨ maa kiyandi. 19 Ndina ngɨni ndɨno kwonduo lɨndɨ.
Ndina ngɨni kamboy vla lɨndɨ. Ndina njɨmbwi ngɨni kamboyan nambu
vla lɨga ndinyangu kat valɨ lɨndi.
20 Nat nɨma sakwat nɨmba kat ana vatnyandi. Vatnya lɨnja vak mɨna
kwo lɨga vɨga lɨndi. Vɨlaa kavle vat yilɨnja vak ana kwagala lɨndi. Ndi
golmba kwutnja silvamba kwutnja, kapamba kwutnja, kambak kwut-
nja, mimba kwutnja waagan kwunatnja waagan mɨndama mɨni vɨga
waan ana wuka lɨlɨndɨ. Man ana veiga yetɨlɨndɨ. 21 Nat nɨmba kat vatnya
lɨnja vak ana kwagalalaa lɨndi. Ndi kat sɨvu kɨlɨnja vak ana kwagalala
lɨndi. Sɨk yambɨsɨk yilɨnja vak ana kwagalalaa lɨndi. Nat nɨmbana nda
sɨkwutɨnja vak ana kwagalalaa lɨndi.

10

ENSEL KƗTA JON KAT BUK KWINDƗ MAA KƗNDƗ

1 Nat kɨta njambwi ensel nyinangwupmba lɨga ngaga yanda vak
vɨwun. Meit tɨmbu ndɨna mbangɨmba waavwi vla kwusolaa yandɨ,
vɨwun. Ndɨna nambu njɨmbwimba tɨmbɨn sɨsolaa lɨlɨ. Ndɨna mɨndama
ya vla sɨlɨndɨ. Ndɨna man tawnja ya vɨta kwaalɨk vla lɨndɨ. 2 Ndɨna
yaagindan taambamba nyaangɨt tɨga mat buk lavwiga kwutaa lɨndɨ.
Ndɨna yaagindan man nyingi ngumba veilaa lɨga ndɨna ambugendan
man kɨpmamba veilaa lɨndɨ. 3 Ndɨ nɨma kwundimba walendɨ. kwapɨmba
yetɨ lɨga “laion” walɨga vla wupma walendɨ. Walendɨ maa vlap vlap sɨla
vɨli njambɨ kwutndɨ. 4 Vlap vlap sɨla vɨli njambɨ kwutndɨ maa vɨwa vat
pɨlɨwupmat tɨwun. pɨlɨwupmat tɨwun maa nyinangwupmba yaa kwundi
wun kat wandɨ. Vlap vlap nyinangwupmba sɨla vɨli njambɨ kwutndɨ mala
wupma nyaangɨt pagwumɨn. Ke pɨlɨwuka wan wun kat wandɨ.
5 Wandɨ maa tak vuwa ensel nyingi nguo kɨpmamba veilaa la en-
sel yaagindan taamba katsolaa nɨma nyaangɨt Godna sɨmba wandɨ.
6 Njɨmbla njɨmbla tɨlɨga nyan, nyinangwutno nyinangwupmba lɨga
kwanda kwanda kwukna nyan, kan kɨpma kɨpmana kwanda kwanda
kwukna nyan, nyingi nguo ngua kwanda kwanda kwukna nyan God
ndɨna sɨ waga wandɨ. Yaiga vak ya mɨna lɨgandɨ, waa wandɨ. 7 Kan sɨla vɨli
wan ensel kwuk vɨlɨtndɨ maa tamba God pagwunda vak kak kiyaigandɨ.
Tamba ndɨna njɨvwa kwuta la profet kak kiyandeya vak vɨlɨndi. Nat
nɨmba kai waa wandɨ njambwi ensel.
8 Nyinangwupmba lɨgqa yandɨ maa tak wukwa kwundi nat njambɨ
wun kat wandɨ. Nyingi nguo kɨpmamba veilaa lɨga ensel kwuta lɨnda
buk yiga kla waa wandɨ. 9 Wandɨ maa ensel kat yilaa ndɨ kat wowun.
Mat buk wun kat agwi waa wowun maa wandɨ. Klalaa agɨ. Tɨpmwimba
wanyanyevi lɨsɨk vla lɨgiyandɨ. Kɨmɨn maa mɨna yaat tɨgɨmbimba ndilaa
nyingi yigiyandɨ waa wandi. 10 Wandɨ maa mak buk kwutaa kɨwun.

Kiwun maa wuna tipmwimba wanyanyevi lisik vla lindi. Wuna yaat tigimbi ndailaa nyingi yindi.

11 Kiwun maa nat nyan wun kat wandi. God wandi maa ngini yaiga vat mbukiyamin. Kapma kapma ngepma nimba yigiyaa vak kat mbukiyamin. Kapma kapma mbangi nimba yigiyaa vak kat mbukiyamin. Kapma kapma kwundi nimba yigiyaa vak kat mbukiyamin. Nima sakwat njambwi king yigiyaa vak kat mbukiyamin waa wun kat wandi.

11

VILILIK PALI GODNA NYAANGIT MBUPMBIK

1 Wun kat vasi vasi kwilaa wandi. Godna ngayna sivla vasi vasimba yiga nagilaa Godna njambi nagi mila. Nagilaa God kat kwunapmak ya nimbana sakwat nagi mila. 2 Wan ngay kwagalalaa wegwula liga kava kat ke nagiga. Wan kava Godna nimba liga kava ana ndi. Kwo kavle nimba tiga kava. Kavle kava ana ndi. Apma kava. Wan kavle nimba yalaa mbak ndumi vililik kiyeli vililik kavle njivwa kwuka yetinjlinja kava. 3 Wowun mala wuna nyaangit mbut tiga mbik vlililik pali yiga mbuk kiyambit. Nandinya 1,260 tiga yilaa waavwi kavle bak vla sitaa yi ya yiga mbukiyambik waa wun kat wandi.

4 Kipma viga liga njambwi nyan Godna mindama sambimba watiga “oliv” walinja mi vililik wumbiki nyan mbit. 5 Kita nyan mbik kat vat yivat wandeyan mbitna ngaangamba ya wogwegiyandi. Wogwelaa mbik kat vat yivat yaiga nimba kat wa ya vikiyandi ndi kat. Ndi kat vatnyagiyandi. 6 Yalaa Godna nyaangit mbupmbeya njimbla ngambumbeyan meik ana ndaigandi. Meik viga limbeya kwondu God mbik kat kwindi. God mbik kat kwondu kwindi maa ngu kat wambeyan yelogwenat vali kiyandi. God mbik kat kwondu kwindi maa ndina maawupmba yelavika wan kipmamba liga nimba kat mandip mandip yelogweno nat nima vatno yaigandi.

7 Mbitna nyaangit ngilindi maa ndai limbwilaa liga waangumba yeta kavle kwapi nda wokelaa mbik kat sivat kao yigiyandi. Mbik kat kwulataa vatnyagiyandi. 8 Vatnyandi maa nima ngepmana ava yambimba mbitna sim tindi. Wan ngepmana si pagwuga Sodom waa Isip walina ngepma. Nina njambwi nyan kat diwai krosmba kaalanja ngepma. 9 Nandinya kuvut angi nandinya apma mbitna sim ava yambimba tindi, vindi. Kapma kapma ngepma nimba, kapma kapma kwundi nimba, kapma kapma mbangi nimba aywaa yaa mbitna sim vlilindi. Mbik kat vaanguvak kat kai wandi. 10 Kiyambit maa kipma la nimba solat siga mbangu veindi. Awat sowat wenga nda kwo kwilindi. Tamba kipma la nimba kat nima vat yilimbit. Ngi kat tiga kiyambit maa solat silindi.

11 Nandinya kuvut angi nandinya ngilindi maa God mwuk kwindi maa mbitna simba wuleindi maa laapmbik. Laataa limbit maa va nimba nimamba vaaka lindi. 12 Vaaka liga nyinangwupmba yaa nima kwundi wutndi. Kwundi mbik kat wandi. yagwa mbila nga ya waa wandi maa mbaonala nyinangwut wokembit maa mbik kat kao ya nimba yindi. 13 Wokembit maa kipma nima yinaw kwutndi. Wan ngepmana nat waambu ngepma kavle yindi. Nat waamba sila ayat kwo lindi. Yinaw kwutndi maa ndinyangu 7,000 kiyandi. Nat nimba kwo liga vaaka liga nyinangwupmba liga njambwi nyan God ndina si kwutaa katsondi.

14 Nat vɨlɨlɨk wan kavle vat ngɨlɨndɨ. Ngwuk avɨmba ngwuk. Nat kuvuk
wan kavle vat ya mɨna lɨgandɨ.

NAT SƗLA VƗLI WAN ENSEL KWUK VƗLƗTNDƗ

15 Nat sɨla vɨli wan ensel kwuk vɨlɨtndɨ maa nyinangwupmba la nɨma
kwundi nɨma sakwat nɨmamba walɨndi maa wutwun. Kupma walɨndi.
Kan kɨpma vɨga la nɨmba tamba ngɨlɨndi. Mbambala nɨna njambwi
nyano wandɨ, yaa nyano vɨga lɨgambɨt. Njɨmbla njɨmbla vɨga lɨgiyambɨt
waa walɨndi. 16 Godna mɨndama sambɨmba nɨma tɨgɨtmba ndaa lɨga kɨta
ndumi kiyeli aynat njambwi nɨmba ndina mɨndama sambɨmba ndalaa
Godna sɨ kwutaa katsondi. 17 Katsoga wandi. Njambwi nyan God mɨn
kat sɨvu kɨlɨganɨn. Mɨn kwonduo lɨga nyan mɨn. Tamba lɨmɨn. Mbambala
lɨgamɨn. Mɨna nɨma kwondumba wundi nɨmba kat mbambala vɨga
lɨgamɨn. Vɨga lɨma vat apma vatna. 18 Kɨpmamba la nɨmba tak mɨn kat
walea lɨndi. Mɨna nyingi maawupmba ndi kat kwulapmɨn. Tamba kiya
nɨmba yiga yeta vak vɨlaa sɨga nagugiyamɨn. Mɨna njɨvwa kwuta nɨmba
mat nyangu ndi kat apma wenga kwigiyamɨn. Kan kɨpma kat kavle ya
nɨmba kat ndi kat kavle yigiyamɨn waa wandi njambwi nɨmba.
19 Wandi maa Godna ngayna mbapmo lavwindi maa nɨndɨmba God
kwiya nyaangɨt tɨga bokis tɨndɨ, vɨndi. Vɨndi maa vlap vlap nɨmamba
kwutndɨ. ndɨna kak wutaa kembanda vak vɨndi. Nat nɨma sakwat kak
wutndi. Vlap vlap kwutndɨ maa yinaw kwutndɨ. Yinaw kwutndɨ maa
yipma yilɨga ngu vla lɨga kambak nɨma sakwat ndandɨ kɨpmamba.

12

TAAGWAO NƗMA NGLEI MBALUO TƗMBƗT

1 Nyinangwutna tɨmbumba lɨga nɨma nglei vat wogwendɨ, vɨwun. Ny-
inangwupmba taagwa kɨta tɨlɨ. Waavwi kwuso lɨnja vla lɨla mbangɨmba
nya kat kwusolaa lɨlɨ. lɨla man mbapmba veilaa lɨlɨ. Lɨla nambumba
kumbula lɨla hatmba sɨngwut tamba vɨli kiyeli vɨlɨlɨk tɨndɨ. 2 Wat taagwa
nyan tɨlɨ. Nyan kwupmat tɨga lɨla yak nɨma vat kangɨt yilɨndɨ maa walega
ngla lɨlɨ. 3 Vɨga lɨga nyinangwutna tɨmbumba nat nda wogwendɨ, vɨwun.
Nɨma nglei yelogwen mbangɨ mbalu vɨwun. Ndɨna nambu sɨla vɨli mɨna
lɨndɨ. Ndɨna nambumba la kom tamba vɨli mɨna lɨndɨ. kingnana hat
sɨla vɨli wan ndɨna sɨla vɨli nambumbalɨndɨ. 4 Ndɨna ngɨni nyinang-
wupmba la mbaapma sɨngwut kɨta pwivugakalɨndɨ maa sɨngwut kɨpmat
ndaindɨ. Nat mbaapma sɨngwut vɨlɨlɨk kwo lɨndɨ nyinangwupmba. Nyan
kwupmat ta taagwana mɨndama sambɨmbawan mbalu kawiga lɨndɨ.
Nyan kwutɨ maa kɨgiyowun waa yelavɨka lɨndɨ. 5 Tɨga lɨga nondanyan
kwutɨ. Wan nondanyan kava kavana nɨmba kat aywaa nɨma kwonduo
lɨga vɨga lɨgiyaa nyana. Kwutɨ maa wan nyan laaptaa nyinangwut
wokendɨ. God nɨma tɨgɨtmba lɨga nɨma sakwat kwanda kwanda kat vɨga
lɨnda ngepma wokendɨ. 6 Nyan wokendɨ maa wat taagwa vaaka pɨlɨga
ndinyangu lapman kavat yilɨ. God ngepma kwunataa wandɨ mala wungi
ngepmamba yiga tɨlɨ. Wan ngepmamba nandinya 1,260 tɨlɨ. god lɨ kat
kɨgɨnda kwilɨndɨ.
7 Tɨga lɨga nyinangwupmba lɨga nɨmba awat sowat nɨmbi ndamba
walea lɨndi. maikel ndɨna mbaapmamba ensel wan nɨma mbaluna
mbaapmamba la ensel walea lɨndi. Awat sowat nɨmbi ndamba sɨlɨndi.
8 Maikelna mbaapma nɨmba ndi kat kwulataa kɨklindi. Ndi nyinangwut
kwagalalaa vaaka yindi. 9 Nɨma nglei mbalu kwutaa yaagindi, kɨpmat

ndandɨ. Ndɨna ensel ndi kat aywaa yaagindi, kɨpmat ndandi. Wan nɨma mbalu tamba kamboyna mbangɨ klalaa yandɨ. Tamba yalaa kɨpmamba la nɨmba kat yaa woseka walɨndɨ maa ndɨna kwundi wutɨndi. Ndɨna sɨ Setena. Ndɨ apma vat yetɨga nɨmba kat kai walɨga nyana.

10 Ndandi maa nyinagnwupmba lɨga nɨma kwundi wandɨ, wutwun. Kupma wandɨ. Nɨma njambwi nyan nɨn kat kwunatnda vat vɨga lɨganɨn. ndɨna kwondu vɨga lɨganɨn. Ndɨ njambwi nyanat tɨnda vat vɨga lɨganɨn. Ay wandɨ, yaa nyana kwondu vɨga lɨganɨn. Nɨna mbaapma nɨmba kat kai wala nyan tamba yaagindi maa kɨpmamba ndandɨ. Tak nandinya ngan nandinya ngan ndi kat tɨga God kat walɨndɨ. Ndi kavle nɨmba ndi waa walɨndɨ. Mbambala wupma kai. 11 Mat sip sip salakna yelogwen klalaa ndɨ kat kwulatndi. Wan apma nyaangɨt mbuka lɨga ndɨ kat kwulatndi. Wan apma nyaangɨt mbuka lɨga ndɨ kat kwulatndi. Nɨn kat anagandɨ vatnyagiyaa waa ana yelavɨka lɨndi. Vaat tapma tɨga ndɨ kat kwulatndi. 12 Kwulatnjangat nɨn nyinangwupmba lɨga nɨmba ndi kat solat sɨgiyanɨn. Ngwuk kɨpmamba lɨga nɨmba nyingi ngumba lɨga nda ngwuk kat miwa yiga lɨganɨn. Seten ngwutna k0081 ava tamba ngega yalaa lɨgandɨ. Samat tɨga God wun kat vatnya kiyandɨ waa yelavɨtaa ndi kat nɨma kavle vat yigiyowun waa yelavɨka tɨgandɨ Seten. Ngi kat tɨga ngwuk kat nɨma miwa yiga lɨganɨn waa wandi nyinangwupmba lɨga nɨmba.

13 Wan nɨma mbalu kɨpmat ndaiga wat nondanyan kwukna taagwa kwaka yila kavat kwupmba yindɨ. Lɨ kat vatnyavat yindɨ. 14 Wat tagwa kat God nɨma ngawina wiyo vat wiyo kwindɨ maa wiyaka yilɨ. God lɨ kat kwuta wan ndinyangu lapman ngepmamba yiga tɨlɨ. Wan ngepmamba yiga mandɨt ndɨmwe kuvut nat angɨn ndɨmwe wupma lɨlɨ. 15 wan mbalu lɨla kwut savagu yiga ngaanga sɨnandɨ maa nɨma sakwat ngu wogwendɨ. Wogwelaa nɨma avɨsat vla lɨndɨ. Wat taagwa ngu kɨlaa kiyambalɨ walaa ngu ngwiyandɨ. 16 Kɨpma wat taagwa kat kwunatndɨ. Kɨpma avla mbɨlɨndɨ maa wan mbalu ngwiya ngu kɨpma yambat ndaindɨ. 17-18 Kɨpma yambat ndanindɨ maa wan mbalu wat taagwa kat kɨmbut yiga lɨndɨ. Kɨmbut yiga lɨga lɨla nat nyangu kat sɨvat yelavɨka lɨndɨ. Lɨla nyangu Godna kwundi wuka la nɨmba ndi. Jisas nɨma njambwi nyana waa wala nɨmba ndi. Nyingi ngu la tɨvagawimba laataa ndi kat sɨvat tɨndɨ.

13

KWAPƗMBA YETA MBƗT NDA VɨLƗLƗK LAAPMBƗT

1 Kwapɨmba yeta nda nyingi ngumba wogwega wiyandɨ maa vɨwun. Ndɨna nambu sɨla vɨli mɨna lɨndɨ. kingnana hat sɨla vɨli ndɨna sɨla vɨli komba kumbula lɨndɨ, vɨwun. Ndɨna nambu sɨla vɨlimba kavle sɨ pɨlɨwutndi., lɨndɨ, vɨwun. God kat kai waa njɨka yetɨla nyana sɨ pɨlɨwutndi, lɨndɨ maa vɨwu. 2 Wan kwapɨmba yetɨla nda “lapat” walɨnja nɨma pusi vla lɨndɨ. Ndɨna man “bea” walɨnja kwapɨ ndana man vla lɨndɨ. Ndɨna nɨmbi ngaanga “laion” walɨnja nɨma pusina nɨmbi ngaanga vla lɨndɨ. Nɨma mbolu wan kwapɨ nda kat ndɨna nɨma kwondu kwindɨ. Nɨma mbolu kwapɨ nda kat wandɨ. Wunai vɨga la nɨmba kat mɨna lak vɨga lɨgiyamɨn wa wandɨ. 3 Wan kwapɨ ndana nambu kɨtamba nɨma kawiya tɨndɨ, vɨwun. Mat kawiya ana ndɨ. Nɨma kawiya. Wan kaiwya wungi nyan kat vatnya vla lɨgandɨ. Ndɨ kat ana vatnyandɨ. Kawiya avla kasɨndɨ, kwo lɨndɨ. Kasɨndɨ maa kɨpma la nɨmba aywaa vɨlaa ngwpaliga ndalaa ndɨna kwupmba yiga ndɨna kwundi wutndi. 4 Nɨma mbolu kwapɨ nda kat

nima kwondu kwindi maa vinjangat kipma la nimba mboluna si kwutaa katsondi. Kwapi ndana si kwutaa katsolaa wandi. Kandana kingi nyano kita lulu nyan kai. Kanda ndi kat kwulak kiyaa. Ndi kat kwulak kiya nyan kai waa wandi.

5 Wan kwapi nda kwundi waga wun nima nyan wun waa God kat kai waa njitindi. Tiga liga mbak ndumi vlililik kiyeli vililik yiga yi ya God kat kai waa njitindi. 6 God kat kai waa njika ndina si kat viyaisandandi. Godna ngepma liga nimba kat kai waa njitindi. 7 Godna mbaapmamba la apma nimba kat siga kwulatndeya kwonduo lindi. Kava kavamba la nimba mandip mandip kwundi ngambuga nimba, mandip mandip mbango la nimba kat viga lindeya kwonduo lindi. 8 Kipmamba la nimba aywaa ndina si kwutaa katso ligiyandi. Tamba kan kipma ana lindi, wundi nimbana si vatnyanja mat sip sipna bukmba ndina si aa piliwutndi. Wan bukmba si piliwutnja nimba njimbla njimbla apma yetinjeya vak kla nimb ndi.

KAN NYAANGITNA ANGWA VAK VILAA YELAVIK NGWULA

9 Apma maawutno liga nyan piliwukwa nyaangit vilaa ndina nagwa vat yelavik kiyandi. 10 Ngwutna kita nyan kat kandi kwutaa kalivat wanjeyan ndi kat kwutaa kaligiyandi. Ngwutna kita nyan kat nat nimba yaapmba vatnyavat wanjeyan ndi kat vatnyagiyandi. Wan kavle vat yaigandi. Ngwuk Godna apma nimba kan nyaangit vilaa yelavik ngwula. God kat maawupmba yelavika lina vak ana kwagala kiyanin. Nin tagula maawutno ligiyanin. Nin tagula maawutno ligiyanin waa yelavik ngwula. Kwapimba yetila nda kipma yambimba wogwe lindi, viwun.

11 Kwapimba yetila nda kipma yambimba liga wogwe lindi, viwun. Ndina nambu kom vlililk tindi. Mat sip sipna kom vla lindi. Ndina kwundi nima mboluna kwundi vla lindi. 12 Kita wan kwapi da ndinyangu kat viga linda vla ndino wupma viga lindi. Viga linda vak kita wan kwapi nda viga liga apma vatna wandi. Vililik wan kwapi nda wandi maa kipmamba la nimba kita wan kwapimba yetila ndana si kwutaa katso lindi. Ndina nambumba kita nima kawiya avla ksaindi waa ndina si kwutaa katso lindi. 13 wan vlililik wa kwapi nda nima nglei njivwa laataa kwutinda vak vilindi. Wandi maa nyinangwupmba liga ngaga yaa ya kipmamba ndalaa vitindi. 14 nima njivwa kwutindi maa kita wan kwapi nda vilaa apma vatna waa walindi. Kipamba liga nimba aywaa woseka walinda nyaangit aywaa wuka lindi. Wandi ma kita wan kwapi ndana kait kwutndi. Kita wan kwapi ndana nambu yapmba viyandi, kawiya kindi. Kiga liga kasindi maa kwo lindi. 15 Kait kwutndi mala kwapi nda wandi maa kwutnja kait yuvut yindi. Yuvut yilaa kwundi walindi. Nat nimba wan kaik kak kwunapmak kat kaiwandi. Vililik wan kwapi nda wandi maa wundi nimba kat vatnyandi.

16 Wandi ma kipmamba la nimba aywaa ndina maago yaagindan taambamba kwapi ndana si piliwutndi. Sanyo la nimba sanya lapma nimba ndi kat piliwutndi. Kwo njivwa kwuta nimba sanya klala nimba aywaa ndi kat piliwutndi. 17 Nat nimbana mbangimba ndina si piliwutndi. Nat nimbana mbangimba ndina angwa sina namba piliwutndi. Piliwutaa nima njaambiya taagandi. Si piliwut tapman yinja nimba ndi ana wenga kwilaa kiginda klaigandi waa njaambiya taagandi. 18 Wan piliwutnja nyaangit kwo liga nimba maawut ana yelavika ligandi. Apma maawut sika liga nimba ndi yelavika ligiyandi. Wan kwapimba

yeti la ndana sina angwa namba ngi liga. Wan namba ndu nyana namba. Wan namba 666. Ngwuk yelavik ngwula.

14

144,000 NIMBA MANDIP KUPI MBANGU KWUNDI WAA VEINDI

1 Mat sip sip Saion walinja nambunduwimba laaptaa lindi, viwun. Ndinogwinala 144,000 nimba laataa lindi. Mat sip sipna si ndina nyaekna si ndina maagamba piliwutndi, viwun. 2 Nyinangwupmba liga yaa nima kak wutwun. Pali kwutndi viya liga nguna kak vla viya lindi, wutwun. Vlap vlap kwutnaa kap vla yalindi, wukwun. Kwundi gita viya linja kwundi vla ya lindi, wukwun. 3 Wundi 144,000 nimba God nda liga tigitna mindama sambimba laataa kupi mbangu kwundi waa veilindi, wukwun. Wundi aynat yuvut yiliga ndagwi nat njambwi nimbo wuka lindi. Nat nimba wan mbangu kwundi ana alipsiga klaigandi. Wundi 144,000 nimba mina klalaa veilindi. Ndi tamba kipmamba yeta nimba ndi. God ndi kat mina wenga kwilaa kwutaa kalindi. 4 Wundi nimba taagwonana kavle vat ana yi lindi. Kai. Mat sip sip yilinda vla yilindi. Ndi tamba kipmamba yeta nimba ndi. God ndi kat wenga kwilaa kwutaa kalindi. Godna mat sip sipna njivwa kwutnjangat ndi kat kwutaa kalindi. 5 Wundi nimba walinja nyaangit woseka ana walindi. Kavle nda ndinogwinala ana lindi.

ENSEL KUVUK NYAANGIT MBUTINDI

6 Ensel kita kat viwun. Angwat nyinangwupmba wiyaka yilindi. Njimbla njimbla tigiya apma nyaangit kipmamba la nimba kat mbupmat yilindi. Kava kava nimba kat mbupmat yilindi. Mandit mandit kwundi ngambula nimba kat mbupmat yilindi. Mandit minadit mbangi nimba kat mbupmat yilindi. Mandit mandit mbangi nimba kat aywaa mbupmat yilindi. 7 Ndi nima kwundimba walega wandi. God kat yelavika ndina si kwutaa katso ngwula. Yalaa ndinyagu kat siga nagundeya njimbla tamba ngway tologandi. Ngwuk vaak kiyangwuk ndi kat. Ndi tamba nyingangwut, kipma, nyingi ngu, kigin ngu kwukna nyana. Ngi kat tiga ndina si kwutaa katso ngwula waa walindi.

8 Wandi maa nat ensel laaptaa wandi. Bebilon walinja nima ngepma tamba kavle yindi. Wan ngepma nimba yambisk yilinja vak ngepma ngepma kat visimogwindi maa wungi vat ndino yilindi. Kavle vat yilinja vak kilinja nima ngu vla ligandi. Ngepma ngepmamba la nimba kindi waa wandi. 9 Wandi maa ndina kwupmba ya kuvuk wan ensel nima kwundimba walega wandi. Kita nyan kwapi nda kat kwunatndeyan wan nyankavle yigiyandi. Kita nyan kwapi ndana si ndina maaga taambamba piliwutnjeyan wan nyan kavle yigiyandi. 10 Godna kimbut maawut awmba kalitnja nima ngu vla ligandi. Miwa yiga linda vat wan awmba ana salatndi. Kavle vat ya nimba kindi ma ndi kila yamba yiga tigiyandi. Ndi kat wan nimamba kangan wa liga kambak ndi kat tugiyandi. Mat sip sipno apma enselo kavle vat yi linja vak aywaa vigiyandi. 11 Ndi kat vitiga yana yagimbi nandinya ngan wokeligandi. Ndi ngan nandinya sindu ana kwaigandi. Ndina mbangi nimamba kangan waigandi. Wundi kavle nimba kwapimba la ndo ndina mi kaik kat kwunata nimba ndi. Ndina si ndina mbangimba piliwuta nimba ndi waa walindi kuvut wan ensel. 12 Wun Jon wun ngwuk kat wowun. Ngwuk Godna apma nimba wan nyaangit wutaa yelavik ngwula. God kat

nina maawupmba yelavika lina vak ana kwagala kiyanin waa yelavik ngwula. Ngwuk God waa nyaangit wuka ligangwuk. Jisas nina njambwi nyana waa yelavika lingagwuk. Apma vatna yelavikngweya.

13 Nyinangwupmba liga nat kwundi ngaga yandi, wutwun. Wan kwundi wun kat wandi. Kupma piliwuk mila wandi. Godna mbaapmaba liga nimba kiyanjeyan apma vatna. Yiga apma vat tigiyandi waa piliwuk mila waa wun kat wandi. Wan kwundi wandi maa Godna waagan wun kat wandi. Ngiyambak wanda. Apma vat ti kiyandi. Kiyanjeya nijimba yilaa nima njivwa ana kwuk kiyandi. Yat njawiaga apma vat tigiyandi. Kwutinja apma njivwa wandi Godna waagan.

KIPMAMB WATAA LA KIGINDA KAAMAMBA KALIPMAT TINJA NJIMBLA

14 Nyinangwupmba la sawun mbangi timbu viwun. Wan timbumba kita nyan ndaa lindi. Ndina taambamba way mbundi kaama kwutaa lindi. 15 Viliwun maa ensel kita Godna ngaymba liga wogwendi. Wogwelaa nima kwundima timbumba ndaa la nyan kat walega wandi. Kiginda kalipmeya njimbla tamba yaandi. Yiga kalik. Kipmamba wakna kiginda tamba ak wula ligandi waa walega wandi. 16 Walendi maa timbumba ndaa la nyan ndaiga kaama kwutaa wan kiginda kalitndi.

17 Nyinangwupmba la Godna ngaymba la ensel way mbundi kaama kwutaa wogwendi. 18 Wogwendi maa God kat kwunatinja njambi waymba la nat ensel wogwendi. Wan ensel vitiga ya kat viga la ensel. Ndino way mbundi kaama kwutaa la ensel kat nima kwundimba walega wandi. Kipmamba wata liga “glep” walinja mi sik yiga kalik mila. Tamba ak wula ligandi waa walendi. 19 Walendi maa wutaa wan ensel yiga “glep” walinja mi sik yiga kalitndi. Kalitaa yisolaa nima tangmba taagandi. Man veinjanat taagandi. Wundi “glep” kavle nimba vla lindi. Vei kiya nyan Godna. Ndi kat kimbut yiga vei kiyandi. 20 Wan tang nima ngepmana alagumba lindi. Veindi maa ndina yelogwen salaka avisatna ngu vla yilindi. Ndina sivla 200 mail. Wan yelogwen wokega nduna svla vla wokega tindi.

15

ENSEL SILA VILI KAVLE NDA SILA VILI KWUTAA LINDI

1 Nyinangwupmba la nat nima vat viwun. Ensel sila vili kavle nda kwutaa lindi. Wan kavle nda sila vili ndu nyan kat vatnya linja nda. Wan kavle ndana angwa Godna kimbut maawut. Wan kavle vat ndi kat yandi maa Godna kimbut maawut ngiligiyandi.

2 Nyingi ngu vla liga nda kat viwun. Ya vitiga glas vla lindi. Nat nima sakwat nimba nyingi nguna tivagawimba laataa lindi. Ndi tamba kwapi nda kat kwulatndi. Ndina kait kat ana kwunatndi. Ndina si ndina mbangimba ana piliwutndi. Ndi laataa God ndi kat kwiya gita kwutaa lindi. 3 Tamba la nyan Moses Godna njivwa nyan piliwukna mbangu kwundi viga walindi. Mat sip sip kat yelavika walindi.

Min apma nima njivwa kwutimin.
Min njambwi nyan min. Min God min. Min kwonduo
liga nyan min.
Njimbla njimbla njambwi kingat tigiyamin.
Min kat aywaa vaaka ligandi. Aywaa mina si kwutaa
katsogiyandi.
Min njambwi nyan min.

Mɨn apma vat mɨn yiga yetɨ lɨgamɨn. yetɨma vak vla
nat nyan wupma ana yetɨgiyandɨ.
4 Wama nyaangɨt kak kiyandɨ maa aywaa wuka lɨgandi.
Wutaa kava kava lɨga nɨmba yalaa mɨna sɨ kwutaa
katsogiyandi waa walɨndi.
5 Wandi maa nyinangwupmba lɨga God tɨga ngay lavwindi maa vɨwun.
Wan ngay selmba kwutnja ngaya. 6-7 Lavwindi maa wan ngaymba
lɨga ensel sɨla vɨli ngaymba lɨga wogwendi. Ndi kɨta kɨta ndu nyan
kat vatnya lɨga wogwendi. Ndi kɨta kɨta ndu nyan kat vatnya lɨga aw
kwutaa lɨndi. Ndi sɨvla mbundɨ sawun mbangɨ waavwi kwusola lɨndi.
Ndina mawlavamba golmba mbangɨ waavwi kwusola lɨndi. Ndina
mawlavamba golmba kwutnja let sɨta lɨdni. Wan ayat ndana kɨta nda
ensel sɨla vɨli kwutnja awmba Godna nyingi maawut tɨga vat awmba
naangandɨ. Wan naanganda Godna nyingi maawut tɨga vat mat vat
ana ndɨ. Ndɨ naɨmbla njɨmbla tɨlɨga nyana. 8 Naangandɨ maa Godna
kwondu yagɨmbi vla wokega Godna ngaymba wan yagɨmbi wuleindɨ.
Wan yagɨmbi ngay wuleiga taata lɨndɨ, ndinyangu wulei vak vla ana
lɨndɨ. Wundi sɨla vɨli ensel kwuta lɨnja kavle vat aywaa ngɨlɨndɨ maa ndi
wuleigiyandi.

16

GODNA NYINGI MAAWUT TɨGA AW SɨLA VɨLI

1 Godna ngaymba lɨga kwundi ensel sɨla vɨli kat nyaangɨt wandɨ,
wutwun. Godna nyingi maawut tɨga aw sɨla vɨli kwutaa kɨpmamba salɨk
ngwula waa wandɨ, wukwun.
2 Wandɨ maa wutaa nat ensel aw kwutaa kɨpmamba salɨkndɨ, kɨpmat
ndandɨ. Ndandɨ maa kɨpmana nɨmbana mbangɨ nɨma kawiya kɨlɨndɨ,
ndina mbangɨ kavle yindɨ. Kwapɨ ndana sɨ ndina mbangɨmba pɨlɨwuta
nɨmbo mi kaik kwunata nɨmbo ndina mbangɨmba mɨna wan kawiya
kɨlɨndɨ. 3 Vɨlɨlɨk wan ensel laataa ndɨna aw kwutaa nyingi ngumba
salatndɨ, nyingi ngu yelogwen vla lɨndɨ. Yelogwen tɨndɨ maa nyingi
ngumba yeta nda aywaa kiyandi.
4 Kuvuk wan ensel laataa ndɨna aw kwutaa kɨgɨn ngumba salatndɨ.
Salatndɨ maa wan ngu yelogwen vla lɨndɨ. 5 Kɨgɨn ngu yelogen vla
lɨndɨ maa vɨlaa kɨgɨn ngu vɨga la ensel laataa wandɨ. Yima nɨma vat
apma vatna. Mɨn kavle vat yilɨga nyan ana mɨn. Tamba kavle vat
ana yilɨmɨn. Mbambala kavle vat ana yigamɨn. 6 Tamba mɨna apma
nyaangɨt mbuta nɨmbo mɨna mbaapmamba la apma nɨmba kat kan
kɨpmana nɨmba ndi kat vatnyalɨndi. Vatnyalɨndi maa ndia yelogwen
salɨtndɨ. Mbambala ndi kat ndina yelogwen ngu kɨnjangat wupa yimɨn.
Apma vatna yima. Ngiyambak yima waa wandɨ. 7 Wandɨ maa god
kat kwunatɨnja njambɨ pulumba la kwundiwandɨ, wukwun. Ngiyamba
wama. God mɨn njambwi nyan mɨn. Nɨma kwonduo lɨga nyan mɨn.
Ndinyangu kat awat yima kavle vat wovun yimɨn waa wandɨ. 8 Aynat
wan ensel ndɨna aw kwutaa nyamba salɨtndɨ. Salɨtndɨ ma nya nɨmamba
kangan wa du lagwana mbangɨ ya vla vɨtɨndɨ. 9 Ndina mbangɨ ya vla
vɨtɨndɨ maa ndi God kat kai wasa ndɨna sɨ kwutaa viyaisandandi. God
ndi kat kavle vat yilɨnda vak kat vɨlaa wan yilɨnja kavle vat ana kwagala
lɨndi. God ndɨ njambwi nyan. Ndɨna nyaangɨt wuka lɨgiyanɨn waa ana
walɨndi.

10 Tambanat wanensel ndɨna aw kwutaa kwapɨ nda ndaa lɨla nɨma
tɨgɨtmba salatndɨ. Salatndɨ maa ndɨnai vɨga la kava kulun wala lɨndɨ.
Kulun wala lɨndɨ maa ndɨnai vɨga la nɨmba mbangɨ kangɨt yilɨndɨ maa
nɨmbi ngliaka tɨgat nɨmbimba valɨlɨndi. 11 Ndina tɨgat nɨmbimba valɨga
lɨga nyingangwut tɨga God kat kavle vat waa njɨtɨndi. Nɨn kat kangɨt yilɨga
vat nɨn kat kawiya kɨlɨga vat God ndɨnai kwiya vatna waa njɨtɨndi. Njɨka
lɨga wan yilɨnja kavle vat ana kwagala lɨndi.

12 Sɨla kɨta wa ensel ndɨna aw kwutaa yufretis walɨnja nɨma avɨsatmba
salatndɨ. Salatndɨ maa wan ngu aywaa kɨga ngɨlɨndɨ. Ngɨlɨndɨ maa
wan kɨpma tagula vat ta ava yambɨ vla lɨndɨ. Woli agwimba lɨga yaiga
njambwi king yanjeya yambɨ. 13 Tɨga lɨga nɨma mbolu, kwapɨ ndɨ,
woseka walɨga profet, kuvut nda kat vɨwun. Kavle waagan kuvut ndina
ngaangamba kɨta kɨta wogwendi. Wundi kavle waagana mbangɨ kɨkɨkna
mbangɨ vla lɨndi. 14 Ndi kavle nglei waagan ndi. Setena mbaapma nɨmba
ndi. Ndi yi ya nɨma njɨvwa kwuka lɨlɨndi. Kwutɨnja njɨvwa kat vɨlaa nat
nɨmba ndi kat nɨma nɨmba ndi waa walɨndi. Kan kɨpmana njambwi king
kat aywaa yiga wandi. Kwonduo lɨga nyan God ngɨni yandeya nandinya
ngwuk kɨta kavamba yisolaa ndɨ kat kao yiga sɨgiyangwuk waa njambwi
king kat wandi. 15 Tɨga lɨga kɨta nyan wun kat wandɨ. Avɨ mɨla. Sɨkwutɨga
nyan sɨkwupmak pogwuga yanda vla yaigowun. Sɨndu kwalapman
apma vat yetɨgiya nyan yaweya njɨmbla apma vat tɨgiyandɨ. Apma vat
yetɨga yindeyan yaweya njɨmbla wun kat vɨlaa ana wup yigiyandɨ waa
wun kat wandɨ wan nyan.

16 Kavle waagan kuvuk wandi maa Hibruna kwundimba Amagendon
walɨnja kavamba yisolaa God kat sɨvat kawiga lɨndi.

17 Sɨla vɨli wa ensel ndɨna aw kwutaa mwupmba salatndɨ. salatndɨ maa
Godna ngaymba la nɨma tɨgɨt pulumba nɨma kwundi wandɨ, wukwun.
Wan kavle vak ngɨni la la vak tamba yandɨ waa wandɨ. 18 Wandɨ maa
nɨmamba vlap vlap wandɨ, wuka vɨwun. Nɨma sakwat mandɨp mandɨp
kak nyingangwupmba yandɨ, wukwun. Kan kɨpmamba nɨma yinaw
kwutndɨ. Tamba kan kɨpma kɨngi njambwi yinaw ana kwutɨndɨ. Kan
mbambala kwukna yinaw nɨma ngleia. 19 kwutndɨ maa wan nɨma
ngepma tambɨ kuvuk mbɨlɨndɨ. Kan kɨpmana ngepma aywaa ngay
kɨpmamba ndandɨ. God Bebilonwalɨnja ngepma kat imbut yiga lɨnda
nyingi maawut ana nglɨlɨndɨ. Wata lɨndɨ. Ngi kat tɨga nɨma yinaw
kwutndɨ maa wan ngepma nɨmamba kavle yindɨ. 20 Nyingi ngumba la
ndi nɨmbuk aywaa kavle yiga lsvwiga dai ngɨlɨndi. 21 Nyinangwupmba
la kambak yipma yila ngu vla lɨga kambak nɨma sakwat kɨpmat ndandɨ.
Mat kambak ana ndɨ. Yuwi sɨk tɨlɨga bek njambwiya wan kambatna kla.
Kɨpmamba la nɨmba kat wan ndaila kambak viya lɨndɨ. Kambak kat
vaaka lɨga God kat kai waa njɨtɨndi.

17

YAMBɨSɨK YILA TAAGWA

1 Aw kwuta la ensel sɨla vɨlina kɨta nyan wun kat yaa wandɨ. Wuna
kwupmba yagwa mɨla. Nɨma vat yambɨsɨk yila taagwa nyingi ngumba
ndalɨ lɨgalɨ. Tɨga kavle yileya vak yaa vɨ mɨla. God lɨ kat sɨndeya vak
yaa vɨ mɨla. 2 Wan kɨpmana njambwi king wat taagwa yila kavle vak
vla yilɨndi. Yambɨsɨk yilɨla vak kat yelavɨtaa kan kɨpmamba la nɨmba

tungwengwan yiga lindi. Nima ngu nima sakwat kila tungwengwan yiga linja vla wupma ndino tungwengwan yiga lindi waa wandi.

3 Walaa wun kat kwutaa ndinyangu lapman ta kipmat kalindi. Wuna mbangi ana ndi kalindi. Wuna kaik mina kwutaa kalindi. yilaa yelogwen mbangi kwapi ndana mbunimba nda la taagwa viwun. Wan kwapi ndana mbunimba nda la taagwa viwun. Wan kwapi ndana nambu sila vili mina lindi. Ndina kom tamba vili mina lindi. Ndina mbangimba nyaangit nima sakwat piliwutndi, lindi. Kan nyaangit God kat njika walinja mandik mandik nyaangitna. 4 Wat taagwa yelogwen mbangi waavwi kwuso lili. Lila yelaga nda golmba kwutnja nda apma kambapmba kwutnja nda, bis. Lila taamba ngu la golmba kwutnja kap kwutaa lili. Ngu nglei ana ndi. Wan kapmba la nda kavle yambisik yilila vatna. 5 Lila maagamba pagwula la nyaangit piliwutndi. Kupma piliwutndi. Bebilon walinja ngepma yambisik yila nimbana angwa ngepma. Kan kipmana kavle vat yila nimbana nagwa ngepma waa piliwutndi. 6 Wat taagwa Godna apma nimba kat Jisasna si kwutaa nat nimba kat aywaa vatnya lilil. Ndina yelogwen kilaa nima ngu nima sakwat kilaa tungwengwan yiga tila nimba vla lilo wupma tili. Li kat vilaa ngipaliga ndalaa nima vak yelavikwun.

7 Nima vak yelavika liwun maa ensel kita yalaa wun kat wandi. Manda kat nima vat yelavika ligamin. Vima taagwa pagwula vat visimogwi kiyowun. nambu sila vili kom tamba vlii mina li kat kwuta kalia kwapi ndana vat visimogwi kiyowun. 8 Vima kwapi nda tamba tindi. Mbambala ana ligandi. Ngini angwa lapmanwaangumba liga wokendi maa God ndi kat vatnyagiyandi. Kan kipmamba la nat nimbo ndina si ana piliwutndi. Njsmbla njimbla apma vat tigiya ndi nimbana sonala ana piliwutndi. Ngini kwapi nda yadi, viga ngipaliga ndalaa kan apma vatna waa waigandi. Ndi tamba lindi. Tiga liga pagwunda vat nin ana vinin. Yiga tiga liga ak yadi. Apma vatna waa waigandi.

9 Mbutina nyaangit apma maawut siga liga nimba mina yelavika ligiyandi. Kwapi ndana nambu sila vili nduwi sila vili kat walindi. Wan nduwimba wat taagwa ndaa lili. 10 Wan nambu sila vili nat sila vili king kat walindi. Wundi sila vili kingna tambanat nimba laataa tamba kiyandi. Nat kita mbambala ligandi. Nat kita ana laapka ligandi. Ngini laak kiyandi. Laaptaa samat tiga kiya vla ligandi. 11 Tamba lindi mbamba ana ligandi waa walinja kwapi nda ndi kinga. Ndi sila kuvuk wan kinga. Ndi nat sila vili king ndi kita mbaapma nimba ndi. Ndi aywaa kavle yigiyandi.

12 Vima kom tamba vili king tamba vili kat walindi. Ndi laataa kingna njivwa ana kwuka lindi. Ngini laataa kwuk kiyandi. Kwapi nda kingna njivwa kwuka lindeya njimbla ndino wan njivwa kwuka ligiyandi. Wan njivwa nima njimbla ana kwuka liligiyandi. Samat ana kita kwutndi maa wan njivwa ngiligiyandi. 13 Wundi king tamba vili kita maawut yelavika lindi. Kingna njivwa kwuka ndinyangu kat viga lina njivwa kwagalanin maa kwapi nda wan njivwa klalaa ndi viga ligiyadi waa yelavika lindi. 14 Ndi mat sip sip kat kao yiga ndi kat sivat yigiyandi. Mat sip sip kat kao yiga ndi kat sivat yigiyandi. Mat sip sip kat ana kwulakiyandi. Ndi ndi kat kwulaka sigiyandi. Ndi njambwi nimba kat kwulatiga nyana. Ndi kingnana njambwi nyana. Ndinogwinala yetila nimba kat ndi kat tamba

yagwa wandɨ, ndɨna kwupmba yandi. Yalaa ndɨ kat ana kwagala kiyandi
waa wun kat wandɨ.
15 Wun kat nat njambɨ wandɨ. Yambɨsɨk yila taagwa ndala nyingi
nguna angwa vak mɨn kat mbukiyowun. Wan ngu ndinyangu ndi.
Kapma kapma ngepma, kapma kapma mbangɨ, kapma kapma kwundi
nɨmba ndi. 16 Vɨta kom tamba vɨlio kwapɨ ndo yambɨsɨk yila taagwa kat
kai waigandi. Lɨla waavwi lɨla kwanda kwanda nda kwutaa yaagidi maa
kwo lɨgiyalɨ. Lɨ kat vatnyalaa lɨla wimbu kɨlaa lɨla sɨm yamba tungiyandi.
17 Lɨ kat ndina maawupmba yelavɨtnja vapmba ana yigiyandi. God
ndina maawupmba wanda vapmba yigiyandi. God waa vapmba wutaa
kɨta maawupmba yelavɨka wundi king kwuta njɨvwa kwapɨ nda kat
kwigiyandi. God waa vak aywaa kwukiyandi. 18 Vɨma taagwa lɨ ngep-
mat. Kan kɨpmamba lɨga ngepma kat vɨga lɨga nɨma ngepmat.

18

BEILON WALɨNJA NGEPMA KAVLE YINDɨ

1 Tɨga lɨga nyinangwupmba la ensel ngaga yandɨ, vɨwun. Ndɨ nɨma
kwonduo la ensel. Ndɨ ya vɨtɨga lam kemba lɨga vla kemba lɨndɨ. Yandɨ
maa kɨpma aywaa nya vla sɨlɨndɨ, vɨwun. 2 Ndɨ nɨma kwundimba
walega wandɨ. Kupma wandɨ. Nɨma ngepma Bebilon walɨna ngepma
tamba kavle yidɨ. Tamba aywaa kavle yindɨ. Ndu nyan ana lɨgandɨ
wan ngepma. Kavle waagan mɨna tɨgandi. Kavle wunjumbu ndino
yetɨlɨndi. Kɨgɨn mbundɨ la waavi, kavle yiga yeta waavi wupma yetɨlɨndi.
3 Bebilonmba la nɨmba kavle vat yilɨnja vla nat ngepma ngepmana
nɨmba vɨlaa ndino wupma yilɨndi kavle vak. Ngepma ngepmana
njambwi king ndi apma vak kwagalalaa wungi yilɨnja kavle vapmba
yilɨndi. Moni njɨvwa kwut tɨga nɨmba bebilonmba ta nɨmba sɨkwuka taa-
galɨnja vla ndino wupma sɨkwuka yisoga nɨma sakwat sanya taagalɨndi
waa walega wandɨ.
4 Tɨga lɨga nyinangwupmba ngaga yaa nat kwundi wukwun. Kupma
wandɨ. Wuna nɨmba wan kavle ngepma kwagala ngwula. Ndinogwinala
yetɨga lɨga kavle vat yilangwuk ndinogwinala yetɨngwuk maa God ndi
kat sɨvat yindeyan ngwulogwinala mbaa sɨlandɨ. 5 Wundi nɨmbana kavle
vat nɨma tɨvwi yisoga nyinangwut sɨvat woke lɨga nduwi vla yisolɨndi.
Kavle vat yilɨnja vat god vɨga lɨgandɨ ndina maawut tɨga vat. Godna
maawut ana tɨvɨlɨgandɨ. 6 Wundi nɨmba kavle vat yilɨndi. Wungi kat
tɨga ndi kat nɨma vapmba ay ngwula. Ndi kavle vat yilɨga nɨmba ndi.
Ndi kat nɨma nglei vapmba ay ngwula. Nat nɨmba kat kavle vat yilɨnja
vak kat vɨsɨmogwindi. Wungi kat tɨga ndi kat nɨma nglei vapmba ay
ngwula. 7 Tak wundi nɨmba kupma yelavɨtɨndi. Nɨn njambwi nɨmba
nɨn. Wungi kat tɨga nyaangɨt ana wuka lɨganɨn waa yelavɨtɨndi. Ndi kat
nɨma vat yingwuk maa nɨn kavle vat tɨganɨn waga nglaga yelavɨkiyandi.
Tak wundi nɨmba kupma yelavɨtɨndi. Nɨn njambwi nɨmba. Nɨn njambwi
kwin vla lɨganɨn. Nɨn nɨma vat nglaga ana yelavɨka lɨgiyanɨn wa yelavɨka
walɨndi. 8 Wupma walɨnjangat tɨga ndi ndi kɨta nandinyamba kavle yi
kiyandi. Nɨma sakwat yelogwen ndi kat vɨtɨndɨ, kiyaigandi. Nɨma sakwat
nɨmba wundɨ kat tɨga kiyaigandi. Nat nɨmba nglaga miwa yiga tɨgiyandi.
Wan ngepma ya aywaa vɨtndɨ maa ngɨlɨgiyandɨ. Njambwi nyan God ndi
kat sɨgiya nyan mat nyan ana ndɨ. Nɨma ndua. Aywaa sɨga tɨggandɨ wan
ngepma nɨmba.

9 Kan kipmamba la njambwi king Bebilonmba la nimba yila kavle vat
ndino wupma yilindi. Apma vak kwagalalaa kavle vak yilinja vla yilindi.
Wan nima ngepma ya vitindi maa yagimbi wokendi maa vilaa nglaga
mawlava viyaa wigandi. 10 Sivlamba liga ngepma kavle yinda vak vilaa
vaaka waigandi. Nima ngepma min kat miwa yiga liganin. Tak min nima
ngepma timin. Kavle vat yilingwuk God ngwuk kat sindi, ana kitamba
ngilimin waa waigandi.
11 Kipmamba moni njivwa kwuta nimba vilaa nglaga ngepma kat
miwa yiga ligiyandi. Tak wan ngepma nimba ndina kwanda kwanda
nda sanya kwilaa klalindi. Ngini wupma ana klaigandi. Wungi kat tiga
nima vak yelavika ligandi. 12-13 Sanya kwilaa klalinja kwanda kwanda
nda kingiyan. Gol, silva, apma kambak, apma bis, apma sawun mbangi
waavwi, mandip mandip apma njangu veiliga mi, elefana nimbimba
kwutnja nda, nima sakwat sanyo liga mi, bras walinja kapa, ain walinja
kapa, apma kambak, sinamon walinja kilinja nda, kilinja kamwin lagi,
apma njangu veiliga mbaw, apma njangu veliga ngwaak, apma sanda,
nima ngu wel, wit mil, bulmakau, sip sip, hos, karis, sanya klalapman
kwo njivwa kwuta nimba, wan nda sanya kwilaa kla linja nda aywaa.
Naat nimba kat sivak kat sanya kwilindi. 14 Moni njivwa kwuta nimba
kupma waigandi. Ngwuk Bebilonmba la nimba klaat yelavika lingwa
nda tamba siliwotndi. Ngwutna ngepmbamba la apma nda tamba
siliwotndi. Ngini ana tindi maa tigiyangwuk. Tamba aywaa ngilindi waa
waigandi.
15 Wan kwanda kwanda nda nima moni kwindi maa kla la nimba
tak wan ngepma nimbanamba nima sakwat sanya klalindi. Ngepma
ya vitindi maa sivla kavamba liga vigiyandi wan ngepmana yagimbi.
Ngepma kavle yinda vak kat yiga vaaka nglaga waigandi. 16 Wan
ngepma tak nima ngepma. Wan ngepma kat miwa yiga liganin. Tak
wan ngepma nimba apma sawun mbangi waavwi kwusolaa yetilindi.
Mandip mandip yelogwen mbangi waavwi kwusoga yetilindi. Ndina
mbangi gol, apma kambak, bis yelagala yetilindi. 17 Mbambala wupma
kai. Aua kita ndina apma apma nda ya vitndi, ngilindi waa waigandi.
Njaambit viga liga nimbo sanya kwilaa njaambipmba yiliga nimbo
boskruo njaambipmba moni njivwa kwuta nimbo sivlamba tiga liga
yagimbi vindi. 18 Yagimbi vilaa kisela wandi. Nat ngepma wungi ngepma
liga vla ana ligandi. Nima nglei ngepma. Nat ngepma kat kwulaka
lindi waa wandi. 19 Kipma klalaa ndina nambumba taagalaa kisela
nglaga wandi. Wan nima ngepma kat miwa yiga liganin. Wan ngepma
njaambipmba kawilaa nima sanya klalinin. Aua kita aywaa wan ngepma
vika ndandi waa kisela lindi.
20 Nat nyan vilaa wandi. Ngwuk nyinangwupmba liga nimba wan
ngepma kat kavle vat yinda vak vilaa solat sigiyangwuk. Ngwuk Godna
apma nimba, ngwuk aposel, ngwuk profet ngwuk solat sigiyangwuk.
Ngwuk kat kavle vat yilinjangat tiga God ndi kat awat kavle vat yinda
vat tamba vingwuk. Vilaa solat sigiyangwuk waa kita nyan wandi.
21 Wandi maa nima ensel nima kambak kwutaa nyingi nguat yisen-
dandi. Yuwi sik tenginya wit mil kwutiga kambak vatna. En-
sel yisendalaa wandi. Kambak nyingi ngumba yisendawa vla nima
ngepma Bebilon wupma nyingi ngu ndaigiyandi. Ndaindi maa ngini
ngwuk Bebilon nimba ngwula ngepma ana vigiyangwuk. 22 Tak ng-
wula ngepmamba la gita viya la nimba, mbangu kwundi wala nimba,

waavi kwundi wala nɨmba, kwuk sɨla nɨmba ngɨni ndina kwundi ana wukiyangwuk. Ngwula ngepmamba la apma njɨvwa kwuta nɨmba ngɨni aywaa ndi kat ana vɨgiyangwuk. Yuwi sɨk kambak mbandɨga tengiya lɨnda kak ngɨni ana wugiyangwuk. 23 Tak ngwula ngepmamba vɨtɨndɨ vɨngwa lam ngɨni ana vɨtɨndɨ, vɨgiyangwuk. Kɨta nyan taagwa klalaa nɨma kɨgɨnda kwutɨndɨ maa walɨnja kwundi ngɨni ana wukiyangwuk. Ngwul ngepmamba la sanya njɨvwa kwuta nɨmba kan kɨpmana njambwi nɨmbat tɨndi. Ngwula ngepma nɨmba kavle yeno kwutnja vat wutaa lɨga ngepma ngepma ngepmambala nɨmba apma vatna yilɨnja waga yelavɨka lɨndi waa wandɨ ensel.

24 Wun Jon ngwuk kat wowun. Tak Godna apma nɨmba ndɨna profet wan ngepma wuleindi maa ndi kat vatnyandi. Ngepma ngepmamba la Godna nɨmba apma vat yilɨndi, ndi kat vatnyalɨndi. Wungi kat tɨga wan ngepma kavle yindɨ.

19

BEBILON KAT GOD SɨNDANGAT APMA VAT YAMɨN WAA WANDI

1 Tɨga lɨga nyinangwupmba lɨga ya nɨma kɨndɨgɨn wukwun. Nɨma sakwat nɨmba walega wanja vak wukwun. Ndi kupma wandi. God apma vatna yilɨnda. Nɨna njambwi nyan God ndɨ nɨn kat kwunata nyana. Ndɨ apma njambwi nyan God ndɨ nɨn kat kwunata nyana. Ndɨ apma vat nɨma kwonduo lɨga nyana. 2 Ndɨ apma vat savagu sɨga nagu lɨgandɨ. Nɨma vak yambɨsɨk yila taagwa kat vɨlaa sɨga nagulaa lɨ kat sɨndɨ. Tamba yambɨsɨk yi la vak kat vɨlaa kan kɨpmamba la nɨmba aywaa wungi vat mɨna yilɨndi. Tak Godna njavwa kwuta nɨmba kat lɨ vatnya lɨlɨ. Wungi kat tɨga God lɨ kat sɨndɨ waa wandi.

3 Wundi nɨmba nat njambɨ walega wandi. God apma vakna yilɨnda. Wan nɨma ngepma ya vɨtɨndɨ, nyinangwutnat wokeya yagɨmbi njɨmbla njɨmbala wokelɨgandɨ waa wandi. 4 Wandi maa wundi njambwi nɨmba kɨta ndumi kiyeli aynatno nat aynat yuvut yilɨga ndo laataa kwali man ndaiga kɨpmamba sɨlaa Godna sɨ kwutaa katsondi. God nɨma tɨgɨpmba ndaa lɨndɨ, kwutaa katsondi. God nɨma tɨgɨpmba ndaa lɨndɨ, kwutaa katsondi. Apma vatna yima. Apma vatna yima waa walɨndi. 5 Wandi maa ndaa lɨnda tɨgɨt pulumba ya kwundi kupma wandɨ. Ngwuk Godna njsvwa kwuta nɨmba ngwuk Godna sɨ kwutaa katso ngwula. Ngwuk God kat yelavɨka lɨga nɨmba mat nyangu njambwi nɨmba ngwuk aywaa Godna sɨ kwutaa katso ngwula waa wandɨ.

MAT SIP SIP TAAGWA KLANDɨ, NɨMA KɨGɨNDA KWUTNDI

6 Nɨma sakwat nɨmba yisolaa lɨga ngambulɨnja kɨndeɨgɨn vla yalɨndɨ, wukwun. Mwuk kwutndɨ pali viyala kɨndɨngɨn vla viyalɨndɨ, wukwun. Vlap vlap wandɨ maa nyinangwut wakala lɨga kwundi vla yalɨndɨ, wukwun. Wan kwundi kupma wandɨ. God apma vakna yinda. Nɨna njambwi nyan God kwonduo lɨga nyana. Ndɨ ndinyangu kat aywaa vɨga lɨgandɨ. 7 Wungi kat tɨga solat sɨga ndɨna sɨ kwutaa katsogiyanɨn. Mat sip sip taagwa klandeya njɨmbla tamba ngway tologandɨ. Klandeya taagwa avla mbangɨ yelagalɨ. Wungi kat tɨga Godna sɨ kwutaa katsogiyanɨn. 8 God wandɨ maa apma kemba la sawun mbangɨ waavwi kwusolɨ. Wan kwusola apma waavwina angwa vak ngi lɨga. Godna apma nɨmba apma vat yiga yetɨnja vat angwa vakna waa wandɨ.

9 Nat ensel kita laataa wun kat wandi. Kupma piliwut mila wandi.
Mat sip sip taagwa klandi maa kwutnjeya nima kiginda kivak kat yagwa
wandeya nimba ndi apma vat tiligiya nimba ndi waa piliwup mila waa
wun kat wandi. Piliwup mila walaa ak wun kat wandi. Min kat wawa
nyaangit kavle nyaangit ana ndi. Godna apma nyaangitna. Savagu
liga nyaangitna waa wandi ensel. 10 Wandi maa ndina si kwutaa kat-
sogiyowun waa ndina man ngandimba ndawun. Ndawun maa wun kat
wandi. Wupma ke yima. Wunogwio minogwio kita lulu tiga. Minogwina
liga kita mbaapma nimba Jisasna si kwutaa katsoliga nimba nin kita
mbaapma nimba nin. Wuna si kwutaa ke katsoma. Godna si mina
kwutaa nat nimba kat mbutina njivwa tamba la profet mbutinja njivwa
vla wupma ligandi. Kita vatna.

SAWUN MBANGI HOSNA MBUNIMBA NDA LA NYAN

11 Tiga liga nyinangwut mbapmo lavwindi, sawun mbangi hos viwun.
Ndina mbunimba kita nyan nda lindi. Ndi kat apma tagula maawutno
savagu maawut yelavika liga nyan min waa ndi kat walindi. Ndi vilaa
savagu apma vat siga nagulaa ndi kat kao yiga lindi. 12 Ndina mini ya
vla vitindi. Kingnana hat nima sakwat ndina nambumba kumbula lindi.
Ndina mbangimba pogwula la si ndi piliwutndi. 13 Ndina sivla waavwi
yelogwenmba sivugulaa kwusolaa lindi. Ndi kat walinja si kingiyan.
“God Waa Nyaangit.” 14 Nyinangwupmba liga kao mbundi nimba sawun
mbangi hosna mbunimba ndaa liga ndina kwupmba yilindi. Ndino
sivla waavwi sawun mbangi kigin tapman waavwi kwusolindi. 15 Wan
njambwi nyan ndina ngaangamba way mbundi yaak wogwela lindi.
Wan yaapmba kipmamba liga nimba kat siga vatnyagiyandi. Ndi kat
tagula vat viga ligiyandi. Njambwi nyan God ndinyangu kat maawut
nyingi yiga tiinda vak wutaa ndi kat nimamba ndina lak sigiyandi. Glep
walinja mi sik ndina ngu klavak veinja vak vla wupma ndi kat nima
vak yigiyandi. 16 Wan nyana waavwi ndina ndaawamba si piliwutndi.
“Nima kingna njambwi nyana. Njambwi nimba kat kwulata nyana” waa
piliwutndi.

17 Tiga liga nyamba laataa la ensel kat viwun. Ndi nima kwundimba
walega nyinangwupmba wiyaka yetiga waavi kat wandi. Yagwa ngwula.
God kwiya nima kiginda yaa agi ngwula. 18 Kingna wimbu kigiyangwuk.
Soldiana njambwi nimbana wimbu kigiyangwuk. Njambwi nimbana
wimbu kigiyangwuk. Hosna wimbu kigiyangwuk. Kwo njivwa kwuta
nimba, sanya klalaa njivwa kwuta nimba, mat nyangu, nima nimba
aywaa ndina wimbu kigiyangwuk waa wandi.

19 Wandi maa kwapi nda, kan kipmana njambwi king, ndina kao
yiga la nimba yisolaa waleavat tindi, viwun. Sawun mbangi hosna
mbunimba la nyano ndina kao yiga la nimba kat waleavat tindi. 20 Wan
nimba ngiyambak walenandi. Kwapi ndo ndina nyaangit kwutaa
woseka waliga profetno mbik kat kandi kwutaa kalindi. Tak wan woseka
wala nyan kwapi ndana si kwutaa katsovat nima njimvwa kwutinda
njivwa vilaa ndina maawut kavle yindi. Ndina maawut kavle yindi
maa kan kwapi nda njambwi nyana waa yelavika lindi. Mbik kat
kwutaa ya vita kavat yisendandi. Wan kava ya vitiga kambat tiga
kava. Wan ndaimban ana kiyambik. Kwo tiga mbitna mbangi kangit
mina yilindi, timbik. 21 Sawun mbangi hosna mbunimba nda la nyan
ndina ngaangamba wogwela la yaapmba mbitna kwupmba ya nimba

kat aywaa siga vatnyandi. Vatyandi maa nyinangwupmba wiyaka yeta ndi waavi yalaa ndina wimbu aywaa kindi. Kuvuk ana kindi. Nima sakwatmba kindi.

20

SETEN KALABUSMBA LINDA NDIMWE 1,000

1 Nyinangwupmba liga ensel kita ngaga yandi, viwun. Ndai limbwilaa angwa lapman ta waangu tivilinja mbapmona ki kwutaa yandi. Nat taamba Seten kat ngindeya sen kwutaa lindi. 2 Yalaa Seten kat kwutndi. Ndi nima mbalu vla lindi. Wan nima mbalu tamba kamboyna mbangi klalaa yandi. Ndi apma nimba kat kai wala nyana. Ndi kat kwutaa man taamba ngilaa taagandi maa ndimwe 1,000 tigiyandi. 3 Ndi kat ngilaa ndai limbwilaa angwa lapman ta waangumba sandandi. Sandalaa mbapma kwaalandi. Tiga liga kipmamba tiga ndu taagwa kat woseka ana waigandi. Ndimwe 1,000 ngilindi maa ndi kat sanginja sen njalatndi maa wogwelaa samat tiga woseka waigandi.

GODNA MBAAPMAMBA LA NIMBA KIYALAA LIGA LAATNDI

4 Samat tiga liga nima sakwat nima tigit viwun. Ndu lagwa kat siga nagunjeya nimba kat God wandi maa nima tigipmba ndaa lindi. Nima sakwat nimbana wundumbu lindi maa viwun. Wundi nimba tak God waa nyaangit waga Jisasna si wandi maa nat nimba ndina nambu kalitndi maa kiyandi. Wundi nimba kwapi ndo ndina kaik kat ana kwunatindi. Kwapi ndana si ndina maaga ndina taamba ana piliwutndi. Ndi kiyalaa laataa Kraistnonala nat nimba kat king vla viga lindi. Ndimwe 1,000 tiga ndi kat viga lilindi.

5 Nat kiya nimba ana laatndi. Ndi ndina kapma laapndi. Ngini ndimwe 1,000 ngilindi maa nat nimba ndino laapkiyandi. Ndi wundi nimba tak laakna nimba ndi. 6 Tak laakna nimba ndi apma vat tigandi. Ndinamba kavle vat ana ligandi. Ndi apma nimba ndi. Ngini nat nimba kavle yinjeya njimbla ndi ana kavle yigiyandi. Ndi Godna Kraistna njivwa kwuka ligiyandi. Kraist ndimwe 1,000 tiga ndu lagwa kat king vla viga ligaiyandi. Ndi ndinogwinala viga ligiyandi.

SETEN NIMA VAK KAVLE YINDI

7 Ndimwe 1,000 ngilindi maa Seten kat mbapma lavwindi maa kalabus ngililaa wogweiyandi. 8 Wogwelaa kan kipmana kava kavamba liga nimba kat woseka waigandi. Woseka wandeya nyaangit apma vatna waa wukiyandi. God walinja Megok valinja nimba wutaa Godna mbaapma nimba kat sivat yisolaa ligiyandi. Yisolaa la nimba nima nglei sakwat ndi. Ndina sakwat nyingingu tivagawimba yisola liga yaawiya sakwat vla lindi. 9 Nima sakwat tinjangat kipma kapmoga yalindi. Godna mbaapma nimba god woviyaguga linda apma ngepmamba yisolaa lindi. Wundi kao yandi nimba wan ngepma aywaa wegwulaa sivat tindi. Sivat tindi maa nyinangwupmba liga ngaga yaa ya ndi kat aywaa vitindi. 10 Ndi kat woseka wala profet Seten ndi kat kwutaa ya vita kavat yisendandi. Wan kava nima ya vitiga kambak tiga kava. Tak kwapi ndo nima vak woseka wala nyan kat kwutaa yisendandi, limbit wungi yamba. Seten kat ngini yisendandi. Nandinya ngan njimbla njimbla ndina mbangi kangit yiligiyandi.

NIMA KAT YANDI

11 Tiga liga njambwi king nda la sawun mbangi tigit viwun. Ndi
kao mbundi nyana. Nyinangwutno kipma ndi kat vilaa vaaka yilimbit.
Yilaa timbeya kava kai. 12 Kiya nimba njambwi nimba mat nyangu
aywaa nima tigitna mindama sambimba laataa lindi maa viwun. Tamba
yilinja vat vilaa piliwutnja buk aywaa lavwindi. Lavwilaa nat kita buk
klalaa lavwindi. Wan buk njimbla njimbla apma vat tigiya nimbana si
piliwutnja bukna. Buk lavwilaa tamba kiya nimba yindi maa piliwutnja
vak vilaa ndi kat siga nagundi. 13 Ngumba ndailaa kiya nimbana wun-
dumbu laataa lindi. Kiya nimba ta kavamba la nimba ndino laataa lindi.
Nat kiya nimba aywaa laataa lindi. Tamba yinja vak vilaa ndi kat siga
nagulindi. 14 Kiya nimba ta kavamba la nimbo nat kavle vat yiga yetiga
kiya nimba kat kwutaa ya vitiga kavat yisendandi. Yisendanja nimba
tak kiyalaa laapndi. Ndi kat yisendandi maa vlililik wan njambi kiyandi.
15 Njimbla njimbla apma vat tigiya nimbana si piliwutnja buk lavwilaa
wundi nimbana si kat kwatindi. Si vilapman tiga nimba kat kwutaa ya
vitiga kavamba yisendandi.

21

MANDIT KUPI NYINAGNWUTNO KUPI KIPMO TIGIYANDI

1 Tamba la nyinangwutno kipma ngilindi maa mandit kupi nyinang-
wutno kipma lindi maa viwun. Kupi kipma nyingi ngu ana lindi. Kipma
mina lindi. 2 Tiga liga nyinangwupmba la apma ngepma laaptaa kipma
ngaga yandi maa viwun. Wan ngepma Jerusalem walinja ngepma vla
la kupi ngepma. Wan ngepma kavle vat ana lindi. Apma vat mina
lindi. Wan ngepma God tila ngepma. Wan ngepma apma vat yelagalaa
lindi. Ndu klavat ta taagwa kat yelaganja vak vla wupma yelagalaa
lindi. 3 Ngaga yandi maa nima tigit pulumba la kwundi wandi maa
wukwun. Kupma wandi. Wan ngaga yaa ngepma avi ngwula. God
ta ngepma ndinyanguna nimdimba ligandi. Kan kipmana ndu lagwa
ndina nyanguat tigiyandi. God ndinyanguna nindimba ndinogwinala
tigiyandi. 4 Nglandi maa ndina mini ngu nyangakiyandi. Ngini ana
kiyaigandi. Ngini kiyaiga nimba kat ana nglaigandi. Ngini ndina ava
mban ana kangit yigiyandi. Wan tambana kavle vat aywaa ngiligiyandi
waa wandi.

5-6 Wan kwundi wandi maa nima tigitmba ndaa la nyan wun kat wandi.
Avi mila. Tamba nda avla wowun maa ngilindi. Mbambala mandip kupi
nda kwukwa waa wandi. Walaa nat njambi wandi. Waweya nyaangit
piliwup mila waweya nyaangit woseka ana waigowun. Wawa nyaangit
ngini waweya vat tigiyandi. Wungi kat tiga wupma piliwup mila waa
walaa piliwukweya nyaangit mbutndi. Kan kwupmat tuwa njivwa
tamba kak kiyandi. Tamba kwanda kwanda kan kipma nyinagnwut ana
tindi, wun tiwun. Wupma ngini wan kwanda kwanda ngilindi maa wun
kapma tat tuwa vla tigiyowun. Ngu kat kwaka mbanjige pundi maa
tigiya nimba kat apma ngu kwo kwigiyowun. Sanya ana klaigowun.
Kwiweya ngu kilaa njimbla njimbla apma vat yetigiyandi. 7 Kavle vat kat
kwulatiga nimba ndi kat tamba wowun. Wuna nyanguat tigiyangwuk.
Wun ngwyutna njambwi nyanat tigiyowun waa ndi kat wowun. 8 Kavle
nimba kat wupma ana wowun. Vaatiga nimba, wun kat maawupmba
yelavitapman tiga nimba, kavle maawut yelavika liga nimba, nat nimba
kat vatnya liga nimba, yambisik yiliga nimba, yeno siliga nimba, waagan

kaik kat kwunatiga nimba, woseka waliga nimba ngwuk aywaa ya vitiga kavamba wuleilaa yetigiyangwuk waa ndi kat wowun. Wan kava ya vitindi, kangan waliga kambak tiga kava. Wan wuleinja vak vililik wan njamba kiyanja waa wandi God.

MANDIT KUPI JERUSALEM WALINJA NGEPMA

9 Tak ensel sila vili ndu lagwa kat vatnya liga nda awmba salitaa kwutaa lindi. Wundi sila vili enselna kita nyan wun kat yaa wandi. Yagwa mila. Mat sip sip klaiga taagwa min kat simogwigiyowun waa wandi. 10 Walaa wun kat kwutaa sivla mbundi wokela la nduwiat kalindi. Wuna mbangi ana kalindi. Wuna kaik mina kwutaa kalindi. kalindi maa nambu nduwimba laataa liga viwun. Nima apma ngepma God tiga kavamba laaptaa ngaga yandi viwun. Wan ngepmana si Mandip Kupi Jerusalem walinja ngepma. 11 God apma vat tinda vla wan ngepma ndino apma vat tindi. Nima sanyo kambak kembanda vak vla wan ngepma wupma kemba lindi. Jaspa walinja kambak vla kemba lindi. Wan ngepma kemba linda vak kaik ngu vla lindi. 12 Wan ngepma sivla mbndi tivwi lindi. Wan ngepmana tivwimba la suwi yambi tamba vili kiyeli vililik suwi yambi ensel tamba vili kiyeli vililik viga lilindi. Wan suwi yambina mbapma si mina lindi. Isrel walinja nimbana yelangi tamba vili kiyeli vililikna si tamba piliwutndi, lindi. 13 Woli agwi ndamba la tivwina suwi yambi kuvut tindi. Malingwat agwi ndamba la tivwina suwi yambi kuvut tindi. 14 Wungi tivwi pulumba nima kambak tamba vlii kiyeli vlililik tindi. Kwaalik vla lindi. Wungi tivwi kat wundigi kambat ndi kwutaa la. Mat sip sipna aposel tamba vili kiyeli vlililikna si wungi kambapmba piliwutndi maa tindi.

15-16 Wun kat waa ensel golmba kwutnja meta taambamba kwutaa lindi. Ngepmana sivla taagagasiga naguvat kwutaa lindi. Wan tivwi ta suwi yambina sivla naguvat kwutaa lindi. Wan tivwi ta suwi yambina sivla siga naguvat tindi Tivwina sivla ndinosiga naguvat tindi. Wan ngepmana tivwiya ndina sivla kita vatna. Ndina meta taagaga ngepma la tivwiya la sivla vindi. Ndina sivla tivwiya 1,500 mail tindi. Wan ngepma wokela la sivla kita vatna. 17 Tivwi ndino wan tivwi kat taagaga siga nagundi. Tivwi wokela la sivla 144 meta. Meta taaga ensel ndinyangu kwukna meta taagandi.

18 Ngepmana tivwi jaspa walinja kambapmba kwutndi. Ngepma ta ngay golmba kwutndi. Wan gol glas vla lindi. 19 Tivwi kwuta la kambak tamba vili kiyeli vilililk mat nima sanyo la kambapmba yelangandi. Kita wan kambak kat jaspawalinja mat kambapmba yelagandi. Vililik, wan kambak kat sapaia walinja mbapmak mbangi kambapmba yelagandi. Kuvuk wan kambak kat aget walinja sawun mbangi kambapmba eylagandi. Aynat wan kambak kat emeral walinja ndumi mbangi kambapmba yelagandi. 20 Tambanat wan kambak kat sadonikis walinja yelogweno sawuno la kambapmba yelagandi. Sila kita wan kambak kat konilian walinja yelogwen mbangi kambapmba yelagandi. Sila vili wan kambak kat krisolait walinja kamwin mbangi kambapmba yelagandi. Sila kuvut wan kambak kat beril ndumi mbangi kambapmba yelangandi. Sila aynat wa kambak kat topas walinja kamwin mbangi kambapmba yelagandi. Tamba vili wan kambak kat krisopres walinja ndumi mbango kamwin mbango la kambapmba yelagandi. Tamba vili kiyeli kita wa kambak naiasin walinja mbangi njangwi mbangi

kambapmba yelagandi. Tamba vili kiyeli vililik wa kambak kat ametis walinja yelogwen mbangi kambapmba yelagandi. 21 Suwi yambi tamba vili kiyeli vililikna mbapma nima bismba kwutndi. Mbapmo kita is kita. Wupma aywaa wundi mbapma kat kwutndi. Wan ngepmana ava yambi golmba kwutndi. Wan ava yambi kaik ngu vla lindi.

22 God kat yelavipmak kat wuleilinja ngay wan ngepma ana lindi. Njambwi kwondumbundi nyan Godno ndina nyan mat sip sipma kava kavamba lilimbit. 23 Wan ngepma nyo mbapmo silapman yimbeyan wan ngepma nimba nima vak ana yelavikiyandi. God tiga apma vat sagalandi vitiga ya vla ngepma aywaa kembandi. Mat sip sip ndi ya vitiga lam vla lindi. 24 Wan ngepmana vat vilaa kan kipmana kava kavamba liga nimba ndino apma vapmba yiga yetigiyandi. Kava kava liga njambwi king apma vat kwutnja apma nda wan ngepma kalilaa yiga visimogwigiyandi. 25 Wan ngepmana suwi yambina mbapmo nandinya ana kwalalindi. Wan ngepma ngan ndaga kulun ana walindi. Njimbla njimbla Godna ya vika lilindi maa kemba lindi. 26-27 Wan ngepma kavle nimba ana wuleigiyandi. Nglambio liga nda ana kwutaa kaligiyandi. Kavle vak yiga yetiga woseka waga yetigiya nimba na yiga wan ngepma wuleigiyandi. Njimbla njimbla apma vat mina yiga yetigiya nimbana si mat sip sipna bukmba piliwutndi. Wundi nimba mina wan ngepma wuleigiyandi.

22

APMA VAT KWILIGA NGU NAT APMA VAT KWILIGA MINA NGANGA

1-2 Tat wun kat ngepma simogwia ensel wungi ngepmba la kwanda kwanda nda wun kat visimogwindi. Apma vat kwiliga ndandangi visimogwindi. Wan ngu kisik nglambi kai. Apma ngua. Glas vla liga ngua. Godno mat sip sipmo timba tigit pulumba wogwelaa ngepmana ava yambi la nindimba mbililaa ngumbi yindi. Ndandangi tingu nimbu angangimba apma vat kwiliga mi waata lindi. Wan mi tamba vlii kiyeli vililik mandik mandik sik wogwulaa lindi. Nat mbak nat mina sik vla wogwulaa lindi. Wan mina ngangamba ngepma ngepma tiga nimba kat kwunatindi. 3 Wan ngepma ndu lagwa kat kavle yiliga vat ngilindi. Godno mat sip sipmo mbitna nima tigipmba ndaa liga ngepmana ndu lagwa kat viga ligiyandi. Godna njivwa kwutiga nimba ndi Godna si kwutaa katsoligiyandi.

4 Ndina si wuka ndina mindama viga ligiyandi. Godna si ndina maagamba piliwukiyandi. 5 Wan ngepma ngan ana ndalindi. Nya si lapman yindeyan lam sagilalapman yinjeyan ana kulun waigandi. Njambwi nyan God ya vitiga lam vla ligiyandi. Ndinogwinana njimbla njimbla nat nimba kat king vla liga viga ligiyandi.

JISAS YA MINA LIGANDI

6 Ensel wun kat wandi. Min kat mbutuwa nyaangit apma nyaangitna. Woseka ana waliwun. Njambwi nyan God tamba profet kat wandi maa yalaa ndina nyaangit tamba mbutndi. Mbambala ensel kat wandi maa Godna njivwa kwutiga nimba kat ngini yaiga vat simogwivat yawun. 7 Njambwi nyan wandi. Avimba ngwuk. Ya mina ligowun. Kita nyan kan piliwutnda nyaangit vilaa wuka yetindeyan apma vatna waa wandi njambwi nyan waa wandi ensel.

8 Wun Jon wun. Wunayɨ vɨga wutaa wan nyaangɨt pɨlɨwukna. Wan
nda vɨga wutaa wun kat sɨmogwia enselna mangandɨma ndalaa ndɨna
sɨ katsovat wowun. 9 Katsovat tɨwun maa wun kat wandɨ. Wupma ke
yima. Wun man kɨta mbaapma nɨmba vla lɨganɨn. Mɨn, wun, mɨna kɨta
mbaapma nɨmba profet, God waa nyaangɨt wuka lɨga nɨmba nɨn aywaa
kɨta lulu lɨganɨn. Wuna sɨ kwutaa ke katsoma. Godna sɨ mɨna kwutaa
katso mɨla waa wandɨ. 10 Walaa wun kat at nat njambɨ wandɨ. Mɨn
vɨlaa wan bukmba pɨlɨwupma nyaangɨt ke pagwuga. Wan pɨlɨwupma
vat ngɨni yaiga vak kat ke pagwuga. Wan vak yaiga njɨmbla tamba
ngway tologandɨ. 11 Tamba ngɨni la la nandinya. Wan kavle vat yila
nɨmba ndino wupma kavle vat yiga yetɨgiyandi. Nglambio la nɨmba
ndino wupma nglambio lɨga vat yiga yetɨgiyandi. Apma vat yetɨ la nɨmba
ndino wupma apma vat yiga yetɨgiyandi. Savagu yetɨ la nɨmba ndino
wupma savagu yetɨgiyandi. Ndi yetɨnja vak ana kwagalalaa mandɨp vak
yigiyandi. Tamba ngɨni la la nandinya.
12 Njambwi nyan wandɨ. Avɨmba ngwuk. Tamba yavat tɨgowun.
Yalaa kɨpma la nɨmba kwuka yilɨnja njɨvwa kat sɨga nagulaa ndi kat
kwigiyowun. 13 Tamba kwanda kwanda nda ana lɨndɨ, wun kapma
njambwi nyanat tɨwun. Ngɨni kwanda kwanda tɨgiyowun waa wandɨ
njambwi nyan waa wandɨ ensel.
14 Nglambi sɨlɨmbwivat waavwi njangilaa ndu lagwa ndi apma vat
tɨgiyandi. Apma ngepma suwi yambɨ wuleilaa apma vat kwilɨga mina
nganga klalaa kɨgiyandi. 15 Nat kavle nɨmba ana wuleigiyandi. Yeno
kwutɨga nɨmba, yambɨsɨk ykɨlɨga nɨmba, nat nɨmba kat vatnyalɨga nɨmba,
waagan kaik kat kwuanatɨga nɨmba, woseka walɨnja vak kat woviyaguga
lɨga nɨmba ndi aywaa ana wuleigiyandi. Ndi aywaa alagumba tɨgiyandi.
16 Jisas wun kat wundɨ. Wun Jisas wun. Wun wowun maa wuna ensel
mɨn kat nyaangɨt mbutndɨ. Wuna ndɨna sɨmba ndɨna yelangɨmba yawun.
Wun ngambi ngan sɨlɨgan awangɨn vla lɨgowun waa wandɨ Jisas.
17 Godna waagan Jisas kat yagwa mɨla waa walɨgandɨ. Jisasna
mbaapma nɨmba ndino Jisas kat yagwa mɨla waa walɨgandi. Pɨlɨwukwa
nyaangɨt wuta nɨmba ngwut Jisas kat yagwa mɨla waa awa ngwula. Kɨta
nyana mbanjɨge pundeyan apma vat kwilɨga ngu yaa klaigandɨ. Apma
vat kwilɨga ngu kwo klaigandɨ. Sanya ana kwigiyandɨ.
18 Wan ngɨni yaiga vak kat pɨlɨwukwa nyaangɨt va nɨmba ngwuk
yelavɨk ngwula. Pɨlɨwukwa nyaangɨt wutaa ngwutna yelavɨk vapmba
kɨta vapmba taagangweyan wan apma vat ana ndɨ. God ngwuk kat nɨma
vat kavle vat yigiyandɨ. Wan bukmba pɨlɨwukwa vak ndu lagwa kat kavle
yinda vat vla ngwuk kat wupma kavle yigiyandɨ. 19 Wan ngɨni yaiga vak
kat pɨlɨwikwa nyaangɨt kɨta nyan kai waa nat nyaangɨt sɨlɨmbwindeyan
pɨlɨwukwa apma vat, apma ngepma wuleilɨnja vat, God wandɨ maa ndɨ
ana klaigandɨ.
20 Pɨlɨwuka nyaangɨt woseka waa nyinangat kwuka ana
pɨlɨwutɨgowun. Njambwi nyan Jisas vɨga lɨgandɨ. Ndɨ walɨgandɨ. Samat
tamba ya mɨna lɨgowun. Woseka ana wowun waa walɨgandɨ. Ndɨ apma
vat wanda. Njambwi nyan Jisas mɨn kwiyatapman yagwa mɨla.
21 Ngwuk Jisasna apma nɨmba, njambwi nyan Jisas awagapma kwiya
apma vat klangwangat wowun. Apma vatna.